

Republika Slovenija

A target diagram with a central red circle and several red spheres on thin rods extending from it. The background is blue with a faint map of Europe. A yellow banner with a green square containing a yellow star is positioned over the target.

**Končno poročilo o izvajanju
Enotnega programskega dokumenta
Republike Slovenije za programsko
obdobje 2004-2006**

REPUBLIKA SLOVENIJA

**Služba Vlade Republike Slovenije za
lokalno samoupravo in regionalno politiko**

**KONČNO POROČILO O IZVAJANJU
ENOTNEGA PROGRAMSKEGA DOKUMENTA
REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PROGRAMSKO
OBDOBJE 2004-2006**

September 2010

Osnovne informacije

Številka CCI:	CCI 2003SI161DO001
Odločbe:	Odločba Komisije 18/VI/2004 o odobritvi Enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v okviru Cilja 1 v Sloveniji, CCI 2003SI161DO001-K(2004) 2122 z dne 18.6.2004 Odločba Komisije 8/VIII/2006 o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001-K(2006) 3673 z dne 8.8.2006 Odločba Komisije 18/II/2009 o spremembi Odločbe C(2004)2122 glede podaljšanja končnega datuma za upravičenost izdatkov na podlagi EPD v okviru cilja 1 v Sloveniji 2003SI161DO001 C(2009) 1126 z dne 18.2.2009 Popravek Odločbe Komisije C(2004) 3673 z dne 8. avgusta 2006 o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 C(2009) 5967 z dne 23.7.2009
Št. cilja / pobuda Skupnosti:	Cilj 1
Država članica/regija:	Republika Slovenija
Naslov pomoči:	Enotni programski dokument za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Republiki Sloveniji
Programska leta:	2004-2006
Obdobje upravičenosti izdatkov:	1.1.2004-30.6.2009
Organ upravljanja:	Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko Kotnikova 28, 1000 Ljubljana Slovenija E-mail: gp.svlr@gov.si Telefon: +386 (1) 400-55-60 Faks: + 386 (1) 400-55-40
Plačilni organ:	Ministrstvo za finance, Sektor za upravljanje s sredstvi EU Beethovnova 11 1502 Ljubljana Slovenija E-mail: gp.mf@gov.si Telefon: 386 (1) 369-65-11 Faks: 386 (1) 369-65-39
Datum odobritve nadzornega odbora:	8. september 2010

Končno poročilo zajema tudi Letno poročilo za leto 2008 in Polletno poročilo za obdobje od 1.1.2009 do 30.6.2009

KAZALO

OPERATIVNI OKVIR	14
1 VEČJE SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV V OBDOBJU 2004 - 2009	18
1.1 Glavni socialno-ekonomski trendi	18
1.2 Spremembe nacionalne, regionalne, sektorskih politik	29
1.2.1 Spremembe nacionalne politike	29
1.2.2 Spremembe regionalne politike	32
1.2.3 Spremembe sektorskih politik	33
1.3 Spremembe referenčnega okvira politke za Cilj 3	51
2 POSLEDICE SPREMEMB NA MEDSEBOJNO USKLAJENOST POMOČI	52
2.1 Posledice sprememb na medsebojno usklajenost pomoči različnih skladov	52
2.2 Posledice sprememb na medsebojno usklajenost pomoči med pomočjo skladov in pomočjo iz drugih finančnih instrumentov (pobude Skupnosti, posojila EIB, jamstvo EKUJS itd.)	52
IZVAJANJE PREDNOSTNIH NALOG IN UKREPOV ZA VSAK POSAMEZNI SKLAD	54
3 OPIS DOSEŽKOV GLEDE NA NJIHOVE POSEBNE CILJE	54
3.1 Prednostna naloga št. 1: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti	61
3.1.1 Ukrep 1.1: Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja	76
3.1.2 Ukrep 1.2: Spodbujanje razvoja turističnih destinacij	84
3.1.3 Ukrep 1.3: Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo	90
3.1.4 Ukrep 1.4: Gospodarska infrastruktura in javne storitve	96
3.2 Prednostna naloga št. 2: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje	102
3.2.1 Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela	110
3.2.2 Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja	118
3.2.3 Ukrep 2.3: Vseživljenjsko učenje	123
3.2.4 Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	130
3.3 Prednostna naloga št. 3: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva	137
3.3.1 Ukrep 3.1: Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov	147
3.3.2 Ukrep 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva	152
3.3.3 Ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu (alternativni dohodkovni viri)	158
3.3.4 Ukrep 3.4: Investicije v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov	163
3.3.5 Ukrep 3.5: Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov	168
3.3.6 Ukrep 3.6: Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov	173
3.3.7 Ukrep 3.7: Ribogojstvo, predelava in trženje	177
3.4 Sinergije med skladi ESRR, ESS, EKUJS in FIUR	181
3.5 Prednostna naloga št. 4: Tehnična pomoč	183
3.5.1 Ukrep 4.1: Tehnična pomoč – ESRR	186
3.5.2 Ukrep 4.2: Tehnična pomoč – ESS	189
3.6 Horizontalne prednostne naloge	191
3.6.1 Horizontalna prednostna naloga: Enake možnosti	193
3.6.2 Horizontalna prednostna naloga: Trajnostni razvoj	196
3.6.3 Horizontalna prednostna naloga: Informacijska družba	198
3.6.4 Horizontalna prednostna naloga: Regionalni razvoj	203
4 KOLIČINSKA OPREDELITEV POVEZANIH KAZALNIKOV	213
4.1 Fizični kazalniki na ravni programa, prednostne naloge in ukrepa	213
4.1.1 Kazalniki učinka	213
4.1.2 Kazalniki rezultata	215
4.1.3 Kazalniki vpliva	217
FINANČNO IZVAJANJE	218
5 ZBIRNE RAZPREDELNICE	221
5.1 Skupni potrjeni izdatki za vsak ukrep, dejansko izplačani in tisti za plačilo plačilnega organa - plačani in certificirani izdatki	221

5.1.1	Seznam nedokončanih/neoperativnih projektov v času zaključka z navedbo o tem, ali je predvideno sofinanciranje takih projektov iz NFP	232
5.1.2	Projekti, začasno opuščeni zaradi sodnih in upravnih postopkov	232
5.2	Finančna uspešnost črpanja v primerjavi z zadnjim odobrenim finančnim načrtom s pomočjo uporabe finančnih kazalnikov (člen 36(2)(c)), z navedbo razveljavitve dodelitve proračunskih sredstev v skladu s pravilom „n+2“ (člen 31(2)(2))	234
5.3	Razpredelnica za skupne izdatke, razčlenjene po področjih pomoči na ravni ukrepa (člen 36(1))	234
6	UKREPI, KI JIH FINANCIRA JAMSTVENI ODDELEK EKUJS IN SE NAVEZUJEJO NA ČLEN 33 UREDBE (ES) ŠT. 1257/1999 NA RAVNI SKUPNEGA ZNESKA FINANČNE IZVEDBE	235
7	UKREPI, FINANCIRANI IZ FIUR, PREDSTAVLJENI NA RAVNI SKUPNEGA ZNESKA FINANČNE IZVEDBE IN V SKLADU S PRILOGO IV UREDBE KOMISIJE (ES) 366/2001 Z DNE 22. FEBRUARJA 2001	236
	UPRAVLJANJE IN VODENJE	241
8	UKREPI, KI STA JIH SPREJELA ORGAN UPRAVLJANJA IN NADZORNI ODBOR, DA BI ZAGOTOVILA KAKOVOST IN USPEŠNOST IZVAJANJA	241
8.1	Spremljanje, finančni nadzor (tekoče kontrole vodenja) in ocenjevalni ukrepi, vključno z načini zbiranja podatkov	241
8.1.1	Sistem spremljanja	242
8.1.2	Kontrole po 4. členu Uredbe (ES) št. 438/2001	244
8.1.3	Metodologija in merila za izbiro projektov	247
8.1.4	Nadzorni odbor	248
8.2	Povzetek vseh znatnih težav, ki so se pojavile pri upravljanju pomoči in vseh sprejetih ukrepov	252
8.2.1	Odzivi na pripombe ali priporočila za prilagoditve (člen 34(2)), ki jih je dala Komisija po letnih pregledovalnih sestankih	258
8.2.2	Odzivi na ugotovitve ali zahteve za korektivne ukrepe (člen 38(4)), ki jih je dala Komisija po sestanku o letni reviziji, zlasti glede finančnega vpliva kakršnih koli odkritih nepravilnosti	259
8.3	Uporaba tehnične pomoči	277
8.4	Ukrepi, sprejeti za zagotovitev obveščanja javnosti o pomoči za potencialne upravičence in splošno javnost (člen 46), zlasti glede na akcijski načrt komunikacij, določen v programskem dopolnilu (točka 3(1)(1) v prilogi k Uredbi 1159/2000)	287
8.4.1	Strategija obveščanja javnosti	287
8.4.2	Struktura izvajanja obveščanja javnosti	288
8.4.3	Uresničevanje strategije obveščanja javnosti	288
9	POVZETEK REZULTATOV GLAVNIH VREDNOTENJ, OPRAVLJENIH V ZVEZI S PROGRAMOM, VKLJUČNO S TEMATSKIMI VREDNOTENJI IN UKREPI, SPREJETIMI ZA URESNIČITEV SPREJETIH PRIPOROČIL	298
10	IZJAVI ORGANA UPRAVLJANJA	307
10.1	Izjava organa upravljanja o skladnosti s politikami Skupnosti, vključno s pravili o konkurenci, o dodelitvi javnih naročil, o zaščiti in izboljšanju okolja ter o odpravi neenakosti in spodbujanju enakosti moških in žensk (člen 12)	307
10.2	Izjava organa upravljanja o koordinaciji celotne strukturne pomoči Skupnosti, na primer okvir podpore Skupnosti (CSF) (člen 17(1)) in cilj 2 EPD (člen 19(2)(2))	309
11	DOSEŽKI IN FINANCIRANJE NA POSEBNIH PODROČJIH	310
11.1	Dosežki in financiranje velikih projektov	310
11.2	Dosežki in financiranje globalnih nepovratnih sredstev - informacije o malih globalnih nepovratnih sredstvih v korist nevladnih organizacij in drugih lokalnih partnerjev (člen 4(2) Uredbe 1784/99)	310
12	LETNO POROČILO 2008 O IZVAJANJU ENOTNEGA PROGRAMSKEGA DOKUMENTA REPUBLIKE SLOVENIJE V PROGRAMSKEM OBDOBJU 2004-2006311	

13	POLLETNO POROČILO 2009 O IZVAJANJU ENOTNEGA PROGRAMSKEGA DOKUMENTA REPUBLIKE SLOVENIJE V PROGRAMSKEM OBDOBJU 2004-2006, STANJE NA DAN 30.6.2009	311
----	---	-----

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Ciljne vrednosti in kazalniki za spremljanje izvajanja PD v RS v programskem obdobju 2004-2006	20
Tabela 2: Položaj Slovenije glede na strukturne kazalnike v letu 2008 glede na 2004.....	22
Tabela 3: Makroekonomski kazalniki, Slovenija 2003-2009.....	23
Tabela 4: Število in delež brezposelnih mlajših oseb in iskalcev 1. zaposlitve, Slovenija primerjava december 2007 – december 2008	40
Tabela 5: Stopnja zaposlenosti v starostni skupini od 55 do 64 let, primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija (2000–2008)	42
Tabela 6: Primerjava izplačanih sredstev iz nacionalnega proračuna in certificiranih izdatkov s strani PO z razpoložljivimi sredstvi iz PD v programskem obdobju 2004-2006	57
Tabela 7: Produktivnost glede na posamezne dejavnosti v Sloveniji v letih 2000 in 2007 v %	63
Tabela 8: Strukturni kazalniki po regijah Slovenije (2006, 2007)	69
Tabela 9: Finančni podatki za 1. PN.....	71
Tabela 10: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 1.4 na ukrep 1.2 - maj 2008.....	72
Tabela 11: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 1. PN - december 2008.....	72
Tabela 12: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 1. PN - junij 2009	72
Tabela 13: Ciljne vrednosti in kazalniki 1. PN.....	73
Tabela 14: Finančni podatki za ukrep 1.1.....	80
Tabela 15: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.1	81
Tabela 16: Število ležišč na 1000 prebivalcev po regijah Slovenije 2007	86
Tabela 17: Finančni podatki za ukrep 1.2.....	87
Tabela 18: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.2.....	88
Tabela 19: Podatki po kazalnikih za MSP (2006-2007)	91
Tabela 20: Finančni podatki za ukrep 1.3.....	93
Tabela 21: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.3.....	94
Tabela 22: Finančni podatki za ukrep 1.4.....	99
Tabela 23: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.4.....	100
Tabela 24: Finančni podatki za 2. PN.....	106
Tabela 25: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - maj 2008.....	106
Tabela 26: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - december 2008.....	107
Tabela 27: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - junij 2009	107
Tabela 28: Ciljne vrednosti in kazalniki 2. PN.....	107
Tabela 29: Rast zaposlenosti po letih v %, primerjava EU-27, EU-15, Slovenija 2000-2008	110
Tabela 30: Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva, Slovenija 2004-2008	111
Tabela 31: Stopnja delovne aktivnosti po letih, Slovenija 2004-2008	111
Tabela 32: Stopnja brezposelnosti, Slovenija 2000-2008	112
Tabela 33: Brezposelnost po spolu, Slovenija 2004-2008	112
Tabela 34: Brezposelnost po starostnih skupinah, Slovenija 2004-2008	112
Tabela 35: Finančni podatki za ukrep 2.1.....	114
Tabela 36: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.1	115
Tabela 37: Vključitve po izbranih ciljnih skupinah, Slovenija 2004-2007.....	120
Tabela 38: Finančni podatki za ukrep 2.2.....	120
Tabela 39: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.2.....	121
Tabela 40: Delež odraslih od 25-64 let, vključenih v izobraževanje in usposabljanje, primerjava EU-27, EU-15, Slovenija 2001-2008	124
Tabela 41: Finančni podatki za ukrep 2.3.....	126

Tabela 42: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.3.....	127
Tabela 43: Izplačila za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v sektorjih v preoblikovanju v obdobju od leta 2005 do 2008	131
Tabela 44: Finančni podatki za ukrep 2.4.....	133
Tabela 45: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.4.....	134
Tabela 46: Finančni podatki za 3. PN.....	141
Tabela 47: Finančni podatki za EKUJS	141
Tabela 48: Finančni podatki za FIUR	142
Tabela 49: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 3.5 na 3.1 - oktober 2005.....	142
Tabela 50: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 3.6 na 3.7 - junij 2006	142
Tabela 51: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 3. PN - maj 2008.....	143
Tabela 52: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 3. PN - december 2008.....	143
Tabela 53: Prerazporeditev sredstev na ukrepih 3.6 in 3.7 – junij 2009.....	144
Tabela 54: Ciljne vrednosti in kazalniki 3. PN.....	144
Tabela 55: Finančni podatki za ukrep 3.1.....	149
Tabela 56: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.1	150
Tabela 57: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč, Slovenija 2000-2007 v %.....	152
Tabela 58: Starostna struktura družinskih članov v kmečkih gospodinjstvih, Slovenija 2000-2007 v %.....	153
Tabela 59: Bruto investicije v osnovna sredstva, proizvedena v in izven kmetijstva, Slovenija 2000-2007.....	153
Tabela 60: Finančni podatki za ukrep 3.2.....	155
Tabela 61: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.2.....	156
Tabela 62: Struktura prejemnikov na ukrepu 3.3 po posameznih izvedenih razpisih in po dejavnostih v %.....	159
Tabela 63: Finančni podatki za ukrep 3.3.....	160
Tabela 64: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.3.....	161
Tabela 65: Površina gozda (v ha), Slovenija 1990-2008	163
Tabela 66: Strukturni kazalniki za gozdarstvo, Slovenija 2004-2007	164
Tabela 67: Finančni podatki za ukrep 3.4.....	165
Tabela 68: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.4.....	166
Tabela 69: Finančni podatki za ukrep 3.5.....	170
Tabela 70: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.5.....	170
Tabela 71: Struktura slovenske ribiške flote glede na dolžino plovila, Slovenija, 2007	174
Tabela 72: Finančni podatki za ukrep 3.6.....	175
Tabela 73: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.6.....	175
Tabela 74: Finančni podatki za ukrep 3.7.....	178
Tabela 75: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.7	179
Tabela 76: Finančni podatki za 4. PN.....	183
Tabela 77: Ciljne vrednosti in kazalniki 4. PN.....	184
Tabela 78: Finančni podatki za ukrep 4.1.....	186
Tabela 79: Ciljne vrednosti in kazalniki za ukrep 4.1	187
Tabela 80: Finančni podatki za ukrep 4.2.....	189
Tabela 81: Ciljne vrednosti in kazalniki za ukrep 4.2	190
Tabela 82: Ciljne vrednosti in kazalniki horizontalnih prednostnih nalog iz PD 2004-2006	191
Tabela 83: Horizontalna PN – Enake možnosti: Število odobrenih projektov/programov na ravni ukrepa – enake možnosti – 1. PN.....	194
Tabela 84: Horizontalna PN Enake možnosti - Število odobrenih programov/podaktivnosti na ravni ukrepa	195
Tabela 85: Horizontalna PN – Trajnostni razvoj: Število odobrenih projektov/programov na ravni ukrepa – vpliv na okolje 1. PN	196
Tabela 86: Dostop podjetij do interneta v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009.....	199

Tabela 87: Gospodinjstva s širokopasovnim internetom v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009	199
Tabela 88: Dostop gospodinjstev do interneta v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009.....	199
Tabela 89: Kazalniki za spremljanje izvajanja HPN Informacijska družba	202
Tabela 90: Obseg in struktura izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 1. PN po skupinah regij, brez neopredeljeno.....	204
Tabela 91: Število in delež upravičencev v centrih odličnosti po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.1).....	205
Tabela 92: Število in delež upravičencev v razvojno investicijskih projektih po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.1).....	206
Tabela 93: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v turistično infrastrukturo po skupinah regij v v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.2).....	207
Tabela 94: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v management turističnih organizacij po regijah v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.2).....	207
Tabela 95: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru instrumenta 1.3.4 (1. PN – ukrep 1.3).....	207
Tabela 96: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v poslovne cone po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrument 1.4.1).....	208
Tabela 97: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v multimedijske centre po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrument 1.4.5).....	208
Tabela 98: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v ostalo javno infrastrukturo po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrumenti 1.4.4, 1.4.6, 1.4.9,1.4.10).....	208
Tabela 99: Obseg in ocena strukture izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 2. PN po skupinah regij, brez neopredeljeno.....	210
Tabela 100: Obseg in struktura izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 3. PN po skupinah regij brez neopredeljeno.....	210
Tabela 101: Obseg in struktura izplačanih sredstev na ukrepu 3.1 po skupinah regij v Sloveniji	211
Tabela 102: Obseg in struktura izplačanih sredstev na ukrepu 3.7 po skupinah regij v Sloveniji	212
Tabela 103: Kontekstni kazalniki PD 2004-2006	213
Tabela 104: Kazalniki učinka na nivoju prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006.....	213
Tabela 105: Kazalniki rezultata na nivoju prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006.....	215
Tabela 106: Kazalniki vpliva na nivoju programa, prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006.....	217
Tabela 107: Prikaz razpoložljivih sredstev in certificiranih izdatkov za programsko obdobje 2004-2006 po področjih pomoči/skladih	222
Tabela 108: Pregled zahtevkov za plačilo posredovanih na EK, prejetih predplačil (avansov) in prejetih plačil na račun PO za vse strukturne sklade – kumulativno.....	223
Tabela 109: Finančna tabela za Končno poročilo o izvajanju EPD 2004-2006 po PN in ukrepih - kumulativa	227
Tabela 110: Predplačila EPD 2004 - 2006	230
Tabela 111: Pregled natečenih obresti po skladih	230
Tabela 112: Vračilo sredstev zaradi izkazanih prejemkov	231
Tabela 113: Poročilo o napredku za FIUR.....	236
Tabela 114: Preglednica izvedenih aktivnosti v okviru obveščanja javnosti 2004-2008.....	297
Tabela 115: Povzetek ex-post vrednotenja Programov kohezijske politike 2000-2006 (cilj 1 in 2) , Slovenija	299
Tabela 116: Ostala vrednotenja – vmesna in tematska vrednotenja ukrepov in izvajanja EPD 2004-2006.....	301

SEZNAM SLIK

Slika 1: Struktura gospodarstva EU (v tekočih cenah in zaposlenost), 2007	62
Slika 2: Struktura dejavnosti podjetij, Slovenija 2007	64
Slika 3: Produktivnost po dejavnostih, Slovenija, primerjava 2007 in 2000.....	64
Slika 4: Indeks inovacijske aktivnosti v Sloveniji za obdobje 2004–2008 (1.-5. leto).....	66
Slika 5: Delež BIRR v BDP in delež BIRR podjetij v BIRR v EU-27 in Sloveniji (2004-2008)	76
Slika 6: BIRR po vrsti stroškov, povprečje 2004-2007, Slovenija.....	77
Slika 7: Deleži zasebnih virov po vsebinah (razvojno investicijski projekti, centri odličnosti) – EPD (1. PN – ukrep 1.1)	78
Slika 8: Delež zasebnih virov v strukturi financiranja turističnih projektov EPD 2004-2006 (1. PN - ukrep 1.2).....	85
Slika 9: Projekti ESRR glede na turistične produkte, EPD (1. PN – ukrep 1.2)	86
Slika 10: Poslovne cone po regijah A,B, C, D - izvajanje EPD (ukrep 1.4 – instrument 1.4.1)	97
Slika 11: Izdatki za izobraževanje v odstotku BDP v obdobju 2001-2006, Slovenija.....	104
Slika 12: Rast zaposlenosti primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija po letih 2000-2008.....	110
Slika 13: Stopnja brezposelnosti v EU-27, EU-15 in Sloveniji po letih, 2000-2008.....	112
Slika 14: Delež osipnikov v populaciji mladih od 18-24 let v EU-27, EU-15 in Sloveniji v obdobju od 2001 do 2008 v %.....	119
Slika 15: Gibanje deleža odraslih od 25-64 let, vključenih v izobraževanje in usposabljanje, EU-27, EU-15 in Slovenija, 2001-2008.....	124
Slika 16: Sredstva, namenjena za izobraževanja in usposabljanja po letih, 2004-2006, Slovenija	132
Slika 17: Delež BDV v BDP, Slovenija od 2000-2007, tekoče cene.....	138
Slika 18: Zaposlenost v kmetijstvu, Slovenija 2000-2008	138
Slika 19: Indeksi obsega kmetijske proizvodnje, Slovenija 2000-2008	148
Slika 20: Starostna struktura družinskih članov v kmečkih gospodinjstvih, Slovenija 2007	153
Slika 21: Bruto investicije v osnovna sredstva, proizvedena v in izven kmetijstva, Slovenija 2000-2007.....	154
Slika 22: Gibanje bruto dodane vrednosti (BDV) na delovno enoto (PDM), Slovenija 2001 - 2007.....	155
Slika 23: Struktura prejemnikov EPD na ukrepu 3.3 po dejavnostih v %	159
Slika 24: Pregled postopkov za pripravo dokumentacije in potek denarnega toka prispevka Skupnosti ter povezanost informacijskih podpor OU, PO in MF	219
Slika 25: Zgibanke »Zaposlovanje in socialna vključenost invalidov« in »Pospeševanje socialnega vključevanja težje zaposljivih na trgu dela«	356
Slika 26: Plakati »Postanite voznik!«, »Postanite gradbinec!« in »Postanite kovinar!«	357

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Skupno potrjeni izdatki za vsak ukrep, dejansko izplačani in tisti za plačilo plačilnega organa ter zadevni prispevek Skupnosti, razdeljen po projektih	312
Priloga 2: Tabela državnih pomoči	331
Priloga 3: Primeri dobrih praks	334
Priloga 4: Usposabljanja v programskem obdobju 2004-2006.....	358
Priloga 5: Aneks 1: Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov, Pregledna tabela nedokončanih in neoperativnih projektov, opuščeni projektov zaradi sodnih ali administrativnih postopkov:	361

SEZNAM KRATIC

ADS	Anketa o delovni sili
AKTRP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
AN-URE	Nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2008 - 2016
APZ	Aktivna politika zaposlovanja
ARR	Javna agencija RS za regionalni razvoj
ARSO	Agencija RS za okolje
BDP	Bruto domači proizvod
BDV	Bruto dodana vrednost
BI	Bruto investicije
BIRR	Bruto domači izdatki za raziskave in razvoj
BT	Bruto tonaža
CBA	»Cost-benefit« Analiza
CO	Center odličnosti
CPU	Center za pomoč uporabnikom
CRP	Centralni register prebivalstva
CVŽU	Center vseživljenjskega učenja
DEK	Direktorat za elektronske komunikacije
DG AGRI	Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja
DG EMPL	Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti
DG MARE	Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo
DG REGIO	Generalni direktorat za regionalno politiko
DID	Direktorat za informacijsko družbo
DP	Državni proračun
DRP	Državni razvojni program RS 2001-2006
ECTS	European Credit Transfer System (Evropski prenosni kreditni sistem)
EIB	Evropska investicijska banka
EK	Evropska komisija
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad – Usmerjevalni oddelek
EPD	Enotni programski dokument RS za programsko obdobje 2004-2006
EPO	»European Patent Office«
ERM2	Mehanizem deviznih tečajev
ERS	Evropsko računsko sodišče
ESF	»European social fund«
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
eTEN	Trans-European Telecommunications Networks
EU	Evropska unija
EUR	Evro
Eurostat	»European Statistical Office«
e-VEM	Vse na enem mestu
FADN	Farm Accountancy Data Network

FAQ	Frequently Asked Questions - pogosto zastavljena vprašanja
FIUR	Finančni inštrument za usmerjanje ribištva
FTE	Ekvivalent polnega delovnega časa
GURS	Geodetska uprava RS
GVA	Bruto dodana vrednost (GVA)
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
HPN	Horizontalna prednostna naloga
IDA	»International Development Association«
IKT	Informacijska in komunikacijska tehnologija
IMD	»International Institute for Management Development"
INIO	Informal Network of ESF Information Officers
ISARR-SP	Referenčni informacijski sistem za spremljanje in poročanje o izvajanju EPD
IS-PA	Informacijski sistem Plačilnega organa
ISU	Izvedbena struktura ukrepa
JAPTI	Javna agencija za podjetništvo in tuje investicije
JN	Javno naročilo
JSRK	Javni sklad za razvoj kadrov
JSRSPS	Javni sklad RS za podjetništvo (prej Slovenski podjetniški sklad)
KE	Kontrolna enota
KIS	Kmetijski institut Slovenije
KP	Končni prejemnik
KU	Končni upravičenec
kW	kilo Watt (enota moči)
LDN	Letni delovni načrt
MAP	Modul za analizo podatkov ISARR-SP
MČS	Modul za črpanje sredstev ISARR-SP
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MF	Ministrstvo za finance
MFERAC	Enotni računalniško podprt računovodski sistem za izvrševanje
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
MG-DT	Ministrstvo za gospodarstvo – Direktorat za turizem
MID	Ministrstvo za informacijsko družbo
MJR	Modul za podporo javnih razpisov ISARR-SP
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MK	Ministrstvo za kulturo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MMC	Multimedijski center
MPP	Modul za prenos podatkov ISARR-SP
MSO	Medresorska skupina za informiranje in obveščanje o strukturnih
MSP	Mala in srednje velika podjetja
MSP	Modul za statusno poročanje ISARR-SP
MŠŠ	Ministrstvo za šolstvo in šport
MVP	Modul za vnos podatkov ISARR-SP
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

MzP	Ministrstvo za promet
MWh	Mega Watt hour (ura)
NAP	Nacionalni akcijski program zaposlovanja
NMR	Nuklearna magnetna resonanca
NO EPD	Nadzorni odbor za izvajanje EPD RS v programske obdobju 2004-2006
NP	Neposredna podpora
NPK	Nacionalne poklicne kvalifikacije
NPP	Nosilec proračunske postavke
NPVO	Nacionalni program varstva okolja
NRP	Načrt razvojnih programov
NRRP	Nacionalni raziskovalni razvojni program
NSRO	Nacionalni strateški referenčni okvir
NSV	Neto sedanja vrednost
NVO	Nevladne organizacije
OAD	Program odprave administrativnih ovir
OECD	Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj
OLAP	Izpis dinamičnih – vrtljivih tabel iz modula za analizo podatkov ISARR-SP
OMD	Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost
OP RČV	Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013
OP ROPI	Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013
OP RR	Operativni program krepitev regionalnih razvojnih potencialov 2007-2013
OP	Operativni program
OS	Območne službe (Zavoda RS za zaposlovanje)
o.t.	Odstotna točka
OU	Organ upravljanja za strukturne sklade
OVE	obnovljivi viri energije
PCMG	Pospeševalni center za malo gospodarstvo
PD	Programsko dopolnilo RS za obdobje 2004-2006
PDM	Polna delovna moč
PN	Prednostna naloga
PM10	»Particles of 10 Micrometers or less«
PO	Pravne osebe
PO	Plačilni organ za strukturne sklade
PPS	Program pobude skupnosti
PRP	Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo
PS ESRR	Programski svet Evropskega sklada za regionalni razvoj
PS ESS	Programski svet Evropskega socialnega sklada
PS	Pobuda Skupnosti
PT	Posredniško telo
PTP	Primorski tehnološki park
PUM	Projektno učenje za mlajše odrasle
ReNRRP	Resolucijo o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje 2006-2010
RNUST	Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma
RO	Računalniško opismenjevanje

RR	Regionalni razvoj
RRA	Regionalna razvojna agencija
RRA-LUR	Regionalna razvojna agencija-Ljubljanske urbane regije
RRD	Raziskovalno razvojna dejavnost
RRI	Razvoj raziskovalne infrastrukture
RRP	Raziskovalno razvojni projekt
RS	Republika Slovenija
RSRS	Računsko sodišče RS
SAPARD	Predpristopni program SAPARD
SEP	Strategije e-uprave RS
SEPLS	Strategije elektronskega poslovanja v lokalni samoupravi
SGRS	Strategija gospodarskega razvoja Slovenije
SIO	Slovenski izobraževalno omrežje
SIRIKT	Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT
SIT	Slovenski tolar
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SKM	Standardi kupne moči
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SPS	Slovenski podjetniški sklad
SRRS	Strategija regionalnega razvoja Slovenije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SRSID	Strategijo RS v informacijski družbi
SS	Strukturni skladi
SURS	Statistični urad RS
SVLR	Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko
SWOT	»Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats«Analiza
TIA	Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije
TIPO	»Trade and Investment Promotion Office«
TP	Tehnična pomoč
TR	Trajnosti razvoj
UMAR	Urad RS za mekroekonomske analize in razvoj
UNP	Urad RS za nadzor proračuna
Ur.I. RS	Uradni list Republike Slovenije
USPTO	»The US Patent and Trademark Office«
UVI	Urad Vlade za informiranje
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZIPRS	Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije
ZJS	Zakon o javnih skladih
ZPOP	Zakon o podpornem okolju za podjetništvo
ZRSZ	ZRSZ
ZZI	Zahtevki za izplačilo
ZZP	Zahtevki za povračilo
ZZZPB	Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

Operativni okvir

Končno poročilo o izvajanju Enotnega programskega dokumenta RS v programskem obdobju 2004-2006 (v nadaljevanju besedila EPD), ki vsebuje tudi Letno poročilo 2008 o izvajanju EPD in Polletno poročilo o izvajanju EPD od 1.1.2009 do 30.6.2009, predstavlja celosten – skupen primerjalni prikaz izvajanja strukturnih skladov v celotnem programskem obdobju 2004-2006.

Poročilo je pripravila Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko kot organ upravljanja (v nadaljevanju OU) za strukturne sklade za programsko obdobje 2004-2006, v sodelovanju z ministrstvi vključenimi v strukturno politiko v Sloveniji. V skladu s 35. členom Uredbe sveta (ES) št. 1260/1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih, je NO EPD 2004-2006 proučil in odobril Končno poročilo o izvajanju EPD RS v programskem obdobju 2004-2006 na dopisni seji, ki je trajala od 25. avgusta. do 8. septembra 2010.

Izvajanje strukturnih skladov v Sloveniji v programskem obdobju 2004-2006 temelji na EPD, ki je ključni strateški dokument. EPD predstavlja osnovo za izvajanje strukturne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2004-2006 in je omogočal Sloveniji dostop do strukturnih skladov, to je do: Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju besedila ESRR), Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju besedila ESS), Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada – usmerjevalni oddelek (v nadaljevanju besedila EKUJS) in Finančnega instrumenta za usmerjevanje ribištva (v nadaljevanju besedila FIUR).

EPD je pripravljen na osnovi strateških izhodišč Strategije razvoja Slovenije ter izvedbenih aktivnosti Državnega razvojnega programa RS 2001-2006 ter na osnovi opravljenih posvetovanj s pristojnimi ministrstvi. Vsebina EPD je rezultat pogajanj med Vlado RS in EK o prednostnih nalogah in razdelitvi sredstev v obdobju 2004-2006.

V EPD si je Slovenija zastavila naslednje cilje:

- povprečna letna rast BDP po višji stopnji kot v skupini EU-15, s čimer naj bi se postopno zmanjšal zaostanek v BDP na prebivalca za povprečjem EU;
- rast zaposlenosti: gospodarska rast naj bi se odražala v ustvarjanju novih delovnih mest in ohranjanju obstoječih. Skupna ocena tako kaže, da bo Slovenija ob podpori sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2004-2006 ustvarila vsaj 4000 (neto) novih delovnih mest;
- uravnotežen regionalni razvoj: cilji uravnoteženega regionalnega razvoja se bodo uresničevali s prostorsko (regionalno) usmerjenim pristopom, ki naj zagotovi, da bosta rast BDP in zaposlenosti povečala blaginjo tudi v manj razvitih, pretežno obrobni regijah.

Za namene izvajanja strukturnih skladov v programskem obdobju 2004-2006 je Slovenija obravnavana kot ena sama NUTSII regija in je prejela pomoč iz cilja 1. Pomoč se je izvajala na območju celotne Slovenije, pri čemer je EPD spodbujal skladen regionalni razvoj preko prostorske usmerjenosti posameznih ukrepov.

Največ evropskih sredstev (prispevka Skupnosti) od skupnih 237,5 mio EUR je bilo na razpolago v okviru ESRR, t.j. 136,5 mio EUR ali 57,5%, sledi ESS s 75,6 mio EUR ali 31,8% razpoložljivih sredstev ter EKUJS s 23,6 mio EUR ali 10% in FIUR z 1,8 mio EUR ali 0,7% razpoložljivega prispevka Skupnosti. V okviru ESRR in ESS pa je bilo za tehnično pomoč na razpolago 10,2 mio EUR ali 4,3% vseh razpoložljivih EU sredstev.

Kljub temu, da je bil EPD potrjen že konec leta 2003, pa se projekti iz naslova tega dokumenta niso začeli izvajati pred vstopom Slovenije v EU. V največji meri so se začeli

izvajati v letu 2005 in 2006, ko je bilo za vse sklade potrjenih največ projektov v okviru dodeljenih sredstev.

Z namenom doseganja optimalnega črpanja EU sredstev je bilo treba sprejeti določene ukrepe, med katerimi so bili najpomembnejši: okrepljeno sodelovanje in komunikacija med vsemi institucijami vključenimi v izvajanje strukturne politike (organom upravljanja, plačilnim organom, Uradom RS za nadzor proračuna in resornimi ministrstvi); boljša promocija in informiranje javnosti o evropskih skladih; številna izobraževanja kadrov doma in v tujini; dodatno zaposlovanje na področju kontrol upravičenosti stroškov, financirano iz sredstev tehnične pomoči; zmanjšanje fluktuacije kadrov. Prenos funkcij posredniških teles za ESRR in ESS) na OU, s čimer je bila odpravljena ena raven koordinacije, kar je prispevalo k večji odzivnosti, transparentnosti in učinkovitosti celotnega sistema, je zahteval tudi spremembo programskega dokumenta. Ne nazadnje pa je potrebno poudariti finančne prerazporeditve sredstev in dodelitev dodatnih pravic porabe.

Na osnovi podrobne finančne in vsebinske analize izvajanja EPD v letu 2004 in 2005 ter na osnovi 23. člena *Zakona o izvrševanju proračuna za leto 2006 in 2007*, ki je določal, da je možno v breme proračuna prevzeti za 20% več sredstev od razpoložljivih proračunskih sredstev za projekte strukturne politike, so bile v začetku leta 2006 posameznim ministrstvom povečane pravice porabe v skupni višini približno 15%. Potreben obseg dodatnih sredstev in vsebinska področja za alokacijo dodatnih sredstev, so bila ocenjena na osnovi analiz finančnih podatkov, s katerimi je razpolagal OU, bilateralnih razgovorov z vsemi ministrstvi, ki so sodelovala pri izvajanju EPD, vrednotenja s strani neodvisnega zunanjega izvajalca ter dotedanje absorpcijske sposobnosti. Tako so bile dodatne pravice porabe namenjene predvsem vsebinam, kjer so bili projekti pripravljene in sposobni za hitro ter učinkovito izvedbo in so pomenili prioriteto v smislu doseganja ciljev razvoja Slovenije v okviru strukturnih skladov. To pa je nenazadnje prispevalo tudi zmanjšanju tveganja samodejnega prenehanja obveznosti oziroma k doseganju pravila n+2 na letni ravni za posamezen sklad v okviru EPD.

Rezultati naštetih aktivnosti se odražajo v številu sofinanciranih projektov iz posameznih skladov.

V okviru ESRR je bil največji obseg sredstev namenjen izgradnji gospodarske infrastrukture in javnih storitev. Velik obseg sredstev je bil namenjen tudi za spodbujanje razvoja turističnih destinacij ter spodbujanju razvoja inovacijskega okolja. S tem pa je bila uresničena tudi usmeritev Strategije razvoja Slovenije za spodbujanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Največji obseg pogodb je bil podpisan na področju izboljšanja podpornega okolja za podjetništvo, to pa je bila tudi dobra osnova za vzpostavitev nekaterih mehanizmov finančnega inženiringa za novo programsko obdobje in prispevek k zmanjšanju pomanjkanja finančnih instrumentov za spodbujanje podjetništva na nacionalni ravni.

Po podatkih za ESS je bil največji obseg sredstev namenjen ukrepom za razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela ter pospeševanje socialnega vključevanja, v okviru katerega je bil izveden tudi program Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM), ki je bil nagrajen z evropskim priznanjem in je namenjen depriviligiranim skupinam ter odpravlja socialno izključenost. Prav tako je bil uspešen program Usposabljanja na delovnem mestu, namenjen usposabljanju brezposelnih oseb na delovnem mestu, ter programi Izobraževanje izobraževalcev, Razvoj visokega šolstva (sofinanciranje razvoja bolonjskega študija), Spodbujanje lokalnih zaposlitvenih možnosti in Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih. Izvajanje aktivnosti je poviševalo stopnjo zaposlenosti in zmanjševalo stopnjo tveganja revščine. Programi nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja pa so omogočali pridobivanje novih kompetenc za družbo znanja.

Realizacija sredstev v okviru EJUJS in FIUR, namenjenih financiranju vsebin s področja kmetijstva in ribištva, je bila kljub najmanjšemu obsegu razpoložljivih sredstev glede na celotni EPD, uspešna. Ne glede na to, da vsebine s področja podeželja niso predmet sofinanciranja iz sredstev evropske kohezijske politike za novo programsko obdobje, je bila s tem postavljena dobra osnova za izvajanje strateških usmeritev razvoja podeželja in skupne kmetijske politike Skupnosti tudi za naslednje programsko obdobje 2007–2013.

Namen tehnične pomoči je bil zagotoviti učinkovito izvajanje programa. To se je nanašalo na zagotavljanje potrebne ozaveščenosti o pomenu in prispevku skladov na splošno, pa tudi o posameznih aktivnostih. Poraba sredstev tehnične pomoči je dosegla pomemben premik v letu 2005, ko je OU povečal obseg upravičencev do sredstev tehnične pomoči, kar je bilo usklajeno tudi z EK. S tem ukrepom je bila vsem udeležencem pri porabi sredstev strukturne politike dana možnost prijave projekta tehnične pomoči in črpanja sredstev. Udeleženci pri porabi sredstev (ministrstva, vključena v izvajanje EPD) so to možnost večinoma izkoristili, SVLR kot OU pa je s tem omogočil zagotovitev ustrezne podporne strukture za končno uspešno izvedbo EPD za obdobje 2004-2006.

Dejstvo, ki ga ni mogoče zanikati je, da v Sloveniji praktično ni več regije ali občine, kjer ne bi bilo projekta, sofinanciranega iz strukturnih skladov. Na področju kohezijske politike imamo v Sloveniji nedvomno svetlo prihodnost in tudi znanje, kako sredstva izkoristiti pravočasno in za prave namene. Kot popotnico za programsko obdobje 2007-2013 nam služijo vse dobre prakse in izkušnje programskega obdobja EPD 2004-2006, kar je treba izkoristiti, saj se še vedno vse premalo zavedamo dodane vrednosti projektov, sofinanciranih s pomočjo sredstev strukturnih skladov, za naše vsakdanje življenje in za našo prihodnost.

Določbe glede izvajanja EPD

EPD v 6. poglavju »Izvedbene določbe« opredeljuje izvajanje EPD v skladu z zahtevami 19. člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih. V skladu z *Uredbo Sveta (ES) št. 1260/99* je bil EPD dopolnjen s Programskim dopolnilom (v nadaljevanju besedila PD), ki je izvedbeni dokument EPD in podrobneje opredeljuje elemente na ravni ukrepa za izvajanje prednostnih nalog iz EPD. PD je sprejel OU po soglasju NO za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 na svojem uvodnem sestanku dne 10.12.2003. Zadnja sprememba PD je bila potrjena na 8. dopisni seji NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006, ki je potekala od 25.5. do 8.6.2009.

Vse odobrene pravice za prevzem obveznosti za programsko obdobje 2004-2006 so dodeljene RS z *Odločbo Komisije 18/VI/2004* o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru Cilja 1 v Sloveniji, CCI 2003SI161DO001 – K(2004) 2122 in *Odločbo Komisije 8/VIII/2006* o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 K(2006) 3673 z dne 8.8.2006 in so na ravni ukrepov indikativno pretvorjene v plačila na podlagi napovedi ministrstev po letih, do vključno leta 2008, v okviru t.i. NRP (Načrta razvojnih programov). NRP je na predlog OU sprejela in potrdila Vlada RS aprila 2004 in s tem dala zeleno luč za črpanje EU sredstev.

Vlada RS dvoletno sprejema *Zakone o izvrševanju proračunov RS* in sicer: za leti 2004 in 2005 – ZIPRS0405 (Ur. l. RS, št. 130/03), za leti 2005 in 2006 – ZIPRS0506 (Ur.l. RS, št. 116/2005, 106/06), za leti 2007 in 2008 – ZIPRS0708 (Ur.l. RS, št. 126/06) in za leti 2008 in 2009 (Ur.l. RS št. 114/2007). *Zakoni o izvrševanju proračunov RS* določajo ureditev porabe sredstev za strukturno in kohezijsko politiko v RS.

Z *Uredbo o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji*, ki jo je Vlada RS sprejela dne 29. marca 2004 (Ur.l. RS, št 30/04, 48/04, 87/04, 39/05, 7/06),

so podrobno določene pravice in obveznosti državnih organov in prejemnikov proračunskih sredstev v postopkih načrtovanja in porabe sredstev za strukturno politiko, predvsem pa naloge plačilnega organa, organa upravljanja, posredniških teles in končnih upravičencev oziroma končnih prejemnikov teh sredstev.

Konec leta 2005 je Slovenija pripravila predlog spremembe in dopolnitve EPD. Predlog je bil potrjen na seji NO za EPD dne 16.12.2005 in na seji Vlade RS dne 22.12.2005 (sklep Vlade RS št. 54402-10/2005/5). Slovenija je decembra 2005 spremenila EPD zaradi prenosa funkcij PT za ESRR in ESS na OU. Dne 8.8.2006 je bila sprememba EPD uradno potrjena z *Odločbo Komisije 8/VIII/2006* o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 K(2006)3673 (št. 3083-3/2003-445). Spremembe EPD so se nanašale na poglavje 6. »Izvedbena določila« in popravke finančnega okvirja za FIUR. Predlagane spremembe so prispevale k učinkovitejšemu izvajanju EPD zlasti s poenostavitvijo izvedbe in posledično postopkov porabe sredstev strukturne politike v RS.

Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji (Ur.l. RS, št. 07/06) je bila spremenjena dne 24.1.2006.

1. marca 2006 je stopil v veljavo *Sporazum o prenosu pristojnosti in odgovornosti PT za ESRR na OU* in *Sporazum o prenosu pristojnosti in odgovornosti PT za ESS na OU* s kadrovskimi in materialnimi posledicami na OU – SVLR. Funkcije MKGP kot PT za EKUJS in FIUR so ostale enake.

V letu 2008 in prvi polovici leta 2009 so se družbenoekonomski pogoji v RS bistveno spremenili, s tem pa se je bistveno povečala stopnja tveganja v zvezi z zaključevanjem pomoči iz programskega obdobja 2004-2006. Zaradi gospodarske krize in z namenom zagotovitve boljših pogojev za zaključevanje na vseh izvedbenih ravneh strukturne politike za programsko obdobje 2004-2006, je OU za izvajanje EPD RS za programsko obdobje 2004-2006, v povezavi z določili 30(2) in 14(2) člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* in soglasjem članov NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 (7. dopisna seja od 9.12.2008 do 23.12.2008), prosil EK za odobritev podaljšanja datuma upravičenosti izdatkov do 30.6.2009.

OU je dne 18.2.2009 dobil *Odločbo Komisije 18/III/2009* o spremembi Odločbe C(2004)2122 glede podaljšanja končnega datuma za upravičenost izdatkov na podlagi EPD v okviru cilja 1 v Sloveniji 2003SI161DO001 C(2009) 1126. V skladu z drugim pododstavkom člena 14(2) *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* je Slovenija utemeljila svojo zahtevo s precejšnjimi spremembami socialno-ekonomskih razmer in trga dela. Predložene utemeljitve so bile sprejemljive, saj je država članica jasno predstavila vpliv finančne krize na socialno-ekonomske razmere in trg dela ter njene posledice, ki se kažejo v upočasnitvi programov, ki jih zajema zahteva. Zato je EK ocenila, da je primerno, da se končni datum upravičenosti podaljša v skladu z zahtevo.

Dne 23.7.2009 je Slovenija s strani EK prejela *Popravek Odločbe Komisije C(2004) 3673* z dne 8. avgusta 2006 o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 C(2009) 5967 z dne 23.7.2009, kjer se je v točki 7.5 Priloge I v tretjem stolpcu »Številka državne pomoči« tabele državnih pomoči za ukrep 1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja, Raziskave in razvoj, številki:

namesto »0005-5228018-2000/I in 0005-5228018-2000/I«
glasita: »0001-5228018-2000/II in 0005-5228018-2000/II«.

1 Večje spremembe splošnih pogojev v obdobju 2004 - 2009

1.1 Glavni socialno-ekonomski trendi

EPD 2004-2006 je bi potrjen v obdobju pospešitve gospodarske rasti, ki se je pričelo leta 2004 in se nadaljevalo vse do sredine leta 2008. V letu 2008 se je gospodarska rast v primerjavi z letom 2007 skoraj prepolovila, spremenila se je tudi njena struktura. Po tem obdobju se je BDP zaradi učinkov mednarodne gospodarske in finančne krize glede na sredino leta 2008 realno znižal za 6,4%, na medletni ravni pa je bil za 8,5% nižji; zaradi posledičnega močnega znižanja investicijske in izvozne aktivnosti v začetku 2009 pa se je upad gospodarske aktivnosti še poglobil.

Konkurenčnost slovenskega gospodarstva je od 2004 naraščala; ključni kazalniki konkurenčnosti so kazali nadaljevanje postopnega izboljševanja na področju produktivnosti dela in tržnih deležev ter nihanja stroškovne konkurenčnosti. Ob izrazitem padcu gospodarske aktivnosti in močnem zmanjšanju produktivnosti dela se je v letu 2008 pokazal začetek slabšanja konkurenčnosti gospodarstva.

Pred pričetkom obdobja gospodarskega ohlajanja se je podjetniška aktivnost znatno okrepila: izboljšala se je zgodnja podjetniška aktivnost kot tudi delež podjetnikov, ki so se vključili v zgodnjo podjetniško aktivnost zaradi zaznane poslovne priložnosti. Pri tem je igrala pozitivno vlogo poenostavitev postopkov ustanovitve podjetij.

V začetku 2009 so se trendi upadanja gospodarske rasti še dodatno okrepili, poslabšali so se pogoji poslovanja, podjetja so se soočila z naraščajočimi likvidnostnimi težavami, povečala se je plačilna nedisciplin. Potrošnja gospodinjstev je stagnirala. Upad gospodarske aktivnosti v letu 2009 je bil skoraj 18%. Medletni upad BDP v Sloveniji je med najvišjimi v EU. Na relativno močnejši upad od povprečja EU deloma vplivata močna odvisnost slovenskega gospodarstva od gospodarskih gibanj v trgovinskih partnericah in prav tako velika odvisnost od tujih virov financiranja v preteklih letih, ki pa so se zaradi finančne krize močno zmanjšali.

Slovenija je za blažitev posledic krize sprejela še ukrepe za ohranjanje zaupanja, stabilnosti in krepitev finančnega sistema na naslednjih področjih: izboljšanje likvidnosti finančnega sistema (zagotavljanje virov financiranja bankam, jamstvena shema bankam za splošno kreditiranje podjetij, jamstvena shema za mikro, mala in srednja podjetja), izboljšanje pogojev poslovanja (lažji dostop do finančnih sredstev za podjetje, spodbujanje tehnološko razvojnih projektov v malih in srednje velikih podjetjih, 21% stopnja obdavčitve za podjetja) ter oživitve povpraševanja in investicijska politika (spremembe sistema javnega naročanja, vlaganje v infrastrukturo za energetska učinkovitost javnih zgradb in v širokopasovne povezave, jamstvena shema za posameznike).

Spremembe v gospodarstvu in gospodarski razvoj se zrcalita tudi v spremembah na trgu dela. Stopnja zaposlenosti je bila v času sprejetja EPD razmeroma visoka, nad povprečjem EU. Stopnja zaposlenosti žensk je že v letu 2004 presegla Lizbonski cilj, ki naj bi ga članice dosegle 2010. Povečevala se je razširjenost začasnih zaposlitev, delne zaposlitve in druge fleksibilne oblike zaposlitve so bile slabo razširjene. Stopnja brezposelnosti je bila manjša od povprečja EU. Glavni problemi na področju zaposlovanja in brezposelnosti, na katere se odzivamo z aktivno politiko zaposlovanja so bili: rast deleža dolgotrajno brezposelnih in slaba izobrazbena struktura te skupine, izredno nizka stopnja zaposlenih starejših,

sorazmerno visoka brezposelnost mladih ter naraščajoče število brezposelnih s terciarno izobrazbo.

Razmere na trgu dela so se poslabšale z zamikom. Hkrati z zmanjševanjem zaposlenosti narašča brezposelnost. V primerjavi z obdobjem sprejetja EPD je višje število registriranih brezposelnih (88.101 avgusta 2009), število brezposelnih po anketi o delovni sili ter stopnja brezposelnosti. Število registriranih brezposelnih se je povečalo na več kot 96 tisoč do konca leta 2009. Povprečno letno število registriranih brezposelnih je bilo v letu 2009 nad 86 tisoč (2008 pa 63,2 tisoč), povprečna letna stopnja registrirane brezposelnosti pa 9,1% (v letu 2008 je bila 6,7%). Stopnja anketne brezposelnosti je bila 6,4% v 4. četrtletju 2009.

Povprečen padec števila delovno aktivnih v prvi polovici leta 2009 je bil v primerjavi s prvim polletjem 2008 relativno majhen (-1,2%). V številnih tržnih dejavnostih, ki jih je kriza manj prizadela (kot predelovalne dejavnosti), je število delovno aktivnih v povprečju ostalo na podobni ali višji ravni kot v prvem polletju 2008. Relativno majhen skupen upad zaposlenosti glede na velik padec aktivnosti, je deloma posledica odziva podjetij na upad gospodarske aktivnosti, saj so na umirjanje gospodarske aktivnosti odreagirala manj z zmanjševanjem števila zaposlenih in bolj z zmanjševanjem števila opravljenih nadur in skrajševanjem delovnega časa, deloma pa januarja 2009 sprejetega interventnega *Zakona o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa* in večjega vključevanja brezposelnih v programe aktivne politike zaposlovanja. To je bil v letu 2009 je bil najbolj obsežen ukrep. Leta 2009 je bil proti naraščajoči stopnji brezposelnosti sprejet tudi *Zakon o subvencioniranju delavcev na čakanju*, po katerem mora delodajalec delavce - namesto, da bi jih odpustil, napotiti na čakanje, država pa mu povrne del stroškov. V tem času je moral delodajalec za delavca zagotoviti usposabljanje ali izobraževanje. V oba ukrepa se je do avgusta 2009 skupno vključilo več kot 900 podjetij, ki državne subvencije uveljavljajo za skoraj 70.000 delavcev, pogodbene vrednosti subvencij pa znašajo 63,2 milijona evrov. Ukrepa sta bila izvedena iz nacionalnih sredstev, kot dodaten ukrep s pomočjo EU sredstev pa je bil sofinanciranje usposabljanja in izobraževanja.

Ukrepi aktivne politike zaposlovanja so preko javnih razpisov usmerjeni v usposabljanje in izobraževanje odraslih zaposlenih, za ohranitev delovnih mest, za zaposlovanje za krajši delovni čas in za zaposlovanje težje zaposljivih oseb. V okviru prvega in drugega paketa ukrepov za izhod iz krize, sprejetega konec leta 2008 in v začetku leta 2009, so bili sprejeti ukrepi za krepitev socialnega podjetništva, usposabljanje zaposlenih ter lažji prehod mladih na trg dela. Slovenija je septembra 2009 za zagotavljanje socialne varnosti najbolj ogroženim skupinam prebivalstva izplačala enkratno solidarnostno pomoč.

Slovenija se je ob ukrepih za omilitev krize, ki so kratkoročno naravnani, lotila tudi bolj temeljitih strukturnih ukrepov, skladno z *Lizbonsko strategijo*, na področju znanja in inovativnosti, sprostitev podjetniškega kapitala, vlaganja v ljudi in posodobitev trga dela in energije in podnebnih sprememb.

Spremljanje izvajanja Programskega dopolnila

Tabela 1: Ciljne vrednosti in kazalniki za spremljanje izvajanja PD v RS v programskem obdobju 2004-2006

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščno stanje (datum)	Cilj (datum)	Vir podatkov	Pogostnost merjenja (Periodičnost)	Dosežena vrednost
Kontekstni	Indeks človeškega razvoja	0.879 29. mesto (173) (2000)	Podatek ni na voljo	Program ZN za razvoj	Letno	0.929 29. mesto (182) (2007)
Kontekstni	BDP na prebivalca v SKM (EU-15 = 100)	70% (2001)	Podatek ni na voljo	Eurostat	Letno	90,9% (EU-27=100) (2008)
Kontekstni	Stopnja realne rasti BDP	2,9% (2001)	Podatek ni na voljo	SURS	Letno	3,5% (2008) -8,3% (3.četrletje 2009)
Kontekstni	Rast števila zaposlenih (SNA)	-0,5 (2002)	Podatek ni na voljo	SURS	Letno	2,8 (2008)
Kontekstni	Stopnja zaposlenosti (osebe v starostni skupini 15-64)	63,4% (2002)	Podatek ni na voljo	SURS-ADS	Letno	68,6% skupaj 64,2% ženske 72,7% moški (2008)
Kontekstni	Stopnja brezposelnosti (ILO)	6,4% (2002)	Podatek ni na voljo	SURS-ADS	Letno	4,5% (2008) 6,4% skupaj 6,3% ženske 6,5% moški (4. četrletje 2009)
Kontekstni	Produktivnost dela (BDP na zaposlenega - SNA; EU-15=100)	45% (2001)	Podatek ni na voljo	SURS, Eurostat	Letno	84,4% (EU-27=100) (2008)
Vpliv	Neto št. novih delovnih mest - ocena števila bruto delovnih mest	Podatek ni na voljo	4000 (Ob koncu programa)	Ocena	Ob koncu programa	8.595* (30.6.2009) - 14.453 (30.6.2009)
Vpliv	Razmerje v BDP na prebivalca (v SKM) med najbolj in najmanj razvito regijo na ravni NUTS III	1.9 (2001)	1.9 (2006)	SURS	Letno	2.2 (2007)

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za **oceno ustvarjenih neto delovnih mest** iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši možni oceni za ustvarjena nova delovna mesta (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest še prispevajo) se ocenjuje, da je bilo ustvarjenih vsaj 8.595 novih neto delovnih mest ter da je tako za dvakrat presežen zastavljeni cilj EPD 4.000 novih neto delovnih mest.

Indeks človeškega razvoja v Sloveniji je med letoma 2000 in 2007 še naprej enakomerno naraščal, k rasti pa je najbolj prispevala rast BDP po kupni moči na prebivalca. Leta 2007 je bil indeks 0.929, kar Slovenijo postavlja na 29. mesto na lestvici 182 držav.

Slovenija je po kazalniku **BDP po kupni moči na prebivalca** dosegla 90,9% povprečja EU-27 v letu 2008 in je kot je navedeno med **osrednjimi cilji EPD**, zmanjšala zaostanek za povprečno razvitostjo EU. Slovenija je najbolj napredovala tudi v primerjavi z državami, ki so bile ob začetku programskega obdobja na podobni stopnji. Približevanje evropskemu

povprečju po tem kazalniku je bilo v tem obdobju, glede na visoko gospodarsko rast v Sloveniji, pričakovano.

Po kazalniku **stopnja realne rasti BDP** je Slovenija napredovala, vendar je v letu 2008, po obdobju pospešene gospodarske rasti, nastopila upočasnitev zaradi poglobljanja mednarodne gospodarske in finančne krize. Glavna razloga sta bila upočasnjena izvozna in investicijska aktivnost in nižja domača potrošnja. Stopnja realne rasti BDP je bila 3,5%, leta 2008 in -8,3% v 3. četrtletju 2009.

Gospodarska rast se mora odražati tudi v ustvarjanju novih delovnih mest. Podatki za kazalnika **rast števila zaposlenih in stopnja zaposlenosti** v letu 2008 kažeta pozitivno rast: rast števila zaposlenih je bila 3,8%, stopnja zaposlenosti pa 68,6%. Razmere na trgu dela so se po tem obdobju, zaradi gospodarske in finančne krize, pričakovano poslabšale. Podatki za mednarodno primerljivo anketno stopnjo brezposelnosti namreč kažejo, da je bila stopnja 4,5% leta 2008, kar je za 1,9 odstotne točke nižja od povprečja EU. V 4. četrtletju 2009 pa je anketna stopnja brezposelnosti dosegla 6,4%; stopnja brezposelnosti žensk je za 0,2 odstotne točke nižja od stopnje brezposelnosti moških.

Produktivnost dela merjena z BPD na zaposlenega narašča in je leta 2008 dosegla 84,4% povprečja EU-27. Rast pa se je v letu 2008 precej upočasnila, saj se je ob umiritvi gospodarske aktivnosti rast zaposlenosti približno ohranila na visoki ravni predhodnega leta. V letu 2007 in v prvi polovici 2008 je bila rast produktivnosti v Sloveniji še precej višja kot v povprečju v EU, v drugi polovici 2008 pa se je ta razlika zmanjšala.

Osrednji kvantificirani cilj EPD: Razmerje BDP po kupni moči na prebivalca med najbolj razvito in najmanj razvito regijo na ravni NUTS III se je v letu 2007 nekoliko povečalo. Razporeditev regij po BDP na prebivalca se med leti ne spreminja bistveno, kar kaže na doseganje cilja EPD uravnoteženega regionalnega razvoja. Pristop je bil prostorsko (regionalno) usmerjen. Z razvrstitvijo regij v skladu z *Uredbo o prednostnih območjih regionalne politike* in na podlagi indeksa razvojne ogroženosti, se je v razvojno ogrožene regije proporcionalno stekal večji delež finančnih sredstev strukturne politike in je zagotavljal, da sta rast BDP in zaposlenost povečevala blaginjo v manj razvitih regijah. Preprečeno je bilo nadaljnje povečevanje regionalnih neskladij merjenih kot razmerje BDP na prebivalstva (izraženo v SKM) med najbolj razvito in najmanj razvito regijo. Osrednjeslovenska regija je imela v letu 2007 2,2-krat višji BDP na prebivalca kot ekonomsko najšibkejša Pomurska regija, kar je toliko kot leta 2006 in nekoliko več kot leta 2000, ko je imela Osrednjeslovenska regija 2-krat višji BDP. Razmerja med regijama s skrajnima vrednostima, torej med Osrednjeslovensko regijo in Pomursko regijo, so zmerna. Osrednjeslovenska regija izstopa po višini BDP na prebivalca tudi zato, ker je v tej regiji prestolnica, kjer se odvija velik del ekonomskih aktivnosti.

Ocena števila ustvarjenih bruto delovnih mest v programskem obdobju 2004-2006 na osnovi letnega poročanja znaša skupaj 14.453 ustvarjenih bruto delovnih mest, od tega 7.936 na 1. PN in 6.517 na 2. PN.

Osrednji kvantificirani cilj EPD: Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši možni oceni za ustvarjena nova delovna mesta (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki dodatno prispevajo k številu neto delovnih mest, se ocenjuje, da je bilo ustvarjenih vsaj 8.595 novih neto delovnih mest ter da je tako za dvakrat presežen **zastavljeni cilj EPD** 4.000 novih neto delovnih mest. Število zasedenih delovnih mest¹ v Sloveniji je bilo 838.656 leta 2008. Ocena vseh novih neto delovnih mest

¹ zasedeno delovno mesto je delovno mesto, ki ga zaseda delovno aktivna zaposlena ali samozaposlena oseba, ki je na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovana oz. je v delovnem razmerju na območju Slovenije

doseženih kot prispevek EPD-ja v Sloveniji tako predstavlja odstotek števila zasedenih delovnih mest leta 2008.

Republika Slovenija je začela z izvajanjem projektov/programov sofinanciranih iz sredstev strukturnih skladov maja 2004. Nekatere strukturne težave, opisane v *Enotnem programskem dokumentu RS za programsko obdobje 2004-2006*, so bile v letu 2008 še vedno prisotne, kar je razvidno tudi iz razpoložljivih strukturnih kazalnikov za leto 2008 v primerjavi z letom 2004.

Tabela 2: Položaj Slovenije glede na strukturne kazalnike v letu 2008 glede na 2004

STRUKTURNI KAZALNIKI LIZBONSKEGA PROCESA		
POLOŽAJ SLOVENIJE IN SPREMEMBA V LETU 2008 GLEDE NA 2004		
	Slovenija se uvršča bolje ali okrog povprečja EU-27	Slovenija zaostaja za povprečjem EU-27
Izboljšanje (glede na 2004)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Stopnja zaposlenosti, 2008 (SLO: 68,6%, EU-27: 65,9%, EU-15: 63,7%) ❖ Stopnja dolgotrajne brezposelnosti, 2008 (SLO: 1,9%, EU-27: 2,6%, EU-15: 2,6%) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BDP p.c. PPS, 2008 (EU-27=100) (SLO: 91, EU-15: 110,7) ❖ Produktivnost dela v PPS, 2008 (EU-27=100) (SLO: 84,4, EU-15: 109,8) ❖ Relativna raven cen, 2008 (EU-27=100) (SLO: 82,3, EU-15: 104,4) ❖ Stopnja zaposlenosti starejših oseb, 2008 (SLO: 32,8%, EU-27: 45,6%, EU-15: 44,3%) ❖ Energetska intenzivnost gospodarstva, 2007 (SLO: 253,29 kgoe²/1000 EUR; EU-27: 169,39 kgoe/1000 EUR, EU-15: 162,16 kgoe/1000 EUR) ❖ Bruto domači izdatki za RRD⁴, 2008 (SLO: 1,66% BDP, EU-27: 1,9% BDP, EU-15: 1,99% BDP)
Poslabšanje (glede na 2004)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Stopnja tveganja revščine po socialnih transferih, 2008 (SLO: 12,3%, EU-27: 17%, EU-15: 16%) ❖ Poslovne naložbe¹, 2008 (SLO: 19,1% BDP, EU-27: 18,4% BDP, EU-15: 18,2%) ❖ Obseg tovarnega prometa glede na BDP, 2008 (2000=100) (SLO: 152,5, EU-27: 102,2, EU-15: 103,8 (2007)) ❖ Stopnja izobrazbe mladine³, 2008 (SLO: 90,2%, EU-27: 78,5%, EU-15: 75,8%) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Emisije toplogrednih plinov, 2007 (1990=100) (SLO: 101,8, EU-27: 90,7, EU-15: 97,1)

Vir: Eurostat, Poročilo o razvoju 2010, UMAR

Opombe: Za kazalnik med regionalne variacije v stopnji zaposlenosti za Slovenijo ni podatka.

¹ Delež BDP, ki ga zasebni sektor nameni za investicije.

² Kilogram ekvivalenta nafte

³ Delež populacije med 20-24 let, ki je dokončala vsaj srednjo šolo.

⁴ Raziskovalno-razvojna dejavnost

Podrobnejša predstavitev makroekonomskih kazalnikov razvoja Slovenije pa temelji na opredelitvi strateških razvojnih prioritet *Strategije razvoja Slovenije*, ki jo je sprejela Vlada RS 23.6.2005 in se spremlja glede na leto 2003, ki je izhodiščno leto za primerjavo. Za leto 2009 je značilno izredno poslabšanje vseh makroekonomskih kazalnikov zaradi vpliva krize. V vmesnem obdobju od 2004-2008 pa so bila obdobja s trendi povečevanja gospodarske

aktivnosti in dobrih rezultatov, ker je bilo podrobneje predstavljeno tudi v Letnih poročilih o izvajanju EPD 2004-2006.

Tabela 3: Makroekonomski kazalniki, Slovenija 2003-2009

Realne stopnje rasti v%	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
BDP v stalnih cenah	2,5	4,6	4,6	5,8	6,8	3,5	-7,8
Zasebna potrošnja	2,7	3,5	1,5	1,6	3,5	1,1	-0,7
Državna potrošnja	2,6	1,7	0,6	0,8	0,1	1,1	0,6
Bruto investicije v osnovna sredstva	6,3	6,8	0,9	2,5	3,1	6,1	-6,3
Izvoz (blago in storitve)	3,2	12,6	6,1	7,8	9,1	2,0	-10,5
Indeks cen življenjskih potrebščin	4,6	3,2	2,3	2,8	5,6	2,1	1,8
V BDP (%)							
Javnofinančni primanjkljaj	-1,4	-1,4	-1,4	-1,3	0,0	-1,7	-5,5
Tekoči račun plačilne bilance	-0,4	-0,9	-1,7	-2,5	-4,8	-6,2	-1,0
Stopnja brezposelnosti (% Eurostat)	6,5	6,0	6,5	6,0	4,9	4,4	5,6

Vir: Poročilo o razvoju 2010, UMAR, SURS, Eurostat

Strateške razvojne prioritete *Strategije razvoja Slovenije*:

I. razvojna prioriteta: Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša gospodarska rast

Slovenski **BDP na prebivalca po kupni moči** je po zadnjih podatkih Eurostat leta 2008 dosegel 91% povprečja EU, v primerjavi s EU-25, ki so bile članice EU ob sprejetju Strategije razvoja Slovenije (2005), pa je bil na ravni 88% njihovega povprečja. Približevanje povprečni razvitosti EU do leta 2008 je izhajalo iz relativno visoke gospodarske rasti, ki je bila v veliki meri spodbujena z visoko konjunkturo, prispevek strukturnih sprememb, ki bi povečale konkurenčnost in robustnost gospodarstva, pa je bil skromnejši.

Po štiriletnem obdobju pospešene **gospodarske rasti** je v Sloveniji leta 2009 pod vplivom svetovne gospodarske krize prišlo do 7,8-odstotnega realnega znižanja BDP. Gospodarska kriza, katere značilnost je bil velik in hiter upad mednarodnih trgovinskih tokov, je slovenski izvoz znižala za 15,6%, na raven iz leta 2006.

Padec izvoza v EU je bil enako velik kot izven EU. Močan padec tujega in domačega povpraševanja in zaradi finančne krize otežena dostopnost do virov financiranja, sta zelo znižala tudi investicijsko dejavnost (za 21,6%). Pri tem je prišlo do padca investicij v stroje in opremo ter investicij v gradbeništvu, kjer je začetek gospodarske krize sovpadel s pričakovanim umiranjem gradbenih del v avtocestni gradnji.

Rast državne potrošnje je bila v Sloveniji ob visoki rasti sredstev za zaposlene ter nekaterih ukrepih fiskalne politike sprejetih v letih 2008 in 2009, 3,1-odstotna. V primerjavi s letom 2007, pa je bila tudi ta rast prepolovljena.

Uvoz se je ob visokem padcu domačega in izvoznega povpraševanja v letu 2009 znižal za 17,9%.

Inflacija, ki so jo v letu 2008 ključno zaznamovali zunanji dejavniki, se je leta 2009 še rahlo znižala in ob koncu leta 2009 znašala 1,8%. Medletna inflacija, ki se je še v prvi polovici leta 2008 gibala med 6% in 7%, se je od drugega polletja 2008 vse do avgusta 2009 neprekinjeno in hitro zniževala pod vplivom umirjanja cen surovin in gospodarske aktivnosti, tako v Sloveniji kot pri naših trgovinskih partnericah.

Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance se je leta 2009 zaradi izrazitega znižanja primanjkljaja v blagovni menjavi znižal na 1% BDP. Visoka gospodarska rast in njena

struktura, v okviru katere je bilo močno zlasti investicijsko povpraševanje, so ob dvigovanju cen surovin na svetovnih trgih v preteklih letih močno povečali primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance, ki se je v letu 2009, ob odsotnosti teh dejavnikov, močno znižal. K temu je največ prispevalo znižanje blagovnega primanjkljaja, ki se je kot delež BDP znižal za 5,4 o. t., na 1,8% BDP in je v zadnjih letih predstavljal glavnino skupnega primanjkljaja na tekočem računu plačilne bilance in njegovega povečevanja. Povečanje dolga je bila posledica zadolžitve države, ki je za pokritje javnofinančnega primanjkljaja in ukrepe, usmerjene v blažitev posledic gospodarske krize, izdala 3 obveznice v skupni višini 4 mrd EUR. Bruto zunanji dolg Slovenije je konec leta 2009 predstavljal 115% BDP (leta 2008 105,7%) kar je precej nižje od povprečnega dolga evrskega območja (v letu 2008 199,8% BDP).

Po povečanju primanjkljaja v letu 2008, kar je bilo izrazito strukturne narave, se je **stanje javnih financ** v letu 2009 zaradi vpliva gospodarske in finančne krize poslabšalo. Ukrepi fiskalne politike so bili usmerjeni predvsem na trg dela (dva interventna zakona, namenjena ohranjanju delovnih mest) ter v manjši meri v davčne razbremenitve, podporo raziskavam in razvoju ter financiranju MSP, rast primanjkljaja pa je blažilo povišanje trošarin. Zaradi povišanja primanjkljaja nad dovoljeno mejo 3% BDP, ki jo določa Pakt stabilnosti in rasti, je EK proti Sloveniji decembra 2009 sprožila postopek presežnega primanjkljaja, v okviru katerega mora Slovenija znižati primanjkljaj pod referenčno vrednost do leta 2013. Nadpovprečno poslabšanje **produktivnosti** v obdobju krize v primerjavi z EU je izhajalo predvsem iz višjega padca gospodarske aktivnosti, v veliki meri kot posledica strukturnih razlik in slabosti ter razlik v gradbenem ciklu med Slovenijo in EU, ki se odražajo predvsem v večjem deležu predelovalnih dejavnosti, ki so pri nas tudi močno odvisne od tujega povpraševanja, pomemben pa je tudi vpliv neugodne tehnološke sestave gospodarstva, saj so v kriznih razmerah najbolj prizadete tehnološko manj zahtevne dejavnosti, ki jih imamo v Sloveniji veliko, saj v obdobju visoke gospodarske konjunktore ni prišlo do zadostnega **prestrukturiranja gospodarstva** v smeri večjega deleža tehnološko zahtevnejših dejavnosti.

V letu 2009 se je zaostajanje Slovenije za povprečno produktivnostjo držav evrskega območja in EU povečalo. Leta 2008 (za katero so na voljo zadnji mednarodno primerljivi podatki na letni ravni) je **povprečna produktivnost dela** v Sloveniji dosegla 37.544 EUR na delovno aktivnega prebivalca, kar je bilo po kupni moči na ravni 84,4% (v letu 2007 84,0%) povprečja EU (76,9% povprečja evrskega območja). Ob nižji rasti produktivnosti dela v večini razvitejših držav članic EU, je v letu 2008 produktivnost dela v Sloveniji še naraščala hitreje kot v povprečju v EU. V letu 2009 se je produktivnost dela tako kot v Sloveniji, zmanjšala tudi v večini evropskih držav, vendar je bil padec v Sloveniji zaradi globljega upada gospodarske aktivnosti precej višji kot v povprečju v EU (5,8-odstoten, v povprečju EU pa 2,5-odstoten). Tako se je zaostanek Slovenije za povprečno produktivnostjo v Evropski uniji prvič po daljšem obdobju približevanja ravni produktivnosti razvitejših držav povečal. Po ocenah Eurostat je bila produktivnost dela v Sloveniji, izražena v **standardih kupne moči**, leta 2009 na ravni 81,8% povprečja EU, kar je za 2,6 o. t. nižja raven kot v letu 2008.

II. razvojna prioriteta: Učinkovita uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta

V letu 2009 se je **izobrazbena struktura prebivalstva** v Sloveniji izboljšala, v daljšem časovnem obdobju pa je bil napredek preskromen za bistveno zmanjšanje zaostanka za povprečjem EU in razvitejšimi državami. Delež prebivalstva, starega 25-64 let, s terciarno izobrazbo se je po podatkih ankete o delovni sili (ADS) v letu 2009 povečal na 22,5%. Slovenija zaostaja za gospodarsko razvitejšimi evropskimi državami, kjer delež terciarno izobraženih presega 30%. Povprečno število let šolanja odraslega prebivalstva je v letu 2008 znašalo 11,8 leta. **Vključenost mladih v izobraževanje** je visoka in se je v zadnjih letih močno približala cilju SRS. V šolskem letu 2008/2009 se je vključenost generacije v vpisni starosti v terciarno izobraževanje ohranila na ravni blizu cilja SRS (55%). **Razmerje**

med številom študentov in številom pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju se izboljšuje, vendar je v primerjavi z drugimi evropskimi državami še zelo neugodno. Povečanje števila pedagoškega osebja je povezano tudi z uvajanjem bolonjskega procesa, ki predvideva večjo uporabo aktivnih oblik poučevanja.

Delež celotnih **javnih izdatkov za izobraževanje**, izražen v primerjavi z BDP, je v Sloveniji razmeroma visok, a se je v letu 2007 močno zmanjšal. Zmanjšanje deleža izdatkov za izobraževanje v primerjavi z BDP v letu 2007 je bilo posledica visoke rasti BDP in realnega zmanjšanja javnih izdatkov za 1,5%. Javni izdatki za izobraževanje so v Sloveniji leta 2007 (zadnji podatek) znašali 5,19% BDP. **Vključenost v vseživljenjsko učenje** se je po večletnem upadanju v zadnjem letu (2009) povečala. Po podatkih Ankete o delovni sili za drugo četrtletje leta 2009 je bilo v formalno ali neformalno izobraževanje vključenih 17,0% prebivalcev, starih 25-64 let (v povprečju EU znaša 10%). V primerjavi z letom 2008 se je vključenost v Sloveniji povečala za 1,1 o. t., s čemer se je prenehalo obdobje nekajletnega upadanja.

Izdatki za raziskave in razvoj (RRD) se krepijo, v letu 2008 so bili trendi posebej ugodni glede izdatkov zasebnega sektorja, v letu 2009 pa glede izdatkov državnega sektorja za te namene. Po padcu v letu 2007 so se bruto izdatki za raziskave in razvoj v letu 2008 povečali na 1,66% BDP, kar je največ doslej.

Število patentnih prijav, ki so jih vložili slovenski prijavitelji na Evropskem patentnem uradu (EPO), se je leta 2008 precej povečalo. S 63,7 patentne prijave na milijon prebivalcev je Slovenija kljub napredku še precej zaostajala za povprečjem EU (131,1), ne glede na to, da se uvršča v sredino vseh članic EU (14. mesto) in prekaša skoraj vse nove članice.

Na področju razpoložljivosti ustreznih kadrov, zlasti **diplomantov naravoslovja in tehnike**, ki na dolgi rok pomembno vpliva na večje število patentov in inovacij ter na izboljšanje absorpcijske sposobnosti gospodarstva, so bili dosedanji premiki počasni. Število diplomantov naravoslovja in tehnike se je v obdobju 2000–2008 v Sloveniji povečalo za 16,0%, vendar pa je bila rast med najnižjimi v EU. Tudi če primerjamo število diplomantov na področju naravoslovja in tehnike na 1.000 prebivalcev v starosti 20-29 let, Slovenija precej zaostaja za povprečjem EU (9,8 v primerjavi s 13,4 v letu 2007).

Delež uporabnikov interneta v starosti 16–74 leta je v Sloveniji v letu 2009 dosegel 62% in se zelo približal povprečju v EU (65%). Čeprav je prišlo do pomembnih premikov glede povečanja uporabe interneta v populaciji srednjih let (35–54 let) in tistih z nizko izobrazbo, je v tem delu še viden zaostanek za ravno v EU. Delež gospodinjstev z dostopom do interneta je v letu 2009 dosegel 64% in je popolnoma primerljiv s povprečjem v EU.

III. razvojna prioriteta: Učinkovita in cenejša država

Delež javnofinančnih izdatkov v primerjavi z BDP se je v letih 2008-2009 močno povečal, predvsem pa v letu 2009 zaradi posledic gospodarske krize. Na povečanje deleža javnofinančnih izdatkov v letu 2009 na 49,9% BDP je na eni strani vplivalo zmanjšanje BDP, na drugi strani pa višji javnofinančni izdatki. Ti so se povečali zaradi rasti izdatkov, ki so bili povezani z ukrepi, sprejetimi že v letu 2008 (razširitev pravic v otroškem varstvu, prehrana v srednjih šolah ter ukrepi za blažitev posledic visoke inflacije). Sprejeti **Program stabilnosti** postavlja cilj višine javnofinančnih izdatkov v letu 2013 na raven 44,2% BDP, kar je le za odstotno točko nižje od ravni, ki je bila dosežena že leta 2005, zato cilj SRS do konca leta 2013 ne bo uresničen.

Slovenska izhodna strategija 2010–2013 predvideva postopen umik protikriznih ukrepov (v letu 2010) ter reformi pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, racionalizacijo socialnih transferjev ter močno omejevanje zaposlovanja v javnem sektorju, rasti sredstev za zaposlene in vmesne potrošnje, kar bi delež javnofinančnih izdatkov v BDP predvidoma močno znižalo.

Obremenjenost z davki in prispevki, merjena z deležem BDP, je po letu 2005 upadla, znižali sta se obremenitvi dela in potrošnje. V Sloveniji je v letu 2008 skupna obremenitev z davki in prispevki znašala 37,7% BDP in je bila enaka kot leta 2000. V obdobju 2000–2005

se je povečevala, v letih 2005–2008 pa se je zmanjšala, kar je posledica izpeljanih sprememb davčnega sistema. Delež davkov na delo je bil z 51,5% precej višji od povprečja EU (45,2%). Delež davkov na kapital je bil v Sloveniji nizek, v letu 2007 je znašal le 13,9%, kar je precej manj kot v povprečju v državah EU (21,3%).

Pri **delovanju javne uprave** je v letu 2009 pri posebej izpostavljenih aktivnostih v SRS prišlo do izboljšanja. Razširjenost in kakovost javne uprave na področju e-storitev se je še povečala. Že leta 2007 je imela Slovenija 90% vzpostavljeno e-upravo za dvajset temeljnih javnih storitev (EU le 59%), v naslednjih letih pa se bo možnosti elektronskega opravljanja javnih storitev še širila.

Kazalnik IMD in Svetovne banke je eden izmed pomembnih kazalnikov učinkovitosti vlade. Slovenija je v obdobju med letoma 2005 in 2009 izboljšala pravno in regulativno okolje ter dosegla boljše uvrstitve in višje vrednosti kazalnikov tudi na področju zmanjšanja birokracije ter podkupovanja in korupcije.

Javno-zasebno partnerstvo pri infrastrukturnih naložbah in javnih službah pa še ni zaživelo. Kljub normativni ureditvi javno-zasebnega partnerstva, država in občine podeljujejo le koncesije za opravljanje storitev, kompleksnejših oblik, ki bi vključevale tudi gradnjo infrastrukturnih objektov, pa še ni.

IV. razvojna prioriteta: Moderna socialna država in večja zaposlenost

V letu 2009 se je **stanje na trgu dela** zaradi gospodarske krize močno poslabšalo, kar se kaže v zmanjšanju števila delovno aktivnih in povečanju števila brezposelnih. Povprečno število delovno aktivnih po *Registru delovno aktivnega prebivalstva* se je po visoki rasti (več kot 3%) v letih 2007 in 2008, v letu 2009 zmanjšalo za 2,4%, število delovno aktivnih po anketi o delovni sili pa je bilo v letu 2009 nižje za 1,6%. Stopnja delovne aktivnosti se je tako v prvih devetih mesecih leta 2009 zmanjšala na 67,5%. Stopnja registrirane brezposelnosti se je povečala s 6,7% v letu 2008, ko je bila najnižja v obdobju po letu 2000, na 9,1% v letu 2009.

Povečala se je tudi mednarodno primerljiva **stopnja brezposelnosti** (po anketi o delovni sili) na 5,9% (4,4% v letu 2008), ki pa je še vedno pod povprečjem EU. Velik priliv novih brezposelnih v letu 2009 je močno zmanjšal delež dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi, kar je prispevalo tudi k nadaljnjemu zmanjšanju stopnje dolgotrajne brezposelnosti. Vendar je število dolgotrajno brezposelnih v drugi polovici leta 2009 že začelo naraščati. Najbolj se je v letu 2009 povečala stopnja brezposelnosti oseb z nizko izobrazbo in mladih, stopnja brezposelnosti žensk pa je postala nižja od stopnje brezposelnosti moških.

Struktura zaposlenosti po dejavnostih se je v zadnjem desetletju precej spremenila. V obdobju 2000–2008 se je v strukturi zaposlenih po dejavnostih zmanjšal delež zaposlenih v predelovalnih dejavnostih in povečal delež v storitvenih dejavnostih, vendar pa Slovenija še vedno močno zaostaja za deležem zaposlenih v storitvah v bolj razvitih državah in v povprečju EU, kar je pogojeno predvsem s strukturo gospodarstva.

Rezultati **pokojninske reforme** iz leta 2000 so še vedno pozitivni, vendar so razmere v letu 2009 dodatno utemeljile nujnost nadaljnjih prilagoditev in spremembe sistema. Povprečna starost ob izhodu s trga dela je v Sloveniji 1,4 leta pod povprečjem EU. Po večletnem zmanjševanju se je delež **izdatkov za pokojnine** v primerjavi z BDP leta 2008 začel dvigovati. Zato je v spremembah pokojninske ureditve potrebno predvideti tudi spremenjeni način financiranja pokojninskih izdatkov s transferji iz državnega proračuna.

Relativno visoka rast **izdatkov za zdravstvo** je bila v letih 2008 in 2009 povezana predvsem z visoko rastjo plač zaposlenih v zdravstvu. Delež izdatkov za zdravstvo v BDP je po zadnjih podatkih za leto 2007 znašal 7,8%. V letu 2009 je k visokemu povečanju deleža izdatkov za zdravstvo merjeno v BDP, prispevala po eni strani visoka rast javnih izdatkov (po prvi oceni realno za 6,4%) po drugi strani pa tudi visok padec BDP.

Tveganje revščine, ki se v zadnjih nekaj letih ni bistveno spreminjalo, se je leta 2008 nekoliko povečalo. Leta 2008 je bila stopnja tveganja revščine 12,3%, kar je za 0,8 o. t. višje kot leta 2007 (11,5%). Tudi nekateri drugi kazalniki neenakosti porazdelitve dohodka kažejo

nizko dohodkovno neenakost v Sloveniji, kar nas uvršča med države z najnižjo dohodkovno neenakostjo v EU.

Rast **razpoložljivega dohodka gospodinjstev** se je z začetkom gospodarske krize v letu 2008 upočasnila. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev se je leta 2008 realno povečal za 3,1%, kar je nekoliko manj kot leto pred tem (4,8%). Po visoki rasti v letih 2006 in 2007 se je v letu 2008 umirila tudi **potrošnja gospodinjstev**. Po 6,7-odstotni realni rasti v letu 2007 se je leta 2008 povečala za 2,0%. Največ je k temu prispevala manjša rast potrošnje za trajne dobrine (predvsem gospodinjsko opremo in avtomobile) ter storitve (gostinske, rekreacijske in kulturne). Predvsem potrošnja za trajne dobrine je od leta 2002 beležila razmeroma visoko rast, konec leta 2008 pa se je začela, tudi zaradi začetka gospodarske krize, umirjati. Največji delež izdatkov gospodinjstva namenjajo za stanovanje (najemnine, tudi pripisane; voda, energija), po letu 2004 pa zaradi zmanjševanja deleža izdatkov za hrano in brezalkoholne pijače (14,4% leta 2008), še sledi skupina transport (16,2%). **Minimalna plača** se je po nekaj letih zaostajanja za rastjo povprečne plače v letu 2009 povečala bolj kot povprečna plača. Realno se je minimalna plača v letu 2009 povečala za 2,8%, nominalno pa za 3,7%.

V. razvojna prioriteta: Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja

Energetska intenzivnost gospodarstva se je leta 2008 poslabšala. Po precejšnjem zmanjšanju energetske intenzivnosti v letih 2006 in 2007 se je poraba energije na enoto BDP leta 2008 povečala za 2,1%. Poslabšanje v letu 2008 je bilo v največji meri posledica izjemne rasti rabe energije v prometu; ta je bila 17,3-odstotna, kar je najvišja rast po letu 1993. Prvič po letu 2008 pa se je zmanjšala raba električne energije (za 4%).

V letu 2008 se je delež rabe **obnovljivih virov energije** povečal predvsem zaradi ugodnih hidroloških razmer. V letu 2008 sta se delež obnovljivih virov energije (OVE) v celotni rabi energije in tudi delež rabe proizvodnje električne energije povečala na 11,3% in na 29,1%, predvsem zaradi visokega povišanja proizvodnje hidroelektrarn in tudi rabe biomase v termoelektrarnah. Visoke rasti so bile dosežene še v rabi tekočih biogoriv in bioplina, pa tudi v vseh drugih rabah alternativnih virov energije razen vetrne, vendar so ti viri še vedno predstavljali le 7,7% vse rabe obnovljivih virov energije.

Povečujejo se tudi **»eko« krediti**, ki so pomemben inštrument okoljske politike, zlasti spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije. Kreditna aktivnost Eko sklada, ki spodbuja okoljske naložbe, se je v letu 2009 sicer rahlo zmanjšala, vendar naj bi se v naslednjih letih z dokapitalizacijo iz državnega proračuna precej okrepila.

Kakovost zraka je problematična še predvsem pri onesnaženosti zraka z delci PM10 in z ozonom. Raven onesnaženosti zunanjega zraka zaradi delcev (PM10) se je v obdobju 2002–2008 zmanjšala. Kljub temu je bila v letu 2008 na enem merilnem mestu (Zagorje) še vedno presežena letna mejna vrednost PM10, prekomerno število dni s preseženo dnevno mejno vrednostjo PM10 pa je bilo zabeleženo na vseh merilnih mestih, razen v Novi Gorici in Kopru. K onesnaženju z delci prispevajo predvsem promet, mala kurišča in industrija.

Na področju **odpadkov** je bil v segmentu komunalnih odpadkov dosežen le rahel napredek. V letu 2008 se je nadaljeval počasen trend povečevanja ločeno zbranih komunalnih odpadkov (na 26%). V letu 2008 je bil noveliran *Operativni program odstranjevanja odpadkov*, ki predvideva največ 15 regijskih centrov z odlagalnim prostorom. Program predvideva, da bo v letu 2008 32% vseh komunalnih odpadkov ločeno zbranih, do leta 2013 pa naj bi se njihova količina podvojila.

Na področju **obremenjevanja okolja s kmetovanjem** (merjeno s porabo gnojil in pesticidov, povprečnimi pridelki poljščin, intenzivnostjo živinoreje in deležem sonaravne pridelave) je bilo v letu 2008 izboljšanje pri rabi mineralnih gnojil, na področju sonaravnega kmetovanja pa ni bilo bistvenega napredka. V okviru **varstva narave** se izvajajo predvsem ukrepi za varstvo posebnih varstvenih območij - območij Natura 2000.

Število prebivalcev Slovenije se je v zadnjih letih pospešeno povečevalo. Število prebivalcev Slovenije je leta 2005 preseгло dva milijona, do junija 2009 pa se je povečalo na

2,042.335. Osnovni vzrok tega povečevanja v obdobju 2005 do 2008 je bil visok selitveni prirast, predvsem tujcev, ki je bil vsako leto višji. **Število rojstev** se povečuje od leta 2004. V letu 2008 se je v Sloveniji rodilo že 21.213 otrok, stopnja celotne rodnosti pa je znašala 1,53. Ob tem postaja starost žensk ob rojstvu otrok vse višja. Hkrati se še naprej podaljšuje tudi pričakovano trajanje življenja, umrljivost dojenčkov pa ostaja med najnižjimi v Evropi.

Regionalne razlike v bruto domačem proizvodu na prebivalca, so se po zadnjih podatkih za leto 2007 malenkost povečale, vendar so že od leta 2003 dokaj stabilne. Razpršenost regij na NUTS 3 ravni se je v letu 2007 povečala za 0,1 o. t., v primerjavi z letom 2000 pa je bila večja za 2,8 o. t. V letu 2007 se je nadaljevalo tudi povečevanje koncentracije gospodarskih aktivnosti v Osrednjeslovenski regiji.

Regionalne razlike v brezposelnosti so se v letu 2009 zmanjšale, saj je gospodarska kriza prizadela tudi regije z nižjo stopnjo brezposelnosti. Po večletnem zmanjševanju se je stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2009 povečala v vseh regijah. Razpršenost regij v stopnji registrirane brezposelnosti je bila tako leta 2009 za 4 o. t. nižja kot leta 2008 in obenem najnižja po letu 2000. Brezposelnost je pomemben dejavnik, ki pogloblja revščino prebivalstva. Ker podatkov o revščini na regionalni ravni ni, o njej sklepamo iz podatkov o prejemnikih denarne socialne pomoči. Njihovo število se je z gospodarsko krizo po regijah močno povečalo: najbolj v Goriški, Koroški, Jugovzhodni Sloveniji in Gorenjski regiji, največje število prejemnikov na prebivalca pa je še vedno v Pomurski regiji.

Gospodarska kriza je z visoko brezposelnostjo še dodatno prizadela Pomursko regijo, zaradi česar je vlada sprejela poseben **Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji**. Zakon naj bi ustvaril pogoje za prestrukturiranje regije ob zagotovitvi finančnih sredstev iz novih in že obstoječih programov. Ker se lahko podobno kritična situacija pojavi še v kakšni regiji, bo potrebno čimprej v *Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* učinkovitejše urediti sistemsko zagotavljanje skladnega razvoja na območju celotne Slovenije.

Gospodarska kriza je močno znižala **obseg trgovanja z nepremičninami**, vpliv na cene nepremičnin pa je bil manjši. Po podatkih GURS o evidentiranih transakcijah rabljenih stanovanj je število prodanih stanovanj v letu 2009 še nadalje padlo (za 18%), glede na leto 2007, ko je bilo število prodaj največje, pa je bilo nižje za polovico. Povečana ponudba novozgrajenih stanovanj se je večinoma nakopičila v zalogah neprodanih stanovanj. V primerjavi z letom 2007 so bile cene novozgrajenih stanovanj v letu 2009 nižje samo za 4,3%, cene rabljenih pa za 5,3%. Pripravlja se množično vrednotenje nepremičnin, kar bo imelo tudi dolgoročni pozitiven učinek na boljše delovanje nepremičninskega trga in s tem tudi na gospodarsko rast.

1.2 Spremembe nacionalne, regionalne, sektorskih politik

1.2.1 Spremembe nacionalne politike

Ukrepi ekonomskih in socialnih reform

Izvajanje reform je v Sloveniji vpeto v celovit strateški razvojni okvir, katerega temelj je v letu 2005 sprejeta *Strategija razvoja Slovenije (SRS)*. To je krovni strateški dokument o gospodarskem in socialnem razvoju slovenske družbe do leta 2013, v katerem so bili določeni glavni razvojni cilji in prednostne naloge, ki so skladni s cilji *Lizbonske strategije*. *Strategija razvoja Slovenije (SRS)*, ki jo je sprejela Vlada RS 23.6.2005, si je za enega od temeljnih ciljev postavila **povečanje konkurenčnosti gospodarstva in hitrejšo gospodarsko rast**, ki jo je spremljala stabilizacija gospodarstva pred uvedbo evra, delno pa tudi že posamezne strukturne reforme. SRS je dopolnjeval predlog nabora ukrepov za izvrševanje SRS v *Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji*², ki je bil sprejet na Vladi RS dne 3.11.2005. V letu 2005 so bili sprejeti pomembni ukrepi na **davčnem in socialnem področju**, ki so povečali pripravljenost ljudi za sprejemanje dela in spodbudili podjetja k večjemu zaposlovanju in vlaganju v razvoj. Konec leta 2005 je bil sprejet zakon, s katerim se je postopno odpravilo davek na izplačane plače, ki je omejeval zaposlovanje visoko kvalificiranih strokovnjakov. Uvedba cedularne obdavčitve leta 2005, oziroma obdavčitev dividend, obresti in kapitalskih dobičkov z dokončnim davkom v višini 20%, je zmanjšala obdavčitev in posledično preprečila selitev kapitala v druge države.

Jeseni 2006 je Vlada RS sprejela predlog sprememb pri davku od dohodka pravnih oseb, s katerim se je stopnja davka postopno znižala s 25 na 20 odstotkov, ohranila pa je široke olajšave za raziskave in razvoj, kar je spodbudilo večja vlaganja podjetij v razvoj. Hkrati je Vlada RS predlagala tudi precejšnje znižanje progresivnosti dohodnine, kar je povečalo spodbude za aktivnost visoko kvalificiranih oseb. Pomembni novi ukrepi so bili sprejeti tudi na področju raziskav in razvoja. Na podlagi sprejetega nacionalnega programa so se izvajali ukrepi za povečanje števila raziskovalcev, ki delujejo v poslovnem sektorju oziroma za njihovo prehajanje iz javnega v poslovni sektor, povečal se delež financiranja aplikativnih in razvojnih raziskav, spodbujalo se je delovanje posrednikov znanja med raziskovalnimi institucijami in podjetji, podpiralo se je ustanavljanje novih visokošolskih zavodov. Predvideni znesek javnih sredstev za raziskave in razvoj v državnem proračunu se je povečeval. Na področju izobraževanja pa je bila za gospodarstvo pomembna prenova višjega strokovnega ter srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja.

Vlada RS je na seji dne 25. januarja 2007 sprejela **Akcijski načrt e-uprave do leta 2010**. Načrt je bil skupaj s pripadajočimi postopki, orodji in metodologijami najpomembnejši mehanizem za urejeno izvajanje strategije SEP-2010 (*Strategije e-uprave RS za obdobje 2006 do 2010*), ki je bila sprejeta 20. aprila 2006 na seji Vlade RS. Sprejet je bil *Program odpravljanja administrativnih ovir* ter predpisana metodologija izjave o odpravi administrativnih ovir in sodelovanju zainteresirane javnosti, ki je morala biti priložena vsakemu predlogu predpisa in je bila prvi korak k celoviti presoji vpliva regulacije. Napredek je bil dosežen tudi pri zmanjševanju sodnih zaostankov. Pri mrežnih dejavnostih se je konkurenca opazno povečala predvsem v telekomunikacijah. V letu 2008 so se izvajale aktivnosti za uspešno delovanje trga električne energije po liberalizaciji prodaje gospodinjstvom sredi leta 2007.

² http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/projekti_do_2009/Okvir_gosp-soc-reform-2005-Vlada.pdf

Program reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji

V oktobru 2008 je bilo izdano *Poročilo o uresničevanju Programa reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji*³. Poročilo je tretji letni pregled spremljanja uresničevanja prednostnih nalog, ukrepov in ciljev programa reform, sprejetega oktobra 2005. Poročilo je strukturirano po prednostnih nalogah, določenih v *Strategiji razvoja Slovenije* in povzetih v *Programu reform za izvajanje Lizbonske strategije*. Ukrepi so podprti tudi z ustreznim sofinanciranjem s sredstvi EU.

Izvajanje reform za uresničevanje *Lizbonske strategije* je v Sloveniji vpeto v celovit strateški razvojni okvir. Konkretni ukrepi za izvedbo *Lizbonske strategije* so predstavljeni v *Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji* (sprejeto na seji Vlade RS, 03.11.2005) in *Komunikacijske strategije v podporo izvedbi Strategije razvoja Slovenije in reformam za obdobje 2006-2007* (sprejeto na seji Vlade RS, 16.3.2006). Pri tem se kot cilj razvoja ne izpostavlja le ekonomsko bogastvo, temveč celovito povečevanje blaginje oziroma izboljšanje kakovosti življenja ljudi ob spoštovanju načel trajnostnega razvoja.

Ukrepi za uresničevanje *Lizbonske strategije* v Sloveniji temeljijo na prednostnih razvojnih nalogah SRS in zajemajo vse integrirane smernice za rast in zaposlovanje ter tudi odgovarjajo na priporočila EU Sloveniji. Povezave med ukrepi, smernicami in priporočili obeh dokumentov in ukrepov na ravni EPD je mogoče iskati zlasti na vsebinski ravni PN konkurenčnosti gospodarstva, spodbujanja raziskovalno razvojne dejavnosti ter zaposlovanja, povečanja ponudbe na trgu dela in posodobitve sistemov socialne varnosti. Prav tako pa je mogoče iskati povezavo z EPD na ravni ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja, tako z vidika varstva okolja oziroma horizontalnega kriterija okoljske komponente trajnostnega razvoja, kot tudi na ravni regionalnega razvoja.

Prvi cikel prenovljene *Lizbonske strategije* (2005-2008) je bil posvečen pripravi strategij in programov za doseganje zastavljenih ciljev ter se je začel z izvajanjem gospodarskih in socialnih reform. Poleg krovnih strateških dokumentov so bili razviti sektorski programi usmerjeni v povečanje konkurenčnosti, spodbujanju podjetništva, zmanjšanju administrativnih ovir, vlaganju v človeške vire ter v raziskave in razvoj. Junija 2007 je EK potrdila *Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013*, ki opredeljuje generalno strategijo države za doseganje hitrejšje konvergence, vključuje prednostne naloge, okvirno letno dodelitev sredstev in seznam operativnih programov. Oblikovani in v letu 2008 potrjeni so bili operativni programi, ki zagotavljajo možnost financiranja ukrepov tudi z viri kohezijske politike EU.

V zadnjih letih je bilo izvedenih več ukrepov, ki so pozitivno vplivali na povečevanje konkurenčnosti gospodarstva. Na makroekonomskem področju smo z vstopom na evrsko območje dosegli enega glavnih ciljev ekonomske politike. V letu 2008, prvem letu po prevzemu evra se je ob visoki gospodarski rasti in rasti zaposlenosti izboljšalo stanje javnih financ, na področju inflacije in zunanjega ravnovesja pa je prišlo do poslabšanja. Na stabilnost cen, ki je bila dosežena v letih pred uvedbo evra, so vplivali zunanji cenovni šoki, ki so se ob strukturni rigidnosti nekaterih gospodarskih sektorjev v Sloveniji izrazili še močneje kakor drugod.

Davčna reforma je prispevala k razbremenitvi gospodarstva (predvsem dela), višje so tudi davčne olajšave za raziskave in razvoj v podjetjih. Država varčuje pri izdatkih, delež državne potrošnje v BDP je v letu 2008 znašal 17,9%. Ob močni upočasnitvi rasti blagovnega izvoza je bil večji primanjkljaj v trgovinski bilanci delno posledica relativno močne rasti domače potrošnje.

³ <http://www.svr.gov.si/fileadmin/srs.gov.si/pageuploads/Dokumenti/SI-NRP2008-slo.pdf>

Velik napredek je bil dosežen pri povečevanju učinkovitosti javne uprave, pospešil pa se je tudi proces privatizacije. Opazni so pozitivni premiki na področju podjetniškega okolja, zagotavljanja konkurence na trgih, izgradnje infrastrukture, izobrazbene strukture prebivalstva, zaposlovanja in zmanjševanja brezposelnosti. Podjetniško okolje se izboljšuje z izvajanjem celovitega programa zmanjševanja administrativnih ovir in z ukrepi za spodbujanje podjetništva; nadgrajuje se ena vstopna točka (t.i. e-VEM - vse na enem mestu) za ustanavljanje podjetij. Nova zakonodaja še posebej malim in srednje velikim podjetjem omogoča lažji dostop do finančnih virov. Povečale so se dejavnosti za zagotavljanje konkurence na trgih, kar je omogočilo tudi sprejetje novega, učinkovitejšega *Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence*. S spremembo *Zakona o delovnih razmerjih* je bil storjen korak naprej k uvajanju načel varne prožnosti in večje prilagodljivosti na trgu dela. Po načelu vseživljenjskega učenja se bodo ljudje lahko opremili z ustreznimi znanji v vseh življenjskih obdobjih in bodo tako bolje pripravljeni na izzive hitro spreminjajočega se sveta.

EK in Svet EU sta za Slovenijo v letu 2008 sprejela t.i. integrirana priporočila za izvajanje *Lizbonske strategije*, ki vsebujejo dve priporočili in štiri opozorila: »*Področja iz nacionalnega programa reform, na katerih je prednostna naloga obravnavanje izzivov, so dodatna pokojninska reforma in učinkovito izvajanje strategije aktivnega staranja; dodatno usmerjanje pozornosti na prožnejši trg dela, združen z učinkovitejšim osebnim pristopom pri izvajanju aktivnih politik tega dela.*«

V luči finančne in gospodarske krize, s katero se je EU začela srečevati konec leta 2008, je EK decembra objavila *Načrt za oživljanje evropskega gospodarstva*, na podlagi katerega so države članice pripravile medsebojno usklajene načrte nacionalnih ukrepov, s katerimi bodo prebrodile krizo in zagotovile uspešno nadaljevanje strukturnih reform v okviru *Lizbonske strategije*. Gospodarska kriza naj tako predstavlja spodbudo za strukturne reforme, ki so dovolj široke, da so uporabne tudi v času krize in so ključnega pomena za ponoven zagon gospodarstva.

Na ravni lizbonskih koordinatorjev se je nadaljevala razprava o skupni strategiji strukturnih reform tudi po letu 2010, pri čemer mora odločitev o obliki bodoče strategije temeljiti na izčrpni analizi napredka, doseženega pri realizaciji prenovljene *Lizbonske strategije*. Bodoča strategija bo osredotočena in operativna, tako da omogoči merljivost ciljev, treba pa je izboljšati tudi njeno upravljanje.

Reforme na področju trga dela in sistemov socialne zaščite

Namen reform na področju trga dela in sistemov socialne zaščite je bil ustvariti okolje, ki bo ljudi spodbujalo k aktivnosti, v katerem bodo delo lažje in hitreje našli in v katerem bodo uživali primerno raven socialne zaščite, hkrati pa bodo sistemi oblikovani tako, da bodo omogočali hitrejše prilagajanja pravnih subjektov spremembam v gospodarskem okolju, omogočali konkurenčnost gospodarstva in dolgoročno vzdržnost sistemov socialne zaščite. Reforme na tem področju so bile naravnane na štiri med seboj povezana področja in naj bi zagotovile prilagodljivejši trg dela in večjo zaposlenost, bolj pravičen in motivacijski sistem socialnih transferjev, spremembe in dopolnitve pokojninskega sistema ter bolj kakovostno in učinkovito zdravstvo.

Čeprav izvajanje ukrepov s področja socialnih reform ne poteka povsem v skladu s časovnico, je na splošno možno oceniti, da je delo na tem področju zelo intenzivno. Delno so pomembne zakonske spremembe s tega področja že sprejete, delno pa so še v postopku priprave. Tako so bile sprejete spremembe *Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti*, *Zakona o socialnem varstvu* in *Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno*, ki pomenijo več možnosti za lastno aktivnost in pridobitev dela, hkrati

pa tudi večjo obveznost biti aktiven v primerih, ko posameznik nima dovolj sredstev za preživetje. Večjim možnostim za pridobitev dela sta namenjena *Program ukrepov Aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007–2013* in *Načrt izvedbe programa ukrepov Aktivne politike zaposlovanja za leti 2007 in 2008* ter sprejete spremembe *Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah*. Za povečanje zaposljivosti mladih in spodbujanje lažjega prehoda iz izobraževanja na trg dela so bili v preteklih letih sprejeti pomembni ukrepi, kot so med drugim tudi prenova visokega šolstva s poudarkom na bolonjski deklaraciji, ustanovitev Sklada za razvoj kadrov in štipendiranje ter sprejetje *Zakona o štipendiranju*. Nadaljevale so se prilagoditve sistemov zdravstva in pokojninskega zavarovanja, kjer delo zaostaja za prvotno predvideno dinamiko.

1.2.2 Spremembe regionalne politike

V letu 2005 je bil sprejet nov *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* (Ur.l. RS št. 93/05), ki je na novo določil cilje, načela in organiziranost za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja. Zakonske spremembe so bile časovno usklajene z vključevanjem Slovenije v sistem SS EU, poleg tega pa omogočajo tudi način vključevanja regionalnih razvojnih programov v programske dokumente EU, zagotavljanje skladnosti metodologije in vrednotenja z navodili in načeli strukturne politike EU in so osnova za določanje državnih razvojnih prioritet in obsega sredstev za realizacijo programskih dokumentov EU. Prostorsko usmerjen pristop pri dodeljevanju sredstev je prilagojen posameznim politikam, s čimer je dosežen kompromis med učinkovitostjo Slovenije kot celote ter doseganjem notranje kohezije.

Slovenija je v EPD uravnotežen regionalni razvoj opredelila kot enega izmed osrednjih ciljev, določila je, da bodo imele najmanj razvite A in B regije dostop do indikativne alokacije 60% razpoložljivih sredstev EU. Skupine regij A, B, C in D so določene z *Navodilom o prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj* (Ur.l. RS, št. 44/01). Sredstva SS so zato usmerjena v zagotavljanje učinkovite pomoči predvsem tistim območjem, ki se soočajo z zniževanjem konkurenčnosti, povečano brezposelnostjo ter odseljevanjem prebivalstva.

V obdobju 2007-2013 naj bi se skladnejši regionalni razvoj uresničeval tudi na širokem področju – od oblikovanja pokrajin, krepitev policentričnega sistema in regionalnega razvojnega programiranja do ohranjanja poseljenosti, prometne povezanosti in krepitev lokalnih gospodarstev. Ustavne spremembe so v juniju 2006 omogočile začetek postopkov za ustanovitev pokrajin v Sloveniji, junija 2007 pa se je začel zakonodajni postopek za sprejetje ustrezne zakonodaje na tem področju (*Zakon o pokrajinah, Zakon o financiranju pokrajin in Zakon o volitvah v pokrajinah*). Predlagani zakoni so podlaga za funkcionalno in fiskalno decentralizacijo, ustanovitev pokrajin, izvolitev njihovih organov ter konstituiranje in začetek dela pokrajin. Ustanovljene bodo hkrati, imele pa bodo enak pravni status in enake naloge v vsej državi. Na podlagi sprememb ustave so pokrajine dobile pravni status samoupravnih lokalnih skupnosti. O območjih in imenih pokrajin, oblikovanih na podlagi razprave, je bil v juniju 2008 izveden posvetovalni referendum.

Po *Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* (2005) deluje 12 razvojnih regij, zasnovanih na razvojnem povezovanju občin. Na podlagi sprejetih regionalnih razvojnih programov za obdobje 2007–2013 sprejemajo sveti regij izvedbene načrte (spisne prioriteten regionalnih projektov). Izvajanje regionalnih razvojnih programov je podprto s sredstvi ESRR v okviru obdobja 2007-2013.

1.2.3 Spremembe sektorskih politik

Resolucija o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje od 2006-2010

Državni zbor RS je decembra 2005 sprejel *Resolucijo o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje 2006-2010* (ReNRRP)⁴, ki je osrednji razvojni dokument Slovenije za področje raziskav in razvoja. Najširše cilje in usmeritve v zvezi s tem področjem iz nacionalnih strateških dokumentov ReNRRP operacionalizira v celovit nabor podciljev in ukrepov za njihovo izvedbo. *Nacionalni razvojni in raziskovalni program* pomeni nadgradnjo obstoječih razvojnih strategij na tem področju in je osnova za akcijski program »znanje in inovacije za rast« v okviru prenovljene *Lizbonske strategije*.

V letu 2008 je bilo v Sloveniji za RR dejavnost namenjenih 616,9 milijona EUR bruto domačih izdatkov ali 1,66% slovenskega BDP⁵, vendar so še vedno pod povprečjem EU. V letu 2003 so izdatki za raziskave in razvoj 1,52% BDP, v letih 2004 in 2005 1,49% BDP in v letu 2007 1,59% BDP. V skladu z doseganjem Barcelonskega cilja je v ReNRRP predvideno povečanje deleža za raziskave in razvoj v BDP na 3% do leta 2010, predvideno pa je tudi izboljšanje učinkovitosti vlaganj v raziskave in razvoj ter kakovost dosežkov, ki jih bo mogoče ocenjevati na osnovi doseganja merljivih ciljev. Situacija v Sloveniji je bila v času, ko je bil postavljen cilj vlaganj v raziskave in razvoj v višini 3% BDP do 2010, nekoliko drugačna, zdaj pa se je izkazalo, da tega cilja do leta 2010 ne bo mogoče doseči. Zato se je vlada konec leta 2008 odločila za reprogramiranje tega cilja tako, da je leto njegove realizacije premaknila z 2010 na leto 2012.

Slovenija je po številu znanstvenih objav, ki kažejo znanstveno produktivnost, izenačena s povprečjem EU-27 (7,2 objavi na 10.000 prebivalcev v letu 2002),⁶ zaostaja pa po stopnji citiranosti teh objav, ki je merilo za znanstveno kvaliteto slovenskih raziskav. T. i. faktor vpliva (povprečno število citatov na objavljeni članek) je pri Sloveniji več kot dvakrat manjši, kakor pri najuspešnejših državah (3,13 v primerjavi s 6,30 za Dansko oz. 7,14 za Švico v petletnem obdobju 2002-2004). Kljub vsemu se je z letom 2006 Slovenija uvrstilav skupino držav, kjer stopnja citiranosti objav narašča hitreje od števila objav.⁷ Število patentov, ki je kazalnik za tehnološko produktivnost raziskovanja, v zadnjih letih narašča, vendar še vedno zaostaja za povprečjem EU. Število t.i. evropskih patentov na milijon prebivalcev je v obdobju 1994-2004 zraslo z 9,64 na 55,04 v letu 2007 in 63,7 v letu 2008 (EU-27 leta 2004: 110,51),⁸ število patentov, podeljenih v ZDA, na milijon prebivalcev pa v desetletju 1992-2002 s 7,73 na 8,14 (EU-27 leta 2002: 49,67).⁹

Slovenija je bila vrsto let neuspešna pri učinkovitosti izrabe sredstev, določanju prednostnih nalog in uporabi izsledkov raziskovalno-razvojne dejavnosti za hitrejši gospodarski in družbeni razvoj. Predvsem pa je bilo skrb vzbujajoče stanje pri uporabi znanja za nove izdelke in storitve, saj je bilo v letih 2001-2002 inovacijsko aktivnih le petina podjetij, kar nas je uvrščalo med zadnje države EU. Statistična raziskava za obdobje 2004-2006 je pokazala

⁴ <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20063&stevilka=68>

⁵ http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2742

⁶ Vir: Thomson-ISI Science Indicators 2005 – Country Indicators – Science Indicators

⁷ Več o tem v Sorčan, Demšar, Valenci: Znanstveno raziskovanje v Sloveniji: Primerjalna analiza. ARRS, Ljubljana 2008, str. 82-83.

⁸ Gre za prijave patentov pri Evropskem patentnem uradu EPO (European Patent Office). Vir podatkov: Eurostat.

⁹ Gre za patente, podeljene v okviru Urada Združenih držav za patente in blagovne znamke – USPTO (US Patent&Trademark Office). Vir podatkov: Eurostat; <http://www.uil-sipo.si/uil/urad/o-uradu/novice/elektronske-novice/clanki/slovenske-evropske-patentne-prijave-in-evropski-patenti-v-2008/>

okrepitev deleža inovacijsko aktivnih podjetij na 35,1% vseh podjetij, v EU27 pa je bil ta delež 42%.¹⁰

Poleg pospeševanja vseživljenjskega učenja in prenosa znanja na področje šolstva in kulture v okviru 2. PN EPD Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje pa je cilj *Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa* tudi zasledovanje horizontalnih ciljev EPD, in sicer zagotavljanje enakih možnosti za raziskovalce in raziskovalke ter spodbujanje uravnotežene zastopanosti žensk in moških v raziskovalnih dejavnostih. Poleg tega program obravnava tudi doseganje ustrezne ravni etičnosti, predvsem v povezavi z ekološko ozaveščenostjo, kar je v skladu s horizontalno prioriteto trajnostnega razvoja na ravni EPD 2004-2006. V povezavi s širšim okoljem program obravnava zlasti sistemsko financiranje in nadaljnji razvoj profesionalnih institucij – nevladnih organizacij – centrov za promocijo znanosti, h kateremu naj bi prispevala tudi poenostavitev administrativnih postopkov pri pridobivanju in izvajanju projektov, financiranih iz strukturnih skladov.

Področja raziskav in tehnološkega razvoja, ki so za Slovenijo posebej perspektivna, so področja, ki po razpoložljivih analizah izkazujejo največji potencial za povečanje gospodarske konkurenčnosti in produktivnosti ter doseganje višje dodane vrednosti v izvozu, za slovensko mednarodno uveljavljanje ter za tehnološki in razvojni napredek gospodarstva oziroma celotne družbe. Izbrane so tehnologije, ki imajo lahko močan vpliv na rast gospodarstva, na povečanje zaposljivosti in so pomembne za blaginjo celotnega prebivalstva. Na teh področjih se že vzpostavljajo nove institucije, med katerimi so tudi raziskovalni centri odličnosti, ki združujejo najvplivnejše akterje iz akademskega in poslovnega okolja. Sredstva za ta področja raziskav se morajo v obdobju 2006–2010 realno povečevati. *Resolucija o Nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu* tudi predvideva, da se na vsakem od prednostnih področij v obdobju 2006–2008 ustanovi 1–2 raziskovalna CO.

Pomembni sklopi iz ReNRRP so vključeni v načrte in dokumente za črpanje sredstev iz skladov EU v novi finančni perspektivi 2007-2013.

Strategija Slovenskega turizma 2002-2006

Turistična politika temelji na temeljnih strateških ciljih *Strategije Slovenskega turizma 2002-2006*, s cilji povečati globalno konkurenčnost turističnega gospodarstva in povečati obseg sedanje turistične dejavnosti. Glavna področja ukrepov in aktivnosti turistične politike so posredno in neposredno povezani z izvajanjem EPD v programskem obdobju 2004-2006, in sicer v okviru ukrepov 1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij ter v okviru ukrepa 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne investicije.

Specifični cilji Turistične politike so posredno povezani tudi s cilji horizontalnih prednostnih nalog EPD. Aktivnosti v okviru ukrepa EPD 1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij so bile usmerjene v ekološko ureditev in posodobitev hotelov, v razvoj drugih obstoječih programov ekološkega managementa plaž in marin ter v oblikovanje sistema indikatorjev trajnostnega razvoja in modela konkurenčnosti slovenskega turizma. Z aktivnim vključevanjem NVO, še zlasti *Turistične zveze Slovenije*, turistična politika je prispeva k promociji in trženju slovenskega turizma ter k razvoju človeških virov. Pomembno vlogo je imelo tudi znanje in izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih na vseh področjih turizma.

K zagonu investicijskega cikla v turizmu so v veliki meri prispevali trije javni razpisi MG za razvoj turističnih destinacij, izvedeni v letih 2004, 2005 in 2006. Z letom 2007 se je začelo novo petletno strateško obdobje, za katero je MG na podlagi 5. člena *Zakona o spodbujanju*

¹⁰ Vir: Eurostat.

razvoja turizma (Ur. l. RS, št. 2/04) pripravilo nov strateški dokument kot temeljni dokument načrtovanja razvoja turizma na nacionalni ravni. Nov strateški dokument nosi naziv *Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 (RNUST)*¹¹.

Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011

V okviru strateškega dokumenta na področju turizma *Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011 (RNUST)* je opredeljenih šest strateških ciljev in sicer: povečanje obsega turističnega prometa, povečanje turistične potrošnje, izboljšanje prepoznavnosti, decentralizacija, desezonalizacija in promocija sprememb. Glavni cilj je dvig konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma ter spodbujanje razvoja turističnih destinacij, in sicer še posebej s:

- spodbujanjem investicijskih projektov v turistično infrastrukturo, ki bodo imeli pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, in sicer zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oz. neprimerno kakovost obstoječe turistične ponudbe in s
- spodbujanjem razvoja organizacijskih struktur s poudarkom na izboljšanju kakovosti in povečanju obsega promocije posameznih turističnih destinacij.

Na področju javne turistične infrastrukture se bodo sofinancirali večji projekti nacionalno/regionalnega pomena. Javna infrastruktura se bo podpirala z namenom odpravljanja ovir oz. doseganja jasnih multiplikacijskih učinkov za razvoj turizma in turističnih destinacij, torej tam, kjer gre za neposredno povezavo z razvojem turizma. Pozitivni učinki bodo tako na področju hitrejšega razvoja turizma (pestrejša in kvalitetnejša ponudba, večja prepoznavnost, integralni turistični produkti), kakor tudi v nastanku novih delovnih mest, večjem BDP, krepitvi malih in srednje velikih podjetij in hitrejšem regionalnem razvoju ter višanju vzgojne in izobraževalne ravni mladine.

Dejavnosti bodo namenjene izgradnji, obnovi in modernizaciji turistične infrastrukture, za katero je mogoče ugotoviti, da je ključnega pomena za nadaljnji razvoj turizma v neki destinaciji in je skladna z naravnimi, kulturnimi in krajinskimi značilnostmi določenega območja (npr.: nastanitveni objekti, izraba termalnih vod, zabaviščne in rekreacijske površine, doživljajski centri, smučarske kapacitete – žičnice, kongresni centri, mladinski centri in druga mladinska infrastruktura).

Investicijski cikel bo namenjen tako investicijam javnega kot zasebnega sektorja, pri čemer bodo imeli posebno vlogo investicijski projekti majhnih in srednje velikih podjetij. Poseben poudarek bo dan tudi projektom, ki bodo dosegali visoko energetske učinkovitost, uporabljali sodobno tehnologijo na področju ekološkega razvoja in s tem dodatno prispevali k trajnostnemu razvoju. Za prepoznavnost Slovenije je potrebno krepiti razvoj upravljaljskih struktur v posameznih regijah in destinacijah (kot so npr. informacijske točke naravnih parkov) in okrepiti aktivnosti na področju promocije in trženja ter blagovno znamko Slovenije in njenih destinacij.

Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2002-2006 in za obdobje 2007-2013

*Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2002-2006*¹² je bil sprejet dne 15.3.2002 na Komisiji za državne pomoči ter je bil potrjen kot shema za dodeljevanje državnih pomoči. Program je določal cilje in prioritete za obdobje 2002-2006, namene ter pogoje in kriterije za dodeljevanje državnih pomoči podjetjem. Ukrepi so bili zastavljeni v treh programskih sklopih: Znanje za razvoj, Izboljšanje konkurenčnih

¹¹ http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/turizem/Povzetek_RNUST.pdf

¹² <http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/DPK/Program1.pdf>

sposobnosti podjetij, Spodbujanje podjetništva in izkoriščanje podjetniških priložnosti, ki so v skladu s sprejetimi cilji in usmeritvami DRP.

*Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007-2013*¹³ je Vlada RS sprejela 6. julija 2006. Program ukrepov temelji na štirih osnovnih stebrih (poglavjih), ki so med seboj povezani v celoto: (1) Spodbujanje podjetništva in podjetništvu prijaznega okolja, (2) Znanje za gospodarstvo, (3) Razvoj in inovacije v gospodarstvu in (4) Spodbujanje malih in srednje velikih podjetij z lastniškimi in dolžniškimi viri.

Programa se izvajata na principu priprav strateških usmeritev programov v okviru MG in v okviru izvajalskih institucij: Javnega sklada RS za podjetništvo (JSRSPS oz. skrajšano Slovenski podjetniški sklad - SPS), Javne agencije RS za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI) in Javne agencije za tehnološki razvoj RS (TIA).

SPS je ena od nacionalnih institucij za izvajanje podporne politike MSP, predvsem za ukrepe finančne podpore in spodbujanja z neposrednimi spodbudami investicij v razvoj. SPS je pravni naslednik Javnega sklada RS za razvoj malega gospodarstva. *Zakon o podpornem okolju za podjetništvo* (ZPOP) (Ur. l. RS št. 102/2007) določa vsebino in možnosti izvajanja različnih oblik finančnih instrumentov ter določa postopke pri izvajanju Skladovih aktivnosti. V letu 2008 je začel veljati nov *Zakon o javnih skladih (ZJS-1)* (Ur. l. RS, št. 77/2008), ki prinaša kar nekaj vsebinskih in organizacijskih novosti, Sklad pa bo svoje poslovanje in interne akte z novimi določili uskladal v roku enega leta od uveljavitve tega zakona.

JAPTI je javna agencija, ki se je ustanovila s sklepom Vlade RS, objavljenim v Ur. l. RS, št. 73/2005 dne 1.8.2005; z omenjenim sklepom se je PCMG preoblikoval v JAPTI. Z naknadno pridružitvijo organa v sestavi MG TIPO (1.1.2006) je bila zaključena pravna oblika in naloge JAPTI. JAPTI¹⁴ je ključna razvojno implementacijska agencija za izvajanje razvojne politike na področju razvoja podjetništva in konkurenčnosti v Sloveniji ter za izvajanje programov s področja spodbujanja tujih neposrednih investicij in internacionalizacije.

Javno agencijo za tehnološki razvoj RS (TIA) je ustanovila Republika Slovenija (*Sklep o ustanovitvi Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije Ur.l. RS, št. 12/2004, spr. št. 75/2006*). TIA opravlja strokovne, razvojne in izvršilne naloge na področju pospeševanja tehnološkega razvoja in inovativnosti, v skladu s sprejetim nacionalnim raziskovalnim in razvojnim programom in drugimi nacionalnimi programi na področju tehnološkega razvoja in inovativnosti.

Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih za obdobje 2005 - 2010

V letu 2010 se izteka obdobje uresničevanja *Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih za obdobje 2005 - 2010*. Dokument je delovno gradivo, s katerim se je seznanila EK za spremljanje uresničevanja letnega programa izobraževanja odraslih Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo in šport, ki ga je ocenila kot dobro izhodišče za razpravo strokovne javnosti. Sprejem *Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih* je bil za nadaljnji razvoj tega področja pomemben zaradi tega, ker je vseboval tudi finančno ovrednotenje programov in ker je zaobsegel vsa področja izobraževanja odraslih, s splošnim, neformalnim izobraževanjem kot prvo prioriteto. Oblikovanje in začetna leta izvajanja nacionalnega programa so sovpadala s pridružitvijo Slovenije EU, kar je pomembno vsaj iz dveh vidikov:

¹³ http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/DPK/dpk_program_sprejet_060706.pdf

¹⁴ <http://www.japti.si/o-agenciji>

- po objavljenem *Memorandumu o vseživljenjskem učenju* in sprejemu *Lizbonske strategije*, je postalo vseživljenjsko učenje ena prvih prioritet zanimanja, aktivnosti in tudi obveznosti držav članic;

- ESS kot pomemben instrument, ki omogoča uresničitev tudi zahtevnejših in bolj ambicioznih programov na vseh področjih socialnega razvoja, je s priključitvijo EU postal dostopen tudi Sloveniji.

Tudi v naslednjih letih so na oblikovanje politike in usmeritev izobraževanja odraslih pomembno vplivali dokumenti, sprejeti na ravni EU. Gre predvsem za dva dokumenta: *Za učenje ni nikoli prepozno* in njegovo akcijsko izpeljavo *Za učenje je vedno pravi čas*. V Sloveniji je bila v tem času izdelana tudi *Strategija vseživljenjskosti učenja*. Poudariti je treba, da je Slovenija s sprejetjem resolucije in z vpeljavo letnih programov, kot instrumenta pospeševanja in urejanja javnega financiranja ter uresničevanja nacionalnih ciljev na področju izobraževanja odraslih, naredila pomemben korak pri sledenju občin smernic in poudarkov, sprejetih na evropski ravni. Analiza uresničevanja resolucije naj bi primerjala dogajanja in dosežke v praksi z zapisanimi cilji. Dolgoročni cilji *Nacionalnega programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010*, zapisani v resoluciji so: 1. izboljšati splošno izobraženost odraslih, 2. dvigniti izobrazbeno raven, pri čemer je najmanj 12 let uspešno dokončanega šolanja temeljni izobrazbeni standard, 3. povečati zaposlitvene zmožnosti, 4. povečati možnosti za učenje in vključenost v izobraževanje.

Analiza uresničevanja resolucije je pokazala, da je njen sprejem pozitivno vplival na izobraževanje odraslih v Sloveniji. Ena glavnih ugotovitev analize je spoznanje, da bi bilo za večji izplen zmogljivosti, zelo koristno opredeliti javno mrežo ustanov in programov, s stabilnimi pogoji delovanja, kar bi prispevalo k večanju deleža vključitev v izobraževanje tistih skupin odraslih, ki to najbolj potrebujejo.

Slovenija je sprejela nov *Državni razvojni program 2007 – 2013* in *Okvir gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji*. Opravljena je bila tudi *Analiza uresničevanja resolucije 2005-2008* in *Primerjava kazalnikov med Slovenijo in izbranimi državami EU*. Zato je Ministrstvo za šolstvo in šport predlagalo, da je iztekajočo se resolucija naravnana na obdobje do leta 2013, kot podpora pri uresničevanju ciljev razvoja Slovenije.

Sedanja izhodišča in cilji ostajajo aktualni tudi v obdobju do leta 2013, ker predstavljajo nujen pogoj za uresničevanje strateških usmeritev Slovenije na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju. Zato predlogi za podaljšanje veljavnosti obstoječega dokumenta do leta 2013 ne bodo korenito spreminjali veljavne strukture dokumenta s prilagoditvami ciljnih vrednosti, upoštevajoč systemske in demografske spremembe v okolju. V podaljšani resoluciji so cilje naslonili na nacionalne potrebe, ob tem pa velja, da bo Slovenija na tak način prispevala k doseganju novo postavljenih EU ciljnih kazalcev v evropski iniciativi *Izobraževanje in usposabljanje 2020*.

Program ukrepov za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 odstotkov do leta 2012

V sklopu reforme javnega sektorja se nadaljuje informatizacija postopkov in storitev javne uprave (javna naročila, arhivi, pravosodje, zdravje, sociala....). Poleg tega bo izvedena nadaljnja modernizacija in racionalizacija uslužbenskega sistema (tudi v okviru protikriznih ukrepov) ter izvedene spremembe na področju usposabljanja in izpopolnjevanja javnih uslužbencev. V letu 2009 je vlada sprejela nov *Program ukrepov za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 odstotkov do leta 2012*.

Program kot temeljni strateški dokument zmanjševanja administrativnih bremen in odprave administrativnih ovir pomeni del prizadevanj za boljšo javno upravo oz. celotnega projekta odprave administrativnih ovir in nadaljevanje ter nadgradnjo načrtnega in sistematičnega delovanja Vlade RS, ki je sestavljen iz preventivnega delovanja, torej preprečitve nastajanja

novih administrativnih ovir, kakor tudi odpravljanja obstoječih administrativnih bremen. Temelji na prejetih sklepih Vlade RS in akcijskih načrtih, kakor tudi na programih za odpravo administrativnih ovir, ki jih je na predlog ministrstva za javno upravo sprejela vlada. Odprava administrativnih ovir, poenostavljanje postopkov, predvsem pa zmanjševanje administrativnih bremen, ki jih povzroča zakonodaja – so ključni dejavniki tudi za uresničevanje ciljev *Lizbonske strategije*. Program se iz prvega prioritarnega področja širi na vsa ostala področja, skladno s priporočili EU (finance, davki, transport....). Na podlagi akcijskega načrta je že bil sprejet seznam predpisov, ki so predmet programa za znižanje administrativnih bremen.

Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008 - 2016 (AN-URE) in Operativni program za zmanjšanje toplogrednih plinov 2007-2013

Poglaviti cilj okoljske in prostorske politike je zasledovati javni interes varstva okolja in narave tako, da postavi okvir, ki bo vplival na manjšo porabo/razvrednotenje naravnih virov (obnovljivih in neobnovljivih) na enoto bruto dodane vrednosti v vseh sektorjih in v široki potrošnji in istočasno povečal učinkovitost ravnanja z emisijami iz proizvodnih/storitvenih/potrošniških procesov in zmanjševanju njihovega toksičnega potenciala. Ključni dejavniki za uspešno izvajanje okoljske in prostorske politike so integracija teh vidikov v vse sektorske politike. To bo podprto s kakovostnimi izobraževalnimi in raziskovalnimi programi, s povečano učinkovitostjo izvajanja same politike ter z doslednim vključevanjem t.i. zunanjih stroškov v cene izdelkov in storitev, ki bodo vplivali na dvig okoljske učinkovitosti. V letu 2008 sta se začela izvajati *Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008 - 2016 (AN-URE)* in *Operativni program za zmanjšanje toplogrednih plinov 2007-2013*. Oba predvidevata aktivno vlogo Eko sklada, ki je bil dokapitaliziran in izvaja ustrezne instrumente, ki pa še ne dosejajo zelenih učinkov.

Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008 – 2016 sloni na izvajanju 29 sektorskih oziroma horizontalnih instrumentov. S temi instrumenti se odpravljajo številne ovire, kot npr. institucionalne, zakonodajne, administrativne, ekonomske, finančne, kadrovske, ovire glede ozaveščenosti in informiranosti, idr. Instrumenti obsegajo finančne instrumente za spodbujanje investicij (subvencije, kredite z znižano obrestno mero, davčne olajšave), regulatorne instrumente (poudarek je na predpisih za stavbe in predpisih o energetske učinkovitih proizvodih itd.), informiranje in ozaveščanje (promocijske kampanje, energetske svetovalna mreža, energetske pregledi, demonstracijski projekti, informativni računi za energijo itd.), prostovoljne sporazume, nudenje energetskih storitev in druge instrumente. Akcijski načrt je razvojno naravnani, saj vključuje instrumente finančnih spodbud za podporo razvoju energetskih tehnologij.

Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 je namenjen izvrševanju obveznosti iz Kjotskega protokola in opredeljuje ključne instrumente, obveznosti posameznih sektorjev pri uvajanju teh instrumentov ter prilagajanje instrumentov, ob upoštevanju kriterija čim manjših stroškov za izpolnitev Kjotskih obveznosti. S sprejemom evropske zakonodaje v okviru *Podnebno-energetskega paketa EU* se ukrepom sprejetim s tem operativnim programom, pomen dodatno poveča, saj je dosledno izvajanje načrtovanih ukrepov za izpolnitev *Kjotskega protokola* nujen pogoj tudi za izpolnitev obveznosti zakonodaje *Podnebno energetskega paketa*. Dokument sicer obravnava nabor ukrepov do leta 2012, bodo pa ti ukrepi imeli učinke na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov tudi v obdobju 2013-2020.

Horizontalne politike

Zaposlovanje in enake možnosti

Vlada RS je do sedaj sprejemala *Program aktivne politike zaposlovanja* za posamezno koledarsko leto, kar pa ni omogočalo stabilnih izvajalskih shem in stabilnega financiranja. Zaradi tega se je pokazala potreba po stabilnejših in administrativno učinkovitejših ukrepih, ki vsebujejo tudi promocijo za večjo prepoznavnost ukrepov med delodajalci, brezposelnimi in širšo javnostjo. Vsebinsko združevanje programov in njihovo stabilnejše financiranje sta bila osnovna koncepta reform za učinkovitejše izvajanje politike zaposlovanja v *Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji*. *Program aktivne politike zaposlovanja* se je pripravil za daljše obdobje in vsebuje ukrepe za obdobje 2007-2013. S tem se je hkrati uskladil tudi z obdobjem programskih dokumentov, ki so podlaga za koriščenje sredstev ESS v finančni perspektivi 2007-2013. Povezava je bila nujno potrebna, saj so za uspešno izvajanje aktivnosti v posameznih ukrepih potrebni tudi viri evropske kohezijske politike.

Program aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007-2013 je odgovor na glavne izzive na področju zaposlovanja in brezposelnosti: visok delež dolgotrajno brezposelnih, problem strukturne brezposelnosti, predvsem zaradi slabe izobrazbene strukture brezposelnih in nizke stopnje zaposlenih starejših (55-64 let starosti), visoka stopnja brezposelnosti mladih (15-24 let) ter trend povečevanja brezposelnosti žensk. Osnovni strateški cilji *Programa aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007-2013* so naslednji: povečanje zaposlenosti in znižanje brezposelnosti, preprečevanje prehoda v dolgotrajno brezposelnost (znižanje deleža dolgotrajno brezposelnih) ter povečevanje izhodov v zaposlitev, zmanjšati strukturno brezposelnost: povečevanje zaposljivosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in veščin (izboljšanje izobrazbene strukture brezposelnih), povečanje fleksibilnosti in konkurenčnosti zaposlenih, spodbujanje novega zaposlovanja (povečanje števila podprtih projektov za razvoj novih zaposlitvenih možnosti), okrepitev socialne vključenosti (znižanje deleža prejemnikov denarnega nadomestila in denarne socialne pomoči med brezposelnimi).

Aktivnosti oziroma instrumenti v okviru posameznih ukrepov so namenjene vsem, ki se prijavijo v evidenco brezposelnih oseb pri ZRSZ kot tudi drugim aktivnim in neaktivnim posameznikom na trgu dela. Prednostne ciljne skupine za vključevanje v programe sovpadajo z reševanjem zaznanih glavnih problemov, s katerimi se soočamo na trgu dela v Sloveniji. Pri izvajanju *Programa aktivne politike zaposlovanja* se upošteva regijski pristop tako, da se sredstva prednostno usmerjajo v regije in območja z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti. V te regije je usmerjeno 70% sredstev *Programa aktivne politike zaposlovanja*.

Okvirni *Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja* se izvaja z dvoletnim načrtom programov, kar omogoča večjo fleksibilnost in odzivnost na spremembe na trgu dela. Dopolnjen je bil tudi *Pravilnik za izvajanje programov aktivne politike zaposlovanja*, ki omogoča racionalnejše in učinkovitejše administriranje.

Drugi programski dokument, ki je temelj za črpanje sredstev iz ESS, je *OP RČV za obdobje 2007-2013*, je bil potrjen dne 21. novembra 2007 in predstavlja 40% vseh sredstev za izvajanje programov aktivne politike zaposlovanja.

Zadnja leta je bilo v Sloveniji vedno več sredstev namenjenih spodbudam za zaposlitev in neposrednemu ustvarjanju delovnih mest (javnim delom). V letu 2008 in predvsem v letu 2009 se je pospešilo, glede na stanje na trgu dela, izvajanje svetovanja, motiviranja, usposabljanja in izobraževanja in predvsem interveniranja ZRSZ že v fazi odpovednega roka.

Po deležu v BDP se delež izdatkov za aktivno politiko zaposlovanja nekoliko zmanjšuje, vendar se giblje okrog 0,3% BDP v obdobju do 2008.

Spodbujanje zaposlovanja mladih

Stopnja anketne brezposelnosti mladih je, v drugem četrtletju 2007 dosegla najnižjo raven (9,3%), od takrat dalje pa ima tendenco ponovnega zviševanja. V letu 2008 je bila v povprečju 10,7-odstotna, v tretjem četrtletju 2009 pa 13,1-odstotna (kar pa je še vedno precej manj kot v povprečju v EU in evrskega območja, kjer je bila 20,3 oziroma 19,7-odstotna).

Tabela 4: Število in delež brezposelnih mlajših oseb in iskalcev 1. zaposlitve, Slovenija primerjava december 2007 – december 2008

	dec. 07	dec. 08
število iskalcev 1. zaposlitve	13.329	10.929
delež iskalcev 1. zaposlitve	19,5%	16,5%
število brezposelnih mlajših oseb (do 26 let)	11.223	10.267
delež brezposelnih mlajših oseb (do 26 let)	16,4%	15,5%

Vir: ZRSZ

Večina mladih je v prvih štirih mesecih po dokončanju šolanja vključenih v ukrepe svetovanja in pomoči pri iskanju zaposlitve, ki so del ukrepov *Aktivne politike zaposlovanja*. Mladi se v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami, intenzivno vključujejo v ukrep usposabljanja na delovnem mestu pri delodajalcih in v delovni preizkus, ki velikokrat pomenita prvi korak na poti do zaposlitve kot tudi druge programe izobraževanja in usposabljanja. Po strukturi vključenosti je za mlade najpomembnejši program *Formalno izobraževanje* (34,6% je bilo vključenih mladih brezposelnih v letu 2009). Projektno učenje za mlajše odrasle PUM pe je namenjen mladim v starosti od 15 do 25 let, ki so prekinili šolanje, pri preseganju socialne izključenosti in pri nadaljevanju in dokončanju šolanja oziroma pri pridobitvi izobrazbe ali poklica.

Zaradi neskladja med potrebami trga dela in ponudbo znanja, spretnosti in veščin, ki jih lahko ponudijo mladi, ko izstopijo iz izobraževalnega sistema, je boljša in bolj učinkovita povezava med izobraževanjem in gospodarstvom danes nujna. Partnerstva in povezovanje med šolami in podjetji olajšajo mladim prehod na trg dela. Prav tako je z ozirom na potrebe trga dela pomembno iskanje in priznavanje neformalno in priložnostno pridobljenega znanja mladih, ki je prav na področju zaposlovanja mladih, še posebej tistih, ki prvič iščejo zaposlitev, izjemnega pomena.

V Sloveniji ima veliko vlogo pri operativnih ukrepih zaposlovanja mladih *Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja*, v okviru le-te predvsem ukrepi usposabljanja in izobraževanja, informiranja, svetovanja mladim ter vzpodbujanja delodajalcev k večjemu zaposlovanju mladine. Celovit pristop predstavlja načrtno delo na projektih vseživljenjske karijerne orientacije, ki mladim omogoča usmerjanje k takšni poklicni usmeritvi, ki jim na dolgi rok omogoča zaposlitve in socialno ter družbeno vključenost

V letu 2006 je bil ustanovljen Sklad za razvoj kadrov in štipendije, predvsem z namenom izvajanja in boljše povezanosti ter s tem večje učinkovitosti projektov povezovanja znanstveno-raziskovalne sfere in gospodarstva. Sklad v okviru štipendijske politike, ki jo podpira novi *Zakon o štipendiranju* sofinancira kadrovske štipendije, regijske štipendijske sheme, posojila za izobraževanje, spodbude absolventom dodiplomskega in podiplomskega študija za pripravo diplomski, magistrskih in doktorskih del.

V okviru 48a. člena *Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti delodajalca*, ki zaposli brezposelno osebo, mlajšo od 26 let, ki je iskalec prve zaposlitve in je

več kot 6 mesecev prijavljena na zavodu in ima suficitarni poklic, ZRSZ povrne prispevke delodajalca za eno leto.

Zaradi uveljavitve in pričetka uporabe novega *Zakona o štipendiranju* s 1.9.2008 se je odločanje o državnih štipendijah (dosedanje republiške štipendije) in štipendijah za nadarjene (dosedanje Zoisove štipendije) preneslo v pristojnost centrov za socialno delo ter na Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije (v nadaljevanju: sklad). ZRSZ je v letu 2009, po prej veljavni zakonodaji do izteka izobraževalnega programa, za katerega imajo sklenjeno pogodbo, dodeljeval in izplačal štipendije upravičencem do Zoisove štipendije. Izvajal je tudi zaključevanje obveznosti štipendistov ter izterjave v preteklih letih neupravičeno prejetih štipendij. ZRSZ je na teh podlagah v letu 2009 povprečno mesečno izplačeval štipendije 8.418 Zoisovim štipendistom. Ob koncu decembra 2009 je Zoisovo štipendijo na Zavodu za zaposlovanje prejelo 6.676 štipendistov (2.365 dijakov in 4.311 študentov). V primerjavi z decembrom 2008 se je njihovo število zmanjšalo za 28,6% (pri dijakih znaša upad 36,7%, pri študentih 23,2%).

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije je prevzel štipendiranje vlagateljev, ki so prvič zaprosili za Zoisovo štipendijo, stare Zoisove štipendiste, ki so v okviru ZRSZ dokončali izobraževanje ter ga nadaljevali na višji ravni izobraževanja. Sklad je prevzel tudi nekdanje Ad futurine štipendije, v okviru njenih dejavnosti so bili v 2009 izvedeni 3 programi, na podlagi katerih so bili izpeljani javni razpisi na področjih: izobraževanja in znanstvenega sodelovanja slovenskih državljanov v tujini, izobraževanja in znanstvenega sodelovanja tujih državljanov v Sloveniji ter na področju vrnitve slovenskih strokovnjakov. Poleg tega je sklad prevzel še podeljevanje štipendij Slovincem v zamejstvu in Slovincem po svetu; 91 tovrstnih štipendij je bilo podeljenih v letu 2008, 130 štipendij v letu 2009.

V letu 2008 je bilo tako podeljenih 2.755 Zoisovih štipendij upravičencem, ki so prvič zaprosili za štipendijo, v 2009 je bilo do Zoisove štipendije upravičenih že 3.610 novih štipendistov kar, glede na dolgoletno prakso ZRSZ, predstavlja bistveno večji delež novo podeljenih štipendij za nadarjene. V letu 2009 je bilo tako na skladu podeljenih 7.392 Zoisovih štipendij.

Prenovljeni sistem štipendiranja spodbuja izobraževanje za zaposlitev, predvsem preko kadrovske štipendije. Vzpostavljene so večje spodbude za izobraževanje na določenih področjih, ki jih izražajo potrebe na trgu dela, štipendiranje pa se bolj aktivno povezuje s potrebami gospodarstva prek neposrednega (v letu 2008 je bilo podeljenih 586 neposrednih kadrovske štipendij) in posrednega sofinanciranja kadrovske štipendije (v letu 2007 je bilo v posredno kadrovske štipendiranje vključenih 846 štipendistov, v letu 2008 pa 1.131 štipendistov). Pozive za delodajalce za neposredno sofinanciranje kadrovske štipendije objavlja sklad, za posredno sofinanciranje kadrovske štipendije pa nosilci enotnih regijskih štipendijskih shem (Regionalne razvojne agencije ali lokalne samoupravne skupnosti). Javni razpis za štipendiste za neposredno kadrovske štipendiranje objavlja sklad, v primeru posrednega kadrovskega štipendiranja pa sklad z javnim razpisom izbere nosilce enotnih regijskih štipendijskih shem, ki nato izvajajo enotno regijsko štipendijsko shemo. V letu 2007 je ZRSZ za pridobitev temeljne poklicne in strokovne izobrazbe ali izobrazbe za deficitarne poklice vsak mesec izplačeval v povprečju po 47.592 štipendij (34.581 republiških, 12.571 Zoisovih, 477 štipendij za brezposelne in 169 drugih štipendij).

Od 1.9.2008 dalje so izplačevanje prej republiških, po novem državnih štipendij odgovorni Centri za socialno delo, vseh ostalih pa sklad. V 2008 je bilo izplačanih 34.000 državnih, 12.980 Zoisovih in 752 drugih štipendij, skupaj se je v 2008 sofinanciralo tudi 1.716 neposredno in posredno sofinanciranih kadrovske štipendij.

Nadaljevanje ukrepov za spodbujanje zaposlovanja mladih so spodbude za zaposlovanje mladih v obliki subvencij in davčnih olajšav za delodajalce, dodatno pa še spodbujanje

samozaposlovanja, ki se je zelo intenzivno začelo izvajati v letu 2008, v letu 2009 se je izvajalo inovativne programe zaposlovanja mladih.

Sklad od začetka uporabe novega zakona podeljuje tudi *Nagrade za trajnostni razvoj* v višini od 500 – 5000 evrov za najbolj inovativne naloge oziroma projekte. Za šolsko leto 2008/2009 je bilo v začetku 2009 podeljenih 99 nagrad.

Aktivno staranje in ukrepi za reševanje problematike zaposlovanja starejših

Brezposelnost starejših od 45 let se je na podlagi podatkov iz let 2005 do 2008 postopoma zniževala, in sicer z 31.206 oseb v decembru 2005, na 29.491 v decembru 2008. Zmanjševanje je bilo razvidno pri ženskah (s 14.666 v decembru 2005, na 13.686 v decembru 2008) in pri moških (s 16.401 v decembru 2005, na 16.048 v decembru 2008).

V EU-27 je bila v letu 2008 povprečna stopnja zaposlenosti starejših (od 55 do 64 let) 45,6-odstotna, v EU-15 pa 47,4-odstotna. Stopnja zaposlenosti starejših v Sloveniji, ki zajema prebivalstvo od 55 do 64 let, je v letu 2008 znašala po podatkih EUROSTAT 32,8% (33,5% v letu 2007 in 32,6% v letu 2006).

Gibanja se zaradi uvedenih ukrepov sicer izboljšujejo, vendar prepočasi. Stopnja zaposlenosti po spolu nakazuje, da je povprečna stopnja zaposlenosti starejših žensk v 2008 znašala 21,1% (22,2% v letu 2007 in 21,0% v letu 2006). Stopnja zaposlenosti starejših žensk je nižja kot povprečna stopnja zaposlenosti starejših moških, ki je bila v letu 2008 44,7-odstotna (v letu 2007 45,3-odstotna in letu 2006 44,5-odstotna). V primerjavi s povprečji EU je torej Slovenija med državami z eno od najnižjih stopenj zaposlenosti starejših v starostni skupini od 55 do 64 let.

Tabela 5: Stopnja zaposlenosti v starostni skupini od 55 do 64 let, primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija (2000–2008)

SKUPAJ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU-27	36,8	37,5	38,2	39,9	40,5	42,4	43,5	44,7	45,6
EU-15	37,5	38,4	39,8	41,5	42,5	44,2	45,3	46,6	47,4
SLO	22,3	23,4	25,9	22,7	30,1	30,7	32,6	33,5	32,8

Vir: ZRSZ

Na podlagi podatkov za leto 2007 je bilo največ brezposelnih starejših od 45 let, vključenih v program Javna dela (1.404), sledi program Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in pri iskanju zaposlitve (skupno 969 oseb). Sledijo programi institucionalnega usposabljanja (856), Delovni preizkus (376) in Formalno izobraževanje (212). Klub za iskanje zaposlitve je pritegnil 205 oseb. V program Spodbujanje novega zaposlovanja starejših je bilo vključenih 177 oseb v letu 2007. Skupno je bilo v letu 2007 v ukrepe APZ vključenih 4.607 brezposelnih, starejših od 45 let.

V letu 2008 je bilo znova najvišje število vključenih v program Javna dela (1.604), sledi program Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in pri iskanju zaposlitve (skupno 879 oseb). V letu 2008 se je kar 742 oseb vključilo v program Pomoč pri samozaposlitvi in 482 oseb v program Spodbujanje zaposlovanja starejših brezposelnih. Sledita udeležnost v programu subvencije za samozaposlitev z zvišanjem udeležencev iz prehodnega leta in usposabljanje na delovnem mestu za leto 2008. Skupno je bilo v letu 2008 v ukrepe APZ vključenih 6.566 oseb, kar glede na predhodno leto nakazuje, da se obravnavanju starejših na trgu dela namenja večja pozornost.

Potrebni pa so dodatni ukrepi, ki bodo pripomogli k aktivnejšemu staranju in s tem k poznejšemu odhodu s trga dela. Glede upokojevanja Slovenija uresničuje pokojninsko reformo, ki zvišuje starost izhoda iz zaposlitve. V letu 2006 je bila povprečna starost upokojevanja v Sloveniji 59,8 leta. Na tem področju Slovenija zaostaja za povprečjem, saj je povprečna starosti izhoda iz zaposlitve v EU-27 v letu 2006 znašala 61,2 leta (podatki EUROSTAT). Pri tem je pomembno poudariti, da je cilj *Lizbonske strategije* zvišanje starostne meje upokojitve na 65 let do leta 2010.

V pokojninskem sistemu so že naravnani ukrepi, uvedeni oziroma nadgrajeni z reformo pokojninskega sistema¹⁵, ki se postopoma uveljavlja od leta 2000. Ugodni učinki teh ukrepov so se pokazali tudi v letu 2008, na primer z nadaljnjim povečevanjem števila upravičencev, ki so odložili uveljavitev starostne pokojnine (število zavarovank, ki so v letu 2008 uveljavljale bonus, je bilo v primerjavi z letom 2007 večje za 9,5%, rast števila zavarovancev v letu 2008 je bila v primerjavi z letom 2007 negativna), nadaljnjim zviševanjem povprečne starosti med reformo (zaradi zaostrenih pogojev za upokojitev se je upokojitvena starost pri ženskah, ki so se starostno upokojile od leta 2000 do leta 2008, dvignila za 1 leto in 6 mesecev ter pri moških za 11 mesecev), z razmeroma umirjenim in uravnoteženim gibanjem števila prejemnikov pokojnin (1,8% več kot v letu 2007) in zavarovancev (2,8% več kot v letu 2007) ter ohranjanjem razmerja med zavarovanci in prejemniki pokojnin na ravni leta 2004 (1,7 : 1).

V okviru sprememb *Zakona o delovnih razmerjih* v letu 2007 je sicer z namenom večje fleksibilnosti prišlo do spremembe, na podlagi katere delodajalec delavcu, ki se delno upokoji, ni dolžan zagotoviti enakega dela, kakor ga je opravljal do delne upokojitve, temveč mu lahko ponudi drugo ustrezno delo. Poleg večje fleksibilnosti to omogoča tudi daljše ostajanje v aktivnosti.

Izvajanje konkretnih ukrepov v okviru aktivne politike zaposlovanja starejših se je v letu 2008 nadaljevalo: promocija novih delovnih mest za starejše osebe, izvajanje integriranih programov zaposlovanja starejših, povrnitev stroškov delodajalcu za zaposlitve starejše osebe, javna dela, v teku je izvajanje programov OP RČV, ki znaten del sredstev in programov iz ESS namenja izzivu zaposlovanja starejših oseb. Širše mentorske sheme poudarjajo pomen izmenjave znanja med zaposlenimi oziroma prenos znanja na novozaposlene, predvsem mlade brez delovnih izkušenj in iskalce prve zaposlitve. Dodatnega pomena je vseživljenjska karierna orientacija.

Dokument *Ukrepi za spodbujanje aktivnega staranja* predstavlja akcijski program znotraj *Strategije varstva starejših do leta 2010* z jasno opredeljenimi cilji. Najpomembnejši cilj dokumenta *Ukrepi za spodbujanje aktivnega staranja* je približevanje lizbonskemu cilju 50-odstotne povprečne stopnje zaposlenosti starejših (55–64 let) do leta 2010. Dokument predvideva vse najpomembnejše mehanizme za aktivacijo starejših oseb, pri tem je potrebno poudariti, da je ključnega pomena, poleg ustrezne sodobne in moderne zakonodaje (tako pokojninske kakor tudi zaposlovalne, davčne ipd.) spremeniti miselnost javnosti, delodajalcev in starejših oseb samih o vlogi starejših na trgu dela in promovirati zaposlovanje starejših.

Enake možnosti spolov

Stopnja zaposlenosti žensk je dosegla 64,6% v letu 2009, s tem je presežena ciljna stopnja 60%. Stopnja brezposelnosti žensk se je po dveh letih rasti znižala (s 7,2% v letu 2006 na

¹⁵ Npr. postopna zaostritev pogojev za upokojitev in odmero starostne pokojnine v obveznem zavarovanju, vključno z uvedbo spodbud za poznejše upokojevanje po t. i. sistemu bonusov in malusov, pravica do delne upokojitve itd.).

5,8% v letu 2007). Stopnja brezposelnosti moških se je prav tako v primerjavi z letom 2006 (4,9%) dodatno znižala (na 4,0%), obe stopnji pa sta precej pod povprečjem EU-25.

V začetku leta 2008 je Vlada RS sprejela *Poročilo o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških*¹⁶, v katerem je pripravljen celovit pregled izvedenih ukrepov in aktivnosti iz *Periodičnega načrta za obdobje 2006–2007*¹⁷. V začetku leta je bil sprejet nov *Periodični načrt za obdobje 2008–2009*¹⁸, ki vsebuje projekte, v katere naj bi bilo vključenih več kakor 50% žensk.

V okviru ukrepov za višjo zastopanost žensk v programih aktivne politike zaposlovanja in posebnih programov za spodbujanje zaposlovanja žensk se je v obdobju 2005-2007 in 2008 izvajala aktivnost za pomoč pri zaposlovanju dolgotrajno brezposelnih žensk, sofinancirana s strani Evropskega socialnega sklada. Cilj projekta je bil med drugimi tudi prispevati h konceptu enakih možnosti, s poudarkom na zaposlovanju v obliki subvencij za zaposlitev. Z aktivnostjo smo omogočili omenjeni ciljni skupini ponovno vključitev na trg dela. Glede na strukturne probleme trga dela, ki jih predstavljajo tudi dolgotrajno brezposelne ženske je bilo izvajanje aktivnosti uspešno. Konec leta 2008 je bilo v aktivnost vključenih 573 žensk, kar pomeni 74,1 odstotno vključenost glede na pričakovan učinek aktivnosti.

Aktivnosti usklajevanja med poklicnim in zasebnim življenjem

Z novelo *Zakona o vrtcih*, sprejeto marca 2008, je država s pomembnim deležem vstopila na področje sofinanciranja plačil staršev tako, da s septembrom 2008 prevzema plačilo programa predšolske vzgoje v okviru kurikula namesto staršev za drugega in nadaljnje otroke, ki je/so hkrati s prvim vključen/i v vrtec. Javnoveljavni program lahko izvajajo javni ali zasebni vrtci in zasebniki, ki organizirajo vzgojno-varstvene družine. Poleg navedenih ugodnosti je predvidenih bistveno več sredstev za sofinanciranje vrtcev v občinah, učinek večjega upoštevanja dejanskih stroškov na področju predšolske vzgoje pa bo viden tudi na podlagi učinkovanja določb *Zakona o financiranju občin*, ki je sistemski predpis za financiranje z zakonom določenih nalog občin.

Poteka tudi podeljevanje certifikata »*Družini prijazno podjetje*«, kjer se v podjetjih opravljajo postopki preverjanja implementacije izbranih ukrepov. Certifikati so bili do leta 2010 podeljeni 60 podjetjem.

Aktivni in zaščitni ukrepi za nezaposlene in neaktivne ter ustvarjanje novih delovnih mest

V okviru ukrepa Usposabljanje in izobraževanje aktivne politike zaposlovanja se prednostno izvajajo projekti usposabljanja za najbolj deficitarne poklice, ki zajemajo predvsem usposabljanje za pridobitev dodatnega znanja, veščin in zmožnosti s področij gradbeništva in zaključnih gradbenih del, kovinarstva in obdelave kovin, voznikov in poklicev za zdravstveno, higiensko in socialno oskrbo ter za druga poklicna področja, za katera je na trgu dela v Sloveniji premalo ponudbe, zato se to nadomešča z zaposlovanjem tujcev. Predvidene so tudi akcije ozaveščanja o pomenu izobrazbene ravni in usposobljenosti ter pridobljenega znanja, veščin in kompetenc za vsakega posameznika.

Tudi v letu 2009 se nadaljuje obstoječi program javnih del za zaposlovanje težje zaposljivih skupin brezposelnih oseb.

¹⁶ <http://www.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/NPPrviPeriodicniPorocilo.pdf>

¹⁷ http://www.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/PN_NPZEMZM.pdf

¹⁸ <http://www.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/NPDrugiPeriodicni.pdf>

Preprečevanje diskriminacije na trgu dela

V letu 2009 je zagovornik načela enakosti obravnaval 68 primerov domnevne diskriminacije. Podatki kažejo, da je največ primerov še vedno povezanih z domnevno diskriminacijo zaradi spola, največkrat obravnavano področje pa je področje delovnih razmerij in zaposlovanja. Najpogostejše so kršitve načela enakosti spolov, kot npr. spolno nadlegovanje na delovnem mestu, grožnja z odpovedjo delovnega razmerja ali premestitve na slabše delovno mesto zaradi nosečnosti oz. starševstva, neenako obravnavanje moških pri uveljavljanju pravic iz naslova starševskega varstva ipd.

Položaj invalidov na trgu dela

Aprila 2008 je državni zbor ratificiral *Konvencijo OZN o pravicah invalidov*, ki uveljavlja načelo nediskriminacije in omogoča enake možnosti z uveljavljanjem ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic. Vlada RS je že leta 2006 sprejela *Akcijski program za invalide 2007–2013*¹⁹, ki temelji na istih načelih in usmerjen k istim ciljem kakor konvencija.

Izvajanje *Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov*, ki je bil za izboljšanje možnosti za zaposlovanje in za večjo socialno vključenost invalidov sprejet leta 2005, kaže pozitivne učinke. Zakon je med drugimi ukrepi uvedel kvotni sistem zaposlovanja invalidov, ki je prinesel tudi redno spremljanje zaposlenih invalidov po dejavnostih in delodajalcih²⁰.

Po dveh letih so ocene izvajanja tega zakona zelo dobre. Prvo in drugo leto se je zaposlilo še enkrat toliko brezposelnih invalidov kakor v letih pred uveljavitvijo novih ukrepov. V programe zaposlitvene rehabilitacije je bilo vključenih skoraj 27% več invalidov kakor pred sprejetjem zakona. Kljub vsem ukrepom je število brezposelnih invalidov v evidenci ZRSZ še vedno visoko, 13.132 oseb (december 2009), in predstavlja 13,6% delež vseh registrirano brezposelnih oseb²¹.

Zelo razširjena oblika na področju socialne ekonomije so v Sloveniji invalidska podjetja, v letu 2008 jih deluje 173. Z uvedbo zakona se je začela uveljavljati tudi nova oblika, zaposlitveni center. V letu 2008 deluje 17 zaposlitvenih centrov. Na področju socialne ekonomije je v obeh oblikah skupaj zaposlenih preko 6.500 invalidov v letu 2008.

Posredovanje na trgu dela, delovanje in posodabljanje ZRSZ in agencije

V letu 2009 je ZRSZ nadaljeval proces posodabljanja svojega poslovanja. Za zmanjšanje administrativnih ovir in za odpravljanje papirnatega poslovanja je bilo poenostavljeno poslovanje z drugimi institucijami z uporabo novih protokolov za redno elektronsko izmenjavo podatkov in z vzpostavitvijo spletnih servisov za eno- oziroma dvostranske

¹⁹ http://www.mdds.gov.si/fileadmin/mdds.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/api_07_13.pdf

²⁰ Med prednostne naloge na tem področju sodijo: okrepiti zaposlovanje invalidov pod splošnimi pogoji in oblike socialne ekonomije, spodbujati možnosti za podporno zaposlovanje invalidov, spodbujati usposabljanje in izobraževanje invalidov in strokovnih kadrov, spodbujati delo z delodajalci: odnos delodajalcev, kodeks ravnanja z invalidnostjo na delovnem mestu (standardi, znanja ...), spodbujati zgodnje vključevanje invalidov v rehabilitacijo, zaposlovanje najtežjih invalidov in programe za dolgotrajno brezposelne invalide, oblikovanje novih programov za invalide v okviru Evropskega socialnega sklada, spodbujati dostopnost za invalide v običajnem okolju, invalidnost in staranje: zaposlovanje starejših invalidov, spodbujati zaposlovanje invalidnih žensk, razvijanje standardov kvalitete na področju rehabilitacije in razvijanje novih statističnih podatkov in indikatorjev.

²¹ Število zaposlenih invalidov: 1.927 v letu 2006, 1.746 v letu 2007, 1.629 v letu 2009; število invalidov, vključenih v programe zaposlitvene rehabilitacije: 1112 v letu 2006, 1411 v letu 2007, 969 v letu 2009; delež invalidov med brezposelnimi: 11,6% v letu 2006, 15% v letu 2007, 16,6% v letu 2008, 13,6% v letu 2009; delež dolgotrajno brezposelnih invalidov: v letu 2006 od 1 do 3 let 34,6%, od 3 do 5 let 19%, nad 5 let 19,5%, v letu 2007 so deleži brezposelnih invalidov v trajanju od 1 do 3 let 35,5%, od 3 do 5 let 16%, nad 5 let 20,6%, v letu 2008 so deleži brezposelnih invalidov v trajanju od 1 do 3 let 36,9%, od 3 do 5 let 16,5%, nad 5 let 22,3%, v letu 2009 so deleži brezposelnih invalidov v trajanju od 1 do 3 let 31,5%, od 3 do 5 let 14,9%, nad 5 let 19,5%; delež žensk med brezposelnimi invalidi: 40,6% v letu 2006, 42,3% v letu 2007, 42,5% v letu 2008 in 43,3% v letu 2009.

vpoglede v podatke uradnih evidenc²². Zavod je sprejel tudi dolgoročni strateški načrt za nadaljnji razvoj e-storitev za brezposelne in druge uporabnike in projekt za vzpostavitev kontaktnega centra za stranke. Oboje predstavlja dolgoročno usmeritev Zavoda v razvoj večkanalnega poslovanja s strankami.

V tem okviru se je nadaljevalo izvajanje projekta e-svetovanje za brezposelne in za iskalce zaposlitve, v maju 2008 je bil predan v izdelavo posodobljen registracijski modul za uporabo različnih e-storitev na spletni strani zavoda, ki podpira registracijo uporabnikov tudi z vsemi digitalnimi certifikati v državi. V letu 2009 se je začel izvajati projekt e-prijave iskalcev zaposlitve v evidenco brezposelnih, ki bo nadgrajen še z možnostjo kreiranja individualnega portala iskalca zaposlitve. Za realizacijo načrtovanih projektov je zavod že oddal vlogo za njihovo sofinanciranje s strani sredstev ESS.

Sodelovanje med zavodom in zasebnimi agencijami za posredovanje zaposlitev poteka že več let, podlaga pa je posebna pogodba, ki jo lahko vsaka zainteresirana agencija sklene z zavodom. Pogodba omogoča agenciji, da od zavoda pridobiva podatke za posredovanje brezposelnih na prosta delovna mesta, hkrati pa dobi agencija od zavoda povrnjene vse stroške ob uspešnem posredovanju v zaposlitev, ki mora trajati več kakor 3 mesece. Del plačila so tudi dodatki, ki agenciji pripadajo, če uspešno posreduje pri brezposelnih iz posebnih ciljnih skupin. V letu 2007 je imel zavod sklenjene pogodbe s 6 zasebnimi agencijami, ki so pri zavodu uveljavile plačilo za uspešno posredovanje zaposlitev 117 brezposelnim osebam. V letu 2008 je z zavodom sklenilo pogodbo o sodelovanju 11 zasebnih agencij. Zavod je poslovanje z zasebnimi agencijami zelo poenostavil. Zasebnim agencijam za zaposlovanje (in drugim zainteresiranim, npr. medijem, fakultetam idr.) zagotavlja zavod spletno storitev, ki jim omogoča neposredni prenos podatkov o prostih delovnih mestih v skladu s kriteriji, ki si jih uporabnik sam izbere. Edini pogoj je, da zainteresirani z zavodom sklenejo sporazum o uporabi spletnega servisa. V letu 2009 je imel zavod z zasebnimi agencijami sklenjenih 15 pogodb o sodelovanju. Račune za opravljeno storitev posredovanja brezposelnih oseb na prosta delovna mesta je zavodu izstavilo 6 agencij, in sicer za zaposlitev 103 brezposelnih oseb.

Zavod je v letu 2009 izvedel tudi 16 zaposlitvenih sejmov, pri katerih je redno vabil k sodelovanju tudi zasebne agencije za zaposlovanje. Sodelovanje z zasebnimi agencijami izvaja zavod na operativni ravni, pristojno ministrstvo ureja področje izdajanja koncesij in pogojev za delovanje agencij za posredovanje in zagotavljanje dela. .

Zavod je v letu 2009 na področju usposabljanja svojih zaposlenih realiziral 3.294 vključitev v izobraževalne sklope. Največ vključitev je bilo na izobraževanja s računalniškega področja in mobinga. V sklop izobraževanj delo s strankami je bilo le 137 vključitev v letu 2009, razlog tako nizke udeležbe je v procesu prenove vsebin in oblikovanju novih vsebin, ki se pripravljajo v okviru novega izobraževalnega centra. Poudarek je bil na programih internega interdisciplinarnega usposabljanja, predvsem svetovalcev na področju zaposlovanja (75% delež). Programi so vključevali aktivne oblike praktičnega usposabljanja o novi doktrini dela z brezposelnimi osebami in usposabljanje za uporabo zavodovih aplikacij. Zavod je začel tudi usposabljanje za nove vsebine dela z brezposelnimi, ki se uvrščajo v posebno ranljive ciljne skupine (npr. izobraževanje na temo diskriminacije na trgu dela) in se je nadaljevalo v letu 2008.

Odpravljanje ovir za mobilnost delavcev po Evropi

S sprejetimi spremembami in dopolnitvami *Zakona o zaposlovanju in delu tujcev* iz leta 2007 so bili poenostavljeni postopki še posebno za delavce s poklici, ki jih na slovenskem trgu

²² Centralni register prebivalstva, podatki o prejemnikih denarnih socialnih pomoči, evidenca Inšpektorata za delo, evidenca socialnega zavarovanja.

dela ni, ali jih primanjkuje. Postopki so bili poenostavljeni z zmanjšanjem števila dokazil in s tem, da velik del dokazil pridobi ZSRS za zaposlovanje po uradni dolžnosti.

Pristojna ministrstva in vladne službe so pripravile *Strategijo ekonomskih migracij in akcijski načrt*²³. Strategija opredeljuje zagotavljanje selektivnega priseljevanja, ki bo blažilo učinke zmanjševanja delovno sposobnega in delovno aktivnega prebivalstva in zmanjševalo kratkoročna neskladja na trgu dela. Ena od smernic strategije daje podlago ukrepom za spodbujanje vračanja slovenskih izseljencev iz tujine in za pridobivanje njihovih delovnih izkušenj.

Delo na črno

Dopolnjen *Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno* od leta 2006 omogoča :

- (i) legalizacijo nekaterih dejavnosti, ki so bile pred tem inkriminirane kot delo ali zaposlovanje na črno in
- (ii) zaostritev nekaterih dejavnosti in sankcij pri odkritem delu ali zaposlovanju na črno.

Zakonska sprememba omogoča legalno kratkotrajno in brezplačno opravljanje dela družinskih članov lastnika gospodarske družbe, zasebnega zavoda ali samostojnega podjetnika. Pomembna zakonska novost pa je tudi uvedba instituta malega dela (mini job), ki daje pravno podlago za delo osebam, ki niso v delovnem razmerju s polnim delovnim časom ali ne opravljajo samostojne dejavnosti ali ne prejemajo pokojnine. Malo delo lahko traja največ 20 ur na teden in ne več kakor 40 ur na mesec, plačilo zanj pa ne presega polovice minimalne plače po zakonu. Pri izvajanju zakona se je pokazalo, da so zakonske določbe glede socialnega zavarovanja pri izvajanju malega dela nedorečene, zato so za njihovo uresničevanje potrebni dodatni posegi v zakonodajo.

Na drugi strani pa se je zaostрила oziroma razširila inkriminacija zaposlovanja na črno, in to na primere, ko na napotnico nekega študenta dela druga oseba. Poleg tega je s spremembo zakona uvedena zakonska domneva, da pri osebi, ki je zaposlena na črno, velja oziroma se domneva, da ima pri tem delodajalcu sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas, delodajalec mora takšni osebi v 3 dneh po tem, ko je ugotovljena zaposlitev na črno, izročiti pisno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

V zadnjem obdobju absolutno število ugotovljenih kršitev *Zakona o preprečevanju dela na črno* in zaposlovanja intenzivneje pada, v strukturi vseh kršitev je ugotovljeno povečano upadanje zaposlovanja na črno, to pa je posledica intenzivnejšega nadzora inšpekcijskih organov in že navedenih zakonskih sprememb. V prihodnje bo treba intenzivirati inšpekcijski nadzor pri fizičnih osebah ali obrtnikih, ki opravljajo določena obrtniška dela (popravila različnih instalacij, naprav in podobno) brez izdaje računov.

Spodbujanje prožnosti, prilagodljivosti in mobilnosti na trgu dela

Prilagodljivost trga dela, merjena z razširjenostjo delnih in začasnih zaposlitev, se povečuje. Izrazito povečevanje fleksibilnih oblik zaposlitve se kaže po letu 2003. To sovпада s pospešitvijo gospodarske rasti, na področju delnih zaposlitev pa je tudi posledica možnosti uveljavitve pravice do zaposlitve s krajšim delovnim časom, ki jo daje *Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih* staršem za lažje usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Delež fleksibilnih oblik je največji v starostni skupini 15–19 let, potem pa se s starostjo postopno zmanjšuje. Visok delež fleksibilnih oblik dela med mladimi je v določeni meri tudi posledica za delodajalce privlačnega sistema študentskega dela. Posledica tega je starostna segmentacija trga dela, ki je fleksibilnejši za mlade.

²³ http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/sem_ess.pdf

Razvoj v smeri prožne varnosti zahteva celovit pristop²⁴. V noveli *Zakona o delovnih razmerjih*, ki je bila sprejeta oktobra 2007, so podane učinkovitejše rešitve, ki spodbujajo prožnost na trgu dela in notranjo prožnost zaposlenih in naj bi uravnoteženo zagotavljale ustrezno varnost zaposlitve. Ključne spremembe zadevajo spodbujanje zaposlovanja za nedoločen čas, fleksibilno določanje delovnega časa²⁵, širitev pravnih podlag za uporabo fleksibilnih oblik zaposlovanja, zmanjšujejo pa se tudi omejitve za opravljanje dela prek agencij za začasno delo. Večja prožnost, ki jo uvajajo spremembe zakona, je podprta s širitvijo programov in z intenzivnejšimi vlaganji v usposabljanje in izobraževanje kot temeljni pogoj za konkurenčnost in večjo storilnost posameznika na trgu dela. Pozitivni premiki se kažejo pri usklajevanju delovnih in družinskih obveznosti, k temu pa veliko pripomore plačana (in tudi neplačana) odsotnost od dela med rojstvom ter nego in varstvom otrok²⁶ ter starševstvu naklonjena klima v nekaterih podjetjih in prožne oblike zaposlovanja, ki jih podjetja v ta namen omogočajo.

Na področju vseživljenjskega izobraževanja je bila sprejeta v juliju 2007 »*Strategija vseživljenjskega učenja*«. Andragoški center Slovenije namenja posebno pozornost projektom, ki prispevajo k izboljšanju kakovosti in učinkovitosti izobraževanja odraslih oseb, kar pomeni, da je omogočen lažji dostop do izobraževanja odraslim in prispevati k povezovanju izobraževanja odraslih s potrebami in razvojnimi cilji Slovenije.

*Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja*²⁷ so prav tako spodbujali usposabljanje, izobraževanje in povečanje zaposljivosti na trgu dela, enako tudi ukrepi v okviru EPD 2004–2006 z vlaganjem v znanje zaposlenih.

Eden od temeljnih sistemskih ukrepov, ki je bil pripravljen na področju prenovе poklicnega izobraževanja, je sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij (*Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah*), ki omogoča ugotavljanje in potrjevanje znanja in spretnosti ter izkušenj, pridobljenih tudi zunaj formalnega šolskega sistema. Ta sistem se izvaja v sodelovanju s socialnimi partnerji, kjer ima vsak partner jasno vlogo, sistem pa je namenjen potrjevanju znanja odraslih oseb (starejših od 18 let, razen izjem). Pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije ne daje izobrazbe, ampak javno listino za usposobljenost za opravljanje poklica ali dela poklica.

Zdravje in varnost pri delu

Na podlagi podatkov Inšpektorata RS za delo je mogoče ugotoviti, da se je stanje na področju varnosti in zdravja pri delu obdobju 2002 – 2007 – navkljub letnim nihanjem – na splošno izboljševalo. Ob tem je potrebno poudariti, da je povečanje nekaterih kazalcev v letu 2007 posledica pozitivnega trenda prijavljanja nezgod pri delu Inšpektoratu RS za delo in torej posledica večje ozaveščenosti delodajalcev. Leta 2008 se je pripetilo 17.048 nezgod pri delu, ki so bile prijavljene v skladu s 27. členom *Zakona o varnosti in zdravju pri delu*, kar

²⁴ Opredelitev prožne varnosti v Sloveniji temelji na fleksibilnih zaposlitvenih pogodbenih razmerjih, na aktivni politiki zaposlovanja, na sistemu vseživljenjskega učenja in na modernemu sistemu socialne varnosti.

²⁵ Z vidika delodajalca je fleksibilno določanje delovnega časa možno z uvajanjem možnosti odreditve več nadur z delavčevim soglasjem in z zmanjševanjem ovir pri razporejanju delovnega časa.

²⁶ Enega od starševskih nadomestil je v letu 2005 izkoristilo 17.534 staršev (3,3% več kakor leto poprej). Po podatkih SURS je bilo leta 2005 dobrih 30% otrok, mlajših od 15 let, med delovnim časom njihovih staršev v vrtcih ali podaljšanem bivanju ali so zanje skrbele varuške, za okoli 25% je skrbel eden od staršev, za dobrih 20% pa sorodniki, sosedje ali prijatelji, za skoraj 18% otrok v tej starosti pa ni skrbel nihče. Med osebami, stari od 15 do 64 let, je bilo leta 2004 5% oseb vsaj enkrat odsotnih z dela zato, ker niso imele na voljo otroškega varstva. Skoraj 20% oseb, ki varujejo oziroma skrbijo za bolno, invalidno ali ostarelo odraslo osebo, pa bi bilo raje zaposlenih za krajši delovni čas, da bi lahko ustrezneje skrbele za svoje pomoči potrebne odrasle družinske člane. Leta 2005 je imelo 80% delovno aktivnih prebivalcev možnost, dobiti kak prost dan zaradi družinskih obveznosti; prav toliko pa jih je imelo tudi možnost poznejšega prihoda na delo ali zgodnejšega odhoda z dela.

²⁷ Uresničenih je bilo več projektov, med drugim obravnava izobraževalnih sistemov posameznih držav, ki ustvarjajo boljše ali slabše možnosti za participacijo v vseživljenjskem učenju, sodelovanje pri urejanju in nadaljnjem razvoju sistema izobraževanja odraslih, zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja in uveljavljanje strategije zviševanja ravni pismenosti slovenskega prebivalstva, širjenje sistema informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih, nadaljnji razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih, pregled ponudbe izobraževanja odraslih v šolskem letu 2007/2008, izvedba Tedna vseživljenjskega učenja.

je praktično enako, kot v prejšnjem letu. Med navedenimi nezgodami pri delu je bilo 27 nezgod s smrtnim izidom, kar sta dve manj, kot v letu 2008. Še vedno pa je to nad povprečjem zadnjih petih let (22,2). Število nezgod pri delu, ki so imele za posledico težjo poškodbo, je bilo prijavljenih 443, od katerih jih je bilo raziskanih 212, kar je praktično enako, kot leto poprej (214). V letu 2008 so bile izvedene promocijske aktivnosti na področju varnosti in zdravja pri delu v obliki ponatisa priložnika »Proč z bolečinami v hrbtu« ter tiska plakatov »Varno pri delu«. Promocijsko je bila podprta tudi mednarodna konferenca »Uspešni delajo varno in zdravo«.

Nacionalni program varnosti in zdravja pri delu je bil sprejet decembra 2003, s katerim se želi doseči, da bosta varnost in zdravje pri delu postala sestavni del gospodarstva in prispevala k socialni pravičnosti in vključenosti. MDDSZ, je kot informacijska točka Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu, v letu 2008-2009 sodelovalo v kampanji »Zdravo delovno okolje o oceni tveganja«. Ključni cilji kampanje so bili: posredovati jasno sporočilo, kaj je ocenjevanje tveganja, odpraviti napačna prepričanja, da gre za kompliciran in birokratski postopek, ki ga lahko izvajajo samo strokovnjaki, promovirati vključevanje delavcev in njihovih predstavnikov v postopek ocenjevanja tveganja.

Trajnostni razvoj

Trajnostni razvoj predstavlja osnovno izhodišče vseh splošnih strateških in izvedbenih dokumentov RS (SGRS, SPRS, DRP), podrobneje pa je obravnavan v *Nacionalnem programu varstva okolja*. NPVO je osnovni strateški dokument na področju varstva okolja, njegov cilj pa je splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov. V ta namen program opredeljuje cilje na posameznih področjih za določena časovna obdobja ter PN in ukrepe za doseganje teh ciljev. Vsebine varstva okolja so vključene tudi v SPRS in v načrtovanje prostorskega razvoja z drugimi prostorskimi akti.

Okoljska dimenzija trajnostnega razvoja je vključena v EPD posredno, to je preko nabora okoljskih meril za vrednotenje projektov ter določanja prioritet tistim vsebinam, ki imajo pozitiven okoljski vpliv. Skozi izvajanje EPD se udeležujejo tudi prostorsko razvojni cilji, to je uporaba prostorskih potencialov za povečevanje konkurenčnosti države in večanje blaginje državljanov, zagotavljanje kvalitetnega bivalnega in delovnega okolja ter racionalna raba prostora. Za projekte, sofinancirane iz EU skladov, se mora izvesti presoja vplivov na okolje v skladu z evropsko zakonodajo na tem področju. V Sloveniji veljata *Zakon o varstvu okolja* (Ur. l. RS, št. 41/04) in *Zakon o ohranjanju narave* (Ur. l. RS, št. 96/04), ki urejata postopek celovite presoje s postopkom presoje sprejemljivosti vplivov planov na zavarovana območja, postopek presoje vplivov na okolje, posebna varstvena območja in potencialna posebna ohranitvena območja. Poleg tega se pri izboru projektov 1. PN uporablja *Navodilo za ocenjevanje horizontalne prednostne naloge s področja trajnostnega razvoja*, ki podaja izhodišča za ocenjevanje projektov v skladu z osnovnimi cilji NPVO.

Na področju vzgoje in izobraževanja je dolgoročni cilj okoljska vzgoja. Udeležba javnosti pri povečevanju okoljske zavesti pa se izvaja predvsem skozi delovanje nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri organizaciji okoljskih kampanj za dvig ozaveščenosti ter spodbud za spremembo vzorca potrošnje dobrin po načelih trajnosti.

Informacijska družba

Področje razvoja informacijske družbe je Vlada RS v obdobju 2001 do 2006 opredelila kot HPN. Spomladi 2003 je Vlada RS oblikovala *Strategijo RS v informacijski družbi za obdobje 2003-2006*, ki je sledila *Akcijskim načrtom eEurope 2002 in eEurope 2003+*. Na tej osnovi je

vlada pripravila vrsto ukrepov financiranih iz domačega proračuna: javno dostopne točke, e-poslovanje, e-uprava, e-vsebine, Ciljni raziskovalni program, vzpodbude za IKT sektor iz naslova Evropskih komunitarnih programov: eVsebine, IDA, eTEN, Varnejši internet, MODINIS (finančne spodbude za program e-Evropa) ter iz naslova pred-pristopne pomoči v programu Phare Ekonomsko socialna kohezija: vseživljenjsko učenje, računalniško opismenjevanje brezposelnih.

S spremembo organiziranosti Vlade RS v letu 2004 je bil v Sloveniji MID kot samostojno ministrstvo ukinjeno, pri čemer je področje informacijske infrastrukture vključeno v pristojnost Direktorata za elektronske komunikacije (DEK) na MG, razvoj storitev e-uprave je z nalogami Centra Vlade RS za informatiko prešel na novoustanovljeno MJU, področje informacij javnega značaja sta prevzela MJU (zakonodaja) in Urad informacijskega pooblaščenca (nadzor nad izvajanjem zakona), razvoj informacijske družbe na drugih področjih (razvoj e-storitev in e-vsebin, zagotavljanje e-vključenosti, podpora RR na področju IKT, itd.) in njeno koordinacijo pa je prevzel DID na MVZT.

Za obdobje 2006-2013 opredeljuje okvir nadaljnjega razvoja informacijske družbe predvsem SRS v obdobju 2006-2013, sprejeta v letu 2005, ki opredeljuje povečanje globalne konkurenčnosti s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva, razširjanjem uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije ter z učinkovitim posodabljanjem in vlaganjem v učenje, izobraževanje, usposabljanje ter raziskave in razvoj« kot enega od nacionalnih razvojnih ciljev za to obdobje. Hkrati se problematika informacijske družbe implicitno nanaša na vse ključne razvojne prioritete ter na njih temelječe reformne ukrepe, ki so opredeljeni v *Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji*.

V letu 2007 je Vlada RS sprejela *Strategijo razvoja informacijske družbe RS (si2010)*, ki jo je pripravil DID na MVZT v sodelovanju z ostalimi ministrstvi. *Strategija si2010* se navezuje na strategijo razvoja informacijske družbe EU – i2010, ki opredeljuje okvir razvoja informacijske družbe v Sloveniji v naslednjih letih. Cilj je pospešiti nadaljnji razvoj informacijske družbe, ki bo pomembno vplival na dvig inovativnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in družbe. Eden glavnih instrumentov izvajanja strategije predstavljajo aktivnosti, ki se bodo izvajale v okviru strukturnih skladov v novi finančni perspektivi. Zato je za naslednjo perspektivo predvidenih kar nekaj vertikalnih usmeritev, s katerimi bodo pospešili razvoj tako na področju izgradnje komunikacijske infrastrukture, kot tudi na področju razvoja e-storitev in e-vsebin. Posebna pozornost bo tudi namenjena informacijsko podhranjenim področjem, kot sta zdravstvo in pravosodje.

Po stanju informacijske družbe sodi Slovenija v vrh držav članic EU. Internet je v letu 2008 uporabljalo 58% vseh oseb v starosti od 10 do 74 let (redni uporabniki interneta), kar je za 2 odstotni točki več kot v letu 2007 in 21 odstotnih točk več kot v letu 2004 (37%).

Slovenija je bila v letu 2007 pohvaljena s strani EK za svoje dobro delo na področju e-države. Dobila je zelo dobre ocene in si z Malto deli 2. mesto kot državljani in podjetjem najbolj prijazna e-država. MJU je dobilo posebno priznanje za primer dobre prakse »ePractice.eu Good Practice label«. Priznanje je prejelo za primer oblikovanja *Programa odprave administrativnih ovir* (OAO) s pomočjo razvoja novega informacijskega sistema, ki podpira program OAO. Posebno priznanje za primer dobre prakse za leto 2007 je ministrstvo prejelo na podlagi priporočila konzorcija European e-Government Awards 2007. K temu uspehu je v veliki meri prispeval usmerjen strateški razvoj e-uprave na podlagi *Strategije e-poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004* (krajše SEP-2004), *Strategije e-uprave RS za obdobje 2006 do 2010* (krajše SEP-2010) in *Strategije elektronskega poslovanja v lokalni samoupravi (SEPLS)*. Zaostanek na področju razvoja lokalne e-uprave bo državna uprava, skupaj z lokalno samoupravo, zmanjšala z aktivnejšo vlogo pri uresničevanju *Akcijskega načrta strategije elektronskega poslovanja lokalnih skupnosti (AN-SEPLS)*.

1.3 Spremembe referenčnega okvira politke za Cilj 3

Spremembe političnega referenčnega okvira za cilj 3 nimajo vpliva na izvajanje EPD RS za programsko obdobje 2004-2006.

2 Posledice sprememb na medsebojno usklajenost pomoči

2.1 Posledice sprememb na medsebojno usklajenost pomoči različnih skladov

V okviru EPD so se izvajali projekti in instrumenti, ki so bili sofinancirani samo iz enega sklada, bodisi ESRR, ESS, EKUJS-Usmerjevalni oddelek ali FIUR. Prav tako se financiranje posameznih vsebin iz različnih skladov ni izvajalo na način, da bi v okviru enega instrumenta sofinancirali projekte, ki bi bili sicer vsebinsko kompatibilni, po principu t.i.»umbrella project« (financiranje različnih projektov iz različnih skladov z namenom doseči širši gospodarski ali sektorski, strukturni ali vsebinski cilj), vendar pa bi bil vsak projekt v okviru navedene oblike sofinanciran samo iz enega sklada. O medsebojni usklajenosti pomoči je zato mogoče govoriti le z vsebinskega vidika, ne pa tudi z vidika finančnega izvajanja. Prav tako v programskem obdobju 2004 – 2006 ni bilo možnosti dopolnilnega financiranja.

Navezava posameznih vsebin po ukrepih enega sklada na vsebine drugega sklada je zato navedena v opisu dosežkov po posameznih ukrepih v okviru 3. poglavja tega poročila.

2.2 Posledice sprememb na medsebojno usklajenost pomoči med pomočjo skladov in pomočjo iz drugih finančnih instrumentov (pobude Skupnosti, posojila EIB, jamstvo EKUJS itd.)

Dodatna sredstva Evropske investicijske banke (EIB) za ukrep 1.2 in 1.4

EIB je sodelovala pri izdelavi EPD v skladu z določbami člena 15(5) *Uredbe (ES) št. 1260/1999* in je izrazila svojo pripravljenost, da prispeva k njegovemu izvajanju v skladu s svojimi statutarnimi predpisi.

Tako je Slovenija na podlagi pogodbe z EIB prejela 20 mio EUR ugodnih kreditnih sredstev za sofinanciranje projektov EPD za programsko obdobje 2004-2006. *Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja* (v nadaljevanju besedila: Sklad) je 22.7.2004 podpisal pogodbo za sofinanciranje projektov EPD za programsko obdobje 2004-2006. Pogodba je navajala upravičena področja financiranja EPD in sicer 1. PN z vsemi ukrepi: 1.1, 1.2, 1.3 in 1.4 ter 2. PN z vsemi ukrepi, vendar so bila razpisana le sredstva za ukrep 1.2 in 1.4 iz 1. PN.

Sklad je v juliju leta 2005 izvedel prvi javni razpis - kot dopolnilna sredstva za dobitnike nepovratnih sredstev iz naslova odobrenih projektov na ukrepu 1.2 in 1.4 EPD - za namen »B« - spodbujanje razvoja turističnih destinacij – financiranje turistične infrastrukture in namen »C« - prenovo, modernizacijo ter izvajanje javne in komunalne infrastrukture v okviru poslovnih con za dodelitev teh sredstev – prijaviteli so se lahko samo tisti prijavitelji, ki so jim že bili odobreni projekti ESRR iz ukrepov 1.2 in 1.4 (instrument 1.4.1). V letu 2006 sta bila objavljena dva razpisa za ukrep 1.2, katerima se je pridružil Sklad, v naslednjih letih ni bilo razpisanih sredstev.

Za ukrep 1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij so iz EIB prejeli kredite:

- Terme Snovik d.o.o. 2.061.000 EUR za izgradnjo apartmajskega naselja, projekt zaključen 2007,
- Hoteli Piran d.d. 2.086.696 EUR za izgradnjo prizidka k Hotelu Salinera, apartmajske hiše Vile Oljka, garažne hiše z zunanjo ureditvijo, zaključen 2006,
- IGD Holermuos d.o.o. 612.348 EUR za rekonstrukcijo turističnega objekta "Jeruzalem" in servisno informacijskega objekta, zaključen 2007,
- Terme Maribor d.d.: 1.335.336 EUR za prenovo Hotela Bellevue na Mariborskem Pohorju, zaključen 2006,
- Terme Ptuj d.o.o.: 3.254.882 EUR za izgradnjo hotela 4* v Termah Ptuj, zaključen 2007,
- Hotel Slon d.d. 1.917.638 EUR za rekonstrukcijo hotela Lovec na Bledu, zaključen 2005.

Za instrument 1.4.1 prenova, modernizacija ter izgradnja javne komunalne infrastrukture v okviru poslovnih con pa sta prejeli kredite EIB:

- Mestna občina Murska Sobota 692.600 EUR za severno industrijsko cono, zaključena 2006 in
- Občina Šentjur pri Celju 175.000 EUR za komunalno opremljanje industrijske cone Šentjur - južni del.

Skupaj je bilo s sredstvi EIB ugodnih kreditnih sredstev za sofinanciranje projektov EPD za programsko obdobje 2004-2006 porabljenih 12.135.500 EUR, od tega 11.267.900 EUR za ukrep 1.2 in 867.600 EUR za ukrep 1.4, razlika je ostala neizkoriščena.²⁸

---

²⁸ Vir: »Final Completion Report«, poročilo Javnega sklada RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja in Poročilo Javnega sklada RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja EIB z dne 27.1.2006.

Izvajanje prednostnih nalog in ukrepov za vsak posamezni sklad

3 Opis dosežkov glede na njihove posebne cilje

Sredstva EPD RS v programskem obdobju 2004-2006 so bila usmerjena v sofinanciranje projektov/programov v okviru 4 prednostnih nalog:

PREDNOSTNE NALOGE

PN št. 1: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

Dejavnosti so potekale v okviru štirih ukrepov financiranih iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (**ESRR**):

- ukrep 1.1: Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja, ki sta ga izvajala MG in MVZT,
- ukrep 1.2: Spodbujanje razvoja turističnih destinacij, ki ga je izvajalo MG,
- ukrep 1.3: Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo, ki ga je izvajalo MG,
- ukrep 1.4: Gospodarska infrastruktura in javne storitve, v okviru katerega so posamezne instrumente izvajali: MG, MVZT, MŠŠ, MK in MzP.

Na ravni ukrepov 1.1, 1.2 in 1.3 so se izvajale aktivnosti v okviru upravičenih področij dejavnosti, v katerih je bil prevladujoči izvedbeni instrument javni razpis, v okviru ukrepa 1.4 pa je bil prevladujoči izvedbeni instrument javno naročilo.

Ukrepi 1.1, 1.2, 1.3 - razen ukrepa 1.4, so se izvajali po pravilih državnih pomoči.

V okviru ukrepov 1.1, 1.2 in 1.3 je znašal delež EU sofinanciranja kot delež vseh javnih upravičenih stroškov 75%, pri ukrepu 1.4 pa 73%.

PN št. 2: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

Aktivnosti so potekale v okviru štirih ukrepov financiranih iz Evropskega socialnega sklada (**ESS**):

- ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela, ki ga je izvajalo MDDSZ,
- ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja, ki ga je izvajalo MDDSZ,
- ukrep 2.3: Vseživljenjsko učenje, ki sta ga izvajala MŠŠ in MVZT,
- ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, ki ga je izvajalo MDDSZ.

Na ravni PN so se aktivnosti izvajale na podlagi javnih razpisov, javnega povabila in programa.

Ukrep 2.2 in 2.4 sta se izvajala po pravilih državnih pomoči.

V okviru vseh ukrepov 2. PN je znašal delež EU sofinanciranja kot delež vseh javnih upravičenih stroškov 75%.

PN št. 3: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Dejavnosti so potekale v okviru petih ukrepov sofinanciranih iz Usmerjevalnega oddelka Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada (EKUJS) in dveh ukrepov sofinanciranih iz Finančnega instrumenta za usmerjanje ribištva (FIUR).

Vse ukrepe je izvajalo MKGP kot posredniško telo.

Ukrepi, podprti s strani **Usmerjevalnega oddelka EKUJS:**

- ukrep 3.1: Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov,
- ukrep 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva,
- ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu (alternativni dohodkovni viri),
- ukrep 3.4: Investicije v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov,
- ukrep 3.5: Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov.

Ukrepi, podprti s strani **FIUR:**

- ukrep 3.6: Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov,
- ukrep 3.7: Ribogojstvo, predelava in trženje.

Na ravni ukrepov so se izvajale aktivnosti v okviru upravičenih področij dejavnosti. Prevladujoči izvedbeni instrument pa je bil javni razpis (javno naročilo le v okviru 4. instrumenta ukrepa 3.5).

Pri izvajanju 3. PN so se uporabljala pravila o državnih pomočeh za finančne prispevke držav članic za ukrepe, ki prejemajo podporo Skupnosti v skladu s četrnim odstavkom 4. člena *Odločbe Komisije* 18/VI/2004 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji – številka dokumenta 2003 SI DO 001-K(2004)2122.

V okviru ukrepov 3.1 do 3.5 je znašal delež EU sofinanciranja kot delež vseh javnih upravičenih stroškov 50%. V primeru ukrepa 3.6 in 3.7 pa 75%, ko je bil uporabljen princip celotnih upravičenih stroškov.

PN št. 4: Tehnična pomoč

Aktivnosti so potekale v okviru dveh ukrepov financiranih iz Evropskega socialnega sklada (**ESS**) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (**ESRR**):

- ukrep 4.1 – Tehnična pomoč – komponenta ESRR, kjer so KU za izvajanje projektov TP notranje organizacijske enote SVLR (OU) in ministrstva, vključena v izvajanje EPD: MG, MŠŠ, MVZT, MzP, MK, MKGP – PT za EKUJS in FIUR, MF-PO; JAPTI; JSRSP;
- ukrep 4.2 – Tehnična pomoč – komponenta ESS, kjer so KU za izvajanje projektov TP notranje organizacijske enote SVLR (OU) in ministrstva, vključena v izvajanje EPD: MDDSZ, MŠŠ, MF-UNP; ZRSZ.

Projekte in spremembe projektov TP je KU s sklepom potrjeval vodja TP.

V okviru ukrepov TP je znašal delež EU sofinanciranja kot delež vseh javnih upravičenih stroškov 75%.

Upravičene aktivnosti za sredstva TP so bila tista, ki so se izvajala v okviru štirih sklopov aktivnosti in sicer:

- obveščanje javnosti,
- študije in vrednotenja,

- upravljanje in izvajanje programa,
- računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje.

Prispevek skladov pa v nobenem primeru ni presegal 75% skupnih upravičenih stroškov.

Strukturna politika

Strukturna politika predstavlja skupek razvojnih aktivnosti, programov in ukrepov države, lokalnih skupnosti in drugih organiziranih interesov na regionalni ravni, koordiniranih in sofinanciranih s strani EU in namenjenih doseganju razvojnih ciljev ob upoštevanju skladnega regionalnega razvoja. Temeljni cilj strukturne politike je zmanjševanje gospodarskih in socialnih neenakosti med različnimi regijami v skupnosti tako, kot je zapisano v Pogodbi o Evropski skupnosti.

V skladu s svojo dolgoročno strategijo in cilji, je Slovenija usmerila sredstva iz strukturnih skladov ter sredstva ustreznega lastnega sofinanciranja predvsem v dejavnosti, ki so pospešile družbeno ekonomski razvoj države. Rezultati izvajanja EPD kažejo, da je bilo delo na področju izvajanja strukturne politike v programskem obdobju 2004-2006 uspešno. V zahtevnem obdobju izvajanja, ki pa ga je zaznamoval skupni cilj vseh držav članic: čim hitrejši razvoj, se je Slovenija dobro znašla saj so sredstva strukturnih skladov v Sloveniji prispevala tudi k izvedbi projektov, ki se sicer najverjetneje ne bi realizirali.

Primeri projektov dobrih praks so predstavljeni v prilogi 3 Končnega poročila.

RAZPOLOŽLJIVA SREDSTVA IN FINANČNA REALIZACIJA PD

Tabela 6: Primerjava izplačanih sredstev iz nacionalnega proračuna in certificiranih izdatkov s strani PO z razpoložljivimi sredstvi iz PD v programskem obdobju 2004-2006

Prioriteta/Ukrep	Skupaj razpoložljiva sredstva					Stanje na dan 30.6.2009				Certificirani izdatki*				
	Skupaj razpoložljiva sredstva	Skupaj javna sredstva	Sredstva EU	Skupaj nac. javna sredstva	Zasebni viri	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva (sklepi PS)	Podpisane pogodbe	Izplačila iz drž. pror. do 30.6.2009	Skupaj	Skupaj javna sredstva	Sredstva EU	Skupaj nac. javna sredstva	Zasebni viri
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prioriteta 1	174.444.714	174.444.714	129.240.164	45.204.550	0	214.467.391	194.639.865	194.367.072	192.215.163	192.534.122	192.534.122	134.720.293	57.813.829	0
Ukrep 1.1	39.144.841	39.144.841	29.357.228	9.787.613	0	44.620.621	45.566.028	45.598.937	44.980.198	40.650.063	40.650.063	30.486.109	10.163.954	0
Ukrep 1.2	42.964.044	42.964.044	32.223.033	10.741.011	0	44.883.383	44.621.182	44.873.822	43.368.966	43.083.261	43.083.261	32.312.446	10.770.815	0
Ukrep 1.3	32.817.168	32.817.168	24.612.876	8.204.292	0	41.026.877	40.846.282	40.800.605	39.413.910	39.202.552	39.202.552	27.363.906	11.838.646	0
Ukrep 1.4	59.518.661	59.518.661	43.047.027	16.471.634	0	83.936.510	63.606.372	63.093.708	64.452.089	69.598.247	69.598.247	44.557.832	25.040.414	0
Prioriteta 2	96.899.124	96.899.124	72.674.342	24.224.782	0	116.007.110	102.045.615	102.045.615	102.012.396	95.399.947	95.399.947	71.546.317	23.853.630	0
Ukrep 2.1	25.217.031	25.217.031	18.912.773	6.304.258	0	33.757.741	26.972.192	26.972.192	26.784.362	24.438.285	24.438.285	18.328.713	6.109.572	0
Ukrep 2.2	8.722.031	8.722.031	6.541.523	2.180.508	0	8.901.925	8.772.302	8.772.302	8.727.477	8.349.003	8.349.003	6.261.752	2.087.251	0
Ukrep 2.3	38.043.031	38.043.031	28.532.273	9.510.758	0	46.443.503	39.955.143	39.955.143	40.213.435	38.278.858	38.278.858	28.705.501	9.573.356	0
Ukrep 2.4	24.917.031	24.917.031	18.687.773	6.229.258	0	26.903.941	26.345.978	26.345.978	26.287.122	24.333.802	24.333.802	18.250.351	6.083.451	0
Prioriteta 3	51.760.409	49.512.906	25.350.133	24.162.773	2.247.503	55.621.950	56.375.319	50.898.886	49.690.795	51.225.380	48.605.764	24.929.458	23.676.306	2.619.616
Ukrep 3.1	17.129.338	17.129.338	8.564.669	8.564.669	0	18.562.152	19.501.887	17.506.313	17.126.862	16.069.787	16.069.787	8.034.894	8.034.894	0
Ukrep 3.2	16.820.704	16.820.704	8.410.352	8.410.352	0	17.614.082	17.594.259	17.053.888	16.818.928	16.820.346	16.820.346	8.402.188	8.418.158	0
Ukrep 3.3	9.227.854	9.227.854	4.613.927	4.613.927	0	11.065.551	11.064.798	9.883.042	9.236.927	9.221.432	9.221.432	4.610.716	4.610.716	0
Ukrep 3.4	3.248.778	3.248.778	1.624.389	1.624.389	0	4.571.743	4.732.984	3.097.657	3.254.200	3.240.190	3.240.190	1.620.094	1.620.095	0
Ukrep 3.5	711.512	711.512	355.756	355.756	0	821.441	788.224	764.385	711.392	711.513	711.513	355.756	355.756	0
Ukrep 3.6	408.159	408.159	306.119	102.040	0	626.561	350.044	310.949	310.939	310.949	310.949	233.212	77.737	0
Ukrep 3.7	4.214.064	1.966.561	1.474.921	491.640	2.247.503	2.360.419	2.343.122	2.282.652	2.231.547	4.851.163	2.231.547	1.672.598	558.949	2.619.616
Tehnična pomoč	13.659.945	13.659.945	10.244.958	3.414.987	0		15.696.153		14.109.870	14.033.749	14.033.749	10.523.828	3.509.921	0
Skupaj ESRR	9.711.086	9.711.086	7.283.314	2.427.772	0		11.074.307		9.976.115	9.940.444	9.940.444	7.454.621	2.485.823	0
Skupaj ESS	3.948.859	3.948.859	2.961.644	987.215	0		4.621.846		4.133.755	4.093.305	4.093.305	3.069.207	1.024.098	0
Skupaj	336.764.192	334.516.689	237.509.597	97.007.092	2.247.503	386.096.452	368.756.951	347.311.572	358.028.224	353.193.199	350.573.583	241.719.897	108.853.686	2.619.616
Skupaj ESRR	184.155.800	184.155.800	136.523.478	47.632.322	0	214.467.391	205.714.171	194.367.072	202.191.278	202.474.567	202.474.567	142.174.914	60.299.653	0
Skupaj ESS	100.847.983	100.847.983	75.635.986	25.211.997	0	116.007.110	106.667.461	102.045.615	106.146.151	99.493.252	99.493.252	74.615.525	24.877.728	0
Skupaj EJUJS	47.138.186	47.138.186	23.569.093	23.569.093	0	52.634.970	53.682.152	48.305.285	47.148.309	46.063.268	46.063.268	23.023.648	23.039.620	0
Skupaj FIUR	4.622.223	2.374.720	1.781.040	593.680	2.247.503	2.986.980	2.693.166	2.593.600	2.542.486	5.162.112	2.542.496	1.905.810	636.686	2.619.616

* Sredstva EIB pri 1. prednostni nalogi, ki so informativno vključena v finančni tabeli EPD, niso vključena v tej tabeli - obrazložitev v poglavju 2.2.

Vir: PD 2004-2006, ISARR-SP

Za EPD RS za programsko obdobje 2004–2006 je bilo Sloveniji dodeljenih v skupnem znesku 334.516.689 EUR razpoložljivih sredstev. Skupaj z zasebnimi viri v znesku 2.247.503 EUR na ukrepu 3.7 za FIUR, kar je prikazano v skladu s Prilogo IV *Uredbe Komisije (ES) 366/2001 z dne 22. februarja 2001*, je bilo Sloveniji v programskem obdobju 2004–2006 na razpolago skupaj 336,76 mio EUR. Obseg razpisanih sredstev je bil ob koncu obdobja 386,10 mio EUR, kar je posledica povečanja obsega razpoložljivih sredstev v skladu s sklepom Vlade RS 19.1.2006. S sklepi programskih svetov za vse sklade oziroma finančni instrument je bilo dodeljenih 368,76 mio EUR, za 347,31 mio EUR sredstev pa je bilo tudi podpisanih pogodb za sofinanciranje projektov. Izplačani in certificirani izdatki do konca obdobja znašajo 353,19 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 241,72 mio EUR.

V nadaljevanju Končnega poročila o izvajanju EPD, kjer poročamo o finančni realizaciji po PN in ukrepih, se uporabljajo naslednje definicije:

Razpoložljiva sredstva so sredstva, ki so določena za RS z *Odločbo Komisije 18/VI/2004* o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru Cilja 1 v Sloveniji, CCI 2003SI161DO001 – K(2004) 2122 in *Odločbo Komisije 8/VIII/2006* o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 K(2006) 3673 z dne 8.8.2006 pomenijo pravice porabe sredstev iz posameznega sklada s pripadajočim nacionalnim sofinanciranjem. Nacionalno sofinanciranje pomeni bodisi sredstva iz proračuna RS, bodisi iz občinskih proračunov. V primeru FIUR (ukrep 3.7) so v skladu z uredbo, ki določa podrobna pravila in dogovore glede strukturne pomoči Skupnosti v ribiškem sektorju EK, upoštevani tudi nacionalni zasebni viri.

Razpisana sredstva so sredstva, ki so bila razpisana na ravni posameznih instrumentov na osnovi sklepa programskega sveta/izdane Ugotovitve o izpolnjevanju pogojev za izvajanje ukrepa s strani OU, s katero je dovolil uporabo sredstev za namene, ki so bili navedeni v izvedbeni strukturi ukrepa. V kolikor je del sredstev na javnem razpisu ostal nedodeljen, se je ta del ponovno razpisal.

Instrument je javni razpis za izbiro projektov, program, ki je zbir vsebinsko enakih projektov, javno naročilo in javno povabilo.

Dodeljena sredstva so sredstva, ki so bila dodeljena za posamezne projekte, ki so bili izbrani z javnimi razpisi oziroma sredstva, ki so bila dodeljena za posamezen instrument. Dodelitev teh sredstev je bila potrjena z izborom projektov, ki so jih potrdili (v primeru 3. PN se z njimi seznanili) programski sveti, zato vir teh podatkov izhaja iz sklepov o potrditvi (seznanitvi) instrumentov na programskih svetih.

Podpisane pogodbe za sredstva, ki so bila dodeljena za posamezne projekte, so bile podpisane pogodbe o sofinanciranju (upravne odločbe v primeru ukrepa 3.4). Obseg sredstev, za katerega so bile podpisane pogodbe o sofinanciranju, se od dodeljenih sredstev za projekt razlikuje, bodisi zaradi dejstva, da se vsi projekti, ki so bili izbrani za sofinanciranje, niso začeli izvajati, bodisi zanje niso bile podpisane pogodbe. Poleg tega je lahko v času izvajanja prišlo do odstopov od pogodb ali pa so se vrednosti podpisanih pogodb spreminjale. Prišlo pa je tudi do pozitivno rešenih pritožb.

Izplačila iz državnega proračuna so izplačila javnih upravičenih izdatkov, ki se predložijo v izplačilo na podlagi zahtevka za izplačilo. V skladu s sistemom predfinanciranja projektov, financiranih z EU sredstvi, se za predložene zahtevke za izplačilo opravijo najprej izplačila iz proračuna RS, potem pa povračila iz postavk EU na postavke posameznega neposrednega proračunskega uporabnika, v breme katerega je bilo izplačilo izvedeno. Zajeta so vsa izplačila iz proračuna, ne glede na to ali so bila kasneje sredstva vrnjena na postavke EU

zaradi naknadno ugotovljenih nepravilnosti. Izplačila iz proračuna na tem mestu zajemajo samo sredstva, izplačana iz državnega proračuna, ne pa tudi sredstev, ki so bila izplačana iz občinskih virov kot odstotek sofinanciranja projektov. V tem kazalcu prav tako niso zajeta sredstva iz zasebnih virov.

Med certificirane izdatke so vključeni javni upravičeni izdatki, tako iz sredstev EU kot iz nacionalnih sredstev, razen pri FIUR, kjer so vključeni tudi izdatki iz zasebnih virov, ki jih je RS certificirala na EK/sklad.

Dodatne pravice porabe (povečan obseg razpoložljivih sredstev) na osnovi podrobne finančne in vsebinske analize izvajanja EPD v letu 2004 in 2005, ter na osnovi 23. člena *Zakona o izvrševanju proračuna za leto 2006 in 2007*, ki je določal, da je možno v breme proračuna prevzeti za 20% več sredstev od razpoložljivih proračunskih sredstev za projekte strukturne politike, so bile v začetku leta 2006 (sklep Vlade RS 19.1.2006) - posameznim ministrstvom povečane pravice porabe v skupni višini približno 15%.

Pojasnilo v zvezi z razhajanjem med nekaterimi kategorijami doseženih vrednosti finančnih kazalnikov:

V času izvajanja EPD 2004 – 2006 so se kljub enotni metodologiji poročanja o doseženih vrednostih finančnih kazalnikov, pojavljala odstopanja, ki so jih povzročile predvsem različne situacije v finančnem izvajanju, pa tudi različni dokumentirani viri zajemanja podatkov. Odstopanja se pojavljajo predvsem v primeru ukrepov, pri katerih je v času izvajanja prihajalo do prerazporeditev sredstev med instrumenti in ukrepi znotraj posamezne PN, predvsem z namenom optimizacije porabe razpoložljivih sredstev. Iz tega sledijo tudi navedena nesorazmerja

- med kazalnikoma dosežene realizacije razpisanih sredstev in dodeljenih sredstev in
- med kazalnikoma dosežene realizacije razpisanih sredstev in podpisanih pogodb.

Odstopanja oziroma nesorazmerja so posledica naslednjih dejstev:

- a) vrednost »razpisanih sredstev« ustreza vrednosti sredstev, ki so bila razpisana za posamezen instrument oziroma javni razpis ter so tako navedena in dokumentirana v razpisni dokumentaciji. V primeru, da so bila v okviru razpisa dodeljena in pogodbeno vezana vsa sredstva, ki so bila na razpolago za določen razpis, odstopanj ni bilo. V nasprotnem primeru, ko pa v okviru posameznega razpisa zaradi različnih razlogov vsa sredstva niso bila v celoti dodeljena in pogodbeno vezana (in so bila bodisi razpisana ponovno za enako vsebino ali pa prerazporejena na drugo vsebino, kjer je bila poraba uspešnejša in učinkovitejša), pa pri poročanju o finančni realizaciji ni navedena nižana vrednost razpisa oziroma razlika med razpisanimi sredstvi in tistimi razpisanimi sredstvi, ki so bila dejansko dodeljena, temveč je ohranjen podatek o prvotno razpisanih sredstvih, ki je dokumentiran z razpisno dokumentacijo. Podatek o »dodeljenih sredstvih« in »podpisanih pogodbah« zato izraža dejansko realizacijo razpisanih sredstev po posameznih vsebinah, medtem ko podatek o »razpisanih sredstvih« pomeni administrativno kategorijo finančne realizacije in zagotavlja revizijsko sled na ravni posameznih razpisov za izbor projektov. Ažuriranje tovrstnih podatkov na aktualno stanje bi zmanjšalo preglednost ter kljub podprtosti z evidencami zmanjšalo sledljivost finančnih podatkov.
- b) višja vrednost kazalnika oziroma kategorije »podpisanih pogodb« v primerjavi z »razpisanimi sredstvi« in »dodeljenimi sredstvi« izraža dejstvo, da je na posamezne razpise prispelo več prijav, kot je bilo razpoložljivih sredstev v okviru javnega razpisa. V prvi fazi je bilo izbranih toliko projektov, kolikor je bilo razpisanih sredstev, vendar se je končno število izbranih projektov in posledično podpisanih pogodb,

zaradi ugodno rešenih pritožb v pritožbenih postopkih, povečalo. Zaradi različnih razlogov je v času izvajanja prihajalo tudi do tega, da izbrani prijavitelji niso podpisali pogodb o sofinanciranju in zato nekateri izbrani projekti niso bili predmet sofinanciranja. Pojavljali pa so se tudi odstopi posameznih prejemnikov pomoči (agregiranih na instrumentu) od izvajanja pogodb, kar je neposredno vplivalo na vrednost kazalnikov finančne realizacije, posledica tega pa so bila nesorazmerja med posameznimi doseženimi vrednostmi finančnih kazalnikov.

- c) ob upoštevanju dejstva, da je finančno izvajanje potekalo po t.i. sistemu zalaganja oziroma predhodnega izplačevanja upravičenih izdatkov končnim upravičencem iz državnega proračuna, je pomembno zlasti to, da je v nekaterih primerih zahtevkov za izplačila, znesek izplačila presegel obseg sredstev, ki se jih spremlja v primeru postavk »EU in lastna udeležba«. Struktura financiranja posameznega projekta je bila v posameznih primerih sestavljena iz različnih virov financiranja, pri čemer je bil delež EU sredstev na posamezen projekt nedvoumno opredeljen, medtem ko v nacionalne javne vire uvrščamo tudi sredstva občinskih proračunov, ki v posameznih primerih tvorijo lastno udeležbo na projektih.

Podrobnejše navedbe morebitnih razlik, nesorazmerij in odstopanj, so navedene na ravni posameznih ukrepov, v okviru 3. poglavja tega dokumenta.

3.1 Prednostna naloga št. 1: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

Dejavnosti v okviru 1. PN Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti so bile usmerjene v zvišanje konkurenčnosti, izboljšanje ravni inovacijske in tehnološke kompleksnosti proizvodov, proizvodnih procesov, večjo fleksibilnost in bolj učinkovito organizacijo podjetij, razvoj podjetništva, spodbujanje investicij in razvoja sposobnosti za upravljanje.

Splošni cilji:

- dvig konkurenčnosti slovenskega gospodarstva;
- izboljšanje stopnje inovativnosti in tehnološke zahtevnosti proizvodnih procesov in proizvodov;
- povečanje fleksibilnosti in učinkovitejša organiziranost podjetij;
- razvoj podjetništva;
- spodbujanje naložb in razvoja vodstvenih zmogljivosti.

Specifični cilji:

- razvoj inovativnega okolja, razvojne infrastrukture in pogojev za vzpostavljanje različnih oblik povezovanja podjetij in institucij znanja, ki bodo pospešile in povečale učinkovitost prenosa znanja v produkte, storitve in procese ter okrepile prepoznavnost Slovenije kot razvojnega partnerja;
- spodbujanje razvoja organizacijskih struktur za skupno planiranje, razvoj, in trženje turističnih destinacij ter spodbujanje naložb v turistično infrastrukturo, ki je sestavni del turističnih proizvodov destinacij;
- izboljšanje dostopa podjetnikov in podjetij do informacij, znanja in virov financiranja, usmerjeno v podporo hitrejšemu nastajanju in uspešnemu razvoju malih in srednje velikih podjetij.

Pregled uspešnosti izvajanja 1. PN Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti je usmerjen v primerjavo izhodiščnega stanja gospodarskih in družbenih kazalcev v obdobju pred letom 2004, ki je predstavljalo izhodišče za opredelitev ciljev EPD, s stanjem konec leta 2008 oziroma prvo polovico leta 2009, ki so ju že zaznamovale posledice gospodarske in finančne krize.

Za obdobje pred začetkom izvajanja EPD, je bilo kljub pozitivnim makroekonomskim rezultatom, ki so Slovenijo uvrščali med najuspešnejše tranzicijske države, značilno relativno zaostajanje konkurenčne sposobnosti gospodarstva za številnimi državami na svetovni lestvici konkurenčnosti, še zlasti zaradi neugodne strukture slovenskega gospodarstva ter nezadostno razvitih sposobnosti za inovacije.

Nizka stopnja vlaganj v raziskave in razvoj, zlasti neustrezna struktura naložb, ter posledično nezadostna tehnološka opremljenost in pomanjkanje tehnološkega znanja v podjetniškem sektorju, na drugi strani pa nestimulativno poslovno okolje za podjetništvo in naložbe ter omejen dostop podjetij do informacij, znanja in virov financiranja, so prispevali h ključnim zaostankom slovenskega gospodarstva, ki so se odražali zlasti v:

- nizki produktivnosti, merjeni z bruto dodano vrednostjo na zaposlenega,
- strukturi predelovalnih dejavnosti, kjer so prevladovale tradicionalne industrije,
- v izvozni strukturi, ki je temeljila na nediferenciranih proizvodih in storitvah z nižjo dodano vrednostjo.

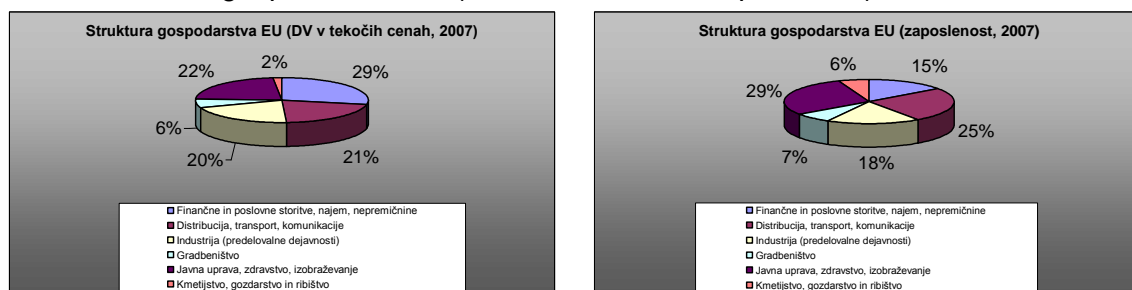
Državni razvojni program (DRP, 2003) je, kot osnovno strateško usmeritev na področju spodbujanja podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, izpostavil doseganje strukture gospodarstva, primerljive s strukturo EU, z usmeritvami v povečevanje zaposlovanja v malih in srednje velikih podjetjih ter povečanje deleža dejavnosti z visoko dodano vrednostjo.

Razvojne strategije, ki so bile sprejete tako na ravni EU (*Lizbonska strategija*) kot na nacionalni ravni (*Strategija razvoja Slovenije, 2005* in *Program ukrepov za uresničevanje Lizbonske strategije v Republiki Sloveniji*), so bile prvenstveno usmerjene v dvig konkurenčnosti in hitrejšo gospodarsko rast. Primarni ukrepi so bili izvedeni v letih po vstopu v EU. Slovenija se je uspešno vključila v ERM2 in prevzela evro kot skupno evropsko valuto. Ohranila je izvozno usmerjenost, saj je izvoz v obravnavanem obdobju naraščal s povprečno stopnjo 4% vse do leta 2008, ko se je rast izvoza upočasnila in dosegla povprečno letno stopnjo rasti 1%. V obravnavanem obdobju v strukturi izvoza beležimo večjo rast izvoza storitev, ki govori v prid postopne spremembe strukture gospodarstva ter premik iz pretežne usmerjenosti v predelovalne dejavnosti k poslovnim storitvam in v poslovanje z nepremičninami. Na ta način se je Slovenija do konca leta 2008 približala gospodarski strukturi EU-27, tako z vidika dodane vrednosti, kot tudi z vidika števila zaposlenih.

V obdobju 1997–2007 na ravni EU-27 ugotavljamo bistveno spremembo v strukturi gospodarstva, za katero je značilen predvsem premik v smeri finančnih in poslovnih storitev ter najema in nepremičnin (beleži se 28,1% celotne dodane vrednosti v tekočih cenah po podatkih za leto 2007). Manj značilen je porast dejavnosti javne uprave, zdravstva in izobraževanja, ki obsega 22,4% v celotni strukturi gospodarstva EU-27, prav tako je bilo mogoče zabeležiti povečanje dodane vrednosti v dejavnosti gradbeništva, katere delež v celotni strukturi gospodarstva je bil v letu 2007 6,5%. Za ostale dejavnosti je v obravnavanem letu značilno zmanjšanje njihovih deležev v strukturi gospodarstva EU, pri čemer se je najbolj zmanjšal delež predelovalne dejavnosti, in sicer od 23,3% v letu 1997 na 20,1% v letu 2007, distribucije (namestitvenih in gostinskih storitvah, transportu in komunikacijah) za 0,2% ter kmetijstvu za 1%.

Zaposlenost po dejavnostih je v obravnavanem obdobju sledila deležem posameznih dejavnosti v ustvarjeni dodani vrednosti, z razliko dejavnosti distribucije, v kateri beležimo povečanje deleža zaposlenih v primerjavi z ostalimi v strukturi gospodarstva EU-27. V strukturi zaposlenosti beležimo največji porast v dejavnosti finančnih in poslovnih storitev ter najema in nepremičnin, in sicer za 3,4% v letu 2007 v primerjavi z letom 1997, največji padec v predelovalnih dejavnostih, in sicer za 3,5% v obravnavanem obdobju.

Slika 1: Struktura gospodarstva EU (v tekočih cenah in zaposlenost), 2007

Vir: EUROSTAT, 2007

Največje število podjetij je bilo v letu 2006 v dejavnosti poslovnih storitev, trgovini na drobno, gradbeništvu, trgovini na debelo in na področju distribucije (transport, namestitvev in gostinske dejavnosti), najmanj v oskrbi z električno energijo in dejavnosti energentov. Iz tega lahko sklepamo o specializaciji in usmerjenosti gospodarstva EU, kjer navedene

dejavnosti predstavljajo največji obseg zaposlenosti v letu 2006 za EU-27. Z vidika dodane vrednosti je situacija nekoliko drugačna, saj po podatkih o relativnih deležih v celotni dodani vrednosti iz leta 2006 prevladujejo poslovne storitve, na drugem mestu je trgovina na debelo, sledi ji gradbeništvo, trgovina na drobno ter dejavnost distribucije. Z vidika produktivnosti, ki je izražena z razmerjem med dodano vrednostjo in številom zaposlenih, prevladujejo kapitalno intenzivne ali visoko tehnološke dejavnosti.

Cilj: Dvig konkurenčnosti slovenskega gospodarstva

Premik iz delovno intenzivnih panog h kapitalno intenzivnim je v obravnavanem obdobju značilen tudi za Slovenijo. Iz podatkov o poslovanju podjetij po aktivnostih za obdobje 2000 – 2007 (dejavnosti so povzete po SKD 2002) je razvidno, da se je število podjetij v opazovanem obdobju povečalo za 17%, število zaposlenih za 8%. Medtem ko so se prihodki od prodaje podjetij povečali za 111,3%, se je dodana vrednost v stroških faktorjev povečala za 135% v primerjavi z izhodišnim letom analize. To pojasnjuje povečanje oziroma podvojitve produktivnosti v vseh obravnavanih dejavnostih gospodarstva. Podrobnejši podatki so prikazani v naslednji tabeli.

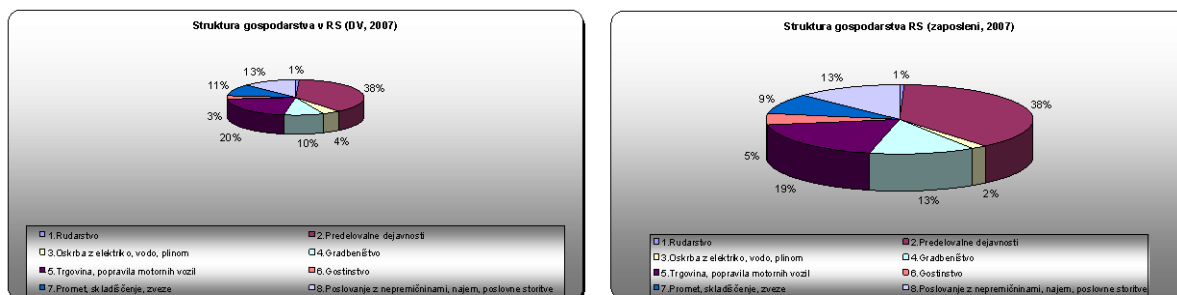
Tabela 7: Produktivnost glede na posamezne dejavnosti v Sloveniji v letih 2000 in 2007 v %

Slovenija (2007)	2000				2007				Produktivnost	
	delež podjetij v %	Zaposleni v %	Prihodki od prodaje v %	DV	delež podjetij v %	Zaposleni v %	Prihodki od prodaje v %	DV	Produktivnost 2000	Produktivnost 2007
Rudarstvo	0,2	1	0,5	1,3	0,1	0,6	0,3	0,7	1,8	3,5
Predelovalne dejavnosti	21,5	43	37	49,4	17,8	39	33,4	38,5	1,6	2,9
Oskrba z elektriko, vodo, plinom	0,4	2,1	4,6	5,2	0,4	1,9	3,3	4	3,3	6,3
Gradbeništvo	13,7	11,2	7,2	7,5	17,1	13	9,2	9,7	0,9	2,2
Trgovina, popravila motornih vozil	26,6	18,7	35	14,2	22,9	19	35	20,8	1,04	3,2
Gostinstvo	7,75	5	1,8	1,5	7,5	5,4	1,8	3	0,42	1,65
Promet, skladiščenje, zveze	11,6	9	7,2	10,7	9,3	9,6	7,9	10,6	1,6	3,3
Poslovanje z nepremičninami, najem, poslovne storitve	18,4	9,3	6,9	10,4	25	13	9	12,7	1,5	3

Vir: SURS

Primerjava strukture dejavnosti podjetij v Sloveniji med leti 2000 in 2007 kaže na velik porast v dejavnosti poslovnih storitev, poslovanja z nepremičninami in najemom v letu 2007, tako z vidika števila podjetij, kot tudi števila zaposlenih, prihodkov od prodaje in dodane vrednosti. Kljub temu, da se je segment poslovnih storitev povečal predvsem zaradi prestrukturiranja v smeri znižanja deleža predelovalnih dejavnosti, trgovine in prometa, z vidika specializacije in koncentracije dejavnosti, v Sloveniji še vedno prevladujeta trgovina z 22,9% deležem v strukturi podjetij ter predelovalne dejavnosti s 17,8% deležem. Obe dejavnosti sta bili po podatkih za leto 2007 prevladujoči tudi z vidika deleža zaposlenih, prihodkov iz prodaje ter ustvarjene dodane vrednosti.

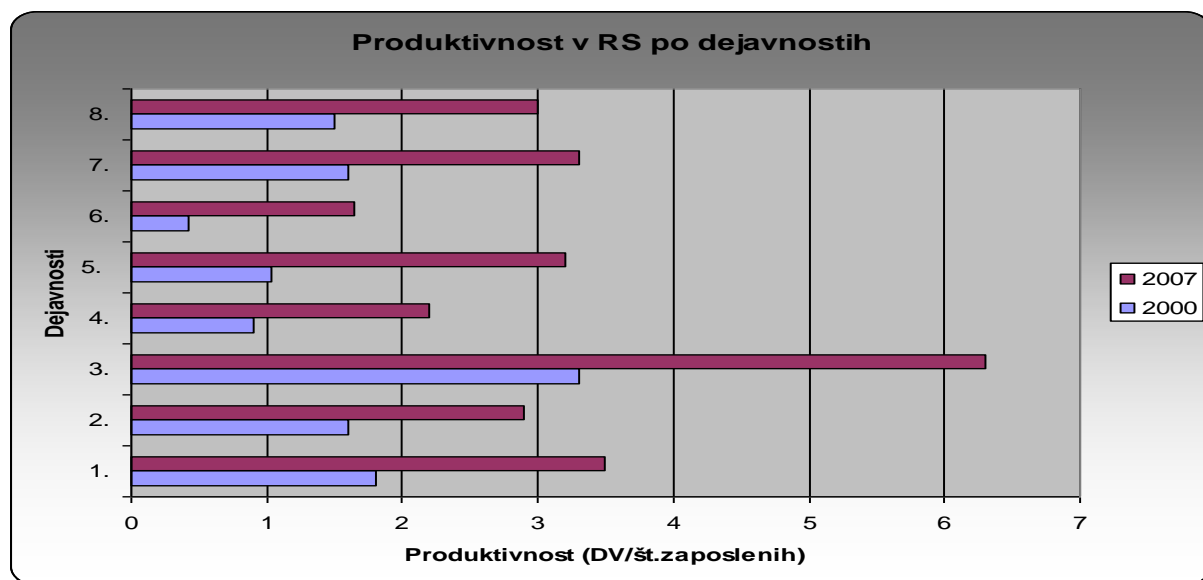
Slika 2: Struktura dejavnosti podjetij, Slovenija 2007

Vir: SURS

Glede na to, da v Sloveniji prevladujejo delovno intenzivne dejavnosti, je v obravnavanem obdobju že viden premik v gospodarski strukturi h kapitalno intenzivnim dejavnostim. V letu 2007 dosegamo primerljivost z gospodarsko strukturo EU, tako z vidika rasti deleža poslovnih storitev, poslovanja z nepremičninami in najemi v celotni strukturi dejavnosti, kot tudi z vidika znižanja deleža industrijskih proizvodov oziroma predelovalnih dejavnosti v celotni strukturi gospodarstva. Slovenija je po podatkih za leto 2006 zaostajala v produktivnosti v primerjavi s povprečjem EU-27, vendar so spremembe v strukturi dejavnosti podjetij pozitivno vplivale na doseženo raven produktivnosti v vseh dejavnostih. Raven produktivnosti se namreč poveča z realokacijo produkcijskih faktorjev. Povečanje produktivnosti v vseh dejavnostih je posledica večje ekonomske učinkovitosti, izvajanja ukrepov uvajanja novih procesov podprtih z IKT, povečanja kakovosti dela, števila visoko kakovostnih delovnih mest, investicij v zgradbe, opremo in razvojno raziskovalne dejavnosti. Kažejo se pozitivni učinki na področju odprave administrativnih ovir za poslovanje in investiranje, zniževanja vstopnih stroškov za začetne investicije v povezavi s prenosom tehnologije in ustvarjanja kakovostnih delovnih mest v primeru domačih podjetij (prispevek k povečanju prilivov razvojno spodbudnih domačih naložb).

Slika 3: Produktivnost po dejavnostih, Slovenija, primerjava 2007 in 2000

Vir: SURS

Raven produktivnosti je poleg investicij in strukture stroškov ena od osnovnih determinant konkurenčnosti, kot primarnega cilja strateških usmeritev, tako na ravni EU, kot tudi na nacionalni ravni.

Dvig konkurenčnosti, izboljšanje stopnje inovativnosti in tehnološke zahtevnosti proizvodnih procesov in proizvodov z namenom doseganja boljšega konkurenčnega položaja na trgu, spodbujata podjetja in ustanove k tehnološkim in organizacijskim izboljšavam, za katere so potrebne velike naložbe. Glavni vir povečanja produktivnosti dela (izražene z razmerjem med dodano vrednostjo in skupnim številom zaposlenih v posamezni dejavnosti) ter krepitve so zlasti sposobnosti za obvladovanje globalnega znanja in tehnološkega napredka, obseg bruto investicij v materialna sredstva ter investicijska stopnja.

Po podatkih za EU-27 so v skupnem obsegu investicij prevladovala investicije v nepremičnine, najem in lizing, kar gre pripisati velikemu številu podjetij, ki so imela v lasti nepremičnine in jih dajala v najem različnim subjektom. Slovenija je bila po podatkih iz leta 2006 na dnu lestvice bruto investicij v opredmetena osnovna sredstva, manjši delež od Slovenije so imele le baltske države, Bolgarija, Ciper in Luksemburg. V obdobju 2000-2008 se je v Sloveniji v največji meri povečal delež investicij v zgradbe, objekte in transportno opremo, medtem ko so investicije v opremo, stroje in neopredmetena osnovna sredstva beležile rahel upad v celotnem obsegu investicij.

Struktura investicij v veliki meri vpliva na investicijsko stopnjo, ki izraža razmerje med obsegom investicij in dodano vrednostjo po stroških faktorjev. V Sloveniji je bila po podatkih iz leta 2006 investicijska stopnja najvišja v nefinančnih storitvah (45%), najnižja v dejavnosti gradbeništva (25,6%). V primerjavi z EU-27 se Slovenija na lestvici uvršča zelo visoko in sicer za baltskimi državami, Romunijo, Bolgarijo in Slovaško. Ob dejstvu, da je bil obseg investicij v Sloveniji razmeroma nizek v primerjavi z EU-27, visoka stopnja investicij izhaja iz razmeroma nizke faktorje dodane vrednosti, kar je posledica prevladujoče delovno intenzivne strukture gospodarstva, predvsem na račun distribucije in proizvodnih dejavnosti. To vpliva na profitabilnost, za katero je značilno, da je višja pri kapitalno intenzivnih dejavnostih in nižja pri tistih, kjer v strukturi stroškov prevladuje strošek dela. Slovenija torej kljub pospešeni rasti kapitalno intenzivnih dejavnosti ter vlaganj v raziskave in razvoj v navedenem obdobju še ni dosegla ustrezne ravni presežka dodane vrednosti po stroških faktorjev nad stroški dela, ki v primerjavi z ustvarjenim dohodkom izraža doseženo dobičkonosnost, to pa posledično vpliva tudi na doseženo konkurenčnost slovenskega gospodarstva v primerjavi z nosilnimi gospodarstvi EU-27.

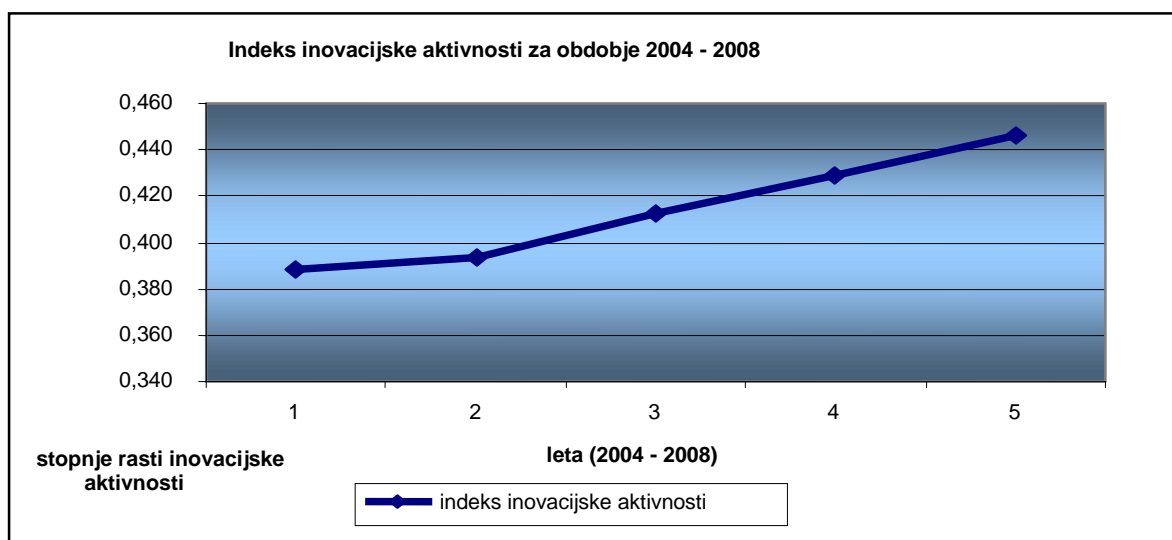
Cilj: Spodbujanje naložb razvoja vodstvenih zmogljivosti ter izboljšanje stopnje inovativnosti in tehnološke zahtevnosti proizvodnih procesov in proizvodov

Z ukrepi, usmerjenimi v spodbujanje inovativnosti ter vlaganj v raziskave in razvoj, so se v okviru EPD izvajale predvsem aktivnosti, ki so prispevale tako k večji intenziteti vlaganj v raziskave in razvoj, kot tudi v učinkovitost teh vlaganj, s tem pa tudi k doseganju enega od najpomembnejših ciljev, ki izhajajo iz *Programa ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti* (2006). Na ta način je bil povečan delež inovacijskih, malih in srednje velikih podjetij, kar je prispevalo k temu, da se Slovenija po podatkih uvršča med visoko-srednje inovativne regije (Innovation Scoreboard, 2009). Glede na to, da v to skupino sodijo podjetja iz avtomobilske in strojne industrije ter transportne opreme ter ob dejstvu, da so to dejavnosti, katerih proizvodi sodijo v izdelke z najvišjo vrednostjo, se slovenska podjetja v zadnjih letih uvrščajo v sam vrh evropskih podjetij, ki ustvarjajo proizvode visokih vrednosti. Sem sodijo zlasti razvojna podjetja iz avtomobilske industrije, ki se vključujejo v proizvodno verigo, pa tudi podjetja iz dejavnosti proizvodnje letal in opreme za letala, ki dosegajo 14. mesto med produkti visokih vrednosti na ravni EU-27.

Cilj: Razvoj inovativnega okolja, razvojne infrastrukture in pogojev za vzpostavljanje različnih oblik povezovanja podjetij in institucij znanja

Po podatkih *Innobarometra* (2009) se Slovenija uvršča med zmerno inovativne države z indeksom inovacijske aktivnosti še vedno pod evropskim povprečjem, a kljub temu z najvišjo rastjo 3,3% v obdobju od leta 2004 do 2008 med vsemi državami, ki so pod povprečjem EU.

Slika 4: Indeks inovacijske aktivnosti v Sloveniji za obdobje 2004–2008 (1.-5. leto)

Vir: Innobarometer, 2009

Slovenija je bila v obravnavanem obdobju (podatki iz leto 2006) po vključenosti v inovativnost v zgornjem delu lestvice držav, še posebej z vidika uvajanja inovacij pri novih ali bistveno izboljšanih proizvodih, storitvah ali procesih, tržnih strategijah ter organizacijskih strukturah. Kljub temu, da slovenska podjetja večinoma porabijo manj kot 5% dohodka za inovacijske aktivnosti, se z vidika preostalih kriterijev uvrščajo med prvih pet, tako po obsegu naložb v tehnološke investicije, kot tudi po intenzivnosti mednarodne aktivnosti, strateških povezavah z univerzami in ostalimi izobraževalnimi ustanovami, ter kreativnosti zaposlenih v podjetjih.

Zelo pomemben je odziv podjetij na spremembe v politikah, kar je razvidno iz pozitivnega vpliva na inovacije, še posebej v visoko in zmerno inovativnih državah. Slovenska podjetja se uvrščajo med prvo peterico evropskih držav, tako z vidika novih priložnosti za sodelovanje z univerzami in raziskovalnimi ustanovami, kot tudi z vidika nastanka novih tehnologij, identificiranega povečanega pritiska konkurence na trgu, novih priložnosti za vstop na trge ter povečanja prodaje na obstoječih trgih. Po kriteriju novega povpraševanja v poslovnem sektorju se nahajajo na drugem mestu med evropskimi državami.

Med prevladujočimi podjetniškimi strategijami podjetij zmerno inovativne skupine držav so inovacije strateška usmeritev podjetij v 60% deležu, vendar je na drugi strani prevladujoča strategija (40%) tudi nižanje stroškov dela in tudi cen proizvodov. Z vidika inovacij je bila največja usmerjenost podjetij v razvoj novih (v 20%), modifikacijo obstoječih proizvodov, storitev ali procesov (v 18%) ter razvoj novih poslovnih modelov in načinov trženja (v 17%) med slovenskimi podjetji. Strukturna sredstva, ki so bila namenjena povečanju inovativnosti in konkurenčnosti slovenskih podjetij, so prispevala tako k doseganju strateških ciljev, s tem pa tudi programskih ciljev, ki so izhajali iz »Strategije za rast in delovna mesta«, kot tudi politike konkurenčnosti in inovativnosti na evropski ravni.

Struktura financiranja inovativnih visokotehnoloških razvojnih projektov v okviru EPD kaže zlasti na doseganje ciljev spodbujanja naložb, spodbujanja proizvodnega in storitvenega sektorja pri razvoju znanja in zmogljivosti povezanih s podjetji, učinkovitejše organiziranosti v obliki grozdov in mrež, pomoč pri doseganju naložbam prijaznega okolja ter prenosu znanja za inovativna podjetja. Prav sposobnost učenja skozi medsebojno povezovanje je ena najpomembnejših faktorjev rasti regionalnih ekonomij. Iz strukture financiranja je tako razvidno razmeroma uravnoteženo financiranje investicij v raziskave in razvoj ter v infrastrukturo. To pomeni preusmeritev sredstev v aktivnosti z visokimi stopnjami rasti in visoko dodano vrednostjo, kar vodi v povečanje konkurenčnosti gospodarstva v celoti.

Projekti, ki so bili podprti v okviru spodbujanja razvoja inovacijskega okolja, so bili v največji meri usmerjeni v uresničevanje ciljev nove industrijske politike EU, in sicer konkurenčnosti in inovativnosti, s tem posledično tudi k doseganju nacionalnih strateških ciljev spodbujanja podjetništva, konkurenčnosti in hitrejše gospodarske rasti. Aktivnosti so bile usmerjene v razvoj in nastanek novih tehnologij in procesov, v razvoj novih organizacijskih struktur, še posebej z vidika razvoja modelov mrež, grozdov, tehnoloških centrov, z namenom vzpostavitve podpornega okolja za razvoj in inovacije. Z vključitvijo v slovenske tehnološke platforme je bila podjetjem, prejemnikom strukturnih sredstev, dana možnost za vključitev v evropske tehnološke platforme, s tem pa večja možnost internacionalizacije in povečanja konkurenčnosti na evropskem in svetovnem trgu. Število podpornih raziskovalno razvojnih ustanov je ob koncu programskega obdobja za 80% preseгло načrtovano vrednost. K optimizaciji poslovnih procesov je poleg vzpostavitve novih procesnih modelov prispevala tudi pospešena uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije, ki je močno vplivala na znižanje stroškov poslovanja ter tako prispevala k doseganju večje konkurenčnosti podjetij.

Cilj: Razvoj podjetništva in izboljšanje dostopa podjetnikov in podjetij do informacij, znanja in virov financiranja

Dejavnike konkurenčnosti med seboj povezuje podjetništvo, ki ga lahko obravnavamo z več vidikov. Z vidika povečanja konkurenčnosti je zlasti pomembno, kakšna je sektorska distribucija, saj struktura dejavnosti determinira raven konkurenčnosti posameznega gospodarstva. Slovenija se z vidika sektorske porazdelitve nastajajočih in novih ter tudi ustaljenih podjetij, najbolj približuje inovacijskim gospodarstvom, ki v strukturi dejavnosti beležijo največji delež poslovno usmerjenih storitev. Kljub temu, da v strukturi dejavnosti še vedno prevladuje razmeroma visok delež predelovalnih dejavnosti, kar negativno vpliva na povečanje konkurenčnosti gospodarstva v celoti, na drugi strani večji delež podjetij v sektorjih, kjer so višje vstopne in izstopne ovire, pomeni tudi nižjo smrtnost podjetij. Stopnje preživetja podjetij po posameznih sektorjih so v Sloveniji med najvišjimi v Evropi in sicer v industrijskem sektorju (87%), gradbeništvu (88,8%) in sektorju storitev (80,5%).

S postopnim spreminjanjem strukture v smeri povečanja obsega dejavnosti poslovnih storitev, se je povečala tudi dinamika nastajanja novih in rastočih podjetij, ki prispevajo h konkurenčnosti ponudbe, zapolnjujejo tržne vrzeli, povečujejo konkurenčni pritisk in prispevajo k vzpostavitvi tržnega ravnovesja ter zagotavljajo ustrezno zaposlenost prebivalstva. Zato je bilo potrebno še posebej v segmentu malih in srednje velikih podjetij, zagotoviti ustrezno raven razvitosti podpornega okolja za razvoj podjetništva, ki prispeva k zmanjšanju administrativnih ovir, s tem pa tudi k zmanjševanju časa in stroškov podjetnikom pri ustanavljanju in delovanju podjetij. Poleg navedenega je pomemben dejavnik pri razvoju podjetništva dostop podjetij do informacij, znanja in virov financiranja in sicer zagotavljanje finančnih podpor malim in srednje velikim podjetjem do lastniških in dolžniških virov financiranja. Število podprtih malih in srednje velikih podjetij, ki jim je bil poleg programov vavčerskega svetovanja in neposrednih spodbud za investicijske naložbe, omogočen tudi lažji dostop do finančnih virov, še posebej skozi garancije in subvencioniranje obrestne mere, je za pet do desetkrat preseгло načrtovano vrednost z začetkom programskega obdobja 2004-2006.

Navedeno je neposredno vplivalo na povečanje deleža prebivalstva, ki je videlo nove poslovne priložnosti, s čimer se je poleg povečanja novih podjetij, povečalo tudi število zaposlenih v teh podjetjih. Po podatkih iz analize rasti podjetniške aktivnosti v Sloveniji za leto 2008 (GEM, 2009), je mogoče ugotoviti povezanost v obliki U-krivulje med vključenostjo odraslega prebivalstva v podjetništvo in ekonomski razvoj, merjenim z BDP na prebivalca. Prav tako obstaja soodvisnost med lastništvom podjetij in gospodarsko rastjo v obliki U-krivulje. Stopnja vključevanja v podjetniške aktivnosti je odvisna od ravni razvitosti posamezne države. V splošnem velja, da mora biti v državi zadosten obseg velikih podjetij, ki omogočajo uspešno delovanje mladih podjetij, predvsem z vidika zagotavljanja človeškega in socialnega kapitala.

Struktura slovenskih podjetij je po velikosti podjetij zelo podobna strukturi EU-27. Po podatkih iz leta 2006 je bilo v Sloveniji 99,7% malih in srednje velikih podjetij in 0,3% velikih podjetij. Od tega jih je bilo 92,8% mikro podjetij, 5,7% majhnih ter 1,3% srednje velikih podjetij. Po podatkih SURS za leto 2007 so ustvarila največ prihodkov (58,2%) in zaposlovala največ oseb velika podjetja (33,8%), MSP so zaposlovala 76,2% vseh zaposlenih, od tega mikro podjetja 27,4%, srednje velika podjetja, 20,8% ter majhna podjetja 18%. V primerjavi s prejšnjimi leti se je v obravnavanem obdobju izboljšala tudi izobrazbena struktura podjetnikov, saj je bilo po podatkih za leto 2008 med nastajajočimi in novimi podjetniki 42,5% tistih s fakultetno izobrazbo, med ustaljenimi podjetji je delež podjetnikov s fakultetno izobrazbo nižji in sicer 28,9%. Kljub temu, da neposredne zveze med doseženo stopnjo izobrazbe podjetnikov in njihovimi podjetniškimi aspiracijami ter inovativno naravnostjo ne moremo identificirati, je dejstvo, da je bila med novimi podjetji stopnja pričakovanja po povečanju števila delovnih mest višja kot med ustaljenimi podjetji. Prav tako je bila višja inovacijska naravnost tako z vidika značilnosti izdelka ali storitve, kot tudi z vidika uporabljene tehnologije, kar je v veliki meri vplivalo na povečanje konkurenčnosti zlasti v tistih dejavnostih, ki so v proučevanem obdobju beležile najvišjo rast. Na tem mestu lahko ugotavljamo neposredno navezavo na 2. PN EPD, ki se financira iz ESS, in sicer tako na aktivnosti, ki so se izvajale v okviru ukrepa povečanja podjetništva in prilagodljivosti, kot tudi ukrepa za pospešitev vključevanja oseb v vseživljenjsko učenje.

Cilj: Spodbujanje razvoja organizacijskih struktur za skupno planiranje, razvoj, in trženje turističnih destinacij ter spodbujanje naložb v turistično infrastrukturo

Povečanje investicij v infrastrukturo je vplivalo na povečanje dodane vrednosti na področju turizma, ki je prav zaradi tega in kljub visoki stopnji delovne intenzivnosti, v tem obdobju beležilo povečanje dodane vrednosti. Investicije v turistično infrastrukturo so sestavni del turističnih proizvodov destinacij. Ob spodbujanju razvoja organizacijskih struktur za skupno planiranje, razvoj in trženje turističnih destinacij so le-te prispevale k povečanju konkurenčnosti slovenskega turističnega gospodarstva. Še posebej pomembno je bilo povečanje investicij na področju ekonomske infrastrukture, z namenom vzpostavitve poslovnih con, podporne infrastrukture za izvajanje raziskovalno razvojnih dejavnosti za centre odličnosti. Število podprtih naložbenih projektov je ob upoštevanju visokega deleža čistih investicijskih projektov na ravni 1. PN, presegló načrtovano ciljno vrednost za 35%. Na ta način je bil dosežen prispevek k najhitreje rastočim dejavnostim v obdobju do leta 2007 in na področju nepremičnin in gradbeništva, ki so v tem obdobju beležile najvišje stopnje rasti na ravni EU-27. Multiplikativni učinek sredstev EU se kaže zlasti v doseganju kazalnika obsega sredstev, ki jih je sofinanciral zasebni sektor. Dejavnosti na področju investicij v turistično infrastrukturo se navezujejo na aktivnosti v okviru ukrepa 3.3 Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu v okviru 3. PN (financiran iz EKUJS). Investicije v turistične kmetije pomenijo na eni strani dodatno aktivnost kmečkega prebivalstva, na drugi strani razvoj turizma na področjih, ki niso turistični centri, vendar nudijo alternativno obliko turizma in s tem omogočajo uresničevanje trajnostnega vidika turizma.

Z vzpostavitvijo ustrezne infrastrukture lokalnega in nacionalnega pomena, in sicer tako poslovnih con, kot tudi tehnoloških parkov, je bila zagotovljena infrastruktura za zagon in nastanek novih ter rast obstoječih podjetij. Število podprtih centrov odličnosti, realiziranih v okviru investicij v javno infrastrukturo, je bilo preseženo, prav tako tudi število mrež multimedijskih centrov, ki so na eni strani prispevali k večji dostopnosti do internetnih povezav, na drugi strani do realizacije horizontalne usmeritve informacijsko komunikacijske tehnologije.

Ob upoštevanju razvojnih razlik in različnih finančnih in človeških zmožnosti regij so dejavnosti PN prispevale tudi k bolj uravnoteženemu regionalnemu razvoju. S tega vidika lahko obravnavamo predvsem infrastrukturne investicije ter raziskovalno razvojne in podjetniške aktivnosti, ki vplivajo na regionalno razvitost Slovenije. BDP po regijah je bil po podatkih iz leta 2006 najvišji v Osrednjeslovenski regiji (36,1%) in najnižji v Zasavski regiji (1,5%) v skupnem obsegu BDP po regijah.

Tabela 8: Strukturni kazalniki po regijah Slovenije (2006, 2007)

Kazalnik	leto	SLO	Pomur.	Podrav.	Koroš.	Savinj.	Zasavje	Sp.Pos.	JVSLO	OsrSLO	Gorenj.	Notr.Kraš.	Goriš.	Obal.Kr.
BDP po regijah	2006	100	4	13,4	2,8	11,5	1,5	2,8	6,5	36,1	8,4	1,9	5,7	5,4
Poslovni subjekti														
bruto investicije v OS	2007	100	4,4	13,6	2,6	11	0,8	2,1	6,4	38,2	7,9	1,5	5,4	5,5
Turizem														
št. ležišč na 1000 preb.	2007	41	37	13	14	34	7	63	19	16	92	31	52	206
RR, Znanost in tehnologija														
bruto domači izdatki za RR (% od regionalnega BDP)	2006	1,6	0,2	0,6	0,3	1	0,9	0,1	2,7	2,5	2	0,4	1,3	0,2
po virih financ. (gosp. družbe)	2006	59,3	72,4	27,2	91	85,4	94,1	68	98,6	41,4	93,4	91,8	83,7	84,2

Vir: SURS, 2009

Koncentracija najvišjih vrednosti kazalnikov se kaže v štirih regijah, in sicer v Osrednjeslovenski, Podravski, Obalno-kraški in Goriški. Razpršenost dejavnosti ob upoštevanja regionalnega kriterija pri izvajanju strukturne politike v Sloveniji se nekoliko razlikuje. Osrednjeslovenska regija ima največji delež bruto investicij v osnovna sredstva (38,2%). Na osnovi kazalnika, ki je relevanten za merjenje aktivnosti poslovnih subjektov, je največji delež sredstev za raziskave in razvoj, znanost in tehnologijo na nacionalni ravni, tako po bruto domačih izdatkih v deležu od regionalnega BDP, kot tudi po virih financiranja, kjer so upošteevane gospodarske družbe, največji delež sredstev dodeljen v Jugovzhodni Sloveniji.

Z vidika strukturnih sredstev, ki so bila dodeljena navedenim regijam za spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, prevladuje osrednjeslovenska regija z 31% deležem, v ostalih regijah je razmeroma enakomerno porazdelitev dodeljenih sredstev, najmanjši delež sredstev je bil v programskem obdobju 2004–2006 namenjen Goriški regiji, in sicer 2% vseh razpoložljivih sredstev. Pomurska regija, ki po vseh kazalcih sodi v regije z najnižjo stopnjo razvitosti, je v obravnavanem obdobju za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti prejela 10% vseh sredstev in je na tretjem mestu po obsegu dodeljenih sredstev.

Dodana vrednost ESRR:

Dodano vrednost sredstev Skupnosti, ki so bile dodeljene Sloveniji za programsko obdobje 2004 – 2006 lahko obravnavamo z dveh vidikov, in sicer z vidika spodbujanja internih dejavnikov rasti podjetij, pa tudi z vidika eksternih dejavnikov, pri katerih je mogoče ugotavljati širši vpliv na narodnogospodarski ravni.

Medtem ko lahko z vidika internih dejavnikov sklepamo zlasti o pozitivnem neposrednem vplivu javnih, torej tudi EU sredstev, na hitrejšo rast podjetij, oziroma v računovodskem izrazu v smislu razlike med čistimi prihodki od prodaje in stroški, v primerjavi s številom zaposlenih, pa lahko z vidika eksternih dejavnikov sklepamo zlasti o vplivu na osnovne narodnogospodarske kazalce, in sicer doseganju ustrezne ravni konkurenčnosti, povečanju produktivnosti, povečanju zaposlenosti oziroma zmanjšanju brezposelnosti ter ostalih kazalcev, ki lahko izražajo vpliv posameznega vira sredstev na narodnogospodarski ravni.

Ob upoštevanju dejstva, da je bilo za spremljanje projektov v naboru kazalcev tudi število novih zaposlitev, v sklopu specifičnih kazalcev pa tudi opredeljeni kazalci rasti obsega prodaje, lahko sklepamo o rasti dodane vrednosti na teh projektih kot posledice, bodisi povečanega obsega prodaje, kar je vplivalo na čiste prihodke od prodaje, bodisi na znižanje stroškov. Povečanje števila zaposlenih (v primeru teh dveh uporabljenih spremenljivk) pa v relativnem smislu vpliva na manjše povečanje dodane vrednosti, ustvarjene na ravni podjetij, ob koncu obdobja. O dodani vrednosti je zato mogoče na tem mestu govoriti le z vidika kvalitativnih učinkov na zunanje in notranje dejavnike rasti podjetij, ki so prejemale strukturna razvojna sredstva.

V primeru razvojno investicijskih projektov ugotavljamo, da se dodana vrednost sredstev EU kaže zlasti v povečanju zavedanja o nujnosti vlaganj v razvojno raziskovalne dejavnosti, kar je velikega pomena tako na ravni velikih, kot tudi vse bolj na ravni MSP. Tako so se v nekaterih MSP, tudi kot posledica tega dejstva, vzpostavili razvojni inštituti. Raziskovalna dejavnost se je pospešila z angažiranjem raziskovalcev iz akademske sfere na ravni visokotehnoloških podjetij, kar je imelo za posledico povečanje obsega prodaje teh proizvodov in s tem povečanja dodane vrednosti.

Dodana vrednost je prav gotovo tudi v učinku vzpostavitve različnih organizacijskih oblik mreženja in sodelovanja horizontalnega in vertikalnega značaja (tehnološki centri, parki, grozdi z vključitvijo večjega števila partnerjev, bodisi komplementarnih ali istovrstnih dejavnosti), ki so poleg optimizacije posameznih procesnih in postopkovnih aktivnosti na eni strani, vodile v koncentracijo aktivnosti, na drugi strani pa v specializacijo izvajanja na ključnih razvojno prebojnih točkah gospodarstva. Poleg tega so tehnološke platforme pomenile oblikovanje infrastrukture za vključitev v tehnološke platforme na ravni EU.

Z vidika povečanja števila delovnih mest se dodana vrednost sredstev EU izraža v dveh smereh: v povečanju števila visokokakovostnih delovnih mest, in povečanju zaposlitev tudi na drugih področjih (npr. turizem, podjetništvo), kar sicer bistveno ne povečuje dodane vrednosti, posredno pa vpliva na krepitev dejavnosti storitvenega sektorja, ki pa je na drugi strani največji generator dodane vrednosti na ravni države.

Investicijam v javno infrastrukturo je bil na ravni EPD dodeljen relativno majhen obseg sredstev vendar pa so te prispevale k povečanju obsega investicij in aktivnosti v gradbeništvu, ki je bilo do začetka krize, najhitreje rastoči sektor na širši regionalni ravni. Investicije v javno infrastrukturo s poudarkom na regionalni dimenziji so prispevale k regionalni usmerjenosti aktivnosti, s tem pa tudi k doseganju ciljev skladnega regionalnega razvoja, ter k izhodiščem za institucionalno opredelitev regionalnih okvirov na ravni RS.

V splošnem je bil pomen sredstev ESRR izražen zlasti v tem, da so podjetja realizirala projekte, katerih izvedba bi bila brez teh sredstev časovno dolgotrajnejša in v manjšem obsegu.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 9: Finančni podatki za 1. PN

1. PN - ESRR	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	174.444.714
Razpisana sredstva	214.467.391
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	194.639.865
Podpisane pogodbe	194.367.072
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	192.215.163
Plačani in certificirani izdatki	192.534.122
Prispevek Skupnosti	134.720.293

V skupnem obsegu sredstev, dodeljenih Sloveniji za EPD 2004–2006, je bilo največ sredstev dodeljenih za 1. PN EPD, ki se financira iz ESRR, in sicer 174,44 mio EUR. V obdobju izvajanja so se na podlagi ugotovljenih potreb, ki so izhajale iz vsebinskega izvajanja, spreminjala tudi izhodišča finančnega izvajanja. S spremembami obsega sredstev v PD in s potrditvijo teh sprememb na NO EPD se je zasledovalo zagotavljanje optimalne razporeditve v okviru PN, da bi se v kar največji meri približali ustrezni realizaciji finančnega izvajanja. Od pomembnejših sprememb velja omeniti zlasti zmanjšanje obsega sredstev na ukrepu 1.4, ki je bilo posledica neizvedenega ukrepa 1.4.7 Širokopasovne povezave.²⁹

Poleg tega so bila s sklepom Vlade RS 19.1.2006 na ukrepu 1.1 dodeljene dodatne pravice porabe, iz nacionalnih javnih virov. S prerazporeditvami so se dodatna sredstva namenila tudi ukrepu 1.2, na podlagi revizijskih priporočil se je spremenil obseg finančne realizacije na ukrepu 1.1 ter 1.4, v primeru instrumenta 1.4.1. Podrobnejša obrazložitev sprememb PD je navedena v nadaljevanju.

Iz podatkov je razvidno, da obseg razpisanih sredstev 214,47 mio EUR ob koncu programskega obdobja presega razpoložljiva sredstva na ravni 1. PN, v največji meri zaradi preseganja razpisanih sredstev na ukrepu 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve, pa tudi na račun večje intenzivnosti financiranja vsebin za izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo in spodbujanja razvoja inovacijskega okolja na ukrepu 1.3. S sklepi programskega sveta za ESRR je bilo dodeljenih 194,64 mio EUR, za 194,37 mio EUR je bilo tudi podpisanih pogodb za sofinanciranje projektov. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 192,53 mio EUR, na EK je bilo certificiranega prispevka Skupnosti za 134,72 mio EUR.

²⁹ Na seji PS ESRR 23.2.2007, je bil sprejet sklep o ukinitvi instrumenta 1.4.7. O razlogih za neuspešnost instrumenta je OU obvestil EK v pismu 26.9.2006.

Tabela 10: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 1.4 na ukrep 1.2 - maj 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 13.6.2007	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008
1.1	34.464.044	34.464.044
1.2	34.464.044	42.964.044
1.3	25.848.032	25.848.032
1.4	79.668.595	71.168.594

Vir: SVLR, NO

V programskem obdobju 2004-2006 je MG v okviru ukrepa 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve imelo instrument 1.4.07 Širokopasovne povezave, za katere je imelo namenjenih 2.244.243.000,00 SIT oziroma 9.365.060,09 EUR, po preračunu po centralnem paritetnem tečaju Banke Slovenije. Naporabljenega sredstva tega instrumenta so bila prenesena na ukrep 1.2.

Na 57. redni seji Vlade RS dne 19.01.2006 je bil sprejet sklep številka 54402- 1/2006/13, v katerem je zapisano, da se MG Direktoratu za turizem dodeli 2,8 milijard SIT dodatnih pravic porabe sredstev. Na osnovi omenjenega sklepa je ministrstvo v letu 2006 objavilo razpis v višini 3.213.000.000 SIT (Uradni list RS, št. 15-17/2006 z dne 17.02.2006, št. 23 I2006 z dne 03.03.2006 in št. 62-63/2006 z dne 16.06.2006).

Uspešna realizacija projektov znotraj ukrepa 1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij je bila povod za predlog MG o povečanju obsega dodeljenih pravic porabe na omenjenem ukrepu. Tako bi z znižanjem over-commitmenta za 8.500.000 EUR omogočili dodatne prihodke v proračun RS v višini 6.375.000 EUR iz naslova povečanja dodeljenih pravic porabe.

Tabela 11: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 1. PN - december 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 22.12.2008
1.1	34.464.044	39.144.841
1.2	42.964.044	42.964.044
1.3	25.848.032	29.954.536
1.4	71.168.594	62.381.293

Vir: SVLR, NO

Tabela 12: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 1. PN - junij 2009

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 22.12.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 8.6.2009
1.1	39.144.841	39.144.841
1.2	42.964.044	42.964.044
1.3	29.954.536	32.817.168
1.4	62.381.293	59.518.661

Vir: SVLR, NO

Z zadnjima spremembama Programskega dopolnila se je skušalo obseg finančnih sredstev na posameznem ukrepu približati predvideni realizaciji ob zaključku programskega obdobja EPD 2004 – 2006. Predlog je oblikovan na podlagi ocen za leti 2008 in 2009. Glavni cilj teh sprememb predstavlja čim optimalnejša razporeditev sredstev znotraj 1. PN, s čimer se je zagotovilo uspešnejše črpanje.

Upoštevano je bilo tudi priporočilo EK v reviziji Ministrstva za gospodarstvo za zagotavljanje skladnosti s točko 4b. 29. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999 za omejitve prispevka skupnosti na največ 35% javnih upravičenih izdatkov.

B. KAZALNIKI

Tabela 13: Ciljne vrednosti in kazalniki 1. PN

Kazalniki	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Vpliv:		
Število ustvarjenih novih neto delovnih mest	2.200	4.722*
Rezultat:		
Število ustvarjenih novih bruto delovnih mest	3.500	7.936
Število podpornih ustanov za inovacije**	45	77**
Sredstva (sofinanciranje), predvidena v zasebnem sektorju	136 mio EUR	343 mio EUR
Učinek:		
Število podprtih naložbenih projektov (ukrepi 1.1, 1.2 in 1.4) in instrumentov na 1.3	95 (2008)	128 projektov in 4 instrumenti na 1.3
Število MSP, ki dobivajo pomoč	Min 800 na leto	5.940
– Št. potrjenih kuponov - vavčerjev MSP (malih in srednjih podjetij)	Min 500 na leto	5.448 skupaj v letih 2004-2006
– Št. podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP	Min 300 na leto	492 skupaj v letih 2004-2006

Vir: PD 2004-2006, resorna ministva

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki prispevajo k številu neto delovnih mest)

** Število podpornih ustanov za inovacije je število vseh prijaviteljev RR ustanov (ne pa privatnega sektorja) na projektih ukrepa 1.1.

Kazalniki učinka:

Doseganje kazalnikov učinka se navezuje na finančne kazalnike, ki neposredno izražajo finančni napredek v povezavi z upravičenimi stroški projektov, kaže zlasti v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Kazalniki učinka ustrezno kažejo namen in upravičenost financiranja projektov na vseh ukrepih te PN. Obseg investicijskih vlaganj v razvojno inovacijske aktivnosti v okviru CO, povečanje investicijskih vlaganj na področju turistične infrastrukture in vlaganja v ostalo javno infrastrukturo so prispevala k doseganju ciljev v RS. Izdatki, ki so nastajali kot posledica investicijske in podporne dejavnosti, so neposredno prispevali k doseganju operativnih ciljev 1. PN.

Na podlagi aktivnosti, izvedenih na prvi prednostni nalogi lahko ugotovimo, da so bili cilji z vidika dejanskih potreb slovenskega gospodarstva po doseganju višje ravni konkurenčnosti in spodbujanja podjetništva, ustrezno opredeljeni. To sledi tako iz kazalnikov »Število podprtih naložbenih projektov« in »Število podprtih razvojno investicijskih projektov MSP«, ki izraža pomen investicijske aktivnosti in njen vpliv na doseganja ustrezne ravni konkurenčnosti gospodarstva, kot tudi pomen razvojno raziskovalne dejavnosti, ki s poudarkom na inovacijski aktivnosti prav tako prispeva k doseganju ciljev po večanju konkurenčnosti in inovativnosti, še posebej v malih in srednje velikih podjetjih. Kazalnika »Število MSP, ki dobivajo pomoč« in »Število potrjenih kuponov – vavčerjev MSP« ustrezno izražata usmerjenost aktivnosti k spodbujanju podjetništva s povečanjem dostopa podjetij do informacij, znanja in virov financiranja, predvsem z vidika zagotavljanja finančnih podpor malim in srednje velikim podjetjem do lastniških in dolžniških virov financiranja.

Iz doseženih rezultatov kazalnikov učinka lahko sklepamo, da so bile aktivnosti usmerjene tako, da so ob koncu izvajanja dosegle in presegle načrtovane vrednosti. Kazalnik »Število podprtih naložbenih projektov na ukrepih 1.1, 1.2 in 1.4« je 128 in je bil presežen za 33 podprtih projektov, kar je skoraj 35% ciljne vrednosti, ki je znašala 95 projektov. Poleg tega so bili dodatno podprti še 4 instrumenti na 1.3, ki vplivajo na kazalnik »Število MSP, ki so dobila pomoč«, ki je presegel cilj 800 na leto, saj jih je bilo v letih 2004-2008 podprtih 5.940, in sicer tako z vidika števila potrjenih kuponov – vavčerjev za MSP, ki jih je bilo od načrtovanih 500 na letni ravni doseženih 5.448 v letih 2004 – 2006. Število podprtih razvojno investicijskih projektov, ki jih je bilo od načrtovanih 300 na leto, je bilo podprtih 492 skupaj v letih 2004 – 2006, kar nekoliko zaostaja za zastavljenim ciljem 300 na leto, saj se je izvajanje začelo z zamudo, v drugi polovici leta 2005 in ne v letu 2004.

Neposredni in takojšnji učinki izvajanja aktivnosti so predstavljeni v največji meri v kvantitativnem, v manjši pa tudi v kvalitativnem izrazu doseženih vrednosti kazalnikov. Kazalnik »Število ustvarjenih bruto delovnih mest« meri vpliv na zaposlenost s pristopom od spodaj navzgor, saj se vrednosti spremljajo na ravni projekta kot delovna mesta, ki nastanejo na ravni projekta in agregirajo navzgor.

Izvajanje PN je prispevalo k **splošnim ciljem programa**: dvig konkurenčnosti, izboljšanje stopnje inovativnosti in tehnološke zahtevnosti, povečanje fleksibilnosti in učinkovitosti organiziranosti podjetij, razvoj podjetništva in spodbujanje naložb in razvoj vodstvenih sposobnosti s poudarkom regijam, ki zaostajajo v razvoju. Doseganje teh ciljev je imelo pričakovan širši vpliv na zagotavljanje novih delovnih mest: »Število ustvarjenih bruto delovnih mest« preseženo za več kot dvakrat. Preseganje vrednosti kazalnika kaže na identifikacijo dejanskih potreb in pravilno utemeljitev PN.

Specifični cilji spodbujanja razvoja inovativnega okolja in pogojev za vzpostavljanje različnih oblik povezovanja podjetij in institucij znanja so izraz dejanskih potreb po pospešitvi in povečanju učinkovitosti prenosa znanja v produkte, storitve in procese in s tem doseganju večje konkurenčnosti na globalnem trgu. Število podpornih ustanov za inovacije, ki izraža število vseh prijaviteljev na ravni razvojno raziskovalnih ustanov, izraža predvsem doseganje ciljev spodbujanja inovativnosti na ukrepu 1.1. Na drugi strani sredstva za sofinanciranje, predvidena v zasebnem sektorju, izražajo učinek javnega prispevka na spodbujanje zasebnih vlaganj v razvojno raziskovalno, turistično in ostalo javno infrastrukturo. Obseg zasebnih virov v strukturi sofinanciranja projektov je na eni strani posledica omejitev, ki izhajajo iz stopnje sofinanciranja upravičenih izdatkov v primeru državnih pomoči, na drugi strani pa iz višine finančne vrzeli v primeru infrastrukturnih projektov, ki je bila pokrita z javnimi viri v omejenem obsegu. Glede na to, da je bil cilj ustvarjanje novih delovnih mest, in sicer tako na razvojno investicijski dejavnosti, kot tudi na ravni turističnih in drugih dejavnosti, je kazalnik »Število ustvarjenih novih bruto delovnih mest« ustrezen kazalnik za merjenje dodatnih zaposlitev z vidika relevantnosti, ustvarjenih v okviru celotne PN.

Kazalniki rezultata:

Iz doseženih kazalnikov rezultata lahko sklepamo, da so bile aktivnosti usmerjene tako, da so ob koncu izvajanja dosegle in presegle načrtovane vrednosti. Na podlagi poročil o izvajanju je bilo ocenjeno doseganje kazalnika »število ustvarjenih novih bruto delovnih mest«, ki znaša skupno 7.936 na celotni 1. PN, kar pomeni, da je bilo število ustvarjenih bruto delovnih mest preseženo za več kot dvakrat. Doseženo število podpornih ustanov za inovacije, ki ga predstavlja število prijaviteljev raziskovalno-razvojnih ustanov, je 77, kar presega cilj 45 za 32 ustanov ali kar 80%. Kazalnik sofinanciranje predvideno v zasebnem sektorju je bil s 343 mio EUR presežen že v letu 2007.

Iz navedenega lahko sklepamo, da kazalniki rezultata kažejo na ustrezno usmeritev finančnih virov z vidika doseganja specifičnih ciljev 1. PN. Ustreznost kazalnikov se neposredno izraža zlasti v primeru kazalnika »Števila podpornih ustanov za inovacije«, ki dejansko izraža aktivnosti razvoja in nastanek novih tehnologij in procesov, v razvoj novih organizacijskih struktur, še posebej v smislu razvoja modelov mrež, grozdov, tehnoloških centrov, z namenom vzpostavitve podpornega okolja za razvoj in inovacije. Na drugi strani kazalnik rezultata, ki izraža obseg sredstev za sofinanciranje iz zasebnih virov, izraža posredni učinek na povečanje nagnjenosti podjetij k vlaganju v raziskave in razvoj tudi v primeru, ko nimajo na razpolago javnih sredstev, s tem pa tudi večji katalitični učinek javnih sredstev na obseg zasebnih vlaganj na narodnogospodarski ravni.

Kazalnik vpliva:

Kazalnik »Število ustvarjenih neto delovnih mest« izhaja iz kazalnika »Število ustvarjenih bruto delovnih mest«, ki meri vpliv na zaposlenost s pristopom od spodaj navzgor, saj se vrednosti spremljajo na ravni projekta kot delovna mesta, ki nastanejo na ravni projekta in agregirajo navzgor. Izvajanja PN je prispevalo k splošnim ciljem programa: dvig konkurenčnosti, izboljšanje stopnje inovativnosti in tehnološke zahtevnosti, povečanje fleksibilnosti in učinkovitosti organiziranosti podjetij, razvoj podjetništva in spodbujanje naložb in razvoj vodstvenih sposobnosti s poudarkom regijam, ki zaostajajo v razvoju. Doseganje teh ciljev je imelo pričakovan širši vpliv na zagotavljanje novih delovnih mest: število ustvarjenih neto delovnih mest je najverjetneje preseženo za več kot dvakrat. Preseganje vrednosti kazalnika kaže na identifikacijo dejanskih potreb in pravilno utemeljitev PN.

Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest in najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest prispevajo) ocenjujemo, da je bilo ustvarjenih skupaj vsaj 4.722 neto delovnih mest ter da smo za dvakrat presegle zastavljeni cilj, ki je bil ustvariti 2.200 novih neto delovnih mest v okviru 1. PN EPD.

3.1.1 Ukrep 1.1: Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja

Splošni cilj:

- spodbujanje sodelovanja med institucijami znanja in industrijo z namenom učinkovitega ustvarjanja stimulativnega okolja za podjetništvo, inovativnost, tehnološki razvoj, vseživljenjsko učenje, torej na znanju temelječega gospodarstva.

Specifični cilji ukrepa:

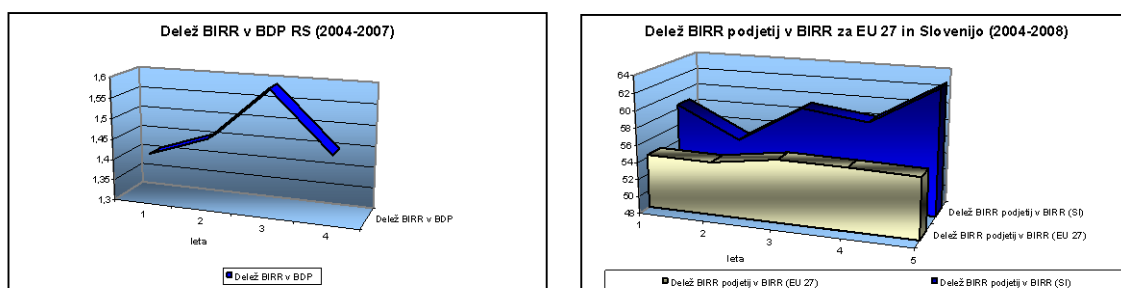
- izboljšanje prenosa znanja med institucijami znanja in podjetji,
- pospeševanje zagona in razvoj novih dinamičnih, tehnološko usmerjenih podjetij,
- povečanje naložb v aplikativne in industrijske raziskave in razvoj.

Uresničevanje ciljev *Lizbonske strategije* ter pripadajočega *Nacionalnega programa reform za uresničevanje ciljev Lizbonske strategije*, še zlasti prve in druge razvojne naloge, ter hkrati doseganje ciljev evropske politike v smeri doseganja ustrezne ravni konkurenčnosti in inovativnosti, zapisane v *Delovnih programih EK za podjetništvo in inovativnost*, se v okviru ukrepa Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja konkretizira in omogoča rezultate na osnovi merljivih kazalnikov za doseganje ciljev te aktivnosti.

Hitrejša gospodarska rast ter konkurenčno gospodarstvo, še posebej pa učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta, neposredno izražajo tudi usmeritev nacionalne politike na področju podjetništva in konkurenčnosti ter programske razvojne usmeritve EPD 2004–2006.

Iz primerjave z državami EU-27 za obdobje od leta 2004 – 2008 je razvidno, da je delež bruto domačih izdatkov za raziskave in razvoj na ravni podjetniškega sektorja v Sloveniji v celotnem obdobju naraščal, ter da je bil po vstopu Slovenije v EU nad povprečjem tako EU-27, kot tudi EU-15. Delež bruto domačih izdatkov za raziskave in razvoj (BIRR) kaže na trend rasti, in sicer tako z vidika bruto izdatkov gospodarskih družb, kot tudi z vidika državnih virov. Na drugi strani pa lahko po letu 2005 opazimo trend upadanja bruto investicij v raziskave in razvoj na segmentu visokega šolstva. Zato je vključitev tega sektorja z vidika ustrezne stopnje inovativnosti in s tem posredno tudi razvojne naravnosti slovenskega gospodarstva še posebej pomembna.

Slika 5: Delež BIRR v BDP in delež BIRR podjetij v BIRR v EU-27 in Sloveniji (2004-2008)

Vir: Innobarometer, 2009

Cilj: Na znanju temelječe gospodarstvo

Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja je z vidika dodeljenih sredstev v programskem obdobju 2004–2006 pomembno s treh vidikov analize, ki tudi sicer predstavljajo osnovne kriterije za analizo inovativnosti na določenem segmentu nacionalnega gospodarstva, in sicer:

1. obseg sredstev, tako strukturnih sredstev ESRR, kot tudi sredstev iz zasebnih virov, namenjenih za razvojno raziskovalne dejavnosti z namenom spodbujanja inovacij za povečanje inovativnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva,
2. doseganje vsebinskih kategorij inovativnosti v smislu novih ali izboljšanih proizvodov, storitev ali procesov in organizacijskih struktur, kakovosti povezav med podjetji in razvojno raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami, ter povezav v mreže in grozde,
3. vpliv dosežene ravni konkurenčnosti na človeške vire na področju ustvarjanja, prenosa in uporabe novih znanj na tehnološki razvoj in izvozno konkurenčnost.

Iz strukture financiranja po projektih, ki so se izvajali z namenom spodbujanja razvoja inovacijskega okolja, ugotavljamo, da je obseg zasebnih sredstev, namenjenih za sofinanciranje projektov, funkcija dveh spremenljivk, in sicer:

- upravičenosti izdatkov v skladu z uporabljenimi shemami državnih pomoči, v neposredni povezavi s tem pa tudi vira financiranja (gospodarstvo, ostali državni in visokošolski viri ter ostali viri raziskovalnih institucij) ter
- strukture upravičenih stroškov, ki so se uveljavljali v okviru posameznega projekta ter so pomembna kategorija za doseganje konkurenčnosti na nacionalni ravni.

Na nacionalni ravni v strukturi stroškov upoštevamo stroške dela, druge tekoče stroške ter investicijske stroške. Ugotovimo lahko, da delež stroškov dela v strukturi bruto izdatkov za raziskave in razvoj po letih variira, v največji meri na račun investicij. Iz povprečja vrednosti za štiriletno obdobje (2004-2007, SURS 2007) ugotavljamo, da je povprečni delež stroškov dela 54,3%, ostalih tekočih stroškov 35,4% ter stroškov investicij 10,4%.

Slika 6: BIRR po vrsti stroškov, povprečje 2004-2007, Slovenija

Vir: SURS, 2007

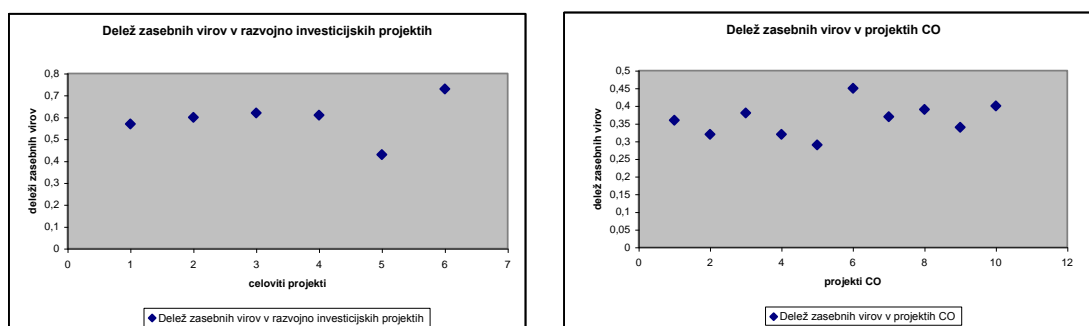
Ob upoštevanju dejstva, da je struktura stroškov eden od faktorjev konkurenčnosti, je poleg učinkov sredstev na doseganje vsebinskih ciljev, pomembna tudi struktura stroškov glede na namen realizacije ciljev. Aktivnosti, ki so se izvajale v okviru tega ukrepa, so bile usmerjene v razvojno raziskovalne in investicijske dejavnosti. Na področju razvojno investicijskih projektov ugotavljamo razmeroma enakomerno porazdelitev sredstev med razvojno raziskovalne in investicijske dejavnosti, obe vrsti izdatkov, ki izražata realizacijo navedenega (tako stroški dela, kot tudi investicijski stroški) pa pozitivno vplivata na doseganje ravni konkurenčnosti na nacionalni ravni in navzven. Stroški dela na tem mestu nastajajo v povezavi z visoko kakovostnimi delovnimi mesti, na drugi strani pa investicije tako v zgradbe, kot tudi v opremo, povečujejo tehnološko opremljenost procesa in pozitivno vplivajo na konkurenčnost vseh partnerjev na projektih. Na drugi strani je na področju

centrov odličnosti vidna predvsem razvojno raziskovalna usmerjenost. Infrastrukturalni del se realizira v okviru izgradnje javne infrastrukture na ukrepu 1.4, učinke pa je mogoče vseeno obravnavati na enem mestu.

Zgoraj navedeno dejstvo povzroča tudi razlike med posameznimi projekti glede obsega zasebnih sredstev v strukturi financiranja projektov. Medtem ko pri razvojno investicijskih projektih prevladuje višji delež zasebnih sredstev v strukturi financiranja, je pri raziskovalno inovacijskih projektih ta razmeroma nižji in izraža upravičenost izdatkov v skladu z uporabljenimi shemo državnih pomoči.

Delež zasebnih virov podjetij je tako v povprečju v primeru razvojno investicijskih projektov 60%, v primeru raziskovalno inovacijskih centrov odličnosti pa v povprečju 36% v celotni strukturi sredstev.

Slika 7: Deleži zasebnih virov po vsebinah (razvojno investicijski projekti, centri odličnosti) – EPD (1. PN – ukrep 1.1)

Vir: Resorna ministrstva

Medtem ko bistvenega učinka bruto investicij v materialna sredstva ni mogoče ugotoviti, saj je poudarek ne le na obsegu investicij, ampak tudi na obsegu zasebnih virov, namenjenih za pokrivanje stroškov investicij, je pomembna investicijska stopnja, še posebej z vidika doseganja bruto dodane vrednosti.

Dodana vrednost bistveno vpliva na produktivnost, ki je en najpomembnejših dejavnikov doseganja ustrezne ravni konkurenčnosti. Medtem ko podjetja na eni strani za doseganje konkurenčnih prednosti na trgu izberejo strategijo znižanja stroškov obstoječim proizvodom in storitvam, se druga podjetja in ustanove usmerjajo v doseganje ustreznih stopenj inovativnosti, ki ob raziskovalno razvojni dejavnosti vpliva na konkurenčnost v daljšem obdobju.

Cilj: Spodbujanje sodelovanja med institucijami znanja in industrijo z namenom učinkovitega ustvarjanja stimulatívne okolja za podjetništvo, inovativnost, tehnološki razvoj, vseživljenjsko učenje

Aktivnosti spodbujanja inovativnosti so bile v okviru EPD v programskem obdobju 2004–2006 usmerjene tako v razvoj novih ali izboljšanje obstoječih proizvodov, storitev in procesov, razvoj novih poslovnih modelov za trženje proizvodov in storitev ter organizacijskih struktur za optimizacijo izvajanja razvojno raziskovalne aktivnosti posameznih subjektov.

Tako razvojno investicijski projekti, kot tudi projekti centrov odličnosti, so bili prvenstveno usmerjeni v razvoj novih izdelkov, storitev in procesov ter oblikovanje novih organizacijskih struktur vertikalnih in horizontalnih povezav. Medtem ko je horizontalni pristop omogočal razpršitev koristi, pridobljenih z investicijo, na vse subjekte posamezne institucionalne

strukture – bodisi konzorcija ali centra odličnosti, je vertikalni pristop omogočil tako koncentracijo, kot tudi specializacijo posameznih subjektov v celotni verigi ustvarjanja vrednosti.

Cilj: Izboljšanja prenosa znanja med institucijami znanja in podjetji

Usmeritev v izdelavo visokotehnoloških proizvodov in storitev je zahtevala angažiranje visoko kakovostnega raziskovalnega in razvojnega kadra, kar je na eni strani pospešilo sodelovanje med podjetji in razvojno raziskovalno sfero, na drugi strani pa pomenilo prenos znanja iz akademske sfere v gospodarstvo. To je prispevalo h krepitvi povezav med podjetji in institucijami znanja. K temu pritrjuje tudi devetkratno preseganje načrtovane vrednosti kazalnika »Število raziskovalnih ur v ekvivalentu polnega delovnega časa v projektih«. Na drugi strani se je povečalo število raziskovalcev znotraj posameznih organizacijskih struktur – tehnoloških centrov in podobno.

Z vidika centrov odličnosti je zlasti pomemben kazalnik na področju razvoja človeških virov število novih doktorjev znanosti, ki je na eni strani pokazatelj baze znanja, s katerim razpolaga posamezna organizacijska struktura, na drugi strani pa se povečuje učinkovitost poslovnega procesa z vključevanjem tovrstnih kadrov v podjetniško aktivnost.

Prenos znanja se je v primeru centrov odličnosti izvajal tudi z vključitvijo le-teh v izobraževalni proces ter organizacijo seminarjev in drugih izobraževanj, k prenosu znanja v smislu zagotavljanja multidisciplinarnega pristopa, je prispevalo tudi ustrezno število raziskovalcev iz tujine.

Cilj: Povečanja naložb v aplikativne in industrijske raziskave in razvoj

Število inovacij in patentov kot neposredni rezultat inovacijske aktivnosti, ki na eni strani pomeni mero tehnološke učinkovitosti tudi na mikro ravni, na drugi strani pa pomeni povezavo med znanostjo in tehnologijo, lahko uporabimo kot kazalnik tehnoloških sprememb tako na ravni malih in srednje velikih podjetij in širši gospodarski ravni, kot tudi na ravni centrov odličnosti. Da je bila tehnološka dinamika pri obeh skupinah končnih upravičencev zelo visoka, kaže dejstvo, da je bila vrednost kazalnika število inovacij in patentov kar za 57-krat presežena glede na načrtovano ciljno vrednost.

Cilj: Pospeševanje zagona in razvoj novih dinamičnih, tehnološko usmerjenih podjetij

Modeli izvajanja se razlikujejo glede na značilnosti izvajanja projektov ter ciljev, ki so jih posamezni projekti v obravnavanem obdobju zasledovali. Evropske raziskave kažejo, da so bili slovenski subjekti v obravnavanem obdobju na vrhu lestvice inovativnosti v tehnoloških in poslovnih procesih. Aktivnosti v primeru razvojno investicijskih projektov so bile ciljno usmerjene v vzpostavitev tehnoloških centrov, tehnoloških mrež in grozdov kot organizacijske oblike izvajanja razvojnih projektov, katerih namen je bil povečati konkurenčnost in inovativnost. Policentrični tehnološki centri kot mednarodni inovacijski sistemi so bili ustanovljeni z namenom vzpostaviti inovativno okolje in z njim povezane ekonomske infrastrukture, kar je še posebej izrazito v primeru slovenske avtomobilske dobaviteljske industrije. Pomenili so spodbujanje prenosa znanja iz akademske v gospodarsko sfero, nove zaposlitvene možnosti, ustvarjanje na znanju temelječe družbe, vzpostavitev fizičnih in intelektualnih, vertikalnih in horizontalnih povezav, partnerstev in koncentracije, ter prispevali k optimalnemu koriščenju kadrovskih in fizičnih virov.

Centri odličnosti v svoji osnovni organizacijski obliki pomenijo institucionalno obliko in po svoji vsebini predstavljajo instrument vodenja raziskovalno inovacijske politike, ki se financira iz strukturnih sredstev. O uspešnosti in doseganju ciljev govori tudi kazalnik »Število industrijskih partnerjev«, ki je bil ob koncu obdobja poročanja presežen za 2,5-krat.

Medtem ko se vidik mednarodnega sodelovanja v primeru razvojnih investicijskih projektov realizira s sodelovanjem v evropskih tehnoloških platformah (kot je to npr. v primeru termosolarne tehnološke platforme za razvoj energetske varčnih sistemov), pa so se naši centri odličnosti vključevali v centre odličnosti v posameznih Okvirnih programih EU. Transnacionalni projekti sodelovanja se v primeru strukturnih skladov izražajo skozi regionalne mreže in tehnološki transfer ter aktivnosti za razvoj človeškega kapitala. Posamezni partnerji na projektih centrov odličnosti so vključeni kar v 27 novih mednarodnih centrov odličnosti in mrež v Okvirnih programih EU.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 14: Finančni podatki za ukrep 1.1

Ukrep 1.1.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	39.144.841
Razpisana sredstva	44.620.621
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	45.566.028
Podpisane pogodbe	45.598.937
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	44.980.198
Plačani in certificirani izdatki	40.650.063
Prispevek Skupnosti	30.486.109

Preseganje doseganja ciljev na ukrepu spodbujanja razvoja inovacijskega okolja je mogoče opaziti tudi iz povečanja relativne teže ukrepa v primerjavi s prvotno načrtovano, in sicer od 20% na 22,4%. K temu so prispevale zlasti dodatne pravice porabe, zagotovljene s sklepom Vlade RS 19.1.2006. Kljub temu, da ukrep po relativni teži oziroma obsegu razpoložljivih sredstev ne predstavlja največjega deleža sredstev v 1. PN, pa je z vidika vsebinskega prispevka k uresničevanju strateških in programskih ciljev eden najpomembnejših ukrepov. Zato je bilo v okviru tega ukrepa v primerjavi z 39,14 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 44,62 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 45,57 mio EUR podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 45,6 mio EUR. Plačani in upravičeni izdatki do konca obdobja so znašali 40,65 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 30,49 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 15: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.1

Kazalniki	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Vpliv:		
Število ustvarjenih novih neto delovnih mest* - ocena števila ustvarjenih novih bruto delovnih mest	183	1.799* MVZT 62 MG 2.962 SKUPAJ 3.024
Število usposobljenih posrednikov in centrov odličnosti	25	MVZT 10 MG 18 SKUPAJ 28
Rezultat:		
Število industrijskih partnerjev	50	MVZT 50 MG 77 SKUPAJ 127
Število inovacij in patentov	7	MVZT 125 MG 271 SKUPAJ 396
Število projektov, ki so vključeni v modernizacijo	10	MVZT 10 MG 21 SKUPAJ 31
Učinek:		
Število podprtih naložb in programov posrednikov in centrov odličnosti	30	MVZT 10 MG 21 SKUPAJ 31
Število raziskovalnih ur v ekvivalentu polnega delovnega časa v projektih	78	MVZT 167 MG 541,73 SKUPAJ 708,73

Vir: PD 2004-2006, MG, MVZT

Opombe:

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki prispevajo k številu neto delovnih mest)

Kazalniki učinka:

Izhajajoč iz finančnega izvajanja, ki kaže na doseganje finančnih ciljev ukrepa 1.1, so bile aktivnosti v celoti izvedene in so ustrezale prvotno ustvarjenim ciljem. Dosežene vrednosti izražajo relevantno izbranih kazalnikov, k čemur potrjuje tudi dejstvo, da sta oba kazalnika učinka presegla načrtovane vrednosti.

Kazalnik »Število podprtih naložb in programov posrednikov in centrov odličnosti« upošteva število podprtih programov posrednikov in centrov odličnosti. Posredniki so tehnološki centri, tehnološki parki, inkubatorji, grozdi, tehnološke mreže, skupine podjetij. Dosežena vrednost kazalnika znaša 31 in je glede na ciljno vrednost kazalnika (30) za 3,3% višje od ciljne vrednosti. Ciljna vrednost kazalnika »Število raziskovalnih ur v ekvivalentu polnega delovnega časa v projektih« je 78 polno zaposlenih raziskovalcev in je bila presežena z ekvivalentom 167 polno zaposlenih raziskovalcev v projektih v okviru MVZT in 541,73 »Število raziskovalnih ur v ekvivalentu polnega delovnega časa v projektih« (ocena polno zaposlenih raziskovalcev) v okviru MG. Glede na ciljno vrednost kazalnika 78 je bil kazalnik presežen za več kot 9-krat.

Kazalniki rezultata:

Učinkovitost izvajanja splošnih in specifičnih ciljev se izraža skozi dosežene vrednosti kazalnikov rezultata na ukrepu 1.1. Relevantnost ciljev, opredeljenih v EPD, se izraža zlasti skozi dejstvo, da so bili tako splošni cilj kot specifični cilji spodbujanja inovacijskega okolja doseženi in v veliki večini primerov tudi preseženi. To je razvidno iz vsebinske in finančne obravnave doseganja ciljev tega ukrepa. Poleg neposrednih ciljev je zlasti pomembno to, da so sredstva ESRR prispevala k povečanju konkurenčnosti v obravnavanih segmentih gospodarstva in celotne države, in sicer tako k povečanju produktivnosti, kot tudi k spremembi strukture stroškov financiranja ter strukture virov, predvsem z namenom pospešitve zasebnih vlaganj gospodarskih družb v raziskovalno razvojne projekte. Prav tako so prispevala tudi k spremembi strukture gospodarstva, in sicer k prehajanju iz pretežne usmerjenosti v predelovalne dejavnosti v dejavnosti poslovnih storitev, ki ustvarjajo večjo dodano vrednost in s tem povečujejo konkurenčnost na narodnogospodarski ravni.

Povezava med akademsko in raziskovalno sfero ter institucijami znanja na eni strani ter oblikovanje organizacijskih in procesnih rešitev na drugi strani so vplivali na povečanje učinkovitosti in pospeševanje inovativnosti znotraj mrežnih struktur in centrov odličnosti.

Inovacija v skladu z definicijo OECD pomeni prvo uporabo znanosti in tehnologije za nov namen s komercialnim učinkom in kot tisto, ki vodi do ustvarjanja novega proizvoda ali do znižanja proizvodnih stroškov za že znane proizvode. Upoštevamo inovacijo proizvoda in/ali postopka, pri čemer se pod inovacijo proizvoda štejejo inovacije izdelkov in tudi inovacije storitev. Pri patentih se upoštevajo vse vrste patentov (nacionalni patent, patent pri EPO (European Patent Office) ali pri USPTO-The US Patent and Trademark Office in triadni patent). Upoštevajo se tako zaproseni patenti (patentna prijava) kot podeljeni patenti.

Ciljna vrednost kazalnika »Število inovacij in patentov«, in sicer 7, je bila presežena nekaj manj kot 57-krat, saj je bilo skupaj registriranih 396 inovacij in patentov, od tega na MVZT 125 inovacij in patentov, na MG pa 271.

Kazalnik »Število projektov, ki so vključeni v modernizacijo«, presega ciljno vrednost in je enako številu podprtih naložb in programov posrednikov ter centrov odličnosti, to je 31 naložb in programov posrednikov. Število projektov, ki so vključeni v modernizacijo (na MG) je enako številu investicijskih projektov, ki jih je na instrumentu 1.1.1: 9, na instrumentu 1.1.2: 2 ter na instrumentu 1.1.3: 10, ter na MVTZ še 10 centrov odličnosti.

Kazalnik »Število industrijskih partnerjev«, katerega ciljna vrednost je bila 50, je bil v letu 2008 dosežen na MVZT s 50 partnerji in preseženo s 77 partnerji na MG, skupaj je sodelovalo 127 različnih partnerjev. Kazalnik Število industrijskih partnerjev je bil presežen za 2,5-krat. Pri načrtovanju ciljnih vrednosti je bilo predvideno, da se na razpise ukrepa 1.1 prijavljajo konzorciji z manjšim številom partnerjev, kasneje se je izkazalo, da so bili konzorciji večji. Število industrijskih partnerjev v okviru projektov CO pomeni gospodarske družbe (d.o.o ali d.d), ki so partnerji v RR projektih CO in ki se ukvarjajo z enako gospodarsko dejavnostjo. Vsaka gospodarska družba je vključena samo enkrat, tudi če sodeluje v več projektih oz. več CO. Število industrijskih partnerjev v okviru projektov MG pomeni gospodarske družbe (d.o.o ali d.d), ki so partnerji – podpisniki konzorcijskih pogodb - v investicijskih in RR projektih v okviru celovitih projektov. Vsaka gospodarska družba je šteta samo enkrat, tudi če sodeluje v več investicijskih in RR projektih.

Kazalniki vpliva:

Ukrep 1.1 je skladno z doseženimi kazalniki, prispeval h glavnim ciljem EPD: v okviru sodelujočih podjetij se ocenjuje, da je bilo ustvarjenih 3.024 bruto delovnih mest, od tega 2.962 na MG in 62 na MVZT. Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih

neto delovnih mest in najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest prispevajo) ocenjujemo, da je bilo ustvarjenih skupaj na ukrepu 1.1 vsaj 1.799 novih neto delovnih mest kar močno presega ciljno vrednost 183.

Hkrati se je v sklopu sofinanciranih projektov izboljšal prenos znanja med institucijami znanja in podjetji, pospešil se je nastanek in razvoj novih dinamičnih, tehnološko usmerjenih podjetij (predvsem s sofinanciranjem nastanka in razvoja tehnoloških parkov v okviru ukrepa 1.1), povečale so se naložbe v aplikativne in industrijske raziskave in razvoj. Relevantnost kazalnikov za doseganje tako splošnih in specifičnih ciljev ukrepa, se tako izraža skozi dosežene in presežene vrednosti kazalnikov.

Na ukrepu 1.1 je skupaj 28 posrednikov, registriranih pri MG v okviru 1.1.1: 6 posrednikov, v okviru 1.1.2: 2 posrednika in v okviru 1.1.3: 10 posrednikov ter na MVZT v okviru 1.1.1 in 10 centrov odličnosti.v okviru MVTZ.

»Število usposobljenih posrednikov in centrov odličnosti«, katerega ciljna vrednost je bila 25 kaže, da je bilo podprtih na MG 18 posrednikov, poleg tega še 10 CO s strani MVZT, skupaj torej 28, kar pomeni 12% preseganje načrtovane vrednosti kazalnika. Kazalnik »Število podprtih naložb in programov posrednikov« upošteva število podprtih programov posrednikov in centrov odličnosti. Posredniki so tehnološki centri, tehnološki parki, inkubatorji, grozdi, tehnološke mreže, skupine podjetij.

Ukrep 1.1 je tako skladno z doseženimi kazalniki, prispeval h glavnim ciljem EPD: v okviru sodelujočih podjetij se ocenjuje, da je bilo ustvarjenih 3.024 bruto delovnih mest. Hkrati se je v sklopu sofinanciranih projektov izboljšal prenos znanja med institucijami znanja in podjetji, pospešil se je nastanek in razvoj novih dinamičnih, tehnološko usmerjenih podjetij (predvsem s sofinanciranjem nastanka in razvoja tehnoloških parkov v okviru ukrepa 1.1), povečale so se naložbe v aplikativne in industrijske raziskave in razvoj.

3.1.2 Ukrep 1.2: Spodbujanje razvoja turističnih destinacij

Splošni cilj:

- spodbujanje razvoja turističnih destinacij.

Specifični cilji:

- spodbujanje razvoja organizacijskih struktur za skupno načrtovanje, razvoj in trženje turističnih destinacij na glavnih geografskih in produktnih področjih, opredeljenih v Strategiji slovenskega turizma 2002-2006;
- spodbujanje naložb v obnovo in modernizacijo obstoječe ter gradnjo nove turistične infrastrukture.

Turizem je največja svetovna gospodarska dejavnost in je kot ena najhitreje rastočih panog eden temeljnih faktorjev ekonomskega razvoja. Turistično gospodarstvo je zelo kompleksna panoga z razdrobljeno verigo vrednosti. Turistično gospodarstvo EU je postalo zelo pomemben sektor evropskega gospodarstva kot celote. V zadnjem desetletju je število ustvarjenih delovnih mest v turističnem gospodarstvu presegalo povprečje EU kot celote. V EU je v turističnem sektorju zaposlenih kar devet milijonov ljudi, sektor raste hitreje kot številna druga področja gospodarstva. V letu 2006 je bil celotni realizirani prihodek od turizma 586 mrd EUR, kar je pomenilo 5% skupnega BDP EU-27. V panogi prevladujejo mikro podjetja, saj več kot 90% teh podjetij zaposluje manj kot 10 oseb. Za evropski turistični sektor je značilna nizka stopnja produktivnosti, poleg tega je za razmerje dodane vrednosti v BDP v turističnem sektorju industrijskih držav značilen negativni trend.

Turistično povpraševanje je globalno ena najbolj stabilnih, lokalno pa eno najbolj nepredvidljivih poslovnih področij. Turistična ponudba na drugi strani povezuje številne gospodarske in druge dejavnosti, ter skupaj s povpraševanjem beleži velik multiplikativni učinek na razvoj celotnega gospodarstva.

Glavne identificirane pomanjkljivosti slovenskega turizma na začetku programskega obdobja 2004-2006 so bile: nizka stopnja prepoznavnosti Slovenije kot države in turistične destinacije na tujih trgih, pomanjkanje identitete in prepoznavnih, celostnih turističnih projektov, slabo razviti turistični objekti, vključno s pomanjkanjem visoko kakovostnih turističnih objektov v nekaterih glavnih turističnih destinacijah in nezadostna kakovost nekaterih turističnih proizvodov in storitev.

Cilj: Spodbujanje razvoja turističnih destinacij

Strategija slovenskega turizma 2002–2006 temelji na novi razvojni paradigmi, ki je v središče postavila podjetništvo, tržno marketinški pristop in ustvarjanje tržnih niš v okviru evropske turistične ponudbe ter povezovanje in sodelovanje po načelu javno zasebnega partnerstva. Izpostavila je tudi konkurenčne prednosti slovenskega turizma, ki so poleg majhnosti države in raznovrstnosti turistične ponudbe, poudarjale tudi uravnotežen razvoj turizma in okolja, policentrično razvitost manjših turističnih centrov in hitro dostopnost do turističnih področij. Poleg tega je poudarila opredelitev ključnih področij razvoja slovenskega turizma, in sicer temeljna turistična območja (Obala, Goriško, Kras, Ljubljana, širše območje Julijskih Alp, Pohorje-Maribor, Pomurje-Obsojtelje, Dolenjska, slovensko podeželje in mesta z zaledjem). Poleg tega je opredelila tudi temeljne usmeritve slovenskega področja, in sicer:

- produktno področje (zdraviliški, igralniško-zabavišni turizem in poslovni turizem)
- geografsko področje (turistična območja Julijske Alpe, Pohorje-Maribor, Kras, Obala)
- programsko področje (3E – podeželski turizem, 3A – rekreativni turizem in 3D – doživljajski turizem).

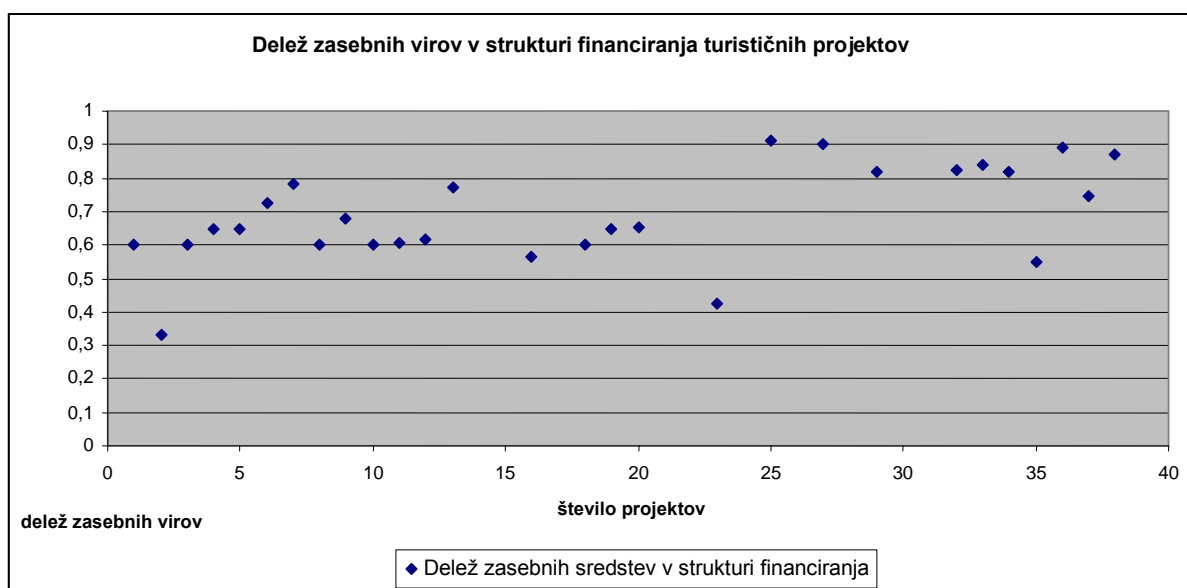
Poleg tega je navedena strategija utemeljila partnerski model organiziranosti turizma na nacionalni ravni, v katerega so vključene štiri temeljne skupine subjektov, in sicer vladni sektor, Slovenska turistična organizacija, lokalno regionalna javna in civilna turistična združenja in zveze ter turistična podjetja in njihova poslovno interesna združenja. Pri pospeševanju razvoja turizma na lokalni ravni je še posebej pomembna vloga občin in lokalnih turističnih organizacij, kar prispeva k ciljem doseganja skladnega regionalnega razvoja. Podjetniški model organiziranja slovenskega turizma je na eni strani prispeval k optimizaciji organiziranosti in zato k povečanju učinkovitosti izvajanja aktivnosti na področju turizma, zmanjšanju razdrobljenosti turistične ponudbe na drugi strani pa je s povezovanjem programskega in izvedbenega dela v smislu oblikovanja integralnih turističnih proizvodov vplival na povečanje konkurenčnosti slovenskega turizma.

Doseženi rezultati ukrepa spodbujanja razvoja turističnih destinacij prispevajo k doseganju ciljev EPD, ki sovpadajo s cilji temeljnih razvojnih politik slovenskega turizma. Projekti, ki so se izvajali v okviru tega ukrepa, so v prvi vrsti prispevali k investicijski in trženjski politiki slovenskega turizma, v veliki meri tudi k politiki na področju človeških virov in ustvarjanja delovnih mest, z vidika zaokroženih destinacijsko naravnanih produktov tudi k ciljem politike prostorskega in regionalnega razvoja.

Cilj: Spodbujanje naložb v obnovo in modernizacijo obstoječe ter gradnjo nove turistične infrastrukture

Investicijska politika je sledila temeljnim predpostavkam za zagon in izvedbo načrtovanega investicijskega cikla v slovenskem turizmu, v največji meri z vidika financiranja investicij (struktura kapitala, projektni način financiranja večjih investicij) ter drugih tržnih in poslovnih aktivnosti. Struktura virov financiranja investicijskega cikla je bila pred letom 2002 naslednja: zasebni viri (80%), javni vir (državni in lokalni proračun: 10%), vir EU (10%). Tako strukturirano financiranje je na številnih področjih, še najbolj v regijah, kjer zasebnih virov ni bilo dovolj za zagon in razvoj turistične dejavnosti, predstavljalo tudi enega od omejitvenih dejavnikov rasti v turizmu, h kateremu je dodatno prispevalo tudi razmeroma nestimulativno finančno okolje za naložbe v turizmu.

Slika 8: Delež zasebnih virov v strukturi financiranja turističnih projektov EPD 2004-2006 (1. PN - ukrep 1.2)

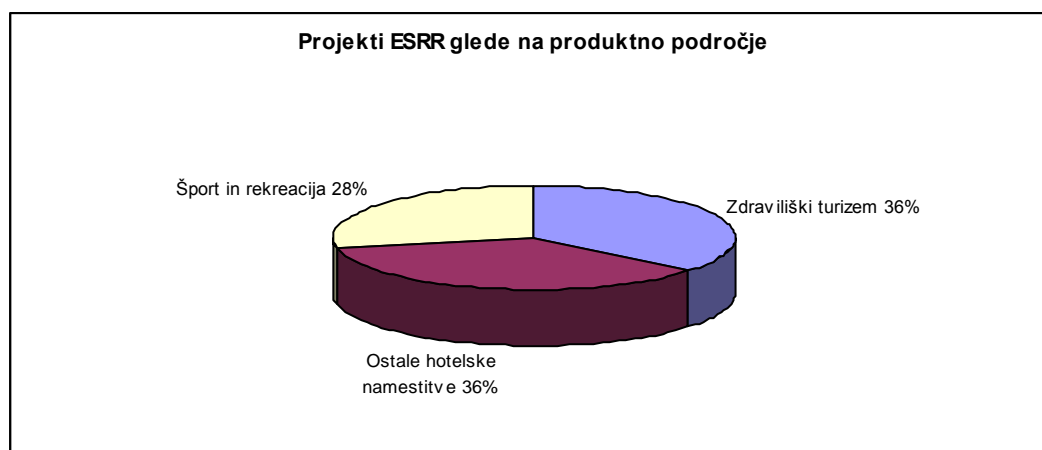
Vir: MG-DT

Glede na to, da je model financiranja turističnega razvoja v prvi vrsti odvisen od sistemskih virov financiranja, se je struktura financiranja z možnostjo pridobitev sredstev iz ESRR v primerjavi s prejšnjimi leti precej spremenila. Delež zasebnih virov v strukturi financiranja projektov za spodbujanje razvoja turističnih destinacij je v primeru investicij v rekonstrukcijo turističnih objektov v povprečju ostal na podobni ravni, in sicer 74%, medtem ko se je v veliki meri spremenila predvsem struktura začetnih investicij v turistično infrastrukturo, bodisi v izgradnjo samostojnih namestitvenih zmogljivosti, bodisi v izgradnjo zmogljivosti, ki zaokrožujejo posamezno turistično destinacijo, kjer se je povprečni delež zasebnih sredstev gibal med 60 in 65%. K temu je prispeval bistveno večji delež virov EU, posledično tudi pravila upravičenosti v skladu s shemami državnih pomoči.

Cilji politike prostorskega in regionalnega razvoja so se na ravni EPD realizirali predvsem skozi destinacijsko in regionalno usmerjenost izvedenih projektov. Največ projektov je bilo izvedenih v Pomurju, in sicer 25%, sledi Podravje s 17%, Savinjska in Gorenjska regija s 13%, najmanj pa regiji Jugovzhodne Slovenije in Goriška. Regionalna porazdelitev predstavlja kompromis med strateškimi cilji turističnega razvoja v Sloveniji, usmerjenimi v geografska področja turističnih območij (Julijske Alpe, Pohorje-Maribor, Obala in Kras) ter med cilji zagotavljanja enakomernega in uravnoveženega regionalnega razvoja s pomočjo sredstev ESRR.

Navedenemu sledijo tudi produktno-programske usmeritve slovenskega turizma. V projektih, sofinanciranih iz ESRR, prevladuje produktna usmerjenost v zdraviliško-hotelske dejavnosti, z vidika programske usmerjenosti pa prevladuje usmerjenost v športno rekreativne dejavnosti. Z vidika spodbujanja naložb v turistično infrastrukturo so pomembne zlasti naložbe v izgradnjo nastanitvenih objektov, v navezavi na zdraviliško dejavnost in izrabo termalnih vod, bazenov ter smučarskih žičnic in podobno.

Slika 9: Projekti ESRR glede na turistične produkte, EPD (1. PN – ukrep 1.2)

Vir: MG-DT

Pomemben podatek z regionalnega vidika je tudi število ležišč, ustvarjenih na ravni posamezne regije.

Tabela 16: Število ležišč na 1000 prebivalcev po regijah Slovenije 2007

Kazalnik	leto	Povprečje Slovenija	Pomurje	Podravje	Koroška	Savinjska	Zasavje	Spodnje posavska	JVSL O	Osrednje slovenska	Gorenjska	Notranjsko kraška	Goriška	Obalno kraška
št. ležišč na 1000 preb.	2007	41	37	13	14	34	7	63	19	16	92	31	52	206

Vir: SURS, 2007

Cilj: Spodbujanje razvoja organizacijskih struktur za skupno načrtovanje, razvoj in trženje turističnih destinacij na glavnih geografskih in produktivnih področjih

Nekateri projekti, ki so se sofinancirali v okviru EPD 2004–2006, so predstavljali tudi del integralnih produktov, ki so skozi dvig kakovosti ponudbe vplivali na dvig konkurenčnosti slovenskega turističnega gospodarstva. K temu je prispevala tudi uvedba koncepta destinacijskega managementa, ki je prispeval k uresničevanju trženjske politike slovenskega turizma. Poleg tega, da je prispeval k izboljšanju organiziranosti panoge, je prispeval tudi k izboljššanemu načrtovanju, oblikovanju in trženju integralnih turističnih proizvodov na ravni turističnih destinacij in celovite turistične ponudbe Slovenije.

Projekti managementa turističnih destinacij so pomenili razmeroma velik prispevek k promociji posamezne destinacije, pri čemer je ustrezna regionalna porazdelitev velikega pomena. Tako so bili izvedeni projekti na območju Obalnokraške, Notranjsko-Kraške, Savinjske, Gorenjske, Podravske Regije, Pomurja In Osrednjeslovenske regije. Poleg izrazitega regionalnega pomena je potrebno na tem mestu omeniti tudi pomen uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije na pospešitev trženja, predvsem z vidika oblikovanja turističnih produktov, ter dostopnosti (rezervacijski sistemi, spletne strani in druga komunikacijska orodja), kar je vplivalo na optimizacijo procesa izvajanja turističnih storitev, s tem pa na povečanje konkurenčnosti turistične dejavnosti).

Glede na to, da je turizem eden izmed največjih generatorjev delovnih mest, se politika na področju človeških virov pri realizaciji ciljev sooča z več izzivi, in sicer z nujnostjo povečanja vloge in pomena znanja v turistični dejavnosti, na drugi strani pa z doseganjem višje izobrazbene strukture ter z investicijami v izobraževanje na tem področju.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 17: Finančni podatki za ukrep 1.2

Ukrep 1.2.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	42.964.044
Razpisana sredstva	44.883.383
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	44.621.182
Podpisane pogodbe	44.873.822
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	43.368.966
Plačani in certificirani izdatki	43.083.261
Prispevek Skupnosti	32.312.446

Spodbujanje razvoja turističnih destinacij je z vidika finančne realizacije doseglo in tudi preseгло svoje cilje. Relativna teža ukrepa se je povečala od prvotno predvidenih 20% na 24,6%, predvsem zaradi dodatnih sredstev, ki so bila prerazporejena na ta ukrep na podlagi sklepa NO v letu 2007. Ukrep spodbujanja razvoja turističnih destinacij predstavlja enega najpomembnejših generatorjev turističnih investicij in s tem ustvarjanja delovnih mest, zato lahko iz pregleda finančne realizacije sklepamo, da so bila razpoložljiva sredstva ustrezno načrtovana, na ravni razpisanih in dodeljenih sredstev ter podpisanih pogodb pa tudi presežena. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi z 42,96 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 44,88 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 44,62 mio EUR, podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 44,87 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 43,08 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 32,31 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 18: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.2

Kazalniki	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Vpliv		
Število ustvarjenih novih neto delovnih mest - ocena števila ustvarjenih bruto delovnih mest	200	399* 670
Učinek		
Število razvojnih programov destinacij in marketinški načrti	10	7
Število investicijskih projektov	20	28
Rezultat:		
Povečanje števila nočitev**	2006+3% 2008+5%	2006+7,5% (2002) 2008+15,5% (2002)

Vir: PD 2004-2006, MG

Opomba:

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najbolj zmerni oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki prispevajo k številu neto delovnih mest)

** Kazalnik povečanje števila nočitev ciljna vrednost 2006+3% pomeni 3% povečanje števila nočitev v letu 2006 glede na osnovno leto (2002).

Kazalniki učinka:

Prvi kazalnik učinka ukrepa 1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij je »Število investicijskih projektov«. Kazalnik odraža število naložb v novogradnjo ali obnovo turistične infrastrukture, tako na področju nočitvenih kapacitet kot na področju druge podporne turistične infrastrukture (bazeni, igrišča, žičnice). Prvotno zastavljeno ciljno vrednost 20 investicijskih projektov smo presegli za tretjino, in sicer je bila dosežena vrednost 28, kar kaže na veliko učinkovitost ukrepa, predvsem iz vidika geografske razporeditve projektov, saj je zastopana večina regij, bolj seveda tiste, kjer turizem predstavlja pomembnejšo gospodarsko panogo. Kazalnik je bil presežen tudi na račun dodatnih sredstev na ukrepu, čemur je botrovala odločitev glede na povpraševanje na terenu / relevantnost oziroma gospodarska pomembnost ukrepa.

Drugi kazalnik učinka »Število izdelanih razvojnih programov destinacij in marketinški načrti«, ki odraža neposredni dosežek projektov, ki podpirajo trženjski management, ni bil dosežen glede na prvotno zastavljen cilj. Namesto 10 razvojnih programov oziroma izdelanih načrtov, kar je sicer predstavljal cilj podprtih projektov, jih je bilo izdelanih 7, iz tega vidika bi lahko sklepali, da ukrep ni bil najbolj učinkovit, vendar je treba poudariti, da se instrument spodbujanja trženja turističnih destinacij nadaljuje tudi v aktualnem programskem obdobju. Pred trženjem je pomemben korak prav razvoj osnovne turistične infrastrukture. Glede na to dejstvo, lahko zaključimo z ugotovitvijo, da je ukrep kot celota učinkovit.

Kazalniki rezultata:

Kazalnik rezultata »Povečanje števila nočitev« kaže na neposredno uspešnost ukrepa. Metodološko gre za statistično merjenje števila nočitev v izbranih turističnih destinacijah oz. občinah, za katere so razpoložljivi statistični podatki. Podatki so navedeni torej samo za občine, v katerih so se izvajali investicijski projekti, ki so imeli vpliv na število nočitev, izločene pa so občine, iz katerih so bili prijavitelji projektov razvoja organizacijskih struktur, ki so praviloma pokrivali več kot eno občino. Izhajajoč iz napisanega, so bili dejansko podprti projekti v 20 občinah. Ob načrtovanju ukrepa smo predvideli kot uspešen dosežek, če se število nočitev poveča za 3 odstotke. Dejansko povečanje števila nočitev je bilo bistveno višje in nad pričakovanji, kar 7,5 oziroma 15,5%, iz česar lahko sklepamo na izredno uspešnost ukrepa, zahvaljujoč tako trženjskim ukrepom kot razvoju osnovne turistične infrastrukture (namestitve, bazeni, golf igrišča, žičnice...) kot tudi dejstvu, da je bilo

leta 2006 v celotni Sloveniji 7,7 milijonov, leta 2007 pa kar skoraj 8,3 milijona in leta 2008 8,4 milijona nočitev, torej so bili leta 2007 in 2008 rezultati izredno dobri.

Kazalnik vpliva:

V okviru sodelujočih podjetij na ukrepu 1.2 se ocenjuje, da je bilo ustvarjenih 670 bruto delovnih mest. Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest in najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest prispevajo) ocenjujemo, da je bilo ustvarjenih skupaj na ukrepu 1.2 vsaj 399 novih neto delovnih mest, kar za skoraj dvakrat presega ciljno vrednost 200, vendar bi natančnejše vrednosti lahko podalo šele vrednotenje.

3.1.3 Ukrep 1.3: Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo

Splošni cilj:

- doseči strukturo gospodarstva, primerljivo z gospodarsko strukturo Evropske unije, z ustvarjanjem učinkovitega podpornega okolja, ki aktivira vse vire, z namenom spodbujanja ustanavljanja novih podjetij, izboljšanja stopnje preživetja v prvih kritičnih letih (3 leta) ter spodbujanja uspešne rasti podjetij, konkurenčnosti in produktivnosti.

Specifični cilji:

- zagotoviti učinkovite in dostopne svetovalne storitve in podporne storitve svetovanja in informiranja za podjetja, z namenom izboljšanja njihovega delovanja, konkurenčnosti ter spodbujanja zaposlovanja ter prispevati k dinamičnemu, podjetništvu-prijaznem poslovnem okolju, ki bo spodbujal nastajanje novih podjetij ter pospeševal rast.
- spodbujati produktivne razvojne naložbe z namenom spodbujanja nastajanja podjetij in njihove rasti.

MSP so pomemben generator zaposlovanja in prihodka, so ključni faktor stabilnosti in socialne kohezije in so vitalnega pomena za regionalni razvoj. V primerjavi z velikimi podjetji, so MSP soočena z večjimi ovirami pri ustanavljanju, dostopu do financiranja in podpornih storitev in imajo nesorazmerno višje stroške na enoto pri izvedbi omenjenih storitev.

Cilj: Doseganje strukture gospodarstva, primerljive z gospodarsko strukturo Evropske unije, z ustvarjanjem učinkovitega podpornega okolja

Iz primerjave izhodiščnih podatkov za analizo na podlagi osnovnih kazalnikov z namenom opredelitve programskih predpostavk na ravni EPD, je razvidno, da je tudi ob zaključku poročanja za programsko obdobje 2004–2006 delež MSP v vseh podjetjih prevladujoč. Po podatkih Eurostata za leto 2006, je delež MSP v EU-27, merjen z dodano vrednostjo in številom zaposlenih, 99,8%, od tega je delež mikro podjetij 91,8%, delež malih podjetij 6,9% ter srednjih 1,1%. V primerjavi z obdobjem pred širitvijo, ko so MSP predstavljala 98,8% vseh podjetij, se je torej delež MSP povečal za približno 1%.

Kljub temu, da je največji delež dodane vrednosti ter števila zaposlenih na ravni EU-27 še vedno v velikih podjetjih, pa je v obdobju 2004–2006 mogoče opaziti povečanje števila zaposlenih v MSP v primerjavi z izhodiščnimi podatki, ki so bili podlaga za analizo ter opredelitvijo ukrepov na ravni EPD. Tako se je v primerjavi z izhodiščnimi podatki bistveno povečal odstotek zaposlenih v MSP, in sicer iz 52% celotne delovne populacije, na 67,4%, od tega v največji meri v mikro podjetjih, kjer se je delež zaposlenih povečal od 23% na 29,7% v letu 2006, kar kaže na 30% rast števila zaposlenih v mikro podjetjih v obravnavanem obdobju.

Struktura slovenskih podjetij je po velikosti podjetij zelo podobna strukturi EU-27. Po podatkih iz leta 2006 je bilo tako v Sloveniji 99,7% malih in srednje velikih podjetij in 0,3% velikih podjetij. Od tega jih je bilo 92,8% mikro podjetij, 5,7% majhnih ter 1,3% srednje velikih podjetij. Po podatkih SURS za leto 2007, so ustvarila največ prihodkov (58,2%) in zaposlovala največ oseb velika podjetja, in sicer 33,8%, MSP so zaposlovala 76,2% vseh zaposlenih, od tega največ v mikro podjetjih 27,4%, manj v srednje velikih podjetjih, in sicer 20,8%, ter v majhnih podjetjih 18%.

Podatki po kazalnikih za MSP so tako za leto 2006, kot tudi za leto 2007, navedeni v spodnji tabeli.

Tabela 19: Podatki po kazalnikih za MSP (2006-2007)

Podatki po kazalnikih za MSP					
		Mikro	Mala	Srednja	Skupaj MSP
Število podjetij	2007	103.670	5.966	1.294	110.930
	2006	99.175	5.587	1.249	106.011
Število zaposlenih	2007	173.278	114.926	131.701	419.905
	2006	165.918	106.997	129.555	402.470
Število zaposlenih na podjetje	2007	1,6	19,3	101,8	3,8
	2006	1,6	19,2	103,7	3,8
Dodana vrednost na zaposlenega v EUR	2007	18.330	31.956	30.332	26.872
	2006	17.205	28.549	28.108	24.620

Vir: Slovenski podjetniški observatorij³⁰

Podjetniško aktivnost v Sloveniji lahko spremljamo z vidika vključenosti odraslega prebivalstva v podjetništvo, demografskih značilnosti podjetniške populacije, motivacija za podjetništvo, značilnosti nastajajočih, novih in ustaljenih podjetij, nagnjenosti k rasti in prerazpoznavanje poslovnih priložnosti ter elemente podjetniške zmogljivosti.

Iz pregleda podjetniške aktivnosti v Sloveniji za leti 2007 in 2008 (GEM Slovenija, 2009), lahko ugotovimo, da se je v opazovanem obdobju povečal delež vključenosti populacije v podjetništvo v primeru nastajajočih in novih podjetij bolj kot v primeru ustaljenih podjetij. Delež vključenosti populacije v primeru novih in nastajajočih podjetij je bil 6,4%, v ustaljenih pa 5,6%. Z vidika demografskih značilnosti prevladuje delež moških tako po kriteriju deleža od celotne populacije, kot po kriteriju deleža od števila podjetnikov. Medtem ko z vidika nastajajočih in novih podjetij prevladujejo zlasti starostne skupine populacije in podjetnikov od 25 do 34 let, in sicer 11,8%, ter od 35 do 44 let – 7,4%, v ustaljenih podjetjih prevladuje zlasti populacija in podjetniki iz starostne skupine med 45 in 54 leti starosti. Z vidika podjetnikov je prevladujoči motiv za ustanavljanje podjetij poslovna priložnost, ki je dodatno argumentirana s stopnjo svobode pri ustvarjanju ter s povečanjem dohodka.

Stopnja preživetja podjetij se razlikuje glede na čas delovanja podjetja. Za novonastala podjetja je značilno, da imajo najvišjo stopnjo smrtnosti (prenehajo poslovati) v drugem letu po ustanovitvi, saj jih v tem letu povprečno preneha poslovati 9%, v prvem letu 7,2%, kar pomeni, da je delež preživelih podjetij po 2 letih povprečno 83,8%. Stopnja smrtnosti se od tretjega leta po ustanovitvi postopoma znižuje in peto leto po ustanovitvi preneha poslovati »le« še 5,4% novonastalih podjetij oz. rečeno drugače, po podatkih SURS od leta 2000 prvih 5 let od ustanovitve preživi povprečno 64,1% podjetij. Smrtnost podjetij je odvisna tudi od drugih dejavnikov in sicer od razmer na trgu, alternativnih poslovnih priložnosti, dobičkonosnosti podjetij, v najmanjši meri priložnost prodaje podjetja. S tem se Slovenija približuje strukturi inovacijskih gospodarstev na tem področju.

Inovacijska naravnost slovenskih podjetnikov se kaže v pozicioniranju posameznih podjetij na trgu. Pri nastajajočih in novih podjetjih je pomembno, da je bodisi izdelek nov za vse kupce oziroma na trgu ni konkurenčnih podjetij, bodisi gre pri teh podjetjih za uporabo novih tehnologij. Nova in nastajajoča podjetja izkazujejo tudi večjo nagnjenost k rasti, saj je

³⁰ <http://www.epfip.uni-mb.si/raziskovanje/slovenski-podjetniski-observatorij/>

bil delež podjetnikov, ki so načrtovali porast za najmanj 10 delovnih mest ter hkrati za najmanj 50% v naslednjih petih letih 17,3%. Nagnjenost k rasti pomeni tudi usmerjenost v izvozno dejavnost, kar je še posebej kaže pri novih in nastajajočih podjetjih v primerjavi z ustaljenimi podjetji po podatkih GEM Slovenija za leto 2008.

Poleg pozitivne gospodarske rasti in s tem povezanim razpoznavanjem poslovnih priložnosti v obravnavanem obdobju lahko govorimo tudi o pozitivnih učinkih ukrepa izboljšanja podpornega okolja za podjetništvo tako pri vključevanju prebivalstva v podjetništvo, kot pri rasti in razvoju podjetij in njihovi inovacijski naravnosti.

Cilj: Zagotavljanje učinkovitih in dostopnih svetovalnih storitev in podpornih storitev svetovanja in informiranja za podjetja

Strateška usmeritev pospeševanja podjetništva in konkurenčnosti se je institucionalizirala v izvajalcih področne strategije. Kljub temu, da se je do konca proučevanega obdobja na slovenskem prostoru oblikovalo več institucij za zagotavljanje podpore podjetniški dejavnosti, imata osrednjo vlogo na tem mestu Slovenski podjetniški sklad (SPS) in Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI).

JAPTI je usmerjena v spodbujanje podjetniške kulture, vzpostavitev učinkovitega podpornega sistema za dostop do informacij in svetovalnih storitev za podjetnike, spodbujanje konkurenčnosti in inovativnosti, pomoč slovenskim podjetjem pri prodoru na tuje trge, širitev mreže predstavništev slovenskega gospodarstva v tujini in vzpostavitev prijaznejšega administrativnega in poslovnega okolja za tuje investicije.

Osrednja vloga SPS je opredeljena v ciljnih posameznih nacionalnih strategij in v izvedbenih strukturah strukturne politike na področju podjetništva. V okviru Programa ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013 (julij 2006) je SPS opredeljen kot izvajalec večine ukrepov finančne podpore MSP z lastniškimi in dolžniškimi viri na nacionalni ravni, pri čemer se povezuje z evropskimi finančnimi institucijami, slovenskimi bankami ter ostalimi potencialnimi investitorji. V Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji (november 2005) je bila neposredno opredeljena vzpostavitev mešanih skladov tveganega kapitala (država in investitorji), ki se sofinancirajo preko SPS. Preko SPS se zagotavljajo tudi ugodni krediti, garancije in leasingi za MSP.

Poleg storitev, ki sta jih malim in srednje velikim podjetjem omogočala SPS in JAPTI, se je povečalo število podpornih ustanov na področju dostopa do svetovalnih storitev, postopoma se je dvignila raven kakovosti posredovanih informacij vseh institucij, vključenih v izvajanje tovrstnih podjetniških storitev. Kljub temu, da ne razpolagamo s podatkom, v kolikšni meri so te aktivnosti vplivale na povečanje podjetniške aktivnosti, nastajanje novih podjetij in na rast teh podjetij, dosežene vrednosti kazalnikov kažejo na visoko doseganje ciljev prav na področju oblikovanja podpornega okolja za podjetništvo, kot tudi večje dostopnosti do finančnih virov, kar je gotovo vplivalo na povečanje podjetniške aktivnosti. Ustrezno podporno okolje za MSP je osnovni pogoj za krepitev inovacijske usmerjenosti podjetij in s tem prispeva k povečanju konkurenčnosti na tem segmentu gospodarstva. Pomembno je, da so navedene aktivnosti spodbujale angažiranje zasebnih sredstev, zato na tem mestu ugotavljamo povečanje deleža zasebnih virov za namen podjetniške dejavnosti ter pozitivne učinke izvedenih instrumentov v celotnem gospodarskem segmentu.

V primeru aktivnosti za izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo ter aktivnosti subvencioniranja, se kaže pozitiven vpliv izvajanja svetovalnih storitev v visokem povpraševanju po teh storitvah, saj je vrednost kazalnika »Število potrjenih kuponov - vavčerjev za svetovanje MSP" za več kot desetkrat preseгла načrtovano ciljno vrednost. V primeru izvajanja svetovalnih storitev MSP je odstotek privatno vloženi sredstev v

svetovanja letno dosegel in presegel načrtovano vrednost za 1%. Na povečanje obsega zasebnih virov za investicijske projekte je vplival boljši dostop do finančnih virov, ki je pomemben za podjetja v fazi zagona ali v fazi razvoja novega proizvoda, storitve ali procesa. Povečanje obsega angažiranih bančnih sredstev za projekte, za katere so banke pridobile poroštvo sklada je vplivalo tudi na močno povečanje skupne višine investicijskih vlaganj pri projektih MSP, za katere je bila prejeta premija. Kazalnik »angažirana bančna sredstva za projekte«, za katere banka pridobi poroštvo sklada je tako za 2,2-krat presegel načrtovano ciljno vrednost ob koncu programa. Kazalnik »skupna višina investicijskih vlaganj pri projektih MSP«, za katere je bila prejeta premija, je presegel načrtovano vrednost ob koncu obdobja za 2,7-krat.

Cilj: Spodbujanje produktivnih razvojnih naložb z namenom spodbujanja nastajanja podjetij in njihove rasti

Investicijske spodbude potrebujejo predvsem tista MSP, pri katerih ugotavljamo večjo nagnjenost k rasti. Dostop do finančnih virov za investicije omogoči večji obseg investicij. Število delovnih mest, ustvarjenih na osnovi aktivnosti za MSP, močno presega načrtovane vrednosti.

Sklep o doseganju cilja: iz navedenega lahko sklepamo, da so cilji zagotoviti učinkovite, dostopne svetovalne storitve, podporne storitve svetovanja in informiranja za podjetja, z namenom izboljšanja njihovega delovanja, konkurenčnosti ter spodbujanja zaposlovanja, s tem pa tudi prispevati k ugodnemu poslovnemu okolju za podjetništvo, ki spodbuja nastajanje novih podjetij ter pospešuje rast, ter cilji spodbujanja produktivnih razvojnih naložb z namenom spodbujanja nastajanja podjetij in njihove rasti, doseženi.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 20: Finančni podatki za ukrep 1.3

Ukrep 1.3.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	32.817.168
Razpisana sredstva	41.026.877
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	40.846.282
Podpisane pogodbe	40.800.605
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	39.413.910
Plačani in certificirani izdatki	39.202.552
Prispevek Skupnosti	27.363.906

Specifika vsebinskih opredelitev izboljšanja podpornega okolja za podjetništvo je v finančnem izrazu na eni strani pomenila povečanje relativne teže ukrepa v primerjavi s prvotno načrtovano in sicer od 15% na 18,8%. K povečanju sredstev je poleg prerazporeditev prispevala tudi uvedba novega instrumenta v letu 2005, in sicer Neposredne spodbude za investicijske projekte MSP, z namenom pospešitve črpanja sredstev na področju podjetništva in konkurenčnosti. Inovativni pristop k izvajanju vsebin pospeševanja podjetniške aktivnosti in dostopa do virov sredstev za podjetja je vplival tudi na veliko povpraševanje po teh sredstvih s strani gospodarskega sektorja ter posledično povečanju razpisanih sredstev za ta namen. Zato je bilo v okviru tega ukrepa v primerjavi z 32,82 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 41,03 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 40,85 mio EUR, podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 40,80 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 39,20 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 27,36 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 21: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.3

	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Ukrep 1.3 (Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo)	Vpliv	Št. ustvarjenih novih neto delovnih mest ¹	min. 200 (ob koncu programa)	1.526*
	Rezultat	Št. ustvarjenih novih bruto ² delovnih mest	min. 400 (ob koncu programa)	min. 2.565
	Učinek	Št. potrjenih kuponov - vavčerjev za svetovanje MSP	min. 500 (letno)	5.448
	Učinek	Št. podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP	min. 300 (letno)	492
1.3.1 (Subvencionirane svetovalne storitve MSP)	Vpliv	Število ustvarjenih novih neto delovnih mest	0	n.p.**
	Rezultat	Št. ustvarjenih novih bruto delovnih mest	min. 200 (ob koncu programa)	n.p.**
	Učinek	Št. potrjenih kuponov - vavčerjev za svetovanje MSP	min. 500 (letno)	5.448
	Učinek	Odstotek privatno vloženih sredstev v svetovanja letno	min 50% (letno)	51%
1.3.2 (Zagotavljanje garancij za investicijske projekte MSP preko bank in 1.3.3 Zagotavljanje podpore investicijskim projektom MSP) in 1.3.4 (Neposredne spodbude za investicijske projekte MSP)	Vpliv	Št. ustvarjenih novih neto delovnih mest	min. 200 (ob koncu programa)	1.526*
	Rezultat	Št. ustvarjenih novih bruto delovnih mest	min. 400 (ob koncu programa)	min. 2.565
	Učinek	Št. podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP	min. 300 (letno)	492
	Učinek	Skupna višina investicijskih vlaganj pri projektih MSP, za katere je bila prejeta premija	37,6 mio EUR (ob koncu programa)	103,3 mio EUR
	Učinek	Angažirana bančna sredstva za projekte, za katere banka pridobi poroštvo sklada	12,5 mio EUR (Ob koncu programa)	27,5 mio EUR

Vir: PD 2004-2006, MG, Letno poročilo EPD 31.12.2008

¹ št. ustvarjenih novih neto delovnih mest izračunamo na osnovi razlike med številom ustvarjenih novih bruto delovnih mest (pomeni število novih zaposlitev v določenem obdobju) in številom prenehanj delovnega razmerja v določenem obdobju.

² št. ustvarjenih bruto novih delovnih mest pomeni število novih zaposlitev v določenem obdobju.

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najbolj zmerni oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki prispevajo k številu neto delovnih mest)

** kazalnik je za instrument neustrezen in se ne spremlja, ker so bile subvencije za svetovanje tako nizkih vrednosti, da ni bilo mogoče pričakovati, da bodo podjetja zaradi subvencioniranja svetovanja na novo zaposlovala, kar tudi ni bil namen tega instrumenta

Kazalniki učinka:

Z namenom uresničevanja cilja razvoja podjetništva, in sicer tako z izboljšanjem podpornega okolja za podjetništvo, kot tudi z zagotavljanjem lažjega dostopa do kapitala, so bile v okviru ukrepa 1.3 izvedene aktivnosti vavčerskega svetovanja ter zagotavljanja podpore podjetjem z različnimi oblikami finančnih instrumentov, tako z garancijami za investicijske projekte MSP, kot tudi s subvencioniranjem obrestne mere. Na podlagi doseženih vrednosti kazalnikov lahko sklepamo o relevantnosti in ustreznosti opredeljenih ciljev. Zagotavljanje svetovalnih storitev za podjetnike ter spodbujanje produktivnih naložb podjetij se izraža s številom podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP.

Kazalnik »Število podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP«, katerega cilj je bil min. 300 letno, kaže, da je bilo podprtih skupaj 492 projektov, od tega 434 investicijskih projektov MSP v obdobju 2004-2006, v letih 2007 in 2008 pa dodatnih 58 investicijskih projektov MSP. V letu 2005 je bilo ugotovljeno, da instrument 1.3.3 (v okviru katerega so bile možne subvencije do 15% za dolgoročne investicije) ne zadostuje potrebam gospodarstva in se je na osnovi tega uvedel novi instrument 1.3.4, ki je omogočal subvencije v višini do 55% za upravičene stroške, zato je bilo z višjimi zneski subvencij podprto manjše število projektov.

Za kazalnik »Število potrjenih kuponov - vavčerjev za svetovanje MSP«, katerega ciljna vrednost je bila 500 letno, dosežena ciljna vrednost ostaja nespremenjena od leta 2006 s potrjenimi 5.448 kuponi - vavčerji, kar je več kot 500 letno.

Ukrep 1.3 znatno prispeva k doseganju ciljev EPD na nacionalnem nivoju, saj so se v okviru instrumenta 1.3.4 prednostno spodbujale investicije v skupine regij A in B (na javnem razpisu v letu 2005 je bilo 100% sredstev namenjenih za projekte v teh dveh skupinah regij). Odločitev za uvedbo novega instrumenta 1.3.4 v letu 2005 se je izkazala za pravilno, saj se je instrument izkazal kot zelo uspešen, saj so podjetja izkazala izreden interes za razpis tako v letu 2005 kot v letu 2006. Vlog je bilo toliko, da sta bila razpisa zaprta že po prvem odpiranju.

Kazalnik »Skupna višina investicijskih vlaganj pri projektih MSP«, za katere je bila prejeta premija - ciljna vrednost 37,6 mio EUR – dosežena višina investicijskih vlaganj je znašala 103,3 mio EUR - je presegel načrtovano vrednost ob koncu obdobja za 2,7-krat.

Poleg predvidenih kazalnikov, ki opredeljujejo cilje ukrepa 1.3 EPD, se je v podprtih podjetjih v okviru instrumenta 1.3.4 tudi pozitivno spremenila dodana vrednost na zaposlenega in sicer po razpisu iz leta 2005 za 28,6% (če primerjamo podatke pred investicijo s podatki 3 leta po izvedbi investicije) in po razpisu iz leta 2006 za 22,1% (če primerjamo podatke pred investicijo s podatki 2 leti po izvedbi investicije).

Kazalnik rezultata:

»Število ustvarjenih bruto novih delovnih mest« pomeni število novih zaposlitev v določenem obdobju. Kazalnik »Število ustvarjenih novih bruto delovnih mest«, katerega ciljna vrednost je bila min. 400, je po oceni močno presežena. Podatek o številu ustvarjenih bruto delovnih mest do 31.12.2008 je bil ocenjen na minimalno 2.565 ustvarjenih delovnih mest, kar za več kot 6,4-krat presega ciljno vrednost.

Instrument 1.3.4 je najuspešnejši v okviru ukrepa 1.3, tako zaradi interesa za razpisa kot tudi zaradi učinkov. Z odobrenimi projekti po razpisu iz leta 2005 je bilo v podprtih podjetjih do 31.12.2008 povečano število zaposlenih za 718 delavcev in po razpisu iz leta 2006 do 31.12.2008 za 1.096 delavcev, glede na 31.12. pred investicijo.

Kazalnik vpliva:

Število ustvarjenih novih neto delovnih mest izračunamo na osnovi razlike med številom ustvarjenih novih bruto delovnih mest (pomeni število novih zaposlitev v določenem obdobju) in številom prenehanj delovnega razmerja v določenem obdobju. Kazalnik je po končnih podatkih močno presegel načrtovano vrednost, saj je bila dosežena ocenjena vrednost po obrazloženi metodologiji 1.526 ob koncu obdobja.

3.1.4 Ukrep 1.4: Gospodarska infrastruktura in javne storitve

Splošni cilj:

- povečati obseg javnih naložb v infrastrukturo in storitve z neposrednim ekonomskim učinkom na promocijo projektov, ki izhajajo iz ukrepov 1.1, 1.2 in 1.3

Specifični cilji:

- razviti javno razvojno raziskovalno in izobraževalno infrastrukturo, in okrepiti zmogljivosti univerz in javnih raziskovalnih ustanov za ustvarjanje in prenos znanja in novih tehnologij.
- ustanoviti ustrezno IKT infrastrukturo, ki omogoča hitro, širokopasovno internetno povezavo za raziskovalna, izobraževalna in poslovna okolja.
- zagotoviti ustrezne lokacije za ekonomske dejavnosti v Sloveniji z namenom povečevanja domačih in tujih neposrednih naložb.
- povečati naložbe v javno infrastrukturo, promet, rekreacijske in kulturne objekte, ki bodo podpirali razvoj turističnih destinacij in kakovost turističnih proizvodov.
- z razvojem javnega prometa, komunalne infrastrukture in javnih storitev povečati kvaliteto in dostopnost infrastrukture, ki podpira trajnostno mobilnost in omogoča lažji dostop do poslovnih con in turističnih destinacij.

Ukrep izgradnje gospodarske infrastrukture in zagotavljanja javnih storitev se osredotoča na javne naložbe, ki ostale ukrepe dopolnjujejo z zagotavljanjem javne infrastrukture in z njimi povezanih storitev, potrebnih za investiranje, prenos znanja in promocijo podjetništva.

Cilj: Povečanje obsega javnih naložb v infrastrukturo in storitve

Gospodarska infrastruktura po tem ukrepu vključuje investicije v javno komunalno infrastrukturo (čiščenje odpadnih voda, oskrba s pitno vodo, ceste, železnice, industrijski tiri, kanalizacija, telekomunikacije, kolesarske steze, elektrika), naravno in kulturno dediščino, razvojno infrastrukturo (javne raziskovalne ustanove, izobraževalni, turistični in poslovni objekti) in povezane javne storitve (podporne informacijske storitve za MSP ter lokalne skupnosti).

Namen projektov tega ukrepa je bil vzpostaviti ustrezno podporno okolje za pospešitev rasti tistih dejavnosti, ki so predmet sofinanciranja v prvih treh ukrepih PN. K pomembnosti izgradnje podporne infrastrukture priča zlasti to, da imajo tovrstne investicije vpliv na konkurenčnost celotnega gospodarstva. Gradbeništvo ter investicije v nepremičnine so v obdobju pred gospodarsko in finančno krizo beležile najvišje stopnje rasti tako na področju EU-27, kot tudi v Sloveniji. Investicije v javno komunalno infrastrukturo za opremljanje poslovnih con ter povezane storitve pomenijo na eni strani element pospeševanja podjetništva, na drugi strani pa izvajanje aktivne industrijske in regionalne politike.

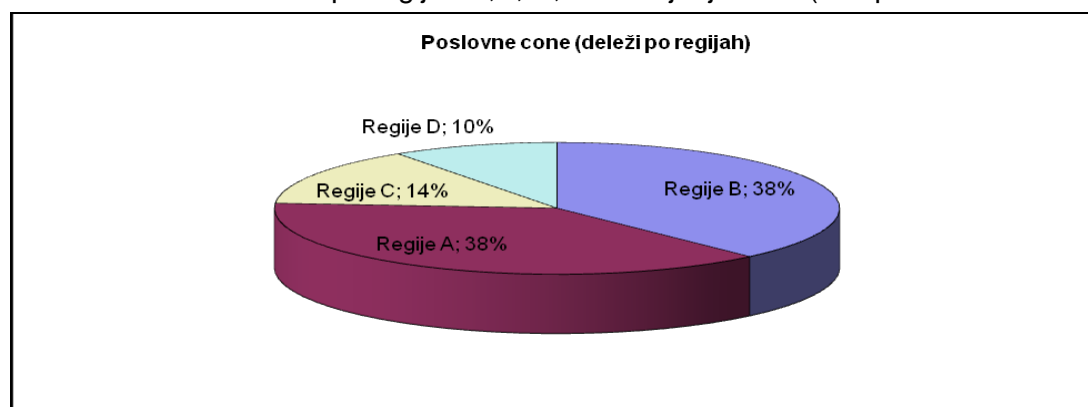
Cilj: Razvoj javne razvojno raziskovalne in izobraževalne infrastrukture

Investicije v podporno infrastrukturo na poslovnem in razvojno raziskovalnem področju omogočajo intenziviranje rasti poslovnega sektorja, ki bistveno povečuje konkurenčnost celotnega gospodarstva. Investicije v podporno infrastrukturo za razvoj inovacijskega okolja ter razvojno raziskovalne dejavnosti v primeru centrov odličnosti so prispevale h krepitvi razvojno raziskovalne infrastrukture, ki je koristila vsem partnerjem v teh strukturah, pa tudi navzven obstoječe mreže povezav. Aktivnost je dosegla sinergijske učinke tudi z opredelitvijo vstopnih pogojev pri kandidiranju na razpis za ta sredstva. Vsaj en raziskovalno razvojni projekt iz ukrepa 1.1 je bil pogoj za pridobitev sofinanciranja v tem ukrepu. Sofinancirana oprema iz ukrepa 1.4 je bila namenjena pripravi vzorcev in izvedbi meritev ter analiz, posodobitvi računalniške in multimedijske infrastrukture ter obnovitvi in opremljenosti prostorov. Na ta način se je povečala tako dosegljivost uporabnikov storitev do teh storitev, na drugi strani se je z vključitvijo v mednarodne projekte dosegala mednarodna primerljivost centrov odličnosti.

Cilj: Zagotavljanje ustreznih lokacij za ekonomske dejavnosti v Sloveniji z namenom povečevanja domačih in tujih neposrednih naložb

Pospeševanje razvoja gospodarske infrastrukture na območju industrijskih, industrijsko obrtnih, obrtnih in poslovnih dejavnosti je pomenilo tudi ustvarjanje ustreznega podjetniškega okolja za razvoj vseh segmentov poslovnih dejavnosti. Poleg povečanja naložb v gospodarsko infrastrukturo je bil cilj investicij v poslovne cone tudi zagotovitev ustrezne površine za ekonomske dejavnosti v Sloveniji ter povečanje obsega domačih in tujih neposrednih naložb. Uresničevanje regionalnih ciljev je bilo pogojeno z zagotavljanjem najmanj 60% sredstev upravičencem iz regij A in B, preostali del pa upravičencem iz regij C in D. Z izvedbo aktivnosti naložb v razvoj poslovnih con je prišlo do zmanjšanja ali odprave ugotovljenih pomanjkljivosti za spodbujanje naložb zaradi pomanjkanja ustrezno opremljenih poslovnih con (s potrebno komunalno infrastrukturo, prometnimi ter komunikacijskimi povezavami).

Slika 10: Poslovne cone po regijah A,B, C, D - izvajanje EPD (ukrep 1.4 – instrument 1.4.1)

Vir: Resorna ministrstva

Cilj: Vzpostavitev ustrezne informacijsko komunikacijske infrastrukture za hitro, širokopasovno internetno povezavo za raziskovalna, izobraževalna in poslovna okolja

Informacijsko komunikacijska opremljenost pomeni na eni strani večjo dostopnost do informacij, na drugi pa prispeva k doseganju ustrezne stopnje razvitosti informacijsko komunikacijskih tehnologij v okviru multimedijskih centrov za različne segmente uporabnikov. Razvoj novih tehnologij in znanj, prenos znanja hkrati z uvajanjem vseživljenjskega učenja in povečanjem digitalne pismenosti ter spodbujanjem ustvarjalnosti

in inovativnosti, s posebnim poudarkom na infrastrukturi IKT, je bilo posebnega pomena za izvajanje aktivnosti informacijsko komunikacijske infrastrukture. To je na eni strani neposredno vplivalo na večjo uporabo IKT v različnih segmentih družbenega okolja, na drugi stran pa je vključenost v mreže multimedijskih centrov pomenila ustrezno infrastrukturo za mrežne oblike poslovnih aktivnosti, kjer je zlasti pomembna tako diverzifikacija dejavnosti, kot tudi stalna rast števila uporabnikov storitev teh centrov.

Instrument 1.4.7 Javna naročila za projekte širokopasovnih povezav v programskem obdobju 2004-2006 ni bil izveden zaradi dveh neuspešnih javnih razpisov. O razlogih za neuspešnost instrumenta je bila EK obveščena v pismu dne 26.9.2006. Razpisana sredstva za ta instrument so znašala 15,9 mio EUR in so bila porazdeljena na 12 statističnih regij, v skladu s študijo »Identifikacija subjektov v ukrepu 1.4.07 s predlogom izvedbe širokopasovnih povezav glede na razvitost posamezne regije«. V večjem delu (60%) so bila namenjena manj razvitim regijam. Institucije so bile izbrane s ciljem zagotoviti širokopasovno omrežje čim več institucijam, prednost so imeli kraji v manj razvitih regijah, zato je izključil razvitejše kraje, kjer je trg dostopen. Tako so bili izbrani kraji, v katerih je manjši komercialni interes za izgradnjo optične infrastrukture. Pri obeh javnih razpisih je bil izkazan komercialni interes s strani operaterja, kar je pomenilo, da ni bilo več mogoče govoriti o financiranju gradnje javne lokalne infrastrukture optičnih vlaken ob odsotnosti komercialnega interesa, kar je bil cilj in namen predmetnih javnih naročil. Zaradi neuspešnosti obeh javnih razpisov je bil na podlagi predloga MG in obravnave na 25. redni seji PS ESRR dne 23.2.2007, sprejet sklep o ukinitvi instrumenta 1.4.7. To pomeni, da kazalniki, ki so bili predvideni za ta instrument in posledično tudi za ukrep 1.4 niso doseženi. Nedodeljena sredstva skupaj z dodelitvijo dodatnih pravic porabe po sklepu Vlade RS januarja 2006, so bila dodeljena uspešnim instrumentom v okviru 1. PN.

Cilj: Povečanje naložb v javno infrastrukturo, promet, rekreacijske in kulturne objekte

Investicije na področju ohranjanja kulturne dediščine so pomemben segment in osnova za trženje slovenskega turizma. Prispevajo k doseganju sinergije trajnostnega razvoja turizma ter ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter k večji mednarodni prepoznavnosti Slovenije. Obnova gradov na Slovenskem je na eni strani usmerjena v ohranjanje, oživljanje in aktualizacijo dediščine, na drugi strani postavlja kulturo kot kategorijo gospodarskega razvoja, človeških virov ter kakovosti življenja in socialne kohezivnosti. Z obnovo petih gradov (grad Grad, grad Ptuj, grad Pišce, grad in pristave na gradu Snežnik ter grad Negova) je bil dosežen celosten pristop k ohranjanju dediščine, hkrati pa je bila dana možnost izkoriščanja turističnega potenciala in tako prispevanje k razvoju regionalnih potencialov na tem področju. Kljub neenakomerni regionalni pokritosti se ugotavlja, da je bil večji delež sredstev namenjen regijam iz severovzhodne Slovenije.

Cilj: Razvoj javnega prometa, komunalne infrastrukture z namenom povečanja kvalitete in dostopnosti infrastrukture za podporo trajnostne mobilnosti

K doseganju trajnostnega vidika prispevajo tudi investicije v prometno, še posebej letališko infrastrukturo, ki je velik multiplikator tako turističnega, kot tudi regionalnega in celotnega gospodarskega razvoja. Letališče Maribor je eno od treh mednarodnih slovenskih letališč, ki je tako z geografskega, kot tudi regionalnega in prometnega vidika pomemben dejavnik gospodarskega razvoja celotne regije. V skladu s prometno politiko v Republiki Sloveniji, kjer je predviden razvoj vseh mednarodnih letališč, je en od pogojev za doseganje katalitičnih učinkov razvoja prav gotovo zagotavljanje ustrezne varnosti v letalskem prometu. Pogoji za operativnost letališč so opredeljeni tako v mednarodnih pravilih, kot tudi v pravilih EU ter jih mora izpolnjevati vsako letališče, vključeno v mednarodni letalski promet. Izboljšani operativni pogoji so letališču omogočili izvedbo večjega števila letalskih operacij in večjo stopnjo pripravljenosti na sprejem in odpravo večjega števila letal, potnikov ter večjega obsega tovora. Z razvojem in zagotavljanjem ustrezne infrastrukture je bila tako

zagotovljena vključitev v mednarodne prometne tokove, s tem pa tudi možnost povečanja mednarodne menjave ne samo v smislu tranzitne vstopno/izstopne točke, ampak tudi v smislu začetne oziroma končne destinacije.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 22: Finančni podatki za ukrep 1.4

Ukrep 1.4.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	59.518.661
Razpisana sredstva	83.936.510
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	63.606.372
Podpisane pogodbe	63.093.708
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	64.452.089
Plačani in certificirani izdatki	69.598.247
Prispevek Skupnosti	44.557.832

Investicije v gospodarsko infrastrukturo in javne storitve so zlasti z vidika pomena investicij pri spodbujanju gospodarske rasti na nacionalni ravni v največji meri presegale načrvano realizacijo sredstev. Kljub temu, da se je relativna teža ukrepa zmanjšala iz 45% na 34,1% na ravni 1. PN, pa je ukrep z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrvano vrednost. Zmanjšanje je na eni strani posledica zmanjšanja števila izvedenih instrumentov v primerjavi s prvotno načrtovanimi, poleg tega pa je posledica tudi zmanjšanja sredstev na posameznih instrumentih zaradi izpolnjevanja priporočil izvedenih revizij na različnih ravneh. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi z 59,52 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 83,94 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 63,61 mio EUR, podpisanih pogodb v skupnem obsegu 63,09 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 69,60 mio EUR. Velika odstopanja med obsegom sredstev v pogodbah o sofinanciranju ter izplačili iz javnih virov izhajajo iz dejstva, da v javne vire na tem mestu uvrščamo tudi sredstva občinskih proračunov, ki tvorijo delež sofinanciranja v primeru projektov izgradnje poslovnih con. Posledično iz tega izhaja tudi prispevek Skupnosti na EK, ki je bil do konca obdobja 44,56 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 23: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 1.4

Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Vpliv		
Število ustvarjenih novih neto delovnih mest - ocena števila ustvarjenih bruto delovnih mest	152	998* -1.4.1 = 1.474 -1.4.2 in 1.4.3 = 129 -1.4.5 = 37 -1.4.9 = 8 - 1.4.10 = 29 SKUPAJ = 1.677
Število ohranjenih delovnih mest - ocena števila ohranjenih bruto delovnih mest	39	n.p. -1.4.1 = 0 -1.4.2 in 1.4.3 = 12 -1.4.5 = 124 -1.4.9 = 28 - 1.4.10 = 0 SKUPAJ = 164
Učinek		
Število javnih investicijskih projektov:	65	62
- 1.4.1 Št. javnih investicijskih projektov (poslovnih con)	30	- 1.4.1 = 15
- 1.4.2 in 1.4.3 Število podprtih centrov odličnosti	8	- 1.4.2 in 1.4.3 = 9
- 1.4.4 Št. javnih investicijskih projektov (gradov)	7	- 1.4.4 = 5
- 1.4.5 Število multimedijских centrov povezanih v mrežo	12	- 1.4.5 = 23
- 1.4.6 Število objektov športno-turistične infrastrukture	1	- 1.4.6 = 2
- 1.4.7 Št. javnih investicijskih projektov (širokopasov.)	(1)**	- 1.4.7 = 0**
- 1.4.9 Št. javnih investicijskih projektov (letališč)	1	- 1.4.9 = 1
- 1.4.10 Število objektov športno-turistične infrastrukture	4	- 1.4.10 = 7
Rezultat		
Število podprtih centrov odličnosti	8	9
Število javnih institucij povezanih s širokopasovno internetno povezavo	150	0**

Vir: PD 2004-2006, resorna ministrstva

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest prispevajo)

** Instrument 1.4.7 je bil ukinjen, sredstva prerazporejena na druge instrumente in zato kazalnik ni bil dosežen.

Kazalnik učinka:

Četrti Ukrep EPD Razvoj gospodarske infrastrukture in javne storitve predstavlja komplementarni ukrep prvim trem, ki predstavljajo praviloma ukrepe državnih pomoči. Ob načrtovanju ukrepa smo si zadali cilj izvesti 65 javnih investicijskih ukrepov na različnih področjih, od poslovnih con, do kulturnih projektov, centrov odličnosti, razvoja informacijske-komunikacijske tehnologije, prometne do športno-rekreacijske infrastrukture.

Pester nabor javnih investicijskih projektov pomembno posredno prispeva k razvoju osnovne gospodarske infrastrukture v regijah. Izbrani kazalnik učinka na ravni ukrepa »Število javnih investicijskih projektov« ni bil dosežen glede na načrtovano vrednost predvsem iz razloga ukinitve instrumenta, ki naj bi spodbujal širokopasovne povezave. Ostali kazalniki učinka na ravni instrumentov so bili doseženi ali preseženi glede na načrtovano vrednost. Podprtih centrov odličnosti je bilo 9, kar pomeni preseganje ciljne vrednosti za 1 center odličnosti. Pri kazalniku »Število multimedijских centrov« je vrednost prav tako presežena, v mrežo jih je povezanih 14, torej 2 več od ciljne vrednosti.

Izjema je le »Število obnovljenih gradov«, kjer je bilo glede na dodeljena sredstva in dvig cen v gradbeništvu mogoče obnoviti le pet namesto sedmih gradov. Celovito gledano je ukrep učinkovit glede na zastavljene cilje, med prejemniki pa so zastopane vse regije. Relevantnost ukrepa izkazuje tudi dejstvo, da je bila v novem programskem obdobju posebna razvojna prioriteta namenjena spodbujanju ukrepov regionalne javne infrastrukture, nadaljujejo pa se tudi drugi instrumenti, ki so bili že izvajani v okviru tega ukrepa.

Kazalniki rezultata:

S **kazalniki rezultata** merimo uspešnost doseganja ukrepa. Uspešnost tega ukrepa smo merili z dvema kazalnikoma rezultata, ki sicer nista v celoti zajela vseh aktivnosti v ukrepu. Prvi, »Število podprtih centrov odličnosti« smo presegli glede na zastavljeno vrednost. Podprtih centrov odličnosti je bilo 9, kar pomeni preseganje ciljne vrednosti za 1 center odličnosti. Drugi, »Število javnih institucij povezanih s širokopasovno internetno povezavo«, pa se je izkazal za neprimerne. Prvi razlog predstavlja dejstvo, da se instrument iz že navedenih razlogov ni izvajal, v času izvajanja pa je tudi sicer razvoj na tem področju presegel smiselnost tako zastavljenega cilja. Na projektni ravni smo zato razvili kazalnike rezultata doseganja ciljev projektov, ki odražajo dejanske aktivnosti, ki so se odvijale znotraj instrumentov, sicer pa ob vrednotenju le-teh kažejo na doseženo uspešnost posameznih ciljev instrumentov.

Kazalnik vpliva:

Kazalnik vpliva, ki smo si ga zastavili na tem ukrepu, to je »Število neto ustvarjenih delovnih mest« in »Število ohranjenih delovnih mest« predstavlja posredni kazalnik. Infrastruktura, v katero smo vlagali namreč zgolj posredno vpliva na ustvarjanje neto delovnih mest. Po sedanjem spremljanju smo ciljno vrednost 152 z bruto delovnimi mesti že presegli.

V skladu s cilji projektov in kot izhaja iz pogodb o sofinanciranju je bil namen financiranja izgradnja komunalne infrastrukture. Prav tako je iz strukture upravičenih stroškov na projektih razvidno, da so upravičeni stroški gradbena dela in instalacije ter stroški tehničnega in finančnega strokovnega svetovanja. Iz tega sklepamo, da predmet sofinanciranja uresničuje cilje projektov in je v skladu z namenom in ciljem investicije. Kazalniki učinka so tako neposredno povezani z izvajanjem projektov in jih je mogoče obrazložiti v smislu finančnega učinka aktivnosti, ki so bile izvedene na obravnavanem projektu.

Kazalnika rezultata »Število novih delovnih mest« ni mogoče neposredno povezati s finančnim učinkom izvajanja aktivnosti v zvezi s projektom, saj lahko nastanejo le posredno, kot posledica aktivnosti, ki ustreza realizaciji osnovnega cilja projekta, torej izgradnji komunalne infrastrukture. Glede na to, da delovna mesta nastanejo kot posreden oz. induciran vpliv izvedbe projekta, na tem mestu ugotavljamo, da gre za neustrezno opredelitev vrste kazalnika in posledično tudi ciljne vrednosti, ki izhaja iz zgoraj navedenih dejstev. V času določitve tega kazalnika metodologija merjenja ni bila poenotena in zato prihaja do odstopanja od ciljnih vrednosti. K temu sta prispevala tudi zamik v pričetku projektov ter gospodarska in finančna kriza v obdobju spremljanja projektov, ko naj bi bilo že razvidno doseganje tega cilja. Kljub temu se projekti spremljajo do konca leta 2013, kar je v skladu z določbami o spremljanju projektov pet let po zaključku izvajanja investicije. V tem obdobju bomo spremljali tudi napredek pri doseganju navedenega kazalnika.

3.2 Prednostna naloga št. 2: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

2. PN Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje je zasledovala naslednje ključne cilje: vlaganje v znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje z namenom ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, boj proti brezposelnosti, spodbujanje socialnega vključevanja oseb s posebnimi potrebami, vseživljenjsko učenje in razvoj spretnosti ter prilagodljivosti človeških virov in nadaljnje usposabljanje delavcev v perspektivnih sektorjih ter sektorjih, ki se prestrukturirajo.

Splošni cilj:

- vlaganje v znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje, povečanje števila kakovostnih delovnih mest, zmanjšanje obsega brezposelnosti, spodbujanje socialnega vključevanja skupin s posebnimi potrebami, spodbujanje vseživljenjskega učenja z višjo kakovostjo in lažjo dostopnostjo izobraževanja in usposabljanja za življenje in delo, ter zvišanje ravni prilagodljivosti delavcev.

Specifični cilji:

- zviševanje stopnje zaposlenosti in zmanjševanje stopnje brezposelnosti; posebna pozornost bo posvečena preprečevanju dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim na poti do zaposlitve (prek integracijske poti).spodbujanje dostopa ljudi s posebnimi potrebami in težavami do trga dela.
- ustvarjanje potrebnih sistemov in struktur za izvajanje vseživljenjskega učenja, ki zagotavljajo temeljne človeške vire in infrastrukturo in so nujno potrebni za večjo udeležbo v vseživljenjskem učenju v Sloveniji in za izboljšanje kakovosti in dostopa do vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja.
- izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij, in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest.

Globalna gospodarska in finančna kriza je po letih rasti in ustvarjanju delovnih mest povzročila vrnitev v stanje nekaj desetletij nazaj, prav tako pa je vplivala na kakovost življenja in perspektivo ljudi. Kriza je prizadela posamezne segmente prebivalstva bolj kot ostale, v splošnem pa tiste, za katere so že predhodno obstajali programi pomoči in so bile identificirane kot ciljne skupine upravičencev, kot so ženske, starejši, ponovno se je povečal problem brezposelnosti med mlajšimi. Posledice krize so zahtevale redefinicijo prioritet, da bi se na tak način ponovno približali učinkoviti politiki zaposlovanja, kot je bila v primeru pred pojavom krize. Ohranjanje zaposlenosti, ustvarjanje delovnih mest in pospeševanje mobilnosti ter izobraževanje in usklajevanje potreb po delavcih s povečevanjem dostopa do zaposlitve so novi ali redefinirani izzivi, ki izhajajo iz Evropskega plana za oživljanje gospodarstva (EK, 2008).

Kljub temu pa gospodarska in finančna kriza ni popolnoma izničila učinkov ukrepov, ki so bili opredeljeni v strateških dokumentih in so se izvajali kot ukrepi socialne politike v obdobju od leta 2000 do 2008, z vidika Slovenije pa še posebej v obdobju po vstopu v EU, od leta 2004 dalje.

Iz analize stanja tako na ravni EU, kot tudi na ravni Slovenije, je razvidno, da je v obdobju od leta 2000-2008 zaposlenost naraščala, intenzivnost in obseg rasti pa sta se razlikovala glede na spol, starost in vrsto zaposlenosti. Stopnja zaposlenosti je na področju EU-27 naraščala s pozitivnimi stopnjami rasti, in sicer se je od 62,2% v letu 2000 povečala na 65,9% v letu 2008. Po podatkih Eurostata za Slovenijo, je zaposlenost naraščala z višjo stopnjo v primerjavi s povprečjem EU-27, in sicer od 62,8% v letu 2000, na 68,8% v letu

2008. Pospešeno rast s pozitivnimi stopnjami rasti je bilo še posebej mogoče zaznati po letu 2004, ko je Slovenija vstopila v EU.

Ukrepi za povečanje zaposlenosti so bili usmerjeni tako v povečanje stopnje zaposlenosti, kot tudi v povečanje zaposlenosti posameznih ciljnih skupin, zlasti žensk, starejših in mladih, ter posebnih skupin, zlasti invalidov, etničnih skupin in podobno.

Ukrepi, ki so bili sprejeti na ravni EU za povečanje zaposlenosti žensk, so povzročili hitrejšo rast zaposlenosti žensk v primerjavi z moškimi. Prav tako se je povečala zaposlenost med starejšimi moškimi v skupini od 55-64 let, in sicer od 47% v letu 2000 na 55% v letu 2008. Stopnja zaposlenosti žensk se je povečala v obeh starostnih skupinah, in sicer pri ženskah od 55-64 let za več kot 9%, pri ženskah med 25 in 64 let pa za 6%. Kljub temu problem t.i. »spolne vrzeli« še obstaja v vseh starostnih kategorijah prebivalstva, saj je bilo zaposlenih 59% žensk in 73% moških v letu 2008.

Za Slovenijo je bila ob vstopu Slovenije v EU značilna zlasti nezadovoljiva izraba človeških potencialov v državi in nekaterih regijah. Stanje ob koncu leta 2008 se je relativno izboljšalo, in sicer za 10,7% glede na leto 2000, pri ženskah za 9%. Stopnja aktivnosti prebivalstva, ki jo primerjamo z letom 2004, se je v tem obdobju povečala za 1,5 odstotne točke, v primeru žensk pa za 1,6 odstotne točke. Na drugi strani se je stopnja delovne aktivnosti na ravni celotnega prebivalstva povečala za 1,6 odstotne točke, v primeru žensk pa celo za 2,1 odstotno točko.

Cilj: Zviševanje stopnje zaposlenosti in zmanjševanje stopnje brezposelnosti

Iz primerjave starostnih skupin prebivalstva lahko sklepamo, da se struktura delovno aktivnega prebivalstva ni spremenila, kljub temu pa je mogoče sklepati o povečani stopnji delovne aktivnosti v vseh starostnih skupinah prebivalstva, z izjemo skupine 65+, kjer se je delovna aktivnost znižala v primerjavi z letom 2004, in sicer za 2,2 odstotni točki. Stopnja delovne aktivnosti se je najbolj povečala v skupini od 15 do 25 let, in sicer za 4,4 odstotne točke v letu 2008 glede na leto 2004, ter v skupini od 50 do 64 let, in sicer za 4 odstotne točke. Nekoliko nižja rast je bila zabeležena v skupini 25 do 49 let, in sicer za 2,3 odstotne točke v proučevanem obdobju.

Stopnja brezposelnosti je prav tako variirala tako glede na spol, kot tudi glede na starostno skupino. Stopnja brezposelnosti se je v primerjavi z letom 2004 znižala za 1,9 odstotne točke, in sicer od 6,3 na 4,4, od tega pri moških za 1,4 odstotne točke na 4%, pri ženskah pa za 2 odstotni točki, in sicer od 6,9 na 4,9 v letu 2008. Po starostnih skupinah se je stopnja brezposelnosti najbolj znižala v skupini od 15 do 24 let, in sicer za 5,6 odstotne točke, najmanj pa v skupini od 50-64 let, in sicer za 0,7 odstotne točke. Po podatkih za stopnjo registrirane brezposelnosti se je le ta v primerjavi z letom 2000 znižala za 5 odstotnih točk, in sicer od 12% v letu 2000, na 7% v letu 2008, od tega za 4,9 odstotne točke pri moških in za 5% v primeru žensk. Stopnjo registrirane brezposelnosti lahko obravnavamo tudi z vidika regionalnih neskladij, in sicer je bila po podatkih za leto 2007 najvišja v Pomurju, in sicer 13,4%, najnižja pa na Gorenjskem in Goriški regiji, in sicer 4,9%. Razmerja so podobna v primeru stopnje dolgotrajne brezposelnosti, ki je bila na ravni celotne Slovenije po podatkih 4,1%, najvišja pa v Pomurju 7,8% za leto 2007. Največ brezposelnih oseb ima srednješolsko izobrazbo (50,7%), najmanjši delež brezposelnih oseb z višje in visokošolsko izobrazbo.

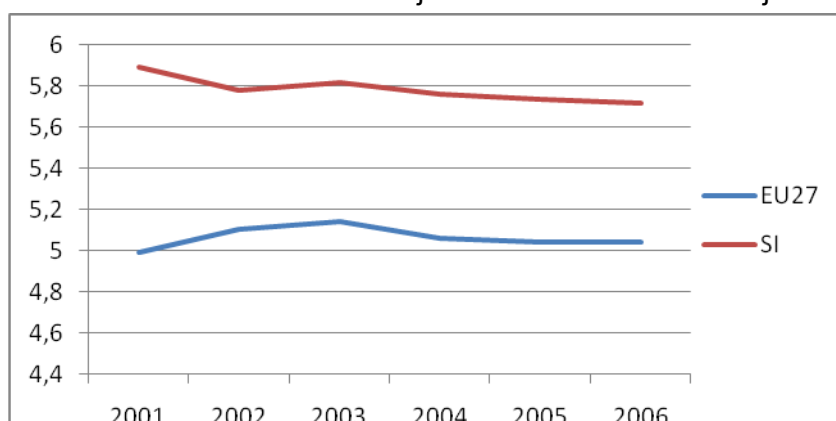
Cilj: Ustvarjanje potrebnih sistemov in struktur za izvajanje vseživljenjskega učenja

Po podatkih SURS je v bilo letu 2007 še vedno razmeroma skromno število prebivalcev vključenih v vseživljenjsko izobraževanje odraslih. Po podatkih za leto 2007 je bilo v vseživljenjsko izobraževanje odraslih vključenih 14%. K izobrazbeni strukturi prispeva tudi

večje število študentov, in sicer je bilo v letu 2008 (po podatkih za začetek šolskega leta) 56,3% študentov na 1000 prebivalcev, od tega jih je bilo največ v Osrednjeslovenski regiji 61,7%, najmanj pa v Pomurju, in sicer 45% na 1000 prebivalcev. To je prispevalo k povečanju izobrazbenega kapitala mlajših generacij, s tem pa tudi povečanje zaposljivosti tega segmenta populacije. K povečanju funkcionalne pismenosti prebivalstva je prispevalo tudi vključevanje prebivalcev v terciarno izobraževanje, še posebej je večja vključenost žensk, saj je bilo po podatkih za leto 2007 vključenih 58,2% žensk med vsemi prebivalci, ki so bili vključeni v terciarno izobraževanje.

Slovenija v primerjavi z EU-27 namenja sorazmerno več sredstev za izobraževanje, izraženo v izdatkih za izobraževanje v odstotku od BDP.

Slika 11: Izdatki za izobraževanje v odstotku BDP v obdobju 2001-2006, Slovenija

Vir: EUROSTAT

K temu posledično pritrjujejo tudi usmeritve razvojnih strategij, ki jih uporabljamo za opredelitev ciljev doseganja večje izrabe človeških virov in doseganja uspešnejšega položaja na trgu. Cilji Strategije razvoja Slovenije (SRS, 2005) so se na področju človeških virov v obdobju od leta 2004 do 2008 uresničevali skozi dve ključni razvojni prioriteti, in sicer v okviru druge prioritete Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta predvsem v smislu izboljšanja kakovosti izobraževanja in zagotavljanja kakovostnih delovnih mest, skozi četrto razvojno prioriteto Moderna socialna država in večja zaposlenost v smislu izboljšanja prilagodljivosti trga dela, modernizacije sistemov socialne zaščite in zmanjševanja družbene izključenosti in socialne ogroženosti. V obeh ključnih razvojnih prioritetah najdemo vzporednice z drugo in četrto prednostno razvojno nalogo *Programa reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji* (oktober 2006), in sicer tako z vidika ustvarjanja visoko kakovostnih delovnih mest, v največji meri na področju raziskovalno razvojne dejavnosti, ki z visoko produktivnostjo povečujejo konkurenčnost celotnega gospodarstva, kot tudi z vidika spodbujanja razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja.

Prenova izobraževalnih programov na različnih ravneh srednjega in visokošolskega izobraževanja ter celovita prenova univerze in povečanje števila ponudnikov s hkratno večjo prilagodljivostjo potrebam gospodarstva so se realizirali tako z novonastalimi univerzami in izobraževalnimi centri, kot tudi s prenovo programov na obstoječih izobraževalnih ustanovah. Četrta prednostna razvojna naloga *Programa reform za izvajanje Lizbonske strategije* se je na ravni 2. PN realizirala v vseh ukrepih, ki se sofinancirajo iz Evropskega socialnega sklada, tako z vidika povečanja zaposlenosti brezposelnih, izboljšanja prilagodljivosti delavcev ter povečanja spodbud za delovno aktivnost.

V obeh ključnih razvojnih prioritetah SRS najdemo vzporednice s Smernicami za politike zaposlovanja, ki jih je izdala EU (ES, julij 2008) v zvezi z boljšim uresničevanjem ciljev rasti

in delovnih mest. Omenjene smernice so pozivale države članice k oblikovanju politik zaposlovanja, ki bi pospeševale doseganje polne zaposlenosti, povečale kakovost in produktivnost pri delu ter krepile gospodarsko, teritorialno in socialno kohezijo, predvsem s pospešitvijo vključenosti, zmanjšanjem revščine ter preprečevanjem izključenosti iz trga dela.

Cilj: Spodbujanje dostopa ljudi s posebnimi potrebami in težavami do trga dela

V usmeritvah k podpori vključevanja skupin prebivalstva s posebnimi potrebami ter zagotavljanju enakih možnosti ter zmanjševanjem regionalnih nesorazmerij, je navedenim usmeritvam v celoti sledil strateški cilj 2. PN EPD 2004–2006, in sicer doseči uravnotežen ekonomski in socialni razvoj, kar zajema tudi razvoj človeških virov, trga dela in politik zaposlovanja ter spodbujanja socialnega vključevanja, in iz tega izhajajočo rast zaposlenosti in padec brezposelnosti ter rast socialne blaginje in kakovosti življenja prebivalstva.

Skupna imenovalca vseh ukrepov, programov in dejavnosti sta bila dva:

- a) Preprečevanje – ohranjanje delovnih mest, preprečevanje prehoda v odprto brezposelnost, soočanje z dolgotrajno brezposelnostjo in preprečevanje prehoda v poklicno invalidnost;
- b) Aktiviranje – ukrepi za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in zaposlenih, uvajanje koncepta vseživljenjskega učenja, zaposlovanje, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in socialno vključevanje.

Cilj: Izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij, in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest

Analiza doseganja ciljev ob koncu leta 2008 kaže, da so bili cilji posameznih ukrepov 2. PN doseženi in večinoma tudi preseženi. Tako kot na ravni EU-27 se je zviševala stopnja zaposlenosti in zmanjševala stopnja brezposelnosti. Posebna pozornost je bila namenjena preprečevanju dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim na poti do zaposlitve. Prav tako je bila namenjena posebna pozornost spodbujanju dostopa ljudi s posebnimi potrebami in težavami do trga dela. V okviru ukrepa 2.2 je bilo realiziranih 10 instrumentov, ki so pospeševali socialno vključenost najbolj občutljivih ciljnih skupin, saj je tem skupinam omogočeno, pridobivanje novih znanj, spretnosti, delovnih izkušenj in navad. Izvedeni so bili programi za vzpostavitev sistemov in struktur za izvajanje vseživljenjskega učenja, z namenom zagotavljanja temeljnih človeških virov in infrastrukture z namenom povečanja udeležbe v vseživljenjskem učenju v Sloveniji in za izboljšanje kakovosti in dostopa do vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja. Velika pozornost je bila namenjena tudi izboljšanju usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest.

Dodana vrednost ESS:

O dodani vrednosti sredstev ESS je mogoče sklepati predvsem na ravni kvalitativne obravnave prispevka sklada k povečanju zaposlenosti, usmerjenosti k pozornejši obravnavi posebnih in marginalnih družbenih skupin, pa tudi h konkretizaciji dejavnosti v smislu samozaposlovanja za brezposelne osebe ter spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti.

Pozitivni učinki sredstev ESS so prispevali zlasti k povečanju obsega zainteresiranih prijaviteljev v programe ESS, saj se je povečala tako informiranost, kot tudi zavest o pozitivnih učinkih koriščenja sredstev za tovrstne aktivnosti. Z izvajanjem programov usposabljanja in zaposlovanja se je povečala konkurenčnost vključenih v program na trgu dela in njihova zaposljivost. Vseživljenjsko učenje ter programi socialne vključenosti so imeli poleg neposrednih učinkov povečanja aktivnosti posameznih ciljnih skupin prebivalstva, velik pomen tudi z vidika povečanja kakovosti življenja teh skupin. Omogočen je bil razvoj

novih izobraževalnih programov ter vključitev širše množice sodelujočih posameznikov – strokovnjakov pri nastajanju le teh, pa tudi izvedba mednarodnih primerjalnih študij, ki jih sicer brez pomoči ESS ne bi bilo mogoče izvesti.

Sredstva ESS so prav tako prispevala k vzpostavitvi trajnega partnerskega sodelovanja med različnimi nivoji in institucionalnimi oblikami izobraževanja, oblikovale so se mreže razvojno – raziskovalnih timov (npr. med učitelji in razvojniki iz podjetij), prispevala pa so tudi k povečanju nagnjenosti k podjetništvu in ustanavljanju podjetij, kar neposredno prispeva k povečanju konkurenčnosti države v celoti.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 24: Finančni podatki za 2. PN

2. PN - ESS	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	96.899.124
Razpisana sredstva	116.007.110
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	102.045.615
Podpisane pogodbe (FEP)	102.045.615
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	102.012.396
Plačani in certificirani izdatki	95.399.947
Prispevek Skupnosti	71.546.317

V skupnem obsegu razpoložljivih sredstev, dodeljenih Sloveniji za EPD 2004–2006, je bilo 96,9 mio EUR dodeljenih za 2. PN EPD, ki se financira iz ESS. Obseg razpisanih sredstev je presegal razpoložljiva sredstva na ravni 2. PN, v največji meri zaradi preseganja razpisanih sredstev na ukrepu 2.1 Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela, pa tudi na račun večje intenzivnosti financiranja vsebin za vseživljenjsko učenje v okviru ukrepa 2.3. S sklepi PS ESS je bilo dodeljenih 102,05 mio EUR. Razlike med razpoložljivimi in dodeljenimi sredstvi so nastale zaradi prerazporeditev sredstev, ki so bile pogojene s ciljem čim boljšega črpanja sredstev. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 95,4 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 71,55 mio EUR.

Tabela 25: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - maj 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 13.6.2007	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008
2.1	29.069.738	27.149.834
2.2	9.689.914	8.637.581
2.3	29.069.736	40.308.880
2.4	29.069.736	20.802.829

Vir: SVLR, NO

Na ukrepu 2.1 so se razpoložljiva sredstva znižala za 1.919.904 EUR, na ukrepu 2.2 znižala za 1.052.333 EUR in na ukrepu 2.4 znižala za 8.266.907 EUR, vsa sredstva 11.239.144 EUR so se prenesla na ukrep 2.3. Glavni cilj teh sprememb predstavlja čim bolj optimalna razporeditev sredstev znotraj 2. PN, s čimer se je zagotovilo uspešnejše črpanje.

Tabela 26: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - december 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 8.12.2008
2.1	27.149.834	25.540.685
2.2	8.637.581	8.887.434
2.3	40.308.880	39.708.880
2.4	20.802.829	22.762.125

Vir: SVLR, NO

Na ukrepu 2.1 so se razpoložljiva sredstva znižala za 1.609.149 EUR, na ukrepu 2.2 povečalo za 249.854 EUR in na ukrepu 2.4 povečala za 1.959.296 EUR. Na ukrepu 2.3 so se znižala za 600.000 EUR.

Lokalni viri so se na ukrepu 2.4 v celoti prenesli na državni proračun. Dogovor je bil v skladu s predstavitevjo na letnem sestanku z EK, z dne 27.11.2008.

Tabela 27: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 2. PN - junij 2009

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 8.12.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 8.6.2009
2.1	25.540.685	25.217.031
2.2	8.887.434	8.722.031
2.3	39.708.880	38.043.031
2.4	22.762.125	24.917.031

Vir: SVLR, NO

Glavni cilj teh sprememb predstavlja čim bolj optimalna razporeditev sredstev znotraj 2. PN, s čimer se je zagotovilo uspešnejše črpanje. Na ukrepu 2.1 so se razpoložljiva sredstva znižala za 323.654 EUR, na ukrepu 2.2 znižala za 165.403 EUR in na ukrepu 2.3 znižala za 1.665.849 EUR, sredstva v višini 2.154.906 EUR so se prenesla na ukrep 2.4.

B. KAZALNIKI

Tabela 28: Ciljne vrednosti in kazalniki 2. PN

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek	Število udeležencev	42.400	104.180
	- od tega žensk (50%)	21.200 (50%)	47.681 (45,8%)
Učinek	Število podprtih podjetij	220	7.564
Učinek	Število projektov	300	7.564
Rezultat	Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali aktivnost*	85%	84,7%
Rezultat	Bruto število delovnih mest, ustvarjenih v FTE	1.500	6.517
Vpliv	Znižanje (v odstotnih točkah) deleža dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi**	(-)12,2	-10,7
Vpliv	Delež udeležencev, zaposlenih po 12 mesecih***	70%	73,4%****
Vpliv	Povečanje (v odstotnih točkah) stopnje vključenosti prebivalstva pri aktivnostih vseživljenjskega učenja *****	od 5,1% (2002) na 12,5% (ob koncu programa) (7,4 odstotne točke)	13,9% (2008) (8,8 odstotne točke)

Vir: PD 2004-2006, MDDSZ, ZRSZ

Opombe:

* Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali usposabljanje, zaključili program, pridobili zaposlitev (zaposlitev, ustanovitev podjetja, dostop do subvencionirane zaposlitve, pridobivanje kvalifikacij, uspešen zaključek programa, dostop do izobraževanja ali usposabljanja, mobilnost zaposlenega). Podatek bo znan po 31.07.2011.

** Sprememba deleža dolgotrajno brezposelnih v odstotnih deležih.

*** neregistrirani nezaposleni. Podatki bodo znani po 30.06.2010.

**** Glede na to, da so vključitve potekale v letu 2009, informacija o deležu zaposlenih po 12 mesecih še ni na voljo, podatki bodo znani po 30.06.2012.

***** Vir: Eurostat, SURS (SURS pojasnjuje spremembo metodologije merjenja v 2003, in sicer zaradi povečanega obsega kategorij vključenosti). Opis kazalnika: predstavlja odstotek odrasle populacije 25-64 let, ki izjavijo, da so bili v zadnjih štirih tednih vključeni v izobraževanje ali usposabljanje. Izhodiščna vrednost po novi metodologiji za leto 2003 je za Slovenijo 13,3%.

Kazalniki učinka:

V okviru 2. PN so bile aktivnosti usmerjene v povečanje števila kakovostnih delovnih mest, zmanjšanje brezposelnosti, spodbujanje socialnega vključevanja skupin s posebnimi potrebami, spodbujanje vseživljenjskega učenja z višjo kakovostjo in lažjo dostopnostjo izobraževanja in usposabljanja za življenje in delo ter zvišanje ravni usposobljenosti in prilagodljivosti delavcev. V skladu s temi cilji se je v aktivnosti 2. PN vključevala široka skupina ciljnih upravičencev, kar se dejansko odraža v visoki vrednosti kazalnika »Število udeležencev« na nivoju PN. Pregled po posameznih kategorijah kazalnikov je naslednji:

Predvideno je bilo, da se bo v aktivnosti 2. PN vključilo 42.400 udeležencev. Dejansko je bilo vključenih 104.180 oseb in na podlagi tega podatka sledi sklep, da je bilo izvajanje 2. PN učinkovito z vidika vključenosti oseb. Predvideno je bilo, da se bo vključilo 21.200 žensk. V absolutnem je ta vrednost presežena (47.661 udeležencev), saj se je v programskem obdobju v različne vrste aktivnosti vključilo 104.180 udeležencev, kar je 2,4-krat več od predvidenega števila. Dejansko je odstotek žensk nižji od ciljne vrednosti, in sicer je bilo v celotnem obdobju vključenih skupaj 47.681 žensk oz. 45,8% vseh vključenih in nekoliko odstopa od postavljenega cilja (50%), od tega se delež vključenih žensk razlikuje po ukrepih: v 2.1 je 60,2%, v 2.2 je 65,7%. Na nižjo vrednost je vplival predvsem ukrep 2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, kjer so se podjetja sama odločala, katere zaposlene so vključevala v aktivnosti ne glede na spol, tako da izvajalske institucije niso imele neposrednega vpliva na spolno sestavo vključenih oseb, zato je bil ta delež le 39,8%.

Glede na število vključitev ukrep 2.4 predstavlja kar 71,3% vseh vključitev v 2. PN. Kljub temu se lahko število vključenih žensk v 2. PN opredeli kot uspešen dosežek, ker je izvajanje EPD dejansko prispevalo k izboljšanju položaja žensk kot ranljive skupine na trgu dela, na področju socialnega vključevanja in vseživljenjskega učenja ter usmerjenega razvoja človeških virov v podjetjih. Predvidevalo se je, da bo podprtih 220 podjetij in 300 projektov. Pri pripravi EPD načina izvajanja ukrepa 2.4 ni bilo mogoče predvideti. Ciljna vrednost kazalnika število udeležencev je bila ob programiranju opredeljena na dotedanjih primerljivih praksah izvajanja in se je kasneje izkazala za podcenjeno. Vsaka brezposelna oseba, ki se odloči za samozaposlitev, najprej ustanovi podjetje in šele nato lahko zaprosi za nepovratna sredstva. Podprto podjetje je tisto podjetje, ki je prejelo nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve). V obdobju 2004–2009 se je za samozaposlitev odločilo 5.833 brezposelnih oseb. Dodaten argument učinkovitosti izvajanja lahko zasledimo v doseženi vrednosti obeh kazalnikov, saj je bilo podprtih skupaj 7.564 podjetij in 7.564 projektov. Vsa podprta podjetja so bila vključena v ukrep 2.4 (Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti). Projekt je definiran kot aktivnost, ki ima obliko nepovratnih sredstev, dodeljenih preko razpisov, na podlagi enotnega sklepa, da se sofinancira s strani ESS in poteka v pristojnosti prijavitelja in končnega prejemnika.

Kazalniki rezultata:

Dosežen kazalnik »Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali aktivnost«, je praktično identičen ciljni vrednosti (85%). V skladu z definicijo pomeni dokončana aktivnost uspešno dokončanje usposabljanja, zaključek programa ter pridobitev zaposlitve. Za delež udeležencev, ki so uspešno dokončali aktivnost za celotno programsko obdobje, lahko ugotovimo, da je bila ciljna vrednost dosežena, saj je bilo glede na cilj 85%, doseženo 84,7%. K nižjemu doseženemu odstotku so vplivale predvsem podaktivnosti na ukrepu 2.1 Formalno izobraževanje in Nacionalne poklicne kvalifikacije, kjer je uspešno dokončanje aktivnosti odvisno od motivacije in drugih osebnostnih lastnosti vključenih oseb. Na podlagi te ugotovitve lahko sklepamo na visoko uspešnost 2. PN.

Tudi ciljna vrednost kazalnika »bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE« je bila presežena (ciljna vrednost 1.500, dosežena pa 6.517). Podatek se nanaša na ustvarjena delovna mesta v ukrepih 2.2 in 2.4, pomeni vsa ustvarjena delovna mesta ne glede na specifične delovnopравниh aktov na teh delovnih mestih (npr. zaposlitev za določen/nedoločen čas, zaposlitev s krajšim delovnim časom itd.). V času izvajanja so bili dodani novi instrumenti, ki so bili izvedeni na tak način, da so imeli za posledico izredno povečanje dosežene vrednosti kazalnika »bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE«.

Kot novo bruto delovno mesto, ustvarjeno v FTE, se upoštevajo delovna mesta, ki so se ustanovila v okviru izvajanja ukrepa 2.4, konkretnije na naslednjih aktivnostih: subvencije za samozaposlitev, spodbujanje zaposlovanja starejših oseb in lokalni zaposlitveni programi. Aktivnosti znotraj teh ukrepov so pomembno prispevale k doseganju glavnega cilja EPD – rast zaposlenosti, razveseljivo pa je, da so se delovna mesta ustvarjala tudi znotraj ukrepa 2.2, katerega glavni cilj je predvsem socialno vključevanje ranljivih skupin na trgu dela.

Kazalniki vpliva:

Izvajanje 2. PN je pomembno vplivalo na zmanjševanje deleža dolgotrajno brezposelnim med vsemi brezposelnimi, saj je ta delež upadel za 1,5 odstotne točke. K zmanjševanju tega deleža sta pomembno prispevala ukrepa 2.1 in 2.2, saj so dolgotrajno brezposelni v obeh ukrepih ciljni upravičenci. Delež dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi osebami je upadel manj kot za 10,7 odstotnih točk, kot je bila postavljena ciljna vrednost 12,2 odstotnih točk, vendar je k temu že prispevala finančna in gospodarska kriza v letu 2009, saj se je občutno povešalo število oseb v evidenci brezposelnih oseb. Kljub temu pa se število dolgotrajno brezposelnih že od leta 2003 znižuje in je upadlo za 13.649 oseb.

Prav tako je bil presežen delež udeležencev, ki so zaposleni po 12 mesecih (ciljna vrednost 70%, dosežena 73,4%), kar kaže, da dosežki 2. PN kažejo vsaj na kratkoročno trajnost, ker se s kazalnikom merijo ohranjene zaposlitve 1 leto po zaključku sofinanciranja ESS. Delež udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni, je na podlagi razpoložljivih podatkov do konca leta 2008 73,4% in je za 3,4 odstotne točke presegel postavljeno ciljno vrednost do konca programskega obdobja 70%. Pri tem kazalniku je potrebno poudariti, da glede na to, da so vključitve potekale v letu 2009, informacija o deležu zaposlenih po 12 mesecih še ni na voljo povsod in da bodo podatki znani po 30.6.2012.

Ciljna vrednost kazalnika vpliva »stopnja vključenosti prebivalcev v vseživljenjsko učenje« je bila presežena za 1,4 odstotne točke (ciljna vrednost 12,5%, dosežena 13,9%). Pri tem kazalniku je potrebno poudariti, da je bila leta 2006 spremenjena metodologija, saj se dosežene vrednosti kazalnika opredeljujejo na podlagi letnega povprečja četrletnih podatkov. Kazalnik je metodološko opredeljen kot odstotek populacije v starostni skupini 25-64 let, ki izjavijo, da so bili v zadnjih štirih tednih od datuma raziskave vključeni v izobraževanje ali usposabljanje.

3.2.1 Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela

Splošni cilj:

- povečanje stopnje zaposlenosti in zmanjševanje stopnje brezposelnosti; preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim na poti do zaposlitve (prek integracijske poti).

Specifični cilji:

- izboljšanja zaposljivosti brezposelnih;
- zmanjšanja deleža dolgotrajno brezposelnih,
- zmanjšanja deleža mladih brezposelnih oseb in brezposelnih žensk;
- zmanjšanja deleža starejših brezposelnih oseb.

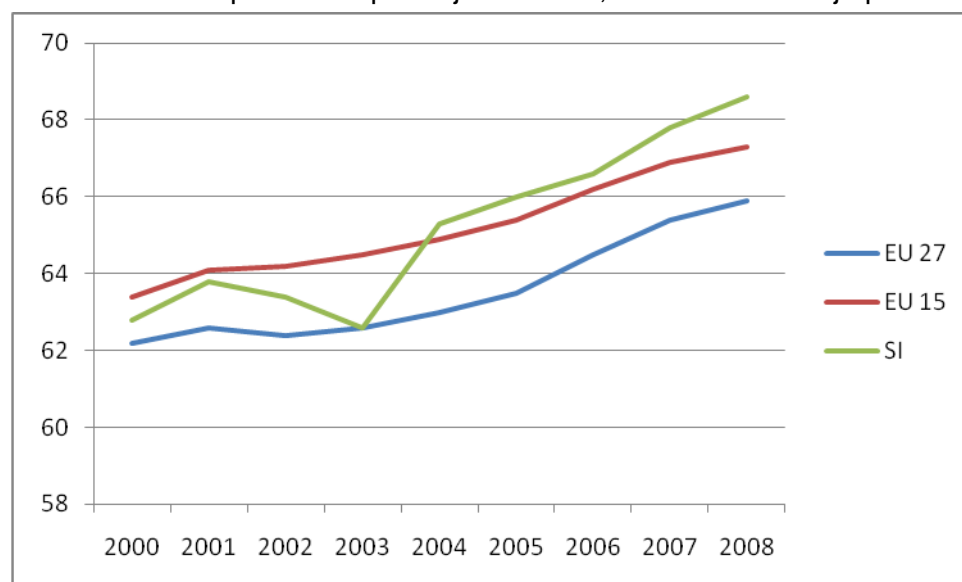
Primerjava gibanj na trgu dela in področju zaposlovanja ter stanja v referenčnem letu (2002) z leti izvajanja EPD (od 2004 do konca leta 2008):

Tabela 29: Rast zaposlenosti po letih v %, primerjava EU-27, EU-15, Slovenija 2000-2008

%	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU-27	62,2	62,6	62,4	62,6	63	63,5	64,5	65,4	65,9
EU-15	63,4	64,1	64,2	64,5	64,9	65,4	66,2	66,9	67,3
SI	62,8	63,8	63,4	62,6	65,3	66	66,6	67,8	68,6

Vir: Eurostat

Slika 12: Rast zaposlenosti primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija po letih 2000-2008

Vir: EUROSTAT

Medtem ko je zaposlenost je v obdobju od leta 2000 do leta 2008 enakomerno naraščala tako na ravni EU-27, kot tudi na ravni EU-15, pa je za Slovenijo značilno, da je v letu pred vstopom v EU beležila precejšnji upad zaposlenosti, po vstopu v EU pa je sledila nagla rast zaposlenosti, in sicer je bila povprečna letna rast 0,7% z izjemo leta 2008, ko je bila rast v primerjavi z letom 2006 1,2%.

Cilj: Povečanje stopnje zaposlenosti in zmanjševanje stopnje brezposelnosti

V primerjavi z izhodiščnim stanjem EPDje ob koncu leta 2008 še vedno prevladovala nizka stopnja zaposlenosti oseb v starostni skupini 55–64 let, vendar se je Slovenija v času izvajanja EPD začela približevati cilju EU (doseči stopnjo 50 odstotkov do leta 2010) in vrzeli med stopnjama zaposlenosti moških in žensk (več kot 10 odstotnih točk). Kljub temu, da ta ciljna vrednost na ravni EU zaradi gospodarske in finančne krize izgublja svoj pomen, pa je trend razvoja v tej smeri dober pokazatelj ustreznosti sprejetih ukrepov na področju zaposlovanja in premagovanja strukturne brezposelnosti.

Cilj: Zmanjšanje deleža dolgotrajno brezposelnih, mladih brezposelnih oseb in brezposelnih žensk ter starejših brezposelnih oseb

Z vidika strukturnih posebnosti z vidika zaposlenosti lahko po posameznih skupinah ugotovimo naslednje:

Stopnja delovne aktivnosti se je v obdobju od leta 2004 do leta 2008 povečevala tako pri moških, kot pri ženskah. Pri moških je mogoče opaziti rast v vseh letih opazovanega obdobja, razen v letu 2008, ko se kaže rahel obrat navzdol. Na drugi strani se je stopnja delovne aktivnosti žensk v celotnem obdobju povečevala in dosegla rast za 2,1 odstotni točki v letu 2008. Spolna vrzel je bila 8,5% leta 2008, s tem je bil presežen cilj EU-10% do leta 2010, poleg tega je v Sloveniji veliko bolj ugodno razmerje med zaposlenimi moškimi in ženskami v primerjavi z EU-27, kjer je bila vrzel 18% leta 2008.

Tabela 30: Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva, Slovenija 2004-2008

%	2004	2005	2006	2007	2008
skupaj	55,3	55,4	55,8	56,8	56,9
moški	62	62	62,5	63,7	63
ženske	48,9	49,2	49,4	50,2	51

Vir: SURS

Prav tako se je stopnja delovne aktivnosti povečevala pri vseh starostnih skupinah oseb, razen v primeru oseb starejših od 65 let. Kljub temu, da se je stopnja delovne aktivnosti v največji meri v obdobju 2004-2008 povečala v skupini od 15 – 24 let, pa je delež te skupine v celotnem delovno aktivnem prebivalstvu še vedno najnižji v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami, z izjemo že navedene skupine starejših od 65 let.

Tabela 31: Stopnja delovne aktivnosti po letih, Slovenija 2004-2008

%	2004	2005	2006	2007	2008
skupaj	55,3	55,4	55,8	56,8	56,9
15-24 let	34	34	35	37,6	38,4
25-49 let	86,3	86,2	86,3	87,6	88,6
50-64 let	45,8	47,6	49,1	49,1	49,8
65+	8,6	7,8	7,8	8,8	6,4

Vir: SURS

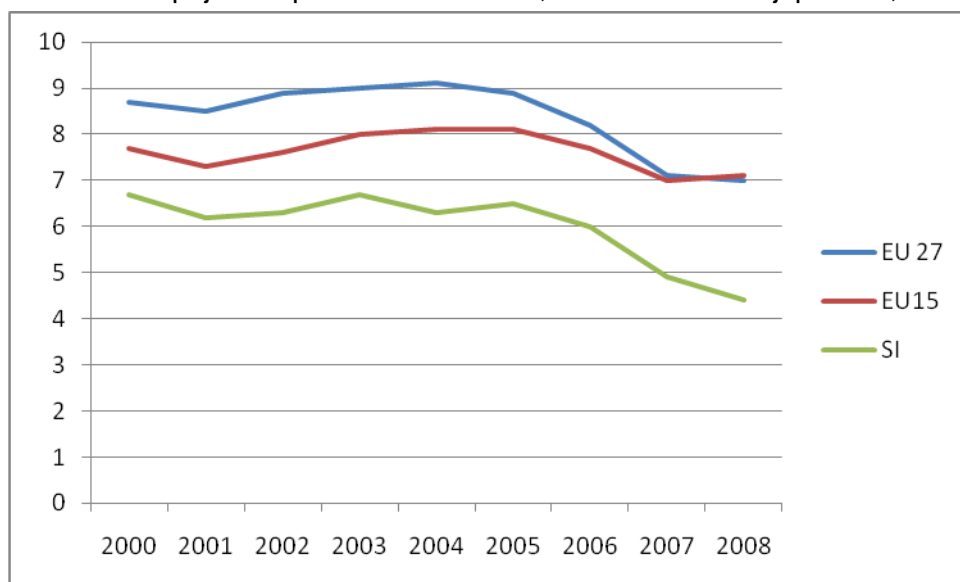
Na drugi strani strukturne posebnosti z vidika brezposelnosti v obdobju 2000 – 2008 kažejo na ugodno sliko tako na ravni EU-27 in EU-15, kot tudi na ravni Slovenije. Brezposelnost je v obravnavanem obdobju naraščala z negativno stopnjo rasti.

Tabela 32: Stopnja brezposelnosti, Slovenija 2000-2008

%	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU-27	8,7	8,5	8,9	9	9,1	8,9	8,2	7,1	7,0
EU-15	7,7	7,3	7,6	8	8,1	8,1	7,7	7	7,1
SI	6,7	6,2	6,3	6,7	6,3	6,5	6	4,9	4,4

Vir: Eurostat

Slika 13: Stopnja brezposelnosti v EU-27, EU-15 in Sloveniji po letih, 2000-2008

Vir Eurostat

Primerjava brezposelnih oseb po spolu kaže, da se je brezposelnost v primeru moških v obdobju od leta 2004 do 2008 znižala za 1,9 odstotne točke, in sicer od 65,9% v letu 2004 na 4% v letu 2008, v primeru žensk pa za 2 odstotni točki, in sicer na 4,9%.

Tabela 33: Brezposelnost po spolu, Slovenija 2004-2008

%	2004	2005	2006	2007	2008
skupaj	6,3	6,5	6	4,9	4,4
moški	5,9	6,7	4,9	4	4
ženske	6,9	8,0	7,2	5,9	4,9

Vir: SURS

Na drugi strani se je brezposelnost močno znižala tako v skupini z največjim številom aktivnega prebivalstva od 25 do 49 let, in sicer od 15,5% v letu 2004 na 3,8% v letu 2008. Opazno znižanje brezposelnosti ugotavljamo tudi v skupini mladih od 15 do 24 let, in sicer za 5,6 odstotne točke v navedenem obdobju.

Tabela 34: Brezposelnost po starostnih skupinah, Slovenija 2004-2008

%	2004	2005	2006	2007	2008
skupaj	6,3	7,3	6	4,9	4,4
15-24 let	16,2	16	13,9	10,4	10,6
25-49 let	15,5	5,9	5,6	4,4	3,8
50-64 let	4,3	4,4	3,8	4,1	3,6

Vir: SURS

K tem rezultatom so bistveno prispevale tudi aktivnosti, ki so se izvajale na ukrepu 2.1 Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela. Osnovno referenčno izhodišče je *Nacionalni program razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006*. Na podlagi tega nacionalnega programa vlada vsako leto sprejme program aktivne politike zaposlovanja, katerega cilj je zmanjševati število registriranih brezposelnih in hkrati zmanjševati strukturna neskladja. Aktivnosti v okviru 2. PN se tudi sicer izvajajo kot dopolnitev k izvajanju nacionalnih programov aktivne politike zaposlovanja.

Cilj: Izboljšanje zaposljivosti brezposelnih

Aktivnosti, ki so se izvajale v okviru ukrepa 2.1, so bile v večini namenjene usposabljanju na delovnem mestu z namenom pospeševanja zaposlovanja, polne delovne vključenosti, pridobivanje novih znanj veščin in spretnosti, delovnih izkušenj. Prav tako so se izvajale aktivnosti izobraževanja brezposelnih za dvig izobrazbene ravni. Izvedene aktivnosti sovpadajo z ukrepi aktivne politike zaposlovanja, predvsem na področju usposabljanja in izobraževanja, in sicer z izvajanjem aktivnosti programov institucionalnega usposabljanja in nacionalnih poklicnih kvalifikacij, programi praktičnega usposabljanja, programi izobraževanja, kjer so pomembne predvsem aktivnosti projektnega učenja mladih, ter usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, kjer so najpomembnejše aktivnosti Usposabljanja na delovne mestu, ki so jih izvajali izbrani na javnem povabilu. V okviru preventivnih in inovativnih projektov na trgu dela so bile izvedene aktivnosti za preprečevanje prehoda v brezposelnost oziroma v dolgotrajno brezposelnost.

Sredstva so bila v največji meri usmerjena v tri osnovne vsebinske aktivnosti: v pridobivanje Nacionalnih poklicnih kvalifikacij, pridobivanje formalnega izobraževanja ter usposabljanja na delovnem mestu in integrirane programe usposabljanja.

Aktivnosti pridobivanja *Nacionalne poklicne kvalifikacije* (NPK) so na ravni ukrepa vsebovale manjši delež vseh sredstev, in sicer 5%, vendar so pomembne zlasti zaradi pridobivanja ustrezne stopnje strokovne usposobljenosti zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti na trgu. NPK je formalno priznana strokovna usposobljenost na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Pridobi se z dokončanjem izobraževalnega programa ali v postopku preverjanja in potrjevanja, po uspešno zaključenem programu oseba pridobi certifikat. NPK se je izvajala na podlagi *Programa aktivne politike zaposlovanja* in na podlagi *Pravilnika o izvajanju programov aktivne politike zaposlovanja*.

V času izvajanja te aktivnosti je podporo pridobilo več brezposelnih oseb, kot je bilo prvotno načrtovano, in sicer za 3%, poleg tega pa je odstotek tistih, ki so imeli ob zaključku pozitiven rezultat za 8% presežek načrtovane vrednosti kazalca.

K cilju povečanja zaposljivosti brezposelnih oseb, dvigu izobrazbene in kvalifikacijske ravni pridobivanju javno veljavne izobrazbe ter zmanjšanju strukturnega neskladja na trgu dela so prispevale tudi aktivnosti programa formalnega izobraževanja, ki omogočajo pridobitev formalne izobrazbe po celotni vertikali izobraževalnega sistema. Ciljna skupina so brezposelne osebe brez poklicne izobrazbe in vse brezposelne ženske.

Program se je izvajal na podlagi *Programa aktivne politike zaposlovanja* in na podlagi izobraževanja in pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij za brezposelne osebe »program 10000+«. Medtem ko je na začetku izvajanja ta aktivnost imela zelo velik odziv in so dosežene vrednosti presežale načrtovane, tako z vidika podprtih brezposelnih oseb, kot tudi z vidika števila udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu, pa je v poznejšem obdobju izvajanja EPD prišlo do rahlega odstopanja od načrtovanih vrednosti navzdol. Kljub temu so bili cilji v povprečju doseženi več kot 80% glede na načrtovane vrednosti.

Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi zaposlovanja so obsegali več kot 70% sredstev celotnega ukrepa. Namen teh aktivnosti je bil pospeševanje zaposlovanja in ponovne delovne integracije oseb, katerih znanja in izkušnje niso omogočale neposredne zaposlitve ali ohranitve zaposlitve. Brezposelna oseba se je vključila v delovni proces na konkretnem delovnem mestu pri delodajalcu. V to aktivnost je bila vključena tudi možnost enkratne pomoči v obliki subvencij za zaposlitev težje brezposelne osebe pri delodajalcih, ki se ne ukvarjajo s tržno dejavnostjo. Cilj je bil povečanje usposobljenosti in zaposljivosti brezposelnih oseb ter zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela. V okviru programov usposabljanja na delovnem mestu in integriranih programov zaposlovanja je bilo v obdobju od 2004 do 2008 vključenih več kot 12.615 oseb. Na drugi strani je pomembno tudi to, da je program vključeval tudi posebne skupine, kot so težje brezposelne osebe, invalidi in podobno. Že v prvih dveh letih izvajanja je bilo oseb, ki so zaključile usposabljanje, kar 74% od vseh vključenih oseb v programe usposabljanja v teh dveh letih.

Ustrezno načrtovanje razvoja človeških virov v podjetjih in aktivnejše vključevanje podjetij v strateško načrtovanje razvoja človeških virov na regionalni in nacionalni ravni na eni strani vpliva na zmanjšanje strukturnih neskladij, na drugi strani pa omogoča boljše povezave med gospodarsko in izobraževalno sfero in tako vpliva na večjo konkurenčnosti gospodarstva. Velika odzivnost predvsem s strani podjetij kaže na to, da so izvedeni projekti pomembno prispevali k aktivnejšemu izobraževanju zaposlenih v teh podjetjih, s tem pa tudi k boljšemu doseganju ciljev navedenega ukrepa.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 35: Finančni podatki za ukrep 2.1

Ukrep 2.1.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	25.217.031
Razpisana sredstva	33.757.741
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	26.972.192
Podpisane pogodbe	26.972.192
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	26.784.362
Plačani in certificirani izdatki	24.438.285
Prispevek Skupnosti	18.328.713

Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela je zlasti z vidika pomena ukrepa za zmanjšanje brezposelnosti, predvsem po posameznih ciljnih skupinah v največji meri presegal načrtovano realizacijo sredstev. Kljub temu, da se je relativna teža ukrepa 2.1 zmanjšala iz 30% na 26% na ravni 2. PN, pa je ukrep z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrtovano vrednost. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi z 25,22 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 33,76 mio EUR. Razlike med razpoložljivimi in dodeljenimi sredstvi so nastale zaradi prerazporeditev sredstev, ki so bile pogojene s ciljem čim boljšega črpanja sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 26,97 mio EUR, podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 26,97 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali skoraj 24,44 mio EUR, prispevek Skupnosti 18,33 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 36: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.1

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek	Število vključenih brezposelnih oseb	18.000	27.881
	- od tega najmanj 50% žensk	9.000	16.795 (60,2%)
Učinek	Število mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	6.480	4.861
	- od tega žensk	3.240	2.255 (46,4%)
Učinek	Število odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti	4.320	8.964
	- od tega žensk	2.160	5.428 (60,6%)
Učinek	Delež vključenih v preventivne ukrepe*	60%	49,6%
Rezultat	Število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu**	10.800	20.757
	- od tega žensk		13.121 (63,2%)
Rezultat	Število udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni	2.250	4.365
	- od tega žensk		2.576 (59,0%)
Rezultat	udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni***	4.500	9.026
	od tega žensk		5.623 (62,3%)

Vir: PD 2004-2006, MDDSZ, ZRSZ

Opombe:

*Delež mladih pred pretekom 6 mesecev brezposelnosti in odraslih pred 12 meseci brezposelnosti

**Pridobitev poklicne kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja in usposabljanja, pridobitev zaposlitve.

***Glede na to, da so vključitve potekale v letu 2009, podatki o deležu zaposlenih po 12. mesecih še niso na voljo, znani bodo po 01.01.2011.

Kazalniki učinka

Kazalniki učinka v okviru tega ukrepa kvantificirano opredeljujejo število vključenih oseb v posamezne aktivnosti in podaktivnosti tega ukrepa. S pomočjo doseženih vrednosti lahko opredelimo predvsem učinkovitost izvajanja, saj se neposredno vežejo na upravičene stroške. Glede na specifične cilje, ki so za ukrep opredeljeni v EPD, ugotavljamo naslednje:

Ciljni upravičenci ukrepa so brezposelne osebe kot specifična ciljna skupina na trgu dela, aktivnost so bile usmerjene v usposabljanje v njihovo večjo zaposljivost in izobraževanje. Načrtovano je bilo, da se v aktivnosti ukrepa vključi 18.000 oseb, od tega najmanj 50% (9.000) žensk v skladu z načelom enakih možnosti med spoloma, 6.480 mladih pred prehodom v dolgotrajno brezposelnost (status brezposelnosti imajo manj kot 6 mesecev), od tega 3.240 brezposelnih mladih žensk. Pri tem je potrebno poudariti, da so v kategorijo mladi vključene osebe do 26. leta.

Izveden je bil tudi inovativen projekt Promocija poklicev, s katerim smo pristopili k reševanju problemov odločanja posameznih ciljnih skupin za začetek oz. nadaljevanje izobraževanja in k širitvi vseživljenjskega učenja pristopili na področju obetavnih oziroma deficitarnih

poklicev, kjer je kadrovski primanjkljaj največji. Cilj projekta je bil v največji meri seznaniti ciljno skupino o potencialnih obetajočih poklicih skozi pomočjo sodobnih medijev skozi predstavitvene oddaje posameznih poklicev, z namenom spodbujanja potreb po nenehnem izpopolnjevanju in vse življenjskem učenju, zagotavljanja lažjega odločanja ciljne skupine pri načrtovanju kariere ter večanja motiviranosti za izobraževanje in delo v izbranem poklicu, s tem pa tudi povečanja števila udeležencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Narejenih je bilo 32 predstavitev deficitarnih poklicev (kot so zidar, tesar, pečar, dimnikar ...) in na nacionalni televiziji je bilo predstavljenih 64 dokumentarnih oddaj.

Dosežene vrednosti kazalnikov učinka v primerjavi s postavljenimi ciljnim vrednostmi izkazujejo učinkovitost aktivnosti vključevanja ciljnih upravičencev v ukrep. V ukrep je bilo vključenih 27.881 brezposelnih oseb, kar je za 54,9% več od postavljene ciljne vrednosti (18.000), prav tako je bilo vključenih za več kot 85% žensk glede na postavljeno ciljno vrednost. V ukrep je bilo vključenih 60% žensk, kar pomeni, da je bilo od načrtovanih 9.000 žensk vključenih kar 16.795 žensk, delež vključenih žensk je bil 60,2%. Skupaj je bilo vključeno v aktivnosti usposabljanja na delovnem mestu 12.615 oseb (45,25%). V formalno izobraževanje je bilo vključeno kar 11.865 oseb (42,55%), v nacionalne poklicne kvalifikacije se je vključilo skupaj 3.401 oseb (12,20%). Glede na dosežene vrednosti kazalnikov v razmerju do postavljenih ciljnih vrednosti lahko izvajanje ukrepa 2.1 opredelimo kot učinkovito.

Pri ocenjevanju napredka pri izvajanju ukrepa 2.1 je potrebno upoštevati število vključenih v preventivne ukrepe, kar pomeni število vključitev mladih pred pretekom 6 mesecev brezposelnosti in odraslih pred 12 meseci brezposelnosti.

Ciljni vrednosti pri kazalniku »Število mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti« in podkazalnika »od tega žensk«, nista bili doseženi, saj je bilo od načrtovanih skupaj 6.480 vključenih mladih oseb, dosežena vrednost le 4.861 mladih oseb. »Število mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti« v času programiranja ni bilo mogoče predvideti, zato je bila ciljna vrednost oblikovana na navedeni načrtovani ravni.

V času izvajanja je bil delež mladih brezposelnih relativno nizek, kot posledica ugodne ekonomske situacije ter relativno visoke izobrazbene strukture v tej ciljni skupini, posledica česar je odstopanje od načrtovanih vrednosti števila vključitev. Vse več mladih se odloča tudi za nadaljevanje izobraževanja oz. pridobitev višje stopnje izobrazbe, trend podaljševanja študija pa se odraža v strukturi brezposelnih oseb.

Posledično ni bilo doseženo načrtovano število vključenih mladih žensk (ciljna vrednost 3.240 vključenih oseb, dosežena vrednost je bila 2.255 vključenih oseb). Delež vključenih žensk med mladimi je bil 46,4%, kar odraža tudi odstotek vključenih žensk na celotni 2. PN. Brezposelnost mladih, ki prvič vstopajo na trg dela, je izziv, ki je v Sloveniji zelo aktualen.

Skladno s to ugotovitvijo je delež vključenih v preventivne ukrepe v okviru ukrepa (to je delež oseb, ki so vključeni še preden postanejo po metodologiji na področju trga dela dolgotrajno brezposelni – mladi pred pretekom 6 mesecev in odrasli pred pretekom 12 mesecev brezposelnosti) nižji od ciljne vrednosti in sicer je bila postavljena ciljna vrednost 60%, dosežena pa 49,6%. Na nižjo vrednost dosežene vrednosti od ciljne je vplivala manjša vključitev mladih brezposelnih oseb. Kljub temu je delež vključenih v preventivne ukrepe konec leta 2006 in 2008 dosegel oziroma presegel ciljno vrednost (60% v letu 2006 in 62% v letu 2008), vendar je na končno doseženo vrednost vplival slabši dosežek v letih 2004, 2005 in 2007. Vzrok nedoseganja ciljne vrednosti je slabše vključevanje mladih pred 6 meseci brezposelnosti, ker je delež vključenih mladih upadal skozi celotno programsko obdobje.

Število odraslih, ki so bili vključeni pred 12 meseci brezposelnosti, je preseгло ciljno vrednost 4.320 vključenih oseb, saj je bilo vključenih skupaj 8.964 oseb. Število vključenih

žensk je bilo 5.428 v celotnem obdobju izvajanja, kar je za 3.268 oseb več kot je bila predvidena ciljna vrednost. Delež vključenih žensk je bil 60,6%.

Kazalniki rezultata:

V skladu z metodologijo in konceptom kazalnikov lahko s kazalniki rezultata opredelimo uspešnost izvajanja, saj se navezujejo na postavljene cilje in v okviru 2. PN, kar pomeni, da merijo npr. ohranitev zaposlenosti vključenih oseb v določenem časovnem obdobju po zaključku sofinanciranja. Izvajanje ukrepa lahko opredelimo kot uspešno, saj je število oseb, ki so imeli pozitiven rezultat ob izhodu, za skoraj dvakrat preseglo postavljeno ciljno vrednost (ciljna vrednost 10.800 oseb, dosežena vrednost 20.757 oseb), od tega je bilo 13.121 žensk oziroma 63,2% vseh oseb s pozitivnim rezultatom. V skladu z metodologijo so v doseženo vrednost vključene osebe s pridobljeno poklicno kvalifikacijo, uspešnim zaključkom programa, osebe, ki nadaljujejo izobraževanja in usposabljanja ter osebe, ki so pridobile zaposlitev.

Dosežena vrednost kazalnika »Število udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni«, za skoraj dvakrat presega postavljeno ciljno vrednost (ciljna vrednost 2.250 oseb, dosežena vrednost 4.365 oseb) in na osnovi te dosežene vrednosti lahko ugotovimo, da je ukrep pomembno prispeval k neposrednemu zaposlovanju vključenih brezposelnih oseb, čeprav same aktivnosti niso vključevale zaposlovanja. Od tega je bilo takoj po zaključku zaposlenih 2.576 žensk oziroma 59% vseh vključenih, kar je skladno z nacionalnimi in evropskimi smernicami na področju enakih možnosti, ker so ženske opredeljene kot ranljiva skupina na trgu dela.

Tudi dosežena vrednost kazalnika »število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni«, za več kot dvakrat presega ciljno vrednost (ciljna vrednost 4.500 oseb, dosežena 9.026 oseb), od tega je bilo po 12 mesecih zaposlenih 62,3% žensk. Ta kazalnik izkazuje kratkoročno trajnost zaposlitev, saj je več kot tretjino vključenih brezposelnih oseb uspelo ohraniti zaposlitev 12 mesecev po zaključku sofinanciranja. Ker se je usposabljanje oseb izvajalo še v letu 2009 in aktivnosti še niso bile zaključene, bo dokončna ciljna vrednost tega kazalnika znana po 01.01.2011. Gospodarsko-socialna gibanja v obdobju 2004-2006 so povzročila rast števila podjetij in s tem povečano potrebo po številu zaposlenih in posledično povečanje kazalnika »število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni«. Kljub krizni situaciji je bila vrednost kazalnika »število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni« v letu 2008 presežena, vendar pa se bo število predvidoma spremenilo glede na gospodarsko situacijo v obdobju po letu 2008.

3.2.2 Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja

Splošni cilj:

- zviševanje udeležbe ljudi s posebnimi potrebami in težavami na trgu dela.

Specifični cilji:

- spodbujanje socialnega vključevanja brezposelnih s posebnimi potrebami in izboljšanje njihovih možnosti zaposlitve; posebna pozornost je namenjena invalidom in mladim odraslim, ki so opustili šolanje pred zaključkom, so brezposelni in se soočajo z različnimi težavami,
- lajšanje dostopa na trg dela osebam, ki jim grozi socialna izključitev.

Cilj: Zviševanje udeležbe ljudi s posebnimi potrebami in težavami na trgu dela

Ukrep pospeševanja socialnega vključevanja je namenjen usposabljanju in zaposlovanju težje zaposljivih ciljnih skupin. Brezposelnost, še posebej dolgotrajna brezposelnost, je eden glavnih virov socialne izključenosti v sodobni družbi. Največ dolgotrajno brezposelnih je med osebami z nizko stopnjo izobrazbe ali brez izobrazbe, ki so hkrati pretežno starejši in imajo pogosto omejene delovne zmožnosti (npr. zaradi invalidnosti).

Ugotovljena problematika, ki je vodila k opredelitvi ukrepov na ravni EPD, je bila na eni strani segmentiranje na trgu dela in tako težji dostop do zaposlitve pri specifičnih ciljnih skupinah, posledično pa rast deleža invalidov in drugih skupin brezposelnih, ki zaradi svojih specifičnih omejitev ne morejo vstopiti na trg dela brez predhodne priprave v programih za omilitev njihovih omejitev ali hib. Nadalje je bilo ugotovljeno, da so med brezposelnimi tudi skupine neaktivnega prebivalstva, ki potrebujejo pomoč pri motiviranju k iskanju zaposlitve. Realiziranih je bilo 10 instrumentov, ki so pospeševali socialno vključenost. Program delovne vključenosti invalidov, v katerem je bilo vključenih 293 invalidov (od tega 171, žensk), je bil oblikovan tako, da je upošteval specifično invalidov, njihove potrebe po daljšem obdobju usposabljanja, pridobivanja novih delovnih izkušenj, spretnosti in veščin. Vključeni so imeli stalno zagotovljeno mentorsko pomoč. Pozitivni prispevek programa se kaže v dejstvu, da je možno uspešno usposablјati invalide s pomanjkljivimi ali neustreznimi veščinami in spretnostmi s kompetentnimi mentorji, ki so delovali kot posredniki med osebo na usposabljanju in njegovimi nadrejeni ter sodelavci.

Še zlasti problematična je bila rast deleža invalidov in oseb s poklicnimi boleznimi. Podatki kažejo, da bilo kar 29,5% dolgotrajno brezposelnih invalidnih oseb konec leta 2009, ki so bile na ZRSZ registriranih več kot 5 let.

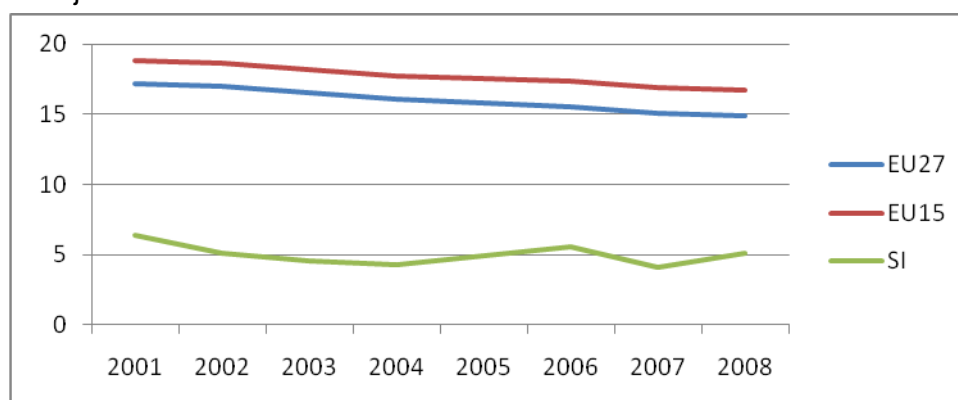
Aktivnosti spodbujanja socialnega vključevanja najbolj marginaliziranih skupin prebivalstva so bile usmerjene zlasti v hitrejše reševanje problemov povezanih z izobraževanjem, usposabljanjem, zaposlovanjem ter neodvisnim življenjem invalidov ter v razvoj in širjenje preventivnih in aktivnih ukrepov, še posebej za tiste ciljne skupine ljudi, ki so najbolj občutljive, in sicer dolgotrajno brezposelne osebe, brezposelne brez izobrazbe, mladi in starejši brezposelnih, predvsem ženske, brezposelne invalidne osebe, osebe z nezaključenim šolanjem, Romi, osebe z nizkim osebnim dohodkom, žrtve nasilja, osebe s težavami v duševnem zdravju, odvisniki, osebe po prestani kazni in osebe brez delovnega dovoljenja. Pri tem je potrebno poudariti, da je ključna dodana vrednost sredstev ESS na ukrepu 2.2 večje število zaposlitev in socialna vključenost teh ciljnih skupin v primerjavi s številom, ki bi jih lahko omogočili le z nacionalnimi sredstvi.

Cilj: Lajšanje dostopa na trg dela osebam, ki jim grozi socialna izključitev

V okviru pomoči za zaposlovanje sta bili izvedeni dve podaktivnosti: Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi zaposlovanja za invalide in Usposabljanje na delovnem mestu v učnih podjetjih in učnih delavnicah. Za te programe je značilno, da se je brezposelna oseba vključila v delovne procese pri konkretnem delodajalcu, z namenom usposabljanja za konkretno delo.

Projektno učenje mladih je aktivnost, katere namen je bil spodbujanje mladih brezposelnih oseb, da se vrnejo v izobraževanje ali se zaposlijo, kar pomeni, da se izboljša splošna izobraženost, oblikuje poklicna identiteta in socialno kulturno delovanje. Aktivnosti so bile namenjene mladim brezposelnim osebam do 26 let, in sicer t.i. mladim brezposelnim osipnikom oz. tistim, ki so zapustili šolanje in omogočale socialno vključenost eni najbolj ranljivih ciljnih skupin. Slovenija je bila tako v primerjavi z EU-27, kot z EU-15, obdobju od leta 2001 do 2008 pod evropskim povprečjem. Ta aktivnost je najnižjo vrednost dosegla leta 2007, in sicer 4,1% osipnikov v celotni populaciji med 18 in 24 leti starosti

Slika 14: Delež osipnikov v populaciji mladih od 18-24 let v EU-27, EU-15 in Sloveniji v obdobju od 2001 do 2008 v %

Vir: EUROSTAT

Aktivnosti projektnega učenja mladih so se odvijale znotraj Programa izobraževanja za brezposelne osebe, ki ga za vsako šolsko leto pripravljata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Pri izvajanju je bil še posebej pomemben partnerski pristop, saj pri pripravi programa sodelujejo različni partnerji, ki prispevajo k ustrezni vsebini izvajanja teh aktivnosti. Še posebej pomembno je, da so v pripravo programa vključeni tudi Ministrstvo za gospodarstvo, Obrtno-podjetniška in Gospodarska zbornica, ZRSZ in Centri za poklicno izobraževanje ter lokalni partnerji.

Cilj: Spodbujanje socialnega vključevanja brezposelnih s posebnimi potrebami in izboljšanje njihovih možnosti zaposlitve

V okviru aktivnosti usposabljanj na delovnem mestu in integriranih programih zaposlovanja za invalide so se brezposelne osebe vključile v delovne procese na konkretnem delovnem področju ali področju pri delodajalcu, z namenom usposobitve za konkretno delo. Namen je bil doseči delovno integracijo oseb z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo, z upadom delovnih sposobnosti, ki ima za posledico status invalidnosti, katerih znanja, veščine, spretnosti, izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Poleg tega je bil namen pospeševanje in izenačevanje njihovih možnosti na trgu dela z usposabljanjem na delovnem mestu in subvencijo zaposlitve v območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti, s tem pa tudi vključenost v delovno okolje in povečanje možnosti za zaposlitev.

Izvajali so se programi za pomoč pri zaposlovanju dolgotrajno brezposelnih žensk, ki so spodbudili zaposlitvene možnosti in delovno vključenost dolgotrajno brezposelnih žensk ter prispevali k zmanjšanju njihove socialne izključenosti. To so bile ženske, ki so bile več kot dve leti prijavljene na ZRSZ oziroma so bile skupaj z vključitvijo v programe javnih del brez redne zaposlitve več kot dve leti. Kljub temu, da nam podatek o brezposelnosti po spolu ne pokaže neposredno ciljnih skupin brezposelnih žensk, pa lahko sklepamo, da so aktivnosti iz naslova zmanjševanja dolgotrajne brezposelnosti žensk prispevale k zmanjšanju brezposelnosti žensk v skupnem merilu.

Netržni zaposlitveni programi in zaposlitveni programi pri neprofitnih delodajalcih so bili usmerjeni predvsem v zaposlovanje oseb pri neprofitnih delodajalcih, ki so prejeli subvencijo za zaposlitev. Aktivnosti so prispevale k povečanju vključenosti dolgotrajno brezposelnih oseb na trg dela in spodbujale njihovo ponovno socialno vključevanje. Poleg tega so prispevale k sodelovanju na lokalni ravni z namenom razvoja in izvedbe socialne in ekonomske vključenosti oseb iz navedenih ciljnih skupin. Tako je bilo v okviru 2 instrumentov realizirano 181 zaposlitev pri neprofitnih delodajalcih za polni delovni čas za obdobje najmanj 12 mesecev.

Pregled vključitev po posameznih ciljnih skupinah nam kaže, da se je v vseh ciljnih skupinah stanje v primerjavi z izhodiščnim stanjem za EPD močno izboljšalo, tako pri dolgotrajno brezposelnih, kot tudi pri invalidih, ženskah ter iskalcih prve zaposlitve.

Tabela 37: Vključitve po izbranih ciljnih skupinah, Slovenija 2004-2007

Ciljna skupina	2004	2005	2006	2007
dolgotrajno brezposelni	4.400	4.749	1.948	693
starejši od 50 let	312	363	774	265
invalidi	525	299	382	144
(od tega žensk)	296	155	149	70
samozaposleni	1.165	1.244	2.176	2.176
(od tega žensk)	428	448	801	801
I. in II. stopnja izobrazbe	4.452	6.398	3.562	3.198
(od tega žensk)	2.503	3.556	1.491	1.904
iskalci prve zaposlitve	2.806	6.180	6.697	1.457
(od tega žensk)	1.754	3.745	3.095	857

Vir: ZRSZ, 2008 (Podatki so zbrani na podlagi evalvacije in vsebujejo vključitve iz nacionalnih in evropskih virov)

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 38: Finančni podatki za ukrep 2.2

Ukrep 2.2.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	8.722.031
Razpisana sredstva	8.901.925
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	8.772.302
Podpisane pogodbe	8.772.302
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	8.727.477
Plačani in certificirani izdatki	8.349.003
Prispevek Skupnosti	6.261.752

Pospeševanje socialnega vključevanja je zlasti z vidika pomena ukrepa za zmanjšanje socialne izključenosti po posameznih ciljnih skupinah, presegal načrovano realizacijo sredstev. Kljub temu, da se je relativna teža ukrepa zmanjšala iz 10% na 9% na ravni celotne 2. PN, pa je ukrep z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrtovano vrednost. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi z 8,72 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 8,9 mio EUR. Razlike med razpoložljivimi in dodeljenimi sredstvi so nastale zaradi prerazporeditev sredstev, ki so bile pogojene s ciljem čim boljšega črpanja sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 8,77 mio EUR, podpisanih pogodb, pa v skupnem obsegu 8,77 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 8,35 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 6,26 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 39: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.2

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost (% glede na število vseh vključenih brezposelnih oseb)
Učinek	Število vključenih brezposelnih oseb	1.600	1.975
Učinek	- od tega žensk	800	1.298 (65,7%)
Učinek	Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	50%	49,0%
Rezultat	Število udeležencev s pozitivnim rezultatom* ob izhodu	800	969 (49%)
Rezultat	Število izhodov v zaposlitev	40%	795 (40,2%)
Rezultat	Število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni**	38,5%	586 (29,7%)

Vir: PD 2004-2006, MDDSZ, ZRSZ

Opomba:

* Pozitivni rezultat pomeni: pridobitev poklicne kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve.

** Glede na to, da podatki o deležu zaposlenih po 30 dneh po zaključku programa in po 12. mesecih še niso na voljo, znani bodo po 01.12.2010. Zadnji razpoložljivi podatki so kumulativni podatki za obdobje 2004-2007.

Kazalniki učinka:

Aktivnosti znotraj ukrepa so bile usmerjene v pospeševanje socialne vključevanje skupin prebivalstva s posebnimi potrebami in tistih, pri katerih obstaja tveganje izključitve s trga dela. Ciljni upravičenci so dolgotrajno brezposelni (več kot 2 leti), mladi, ki so opustili šolanje, so brezposelni in imajo težave na različnih področjih, invalidi, etnične skupine (npr. Romi) ter druge skupine prebivalstva (žrtve nasilja, odvisniki, osebe po prestani zaporni kazni in drugi). S pomočjo doseženih vrednosti kazalnikov lahko opredelimo učinkovitost (kazalniki učinka) in uspešnost (kazalniki rezultata) aktivnosti, v določeni meri pa tudi trajnost (s kazalnikom rezultata, ki meri ohranjenost zaposlitev eno leto po zaključku projektov).

S kazalniki učinka merimo vključevanje oseb iz ranljivih skup predvsem iz kvantitativnega vidika. Dejansko bi za celovito informacijo o dosežkih posameznih aktivnosti potrebovali podatke, ki temeljijo na kvalitativnih metodah nabora podatkov (npr. polstrukturiran intervju, fokusne skupine). Zaradi kratkega programskega obdobja in visokega stroška pridobivanja teh podatkov se kazalniki učinka v ukrepu nanašajo le na število vključenih oseb, vendar pa

Slovenija v programskem obdobju 2007-2013 kvalitativne metode nabora podatkov vedno bolj vključuje pri vrednotenju in pomenijo pomembno dodatno informacijo programerjem in odločevalcem.

Na podlagi dosežene vrednosti kazalnika »Število vključenih brezposelnih oseb« lahko sklepamo, da je bilo izvajanje ukrepa učinkovito. Ciljna vrednost (1.600 vključenih oseb) je bila presežena za 375 oseb (dosežena vrednost je 1.975 vključenih oseb, kar za 23,4% presega načrtovano ciljno vrednost), prav tako pa je bila presežena ciljna vrednost podkazalnika »od tega žensk« in sicer za 498 (ciljna vrednost je bila 800 vključenih žensk, vključenih je bilo 1.298 žensk, kar predstavlja skoraj 66% vseh vključenih brezposelnih oseb).

Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki (torej etnične skupine, žrtve nasilja in drugi) je bil 49% glede na število vseh vključenih brezposelnih oseb, kar je za odstotno točko nižji od ciljne vrednosti. Kljub temu lahko izvajanje tega ukrepa opredelimo kot uspešno, saj gre za specifične skupine na trgu dela, ki se soočajo s pomanjkanjem socialnega kapitala, zato se jih z veliko večjim naporom najprej preko socialnega vključevanja, nato pa z zaposlovanjem integrirati v družbeno življenje. Kazalniki učinka dajejo pomembno informacijo tudi za druge nacionalne programe na področju trga dela in socialne zaščite, zato jih lahko označimo za ustrezne. V to ciljno skupino uvrščamo tako etnične skupine (npr. Romi), dolgotrajno brezposelne osebe ter druge prikrajšane skupine: žrtve nasilja, bivše odvisnike, osebe po prestajanju zaporne kazni itd.

Kazalniki rezultata:

S kazalniki rezultata merimo predvsem uspešnost izvajanja na podlagi naslednjih kazalnikov: »Število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu, »Število izhodov v zaposlitev« in »Število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni«. Določene informacije o trajnosti izvedenih aktivnosti lahko pridobimo od zadnjega kazalnika. Po usklajeni in sprejeti metodologiji je pozitiven rezultat v okviru ukrepa pridobitev poklicne kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja in pridobitev zaposlitve vključenih oseb. Pričakovalo se je, da bo 800 udeležencev imelo pozitiven rezultat ob izhodu, torej 50% vseh vključenih oseb. Dejansko je bila dosežena vrednost kazalnika 969, kar je za 169 več od ciljne vrednosti. V definicijo udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu so vključeni udeleženci, ki so pridobili poklicno kvalifikacijo, uspešno zaključili program, nadaljevali z izobraževanjem in usposabljanjem ali pridobili zaposlitev. Delež udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu glede na število vseh vključenih brezposelnih oseb je dosegel 49%.

Število izhodov v zaposlitev je bilo 795 oseb do konca leta 2008 oziroma 40,2% glede na število vseh vključenih brezposelnih oseb, kar je rahlo nad postavljenim ciljem do konca programskega obdobja (40%). Upoštevajoč ciljne skupine je ta delež dokaj visok, saj gre predvsem za ranljive skupine na trgu dela.

Delež udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni, je sicer nižji od postavljene ciljne vrednosti, a je po naši oceni še posebej visok glede na specifičnost ciljnih skupin. Število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni, je na podlagi zadnjih razpoložljivih podatkov konec leta 2007 doseglo 586 udeležencev oz. 29,7%, kar je za 8,8 odstotne točke nižji od postavljene ciljne vrednosti 38,5%, ki pa je bila že dosežena v letih 2007 (37,8%), 2006 (34,9%) in 2005 (43,7%), razen v prvem letu izvajanja 2004 (7,8%), kar je zelo vplivalo na celoten rezultat. Glede na dosežene vrednosti v letih 2005, 2006 in 2007 lahko sklepamo, da bo podoben odstotek dosežen tudi za osebe vključene v letu 2008, kar bo posledično vplivalo tudi na končno vrednost kazalnika. Potrebno je poudariti, da so vključitve potekale do konca leta 2008, zato bodo dokončni podatki znani po 01.12.2010. Pri tej doseženi vrednosti tega kazalnika rezultata je potrebno upoštevati ranljivost ciljnih skupin in dejstvo, da je odvisno od delodajalca, ali vključeno osebo zaposli, na kar samo izvajanje nima več toliko vpliva.

Na doseženo vrednost kazalnika vpliva tudi dejstvo, da se je v okviru ukrepa 2.2 skozi celotno programsko obdobje izvajal program Projektno učenje za mlajše odrasle, katerega cilj je reintegracija mladih, ki so predčasno zapustili izobraževanje (osipniki), nazaj v redni šolski sistem. Posledica predmetnega programa je visoka uspešnost udeležencev, ki pa se po zaključku programa ne izkazuje v njihovi zaposlenosti, ampak nanjo vpliva posredno oz. z odložnim učinkom.

3.2.3 Ukrep 2.3: Vseživljenjsko učenje

Splošni cilj:

- povečanje stopnje udeležbe v vseživljenjskem učenju.

Specifični cilji:

- izboljšati znanje in usposobljenost učiteljev in izvajalcev tečajev, ravnateljev šol in izvajalcev usposabljanja odraslih, mentorjev, izvajalcev in organizatorjev izobraževanja odraslih, svetovalcev;
- doseči večjo prožnost ponudbe izobraževanja in usposabljanja v skladu s potrebami gospodarstva in trga dela;
- zagotoviti kakovostno informiranje, svetovanje in dostopnost možnosti izobraževanja in usposabljanja za vse s širitvijo lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in kontaktnih točk za vseživljenjsko učenje;
- spodbujati izvajanje sistema zagotavljanja kakovosti s posebnim poudarkom na širitvi modela samoocenjevanja;
- zmanjšati izobrazbeni primanjkljaj odraslih, ki imajo samo osnovno ali nižjo poklicno šolo, nizko funkcionalno in digitalno pismenost, ter povečati udeležbo ljudi z nezaključenim šolanjem in tistih, ki so zgodaj zapustili izobraževanje, v izobraževanju in usposabljanju

V celotnem programskem obdobju je bilo realiziranih 47 instrumentov, od katerih je 43 izvajalo MŠŠ in 4 MVZT. Instrumenti so se izvajali na podlagi javnih razpisov in letnih delovnih načrtov javnih zavodov.

Slovenija je zavezana k uresničevanju strateških ciljev, ki si jih je zastavila Evropska skupnost na področju izobraževanja in usposabljanja do leta 2010.

Ne glede na to, da iz parametrov, ki so utemeljevali opredelitev vsebin za sofinanciranje na ravni EPD lahko sklepamo o razmeroma visokem odstotku BDP, ki ga je Slovenija namenjala za izobraževanje že pred letom 2004, in sicer med 5,5% in 5,7% ter kljub obstoju široke mreže izobraževalnih institucij ter centrov za usposabljanje, in kljub doseženi visoki ravni izobrazbe mlajše populacije, so primerjalni podatki za Slovenijo kazali nizko stopnjo udeležbe odraslih v izobraževanju in usposabljanju, hkrati pa visok izobrazbeni primanjkljaj med pripadniki starejših generacij in nizko stopnjo funkcionalne pismenosti.

Problematika, ki izhaja iz zgornjih ugotovitev, kaže zlasti dejstvo, da je obstajal velik delež mladih, ki jim ne uspe zaključiti šolanja in vstopijo na trg dela brez ustrezne poklicne izobrazbe. Problem je bil tudi v majhni odzivnosti sistema izobraževanja in usposabljanja na potrebe dela in življenja v ekonomskem in socialnem okolju, ki ga zaznamujejo hiter tehnološki razvoj, ter potrebe po visoko kvalificiranem kadru, z namenom povečanja produktivnosti in s tem konkurenčnosti nacionalnega gospodarstva. Te pomanjkljivosti na področju razvoja človeških virov so bile povezane s počasnim prilagajanjem ponudbe izobraževanja in usposabljanja inbi lahko privedle do resnih težav v procesih ustvarjanja, prenosa in uporabe znanj pri krepitvi konkurenčnosti in krepitvi gospodarstva, pa tudi glede socialne kohezije Slovenije in njenih regij.

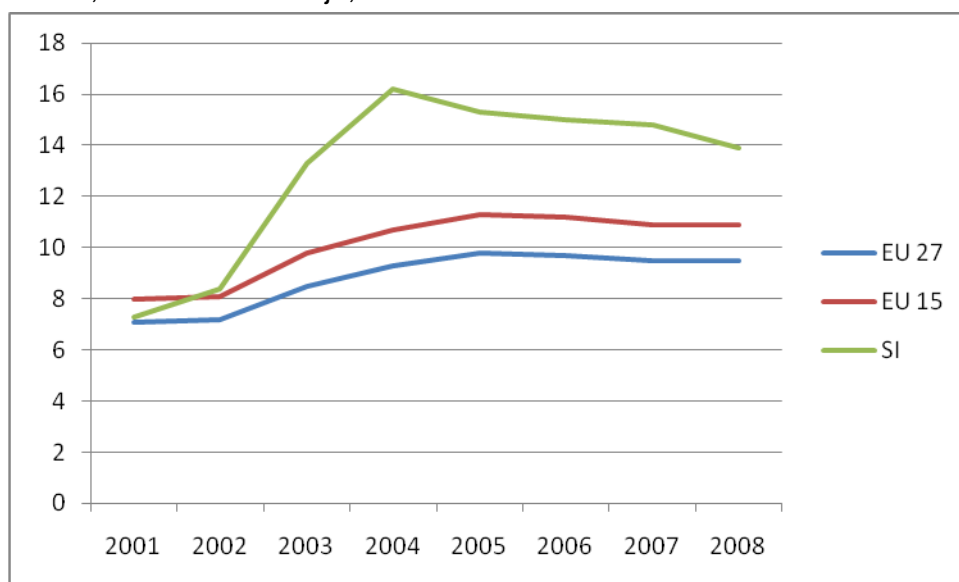
Po podatkih za udeležbo odraslih od 25-64 let v programih izobraževanja in usposabljanja, lahko iz primerjave vključenosti v vseživljenjsko učenje na ravni EU-27, EU-15 ter Slovenije, ugotovimo, da se je vključenost odraslih v programe vseživljenjskega učenja do leta 2006 povečevala, po letu 2008 se na vseh treh primerjalnih področjih kaže rahel upad udeležbe odraslih v programe izobraževanja in usposabljanja. Podatki za Slovenijo kažejo na rast deleža odraslih oseb, vključenih v izobraževanje in usposabljanje do leta 2005, po letu 2005 pa upad deleža.

Tabela 40: Delež odraslih od 25-64 let, vključenih v izobraževanje in usposabljanje, primerjava EU-27, EU-15, Slovenija 2001-2008

%	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU-27	7,1	7,2	8,5	9,3	9,8	9,7	9,5	9,5
EU-15	8	8,1	9,8	10,7	11,3	11,2	10,9	10,9
SI	7,3	8,4	13,3	16,2	15,3	15	14,8	13,9

Vir: Eurostat, 2010

Slika 15: Gibanje deleža odraslih od 25-64 let, vključenih v izobraževanje in usposabljanje, EU-27, EU-15 in Slovenija, 2001-2008

Vir: Eurostat, 2010

Cilj: Povečanje stopnje udeležbe v vseživljenjskem učenju

Splošni cilj tega ukrepa je bil povečanje stopnje udeležbe v vseživljenjskem učenju. V skladu s ključnimi kazalci EK in merili za spremljanje napredka v udeležbi v vseživljenjskem učenju ukrep vseživljenjsko učenje zasleduje cilj, da bi povprečna stopnja udeležbe v vseživljenjskem učenju EU dosegla vsaj 15% odraslega delovno aktivnega prebivalstva do leta 2010 (starostna skupina 25–64) in ta stopnja v nobeni državi ne bi bila nižja od 10%.

Vseživljenjsko učenje kot celota aktivnosti za razvoj človeških virov oblikuje eno od strateških usmeritev Strategije razvoja Slovenije (SRS, 2005) v povezavi s cilji gospodarskega in nacionalnega razvoja ter razvoja zaposlovanja na lokalni in nacionalni ravni in ukrepov iz *Programa reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji*, v povezavi z 2. prednostno razvojno nalogo: Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta. Ukrepi oblikovanja celovite strategije vseživljenjskega učenja, prenove visokega, višjega strokovnega in srednjega

strokovnega izobraževanja, hkrati s ciljem celovite prenove univerze in zagotavljanjem izobraževanja za trajnostni razvoj, se neposredno navezujejo tudi na cilje *Lizbonske strategije*.

Kljub temu, da obseg sredstev, ki je bil namenjen strukturnim reformam, na koncu leta 2008 ni dosegel načrtovane vrednosti, pa so bile ciljne vrednosti posameznih kategorij aktivnosti v splošnem presežene.

Cilj: Izboljšanje znanja in usposobljenosti učiteljev in izvajalcev tečajev, ravnateljev šol in ostalih izvajalcev usposabljanja odraslih

Aktivnosti izboljšanja znanja in usposobljenosti učiteljev in izvajalcev tečajev, ravnateljev šol in izvajalcev usposabljanja odraslih, mentorjev, izvajalcev in organizatorjev izobraževanja odraslih, svetovalcev so se izvajali skozi programe izobraževanja izobraževalcev, t.i. letne delovne načrte. V okviru teh se je izvajalo usposabljanje multiplikatorjev, priprava programov in gradiv za predvidene vsebine, razvoj kompetenc strokovnih delavcev za družbo prihodnosti (strpnost, medkulturnost, timsko delo, vseživljenjsko izobraževanje, razvoj kompetenc za oblikovanje učnega okolja, obvladovanje učnih tehnologij in njihova uporaba v praksi ter usposabljanja strokovnih delavcev za uvajanje novih izobraževalnih programov na področju poklicnega izobraževanja z namenom zmanjšanja osipa dijakov v času izobraževanja. Posebnega pomena za tovrstno izobraževanje je bil prav gotovo letni delovni načrt, v okviru katerega se je izvajal projekt Slovensko izobraževalno omrežje akademske raziskovalne mreže Arnes. Cilj projekta je bil razvoj in izvedba e-storitev in podpore izobraževalcev na internetu za uporabo IKT pri poučevanju in učenju. Razvit in vzpostavljen je bil enotni centralni portal vzgoje in izobraževanja, z integriranim nacionalnim katalogom in repozitorijem e-vsebin. Portal predstavlja enotno vstopno točko ter platformo za sodelovanje različnih projektov v Slovenskem izobraževalnem omrežju. Preko njega poteka iskanje in dodajanje e-vsebin, sodelovanje v spletnih skupnostih ter podpora predmetnih področjem.

Na ta način smo prispevali tudi k uresničevanju strateških ciljev na področju informacijske tehnologije, opredeljenih v Strategiji e2010i. Ukrep je prispeval k vzpostavljanju sistemov in struktur za izboljšanje izvajanja programov izobraževanja in usposabljanja, zlasti informacijsko podprtih oblik in metod učenja; lažjemu prehodu med izobraževanjem in delom, omogočil je potrjevanje neformalno in formalno pridobljenega znanja ter izboljšanje fleksibilnosti in odzivnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja na spremembe zahtev na trgu dela in zahtev posameznikov.

Cilj: Zagotavljanje večje prožnosti ponudbe izobraževanja in usposabljanja ter zagotavljanje kakovostnega informiranja, svetovanja in dostopnosti možnosti izobraževanja in usposabljanja

Z uvajanjem uporabe IKT smo dosegli tudi večjo prožnost ponudbe izobraževanja in usposabljanja v skladu s potrebami gospodarstva in trga dela, povečala pa se je tudi kakovost informiranja in svetovanja ter dostopnost možnosti izobraževanja in usposabljanja za vse s širitvijo lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in kontaktnih točk za vseživljenjsko učenje. To potrjuje tudi dejstvo, da se je okrepilo zavedanje posameznikov o pomenu vseživljenjskega učenja, prav tako to prispeva zlasti k dvigu funkcionalne pismenosti prebivalstva. Zmanjšanje izobrazbenega primanjkljaja odraslih se je izvajalo tudi v obliki krajših izobraževalnih programov, namenjenih osebam z nedokončanim šolanjem. S sredstvi ESS so tovrstni posamezniki dobili tudi možnost pridobitve formalne izobrazbe, kar jim omogoča večjo zaposljivost in lažjo vključenost v trg dela v najkrajšem času.

Cilj: Spodbujanje izvajanja sistema zagotavljanja kakovosti s posebnim poudarkom na širitvi modela samoocenjevanja

Aktivnosti prenove visokošolskih programov so bile izvedene s ciljem uresničevanja *Lizbonske strategije* in *Bolonjske reforme*. Tako so se izvajale aktivnosti povezane z izdelavo enotnih kriterijev za strukturo in trajanje študijskih programov ob upoštevanju metodologije ECTS (Evropski prenosni kreditni sistem) za vrednotenje visokošolskih študijskih programov, zlasti pa modularno sestavo programov, izbirnost v programih, možnost prehodov med programi, koncepta vseživljenjskega učenja. V aktivnosti prenove so bile vključene univerze, samostojni visokošolski zavodi in javni zavodi. Poleg doseganja osnovnega cilja zagotavljanja kakovosti terciarnega izobraževanja, povečanje transparentnosti in vzpostavitev kreditnega sistema ECTS ter povečanje privlačnosti evropskega visokošolskega prostora, izdelave enotnih kriterijev za strukturo in trajanje študijskih programov, je zlasti pomemben vidik vključenosti različnih subjektov v aktivnosti prenove visokošolskih programov, poleg tega pa tudi pomembno zagotavljanje trajnostnega vidika teh aktivnosti. V 23 projektih je bilo namreč skupaj realiziranih 134 novih in prenovljenih študijskih programov, ki so se izvajali v okviru partnerstev med univerzama (največ z ljubljansko in mariborsko univerzo) ter samostojnimi visokošolskimi zavodi in visokošolskimi središči. Študijski programi so se namreč pripravljali v skladu s smernicami *Bolonjskega procesa* in idejo *Lizbonske strategije*, da je treba vzpostaviti visokošolsko izobraževanje, ki zagotavlja zaposljivost in visoko kakovost diplomantov, v konkurenčnem in dinamičnem na znanju temelječem gospodarstvu, v družbi trajnostne rasti z več in boljšimi delovnimi mesti in z več socialne povezanosti.

Cilj: Zmanjšanje izobrazbenega primanjkljaja odraslih

Pri zmanjševanju izobrazbenega primanjkljaja odraslih so potekale aktivnosti izobraževanja za odrasle, predvsem tiste z izobrazbenim primanjkljajem, ki imajo samo osnovno, nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo, so nizko funkcionalno ali digitalno pismeni, osipnike in tiste, ki so zgodaj zapustili izobraževanje (starostna skupina 25-64, za brezposelne 15-64 let). Izobraževalna dejavnost se je izvajala v formalnih ali neformalnih oblikah učenja s podporo IKT.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 41: Finančni podatki za ukrep 2.3

Ukrep 2.3.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	38.043.031
Razpisana sredstva	46.443.503
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	39.955.143
Podpisane pogodbe	39.955.143
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	40.213.435
Plačani in certificirani izdatki	38.278.858
Prispevek Skupnosti	28.705.501

Razlike med razpoložljivimi in dodeljenimi sredstvi so nastale zaradi prerazporeditev sredstev, ki so bile pogojene s ciljem čim boljšega črpanja sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 39,96 mio EUR, podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 39,96 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 38,28 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 28,70 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 42: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.3

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek	Število zaposlenih odraslih in oseb z nedokončanim šolanjem na področju usposabljanja (od tega v IKT)	Podatek ni na voljo	7.200 Ob koncu programa	MŠŠ 118.497 (od tega 22.159 v IKT)
Učinek	Število posodobljenih, sprejetih in na novo razvitih programov izobraževanja in usposabljanja	Podatek ni na voljo	350 Ob koncu programa	539
Učinek	Delež sredstev namenjenih strukturam in sistemom	Podatek ni na voljo	70%	67,7%
Rezultat	Število udeležb izobraževalcev v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin*	0 (2003)	80.000	86.601
Rezultat	Število lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za vseživljenjsko učenje	9	16	24
Vpliv	Stopnja vključenosti prebivalstva v vseživljenjsko učenje – VŽU **	5,1% (2002)	12,5% Ob koncu programa	13,9% (2008)

Vir: PD 2004-2006, MŠŠ, kazalniki niso relevantni za instrumente, ki jih izvaja MVZT (bolonjska prenova študijskih programov), ker se kazalniki ob razdelitvi pristojnosti ministrstev niso na novo določili.

Opombe:

* Število udeležb izobraževalcev v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin, pomeni, kolikšen delež (relativna vrednost) vseh naštetih skupin: učiteljev, izvajalcev tečajev, svetovalcev, multiplikatorjev in upravnega osebja je bil vključen v usposabljanje za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin in predvideva, da se je ta delež od leta 2003 s 14,6% povečal za 70% na 24,8%. Kazalnik je bil leta 2003 v obstoječi obliki postavljen pod predpostavko, da obstaja sistem spremljanja vseh kategorij ciljnega prebivalstva na ravni Slovenije. Kljub prizadevanjem MŠŠ, ki je zadolžen za spremljanje tega kazalnika, ne more pridobiti absolutnih izhodiščnih vrednosti za vse našete skupine (učitelji, izvajalci tečajev, svetovalci, multiplikatorji in upravno osebje) za celotno Slovenijo, zato je kazalnik opredeljen zgolj v absolutni vrednosti 80.000 izvedb udeležb ciljnega prebivalstva, ki je bila potrjena kot sprememba PD na 6. redni seji NO EPD dne 13.6.2007 v Novi Gorici.

** Vir: Eurostat, SURS (SURS pojasnjuje spremembo metodologije merjenja v 2003 in sicer zaradi povečanega obsega kategorij vključenosti. Nadaljnja sprememba metodologije v oktobru 2006 podaja podatke, ki temeljijo na letnem povprečju četrletnih podatkov). Opis kazalnika: predstavlja odstotek odrasle populacije 25-64 let, ki izjavijo, da so bili v zadnjih štirih tednih vključeni v izobraževanje ali usposabljanje.

Kazalniki učinka:

Aktivnosti v ukrepu so bile usmerjene v vzpostavljanje potrebnih sistemov in struktur, ki bodo podprle učinkovito uveljavljanje koncepta vseživljenjskega učenja v Sloveniji. Ciljni upravičenci so bili zasebni in javni zavodi ter institucije, ki se ukvarjajo s pripravo, načrtovanjem in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja mladih in odraslih, izvajalci izobraževanja in usposabljanja ter odrasli v aktivnostih izobraževanja in usposabljanja – formalnega in neformalnega, individualnega in podprtega z IKT. Postavljeni kazalniki ukrepa dajejo celovite informacije o doseganju postavljenih ciljev in vključenih ciljnih upravičencih.

Predvideno je bilo, da bo v ukrep vključenih 7.200 zaposlenih oseb in oseb z nedokončanim šolanjem na področju usposabljanja, dejansko je bilo vključenih 118.497 oseb. Izvajanje lahko označimo kot zelo učinkovito. V ta kazalnik so zajete zaposlene osebe, osebe z nedokončanim šolanjem ter odrasli v aktivnostih izobraževanja in usposabljanja. Od teh

118.497 oseb jih je bilo 22.159 vključenih v aktivnosti na področju IKT, kar pomembno prispeva k doseganju ciljev na področju horizontalne prioritete informacijska družba. Ker šolanje posameznikov te kategorije traja lahko tudi leto ali dve, so sredstva na posameznika proporcionalno višja in udeležba številčno manjša, kot pri drugih izobraževalnih programih, ki so krajši in lahko trajajo tudi samo npr. 8 ali 16 ur (kot so to primeri usposabljanj za pridobivanje novih kompetenc za družbo znanja, ki jih izvaja Zavod za šolstvo RS s skupinami učiteljev po šolah).

Presežek kvantitativno določenega kazalnika v primerjavi z zastavljeno ciljno vrednostjo, je predvsem posledica prilagoditve aktivnosti potrebam in zahtevam dejanskega stanja. Predvidena vrednost realizacije kazalnika je bila ocenjena na 7.200 udeležb, predvsem oseb z nedokončanim šolanjem, torej posameznikov, ki s sredstvi strukturnih skladov dobijo možnost pridobitve formalne izobrazbe. Ker šolanje posameznikov te kategorije traja lahko tudi leto ali dve, so sredstva na posameznika proporcionalno višja in udeležba številčno manjša, kot pri drugih izobraževalnih programih, ki so krajši in lahko trajajo tudi samo npr. 8 ali 16 ur (kot so to primeri usposabljanj za pridobivanje novih kompetenc za družbo znanja, ki jih izvaja Zavod za šolstvo RS s skupinami učiteljev po šolah). Tovrstna krajša usposabljanja so tudi neprimerno cenejša in zajamejo mnogo večje število ciljnih oseb, kot izobraževanja za pridobitev formalne stopnje izobrazbe. Tekom programskega obdobja pa je MŠŠ prilagajalo črpanje sredstev potrebam, ki so jih strokovne službe ministrstva zaznale na terenu, torej organizaciji in izvedbi večjega števila krajših seminarjev oziroma drugih oblik usposabljanja v funkciji pridobivanja dodatnih znanj in veščin. Hkrati so bila leta 2006 ministrstvu odobrena dodatna sredstva, ki so bila porabljena izključno za izobraževanje posameznikov na že omenjenih krajših seminarjih. Tako je prišlo do znatnega kvantitativnega povečanja števila zaposlenih odraslih in oseb z nedokončanim šolanjem na področju usposabljanja. Slednje se še prav posebno odraža na porastu usposabljanja na področju IKT, kjer je bilo v okviru projekta zaznati izredno zanimanje za dodatna znanja in veščine. MŠŠ se je seveda odzvalo na potrebe in zahteve trga, kar ima za posledico pozitivno odstopanje pri omenjenem kazalniku.

V aktivnosti zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov so se vključevale odrasle osebe, ki so imele samo osnovno, nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo, so bile nizko funkcionalno ali digitalno pismeni, osipniki in tiste, ki so zgodaj zapustili izobraževanje (starostna skupina 25-64 let, za brezposelne 15-64 let). Izobraževalna dejavnost izvajala v formalnih ali neformalnih oblikah učenja s podporo IKT. Za izvajanje teh izobraževalnih programov so lahko kandidirale pravne osebe, ki so imele registrirano izobraževalno dejavnost.

Tovrstna krajša usposabljanja so primerno cenejša in vključujejo večje število ciljnih oseb, kot izobraževanja za pridobitev formalne stopnje izobrazbe. V celotnem programskem obdobju je MŠŠ prilagajalo aktivnosti na ukrepu 2.3 potrebam, ki so jih strokovne službe ministrstva zaznale na terenu, torej organizaciji in izvedbi večjega števila krajših seminarjev oziroma drugih oblik usposabljanja v funkciji pridobivanja dodatnih znanj in veščin. S področja IKT je bilo v celotnem obdobju usposobljenih skupaj 22.159 oseb.

V okviru izvajanja ukrepa je bilo 539 posodobljenih, sprejetih in na novo razvitih programov izobraževanja in usposabljanja, kar je za 189 oziroma za 54% več od postavljene ciljne vrednosti (350).

Delež sredstev, namenjen strukturam in sistemom, je bil do konca programskega obdobja 67,7%, kar je za 2,3 odstotni točki nižje od predvidene ciljne vrednosti 70%. Na ta sredstva so lahko kandidirale predvsem javne in privatne institucije, zavodi in subjekti, ki so se ukvarjali s pripravo, načrtovanjem in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja mladih in odraslih, in tiste, ki so imele sklenjen dogovor o partnerstvu s podjetji, socialnimi partnerji in drugimi gospodarskimi subjekti v lokalnem/regionalnem okolju.

Kazalniki rezultata:

V okviru izvajanja ukrepa je bilo predvideno, da bo do konca programskega obdobja 80.000 udeležb izvajalcev v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin. Dejansko je bilo število vključitev 86.601 in na osnovi tega podatka lahko sklepamo, da je bilo izvajanje ukrepa uspešno.

Tudi število lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za vseživljenjsko učenje je bilo višje od načrtovane vrednosti kar še dodatno potrjuje uspešnost izvajanja. Pričakovano je bilo, da bo v Sloveniji po koncu izvajanja EPD vzpostavljenih 16 svetovalnih centrov in centrov za vseživljenjsko učenje, dejansko pa jih je bilo vzpostavljenih 24. Ti centri so zagotavljali podporne storitve za udeležence v dejavnostih učenja, individualno pomoč, poklicne storitve za odrasle in mlade, predvsem ženske in osipnike. Mreže lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov so se razvijale v skladu s postavljenim konceptom. Podatki kažejo na dodano vrednost tovrstnih projektov, saj je bilo v okviru teh aktivnosti izdelanih 11 prenovljenih programov in kar 25 prenovljenih učnih gradiv. Skupaj je bilo usposobljenih 503 strokovnih delavcev in vključenih 20.210 udeležencev. V celotnem programskem obdobju je bilo realizirano kar 55.129 svetovalnih ur. Prav tako so ti centri pomembne institucije za doseganje ciljev na področju vseživljenjskega učenja tudi v programskem obdobju 2007-2013, zato bi lahko sklepali, da obstajajo elementi trajnosti in vplivnosti tega ukrepa.

Kazalniki vpliva:

Ciljna vrednost kazalnika vpliva »stopnja vključenosti prebivalcev v vseživljenjsko učenje« je bila presežena in sicer za 1,4 odstotne točke (ciljna vrednost 12,5%, dosežena 13,9%). Pri tem kazalniku je potrebno poudariti, da je bila spremenjena metodologije leta 2006, saj se dosežene vrednosti kazalnika opredeljujejo na podlagi letnega povprečja četrletnih podatkov. Kazalnik je metodološko opredeljen kot odstotek populacije v starostni skupini 25-64 let, ki izjavijo, da so bili v zadnjih štirih tednih od datuma raziskave vključeni v izobraževanje ali usposabljanje. Ukrep vseživljenjskega učenja je pospeševal proces doseganja večje prožnosti in odzivnosti sistema izobraževanja in usposabljanja za dolgoročno zagotavljanje ravnovesja med ponudbo izobraževanja in usposabljanja ter zahtevami gospodarstva in trga dela.

Ukrepi za vseživljenjsko učenje so bili povezljivi tudi s projektom SI0309.06 Phare za vseživljenjsko učenje.

3.2.4 Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Splošni cilj:

- izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij ter ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest.

Specifični cilji:

- dvig ravni kvalifikacij, da se prepreči prehod delavcev v podjetjih, zlasti v sektorjih, ki se prestrukturirajo, med brezposelne,
- izboljšanje prilagodljivosti delavcev in podjetij napredku v proizvodnih procesih, zlasti v perspektivnih sektorjih, ki zagotavljajo konkurenčnost celotnega gospodarstva,
- spodbujanje ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, vključno s samozaposlovanjem.

Ukrep spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti je sicer z vidika relativne teže oziroma sorazmernega deleža dodeljenih sredstev enakovreden obsegu sredstev, namenjenih za razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela ter za vseživljenjsko učenje, vendar pa je z vidika doseganja razvojnih ciljev Slovenije, in sicer prehoda v konkurenčno gospodarstvo in na znanju temelječo družbo, eden najpomembnejših ukrepov, ki so se izvajali v programskem obdobju 2004–2006. Kakovost dela in prilagodljivost tehnološkemu, strokovnemu ter poklicnemu razvoju predstavljajo razvojne izzive za uresničitev strateških ciljev na slovenski in na evropski ravni. Za uresničitev razvojnih ciljev rasti zaposlovanja so bile aktivnosti usmerjene v vlaganja v človeški kapital na strani ponudbe ter v ustvarjanje več in boljših delovnih mest na strani povpraševanja.

Produktivnost, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, je eden bistvenih dejavnikov konkurenčnosti posameznega gospodarstva. Slovensko gospodarstvo z razmeroma neugodno sektorsko strukturo tako z vidika obsega dejavnosti, kot tudi z vidika števila zaposlenih se je tudi po vstopu v EU soočalo z izzivi prestrukturiranja ter prehoda iz delovno intenzivnega v kapitalno intenzivno gospodarstvo, oziroma iz pretežne usmerjenosti v sektorje z nižjo dodano vrednostjo v sektorje z višjo dodano vrednostjo.

Če primerjamo strukturo dejavnosti podjetij v Sloveniji med leti 2000 in 2007, po kazalcih število podjetij, zaposleni, prihodki od prodaje, dodana vrednost in produktivnost, lahko opazimo velik porast v dejavnosti poslovnih storitev, poslovanja z nepremičninami in najemom v letu 2007, tako z vidika števila podjetij, kot tudi števila zaposlenih, prihodkov od prodaje in dodane vrednosti. Kljub temu, da se je segment poslovnih storitev povečal predvsem zaradi prestrukturiranja v smeri znižanja deleža predelovalnih dejavnosti, trgovine in prometa. Z vidika specializacije in koncentracije dejavnosti v strukturi podjetij v Sloveniji še vedno prevladujeta trgovina z 22,9% in predelovalne dejavnosti s 17,8%. Obe dejavnosti sta bili po podatkih za leto 2007 prevladujoči tudi z vidika deleža zaposlenih, prihodkov iz prodaje ter ustvarjene dodane vrednosti.

Cilj: Izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij ter ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest

Ob dejstvu, da obstoječe strukture gospodarstva ni mogoče spremeniti v zelo kratkem obdobju, so bili ukrepi usmerjeni v pospeševanje razvoja variabilnih dejavnikov, z namenom povečanja produktivnosti in konkurenčnosti podjetij, in sicer tako s povečevanjem prilagodljivosti zaposlenih in podjetij pogojem trga dela, na ravni podjetij pa s prispevanjem k dvigu ravni kvalifikacij zaposlenih in delodajalcev ter k višji ravni sposobnosti in znanja za ohranitev zaposlitve. Odpravljanje razvojnih ovir na področju ponudbe in povpraševanja po

delovni sili je bilo usmerjeno v izboljšanje kvalifikacij in spretnosti, zlasti delavcev v delovno intenzivnih panogah v fazi prestrukturiranja, pa tudi v usposabljanje zaposlenih za izboljšanje njihovih spretnosti in kvalifikacij, za izboljšanje poslovnih znanj in podjetništva.

Cilj: Dvig ravni kvalifikacij za preprečitev prehoda delavcev v podjetjih, zlasti v sektorjih, ki se prestrukturirajo, med brezposelne

Dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni zaposlenih z namenom ohranitve delovnih mest ter preprečevanje prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost, izboljšanje prilagodljivosti zaposlenih in s tem izboljšanje zaposlitvenih možnosti, so bili cilji, ki so se na ravni ukrepa uresničevali z aktivnostmi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, tako iz sektorjev v preoblikovanju, kot iz perspektivnih sektorjev.

Cilj: Izboljšanje prilagodljivosti delavcev in podjetij napredku v proizvodnih procesih, zlasti v perspektivnih sektorjih, ki zagotavljajo konkurenčnost gospodarstva

V tabeli so prikazana izplačila za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v sektorjih v preoblikovanju od leta 2005 do leta 2008, iz katere je razvidno, da je bilo največ izvedenih izobraževanj in usposabljanj v predelovalnih dejavnostih, za katere je značilna delovna intenzivnost, nizka dodana vrednost in posledično tudi nizka produktivnost. Izboljšanje izobrazbene strukture v teh dejavnostih na eni strani pomeni večjo zaposljivost zaposlenih v drugih dejavnostih, na drugi strani pa tudi dvig produktivnosti v predelovalnih dejavnostih.

Na drugi strani se je v opazovanem obdobju spreminjala tudi struktura dejavnosti, v katerih je bilo izvedeno največ izplačil za izobraževanja in usposabljanja. Značilen je premik iz sektorjev z nizko dodano vrednostjo v sektorje, za katere so bile v obdobju 2005-2008 značilne visoke stopnje rasti, in sicer v gradbeništvu, nepremičninah in finančnem posredništvu.

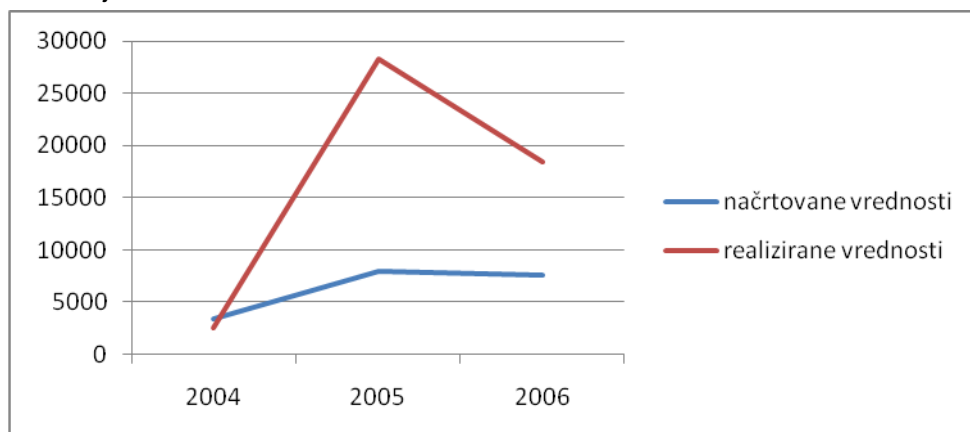
Tabela 43: Izplačila za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v sektorjih v preoblikovanju v obdobju od leta 2005 do 2008

Sektorji/leta	2005	2006	2007	2008
D. Predelovalne dejavnosti	59,24	66,38	61,99	78,18
K. Nepremičnine, najem	12,63	14,53	13,14	7,14
G. Trgovina	11,91	8,5	5,94	9,62
I. Promet	3,82	0,32	1,38	0
J. Finančno posredništvo	2,74	4,99	4,54	1,3
F. Gradbeništvo	3,88	1,77	5,58	3,31

Vir: SURS

Medtem ko se je število udeležencev v programih izobraževanja in usposabljanju iz sektorjev v preoblikovanju v času izvajanja iz leta v leto povečevalo ter presevalo načrtovane vrednosti tudi za 145%, pa je bilo iz podatka o številu podprtih projektov oziroma podjetij razvidno dejstvo, da so bila sredstva dodeljena razmeroma koncentrirano, manjšemu številu podjetij oziroma projektov, z večjim številom udeležencev in tudi tistih s pozitivnim izidom.

Slika 16: Sredstva, namenjena za izobraževanja in usposabljanja po letih, 2004-2006, Slovenija

Vir: Resorna ministrstva

Iz zgornje slike je razvidno naraščanje zanimanja za izobraževanja in usposabljanja zaposlenih po posameznih podjetjih, pa tudi povečanje zavesti o nujnosti pridobivanja dodatnih kvalifikacij in znanja z namenom prilagoditev, posodobitev delovnih procesov, tehnologije in podobno, s ciljem spodbujanja razvoja podjetij in doseganja boljšega položaja na trgu, hkrati pa zmanjšanja tveganja prehoda v brezposelnost.

Pomemben poudarek pri vseh programih izobraževanja in usposabljanja je vključevanje vsebin s področja informacijske komunikacijske tehnologije. To pa pomeni tudi prispevek k uresničevanju horizontalne PN razvoja informacijske družbe. Največ vključitev je v programe IKT. Pod IKT spadajo vsi programi računalniškega usposabljanja, tako programi računalniškega opismenjevanja kot tudi pridobivanje najbolj zahtevnih računalniških znanj in licenc. Med pomembnejšimi področji izobraževanja in usposabljanja lahko štejemo tudi področje proizvodne tehnologije, kamor spadajo vsi programi usposabljanja za delo v proizvodnji, področje vodenja, organizacije in administracije (predvsem področje projektnega vodenja), človeških virov (komunikacije, razvoj in načrtovanje človeških virov, novosti na področju delovno pravne zakonodaje in podobno), vsebine s področja računovodstva in zavarovalništva in varstvo pri delu. Manj je bilo vključitev v programe jezikovnega izobraževanja in komercialne. Med posebno usposabljanje in izobraževanje so vključene tudi udeležbe na različnih konferencah in delavnicah.

Podobno lahko ugotovimo tudi za izvajanje aktivnosti usposabljanja in izobraževanja zaposlenih iz perspektivnih sektorjev, le da je za te aktivnosti značilna še večja koncentracija izvajanja aktivnosti, kot je to v primerjavi s sektorji v preoblikovanju, saj je bilo podjetij oziroma programov, ki so prejeli podpora iz evropskega socialnega sklada le 21% od načrtovanih, vendar pa je bilo udeležencev v teh izobraževanjih kar za 263% od načrtovanih. Pomen znanja in pridobivanja kvalifikacij za razvoj posameznih podjetij je še zlasti pomemben v perspektivnih in razvojno prebojnih podjetjih. V perspektivnih sektorjih je bilo več usposabljanj s področja zavarovalništva, IKT, proizvodne tehnologije, vodenja in organizacije.

Cilj: Spodbujanje ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, vključno s samozaposlovanjem

Z vidika povečanja podjetniške aktivnosti, ki je osnova za doseganje ustrezne ravni konkurenčnosti je še posebej pomembno povečanje števila podjetij v segmentu mikro in malih podjetij. Zato je še posebej pomemben podatek, da je bil največji delež sredstev, in sicer 55,8% vseh razpisanih sredstev v okviru tega ukrepa, namenjen prav aktivnostim samozaposlovanja ter pospeševanje podjetništva in odpiranja novih delovnih mest v

segmentu MSP, namenjen osebam, ki želijo izkoristiti svojo poslovno idejo. Ciljne osebe so bili predvsem brezposelne osebe in presežni delavci ter invalidi, ki so izkazali pogoje in možnosti za takšno uresničitev, kar pomeni, da so se vključili na podlagi zaposlitvenega načrta, predloga o vključitvi, potrdila o udeležbi na delavnici usposabljanja za podjetništvo »Priprava na samozaposlitev«. Osebe, ki so se zaposlile za polni delovni čas, so bile zavezane ohraniti samozaposlitev neprekinjeno najmanj dve leti. Realizacija aktivnosti je bila v prvih letih izvajanja najvišja ter stopnja umrljivosti podjetij, merjena v odstotku ohranjenih zaposlitev v 12 mesecih po prejemu sredstev, skoraj nična, saj je bilo vključenih oseb več, kot je bilo načrtovano. Aktivnost je bila zlasti pomembna v času nastopa gospodarske in finančne krize, ko je izvajanje samozaposlitev v veliki meri vplivalo na ohranjanje števila zaposlenih na nacionalni ravni. Pri tem je potrebno poudariti, da izvajanje instrumentov samozaposlitev ne bi bilo mogoče brez sredstev 2. PN.

Aktivnosti subvencioniranja zaposlovanja težje zaposljivih brezposelnih oseb starejših kot 50 let ni bila v praksi pri delodajalcih tako dobro sprejeta, kot ostale aktivnosti, ki so se izvajale na tem ukrepu. Zato so bili cilji, ki so bili zastavljeni v okviru aktivnosti spodbujanje k aktivnemu reševanju brezposelnosti in k aktivnemu staranju, uresničeni le od 30-50% glede na načrtovane vrednosti. Razloge za navedene pomanjkljivosti lahko iščemo v neustrezno postavljenih ciljnih vrednostih na začetku programskega obdobja in zmanjšanem interesu delodajalcev za zaposlovanje starejših od 50 let. Eden izmed razlogov za slabši odziv delodajalcev je tudi ta, da je bil delodajalec obvezan zaposliti tega delavca najmanj za obdobje dveh let.

Lokalni zaposlitveni programi prispevajo k izboljšanju konkurenčnosti in s pomočjo višje ravni znanja k tehnološkem in znanstvenem razvoju, predvsem z vidika regionalnega razvoja. Spodbujanje podjetništva in promocija ustvarjanja novih delovnih mest se izraža tako v številu zaposlenih za določen čas, kot tudi za nedoločen čas, pomembno pa je predvsem zato, ker so tovrstne aktivnosti podprle lokalne skupnosti in prispevale k izvajanju partnerstva tudi na lokalnem nivoju.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 44: Finančni podatki za ukrep 2.4

Ukrep 2.4.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	24.917.031
Razpisana sredstva	26.903.941
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	26.345.978
Podpisane pogodbe (FEP)	26.345.978
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	26.287.122
Plačani in certificirani izdatki	24.333.802
Prispevek Skupnosti	18.250.351

Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti je z vidika doseganja razvojnih ciljev Slovenije, in sicer prehoda v konkurenčno gospodarstvo in na znanju temelječe družbe, eden najpomembnejših ukrepov, ki so se izvajali v programskem obdobju 2004–2006. Kljub temu, da se je relativna teža ukrepa 2.4 zmanjšala iz 30% na 25,7% na ravni 2. PN, pa je ukrep z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrtovano vrednost. Razlike med razpoložljivimi in dodeljenimi sredstvi so nastale zaradi prerazporeditev sredstev, ki so bile pogojene s ciljem čim boljšega črpanja sredstev. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi z 24,92 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 26,90 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 26,35 mio EUR, podpisanih pogodb v skupnem obsegu pa za 26,35 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 24,33 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 18,25 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 45: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 2.4

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek	Število vključenih	7.000	74.324
	- od tega žensk	3.500	29.588 (39,8%)
Učinek	Število podprtih podjetij ¹	220	7.564
Učinek	Število projektov*	290	7.564
Učinek	Delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih (razdelitev po sektorju ekonomske dejavnosti v procentih) ***	40%	100% od tega v letu 2008: D Predelovalne dejavnosti – 79,9% F Gradbeništvo – 1,75% G Trgovina – 2,68 K Finančne in zavarovalniške dejavnosti – 0,36% L Poslovanje z nepremičninami – 15,2% S Druge dejavnosti – 0,13%
Rezultat	Bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE ³¹ (od tega samozaposlitve)	1.500	6.517 (5.833)
Rezultat	Število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih, delež (delež v %)	80%	96,0%
Rezultat	Število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih (delež v %)	85%	4.877 (91,4%) **

Vir: PD 2004-2006, MDDSZ, ZRSZ

Opombe:

¹ navedeno je št. vseh podprtih podjetij, ki so prejela nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve)² navedeno je št. delovnih mest (vključena so tudi delovna mesta, ki se realizirajo s samozaposlitvijo – podjetništvom) na osnovi podatkov o zaposlitvah

* Projekt pomeni aktivnost, ki ima obliko nepovratnih sredstev, dodeljenih preko razpisov, na podlagi enotnega sklepa, da se sofinancira s strani ESS in poteka v pristojnosti prijavitelja ali KP.

** Podatki o številu novih podjetij, delujočih po 12 mesecih bodo znani po 30.06.2010, delež ohranjenih zaposlitev po 12 mesecih pa bo znan po 30.06.2012.

*** Ukrep 2.4 je v celoti namenjen preoblikovanju in prilagajanju tako podjetja kot posameznika spremenjenemu tržišču in trgu dela, ZRSZ ne razpolaga s podatki o kumulativnih zneskih in razporeditvi sredstev med sektorji za leta 2004-2008, zato so v tabeli predstavljeni samo podatki za leto 2008.

Kazalniki učinka:

Aktivnosti v ukrepu so bile usmerjene v izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij in ustvarjanje novih kvalitetnih delovnih mest. Ciljni upravičenci so bili: zaposleni iz sektorjev v prestrukturiranju (preoblikovanju), zaposleni v perspektivnih sektorjih, potencialni podjetniki iz vrst brezposelnih, še zaposleni

³¹ Ekvivalent polnega delovnega časa je skupno število opravljenih ur za posameznega zaposlenega, ki so bile obračunane in plačane v breme delodajalca, deljeno z največjim številom ur delovnega časa v posameznem letu, kot ga opredeljuje zakonodaja (za leto 2006: 2.080 ur, za leto 2007: 2.088 ur, za leto 2008: 2.096 ur, za leto 2009: 2.088 ur). Če je na primer delovni čas za posamezno leto opredeljen v višini 2.080 ur, predstavlja en zaposleni, ki delo opravlja celo leto polni delovni čas, en FTE. Dva zaposlena, od katerih bi vsak opravil 1.040 ur, bi skupaj predstavljala en FTE.

in presežni delavci, starejši in mladi ter zaposleni v neprofitnem sektorju. Glede na specifične cilje, ki so za ukrep opredeljeni v EPD, ugotavljamo naslednje:

Predvideno je bilo, da se bo v ukrep vključilo 7.000 oseb, od tega 3.500 žensk. Dejansko se je vključilo skupaj 74.324 oseb, kar je 10-krat več kot je bilo predvideno.

Na podlagi te ugotovitve lahko sklepamo, da je bilo izvajanje ukrepa učinkovito. Število vključenih žensk je prav tako preseglo ciljno vrednost, saj je bilo vključenih 29.588 žensk, kar je več kot 8-krat preseglo ciljno vrednost, ter 40% vseh vključenih oseb. Delež vključenih žensk je bil manjši od 50% zaradi dejstva, da so se podjetja sama odločala, katere zaposlene so vključevala v aktivnosti ne glede na spol, tako da izvajalske institucije niso imele neposrednega vpliva na spolno sestavo vključenih oseb. Kljub temu je končni upravičenec zagotavljal enake možnosti vsem prijaviteljem.

Na podlagi doseženih vrednosti ostalih dveh kazalnikov lahko sklepamo na učinkovitost izvajanja ukrepa. Število podprtih podjetij je bilo 7.564 (ciljna vrednost 220), število projektov pa prav tako 7.564 (ciljna vrednost 290). Kot podprto podjetje je definirano podjetje, ki je prejelo nepovratna sredstva (vključene so tudi samozaposlitve). V programih usposabljanja in izobraževanja zaposlenih je bilo vključenih skupaj 1.125 podjetij in sicer 622 podjetij iz sektorjev v preoblikovanju in 503 podjetij v perspektivnih sektorjih. V okviru ukrepa je sodelovalo tudi 384 podjetij, ki so preko subvencij zaposlile osebe, starejše od 50 let. Samozaposlitve so bile realizirane skupaj v 5.833 podjetjih, v katerih so se osebe samozaposlile bodisi kot s.p. ali pravne osebe.

Prav tako je bila presežena ciljna vrednost kazalnika »Število podprtih projektov« 290 z 7.564 podprtimi projekti. Projekt je definiran kot aktivnost, ki ima obliko nepovratnih sredstev, dodeljenih preko razpisov, na podlagi enotnega sklepa, da se sofinancira s strani ESS in poteka v pristojnosti prijavitelja in končnega prejemnika.

Pri pripravi EPD načina izvajanja ukrepa 2.4 ni bilo mogoče predvideti. Ciljna vrednost kazalnikov »števila podprtih podjetij« in »število podprtih projektov« je bila ob programiranju opredeljena na dotedanjih primerljivih praksah izvajanja in se je kasneje izkazala za podcenjeno, zato so dosežene vrednosti ob koncu obdobja močno presegale ciljne vrednosti. Kot posledica navedenega pa so bile presežene tudi ciljne vrednosti v primeru kazalnika »število vključenih oseb« ter vrednost kazalnika rezultata »bruto delovnih mest«, ki je obrazložen v nadaljevanju.

Kazalniki rezultata:

Ukrep je bil v celoti namenjen preoblikovanju in prilagajanju tako posameznika kot tudi podjetja. V skladu s tem je dosežena vrednost kazalnika »delež sredstev, namenjenih preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih«, presežena (ciljna vrednost je bila 40%, dosežena 100%), od tega je bilo 80% namenjeno predelovalni industriji, kar je v skladu z nacionalnimi smernicami in cilji na področju razvoja človeških virov v podjetjih.

Ustvarjenih je bilo 6.517 bruto delovnih mest. Gre predvsem za samozaposlitve, k doseženi vrednosti pa so prispevale tudi druge aktivnosti znotraj ukrepa (npr. lokalni zaposlitveni programi). Na osnovi dosežene vrednosti lahko sklepamo, da je bil ukrep uspešen, saj je bila ciljna vrednost (1.500) presežena za več kot štirikrat.

Dodatno se lahko sklepa na uspešnost ukrepa na podlagi dosežene vrednosti kazalnika »Število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih«, saj je bila dosežena vrednost za 16 odstotnih točk višja od ciljne vrednosti (dosežena 96%, ciljna vrednost 80%).

Končnega podatka za kazalnik »Število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih« še ni, ker so vključitve potekale še v letu 2009 in bodo dokončni podatki znani po 30.6.2010. Kljub temu navajamo začasne podatke. Podatek o številu novih podjetjih, delujočih po 12

mesecih, je bilo 4.877 podjetij konec leta 2008 oz. 91,4% ter je bilo preseženo glede na ciljno vrednost.

3.3 Prednostna naloga št. 3: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Dejavnosti v okviru 3. PN so bile usmerjene v javne spodbude za povečanje konkurenčnosti v kmetijsko-živilskem sektorju, učinkovito izrabo virov v gozdarstvu in ribištvu ter v spodbude za podporo celostnega razvoja podeželja in so oblikovale posebno prednostno nalogo v okviru EPD.

Splošni cilj:

- povečanje konkurenčnosti kmetijsko-živilskega, gozdarskega in ribiškega sektorja, ustvarjanje pogojev za doseganje enakovredne ravni dohodka kmetijskega prebivalstva, ohranjanje vzorcv poseljenosti in gospodarskega prestrukturiranja podeželskih območij, trajnostna raba naravnih virov ter varstvo okolja na podeželju in ohranjanje naravnih virov.

Specifični cilji:

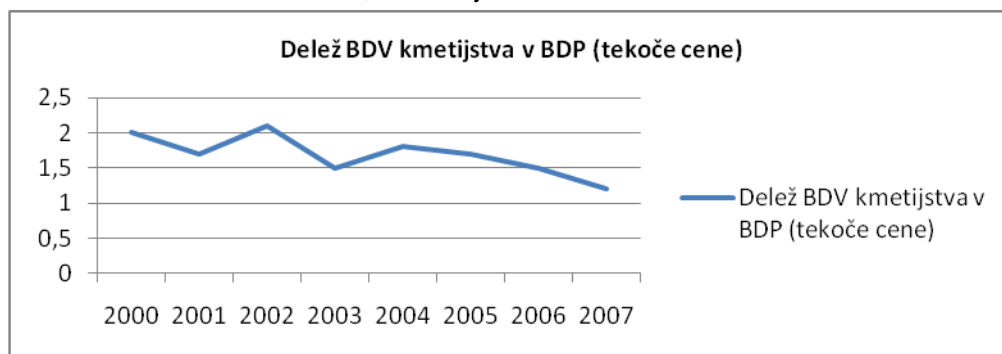
- izboljšanje gospodarske učinkovitosti in konkurenčnosti kmetijstva, gozdarstva in ribištva;
- uspešno prilagajanje zahtevam skupnega trga;
- spodbujanje drugih virov dohodka na podeželskih območjih;
- spodbujanje varnosti in kakovosti živilskih izdelkov;
- ohranjanje in trajnostni razvoj gozdov.

Posebnosti kmetijstva lahko obravnavamo z več vidikov, še posebej pa z vidika njegovega posebnega pomena in položaja, ki ga ima v političnem in gospodarskem pogledu tako na ravni EU, kot tudi v Sloveniji.

Vstop Slovenije v EU je v zvezi s kmetijsko dejavnostjo v Sloveniji pomenil uveljavitev skupne kmetijske politike in skupnih pravil enotnega evropskega trga. Slovenija je v nacionalno zakonodajo prenesla vse predpise EU, ki uveljavljajo standarde na področju skupne kmetijske politike. Prav tako pa je sprejela tudi podrobnejša pravila za ureditev posameznih vsebin s področja kmetijske dejavnosti.

Delež bruto dodane vrednosti (BDV) v BDP, ustvarjene v kmetijstvu, se je v obdobju od leta 2000 do 2007 znižal, in sicer od 2% v letu 2000, na 1,2% v letu 2007. Z vidika analize gibanj in glavnih dejavnikov dohodka lahko sklepamo, da vstop v EU ni prinesel večjih sprememb na področju kmetijstva. Za vse tri komponente kmetijske dejavnosti, in sicer za kmetijstvo, živilstvo in gozdarstvo je značilno, da se soočajo s procesi prestrukturiranja. Vzroki nizke produktivnosti v kmetijstvu so predvsem v slabi zemljiški in posestni strukturi, nizki stopnji profesionalizacije in delovno intenzivnem značaju kmetijstva. K nizki produktivnosti kmetijstva prispevajo zlasti neugodna velikostna struktura kmetijskih gospodarstev, starostna in izobrazbena struktura oseb v kmetijski dejavnosti ter nizka stopnja specializacije v kmetijskih gospodarstvih. Na drugi strani pa razdrobljenost prispeva k ohranjanju biodiverzitete, habitatov in okoljskih posebnosti, kar pozitivno prispeva k trajnostnemu vidiku okolja.

Slika 17: Delež BDV v BDP, Slovenija od 2000-2007, tekoče cene

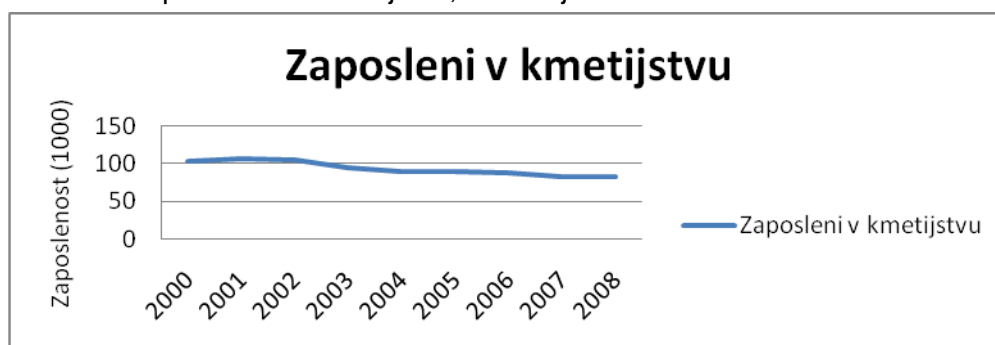
Vir: SURS

Razvoj slovenskega kmetijskega sektorja je bil na eni strani pogojen z okoljem, v katerem se je razvijalo, na drugi strani pa s strukturo, ki je v največji meri determinirala stopnjo razvitosti te panoge. V strukturi kmetijskih gospodarstev še vedno prevladujejo mešane kmetije, za katere je značilno, da je kmetijstvo dodatna dejavnost, zato tudi dohodek, ki izvira iz te dejavnosti, še vedno večinoma predstavlja dodatni dohodek. Poleg tega je za slovensko kmetijstvo značilno, da se je predvsem z vidika agrarne strukture, razvijalo v drugi smeri kot kmetijstvo v večini kmetijsko razvitih evropskih držav, za katere je bilo značilno predvsem stalno izboljševanje kmetijske tehnologije, koncentracija in specializacija dejavnosti, kar je vplivalo na večjo konkurenčnost kmetijske panoge.

Za Slovenijo je bila predvsem v letih pred začetkom izvajanja EPD značilna nizka stopnja specializacije, saj je bilo specializiranih manj kot 50% kmetijskih gospodarstev, vendar specializirana gospodarstva v Sloveniji ustvarijo več kot 60% celotne vrednosti standardnega pokritja kmetijske pridelave v Sloveniji.

Neugodna zemljiška struktura predstavlja strukturno oviro pri razvoju kmetijstva. Kljub procesu koncentracije je povprečna velikost kmetijskih gospodarstev v Sloveniji skoraj trikrat manjša kot v povprečju EU. V Sloveniji je namreč z vidika velikostnih razredov kmetijskih zemljišč v uporabi največ tistih med 5 in 10 ha. Po vstopu Slovenije v EU se je agrarna struktura izboljšala. V obdobju od leta 2000 do 2007 je mogoče opaziti spremembo razmer predvsem v smeri zmanjšanja števila kmetijskih gospodarstev na manjših zemljiščih ter povečanje števila kmetijskih gospodarstev na večjih zemljiščih.

Slika 18: Zaposlenost v kmetijstvu, Slovenija 2000-2008

Vir: SURS

Za kmetijstvo je bil v obdobju od leta 2000 do 2008 značilen upad zaposlenosti. Poleg zmanjšanja števila zaposlenih pa je bila za kmetijstvo značilna neugodna starostna in izobrazbena struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev. Po podatkih strukturnega popisa (SURS) je bila v letu 2005 več kot polovica gospodarjev na kmetijah starejših od 55 let,

delež gospodarjev, mlajših od 45 let pa je bil le 19%. Z vidika doseganja ustrezne ravni konkurenčnosti je pomembno zlasti to, da imajo mlajši nosilci kmetijskih gospodarstev v povprečju višjo stopnjo formalne izobrazbe in so bolj usposobljeni za delo v kmetijstvu, zato se lahko učinkoviteje prilagajajo tehnološkim spremembam in razmeram na trgu.

Cilj: Izboljšanje gospodarske učinkovitosti in konkurenčnosti kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Osnovni programski dokumenti: Program razvoja podeželja za RS 2004–2006 (PRP) ter programske usmeritve ukrepa Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD), ki je bil eden osrednjih delov reforme kmetijske politike v Sloveniji, so si prizadevali izboljšati vse tri komponente razvoja, in sicer ekonomsko, okoljsko in socialno. Prispevali pa so k zmanjšanju regionalnih razlik med urbanimi in ruralnimi področji. Posebna pozornost PRP 2004–2006 je bila namenjena uravnoteženemu regionalnemu razvoju ob upoštevanju socialnih in okoljskih vidikov, kar pa je tudi ena od osnovnih usmeritev celotnega EPD 2004–2006. Dosledno izvajanje razvojne politike na podeželju ter povezovanje različnih sektorjev za trajno povečanje kakovosti življenja in dela ljudi v podeželskih območjih, so se realizirali v obliki kmetijsko okoljskih projektov, v obliki podpore izvajanju EU standardov na kmetijskih gospodarstvih, ki so bili posredno ali neposredno usmerjeni v povečanje konkurenčnosti kmetijskih dejavnosti.

Še bolj pa so k dvigu konkurenčnosti ter k izboljšanju gospodarske učinkovitosti in tako kmetijstva, gozdarstva in ribištva prispevali ukrepi, ki so se izvajali v okviru 3. PN EPD z namenom pospeševanja in prestrukturiranja kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Investicije v posodabljanje proizvodnje so v okviru ukrepa izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov povečale učinkovitost in konkurenčnost podjetij v živilsko-predelovalni industriji ter dodano vrednost živilskih proizvodov. Prav tako so imele pozitiven vpliv na okoljske vidike. Naložbe v kmetijska gospodarstva so prispevale k tehnološki opremljenosti in produktivnosti kmetijskih gospodarstev. Poleg tega so prispevale k manjši porabi energije, zmanjšanju onesnaževanja okolja ter izboljšanju delovnih pogojev.

Cilj: Spodbujanje drugih virov dohodka na podeželskih območjih

Ukrep diverzifikacije kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu, je prispeval k povečanju števila zaposlenih na kmetijskih gospodarstvih, predvsem so se povečale zaposlitvene možnosti težje zaposljivih oseb na podeželju. Investicije v predelovalne obrate, izgradnjo turističnih kapacitet in ostale naložbe so prispevale tako k optimizaciji delovnega procesa, kot tudi h kakovosti bivalnega in delovnega okolja in ohranjanju kulturne dediščine.

Cilj: Spodbujanje varnosti in kakovosti živilskih izdelkov ter prilagajanje zahtevam skupnega trga

Konkurenčna priložnost slovenskega kmetijstva in ostalih udeležencev v agroživilski verigi se kaže tudi v dolgoročni usmeritvi v proizvodnjo in trženje hrane, kar prispeva tudi k varovanju narave in krepitvi zdravja. Namen pospeševanja trženja kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov je bil tako v spodbujanju pridelovalcev posebnih kmetijskih pridelkov in živil k uspešni udeležbi na trgu, kot v ustvarjanju visoko cenovnih in visoko kakovostnih avtentičnih proizvodov. Povezovanje kmetijskih gospodarstev v tovrstnih shemah pa po drugi strani prinaša v podeželsko okolje dodaten element za ohranitev specifičnega znanja in tehnologij, kar je še dodatni prispevek k ohranitvi kmetijskih gospodarstev ter etnoloških posebnosti slovenskega podeželja.

Cilj: Ohranjanje in trajnostni razvoj gozdov

Gozdovi so v Sloveniji prevladujoč, najbolj ohranjen naraven ekosistem, varujejo krajino in zagotavljajo ekološko ravnotežje v njej. Gozdovi prispevajo k uresničevanju okoljskega cilja preprečevanja upadanja biotske raznovrstnosti s prispevkom k obnavljanju in delovanju naravnih sistemov ter zagotavljanju pogojev za ugodno ohranitveno stanje živalskih in rastlinskih vrst. Investicije v gozdove so bile zato usmerjene v krepitev gospodarske in ekološke vrednosti gozdov. Gospodarjenje z gozdovi je usmerjeno v proizvodnjo lesa visoke kakovosti, katere dohodek je pomembna podlaga za ohranjanje in razvoj hribovskih kmetij in podeželskih območij na splošno, ob sočasnem zagotavljanju ekoloških in socialnih vlog. Tesno je povezano z možnostmi za razvoj turizma in rekreacije, ki s povečanjem dohodka neposredno in posredno prispevata k razvoju podeželja. Ukrep je tako prispeval k izboljšanju ekološke stabilnosti in gospodarske vrednosti gozdov, dinamičnega ravnovesja gozdov, kakor tudi k izboljšanju kakovosti in količine lesne zaloge.

Cilj: Podpora ribiškemu sektorju

V zadnjih letih se je gospodarski oziroma finančni položaj ribičev, ki se ukvarjajo z morskim gospodarskim ribolovom poslabšal, saj je ulova vedno manj, cene rib padajo, hkrati pa se cene goriva in rezervnih delov nprestano dvigajo. Kljub dejstvu, da obstaja negotovost v zvezi s prihodnostjo sektorja morskega gospodarskega ribolova, je bilo opaziti pozitivne premike še posebej v smeri obnove zastarelega in neustreznega slovenskega ribiškega ladjevja, kar je vplivalo na bolj smotrno rabo ribolovnih virov na odprtem morju. Prav tako so bile stare proizvodne linije umaknjene in uvedene so bile nove proizvodne linije, povečalo pa se je tudi število podjetij, ki imajo koristi od izboljšanja standardov kakovosti. Ker so nove linije novejše in modernejše, se hkrati izboljšuje tudi kakovost izdelkov, kar posledično pomeni, da se izboljšujejo tudi standardi kakovosti, higijene in zdravja. Slovenija se je tako približala ciljem Skupne ribiške politike EU, ki v svojih usmeritvah poudarja predvsem trajnostni razvoj evropske akvakulture, integracijo varovanja okolja v skupno ribiško politiko ter ukrepe za izboljšanje socialno ekonomskih in regionalnih učinkov prestrukturiranja ribiške flote.

Postopno prestrukturiranje kmetijskega, pa tudi gozdarskega in ribiškega sektorja je poleg ustvarjanja pogojev za doseganje enakovredne ravni dohodka kmetijskega prebivalstva, ohranjanja vzorcev poseljenosti in gospodarskega prestrukturiranja podeželskih območij, trajnostne rabe naravnih virov ter varstva okolja na podeželju in ohranjanje naravnih virov, prispevalo k rasti konkurenčnosti tega sektorja. Poleg pospeševanja tržnega pristopa in uvajanja tehnoloških izboljšav v živilskopredelovalne dejavnosti z namenom optimizacije proizvodnje, pa tudi proizvodnje visoko kakovostnih izdelkov, je bil narejen tudi pomemben korak k doseganju trajnostnega razvoja slovenskega kmetijstva, gozdarstva in ribištva.

Dodana vrednost EKUJS in FIUR:

Dodana vrednost pomoči EKUJS in FIUR je izražena v kvalitativnem izrazu, saj na podlagi razpoložljivih podatkov ni bilo mogoče sklepati o tem, kolikšen je prirast povečanega obsega čistih prihodkov od prodaje oziroma zmanjšanja stroškov materiala, blaga in storitev, k dodani vrednosti teh projektov. Podatek o doseženi stopnji bruto dodane vrednosti je razviden iz kazalnikov in kaže zlasti na to, da se povečanje gospodarske storilnosti oziroma ekonomske učinkovitosti, merjene z bruto dodano vrednostjo, na drugi strani navezuje na zmanjšanje neto delovnih mest v podprtih podjetjih. Kljub temu je mogoče pri večini ukrepov ugotoviti pozitivno rast bruto dodane vrednosti.

Kvalitativni vidiki dodane vrednosti projektov, financiranih iz EKUJS in FIUR se ob sicer neugodnih pogojih na trgu izražajo zlasti v povečanju zavedanja o potrebi po uvajanju tehnološko kakovostne proizvodnje, ki poleg svojega prispevka k optimizaciji proizvodnje in

povečanju kakovosti proizvodov, pomeni prispevek k povečanju okoljske osveščenosti in uporabi energetske varčne tehnologije v proizvodnji.

Na drugi strani je pomoč iz EKUJS vplivala na povečanje usmerjenosti k večji koncentraciji in manjši razdrobljenosti, s tem pa tudi k povečanju učinkovitosti gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih, na drugi strani pa k vzpostavitvi mehanizmov povezovanja in skupnega nastopanja tudi pri predstavitvi na trgu pod skupnimi blagovnimi znamkami. Krepitev položaja blagovnih znamk na trgu je zlasti odvisna od subjektov, ki se med seboj povezujejo in od institucionalnih oblik povezovanja, kar prav tako prispeva k povečanju konkurenčnosti navedenega sektorja.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 46: Finančni podatki za 3. PN

3. PN - EKUJS in FIUR	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	49.512.906
Zasebni viri	2.247.503
Skupaj razpoložljiva sredstva	51.760.409
Razpisana sredstva	55.621.950
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	56.375.319
Podpisane pogodbe	50.898.886
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	49.690.795
Plačani in certificirani izdatki	51.225.380
Izdatki iz zasebnih virov	2.619.616
Prispevek Skupnosti	24.929.458

V skupnem obsegu sredstev, dodeljenih Sloveniji za EPD 2004–2006, je bilo za 3. PN EPD namenjenih 49,51 mio EUR. Obseg razpisanih sredstev je presegal razpoložljiva sredstva na ravni 3. PN, kar je predvsem posledica zagotovitve dodatnih pravic porabe v skladu s sklepom Vlade RS 19.1.2006. Poleg tega se je v okviru te PN spreminjal obseg sredstev na ravni obeh virov, tako EKUJS, kot tudi FIUR. Tako so bile spremembe izvedene predvsem s prerazporeditvami sredstev na ukrepe 3.2 in 3.3 v okviru EKUJS in na ukrep 3.7 v okviru FIUR, ki so v glavnem izhajale iz večjega interesa prejemnikov po teh sredstvih in posledično tudi iz zagotavljanja optimalnejšega finančnega izvajanja na teh ukrepih. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 51,23 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 24,93 mio EUR.

Tabela 47: Finančni podatki za EKUJS

EKUJS	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	47.138.186
Razpisana sredstva	52.634.970
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	53.682.152
Podpisane pogodbe	48.305.285
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	47.148.309
Plačani in certificirani izdatki	46.063.268
Prispevek Skupnosti	23.023.648

S sklepi programskega sveta za EKUJS in FIUR je bilo za EKUJS dodeljenih 53,68 mio EUR, za 48,31 mio EUR pa je bilo podpisanih pogodb za sofinanciranje projektov. Plačani in

certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 46,06 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 23,02 mio EUR.

Tabela 48: Finančni podatki za FIUR

FIUR	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	2.374.720
Zasebni viri	2.247.503
Skupaj razpoložljiva sredstva	4.622.223
Razpisana sredstva	2.986.980
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	2.693.166
Podpisane pogodbe	2.593.600
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	2.542.486
Plačani in certificirani izdatki	5.162.112
Izdatki iz zasebnih virov	2.619.616
Prispevek Skupnosti	1.905.810

Slovenija je opredelila prispevek vsakega strukturnega sklada glede na skupne javne upravičene izdatke, razen za FIUR, kjer je prispevek opredeljen glede na skupne upravičene stroške skladno z uredbo, ki določa podrobna pravila in dogovore glede strukturne pomoči Skupnosti v ribiškem sektorju.

S sklepi programskega sveta za EKUJS in FIUR je bilo za FIUR dodeljenih 2,69 mio EUR, za 2,59 mio EUR pa je bilo podpisanih pogodb za sofinanciranje projektov. Plačani in certificirani izdatki (v primeru FIUR vključujejo javne in zasebne vire) so znašali do konca obdobja 5,16 mio EUR, obseg izdatkov iz zasebnih virov v skupnem obsegu 2,62 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 1,91 mio EUR.

Tabela 49: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 3.5 na 3.1 - oktober 2005

Ukrep	v EUR	
	Stanje potrjeno na NO EPD 13.7.2004	Stanje potrjeno na NO EPD 21.10.2005
3.1	16.498.364	18.034.568
3.5	2.356.910	820.706

Vir: SVLR, NO

Konec oktobra 2005 je NO potrdil spremembo v prerazporeditvi sredstev med ukrepoma 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov in 3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov. Ukrep 3.5 spodbuja zaščito slovenskih živil, vendar pa se zaradi počasnega razvoja, dolgotrajnega procesa pri postopku od priprave specifikacije do registracije, sistem ni razvijal v okviru pričakovanj. Kljub povečanemu zanimanju za tovrstno zaščito in organiziranje skupin proizvajalcev, so zaradi majhnega števila vlog na javnih razpisih, sredstva ostala nedodeljena. Predvidevalo se je, da je bilo tudi za naslednje leto za ta ukrep namenjeno več sredstev kot je mogoča absorpcija, zato se je del sredstev, v višini 1.536.204 EUR iz ukrepa 3.5 prerazporedil na ukrep 3.1.

Tabela 50: Prerazporeditev sredstev iz ukrepa 3.6 na 3.7 - junij 2006

Ukrep	v EUR	
	Stanje potrjeno na NO EPD 21.10.2005	Stanje potrjeno na NO EPD 7.6.2006
3.6	1.187.360	624.304
3.7	1.187.360	1.750.416

Vir: SVLR, NO

V želji po čim boljšem črpanju sredstev EPD, je NO na 5. redni seji junija 2006 potrdil spremembo PD v finančni tabeli na prerazporeditvi sredstev med ukrepom 3.6 Posodobitev

obstoječih plovil in mali priobalni ribolov in 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje v višini 563.056 EUR. Ukrep 3.6 je bil za sektor ribištva nov, proces uvajanja novega ukrepa pa je relativno dolg, zato se ukrep še ni v celoti uveljavil. Prav tako pa ni bilo zagotovila, da bo v petih letih po izplačilu sredstev možno opravljati ribolov v željenem obsegu (zmanjšanje ribjih jat,...). Ukrep 3.7 (predelava rib) pa se je v predpristopnem obdobju že izvajal v okviru programa SAPARD, zato uvajalno obdobje ni bilo potrebno.

V začetku leta 2006 je vlada sprejela sklep o dodelitvi dodatnih pravic porabe. Navedeno je pomenilo, da je bilo potrebno dodatna sredstev razpisati čim prej, tako da so lahko prejemniki sredstev zagotovili ustrezno kvaliteto prijav in posledično tudi učinkov dodeljenih sredstev. MKGP kot PT za 3. PN je dodatna sredstva v višini 5,9 mio EUR, uporabilo v okviru 4. JR na ukrepih 3.2, 3.3 in 3.7, kjer je bilo – po predhodnih izkušnjah - zanimanje vlagateljev zelo veliko.

Tabela 51: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 3. PN - maj 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 7.6.2006	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008
3.1	18.034.568	17.568.386
3.2	14.141.456	15.562.358
3.3	9.427.638	9.702.420
3.4	4.713.818	3.538.098
3.5	820.706	766.924
3.6	624.304	408.159
3.7	1.750.416	1.966.561

Vir: SVLR, NO

NO je konec maja 2008 potrdil spremembo PD. V okviru 3. PN je bilo ugotovljeno, da je bil interes vlagateljev za vlaganje sredstev v naložbe, ki so jih podpirali ukrepi 3. PN različen od predvidenega ob načrtovanju programa. Na ukrepih 3.2, 3.3, in 3.7 je bilo zaznati večje povpraševanje in število vlagateljev ter prejemnikov sredstev kot na ostalih ukrepih. Pri ukrepih 3.1, 3.4, 3.5 in 3.6 pa se je izkazovala nižja poraba sredstev kot je bila prejeta višina pravic porabe izkazane v finančni tabeli PD. Da bi uspešno počrpali vsa dodeljena finančna sredstva na 3. PN odobrena v EPD, je bila potrebna prerazporeditev med navedenimi ukrepi znotraj posameznega sklada.

Tabela 52: Prerazporeditev sredstev med ukrepi 3. PN - december 2008

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 29.5.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 22.12.2008
3.1	17.568.386	17.129.338
3.2	15.562.358	16.820.704
3.3	9.702.420	9.227.854
3.4	3.538.098	3.248.778
3.5	766.924	711.512
3.6	408.159	310.952
3.7	1.966.561	2.063.768

Vir: SVLR, NO

Ob zaključevanju programa EPD 2004-2006 se je izkazalo, da je bil interes vlagateljev za vlaganje sredstev v naložbe, ki so jih podpirali ukrepi 3. PN različen od predvidenega ob načrtovanju programa. Na ukrepih 3.2 in 3.7 je bilo zaznati večje povpraševanje in število vlagateljev ter prejemnikov sredstev kot na ostalih ukrepih, kjer se je izkazovala nižja poraba sredstev kot je bila določena v PD.

Tabela 53: Prerazporeditev sredstev na ukrepih 3.6 in 3.7 – junij 2009

v EUR

Ukrep	Stanje potrjeno na NO EPD 22.12.2008	Stanje potrjeno na NO EPD 8.6.2009
3.1	17.129.338	17.129.338
3.2	16.820.704	16.820.704
3.3	9.227.854	9.227.854
3.4	3.248.778	3.248.778
3.5	711.512	711.512
3.6	310.952	408.159
3.7	2.063.768	1.966.561

Vir: SVLR, NO

Pri prerazporeditvi sredstev med ukrepoma v okviru FIUR pa je prišlo do nekonsistentnosti finančne tabele PD na ukrepu 3.6 in 3.7, kar je bilo odpravljeno na dopisni seji NO 8.6.2009, ko so se vrednosti na navedenih ukrepih vrnila na vrednosti, ki jih je potrdil NO konec maja 2008. Tako so bile finančne vrednosti prilagojene tako, da odražajo dejansko realizacijo in planirano vrednost sredstev EPD 2004-2006.

B. KAZALNIKI

Tabela 54: Ciljne vrednosti in kazalniki 3. PN

Kazalniki	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek: – število projektov, deležnih podpore	950	9.494
Ukrep 3.1: Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov	60	51
Ukrep 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva	300	420
Ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu (alternativni dohodkovni viri)	120	185
Ukrep 3.4: Investicije v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov	300	8.767*
Ukrep 3.5: Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov	93	34**
Ukrep 3.6: Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov	30	19
Ukrep 3.7: Ribogojstvo, predelava in trženje		
– število novih ribogojnic	25	0
– število posodobljenih ribogojnic	25	6
– število novih in posodobljenih predelovalnih enot	20	12
– število novih in posodobljenih obstoječih podjetij, ki omogočajo boljše trženje ribiških proizvodov	5	0
Rezultat: – prihodek na zaposlenega iz aktivnosti, ki so deležne podpor (indeks, izhodišče = 100)	110	128
Vpliv: – izboljšana gospodarska storilnost (bruto dodana vrednost na zaposlenega) (indeks, izhodišče= 100)	110	114

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število podpisanih pogodb/izdanih upravnih odločb.

* Načrtovano število podprtih projektov na ukrepu 3.4 je bilo 300, saj se je predvidevalo, da se bodo lastniki gozdov združili v združenja lastnikov gozdov in tako kandidirali za sredstva, vendar do tega ni prišlo, saj se je ugotovilo, da zaradi administrativno tehničnih postopkov združevanje lastnikov

gozdov v skupinsko vlogo v obdobju 2004-2006 še ni bilo mogoče. Zato se je vsak vlagatelj obravnaval individualno. Posledica tega je bilo veliko število vlog na ukrepu 3.4.

** Število projektov pri ukrepu 3.5 je nižje od načrtovanega, vendar je slednje posledica dveh bistvenih faktorjev: ukrep za vzpostavitev shem kakovosti je bil prvič predstavljen v slovenskem okolju, zato so potencialni končni prejemniki potrebovali določen čas za seznanitev s pogoji sodelovanja, hkrati pa so postopki registracije in certificiranja posebnih zaščitene kmetijskih pridelkov oz. živil zelo dolgotrajni in zahtevni.

Na podlagi rezultatov, izvedenih na 3. PN lahko ugotovimo, da so bili cilji z vidika dejanskih potreb po povečanju konkurenčnosti slovenskega kmetijstva, gozdarstva in ribištva, s pomočjo vpliva na prestrukturiranje, sicer ustrezno opredeljeni, vendar pa so se v času izvajanja predvsem zaradi spremenjenih okoliščin na trgu po vstopu Slovenije v EU, v nekaterih primerih izkazali za neuresničljive v celoti. Ukrepi, v okviru katerih so bili podprti projekti, so na eni strani, s povečanjem tehnološke opremljenosti in posledično s povečano zmogljivostjo, prispevali k prestrukturiranju življenjsko predelovalne industrije, na drugi strani so prispevali k večji koncentraciji kmetijskih gospodarstev in omogočili spodbujanje izvajanja dodatnih dejavnosti, predvsem turizma na podeželju. Skrb za gozdove in ohranjanje ustreznega obsega gozdnega bogastva je bila dosežena s številnimi projekti, ki so prejeli podporo EKUJS. Delno odstopanje od doseganja načrtovanega cilja, števila posodobljenih plovil, je rezultat novih okoliščin, ki so se na področju ribištva pojavile po vstopu Slovenije v EU, v največji meri zaradi negotovih razmer na trgu. Spremenjene razmere so vplivale na doseganje ciljev na področju predelave in trženja v ribogojstvu, kjer so zlasti cene in dostopnost do tujih trgov prispevale k temu, da se je proizvodnja usmerila v pokrivanje potreb domačega trga. Na podlagi navedenega lahko sklepamo, da je bil kazalnik učinka »Število projektov, deležnih podpore« ustrezno opredeljen in izraža smer izvedenih aktivnosti.

Kazalnik učinka:

Iz dosežene vrednosti kazalnika učinka »Število projektov, deležnih podpore« lahko sklepamo, da so bile aktivnosti usmerjene tako, da so na koncu dosegle in presegle načrtovane vrednosti. Načrtovana vrednost kazalnika je bila 950 projektov deležnih podpore. Dosežena vrednost ob koncu obdobja je bila 9.494 projektov, deležnih podpore. Navedeno izhaja predvsem iz izvedbenih posebnosti na področju gozdarstva, ki so pojasnjene v nadaljevanju. Rezultati kazalnika močno odstopajo od predvidenega, ker je prišlo do velikega odstopanja pri ukrepu 3.4. Načrtovano število podprtih projektov na ukrepu 3.4 je bilo 300, saj se je predvidevalo, da se bodo lastniki gozdov združili v združenja lastnikov gozdov in tako kandidirali za sredstva, vendar do tega ni prišlo, saj se je ugotovilo, da zaradi administrativno tehničnih postopkov združevanje lastnikov gozdov v skupinsko vlogo v obdobju 2004-2006 še ni bilo mogoče. Zato se je vsak vlagatelj obravnaval individualno. Posledica tega je bilo veliko število vlog na ukrepu 3.4. Število projektov pri ukrepu 3.5 pa je nižje od načrtovanega, vendar je slednje posledica dveh bistvenih faktorjev: ukrep za vzpostavitev shem kakovosti je bil prvič predstavljen v slovenskem okolju, zato so potencialni končni prejemniki potrebovali določen čas za seznanitev s pogoji sodelovanja, hkrati pa so postopki registracije in certificiranja posebnih zaščitene kmetijskih pridelkov oz. živil zelo dolgotrajni in zahtevni. Kljub manjšemu odzivu na začetku programskega obdobja, je bil z vsakim razpisom zaznan boljši odziv ter porast zanimanja.

Kazalnik rezultata:

Cilj ustvarjanja pogojev za doseganje enakovredne ravni dohodka kmetijskega prebivalstva je izraz dejanskih potreb po povečanju konkurenčnosti v aktivnostih, ki so bile deležne podpor obeh skladov. Medtem ko je bilo merjenje prihodka na zaposlenega relevantno predvsem na ukrepih 3.1, 3.2 in 3.3, pa predvsem na gozdarskem področju tega kazalnika

ni smiselno meriti, saj podpore v okviru tega ukrepa niso bile naravnane na povečanje prihodka na zaposlenega iz te aktivnosti.

Kljub temu, da so bili ukrepi, katerih cilj je bil povečati »prihodek na zaposlenega iz aktivnosti, ki so deležne podpore« le trije, je bila ciljna vrednost 10% povečanja ob koncu obdobja glede na izhodiščno vrednost. Kazalnik je presegel načrtovano vrednost za 18 odstotnih točk oziroma z indeksom 128 ob koncu obdobja. Iz navedenega lahko sklepamo, da kazalniki rezultata kažejo na ustrezno usmeritev finančnih virov v doseganje specifičnih ciljev 3. PN.

Kazalnik vpliva:

Izhajajoč iz dosežene vrednosti kazalnika ter iz opredeljenih specifičnih ciljev PN, lahko sklepamo o ustreznosti navedenega kazalnika. Medtem ko je v primeru ukrepov 3.1, 3.2, 3.3 in 3.7 neposreden vpliv na »izboljšanje gospodarske storilnosti (bruto dodana vrednost na zaposlenega)«, pa z vidika ostalih ukrepov lahko sklepamo o doseganju tega kazalnika v daljšem obdobju, saj podpora ni bila primarno usmerjena v izboljšanje storilnosti iz naslova izvedenih aktivnosti. To je v največji meri razvidno iz izvajanja aktivnosti gozdarstva, kjer večje površine obnove gozda in negovanih mlajših razvojnih faz z vzvodom zagotavljanja trajnostnega učinka vodijo v izboljšano storilnost v daljšem časovnem obdobju.

Ukrepi, katerih cilj je bil tudi povečanje konkurenčnosti in dodane vrednosti, so bili predvsem ukrepi 3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov, 3.2 Naložbe v kmetijska gospodarstva in 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje. Ostali ukrepi so naravnani na izboljšanje kakovosti, tako ekološke stabilnosti gozdnih ekosistemov, kot kakovosti in varnosti živil, ter izboljšanje varnosti in življenjskih pogojev ribičev. Skupni rezultat kazalnika za ukrepe EKUJS, katerih cilj je izboljšana storilnost (bruto dodana vrednost na zaposlenega), je mogoče izračunati na podlagi posameznih kazalnikov vpliva samo za ukrepa 3.1 gospodarska storilnost (merjena z bruto dodano vrednostjo (GVA) na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, glede na povprečno storilnost panoge) in ukrep 3.2. Večja gospodarska storilnost kmetijskih dejavnosti na kmetijah, deležnih pomoči (bruto dodana vrednost) in znaša 114, kar pomeni, da je bila storilnost (merjena z BDV na zaposlenega) presežena za 4 indeksne točke.

Za ukrep 3.7 v okviru sklada FIUR je bil kazalnik ekonomska storilnost, merjena z BDV na zaposlenega v podjetjih, deležnih podpore, glede na povprečno storilnost panoge izračunan posebej in sicer znaša 113, kar pomeni, da je bila ciljna vrednost presežena za 3 indeksne točke. Pri analizi prikazanih rezultatov kazalnikov rezultata in vpliva je potrebno upoštevati še dejstvo, da so bile za izhodiščno stanje upoštevane nominalne vrednosti iz vlog na dan oddaje vloge na javni razpis.

3.3.1 Ukrep 3.1: Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov

Splošni cilj

- povečanje konkurenčnosti in dodane vrednosti živilskih proizvodov, povečanje ekonomske učinkovitosti sektorja ob hkratnem povečanju kakovosti in skrbi za varnost prehranskih proizvodov.

Analiza doseganja specifičnih ciljev ukrepa, in sicer:

- izboljšanje konkurenčnosti in tržne prodornosti proizvajalcev na domačih in tujih trgih;
- racionalizacija proizvodnih procesov z uporabo sodobnih tehnoloških postopkov in opreme;
- izboljšanje kakovosti proizvodov;
- spodbujanje povezovanj in skupnih vlaganj v živilskopredelovalnih obratih;
- spodbujanje povezovanj z drugimi člani tržne verige (dobavitelji surovin, trgovina);
- spodbujanje raziskav in razvoja novih proizvodov in osvajanje novih tržišč;
- prilagoditev živilsko-predelovalnih obratov zahtevanim področnim standardom;
- zmanjševanje vplivov proizvodnje na okolje, gospodarno ravnanje z energijo in minimizacija odpadkov.

Cilj ukrepa izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov je bil povečanje učinkovitosti in konkurenčnosti živilsko-predelovalne industrije ter povečanje dodane vrednosti živilskih proizvodov z naložbami v izgradnjo, obnovo ali nakup nepremičnin, novih strojev in opreme. Investicije v posodabljanje proizvodnje so tako povečale konkurenčnost podjetij in imele pozitiven vpliv na okoljske vidike. Negativen trend se je pojavljal predvsem v zaposlenosti delovne sile.

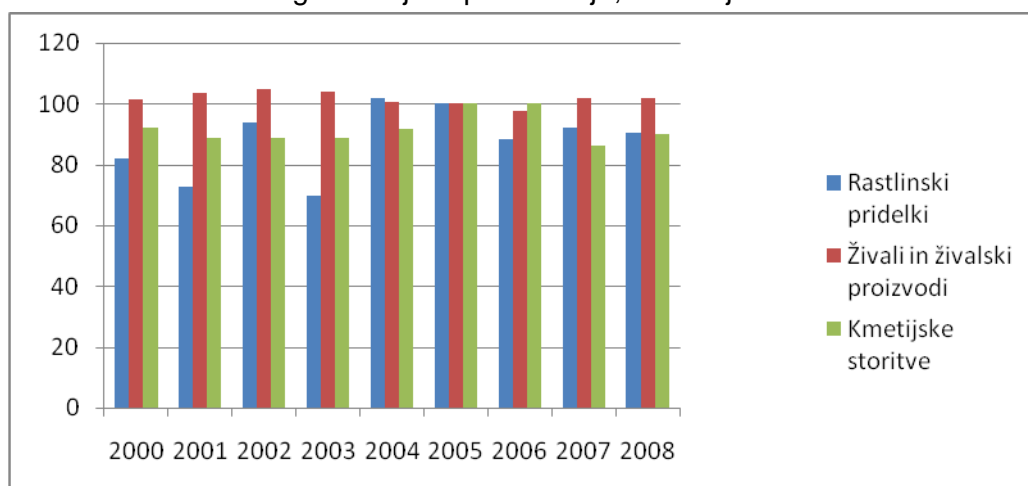
Cilj: Povečanje konkurenčnosti in dodane vrednosti živilskih proizvodov, povečanje ekonomske učinkovitosti sektorja

V obdobju pred začetkom izvajanja EPD je slovenska živilsko-predelovalna industrija v 377 podjetjih zaposlovala 19.281 delavcev ali približno 3% vseh zaposlenih v industriji. Število podjetij je sicer v primerjavi z letom 2001, za katerega veljajo navedeni podatki, do leta 2004 naraščalo s pozitivno stopnjo rasti, in sicer se je povečalo za 9,3%, na drugi strani pa se je v primerjavi z izhodiščnim letom zmanjšalo število zaposlenih, in sicer za 6,8% v obravnavanem obdobju. Zaposlenost, merjena v deležu skupne zaposlenosti, je beležila tudi v letu 2005 negativni trend rasti, in sicer za 0,1 odstotne točke v primerjavi z letom 2004. Ne glede na to, da se je število delovnih mest na nacionalni ravni zmanjšalo, pa ugotavljamo, da so bili cilji ustvarjanja delovnih mest na področju strukturne politike na področju živilskopredelovalne industrije v veliki meri doseženi.

Po prispevku dodane vrednosti je bila živilsko-predelovalna industrija v letu 2004 četrta najpomembnejša predelovalna dejavnost v Sloveniji. Kljub temu pa se je bruto dodana vrednost kmetijstva v skupni bruto dodani vrednosti Slovenije zmanjševala, zmanjševal pa se je tudi delež bruto dodane vrednosti proizvodnje hrane in pijač v obdobju po vstopu Slovenije v EU. Pomen živilsko-predelovalne panoge se je torej zmanjševal v temeljnih makroekonomskih agregatih.

Struktura kmetijske proizvodnje tudi v obdobju po vstopu Slovenije v EU ostaja enaka, in sicer v večji meri usmerjena v kmetijske proizvode (rastlinska pridelava in živinoreja), na drugi strani pa je bila predvsem za leti 2005 in 2006 značilna rast kmetijskih storitev.

Slika 19: Indeksi obsega kmetijske proizvodnje, Slovenija 2000-2008

Vir: EUROSTAT/SURS

Kljub temu rast deleža kmetijskih storitev v celotnem obsegu kmetijske proizvodnje ni bistveno prispevala k odpravi strukturnih primanjkljajev, s katerimi se sooča živilskopredelovalna industrija, še zlasti s pomanjkanjem raziskovalno razvojne dejavnosti, trženjske učinkovitosti ter vertikalnega povezovanja in sodelovanja v shemah kakovosti. Pozitivne učinke je pričakovati predvsem z vidika oblikovanja ustrezne strukture izvajanja te dejavnosti, saj v strukturi živilsko-predelovalnih podjetij prevladujejo mikro podjetja, sledijo jim mala podjetja, najmanj podjetij pa je v skupini srednje velikih in velikih podjetij. Na ta način je mogoče zlasti izkoristiti priložnosti v smislu učinkovitejše organizacije dela, trženja, kar ob procesih koncentracije dejavnosti lahko prispeva k večji produktivnosti in s tem konkurenčnosti.

Cilj: Spodbujanje povezovanj z drugimi člani tržne verige in spodbujanje raziskav in razvoja novih proizvodov in osvajanje novih tržišč

Dolgoročna usmeritev slovenskega kmetijstva v proizvodnjo in trženje kakovostnih izdelkov na ravni vseh udeleženi v vertikalni verigi živilsko-predelovalne industrije prav gotovo prispeva k povečanju konkurenčnih priložnosti celotne panoge. Z ukrepi, izvedenimi v okviru 3. PN, se je oblikovalo ustrezno izhodišče za povezovanje posameznih subjektov z drugimi člani tržne verige, na drugi strani pa je prav z uvajanjem novih tehnoloških in energetsko učinkovitih rešitev ustvarjena tudi možnost povečanja raziskovalno razvojne dejavnosti v primeru kmetijskih proizvodov, kar bo omogočilo tudi širitev potencialnih trgov in s tem ustvarjanje višje bruto dodane vrednosti na področju kmetijstva.

Cilj: Izboljšanje konkurenčnosti in tržne prodornosti proizvajalcev, racionalizacija proizvodnih procesov z uporabo sodobnih tehnologij, izboljšanje kakovosti proizvodov

Projekti so bili usmerjeni v investicije v zgradbe in opremo, ter tako prispevali k strukturnemu kazalniku deleža bruto investicij v BDP, s tem pa tudi k eni od osnovnih komponent, ki determinirajo konkurenčnost posameznega gospodarstva. Poleg tega so investicije v tehnološko opremo prispevale k optimizaciji proizvodnih procesov in postopkov ter avtomatizaciji proizvodnje, s tem pa tudi k zmanjšanju tehnološke vrzeli. Na ta način je bilo mogoče povečati stroškovno učinkovitost proizvodnje, kar je prispevalo k drugi komponenti konkurenčnosti živilskopredelovalnih dejavnosti, in sicer operativnim stroškom.

Cilj: Prilagoditev živilskopredelovalnih obratov področnim standardom, zmanjševanje vplivov proizvodnje na okolje, gospodarno ravnanje z energijo in minimizacija odpadkov

Uvajanje sodobnih tehnologij je prispevalo k povečanju kakovosti, pa tudi k večji varnosti in doseganju standardov in veterinarsko sanitarnih zahtev na ravni specializiranih dejavnosti. Večja tehnološka opremljenost je prispevala tudi k povečanju energetske učinkovitosti novih objektov.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 55: Finančni podatki za ukrep 3.1

Ukrep 3.1.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	17.129.338
Razpisana sredstva	18.562.152
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	19.501.887
Podpisane pogodbe	17.506.313
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	17.126.862
Plačani in certificirani izdatki	16.069.787
Prispevek Skupnosti	8.034.894

Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov je z vidika doseganja razvojnih ciljev povečanja učinkovitosti in konkurenčnosti živilskopredelovalne industrije ter povečanja dodane vrednosti živilskih proizvodov, eden najpomembnejših ukrepov, ki so se izvajali v okviru 3. PN. Relativna teža ukrepa 3.1 se je v času izvajanja rahlo zmanjšala iz 35% na 34,6%. Spremembe v smeri povečanja sredstev so bile izvedene že v začetku obdobja s prerazporeditvijo sredstev iz ukrepa 3.5, vendar pa je v nadaljnjih letih zaradi manjšega zanimanja upravičencev za ta ukrep, prišlo do zmanjšanja sredstev in prerazporeditve znotraj sklada na ukrep 3.2 in 3.3. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi s 17,13 mio EUR razpoložljivimi sredstvi razpisanih skupno za 18,56 mio EUR sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 19,50 mio EUR in podpisanih pogodb v višini 17,51 mio EUR. Prav tako je potrebno upoštevati, da v okviru posameznega razpisa, zaradi različnih razlogov, vsa sredstva niso bila v celoti dodeljena in pogodbeno vezana (so bila bodisi ponovno razpisana za enako vsebino ali pa prerazporejena na drugo vsebino, kjer je bila poraba uspešnejša in učinkovitejša), pri poročanju o finančni realizaciji pa ni navedena razlika med razpisanimi sredstvi in tistimi razpisanimi sredstvi, ki so bila dejansko dodeljena, temveč je ohranjen podatek o razpisanih sredstvih, kot je dokumentirano v razpisni dokumentaciji. Podatek o »dodeljenih sredstvih« in »podpisanih pogodbah« zato izraža dejansko realizacijo razpisanih sredstev po posameznih vsebinah, medtem ko podatek o »razpisanih sredstvih« pomeni administrativno kategorijo finančne realizacije in zagotavlja revizijsko sled na ravni posameznih razpisov za izbor projektov. Ažuriranje tovrstnih podatkov na aktualno stanje bi zmanjšalo preglednost ter kljub podprtosti z evidencami zmanjšalo sledljivost finančnih podatkov. V fazi javnega razpisa je izbranih toliko projektov, kolikor je razpisanih sredstev, vendar se je končno število izbranih projektov in posledično podpisanih pogodb, zaradi ugodno rešenih pritožb v pritožbenih postopkih lahko tudi povečalo.

Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 16,07 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 8,03 mio EUR.

V okviru vseh štirih instrumentov je bilo podprtih 51 projektov. Največ odobrenih projektov je bilo iz sektorja mesa (kar 14 ali 27,5% vseh projektov), sledijo projekti iz sektorja vino (11), sadje in zelenjava (7), jajca in perutnina (6), žita (4), mleko (4), hrana za živali (3), med (1) in iz sektorja olje (1).

Glede na glavni cilj ukrepa: povečati konkurenčnost in dodano vrednost živilskih proizvodov v Sloveniji, je bilo največ odobrenih projektov namenjenih izboljšanju ali racionaliziranju postopkov predelave (21), sledijo projekti za izboljšanje in spremljanje kakovosti (9), za usmerjanje proizvodnje glede na predvidljive tržne trende (5), za uporabo novih tehnologij (5), za izboljšanje predstavitve in priprave proizvodov (4), za namen spodbujanja razvoja novih trgov za kmetijske proizvode (4), za izboljšanje oz. spremljanje sanitarno-zdravstvenih razmer (2) in za izboljšanje ali racionalizacijo tržnih poti (1).

Trendi razvoja vseh sektorjev živilsko-predelovalne industrije kažejo na skokovito rast kazalnikov produktivnosti in bruto dodane vrednosti v obdobju od leta 2004 do leta 2008.

Tako so se po podatkih Statističnega urada RS prihodki na zaposlenega v obdobju od leta 2004 do leta 2008 povečali od 100.366 EUR na 143.350 EUR. Povečanje prihodkov na zaposlenega vseh sektorjev živilsko-predelovalne industrije torej znaša 42,3%.

V istem obdobju se je bruto dodana vrednosti na zaposlenega povečala od 25.891 EUR na 37.336 EUR. Povečanje bruto dodane vrednosti v sektorjih živilsko-predelovalne industrije v obdobju od leta 2004 do leta 2008 znaša 43,7%.

B. KAZALNIKI

Tabela 56: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.1

Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek Število projektov, deležnih podpore	60	51
Rezultat Prihodek na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor (glede na povprečno storilnost panoge) - indeks (izhodišče 100)	115	117
Vpliv Gospodarska storilnost (merjena z bruto dodano vrednostjo (GVA) na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, glede na povprečno storilnost panoge) - indeks (izhodišče 100)	100	89
Neto delovnih mest v podjetjih deležnih podpore (indeks, izhodišče 100)	100*	84

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število projektov, deležnih podpore.

* Cilj je preprečiti upadanje neto števila delovnih mest v podjetjih, ki so deležna podpore.

Kazalnik učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število projektov, deležnih podpore« ustrezno opredeljen, vendar pa je zmanjšanje sredstev na tem ukrepu, ki je bilo izvedeno s prerazporeditvami, neposredno vplivalo tudi na nedoseganje kazalnika ob koncu obdobja. Ne glede na to pa se doseganje kazalnika učinka kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Dosežena vrednost kazalnika izraža pomen investicijske aktivnosti in njen vpliv na doseganje ustrezne ravni konkurenčnosti v živilskopredelovalni industriji. V okviru tega ukrepa je bilo v sklopu štirih javnih razpisov podprtih 51 projektov. V okviru prvega instrumenta je bilo podprtih 10 projektov, v okviru drugega instrumenta 15, v okviru tretjega instrumenta 8 in v okviru četrtega instrumenta 18 projektov. Doseženo je bilo

85% planirane ciljne vrednosti. Načrtovana ciljna vrednost kazalnika sicer ni bila dosežena, vendar je bilo z razpoložljivimi sredstvi na ukrepu podprtih manj projektov, ki pa so večji in bolj kakovostni.

Kazalnik rezultata:

Z vidika relevance opredeljenih ciljev ugotavljamo, da kazalnik izraža ustrezno opredelitev ciljev na ravni ukrepa 3.1 Prihodek na zaposlenega, ki je pomemben element v strukturi BDV, izraža tako ustrezno izhodišče za opredelitev učinkovitosti doseganja ciljev ukrepa, kot tudi ustrezno osnovo za analizo doseganja ciljev na ravni celotne PN. Prihodek na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, variira in je tako posledica tako racionalizacije proizvodnih procesov s pomočjo sodobnih tehnoloških postopkov in opreme, kot tudi posledično boljše kakovosti proizvodov. K večjemu prihodku na zaposlenega posledično prispevajo tudi aktivnosti spodbujanja povezovanj in skupnih vlaganj v živilskopredelovalnih obratih ter povezovanj z drugimi člani tržne verige (dobavitelji surovin, trgovina). Prilagoditev živilskopredelovalnih obratov zahtevanim področnim standardom hkrati s širjenjem na nove trge ustvarja večjo možnost povečanja prihodka na zaposlenega.

Ciljna vrednost kazalnika planiranega »prihodka na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor (glede na povprečno storilnost panoge)« glede na povprečno produktivnost panoge je znašala 115, indeks, pridobljen iz bilanc podprtih podjetij, ki so zaključila investicijo, znaša 117. Ciljna vrednosti je bila presežena za 2 indeksni točki. Če upoštevamo zgolj primerjavo za obdobje pred naložbami in ob koncu leta 2008, lahko vidimo, da se je prihodek za zaposlenega v podprtih podjetjih povečal kar za 42 indeksnih točk. Celoten prihodek v podprtih projektih se je povečal za 19 indeksnih točk.

Kazalniki vpliva:

Ciljna vrednost kazalnika »gospodarska storilnost, merjena z bruto dodano vrednostjo (GVA) na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, glede na povprečno storilnost panoge ni bila dosežena in je manjša od izhodiščne vrednosti za 11 indeksnih točk, a se je gospodarska storilnost merjena z BDV na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, glede na stanje pred investicijami, povečala za 14 indeksnih točk. Ciljna vrednost planirane BDV na zaposlenega glede na povprečno gospodarsko storilnost panoge, je znašala 110, indeks, pridobljen iz bilanc podprtih podjetij, ki so zaključila investicijo, znaša 89. Zaradi močnega povečanja BDV na zaposlenega v celotni panogi se je indeks v podprtih podjetjih zmanjšal. Če gledamo celotno BDV v podprtih podjetjih, lahko ugotovimo, da se je sicer ta znižala za 4,7 indeksnih točk, ker pa je prišlo v teh podjetjih do zmanjšanja števila zaposlenih za 16 indeksnih točk, se je vrednost BDV na zaposlenega povečala.

Ciljna vrednost kazalnika »neto delovnih mest v podjetjih deležnih podpore« je znašala 100 in je bila ob koncu obdobja enaka izhodiščni vrednosti. Cilj je bil preprečiti upadanje neto števila delovnih mest v podjetjih, ki so deležna podpore, kar pa je ob modernizaciji proizvodnje in izboljšanju konkurenčnosti težko doseči, razen če gre za podprtje povsem novih obratov z novimi zaposlitvami. Povsem jasno je, da se z nakupom nove opreme v podjetjih teži k čim višji proizvodnji s čim manj delovne sile. Kazalnik je izračunan iz podatkov o številu zaposlenih v podjetij deležnih podpore pred investicijo znaša 84, kar pomeni, da se je neto zaposlenost v podprtih podjetjih zmanjšala za 16 indeksnih točk. Pri analizi prikazanih rezultatov kazalnikov rezultata in vpliva iz naslova izvajanja tega ukrepa je potrebno upoštevati še dejstvo, da smo za izhodiščno stanje upoštevali nominalne vrednosti iz vlog na dan oddaje vloge na javni razpis.

3.3.2 Ukrep 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva

Splošni cilj:

- povečanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev in tržne usmerjenosti, kar privede do povečanja kmetijskega prihodka.

Specifični cilji:

- povečanje prihodka na delovno enoto ali na zaposlenega na kmetijskih gospodarstvih,
- specializacija in posodabljanje kmetijske pridelave,
- povečanje kakovosti kmetijskih proizvodov,
- izboljšanja delovnih pogojev na kmetijskih gospodarstvih,
- izboljšanje pogojev glede dobrobiti živali na kmetijskih gospodarstvih,
- izboljšanje proizvodne zmogljivosti kmetijskega zemljišča;
- zmanjšanje onesnaženja, ki ga povzroča kmetijska pridelava,
- povečanje deleža gospodarsko vitalnih kmetijskih gospodarstev.

Cilj: Povečanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev in tržna usmerjenost, kar privede do povečanja kmetijskega prihodka

Ukrep naložbe v kmetijska gospodarstva je bil usmerjen v povečanje konkurenčnosti in tržno naravnost s pomočjo naložb v kmetijska gospodarstva, kar je prispevalo k povečanju prihodka. Naložbe so prispevale k izboljšanju tehnološke opremljenosti in produktivnosti kmetijskih gospodarstev, poleg tega pa so tudi prispevale k zmanjšanju onesnaževanja v kmetijstvu, manjši porabi energije in izboljšanju delovnih pogojev.

Na ta način je ukrep prispeval k zmanjšanju ali odpravi pomanjkljivosti, ki so izhajale predvsem iz sorazmerno visokih stroškov pridelave in neustrezne tehnologije, ki je imela za posledico neučinkovito izkoriščanje sredstev za proizvodnjo in nizko produktivnost delovne sile.

Cilj: Specializacija in posodabljanje kmetijske pridelave

Za strukturo kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč v uporabi, je bilo v obdobju od leta 2000 do leta 2007 značilno predvsem to, da se je postopno zmanjševal delež kmetijskih gospodarstev, ki so na manjših kmetijskih zemljiščih. Trend rasti se kaže pri tistih kmetijskih gospodarstvih, ki imajo v uporabi večja kmetijska zemljišča. Proces koncentracije poteka postopoma, kljub temu pa je že vidna sprememba strukture in prehod k bolj skoncentrirani in s tem učinkovitejši rabi zemljišč.

Tabela 57: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč, Slovenija 2000-2007 v %

Velikostni razredi kmetijskih zemljišč	2000	2003	2005	2007
0-<2	26,6	22,4	23,3	24,7
2-<10	35,1	35,1	36,1	34,3
10-<20	25,5	26,7	25,6	25,4
20-<30	10,6	12,6	11,4	11,3
30-<50	1,5	2,1	2,2	2,5
50-<100	0,4	0,7	0,9	1,2
100 ali več	0,1	0,2	0,3	0,4
	100	100	100	100

Vir: KIS/SURS

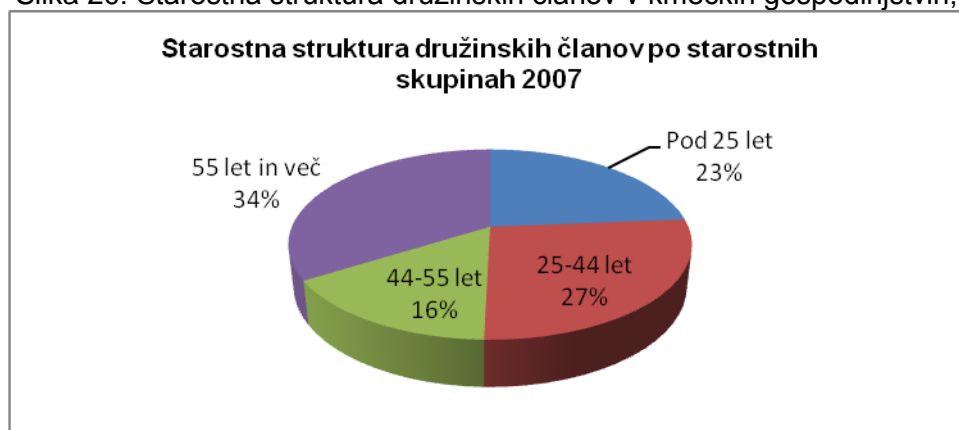
Iz starostne strukture družinskih članov lahko vidimo, da se je v primerjavi z letom 2000 zmanjšal predvsem delež oseb v skupini mlajših od 25 let ter med 25 in 44 leti, na drugi strani pa se je v letu 2007 povečal delež oseb med 44 in 55 leti ter starejših od 55 let. Iz navedenega lahko sklepamo o neugodni starostni strukturi, ki ob nižji stopnji izobrazbe starejših oseb zmanjšuje konkurenčnost dejavnosti v celoti.

Tabela 58: Starostna struktura družinskih članov v kmečkih gospodinjstvih, Slovenija 2000-2007 v %

Starostna struktura/leta	2000	2003	2005	2007
<25let	28,2	26,7	24,9	23,7
25-44let	27,4	27	26,7	26,7
44-55let	13,2	14,4	15	15,7
55 let in več	31,1	31,9	33,3	33,9

Vir: KIS/SURS

Slika 20: Starostna struktura družinskih članov v kmečkih gospodinjstvih, Slovenija 2007

Vir: KIS/SURS

Cilj: Izboljšanje proizvodne zmogljivosti kmetijskega zemljišča

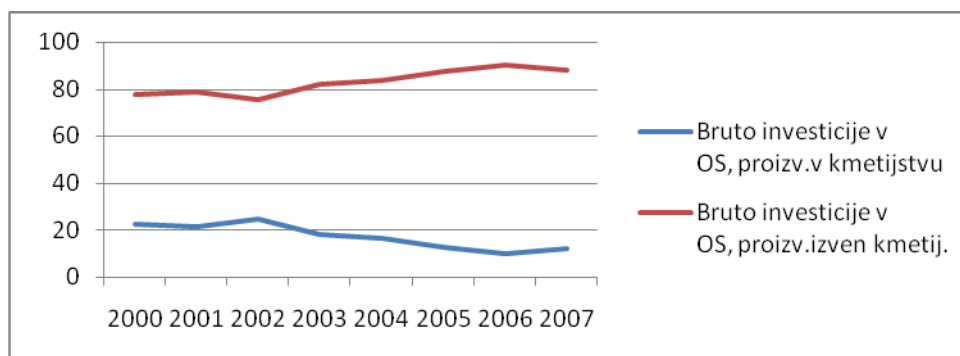
Iz podatkov o bruto investicijah v osnovna sredstva v tekočih cenah za Slovenijo v obdobju od leta 2000 do 2007 je razvidno, da se je v tem obdobju povečeval predvsem obseg bruto investicij v osnovna sredstva, proizvedena izven kmetijstva, zmanjševal pa se je obseg bruto investicij v osnovna sredstva, proizvedenih v kmetijstvu. Slednji se je znižal predvsem na račun investicij v osnovno čredo, saj se je obseg le teh do konca leta 2007 prepolovil v primerjavi z izhodišnim letom 2000. Na drugi strani so se povečale bruto investicije v osnovna sredstva proizvedena izven kmetijstva, predvsem na račun investicij v stroje, opremo in transportno opremo, in sicer največ na področju transportne opreme za 12,1 odstotne točke do leta 2007.

Tabela 59: Bruto investicije v osnovna sredstva, proizvedena v in izven kmetijstva, Slovenija 2000-2007

leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
BI (K)	22,5	21,3	24,8	18,3	16,7	12,9	10	12,3
BI (izven K)	77,5	78,7	75,2	81,7	83,3	87,1	90	87,7

Vir: SURS

Slika 21: Bruto investicije v osnovna sredstva, proizvedena v in izven kmetijstva, Slovenija 2000-2007

Vir: SURS

Cilj: Povečanje deleža gospodarsko vitalnih kmetijskih gospodarstev, povečanje kakovosti kmetijskih proizvodov in zmanjšanje onesnaženja, ki ga povzroča kmetijska pridelava

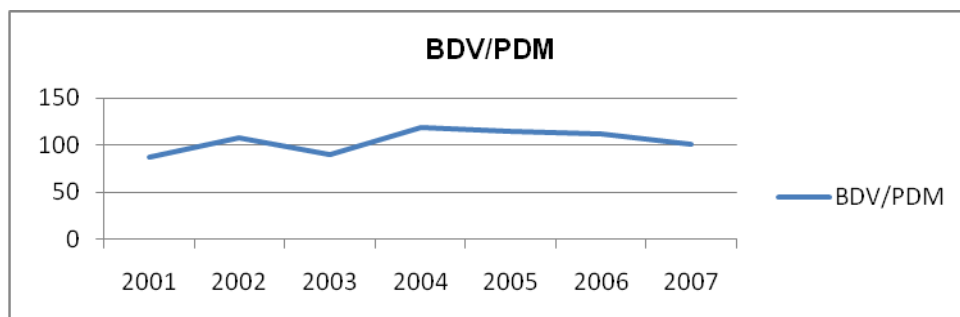
K povečanju obsega investicij na področju kmetijstva so prispevale tudi naložbe v kmetijska gospodarstva v okviru tega ukrepa. V največji meri so bile izvedene naložbe v nakup kmetijske mehanizacije, in sicer so variirale od 51,2% do 82,3% v celotni vrednosti investicij, ter tako prispevale k povečanju globalnega kazalnika bruto investicij v osnovna sredstva izven kmetijstva v času izvajanja EPD. Naložbe v kmetijske objekte so variirale med 4,12% in 19,05% celotne vrednosti investicij, del sredstev pa je bil namenjen tudi naložbam v objekte za proizvodnjo in direktno prodajo kmetijskih proizvodov. Ukrej je z modernizacijo opreme prispeval tako k doseganju ciljev povečanja deleža gospodarsko vitalnih kmetijskih gospodarstev, saj se je zmogljivost teh kmetij z uvajanjem sodobnih tehnologij bistveno povečala, kot tudi k povečanju kakovosti kmetijskih proizvodov ter k zmanjšanju onesnaženja, ki ga povzroča kmetijska pridelava. S tem so bili doseženi cilji ohranjanja okolja in s tem tudi trajnostnega razvoja.

Cilj: Izboljšanje delovnih pogojev na kmetijskih gospodarstvih

Na ta način smo prispevali k izboljšanju delovnih pogojev na kmetijskih gospodarstvih ter z investicijami v kmetijske objekte tudi k izboljšanju pogojev glede dobrobiti živali na kmetijskih gospodarstvih. Hkrati pa so se s povečanjem deleža gospodarsko vitalnih kmetijskih gospodarstev, povečale tudi proizvodne zmogljivosti kmetijskih zemljišč.

Iz spodnje slike o gibanju bruto dodane vrednosti na delovno enoto lahko sklepamo, da je kazalec v celotnem obravnavanem obdobju kljub variiranju med leti beležil rast, tudi po vstopu Slovenije v EU.

Slika 22: Gibanje bruto dodane vrednosti (BDV) na delovno enoto (PDM), Slovenija 2001 - 2007

Vir: KIS

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 60: Finančni podatki za ukrep 3.2

Ukrep 3.2.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	16.820.704
Razpisana sredstva	17.614.082
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	17.594.259
Podpisane pogodbe	17.053.888
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	16.818.928
Plačani in certificirani izdatki	16.820.346
Prispevek Skupnosti	8.402.188

Naložbe v kmetijska gospodarstva je z vidika doseganja ciljev prestrukturiranja ter posledično povečanja učinkovitosti in konkurenčnosti kmetijskega sektorja pomemben ukrep v okviru 3. PN. K temu govori tudi povečanje relativne teže ukrepa 3.2 iz predvidenih 30% na 34% na ravni 3. PN. Zaradi velikega interesa upravičencev so se v času izvajanja povečevala sredstva na tem ukrepu tako iz naslova zagotavljanja dodatnih pravic porabe, kot tudi iz naslova prerazporeditev sredstev znotraj sklada. Ukrep je z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrtovano vrednost. V okviru tega ukrepa je bilo v primerjavi s 16,82 mio EUR razpoložljivimi sredstvi razpisanih skupno za 17,61 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 17,59 mio EUR in podpisanih pogodb v skupnem obsegu 17,05 mio EUR.

Vrednost »razpisanih sredstev« ustreza vrednosti sredstev, ki so bila razpisana za posamezen instrument oziroma javni razpis ter so tako navedena in dokumentirana v razpisni dokumentaciji. V primeru, da so bila v okviru razpisa dodeljena in pogodbeno vezana vsa sredstva, ki so bila na razpolago za določen razpis, odstopanj ni bilo. V nasprotnem primeru, ko pa v okviru posameznega razpisa zaradi različnih razlogov vsa sredstva niso bila v celoti dodeljena in pogodbeno vezana (so bila bodisi ponovno razpisana za enako vsebino ali pa prerazporejena na drugo vsebino, kjer je bila poraba uspešnejša in učinkovitejša), pa pri poročanju o finančni realizaciji ni navedena razlika med razpisanimi sredstvi in tistimi razpisanimi sredstvi, ki so bila dejansko dodeljena, temveč je ohranjen podatek o razpisanih sredstvih, ki je dokumentiran v razpisni dokumentaciji. Podatek o »dodeljenih sredstvih« in »podpisanih pogodbah« zato izraža dejansko realizacijo razpisanih sredstev po posameznih vsebinah, medtem ko podatek o »razpisanih sredstvih« pomeni administrativno kategorijo finančne realizacije in zagotavlja revizijsko sled na ravni posameznih razpisov za izbor projektov. Ažuriranje tovrstnih podatkov na aktualno stanje bi zmanjšalo preglednost ter kljub podprtosti z evidencami zmanjšalo sledljivost finančnih

podatkov. V fazi javnega razpisa je izbranih toliko projektov, kolikor je razpisanih sredstev, vendar se je končno število izbranih projektov in posledično podpisanih pogodb, zaradi ugodno rešenih pritožb v pritožbenih postopkih, lahko tudi povečalo.

Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 16,82 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 8,40 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 61: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.2

Kazalnik		Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek:	Število projektov, ki so deležni pomoči	300	420*
Rezultat:	Povečani prihodek na polno delovno moč (PDM) ali zaposlenega na kmetijskih gospodarstvih, deležnih pomoči - indeks (izhodišče 100)	115	122
Vpliv:	Gospodarska učinkovitost kmetijskih dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih, ki so deležna podpor (bruto dodana vrednost/PDM oz. na zaposlenega) - indeks (izhodišče 100)	110	116

Vir: PD 2004-2006, MKGP

*Upoštevano je število projektov, deležnih podpore. Vrednost je nižja na račun 24ih projektov, ki so bili preneseni v izplačilo iz naslova PRP 2007-2013. Če ne bi bilo tega prenosa bi število vseh projektov znašalo 444 namesto 420.

Kazalniki učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število projektov, ki so deležni pomoči« ustrezno opredeljen. Doseganje kazalnika učinka se kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Dosežena vrednost kazalnika izraža pomen investicijske aktivnosti in njen vpliv na izvajanje naložb v kmetijska gospodarstva v okviru tega ukrepa. V okviru tega ukrepa je bilo v sklopu štirih javnih razpisov podprtih 420 projektov od tega 386 projektov iz rednega postopka ter 34 vlog iz naslova pozitivno rešenih pritožb. Ciljna vrednost je bila presežena za 40%. V kolikor pa bi šteli še projekte, ki se v skladu z določili Uredbe št. 1320/2006 financirajo iz PRP 2007-2013, bi bila ta vrednost višja še za 11,3 odstotnih točk. Glavni razlog za povečano število vlog je v strukturi odobrenih naložb, ker prevladujejo naložbe manjšega obsega (nakup kmetijske mehanizacije). Glede na prevladujoči namen, je bilo 72% odobrenih naložb v nakup kmetijske mehanizacije, 14% predstavljajo naložbe v gradnje objektov od tega se več kot polovica naložb nanaša na hleve za govejo živino (8,3%), 12% predstavljajo naložbe v prvo postavitvev oz. prestrukturiranje trajnih nasadov, 2% pa predstavljajo ostale vrste naložb.

Glede na proizvodno usmeritev prevladujejo naložbe v živinoreji (sektorji mleko, meso in jajca), za katere je bilo odobreno skoraj 2/3 vseh vlog (63,7%). Dobra četrtina odobrenih vlog (25,9%) se je nanašala na sektorje sadje in zelenjava, vino ter okrasne rastline in grmovnice, komaj ena desetina vlog (9,8%) na sektor poljščin, hmelja in semenskega materiala kmetijskih rastlin, manj kot 1% odobrenih vlog (0,6%) pa na sektor med.

Ti rezultati delno sovpadajo tudi z strukturo rabe kmetijskih zemljišč v RS. Največji delež zavzemajo trajni travniki in pašniki (54,6%), sledijo njive (30,3%) ter trajni nasadi (8,4%).

(Vir: MKGP, 2005). Čeprav raba njiv zavzema kar 30% vseh kmetijskih zemljišč v RS, pa prevladuje pridelava krmnih poljščin, zato 10% odobrenih vlog na področju poljedelstva, hmelja in semenskega materiala kmetijskih rastlin odraža realno stanje. Bistveno odstopanje deleža odobrenih vlog glede na rabo kmetijskih zemljišč se nanaša le na področje sadja in zelenjave. V strukturi odobrenih vlog prevladujejo naložbe v prvo postavitev oz. prestrukturiranje sadovnjakov, zato tudi temu ustrezno dokaj visok delež naložb v te namene (12% vseh odobrenih naložb).

Kazalnik rezultata:

Z vidika relevance opredeljenih ciljev lahko ugotavljamo, da kazalnik izraža ustrezno opredelitev ciljev na ravni ukrepa 3.2. Prihodek na polno delovno moč (PDM) ali na zaposlenega na kmetijskih gospodarstvih, ki je pomemben element v strukturi BDV, izraža tako ustrezno izhodišče za opredelitev učinkovitosti doseganja ciljev ukrepa, kot tudi ustrezno osnovo za analizo doseganja ciljev na ravni celotne PN. Na doseženo vrednost kazalnika »povečanega prihodka na polno delovno moč (PDM) ali zaposlenega na kmetijskih gospodarstvih, deležnih pomoči« so vplivali tako izboljšani delovni pogoji na kmetijskih gospodarstvih, kot tudi specializacija in posodabljanje kmetijske pridelave ter izboljšanje proizvodne zmogljivosti kmetijskega zemljišča. Ciljna vrednost indeksa načrtovanega prihodka na polno delovno moč ali zaposlenega glede na izhodiščno stanje je znašala 115, indeks, pridobljen iz anketnih poročil za projekte pa znaša 122. Ciljna vrednost je bila presežena za 7 indeksnih točk. Fizično se je skupni prihodek sicer povečal za 43 indeksnih točk, ker pa se je povečalo tudi število PDM, kazalnik prihodka na PDM izkazuje indeks 122.

Kazalnik vpliva:

Z izboljšanjem delovnih pogojev na kmetijskih gospodarstvih s povečano vitalnostjo ter posledično izboljšanjem kakovosti kmetijskih proizvodov, se je povečala tudi »gospodarska učinkovitost kmetijskih dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih, ki so deležna podpor (bruto dodana vrednost/PDM oz. na zaposlenega)«. Ciljna vrednost indeksa planiranega BDV na zaposlenega glede na povprečno gospodarsko storilnost panoge znaša 110, indeks, pridobljen iz anketnih poročil za projekte, ki so bili zaključeni, pa znaša 116. Ciljna vrednosti je bila presežena za 6 indeksnih točk. Fizično se je BDV sicer povečala za 37 indeksnih točk, ker pa se je povečalo tudi število PDM, ki so jih vlagatelji poročali v letu 2008, kazalnik prihodka na PDM izkazuje indeks 116.

Pri analizi prikazanih kazalnikov rezultata in vpliva iz naslova izvajanja tega ukrepa je potrebno upoštevati še:

- finančni podatki o zaključenih projektih so pridobljeni na podlagi anketnih poročil in knjigovodskih poročil po metodologiji FADN, kjer pa se je odzvalo okoli 60% prejemnikov sredstev z zaključenimi projekti. Zvišal se je tudi kazalnik vpliva in sicer kar za 20 odstotnih točk glede na rezultate izvajanja v letih 2004-2006,
- upoštevane so bile nominalne vrednosti iz vlog na dan oddaje vloge na javni razpis oziroma iz leta 2008, ni pa upoštevana rast inflacije.

3.3.3 Ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu (alternativni dohodkovni viri)

Splošni cilj:

- izboljšati učinkovitost razporejanja dela na kmetijah in tako zagotoviti dodatne vire zaposlovanja in boljši dohodek.

Specifični cilji:

- povečati dodano vrednost primarne kmetijske proizvodnje z razvojem dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah;
- ustvariti pogoje za dodano vrednost kmetijskim pridelkom na kmetijah.

Slovensko podeželje se je v zadnjih desetletjih soočalo z izrazitimi procesi ekonomskega, socialnega in demografskega prestrukturiranja. Prevladovala je nizka storilnost delovne sile v kmetijstvu ter posledično tudi nizka produktivnost dela in nerazvitost v kmetijstvu. K temu so prispevali zlasti tehnološki zaostanek, nizka raven poklicne usposobljenosti v kmetijstvu in izjemno neugodna struktura kmetij, pa tudi težki pogoji pridelave. Razmeroma nizka stopnja specializacije in razpršenost ter nezadostna tržna usmerjenost kmetijske pridelave sta kljub intenziviranju koncentracije dejavnosti na gospodarstvih z večjo uporabno površino narekovali potrebo po spodbujanju kmetij k iskanju novih virov dohodka iz dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah in preusmeritev v razvoj alternativnih dohodkovnih virov, povezanih s kmetijstvom, za izboljšanje dohodkovnega statusu kmetijskih gospodinjstev.

Deagrarizacija se je izrazila v opuščanju kmetijske pridelave, zaposlitvenem prestrukturiranju, pa tudi z depopulacijo, ki je zajela razmeroma obsežna podeželska območja. K temu je prispeval tudi proces policentričnega regionalnega razvoja, ki je bil v Sloveniji eden glavnih dejavnikov širjenja urbanizacije na podeželje. Tak prostorski vzorec je vplival na kmetijstvo na tak način, da se je izoblikovala posebna socioekonomska struktura kmetijskih gospodarstev, kjer prevladujejo kmetije, ki kombinirajo dohodke iz različnih virov, kmetijstvo pa je predvsem dodatna dejavnost. Med dopolnilnimi viri dohodkov se uveljavljajo tudi dodatne dejavnosti. To so tiste dejavnosti, ki nudijo boljši izkoristek delovne mehanizacije in družinske delovne sile na kmetiji. Med najpomembnejšimi dejavnostmi izstopajo predvsem storitve s kmetijsko mehanizacijo, ki so po podatkih iz leta 2005 obsegale 47,5% vseh dopolnilnih dejavnosti, turistične dejavnosti z 21,3% deležem, predelava lesa ter predelava sadja in zelenjave v skupnem obsegu 15%. Med pomembnejšimi dejavnostmi velja omeniti tudi domačo obrt, katere delež je bil 6,7% v vseh dopolnilnih dejavnostih v letu 2005.

Cilj: Izboljšanje učinkovitosti razporejanja dela na kmetijah, zagotavljanje dodatnih virov zaposlovanja ter ustvarjanje pogojev za dodano vrednost kmetijskim pridelkom na kmetijah

Cilj diverzifikacije kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu – alternativni dohodkovni viri, je bil učinkovitost razporejanja dela na kmetijskih gospodarstvih ter s tem zagotoviti dodatne vire zaposlovanja in boljši dohodek. To je bilo doseženo z izvajanjem naložb v male predelovalne obrate, izgradnjo turističnih zmogljivosti, delavnice in razstavno prodajne prostore ter naložb v pridobivanje energije iz biomase. V skupnem obsegu je bilo največ sredstev namenjenih razvoju podeželskega turizma, in sicer je bil delež prejemnikov teh sredstev v povprečju 60,6% na ravni celotnega ukrepa. To je na eni strani prispevalo k večjemu obsegu bruto investicij tako z vidika kmetijstva, kot tudi z vidika turizma na nacionalni ravni. Na drugi strani pa je neposredno vplivalo na povečanje števila delovnih mest, predvsem pa so se povečale zaposlitvene možnosti težje zaposljivih oseb na

podeželju. K promociji in razvoju dodatnih možnosti zaposlitve je država pomembno prispevala z izobraževanjem, svetovalnim delom in programi podpore naložbam, pa tudi z ostalimi aktivnostmi, ki temeljijo na konkurenčnih prednostih podeželja, še zlasti tradicionalna znanja, delovna sila in surovine.

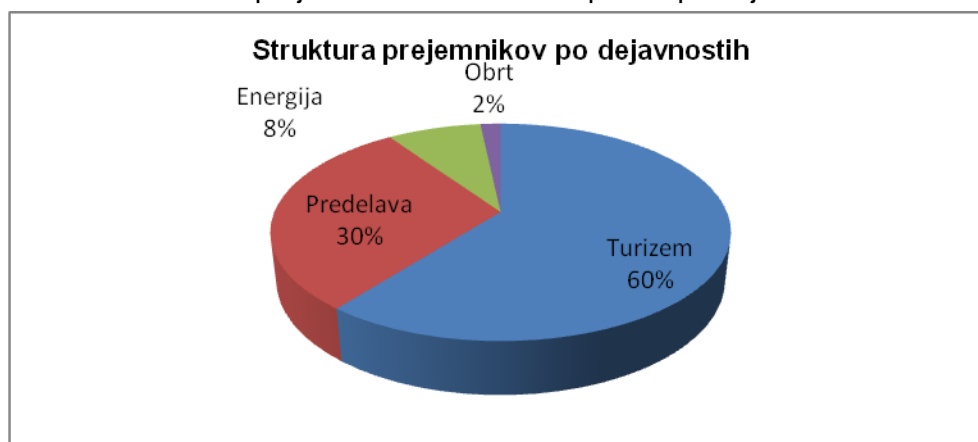
Na drugi strani je zlasti z vidika uresničevanja koncepta trajnostnega razvoja prispevalo k povečanju vrednosti tudi z več drugih kazalcev gospodarske rasti na nacionalni ravni, tako z vidika razvoja podjetniške dejavnosti, kot tudi z vidika doseganja večje produktivnosti in s tem konkurenčnosti celotnega gospodarstva. Na ta način se je reševal tudi ključni problem pomanjkanja lastnega kapitala za naložbe v turistične zmogljivosti in potrebno infrastrukturo.

Tabela 62: Struktura prejemnikov na ukrepu 3.3 po posameznih izvedenih razpisih in po dejavnostih v %

Struktura prejemnikov vlog po dejavnostih	1.razpis	2.razpis	3.razpis	4.razpis	Povprečje
Turizem na podeželju	68,75%	65,16%	65,38%	43%	60,6%
Predelava	31,25%	27,27%	28,84%	43%	29,8%
Pridobivanje energije in predelava lesa		6,06%	3,85%	14%	7,9%
Obrt		1,51%	1,93%		1,7%

Vir: MKGP

Slika 23: Struktura prejemnikov EPD na ukrepu 3.3 po dejavnostih v %

Vir: MKGP

Naložbe v podeželski turizem kot dodatno dejavnost na kmetijah so skupaj z naložbami v delavnice in razstavno prodajne prostore za opravljanje domače obrti, kljub razmeroma nizkemu deležu prejemnikov pomoči iz naslova tega ukrepa, in sicer 1,7%, prispevale tako k večji koncentraciji dejavnosti, kot tudi k ohranjanju kulturne krajine. Pravna oblika prejemnikov pomoči po tem ukrepu je 168 kmetij z dopolnilno dejavnostjo, 13 samostojnih podjetnikov in štiri d.o.o. Dejavnosti pa so bile usmerjene tudi k zmanjšanju ločnice med posameznimi tipi območij, med katerimi lahko identificiramo značilna podeželska območja (ravninska, gričevnata, hribovita in gorska), z vidika poseljenosti in privlačnosti podeželja pa tudi območja praznjenja, in sicer območja intenzivnega praznjenja, zmernega in potencialnega praznjenja). V naporih za ohranitev ustrezne stopnje poseljenosti ter izboljšanja starostne in dohodkovne strukture prebivalstva, je razvoj podeželskega turizma in obrti posebnega pomena. Krajinske in ekološke kvalitete ter naravna dediščina

slovenskega podeželja omogočajo razvoj številnih turističnih dejavnosti, ki so opredeljene tudi v strateških usmeritvah *Strategije razvoja Slovenije* (2005) in so omogočile razvoj posebnih turističnih produktov na področju podeželskega turizma, kot so izletniške in nastanitvene turistične kmetije, ekološke turistične kmetije, vinske kleti in kulinarčna doživetja. Ukrep je prispeval tudi h kakovosti bivalnega in delovnega okolja ter prenovi stavbne in kulturne dediščine.

K zagotavljanju trajnostnega razvoja in izkoriščanju obnovljivih virov energije so v veliki meri prispevale naložbe v pridobivanje energije iz biomase. Kljub temu, da je bil povprečni delež prejemnikov sredstev razmeroma nizek, in sicer 7,9%, pa so energetske naložbe na eni strani predstavljale realizacijo ustreznih energetskih strateških usmeritev, na drugi strani pa prispevale k povečanju energetske učinkovitosti tudi na ravni kmetijske dejavnosti.

Z izvajanjem ukrepa se je povečalo število zaposlenih na kmetijskih gospodarstvih tudi iz naslova naložb v male predelovalne obrate za predelavo kmetijskih pridelkov, predelavo lesa, zelišč in gozdnih sadežev. Za hitrejši razvoj nekmetijskih dejavnosti je podjetništvo še posebnega značaja. Razvoj obstoječih in novih nekmetijskih dejavnosti odpira nove možnosti tako za samozaposlovanje, kot tudi za nova delovna mesta za člane kmetijskih gospodinjstev in za druge prebivalce, s tem pa prispeva k optimizaciji izkoriščenosti delovnega potenciala in k ohranjanju poseljenosti podeželja.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 63: Finančni podatki za ukrep 3.3

Ukrep 3.3.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	9.227.854
Razpisana sredstva	11.065.551
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	11.064.798
Podpisane pogodbe	9.883.042
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	9.236.927
Plačani in certificirani izdatki	9.221.432
Prispevek Skupnosti	4.610.716

Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu z vidika dodatnih aktivnosti, še posebej tistih, ki imajo velik vpliv na povečanje realizacije drugih sektorjev, še posebej turizma in trgovine ter predelovalnih dejavnosti, sicer z ožjega vidika finančne uspešnosti, pomeni razmeroma visoko realizacijo glede na razpoložljiva sredstva. Na tem mestu pa ne navajamo multiplikativnih medsektorskih učinkov, ki so z vidika prispevka tega ukrepa še nekoliko višji. Kljub temu, da se je relativna teža ukrepa rahlo zmanjšala iz 20% na 18,6% na ravni 3. PN, pa je ukrep z vidika finančne realizacije v veliki meri presegel načrtovano vrednost. Zaradi velikega interesa upravičencev so se v času izvajanja povečevala sredstva na tem ukrepu tako iz naslova zagotavljanja dodatnih pravic porabe, kot tudi iz naslova prerazporeditev znotraj sklada. V okviru ukrepa je bilo v primerjavi z 9,23 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 11,07 mio EUR sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 11,06 mio EUR, podpisanih pogodb pa v skupnem obsegu 9,88 mio EUR. Vrednost »razpisanih sredstev« ustreza vrednosti sredstev, ki so bila razpisana za posamezen instrument oziroma javni razpis ter so tako navedena in dokumentirana v razpisni dokumentaciji. V primeru, da so bila v okviru razpisa dodeljena in pogodbeno vezana vsa sredstva, ki so bila na razpolago za določen razpis, odstopanj ni bilo. V nasprotnem primeru, ko pa v okviru posameznega razpisa zaradi različnih razlogov vsa sredstva niso bila v celoti dodeljena in pogodbeno vezana (so bila bodisi ponovno razpisana za enako vsebino ali pa prerazporejena na drugo vsebino, kjer je bila poraba uspešnejša in

učinkovitejša), pa pri poročanju o finančni realizaciji ni navedena razlika med razpisanimi sredstvi in tistimi razpisanimi sredstvi, ki so bila dejansko dodeljena, temveč je ohranjen podatek o razpisanih sredstvih, ki je dokumentiran v razpisni dokumentaciji. Podatek o »dodeljenih sredstvih« in »podpisanih pogodbah« zato izraža dejansko realizacijo razpisanih sredstev po posameznih vsebinah, medtem ko podatek o »razpisanih sredstvih« pomeni administrativno kategorijo finančne realizacije in zagotavlja revizijsko sled na ravni posameznih razpisov za izbor projektov. Ažuriranje tovrstnih podatkov na aktualno stanje bi zmanjšalo preglednost ter kljub podprtosti z evidencami zmanjšalo sledljivost finančnih podatkov. V fazi javnega razpisa je izbranih toliko projektov, kolikor je razpisanih sredstev, vendar se je končno število izbranih projektov in posledično podpisanih pogodb, zaradi ugodno rešenih pritožb v pritožbenih postopkih, lahko tudi povečalo. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 9,22 mio EUR, na EK certificiranega prispevka Skupnosti pa je bilo za 4,61 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 64: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.3

Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek: Število projektov, ki so deležni podpor	120	185
Rezultat: Prihodek na zaposlenega iz dejavnosti, ki so deležne podpor (ne za naložbe v obnovljiv vir energije na kmetijah) - indeks (izhodišče 100)	115	77
Energija iz dejavnosti, ki so deležne podpor (samo za naložbe v obnovljiv vir energije na kmetijah) - indeks (izhodišče 100)*	125	0* (5.050 MWh)
Vpliv: Število novih delovnih mest**	40	133

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število projektov, deležnih podpore.

* Primerjava nirelevantna, ker gre samo za nove objekte, kjer je izhodiščno stanje 0.

** Pri tem kazalniku ne gre za dejansko zaposlitev, ampak za povečanje števila porabljenih delovnih ur za podprto dejavnost, preračunano v polnovredno delovno moč (1PDM=1800 ur)

Kazalnik učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število projektov, ki so deležni pomoči« ustrezno opredeljen. Doseganje kazalnika učinka se kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Dosežena vrednost kazalnika izraža pomen investicijske aktivnosti in njen vpliv na izvajanje naložb v diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v okviru tega ukrepa. V okviru tega ukrepa je bilo v sklopu štirih javnih razpisov podprtih 185 projektov. V okviru prvega instrumenta je bilo podprto 29 projektov, v okviru drugega instrumenta 62, v okviru tretjega instrumenta 44 in v okviru četrtega instrumenta 50 projektov. Ciljna vrednost je presežena za 54%. Dosežena vrednost kazalnika je predvsem posledica dodatnih sredstev, ki so bila prerazporejena na ta ukrep, saj je bilo mogoče na ta način izvesti še dodatni instrument in s tem povečati število vseh projektov, ki so prejela podporo iz tega naslova.

Kazalniki rezultata:

Z vidika relevance opredeljenih ciljev klahko ugotavljamo, da kazalnik izraža ustrezno opredelitev ciljev na ravni ukrepa 3.3. Prihodek na zaposlenega iz dejavnosti, ki so deležne podpor, izraža tako ustrezno izhodišče za opredelitev učinkovitosti doseganja ciljev ukrepa, kot tudi ustrezno osnovo za analizo doseganja ciljev na ravni celotne PN. Na doseženo vrednost kazalnika »prihodek na zaposlenega iz dejavnosti, ki so deležne podpor« so vplivale aktivnosti, ki so prispevale k uresničenju splošnih in specifičnih ciljev ukrepa. Ciljna vrednost indeksa planiranega prihodka na zaposlenega glede na izhodiščno stanje, je znašala 115, indeks, pridobljen iz anketnih poročil za projekte, ki so bili zaključeni do konca leta 2008, pa znaša 77. Ciljna vrednost ni dosežena in sicer zaostaja za 23 indeksnih točk. Razlog kaže iskati v tem, da je bila večina investicij zaključena šele v letu 2008. V dejavnost je bilo že potrebno vložiti določeno število delovnih ur, polnega prihodka pa še ni bilo. Na gospodarstvih se je prihodek od podprtih dejavnosti v okviru celotnega ukrepa sicer dvakrat povečal (iz 2.9 na 6.2 mio EUR), ker pa so za podprte dejavnosti na novo porabili veliko delovnih ur, je kazalnik prihodka na PDM nižji od ciljne vrednosti. Pričakovati je, da se bo ob polnem delovanju podprtih investicij, kazalnik v prihodnjih letih krepko povečal.

K povečanju dodane vrednosti primarne kmetijske proizvodnje z razvojem dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah je prispevalo tudi pridobivanje energije, kar spremljamo na področju dejavnosti, ki so prejele podporo. Pri pridobivanju energije, kazalnik izražen v indeksu ne pokaže pravih rezultatov, saj primerjava ni smiselna, ker gre samo za nove objekte, kjer je izhodiščno stanje 0. V letu 2008 so gospodarstva, ki so pridobila sredstva v okviru tega ukrepa proizvedla 5.050 MWh energije, kar po podatkih SURS za leto 2007 predstavlja 0,3 promile celotne slovenske proizvodnje energije. Podprtih je bilo 13 projektov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov in sicer v skupni višini 0,602 mio EUR.

Kazalnik vpliva:

Pri kazalniku »Število novih delovnih mest« je potrebno opozoriti, da ne gre za nove dejanske zaposlitve, ampak za povečanje letnega števila delovnih ur, potrebnih za opravljanje podprte dejavnosti. Porabljene delovne ure so preračunane na polnovredne delovne moči (PDM) in sicer pomeni 1 PDM porabo 1800 ur. Ciljna vrednost povečanja PDM glede na izhodiščno stanje je znašala 40, podatek o številu PDM, pridobljen iz anketnih poročil za projekte pa znaša 133. Pri končnih prejemnikih, ki so izvedli projekte v okviru prvega instrumenta, se je število PDM za podprto dejavnost povečalo za 25, pri končnih prejemnikih, ki so izvedli projekte v okviru drugega instrumenta 52, v okviru tretjega in četrtega instrumenta pa za 56 PDM. Ciljna vrednost je presežena za 323%. Vzrok za tako visoko povečanje gre iskati v dejstvu, da je veliko gospodarstev začelo opravljati podprto dejavnost povsem na novo.

Pri analizi prikazanih rezultatov kazalnikov rezultata in vpliva iz naslova izvajanja tega ukrepa je potrebno upoštevati še dvoje in sicer:

- finančni podatki o zaključenih projektih so pridobljeni na podlagi anket, kjer pa se je odzvalo ca. 60% vseh zaključenih projektov,
- upoštevana je nominalna vrednost iz vlog na dan oddaje vloge na javni razpis oziroma iz leta 2008, ni pa upoštevana rast inflacije.

3.3.4 Ukrep 3.4: Investicije v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov

Splošni cilj:

- izboljšati ekološko stabilnost in gospodarsko vrednost gozdov, izboljšanje dinamičnega ravnovesja gozdov, izboljšanje kakovosti in količine lesne zaloge.

Specifični cilji:

- izboljšanje naravne sestave gozdov,
- preoblikovanje večjih območij gozdnih monokultur v gozdove s pestro zgradbo,
- povečanje vrednosti in obsega lesne zaloge z ustreznim akumuliranjem prirastka,
- preprečevanje škodljivih posledic možnega porušenega ravnovesja gozdov.

Gozdovi so v Sloveniji prevladujoč, najbolj ohranjen ekosistem, varujejo krajino in zagotavljajo ekološko ravnotežje v njej. Tako stanje gozdov je doseženo zaradi doslednega izvajanja sonaravnega večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja, v katerem so vse funkcije načelno enakovredne. Gozdovi v Sloveniji imajo pomembne okoljske funkcije. Gozd je pomemben za ohranjanje biotske raznovrstnosti. V Sloveniji je razglašeni 100.750 ha varovalnih gozdov, kjer je gospodarjenje namenjeno krepitvi njihove varovalne oziroma biotopske funkcije, s katero varujejo tudi zemljišča pred izpiranjem in krušenjem ter blažijo klimatske ekstreme in 9.630 ha gozdnih rezervatov, ki prispevajo k povečanju biotske raznovrstnosti. Gozdovi prispevajo tudi k ponoru toplogrednih plinov in s tem k ugodnejši nacionalni bilanci ogljika, prav tako pa vplivajo na kakovost in količino vode ter na količinsko porazdelitev po prostoru. Dobro ohranjenost slovenskih gozdov potrjuje tudi visok delež njihove vključenosti v območja Natura 2000, saj to območje ponuja možnosti za razvoj turizma in rekreacije in tako zadošča trajnostnemu vidiku razvoja turizma.

Pokritost Slovenije z gozdovi se je v obdobju po letu 1990 povečevala in je po podatkih iz leta 2008 1.185.145 ha, kar znaša okoli 58,5% celotne površine slovenskega teritorija. Z upoštevanjem podatkov gozdnogospodarskih enot za leto 2008, se je lesna zaloge slovenskih gozdov v absolutnem povečala za 1,28%. V primerjavi z letom 2007 se je povečal tudi posek, in sicer za 5,7%. Gospodarjenje z gozdovi je usmerjeno v proizvodnjo lesa visoke kakovosti, dohodek je pomembna podlaga za ohranjanje in razvoj hribovskih kmetij ter podeželskih območij ob sočasnem zagotavljanju ekoloških in socialnih vlog.

Tabela 65: Površina gozda (v ha), Slovenija 1990-2008

Vir: SURS, ZGS

Lastništvo nad gozdovi se je po letu 1991 spreminjalo predvsem zaradi denacionalizacijskih postopkov. Gospodarjenje z gozdom je pravica in obveznost lastnikov gozdov. Od lastništva nad gozdovi pa je odvisen tudi obseg gozdnogojitvenih del, predvsem nege in obnove

gozdov. V obdobju od leta 1997 do 2005 se je obseg izvedene obnove gozda s sadnjo in setvijo zmanjševal, v letu 2006 pa je bila zabeležena 13% rast v primerjavi z letom 2005. Trend rasti se je nadaljeval tudi v letu 2007, ko se je obseg v primerjavi s predhodnim letom povečal še za 18%. Povečanje je mogoče pojasniti z večjimi potrebami po sanaciji poškodovanih gozdov zaradi požarov in naravnih ujm, ki so še dodatno prispevale k rednim ter dodatno pospešenim gozdnogojitvenim delom na podlagi sredstev EPD.

Zaradi splošnih koristi gozdov za gospodarstvo, okolje in fizično ter kulturno raven življenja vseh prebivalcev države, je država zainteresirana za usmerjanje gospodarjenja z gozdovi, za njihov razvoj in varovanje. Ta interes se uveljavlja tudi z zagotavljanjem različnih virov financiranja vlaganja v gozdove. Sredstva so namenjena za financiranje ali sofinanciranje stroškov, ki nastanejo pri izvajanju gojitvenih in varstvenih del ter del za vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali, pa tudi za izboljšanje pogojev pridobivanja in trženja proizvodov ter dejavnosti združenj lastnikov gozdov. Vlaganje v gozdove iz sredstev proračuna določa *Zakon o gozdovih* (Ur.l. RS, št. 110/07), podrobneje pa *Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove* (Ur.l. RS, št. 73/08). Poleg zakonskih in podzakonskih določil morajo biti gojitvena, varstvena, biomeliorativna dela in dela za sanacijo gozdov, ki jih bo opravljal lastnik gozda in zanje prejel sredstva, zajeta v gozdnogojitvenem načrtu. Na podlagi gozdnogojitvenih načrtov Zavod za gozdove Slovenije vsako leto (na začetku leta) izdela program vlaganj v gozdove, ki je pogoj za financiranje in sofinanciranje izvajanja del v gozdovih.

Tabela 66: Strukturni kazalniki za gozdarstvo, Slovenija 2004-2007

	2004		2005		2006		2007	
	Vrednost	Indeks	Vrednost	Indeks	Vrednost	Indeks	Vrednost	Indeks
	(mioEUR)	04/03	(mioEUR)	05/04	(mioEUR)	06/05	(mioEUR)	07/06
Proizvodnja gozdarske dejavnosti	98,1	105,2	104,4	106,5	150	143,6	149,1	99,4
Gozdarske storitve	15,7	147,9	17,3	110,1	29	167,6	14,3	49,2
Bruto dodana vrednost	68,5	99,2	69,2	101	99,8	144,3	115,4	115,6
Potrošnja stalnega kapitala	13,3	110,8	14,7	110,5	15,8	107,9	17,6	111
Sredstva za zaposlene	32,2	93,2	32,5	101	33	101,5	36,1	109,5

Vir: KIS

V obdobju od leta 2004 do 2007 je proizvodnja gozdarske dejavnosti precej variirala po posameznih letih. Medtem ko je do leta 2006 naraščala, v letu 2007 opazimo precejšnje zmanjšanje glede na leto 2006. Trend pozitivne rasti ugotavljamo pri bruto dodani vrednosti v višini 15,6% in sredstvih za zaposlene, ki so se v letu 2007 glede na predhodno leto povečala za 9,5%.

Cilj: Izboljšanje ekološke stabilnosti in gospodarske vrednosti, dinamičnega ravnovesja gozdov ter izboljšanje kakovosti in količine lesne zaloge

Delež sredstev za investicije v gozdove z namenom izboljšanja gospodarske in ekološke vrednosti gozdov sicer obsega manjši delež sredstev namenjen vsebinam kmetijstva na ravni EPD. Kljub temu pa tovrstne naložbe pomenijo pomemben prispevek k izboljšanju

naravne sestave gozdov, kot tudi k preoblikovanju večjih območij gozdnih monokultur v gozdove s pestro zgradbo.

Cilj: Izboljšanje naravne sestave gozdov in preoblikovanje večjih območij gozdnih monokultur v gozdove s pestro zgradbo

K ohranjanju visoke biotske raznolikosti prispevajo predvsem velike sklenjene površine gozdov v različnih sukcesijskih stadijih, z visokim deležem odmrle lesne mase ter otoki gozdov v kmetijski in predmestni krajini. K izboljšanju naravne sestave gozdov so prispevale izvedene aktivnosti priprave tal, nakupa sadik ali semena, priprava sestoja in/ali priprava tal za naravno obnovo gozdov, obžetev, redčenje in odstranjevanje nezaželenih osebkov z namenom nege mlajših razvojnih faz gozda.

Cilj: Preprečevanje škodljivih posledic možnega porušenega ravnovesja gozdov in povečanje vrednosti in obsega lesne zaloge z ustreznim akumuliranjem prirastka

Izvajale so se aktivnosti nakupa in postavitve ograj in kemične zaščite mladovja pred objedanjem ali poškodbami po divjadi, nakupa in postavitve posebne opreme za varstvo pred škodljivci ter izdelave gozdnih presek in izgradnje protipožarnih zidov za varstvo gozdov, ki so uvrščeni v območja visoke ali srednje požarne ogroženosti v skladu z *Uredbo Sveta (ES) 2158/9*. Stopnja doseganja cilja doseganja ustreznega obsega površine zaščitene mladovja je bila sicer nižja od načrtovane, vendar pa je na drugi strani obseg površine življenjskega prostora prostoživečih živali na koncu obdobja izvajanja EPD za 126% presegel načrtovano vrednost. K navedenemu izidu so prispevale tudi aktivnosti priprave tal, nakupa sadik in semena, sajenja in setve ter gnojenja z namenom snovanja in vzdrževanja grmišč in pasišč v gozdovih za prostoživeče živali. K preprečevanju škodljivih posledic možnega porušenega ravnovesja gozdov pa so prispevale aktivnosti odstranjevanja drevja z namenom ohranitve habitatov ogroženih rastlinskih vrst.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 67: Finančni podatki za ukrep 3.4

Ukrep 3.4.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	3.248.778
Razpisana sredstva	4.571.743
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	4.732.984
Podpisane pogodbe*	3.097.657
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	3.254.200
Plačani in certificirani izdatki	3.240.190
Prispevek Skupnosti	1.620.094

* Pri ukrepU 3.4 se ne podpisujejo pogodbe, ampak se končnemu prejemniku izda le upravna odločba, ki vsebuje vse elemente pogodbe.

Relativna teža ukrepa Investicije v gozdove se je znižala od prvotno načrtovanih 10% na 6,6%, sredstva so se v času izvajanja zmanjševala predvsem zaradi prerazporeditev na druge ukrepe znotraj sklada. V okviru ukrepa je bilo v primerjavi s 3,25 mio EUR razpoložljivimi sredstvi razpisanih skupno za 4,57 mio EUR. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 4,73 mio EUR, podpisanih upravnih odločb pa v skupnem obsegu 3,1 mio EUR, pri čemer so upoštevani kasnejši odstopi, ne pa tudi odobrene pritožbe.

Razlika med razpisanimi in dodeljenimi sredstvi v primerjavi z razpoložljivimi sredstvi, je posledica ostanka nedodeljenih sredstev in posledično ponovnega razpisa sredstev v nadaljevanju izvajanja. Sredstva, ki se niso uporabila v okviru ukrepa, so se prerazporedila

na druge ukrepe sklada EKUJS, kjer je zaradi večjega črpanja prišlo do pomanjkanja sredstev. Plačani in certificirani izdatki, so bili enaki kot razpoložljiva sredstva in so znašali 3,24 mio EUR, prav tako pa je bilo tudi na EK certificiranega prispevka Skupnosti za 1,62 mio EUR v celotnem obsegu razpoložljivih sredstev za ukrep 3.4 za to programsko obdobje.

B. KAZALNIKI

Tabela 68: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.4

Kazalnik		Ciljne vrednosti	Dosežena vrednost
Učinek	Število projektov, deležnih podpore	300	8.767
	Število končnih prejemnikov, ki prejmejo podporo	20.000	9.963
Rezultat	Izboljšana stabilnost in kakovost gozdov kot posledica izvajanja ukrepa	20.000 ha	19.609,45ha
Vpliv	Površina obnove gozda	1.200 ha	1.412 ha
	Površina negovanih mlajših razvojnih faz	17.000 ha	16.718,70 ha
	Površina zaščitenega mladovja	1.800 ha	1.275,21 ha
	Površina življenjskega prostora prostoživečih živali	90 ha	203,54 ha

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Razlika med številom planiranih končnih prejemnikov in dejanskim številom končnih prejemnikov je nastala, ker nekatere planirane aktivnosti niso bile izvedene oz. so bile izvedene in prevzete po roku za oddajo zahtevkov, ki ga je določal razpis. Do neizvajanja aktivnosti prihaja predvsem zaradi nezainteresiranosti manjših lastnikov gozdov za opravljanje aktivnosti v gozdu. Na manjšo število je vplivalo tudi dejstvo, da rok za oddajo zahtevkov ni bil usklajen z dejanskimi razmerami na terenu. Površina obnove gozda, ki je bila načrtovana, je bila presežena za 18%. Z ukrepom obnove gozda smo dosegli osnivanje novega gozda po naravni poti ter osnivanje s sajenjem, na mestih kjer je naravno pomlajevanje onemogočeno. Površina obnove je presežena tudi zaradi saniranja gozda zaradi posledic ujm. Načrtovana površina negovanih mlajših razvojnih faz dosežena skoraj v celoti (98%). S tem ukrepom smo dosegli preoblikovanje večjih območij monokultur, dosegli smo izboljšanje kakovosti mlajših razvojnih faz, kar posledično pomeni večjo vrednost končnih sortimentov v debeljaku ter prispevali k ohranitvi krajine. V sestojih vzdržujemo ustrezno zdravstveno stanje, da ti bolje kljubujejo podnebnim spremembam, naravnim škodljivcem ter nemoteno opravljajo svoje funkcije. Površina zaščitenega mladovja je bila dosežena le v 71%. Večina aktivnosti jesenske sadnje in posledično zaščite pred rastlinojedo parkljasno divjadjo je bila izvedena po roku za oddajo zahtevkov. Izvedba jesenske sadnje bi bila v rokih, ki jih določa razpis, strokovno sporna in njena uspešnost bi bila vprašljiva. Površina življenjskega prostora prostoživečih živali je bila presežena za več kot dvakrat. S tem ukrepom smo prispevali k vzpostavitvi ugodnega razmerja med rastlinojedimi živalmi in gozdnim mladjem, prispevali smo tudi k povečanju biotske raznovrstnosti gozda.

Kazalniki učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število projektov, deležnih podpore« ustrezno opredeljen. Doseganje kazalnika učinka se kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Dosežena vrednost kazalnika izraža pomen investicijske aktivnosti in njen vpliv na izvajanje naložb v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov. V EPD je bilo predvideno, da bo v obdobju 2004-2006 »Število projektov deležnih podpore okoli 300, dejansko je bilo podprtih 8.767 projektov. Povprečna gozdna posest v Sloveniji je zelo majhna. Pričakovalo se je, da se bodo lastniki gozdov združili v združenja lastnikov gozdov in tako kandidirali za sredstva,

vendar do tega ni prišlo, naknadno se je namreč ugotovilo, da zaradi administrativno tehničnih postopkov združevanje lastnikov gozdov v skupinsko vlogo ni mogoče, zato se je vsak vlagatelj obravnaval individualno, projekte pa smo spremljali na ravni končnih prejemnikov.

Posledica zgoraj navedenih metodoloških razlik v primerjavi z izhodiščno opredelitvijo kazalnika je tudi to, da kazalnik število končnih prejemnikov, ki prejmejo podporo, dosega le manj kot 50% načrtovane vrednosti. Na doseganje tega kazalnika so imeli vpliv tudi administrativni postopki pri izvajanju ukrepa. Zaradi velikega števila vlog je v petih letih število končnih prejemnikov naraslo na 9.963. Za zmanjšanje administrativne in finančne obremenitve so se na ukrepu 3.4 izdajale le upravne odločbe, ki so vsebovale vse elemente pogodbe.

Kazalnik rezultata:

Z vidika opredeljenih ciljev lahko ugotavljamo, da kazalnik izraža ustrezno opredelitev ciljev na ravni ukrepa 3.4. Izboljšana stabilnost in kakovost gozdov je predvsem posledica izvajanja aktivnosti izboljšanja naravne sestave gozdov, pa tudi povečanje pestrosti sestave gozdov ter povečanje vrednosti in obsega lesne zaloge z ustreznim akumuliranjem prirastka. To izraža tako ustrezno izhodišče za opredelitev učinkovitosti doseganja ciljev ukrepa, kot tudi ustrezno osnovo za analizo doseganja ciljev na ravni celotne PN. Izboljšana stabilnost in kakovost gozdov 19.609,45 ha kot posledica izvajanja ukrepa je skoraj dosegla ciljno vrednostjo 20.000 ha. Dinamika izvajanja del v gozdovih, ki so predmet podpore v okviru 3. inštrumenta znotraj tega ukrepa je bila planirana tako, da se je največ dela opravilo v letu 2006, manj pa v ostalih dveh letih.

Kazalniki vpliva:

Na doseganje splošnega in specifičnih ciljev ukrepa so vplivale aktivnosti, ki na dolgi rok zagotavljajo izboljšati ekološko stabilnost in gospodarsko vrednost gozdov, izboljšanje dinamičnega ravnovesja gozdov, izboljšanje kakovosti in količine lesne zaloge.

Površina obnove gozda, ki je bila načrtovana, je bila presežena za 18%. Površina življenjskega prostora prostoživečih živali je bila presežena za več kot dvakrat. Na drugi strani je bila načrtovana površina negovanih mlajših razvojnih faz dosežena skoraj v celoti (98%). Površina zaščitene mladovja je bila dosežena le v 71%. Razlike med načrtovanimi vrednostmi kazalcev in vrednostmi na koncu leta 2008 se razlikujejo, ker niso bila porabljena vsa razpoložljiva sredstva tega ukrepa ter prijave na razpis niso imele enake strukture, kot je bila načrtovana.

Načrtovane vrednosti kazalnikov in dosežene vrednosti se razlikujejo, ker niso bila porabljena vsa razpoložljiva sredstva tega ukrepa ter prijave na razpis niso imele enake strukture, kot je bila načrtovana. Sredstva, ki se niso uporabila v okviru tega ukrepa, so se prerazporedila na druge ukrepe sklada EKUJS, kjer je zaradi večjega črpanja prišlo do pomanjkanja sredstev.

3.3.5 Ukrep 3.5: Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov

Splošni cilj:

- zagotavljanje kakovosti in varnosti živil.

Specifični cilji:

- povečanje števila certificiranih kmetijskih pridelkov in živil višje kakovosti;
- izboljšanje konkurenčnosti in uveljavitve združenj (skupin proizvajalcev) na evropskem trgu;
- vzpostavljanje učinkovitih povezav med vsemi členi prehranske verige (pridelava, predelava in trženje);
- zagotavljanje varnosti in kakovosti hrane z uvajanjem programov sledljivosti.

Konkurenčna priložnost slovenskega kmetijstva ter vseh udeleženi v prehranski verigi se kaže v dolgoročni usmeritvi v proizvodnjo in trženje kakovostne in varne hrane, kar prispeva k uravnoteženemu prehranjevanju s tem pa k varovanju in krepitvi zdravja. To potrjuje tudi rastoče zanimanje za sheme kakovosti, ki se intenzivno uveljavljajo. Ustrezne pravne podlage omogočajo izvajanje postopkov registriranja, certificiranja in spremljanja kakovosti posebnih kmetijskih pridelkov in živil, ki omogočajo pridobitev ene od možnih zaščitnih oznak. Politika zaščite posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil je namenjena predvsem ustvarjanju možnosti za pridelovalce in predelovalce za doseganje konkurenčnosti glede kakovosti, ki jim omogoča ekonomsko prisotnost na trgu, poleg tega pa zadovoljevanju kupcev v njihovih željah, da dobijo kakovostne in pristne proizvode.

Cilj: Zagotavljanje kakovosti in varnosti živil ter povečanje števila certificiranih kmetijskih pridelkov in živil višje kakovosti

V Sloveniji delujejo trije certifikacijski organi, akreditirani po standardu SIST EN 45011. Doslej je zaščitnih z označbo porekla oziroma geografsko označbo oziroma ima status višje kakovosti in tradicionalnega ugleda 26 kmetijskih pridelkov in živil. Na področju ekološke in integrirane pridelave sodeluje tri kontrolne organizacije. V Sloveniji je za tovrstno pridelavo po podatkih iz leta 2007 dobilo certifikat nekaj manj kot 1400 ekoloških kmetij in nekaj več kot 5300 integriranih kmetij oziroma kmetijskih gospodarstev.

Namen ukrepa Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov je bil spodbuditi pridelovalce posebnih kmetijskih pridelkov in živil k uspešni udeležbi na trgu, ob sočasnem zadovoljevanju zahtev potrošnikov po pristnih proizvodih višje kakovosti. Prav tako je ukrep prispeval k ozaveščenosti in vzgoji na področju ohranjanja narave.

Zahtevnost in dolgotrajnost postopka registracije in certificiranja zaščitnih kmetijskih proizvodov sprva na nacionalni, nato pa tudi na evropski ravni, sta povzročili manjše zanimanje vlagateljev, ki proizvajajo tovrstne pridelke, k certificiranju proizvodov. Pri podprtih shemah kakovosti se je zaradi lažjega spremljanja celotnega sistema zaščitnih kmetijskih pridelkov oziroma živil vzpostavil sistem certificiranja, kjer certifikacijski organ certificira skupino proizvajalcev določenega zaščitnega kmetijskega pridelka.

Cilj: Vzpostavljanje učinkovitih povezav med vsemi člani prehranske verige (pridelava, predelava in trženje) ter izboljšanje konkurenčnosti in uveljavitve združenj na evropskem trgu

V okviru tega ukrepa so se financirale predvsem dejavnosti priprave dokumentacije za registracijo in certificiranje posebnih kmetijskih pridelkov in živil višje kakovosti, registracije in certificiranja, ki se je izvajajo za zagotavljanje skladnosti geografskih poimenovanj in certifikatov posebnega značaja. Z vidika vzpostavljanja inovativnih organizacijskih struktur je zlasti pomembno ustanavljanje novih skupin proizvajalcev (združenj), ki se vključujejo v sheme kakovosti za geografska poimenovanja (označba porekla in geografska označba) in zajamčena tradicionalna posebnost s sofinanciranjem stroškov svetovanj, ustanavljanja in uvajanja znakov kakovosti. Kljub temu, da je bilo doseženo razmeroma nizko število skupin proizvajalcev, pa je pomembno zlasti to, da se je proces ustanavljanja tovrstnih struktur pričel, saj je v prihodnosti mogoče pričakovati več tovrstnih struktur, ki bodo s prenosom znanja, izkušenj, povečanim obsegom in vlaganjem v izobraževanje na tem področju ter z vzpostavljanjem učinkovitih povezav med vsemi člani prehranske verige (pridelava, predelava in trženje), prispevali k povečanju konkurenčnosti celotne dejavnosti na nacionalni ravni.

Cilj: Zagotavljanje varnosti in kakovosti hrane z uvajanjem programov sledljivosti

Institucionalizacija kakovosti proizvodov se je začela z uvajanjem programov zagotavljanja kakovosti, kot ISO 45011, ki določa splošne kriterije za organe, ki delujejo na področju sistemov certificiranja proizvodov. Izdelane so bile tudi predhodne študije v mejah ustanavljanja shem kakovosti, katerih namen je bil pokazati povpraševanje po posebnih kmetijskih pridelkih in živilih ter zagotoviti potrebne informacije za potencialne vlagatelje: raziskava trga, zasnova in oblike proizvoda, program ozaveščanja – promocija simbolov EU in državnih simbolov kakovosti.

V okviru ukrepa 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov so bile podprte naslednje sheme kakovosti:

- zaščitena geografska označba,
- zaščitena označba porekla in
- zajamčena tradicionalna posebnost.

Na področju shem kakovosti se je v obdobju od 2004-2006 na novo ustanovilo 9 skupin proizvajalcev:

- Oljkarsko društvo Štorta,
- Gospodarsko interesno združenje rejcev in proizvajalcev vipavskih mesnin,
- Društvo rejcev drobnice Krasi in Istre,
- Društvo rejcev drobnice Bovške,
- Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih jedi,
- Podravske vrtnine z.o.o.,
- GZS Slovenije,
- Čebelarsko društvo Sežana in
- Združenje proizvajalcev kranjske klobase.

V okviru omenjenega ukrepa sta se na javne razpise, za dejavnost ustanavljanja novih skupin proizvajalcev javila:

- Čebelarsko društvo Sežana in
- Društvo za zaščito in promocijo prekmurskih dobrot.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 69: Finančni podatki za ukrep 3.5

Ukrep 3.5.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	711.512
Razpisana sredstva	821.441
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	788.224
Podpisane pogodbe	764.385
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	711.392
Plačani in certificirani izdatki	711.513
Prispevek Skupnosti	355.756

Relativna teža ukrepa Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov se je znižala od prvotno načrtovanih 5% na 1,4%, sredstva so se v času izvajanja zmanjševala predvsem zaradi prerazporeditev na druge ukrepe znotraj sklada. V okviru ukrepa je bilo v primerjavi z 0,71 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 0,82 mio EUR sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 0,79 mio EUR. Razlika med razpisanimi in dodeljenimi sredstvi v primerjavi z razpoložljivimi sredstvi, je posledica ostanka nedodeljenih sredstev in posledično ponovnega razpisa sredstev v nadaljevanju izvajanja. Sredstva, ki se niso uporabila v okviru ukrepa, so se prerazporedila na druge ukrepe sklada EKUJS, kjer je zaradi večjega črpanja prišlo do pomanjkanja sredstev. Podpisanih pogodb pa je bilo v skupnem obsegu za 0,76 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 0,71 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 0,36 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 70: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.5

Kazalnik		Ciljne vrednosti	Dosežena vrednost
Učinek	Število projektov, deležnih podpore:	93	34
Rezultat	Povečano število certificiranih posebnih kmetijskih pridelkov in živil višje vrednosti	60	8
	Pooblaščen organi za organizacijo kontrole in certificiranje	3	2
	Povečano število novih skupin proizvajalcev	30	2
Vpliv	Izboljššan ekonomski učinek skupin proizvajalcev (BDV) - indeks (izhodišče 100)	110	n.p.*

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število projektov, deležnih podpore.

*Ker so vlagatelji na tem ukrepu predvsem društva in združenja, ki niso pravne osebe, in v skladu z zakonodajo, ki ureja delovanje društev, ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen je ustvarjanje dobička ali društva, katerega izključna dejavnost je pridobitna dejavnost, ni bilo mogoče pridobiti podatkov o BDV na zaposlenega.

Kazalniki učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število projektov, deležnih podpore« ustrezno opredeljen. Doseganje kazalnika učinka se kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. V okviru tega ukrepa je bilo v sklopu štirih instrumentov (3 JR in 1 JN) podprtih 34 projektov. V okviru prvega instrumenta je bilo podprtih 7 projektov, v okviru drugega instrumenta 14, v okviru tretjega instrumenta 12 in v okviru četrtega instrumenta 1 projekt v okviru 1. podukrepa: Ustanavljanje in vzdrževanje

shem kakovosti za posebne kmetijske pridelke oziroma živila. Doseženo je bilo 36% načrtovane ciljne vrednosti. Postopek registracije (priznavanja) in certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil je zelo zahteven in dolgotrajen postopek zato ni bilo veliko potencialnih vlagateljev, ki proizvajajo zaščitene kmetijske pridelke oziroma živila v RS, ki bi se lahko javili na objavljene javne razpise. Problem se je pojavil tudi v prilagajanju na nov javni razpis, ki je bil vlagateljem še neznan. Kljub manjšemu številu potencialnih vlagateljev je opaziti večanje zanimanja za ta ukrep, saj je izvajanje ukrepa pripomoglo k povečanju interesa za zaščito slovenskih kmetijskih pridelkov oziroma živil. V letu 2004 je bil na trgu zgolj en certificiran slovenski zaščiten kmetijski pridelek oziroma živilo, ob koncu obdobja pa je bilo na trgu že 19 certificiranih proizvodov, kar kaže na počasno a vztrajno večanje interesa proizvajalcev za vključevanje v sheme kakovosti.

Kazalniki rezultata:

Z vidika opredeljenih ciljev lahko ugotovljamo, da kazalnik izraža ustrezno opredelitev ciljev na ravni ukrepa 3.5. Kazalnik »povečano število certificiranih posebnih kmetijskih pridelkov in živil višje vrednosti« sicer ni dosegel načrtovane vrednosti, vendar pa na podlagi tega ne moremo sklepati, da opredeljeni cilj ni relevanten. Ta vrednost lahko kvečjemu izraža sistemske pomanjkljivosti pri načinu izvajanja navedenega ukrepa, ki pa jih v času definiranja ciljev na tem ukrepu ni bilo mogoče predvideti. Pri podprtih shemah kakovosti se je zaradi lažjega spremljanja celotnega sistema zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil vzpostavil sistem certificiranja, kjer certifikacijski organ načeloma certificira skupino proizvajalcev določenega zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila in ne posameznih članov, ki so certificirani. Iz tega razloga so se na javni razpis za pokrivanje stroškov certificiranja javile skupine proizvajalcev. V obdobju od 2004-2008 je bilo v okviru 17 projektov (v letu 2004 je bilo podprto certificiranje 4 kmetijskih pridelkov oz. živil, v letu 2005 8 kmetijskih pridelkov oziroma živil in v letu 2006 5 kmetijskih pridelkov oz. živil) podprto certificiranje skupno osmih kmetijskih pridelkov oziroma živil, kar predstavlja kontrolo ca. 140 kmetijskih gospodarstev, ca. 25 predelovalnih podjetij (manjša, srednja in velika podjetja) ter ca. 50 gostiln oz. kmečkih turizmov.

V primeru doseganja ciljnega števila »pooblaščenih organov za organizacijo kontrole in certificiranje, in sicer treh organov do konca obdobja, prav tako ugotovljamo razlike v metodološki opredelitvi kazalnika oziroma sistemski opredelitvi organov za certificiranje na nacionalni ravni. Dosežena vrednost kazalnika je 2. V programskem obdobju 2004-2006 so bili podprti trije projekti za uvajanje programov zagotavljanja kakovosti po standardu SIST EN 45011. En projekt je bil podprt za uvajanje celotnega programa zagotavljanja kakovosti po standardu SIST EN 45011 ter dva projekta za pridobitev akreditacije po standardu SIST EN 45011. En certifikacijski organ je uvedel celotni program zagotavljanja kakovosti po standardu SIST EN 45011 in pridobil akreditacijo, ki jo je v okviru tretjega instrumenta tudi obnovil, le-to sedaj letno vzdržuje. Drugi certifikacijski organ je po izvedeni presoji in korektivnih ukrepih imel končno presojno in pridobil akreditacijo decembra 2009. Na splošno pa so trenutno v Sloveniji trije imenovani certifikacijski organi.

Povečano število novih skupin proizvajalcev: na področju shem kakovosti se je v obdobju od 2004-2006 na novo ustanovilo 9 skupin proizvajalcev, od katerih sta se samo dve skupini proizvajalcev odločili za kandidiranje na javnem razpisu tega ukrepa, zato prvotno načrtovana vrednost kazalnika 30 novih skupin proizvajalcev ni bila dosežena. Število novih skupin proizvajalcev ob koncu obdobja je bilo 2. Največje zanimanje pri skupinah proizvajalcev je bilo kandidiranje za povrnitev stroškov certificiranja, priprave specifikacije in študij. Pojavlja se tudi situacija, da določena skupina proizvajalcev zastopa večje število zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil, kar je s stališča tržnega pristopa ugodneje in bolj smiselno. V obdobju 2004-2006 so bile skupine proizvajalcev v večji meri neprofesionalne. To se je po letu 2007 začelo tudi spreminjati in v letu 2008 se je že kazal večji interes po zaposlitvah znotraj skupine proizvajalcev, kar je vplivalo na tržni pristop

skupin proizvajalcev. Sistem kakovosti se je v letu 2004 šele vzpostavljajal, kar se opaža tudi pri majhnem interesu skupin za pridobitev sredstev glede ustanavljanja skupin proizvajalcev.

Kazalnik vpliva:

Kljub razmeroma nizkim doseženim vrednostim kot rezultat izvajanja ukrepa 3.5 ter iz tega izhajajoči problematiki merjanja »izboljššanega ekonomskega učinka skupin proizvajalcev (BDV)«, ne moremo trditi, da tega učinka ni bilo. Ker so vlagatelji na tem ukrepu predvsem društva in združenja, ki niso pravne osebe, in v skladu z zakonodajo, ki ureja delovanje društev, ni dovoljeno ustanoviti društev, katerega namen je ustvarjanje dobička ali društva, katerega izključna dejavnost je pridobitna dejavnost, ni bilo mogoče pridobiti podatkov o BDV na zaposlenega. Društva in združenja so bila ustanovljena za zaščito in promocijo določenega proizvoda in nimajo vpliva nad proizvedeno količino proizvoda in njegovim trženjem. Proizvodnjo in trženje izvajajo njihovi člani kot posamezniki zasebniki.

3.3.6 Ukrep 3.6: Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov

V skladu s členom 1(2) *Uredbe (ES) 2792/1999*, po katerem je namen strukturne politike v sektorju ribištva usmerjanje in pospeševanje prestrukturiranja ribištva, pri čemer prestrukturiranje zajema postopke in ukrepe z dolgoročnimi učinki, ki prispevajo k izpolnjevanju nalog iz člena 1(2) *Uredbe (ES) št. 1263/1999*, so splošni in specifični cilji na ravni ukrepa v EPD skladni z navedenimi nalogami.

Naloge strukturnih ukrepov, ki se izvajajo s finančno pomočjo Skupnosti v sektorju ribištva in ribogojstva, se v primeru ukrepa 3.6 Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov navezujejo na doseganje cilja "prispevati k doseganju trajnostnega ravnotežja med ribolovnimi viri in njihovim izkoriščanjem". Naloga doseganja trajnostnega ravnotežja med ribolovnimi viri in njihovim izkoriščanjem se navezuje na splošni cilj zagotoviti trajnostno rabo ribolovnih virov v Jadranskem morju, na drugi strani pa naloga krepitve konkurenčnosti gospodarskih struktur sovпада s splošnim ciljem izboljšanja konkurenčnosti v okviru EPD.

Strukturni ukrep prenove flote in posodobitve ribiških plovil na eni strani ustreza splošnemu cilju doseganja konkurenčnosti, na drugi pa specifičnemu cilju na ukrepu 3.6, in sicer zagotavljanje boljših delovnih pogojev in varnosti pri opravljanju ribolovnih aktivnosti. Strukturni ukrep na področju prilagoditve ribolovnega navora ter socioekonomskih ukrepov ustreza splošnemu cilju izboljšati varnost in življenjskih pogojev ribičev. Aktivnosti malega priobalnega ribolova posredno prispevajo k varovanju morskih virov v obalnih vodah.

Splošni cilj:

- izboljšati varnost in življenjske pogoje ribičev, izboljšati konkurenčnost in zagotoviti trajnostno rabo ribolovnih virov v Jadranskem morju.

Specifični cilji:

- varstvo in ohranjanje ribolovnih virov,
- boljše delovne pogoje in varnost pri opravljanju ribolovnih aktivnosti,
- boljšo kakovost in raznovrstnejšo ponudbo rib.

Slovenski ribiški sektor je po podatkih iz leta 2006 prispeval le 0,018% dodane vrednosti oziroma bruto družbenega proizvoda. Prav tako slovenski ribiški sektor zagotavlja relativno majhen prispevek na nacionalni ravni. Kljub temu ribištvo, ribogojstvo, predelava in trženje ribiških proizvodov predstavljajo ključne vire zaposlitev na regionalni ravni, predvsem v priobalnem območju. V Sloveniji je gospodarski ribolov omejen izključno na morski gospodarski ribolov. Omejitve v ribolovu izhajajo predvsem iz geografskih omejitev, omejitev iz nerešenih političnih vprašanj o razmejitvi na morju z Republiko Hrvaško, ter zaradi domačih sprememb in sicer spremembe režima plovbe v koprskem pristanišču. Slovenija ima tri ribiška pristanišča (Koper, Izola, Piran), v Kopru pa je tudi edino komercialno pristanišče v Sloveniji.

Celotna bruto tonaža vseh slovenskih ribiških plovil, registriranih v Registru ribiških plovil dne 1. oktobra 2007 (175 plovil), znaša 967,54 BT, medtem ko celotna moč (glavni motor) znaša 10.307,63 kW. Približno 86 % plovil slovenskega ladjevja je krajših od 12 metrov. Večina plovil je bila izdelana v 60., 70. in 80. letih prejšnjega stoletja. Po letu 2000 je bilo izdelanih 10 novih plovil.

Tabela 71: Struktura slovenske ribiške flote glede na dolžino plovila, Slovenija, 2007

Velikost plovila	Bruto tonaža (BT)	Moč motorja (KW)	Število plovil
< 5,9	74,07	735,26	80
6-11,9	240,01	4328,90	71
12-17,9	310,30	3844,47	21
18-23,9	30,76	199	1
> 24	312,40	1200	2
SKUPAJ	967,54	10.307,63	175

Vir: MKGP, Register ribiških plovil, InfoRib, 1.10.2007

Strukturne težave so se kazale v neskladju med številom ribolovnih orodij zmogljivosti v smislu dela in opreme z razpoložljivimi ribolovnimi viri ter v zastareli in neustrezni slovenski ribiški floti, ki ovira učinkovito izkoriščanje ribolovnih virov na odprtem morju. Zato so bile aktivnosti na tem mestu usmerjene predvsem v naložbe v posodobitev opreme na obstoječih plovilih, zlasti v bolj selektivne tehnike ribolova, v izboljšanje delovnih pogojev za ribiče pri opravljanju ribolovnih aktivnosti, pa tudi v prekvalifikacijo ali usposabljanje ribičev. Uresničevanje trajnostnega vidika je bilo usmerjeno zlasti v izboljšanje kakovosti in raznovrstnejšo ponudbo rib ter varstvo in ohranjanje ribolovnih virov.

Dejavnosti, ki so se izvajale v okviru tega ukrepa, so popolnoma skladne s Skupno ribiško politiko EU. Dejavnosti, ki so se financirale po tem ukrepu pa se nanašajo na Poglavje II, 9. in 11. člen *Uredbe Sveta št. 2792/1999*, kakor je bila spremenjena z *Uredbo 2369/2002*.

V obdobju izvajanja programa se projekti niso izvajali po pravilih državnih pomoči za vstop novih ali povečanje obstoječih kapacitet oziroma plovil.

Zaradi navedenega tudi hkratnega umika kapacitet oziroma plovil iz tega naslova državne pomoči ni bilo – kot je določeno v členu 1(1)(b) *Uredbe 366/2001/ES*.

V okviru izvedenih projektov iz tega ukrepa je sodelovalo 37 ribičev in njihovih družinskih članov. Ohranjena so bila vsa delovna mesta.

Cilj: Izboljšanje varnosti in življenjskih pogojev ribičev, izboljšanje konkurenčnosti in zagotavljanje trajnostne rabe ribolovnih virov v Jadranskem morju

Ob upoštevanju osnovnega cilja ukrepa, in sicer izboljšanja varnosti in življenjskih pogojev ribičev, izboljšanja konkurenčnosti in zagotavljanja trajnostne rabe ribolovnih virov ugotavljamo, da so naložbe prispevale k ohranjanju delovnih mest. Zmanjšanje ton prilova je v obdobju izvajanja ostalo nespremenjeno. Finančne težave v ribiškem sektorju v Sloveniji so bile eden izmed glavnih razlogov za nižje doseganje ciljev na tem ukrepu. Sredstva so bila zato prerazporejena na ukrep 3.7, in sicer v izvajanje dejavnosti ribogojstva, predelave in trženja.

Cilj: Zagotavljanje boljših delovnih pogojev in varnosti pri opravljanju ribolovnih aktivnosti

Oprelitev kazalnikov kaže na pomanjkljivosti, ki izhajajo predvsem iz objektivnih omejitev na podlagi sektorske zakonodaje, ki je začela veljati v Republiki Sloveniji po vstopu v EU. Omejitve v obliki kvot, ki so bile določene za Slovenijo, so imele za posledico to, da se načrtovane vrednosti posodobitve plovil v smislu zagotavljanja večje BT in kW, niso spremenile. To je vplivalo neposredno tudi na zagotavljanje delovnih pogojev ribičev in ostalih pri opravljanju ribolovnih aktivnosti.

Cilj: Varstvo in ohranjanje ribolovnih virov ter boljša kakovost in raznovrstnejša ponudba rib

V luči varovanja in s tem ohranjanja ribolovnih virov in pestrejšše ponudbe rib, smo zasledovali tudi zmanjšanje prilova rib na ribolovnem področju Republike Slovenije. Kljub temu, da doseganja ciljev ni mogoče neposredno povezati z izvedenimi aktivnostmi, pa je dejstvo, da se je prilov rib na tem področju zmanjšal za 20% v opazovanem obdobju, s tem pa bistveno prispeval k varstvu in ohranjanju ribolovnih virov.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 72: Finančni podatki za ukrep 3.6

Ukrep 3.6.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	408.159
Razpisana sredstva	626.561
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	350.044
Podpisane pogodbe	310.949
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	310.939
Plačani in certificirani izdatki	310.949
Prispevek Skupnosti	233.212

Relativna teža ukrepa 3.6 Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov se je znižala od prvotno načrtovanih 50% na 17,2% sredstev FIUR in posledično tudi iz 3,6% na ravni 3. PN na 0,8%, sredstva so se v času izvajanja zmanjševala predvsem zaradi prerazporeditev na ukrep 3.7 v okviru FIUR. V okviru ukrepa je bilo v primerjavi z 0,41 mio EUR razpoložljivih sredstev razpisanih skupno za 0,63 mio EUR sredstev. Razlika med razpisanimi sredstvi v primerjavi z razpoložljivimi sredstvi, je posledica ostanka nedodeljenih sredstev in posledično ponovnega razpisa sredstev v nadaljevanju izvajanja. Sredstva, ki se niso uporabila v okviru ukrepa, so se prerazporedila na drugi ukrep FIUR, kjer je zaradi večjega črpanja prišlo do pomanjkanja sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 0,35 mio EUR, podpisanih pogodb pa 0,31 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki do konca obdobja so znašali 0,31 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 0,23 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 73: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.6

Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost	
Učinek	Število posodobljenih plovil	30	19
Rezultat	Posodobljene BT - indeks (izhodišče 100)	140	100
	Posodobljeni kW - indeks (izhodišče 100)	140	100
	Zmanjšane t / prilova - ocena - indeks (izhodišče 100)	80	80
Vpliv	Zagotovljena / odprta nova delovna mesta - indeks (izhodišče 100)	100	100

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število projektov, deležnih podpore.

Kazalnik učinka:

Z vidika doseganja ustrezne finančne realizacije je kazalnik učinka »Število posodobljenih plovil« ustrezno opredeljen. Doseganje kazalnika učinka se kaže v kvantitativnem izrazu doseganja operativnih ciljev. Kazalnik je bil dosežen le deloma, saj je bilo od prvotni načrtovanih 30 le 19 posodobljenih plovil. V letih 2004, 2005, 2006 in 2007 so bili izvedeni skupaj trije instrumenti, v okviru katerih je bilo posodobljeno skupaj 19 ribiških plovil. Cilj modernizacije 30 plovil ni bil dosežen predvsem zaradi negotovosti ribičev, kaj se bo z njimi dogajalo v prihodnosti (zmanjšanje ribolovnih fondov, nižje cene rib na trgu,...).

V zadnjih letih se je gospodarski oziroma finančni položaj ribičev, ki se ukvarjajo z morskim gospodarskim ribolovom poslabšal, saj je ulova vedno manj, cene rib padajo, hkrati pa se cene goriva in rezervnih delov neprestano dvigajo. Zaradi negotovosti, kaj se bo dogajalo v sektorju morskega gospodarskega ribolova v prihodnje in obveza, da morajo prejemniki sredstev še pet let po zadnjem izplačilu sredstev ohraniti dejavnost, je na javne razpise prišlo manj vlog od pričakovanih pri pripravi EPD-ja.

Kazalniki rezultata:

Oprelitev kazalnikov kaže na pomanjkljivosti, ki izhajajo predvsem iz objektivnih omejitev na podlagi sektorske zakonodaje, ki je začela veljati v RS po vstopu v EU. Omejitve v obliki kvot, ki so bile določene za Slovenijo, so imele za posledico to, da se načrtovane vrednosti posodobljenih BT ter posodobljenih kW niso spremenile. Tako so imele »posodobljene BT« ob izhodiščnem indeksu 100 za cilj 40% povečanje, kar pa se zaradi kvote, ki je bila na razpolago RS, v tem obdobju ni spremenilo. Navedeni indeks torej ostaja enak izhodiščni vrednosti. Naložbe, ki imajo za posledico povečanje BT, niso bile dovoljene. Enako velja v primeru kazalnika »posodobljene kW«, katerega izhodiščni indeks je bil prav tako 100, načrtovana rast do konca obdobja 40%, doseženi rezultat pa je bil enak kot izhodiščna vrednost. Tudi v tem primeru naložbe, ki imajo za posledico povečanje kW, niso bile dovoljene.

Nasprotno pa velja pri kazalniku »zmanjšanja prilova«, kjer je bil spričo posodobljenih plovil in postopkov tudi dosežen cilj zmanjšanja t/prilova, saj je bila načrtovana vrednost 20% znižanja prilova tudi dosežena.

Kazalnik vpliva:

V sklopu doseganja ciljev tako izboljšanja varnosti in življenjskih pogojev ribičev, kot tudi izboljšanja konkurenčnosti in zagotavljanja trajnostne rabe ribolovnih virov v Jadranskem morju, je bila dosežena tudi načrtovana vrednost kazalnika »Zagotovljena/odprta nova delovna mesta«. Cilj je bil preprečiti upad števila delovnih mest v projektih deležnih podpore. Vsa delovna mesta so ohranjena, saj se vrednost indeksa 100 ob koncu obdobja ni spremenila.

3.3.7 Ukrep 3.7: Ribogojstvo, predelava in trženje

V skladu s členom 1(2) *Uredbe (ES) 2792/1999*, po katerem je namen strukturne politike v sektorju ribištva usmerjanje in pospeševanje prestrukturiranja ribištva, pri čemer prestrukturiranje zajema postopke in ukrepe z dolgoročnimi učinki, ki prispevajo k izpolnjevanju nalog iz člena 1(2) *Uredbe (ES) št. 1263/1999*, so splošni in specifični cilji na ravni ukrepa v EPD skladni z navedenimi nalogami.

Naloge strukturnih ukrepov, ki se izvajajo s finančno pomočjo Skupnosti v sektorju ribištva in ribogojstva, se v primeru ukrepa 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje, navezujejo na doseganje ciljev krepitve konkurenčnosti gospodarskih struktur in razvoj ekonomsko uspešnih podjetij v sektorju, izboljšanja preskrbe trga in zvišanja dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva ter posredno tudi prispevka k revitalizaciji območij, odvisnih od ribištva in ribogojstva.

Strukturni ukrep na področju ribogojstva ter predelovanja in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva na eni strani ustreza izboljšanju konkurenčnosti sektorja in izboljšanju kakovosti proizvodov, na drugi strani pa specifičnim ciljem uveljavitve na trgu sektorja predelave rib ter povečanja proizvodnje s posodobitvijo obstoječih zmogljivosti, vključno z uvedbo okolju prijazne tehnologije. Strukturni ukrep na področju iskanja in spodbujanja novih možnosti prodaje ustreza specifičnemu cilju spodbujanja večje ponudbe in porabe rib ter izboljšanju trženja rib in ribiških izdelkov.

Splošni cilj:

- izboljšanje konkurenčnosti sektorja in izboljšanje kakovosti proizvodov.

Specifični cilji:

- uvedba okolju prijazne tehnologije za gojenje rib,
- povečati proizvodnjo s posodobitvijo obstoječih zmogljivosti,
- izboljšati konkurenčnost in uveljavitev na trgu sektorja predelave rib,
- izboljšati trženje rib in ribiških izdelkov,
- spodbujati večjo ponudbo in porabo rib,
- doseči skladnost predelave rib s standardi živil EU.

Dejavnosti, ki so se sofinancirale po tem ukrepu, se nanašajo na Poglavje III, točka b) in d) 13. člena *Uredbe Sveta št. 2792/1999*, kakor je bila spremenjena z *Uredbo 2369/2002*.

Sektor ribogojstva in predelave rib je bil takoj po vstopu RS v EU 1. 5. 2004 v nekonkurenčnem položaju s t.i. starimi članicami, ker je bila proizvodna oprema zastarela, čiščenje odpadnih vod neustrezno, večina dela je bila opravljena ročno. S sredstvi EPD se je del slovenskih ribogojskih in predelovalnih obratov prestrukturiral, kar dolgoročno pomeni ob večjem asortimanu višjo kakovost proizvodov in hkrati nižjo proizvodno ceno, to pa je tudi pogoj za »preživetje« tako posameznih obratov kot tudi panoge.

Cilj: Izboljšanje konkurenčnosti sektorja in kakovosti proizvodov ter doseganje skladnosti predelave rib s standardi živil EU

Slovenija ima poleg morskega, dobre možnosti za razvoj in povečanje tudi sladkovodnega ribogojstva, prav tako pa ima ugodne tržne možnosti. Sladkovodno ribogojstvo obsega številne ribogojske objekte, ki so razpršeni po celotnem območju Slovenije in večinoma zadoščajo potrebam lokalnega povpraševanja. V zadnjih 15 letih se je proizvodnja kljub izredno močni konkurenci v sektorju potrojila. Produktivnost slovenskega sladkovodnega ribogojstva je skorajda neprimerljiva z evropskimi ribogojnicami, kljub temu pa je z vidika internega trga ta dejavnost zelo pomembna.

Z vstopom Slovenije v EU se je obseg ribogojstva znatno zmanjšal. Razloga sta bila v glavnem dva, in sicer stroga nacionalna zakonodaja na tem področju predvsem z vidika pridobivanja koncesij, poglavitni razlog pa je bil v občutnem zmanjšanju cen, kar je posledica pritiska konkurence na skupnem evropskem trgu. To je vplivalo tudi na slabšo realizacijo aktivnosti ribogojstva v okviru tega ukrepa, saj se zaradi negotovosti in cenovnih tveganj na trgu, ribogojci niso usmerjali v posodobitev vzreje rib, predvsem v primeru svežih rib.

Cilj: Izboljšanje konkurenčnosti, uveljavitev na trgu sektorja predelave rib ter uvedba okolju prijazne tehnologije za gojenje rib

Pomemben premik je bil na ravni EPD v obdobju 2004–2006 dosežen zlasti na področju predelave rib, predvsem na račun avtomatizacije proizvodnje v podjetju Delamaris Izola, saj se je zaradi avtomatizacije proizvodnje bistveno povečala proizvodnja predelanih rib. To pa je prispevalo tudi k doseganju osnovnega cilja ukrepa, in sicer izboljšanja konkurenčnosti v ribogojstvu in predelovalni industriji. V zadnjem desetletju se je obseg zaposlenih na področju gospodarskega ribolova in ribogojstva povečeval. Na drugi strani se je število zaposlenih v ribiški predelovalni industriji zmanjšalo, to pa ima za posledico povečevanje ekonomske storilnosti panoge, merjene v bruto dodani vrednosti podjetij, ki so prejemale podporo. Tudi naše največje predelovalno podjetje (Delamaris Izola) se je po vstopu Slovenije v EU soočalo s težavami, in sicer z upadom surovin in zmanjšanim povpraševanjem drugih držav članic EU.

Cilj: Izboljšanje trženja rib in ribiških izdelkov ter spodbujanje ponudbe in porabe rib

Trženje ribjih izdelkov predvsem zaradi razmeroma nizke organiziranosti in s tem tudi vpliva na ceno ribjih izdelkov, se do sedaj ni realiziralo v večji prodaji in posledično višji dodani vrednosti na področju ribištva. Pomanjkanje organizacije proizvajalcev v Sloveniji je pripeljalo do manjše porabe rib na prebivalca, prav tako pa je za slovenski trg značilna tudi nezadovoljiva ponudba različnih vrst izdelkov. Prav tako se večina rib proda na domačem trgu, na drugi strani pa beležimo povečan uvoz rib in zato tudi negativno zunanjetrgovinsko bilanco na tem področju.

Cilj: Povečanje proizvodnje s posodobitvijo obstoječih zmogljivosti

Povečanje prepoznavnosti je bilo zaznati le na individualni ravni, saj so ribiči sami vlagali v promocijo in trženje svojih proizvodov. Iz navedenega izhaja tudi nedosežena vrednost kazalnika število novih in posodobljenih obstoječih podjetij, ki omogočajo boljše trženje ribiških proizvodov.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 74: Finančni podatki za ukrep 3.7

Ukrep 3.7.	v EUR
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	1.966.561
Zasebni viri	2.247.503
Skupaj razpoložljiva sredstva	4.214.064
Razpisana sredstva	2.360.419
Dodeljena sredstva (sklepi programskega sveta)	2.343.122
Podpisane pogodbe	2.282.652
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	2.231.547
Plačani in certificirani izdatki	4.851.163

Izdatki iz zasebih virov	2.619.616
Prispevek Skupnosti	1.672.598

Izvedena je bila prerazporeditev sredstev iz ukrepa 3.6 na ukrep 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje, saj je zaradi večjega zanimanja in posledično bolj učinkovitega črpanja ukrep 3.7 beležil boljšo realizacijo v primerjavi z ukrepom 3.6. Relativna teža tega ukrepa se je povečala od prvotno načrtovanih 50% na 82,8% sredstev FIUR in posledično tudi iz 3,5% na 4% na ravni 3. PN. Sredstva so se v obdobju izvajanja povečala večkrat, in sicer ko je bila zaradi majhnega interesa upravičencev in posledično slabše porabe sredstev izvedena prerazporeditev iz ukrepa 3.6 na 3.7, ter zaradi zagotovitve dodatnih pravic porabe in dodatne prerazporeditve sredstev iz ukrepa 3.6 na 3.7, z namenom optimizacije črpanja sredstev za programsko obdobje 2004–2006. V okviru ukrepa 3.7 je bilo v primerjavi z 4,21 mio EUR razpoložljivih sredstev, tako javnih, kot tudi zasebnih razpisanih skupno za 2,36 mio EUR sredstev. Dodeljenih sredstev je bilo skupaj 2,34 mio EUR Podpisanih pogodb je bilo v skupnem obsegu 2,28 mio EUR, pri čemer so upoštevani kasnejši odstopi, ne pa tudi odobrene pritožbe. Plačani in certificirani izdatki (v primeru FIUR so to javni in zasebni viri), so znašali do konca obdobja 4,85 mio EUR, prispevek Skupnosti pa je bil 1,67 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 75: Ciljne vrednosti in kazalniki ukrepa 3.7

Kazalnik		Ciljna vrednost	Dosežena vrednost
Učinek	Število novih ribogojnic	25	0
	Število posodobljenih ribogojnic	25	6
	Število novih in posodobljenih predelovalnih enot	20	12
	Število novih in posodobljenih obstoječih podjetij, ki omogočajo boljše trženje ribiških proizvodov	5	0
Rezultat	Povečana proizvodnja svežih rib in hlajenih proizvodov	180 t	101 t
	Povečana proizvodnja predelanih rib	300 t	1.494 t
	Število podjetij, ki imajo koristi od izboljšanja standardov kakovosti, higiene in zdravja	20	5
Vpliv	Ekonomska storilnost (merjena z BDV (GVA) na zaposlenega v podjetjih, deležnih podpore, glede na povprečno storilnost panoge) (indeks, izhodišče = 100)	110	113

Vir: PD 2004-2006, MKGP

Opomba: Upoštevano je število projektov, deležnih podpore.

Kazalniki učinka:

Spremenjene razmere v slovenskem ribištvu po vstopu v EU so botrovale povsem spremenjenemu pristopu do izvajanja aktivnosti v zvezi s predelavo in trženjem v ribogojstvu. Občutno zmanjšanje cen, kar je bila posledica pritiska konkurence na skupnem evropskem trgu, je prispevala k slabši realizaciji ciljev, opredeljenih v EPD, kar pa kljub temu ne pomeni, da cilji v času programiranja niso bili usretno opredeljeni.

Kljub temu, da je bila ciljna vrednost kazalnika »Število novih ribogojnic« 25 spričo navedenih spremenjenih razmer na trgu, do novih ribogojnic ni prišlo. Rezultat za projekte ob koncu obdobja tako znaša 0. Prav tako je ciljna vrednost »števila novih in posodobljenih obstoječih podjetij, ki omogočajo boljše trženje ribiških proizvodov« znašala 5, rezultat za projekte pa znaša 0.

Razmere so bile nekoliko boljše v primeru posodobljenih ribogojnic. Ciljna vrednost števila posodobljenih ribogojnic je znašala 25, rezultat za projekte, ki so bili zaključeni, pa znaša 6. Število posodobljenih ribogojnic znaša 24% ciljne vrednosti. Najvišja dosežena vrednost je bila v primeru kazalnika »Število novih in posodobljenih predelovalnih enot«, kjer je ciljna vrednost števila novih in posodobljenih predelovalnih enot znašala 20, rezultat za projekte pa znaša 12. Število novih in posodobljenih predelovalnih enot znaša 60% ciljne vrednosti.

Kazalniki rezultata:

Na področju proizvodnje svežih rib in hlajenih proizvodov ciljna vrednost ni dosežena. Razlogi nedoseganja ciljnih vrednosti so podobni kot pri kazalcih učinka. Ribogojci niso hoteli tvegati s povečanjem proizvodnje pod obstoječimi tržnimi pogoji. Kazalnik »Število podjetij, ki imajo koristi od izboljšanja standardov kakovosti, higiene in zdravja« prav tako ni bil v celoti dosežen, kajti cilj večine projektov je bilo povečanje proizvodnje z uvajanjem novih proizvodnih linij. Stare proizvodne linije se bodo postopno umaknile. Ker so nove linije novejše in modernejše, se hkrati izboljšuje tudi kakovost izdelkov, kar posledično pomeni, da se izboljšujejo tudi standardi kakovosti, higiene in zdravja.

Na drugi strani pa je bila ciljna vrednost kazalnika »povečane proizvodnje predelanih rib« 300 t presežena za 5-krat, saj je bilo doseženo 1.494 ton predvsem zaradi naložbe v obrat za predelavo školjk.

Kazalnik vpliva:

Ekonomska storilnost (merjena z BDV (GVA) na zaposlenega v podjetjih, deležnih podpore, glede na povprečno storilnost panoge) je za tri indeksne točke višja od ciljne vrednosti (končna vrednost je 113).

3.4 Sinergije med skladi ESRR, ESS, EKUJS in FIUR

Sinergije ESRR – ESS

Sinergije med aktivnostmi, ki so se izvajale v okviru 1. PN, sofinancirane iz ESRR in 2. PN, sofinancirane iz ESS, so vidne zlasti v komplementarnosti posameznih ciljev, ki izhajajo neposredno iz ciljev EPD, pa tudi iz posrednih učinkov, ki prispevajo k uresničevanju širših ciljev na narodnogospodarski ravni. Tako se splošni cilji v okviru 1. PN, še zlasti cilj spodbujanja razvoja podjetništva, povečanja fleksibilnosti in učinkovitejše organiziranosti podjetij ter razvoja vodstvenih zmogljivosti neposredno navezujejo na splošni cilj 2. PN v smislu vlaganja v znanje, razvoj človeških virov, povečanje števila kakovostnih delovnih mest ter spodbujanje vseživljenjskega učenja, kar je zlasti v primeru podjetništva bistvenega pomena za povečanje inovacijskih kapacitet predvsem naravni MSP. Rezultat ciljno usmerjenih aktivnosti, sofinanciranih iz obeh skladov, pa je bil prispevek k povečanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

K razvoju inovativnega okolja so v okviru razvojno investicijskih in razvojno raziskovalnih dejavnosti prav gotovo prispevale tudi aktivnosti, katerih cilj je bil povečanje števila visoko kakovostnih delovnih mest in s tem v obratni smeri tudi razvoja človeških virov. Dejavnosti na področju spodbujanja razvoja turističnih destinacij so neposredno vplivale na ustvarjanje novih delovnih mest na področju turizma ter na ta način zmanjšale stopnjo brezposelnosti predvsem v regijah z visokim indeksom razvojne ogroženosti. Aktivnosti izboljšanja podpornega okolja za podjetništvo se zlasti v smislu zagotavljanja ustreznega podjetniškega okolja neposredno navezujejo na aktivnosti spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti v okviru 2. PN. Kljub temu, da o neposrednem vplivu ne moremo govoriti, pa dosežene vrednosti kazalnikov, še zlasti o številu podprtih podjetij, pa tudi o številu novih podjetij, delujočih po 12 mesecih, ki je za 6,4% preseglo načrtovano vrednost ob koncu obdobja, kažejo na eksplicitno povezanost med aktivnostmi, ki so se izvajale v okviru obeh skladov. Na drugi strani nam vrednost kazalnika v zvezi z bruto delovnimi mesti, ki je v obeh primerih za nekajkrat presežena, kaže na močne sinergijske učinke med obema skladoma.

Sinergije ESRR – EKUJS/FIUR

Sinergije med aktivnostmi, ki so se izvajale v okviru 1. PN, sofinancirane iz ESRR in 3. PN, sofinancirane iz EKUJS/FIUR, so prav tako vidne v komplementarnosti posameznih ciljev, ki izhajajo iz ciljev EPD, pa tudi iz posrednih učinkov, ki prispevajo k uresničevanju širših ciljev na narodnogospodarski ravni. Splošni cilji v okviru 1. PN, še zlasti cilj izboljšanja konkurenčnosti, spodbujanja naložb ter povečanja fleksibilnosti in učinkovitejše organiziranosti podjetij, se neposredno navezujejo na splošni cilj 3. PN v povečanja konkurenčnosti in ekonomske učinkovitosti sektorja.

Komplementarnost doseganja ciljev povečanja konkurenčnosti se izraža zlasti v izboljšanju tehnološke opremljenosti proizvodnih in poslovnih procesov, ki jih beležimo tako v aktivnostih 1. PN, kot tudi 3. PN. Istosmerne vplive je mogoče opaziti tudi v primeru naložb v kmetijska gospodarstva, ki so pomenile večjo koncentracijo izvajanja kmetijske dejavnosti in manjšo razdrobljenost, kar je bil tudi cilj investicij v gospodarsko infrastrukturo v primeru ESRR. Dejavnosti na področju spodbujanja razvoja turističnih destinacij se neposredno navezujejo na dejavnosti diverzifikacije kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu, saj je bil največji delež slednjih usmerjen prav v razvoj turizma na podeželju, kar pa je tudi v skladu s strateškimi cilji turističnega razvoja v RS. Na drugi strani sta tako ukrep diverzifikacije kmetijskih dejavnosti v primeru EKUJS in ukrep Ribogojstvo, predelava in trženje v primeru FIUR v neoposredni povezavi s spodbujanjem podjetništva na podeželskih območjih in se tako navzeujeta na ukrep Spodbujanja podpornega okolja za podjetništvo na 1. PN. Cilji spodbujanja učinkovitejše organiziranosti podjetij se navezujejo

na ukrep 3. PN trženja kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov, kjer pa možnosti zaradi administrativnih ovir niso bile v celoti izkoriščene. V splošnem so bile aktivnosti usmerjene v povečanje učinkovitosti gospodarstva z vidika horizontalnega učinka, pa tudi z vidika povečanja sektorske konkurenčnosti, kar je še posebej razvidno v primeru živilsko predelovalne industrije.

Sinergije ESS – EKUJS/FIUR

Sinergije med aktivnostmi, ki so se izvajale v okviru 2. PN, sofinancirane iz ESS in 3. PN, sofinancirane iz EKUJS/FIUR, so vidne zlasti iz posrednih učinkov, ki izhajajo neposredno iz ciljev EPD. Splošni cilji v okviru 3. PN, še zlasti cilj povečanja ekonomske učinkovitosti sektorja, se navezuje na povečanje produktivnosti, s tem pa posredno tudi na zvišanje prilagodljivosti delavcev, ki jo je mogoče doseči tako s spodbujanjem vseživljenjskega učenja z višjo kakovostjo in lažjo dostopnostjo izobraževanja, kot tudi z usposabljanjem za življenje in delo v okviru 2. PN.

Medtem ko spričo pogojev na trgu ne moremo govoriti o pozitivnih vplivih na povečanje zaposlenosti na področju kmetijstva, pa lahko na drugi strani, še zlasti v primeru naložb v kmetijska gospodarstva, govorimo o povečanju prihodka na zaposlenega oziroma na polno delovno moč (PDM), s tem pa tudi na povečanje bruto dodane vrednosti na polno delovno moč ali na zaposlenega v gospodarstvih, ki so deležna podpor. Z izboljšanjem delovnih pogojev in povečanjem ravni znanja, se je povečala tudi kakovost življenja na kmetijskih gospodarstvih. Dejavnosti na področju diverzifikacije kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu so imele najbolj neposreden vpliv na doseganje ciljev, opredeljenih v okviru 2. PN, in sicer na dvig zaposlenosti. Število novih delovnih mest se je povečalo zlasti iz naslova turističnih dejavnosti na podeželju ter predelave in obrti. Na drugi strani pa se dejavnosti tega ukrepa neposredno navezujejo na cilje ukrepa 2.4 Povečanje podjetništva in prilagodljivosti v okviru 2. PN.

3.5 Prednostna naloga št. 4: Tehnična pomoč

Dejavnosti v okviru 4. PN Tehnična pomoč so bile pomemben dejavnik za učinkovito izvajanje programa: za nemoteno izvajanje programa, ustrezno pripravo projektov ter predstavitev predlogov potencialnih prijaviteljev projektov. Namen tehnične pomoči je bil dvigniti raven kakovosti dejavnosti in pospešiti njihovo skladnost po skladih ter zagotoviti najboljšo in najučinkovitejšo rabo sredstev. Pomoč je koristila vsem partnerjem na različnih stopnjah upravljanja strukturne pomoči.

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 76: Finančni podatki za 4. PN

4. PN - TEHNIČNA POMOČ	v EUR	Pravilo 11.2	Pravilo 11.3
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	13.659.945	6.999.000	6.661.000
Dodeljena sredstva (projektno vezana sredstva, potrjena s strani OU)	15.696.153	7.310.840	8.385.313
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	14.109.870	7.133.465	6.976.405
Plačani in certificirani izdatki	14.033.749	7.088.789	6.944.960
Prispevek Skupnosti	10.523.828	5.315.109	5.208.719

V obdobju 2004–2006 je bilo razpoložljivih sredstev za 4. PN Tehnična pomoč 13,66 mio EUR. Obseg dodeljenih sredstev za potrjene projekte TP je bil 15,70 mio EUR. Plačani in certificirani izdatki so znašali 14,03 mio EUR, prispevek Skupnosti pa je bil 10,52 mio EUR.

V skladu s pravilom 11.2 Uredbe št. 448/2004/ES je bilo za 4. PN Tehnična pomoč za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa razpoložljivih sredstev skoraj 7 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 Uredbe št. 448/2004/ES za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenj in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa 6,66 mio EUR sredstev.

Plačanih in certificiranih izdatkov v skladu s pravilom 11.2 Uredbe št. 448/2004/ES je bilo za 4. PN Tehnična pomoč za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa za 7,09 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 Uredbe št. 448/2004/ES za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenj in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa 6,94 mio EUR sredstev. Prispevek Skupnosti za 4. TP po pravilu 11.2 je znašal 5,32 mio EUR, po pravilu 11.3 pa 5,21 mio EUR.

V letu 2009 ni bilo več izvedenih in plačanih nobenih aktivnosti na projektih obveščanja javnosti, študij in vrednotenj, upravljanja in izvajanja programa ter računalniških sistemov za spremljanje in vrednotenje. Izvajale so se aktivnosti obveščanja javnosti, študij in vrednotenj, upravljanja in izvajanja programa ter računalniških sistemov za spremljanje za novo programsko obdobje (iz sredstev tehnične pomoči operativnih programov za programsko obdobje 2007-2013), ki v določeni meri predstavljajo vsebinsko smiselno nadaljevanje aktivnosti iz programskega obdobja 2004-2006.

B. KAZALNIKI

Tabela 77: Ciljne vrednosti in kazalniki 4. PN

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Cilj do 31.12.2008	Doseženo do 31.12.2004	Doseženo do 31.12.2005	Doseženo do 31.12.2006	Doseženo do 31.12.2007	Doseženo do 31.12.2008	Doseženo v programskem obdobju 2004-2006
Rezultat	Število izdelanih okrožnic	4 (na leto)	4	9	9	9	9	9
Učinek	Objava navodil	4 (ob koncu programa)	4	4	13	25	29	29
Rezultat	Število študij in vrednotenj	16 (ob koncu programa)	1	11	31	62	86	86
Rezultat	Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP)	5 (ob koncu programa)	1	1	1	4	6	6
Rezultat	Število info točk na regionalni ravni	12 (ob koncu programa)	43	27 (2)	1 (0)	1 (0)	1 (0)	1 (0)
Rezultat	Število izdanih sporočil za javnost	20 (na leto)	42	56	68	86	121	121
Učinek	Poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti	150 (na leto)	609	/	/	/	/	/
Učinek	Obiski spletnih strani	1,6 mio (na leto)	1,3 mio	7,3 mio	10,0 mio	/	13,7 mio	13,7 mio

Vir: PD 2004-2006, SVLR-TP, poročila KU

Cilji/kazalniki so bili v okviru PN št. 4: Tehnična pomoč doseženi.

Kazalniki učinka:

Objava navodil, poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti in obiski spletnih strani: Vsa navodila in spremembe navodil o kohezijski politiki so objavljena na spletni strani www.euskladi.si (*Navodila za zaključevanje projektov/programov in hranjenje dokumentacije, Navodila o izvajanju kontrol na kraju samem po 4. členu Uredbe 438/2001 (za ESRR in ESS), Navodila za upravljanje z nepravilnostmi v okviru strukturnih skladov, kohezijskega sklada in programov pobude skupnosti za programsko obdobje 2004–2006, Navodila organa upravljanja za spremljanje aktivnosti v zvezi s projekti 5 let po zaključku pomoči, Priročnik za izvajanje akcijskega načrta obveščanja in informiranja javnosti o Strukturnih in Kohezijskem skladu EU, 1. spremembe in dopolnitve, itd).*

Število poizvedb glede obveščanja in informiranja javnosti ni bilo podrobno spremljano, sicer pa so bile poizvedbe naslovljene neposredno na OU (tudi preko EVROFON-a o črpanju sredstev EU ter kohezijski politiki in strukturnih skladih, zabeležene vsaj 3 poizvedbe), PT za EKUJS-USmerjevalni oddelek in FIUR, ki je o skladih EKUJS in FIUR obveščal tudi preko svojih informacijskih točk ter klicnega centra na AKTRP. Informacije o strukturnih in Kohezijskem skladu so bile na voljo na spletni strani www.euskladi.si.

Informacije o strukturnih in kohezijskem skladu so bile na voljo na novi spletni strani www.euskladi.si, ki je začela delovati v letu 2008, prav tako so bile informacije o kohezijski politiki objavljene na spletni strani Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko www.svlr.gov.si.

Kazalniki rezultata:

Število izdelanih okrožnic, število študij in vrednotenj, število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP), število info točk na regionalni ravni, število izdanih sporočil za javnost:

Število študij in vrednotenj je doseglo kumulativno vrednost 86 in tako preseglo končni cilj glede števila izdelanih študij in vrednotenj v programskem obdobju (16). Študije in vrednotenja so objavljena na spletni strani www.euskladi.si.

Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP) je doseglo skupno kumulativno vrednost 6: ohranjena je bila povezava z računovodskim sistemom državne uprave MFERAC, vzpostavljene so bile nove povezave z informacijskim sistemom Agencije RS za javnopravne evidence in storitve, ZRSZ APZ Net (financirano iz tehnične pomoči ESS), Centralnim registrom prebivalstva Republike Slovenije, IS-PA in IS-PA2007.

Nekateri kazalniki tehnične pomoči se v vsebinsko sorodni obliki pojavljajo tudi v novem programskem obdobju in pomenijo logično nadaljevanje ukrepov tehnične pomoči (npr. kazalniki sklopov aktivnosti obveščanje in informiranje, računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje, upravljanje in izvajanje programa).

Še podrobnejši opis kazalnikov je opredeljen v okviru posameznega ukrepa.

3.5.1 Ukrep 4.1: Tehnična pomoč – ESRR

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 78: Finančni podatki za ukrep 4.1

Ukrep 4.1	v EUR	Pravilo 11.2	Pravilo 11.3
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	9.711.086	4.703.966	5.007.120
Dodeljena sredstva (potrjeni projekti 2004 in 2005)	11.074.307	4.940.233	6.134.074
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	9.976.115	4.819.438	5.156.677
Plačani in certificirani izdatki	9.940.444	4.790.983	5.149.461
Prispevek Skupnosti	7.454.621	3.592.526	3.862.095

V programskem obdobju 2004–2006 je bilo razpoložljivih sredstev za ukrep 4.1 Tehnična pomoč – ESRR 9,71 mio EUR. Obseg dodeljenih sredstev za potrjene projekte je bil na tem ukrepu 11,07 mio EUR in je presegal razpoložljiva sredstva za 14%. Plačani in certificirani izdatki so do konca obdobja znašali 9,94 mio EUR, prispevek Skupnosti pa 7,45 mio EUR.

V skladu s pravilom 11.2 *Uredbe št. 448/2004/ES* je bilo za ukrep 4.1 Tehnična pomoč-ESRR za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa razpoložljivih sredstev 4,7 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 *Uredbe št. 448/2004/ES* za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenij in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa 5 mio EUR sredstev.

Plačanih in certificiranih izdatkov v skladu s pravilom 11.2 *Uredbe št. 448/2004/ES* je bilo za ukrep 4.1 Tehnična pomoč-ESRR za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa za 4,79 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 *Uredbe št. 448/2004/ES* za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenij in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa 5,15 mio EUR sredstev. Prispevek Skupnosti za ukrep 4.1 Tehnična pomoč-ESRR po pravilu 11.2 je znašal 3,59 mio EUR, po pravilu 11.3 pa 3,86 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 79: Ciljne vrednosti in kazalniki za ukrep 4.1

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Cilj do 31.12.2008	Doseženo do 31.12.2004	Doseženo do 31.12.2005	Doseženo do 31.12.2006	Doseženo do 31.12.2007	Doseženo do 31.12.2008	Doseženo v programskem obdobju 2004-2006
Rezultat	Število izdelanih okrožnic	4 (na leto)	4	9	9	9	9	9
Učinek	Objava navodil	4 (ob koncu programa)	4	4	9	14	12	12
Rezultat	Število študij in vrednotenj	16 (ob koncu programa)	1	11	30	60	82	82
Rezultat	Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP)	5 (ob koncu programa)	1	1	1	4	6	6
Rezultat	Število info točk na regionalni ravni	12 (ob koncu programa)	43	27 (2)	1 (0)	1 (0)	1 (0)	1 (0)
Rezultat	Število izdanih sporočil za javnost	20 (na leto)	42	56	68	86	121	121
Učinek	Poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti	150 (na leto)	609	/	/	/	/	/
Učinek	Obiski spletnih strani	1,6 mio (na leto)	1,3 mio	7,3 mio	10,0 mio	/	13,7 mio	13,7 mio

Vir: PD 2004-2006, SVLR-TP, poročila KU

Cilji/kazalniki so bili v celotnem programskem obdobju 2004-2006 v okviru ukrepa 4.1 doseženi.

Kazalnik rezultata: Število izdelanih okrožnic

Število izdelanih okrožnic je sledilo postavljenemu cilju objave le v letu 2004 in 2005, medtem ko v preostalih letih objava štirikrat letno ni bila dosežena, saj so se namesto okrožnic začeli izvajati medresorski operativni sestanki, kjer je komunikacija potekala neposredno.

Kazalnik učinka: Objava navodil

Kazalnik je bil pri objavi navodil presežen, saj se je izkazalo, da je bilo potrebno zagotoviti večje število navodil v skladu s potrebami izvajanja EPD oz. posameznih instrumentov kot je bilo načrtovanih v začetku programskega obdobja. Do leta 2008 se je pri kazalniku objava navodil upoštevalo poleg navodil tudi spremembe, zato je na koncu številka manjša kot je bila prvotno v preteklih letih.

Kazalnik rezultata: Število študij in vrednotenj

Število študij in vrednotenj je v letu 2009 doseglo kumulativno številko 82 in tako preseгло končni cilj glede števila izdelanih študij in vrednotenj v programskem obdobju (16), saj se je izkazalo, da je bilo potrebno zagotoviti večje število študij in vrednotenj v skladu s potrebami izvajanja EPD oz. posameznih instrumentov kot je bilo načrtovanih v začetku programskega obdobja..

Kazalnik rezultata: Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP)

Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP) je v letu 2009 doseglo skupno kumulativno število 6: ohranjena je bila povezava z računovodskim sistemom državne uprave MFERAC, vzpostavljene so bile nove povezave z informacijskim sistemom Agencije RS za javnopravne evidence in storitve, ZRSZ APZ Net (financirano iz tehnične pomoči ESS), Centralnim registrom prebivalstva Republike Slovenije, IS-PA in IS-PA2007. Kazalnik je bil dosežen.

Kazalnik rezultata: Število info točk na regionalni ravni

V letu 2004 se je ustanovilo 43 informacijskih točk, kar je preseгло zastavljeni cilj 12, vendar se je njihovo delovanje ustavilo že v letu 2006. Izkazalo se je, da so bile ustanovljene prekmalu, saj še ni bilo dovolj strokovno usposobljenih kadrov in tudi njihovo število je bilo preveliko. V tem primeru se poskus decentralizacije ni posrečil v takšni meri kot se je pričakovalo, zato se je aktivnost informacijskih točk opustila, saj niso dosegle zastavljenih nalog.

Kazalnik rezultata: Število izdanih sporočil za javnost

Cilj kazalnika je bil na koncu programskega obdobja v povprečju presežen z 121 izdanimi sporočili za javnost. V obdobju 2004-2009 je bil cilj kazalnika 20 izdanih sporočil ne leto dosežen.

Kazalnik učinka: Poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti

Število poizvedb glede obveščanja in informiranja javnosti ni bilo podrobno spremljano, ker v letu 2009 informacijske točke za strukturne sklade v okviru SVLR niso več delovale. Sicer pa so bile poizvedbe naslovljene neposredno na OU (predvsem preko elektronske pošte), PT za EKUJS-Usmerjevalni oddelek in FIUR, ki je o skladih EKUJS in FIUR obveščal tudi preko svojih informacijskih točk ter klicnega centra na AKTRP.

Kazalnik učinka: Obiski spletnih strani

Cilj kazalnika je bil na koncu programskega obdobja v povprečju presežen. V letu 2004, ko se je spletna stran vzpostavila, cilj kazalnika ni bil v celoti dosežen. V letu 2007 se je spletna stran vzpostavljala na novo, zato pretežni del leta ni delovala. V letu 2008 je tako začela delovati nova spletna stran www.euskladi.si, kjer so se nahajale tudi informacije programskega obdobja 2004-2006.

3.5.2 Ukrep 4.2: Tehnična pomoč – ESS

A. FINANČNA REALIZACIJA

Tabela 80: Finančni podatki za ukrep 4.2

Ukrep 4.2	v EUR	Pravilo 11.2	Pravilo 11.3
Razpoložljiva sredstva 2004-2006 (EU del+SLO del)	3.948.859	2.295.261	1.653.598
Dodeljena sredstva (potrjeni projekti 2004 in 2005)	4.621.846	2.370.607	2.251.239
Izplačila iz proračuna RS do 30.6.2009	4.133.755	2.314.010	1.819.745
Plačani in certificirani izdatki	4.093.305	2.297.806	1.795.499
Prispevek Skupnosti	3.069.207	1.722.583	1.346.624

V obdobju 2004–2006 je bilo razpoložljivih sredstev za ukrep 4.2 Tehnična pomoč – ESS 3,95 mio EUR. Obseg dodeljenih sredstev za potrjene projekte je bil na tem ukrepu 4,62 mio EUR in je presegal razpoložljiva sredstva za 17%. Plačani in certificirani izdatki so do konca obdobja znašali 4,09 mio EUR, prispevek Skupnosti pa je bilo za 3,07 mio EUR.

V skladu s pravilom 11.2 *Uredbe št. 448/2004/ES* je bilo za ukrep 4.2 Tehnična pomoč-ESS za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa razpoložljivih sredstev 2,3 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 *Uredbe št. 448/2004/ES* za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenij in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa 1,65 mio EUR sredstev.

Plačanih in certificiranih izdatkov v skladu s pravilom 11.2 *Uredbe št. 448/2004/ES* je bilo za ukrep 4.2 Tehnična pomoč-ESS za aktivnosti upravljanja in izvajanja programa za skoraj 2,3 mio EUR, v skladu s pravilom 11.3 *Uredbe št. 448/2004/ES* za aktivnosti obveščanja javnosti, študij, vrednotenij in računalniške sisteme za spremljanje in vrednotenje pa skoraj 1,8 mio EUR sredstev. Prispevek Skupnosti za ukrep 4.2 Tehnična pomoč-ESS po pravilu 11.2 je znašal 1,72 mio EUR, po pravilu 11.3 pa 1,35 mio EUR.

B. KAZALNIKI

Tabela 81: Ciljne vrednosti in kazalniki za ukrep 4.2

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Cilj do 31.12.2008	Doseženo do 31.12.2004	Doseženo do 31.12.2005	Doseženo do 31.12.2006	Doseženo do 31.12.2007	Doseženo do 31.12.2008	Doseženo v programskem obdobju 2004-2006
Učinek	Objava navodil	1 (ob koncu programa)	0	0	4	11	17	17
Rezultat	Število študij in vrednotenj	4 (ob koncu programa)	0	0	1	2	4	4

Vir: PD 2004-2006, SVLR-TP, poročila KU

Cilji/kazalniki so bili v celotnem programskem obdobju 2004-2006 v okviru ukrepa 4.2 doseženi.

Kazalnik učinka: Objava navodil

Kazalnik je bil pri objavi navodil presežen, saj se je izkazalo, da je bilo potrebno zagotoviti večje število navodil v skladu s potrebami izvajanja EPD oz. posameznih instrumentov kot je bilo načrtovanih v začetku programskega obdobja. Do leta 2008 se je pri kazalniku objava navodil upoštevalo poleg navodil tudi spremembe, zato je na koncu številka 17 objavljenih navodil za ESS.

Kazalnik rezultata: Število študij in vrednotenj

Število študij in vrednotenj je v letu 2009 doseglo kumulativno številko 4 in tako doseglo končni cilj glede števila izdelanih študij in vrednotenj v programskem obdobju (4). Gre za izvedene študije in vrednotenja končnih upravičencev v okviru ukrepa 4.2 Tehnična pomoč – ESS.

3.6 Horizontalne prednostne naloge

Prednostne naloge in ukrepe EPD smo ovrednotili tudi v povezavi s sprejetimi horizontalnimi strategijami, ki svoje cilje dosegajo v okviru celotnega programa. Ta področja so:

- enake možnosti,
- trajnostni razvoj,
- informacijska družba.

V nadaljevanju je predstavljena tabela kazalnikov HPN kot je opredeljena v PD 2004-2006, za katere pa ciljne vrednosti niso bile določene.

KAZALNIKI

Tabela 82: Ciljne vrednosti in kazalniki horizontalnih prednostnih nalog iz PD 2004-2006

Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Dosežena vrednost
Vpliv	Zmanjševanje vrzeli v stopnji zaposlenosti med spoloma (15-64) (ženske / moški)	9.6 odstotne točke (2002)	10.9 (3. četrletje 2009)
Rezultat	Delež podjetnic, ki prejemajo pomoč (znotraj ukrepa 2.4)	0 (2003)	1.392 žensk od 5.824 vključenih na ukrepe 2.4 (23,9%)
Učinek	Število žensk vključenih v dejavnosti (2. PN)	0 (2003)	47.681 (30.6.2009)
Vpliv	Končna poraba energije-energetska intenzivnost	366 kg OE / 1000 EUR (2000) Scenarij: 30% do 2015	253.29 kg OE / 1000 EUR (2007)
Rezultat	Kmetijska intenzivnost- uporaba pesticidov in umetnih gnojil	6,8 kg aktivnih snovi pesticidov /ha orne površine (2000) 397 kg mineralnih gnojil/ ha orne površine (2000)	6,2 kg aktivnih snovi pesticidov /ha orne površine (2006) 274 kg mineralnih gnojil/ ha orne površine (2008)
Učinek	Okoljske naložbe (v 3 kategorije: javna in zasebna podjetja ter posamezniki)	Javna podjetja: 1.960,6 mio SIT (2001) Zasebna podjetja: 1.821,1 mio SIT (2001) Fizične osebe: 90,3 mio SIT (2001)	Ni podatka*
Vpliv	Odstotek posameznikov, ki redno uporabljajo internet	45% (Dec 2002)	64% (2009)
Rezultat	Odstotek zaposlenih oseb, ki pri vsakdanjem delu uporabljajo računalnike, priključene na internet	30% (Dec 2002)	44,75% (2009)
Učinek	Št. posodobljenih centrov za e-učenje	Podatek ni na voljo	40 (2009)
Učinek	Št. zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim študijem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT	Podatek ni na voljo	22.159 v IKT (2009)

Viri: SURS, ARSO, Eko sklad

*Eko sklad ne zbira in objavlja več podatka o okoljskih naložbah po kategorijah: javna in zasebna podjetja ter fizične osebe kot je bilo načrtovano v letu 2003. Podatki o naložbah Eko sklada so zbrani v Letnih poročilih Eko sklada: <http://www.ekosklad.si/html/publikacije/main.html>, vendar niso primerljivi.

Kazalnik vpliva: Zmanjševanje vrzeli v stopnji zaposlenosti med spoloma (15-64); (ženske/moški):

Razlika med stopnjami zaposlenosti po spolu, ki je eden izmed indikatorjev enakih možnosti in možnosti uveljavljanja delovne aktivnosti žensk, kaže, da Slovenija spada v skupino držav z manjšimi razlikami med stopnjami. Stopnja zaposlenosti žensk je namreč v vseh evropskih

državah nižja od stopnje zaposlenosti moških, kar je posledica številnih ekonomskih in neekonomskih dejavnikov (npr. zgodnejše upokojevanje žensk kot moških ali pa poroka in materinstvo, zaradi katerega se ženska ne odloči za vstop na trg dela). V Sloveniji stopnja zaposlenosti žensk v starostni skupini 15–64 let presega povprečje EU že več kot 10 let.

Kazalnik rezultata: Delež podjetnic, ki prejemajo pomoč (znotraj ukrepa 2.4)

Delež podjetnic, ki prejemajo pomoč (znotraj ukrepa 2.4), predstavlja skoraj četrtno podprtih podjetij, kar je približno enako deležu žensk, ki v Slovenijo odprejo novo podjetje. Število žensk vključenih v dejavnosti 2. PN je bilo 47.681.

Kazalnik učinka: Število žensk vključenih v dejavnosti (2. PN)

Stopnja zaposlenosti žensk je v Sloveniji bila 64,2% v letu 2008, kar predstavlja leta 2000 zastavljen lizbonski cilj za stopnjo zaposlenosti žensk v EU. Vrzel med stopnjo zaposlenosti moških in žensk se je v 3. četrtletju leta 2009 nekoliko povečala, kljub povečanju celokupne zaposlenosti, možni razlogi so zgodnejše upokojevanje žensk iz povojnih generacij kot tudi ukrepi za zmanjšanje negativnih vplivov finančne in gospodarske krize na trg delovne sil.

Kazalnik vpliva: Končna poraba energije-energetska intenzivnost

Navedeni kazalnik ni neposredno povezan z izvajanjem projektov, sofinanciranih v okviru EPD. Kljub temu nekatere dejavnosti, ki so se izvajale v okviru 1. PN in 3. PN lahko posredno vplivajo na energetska intenzivnost oziroma končno porabo energije. V splošnem pa navajamo vpliv energetske intenzivnosti na narodnogospodarski ravni. Slovenija ima relativno visoko energetska intenzivnost, ki pa se počasi znižuje. Cilj 30-odstotnega zmanjšanja do leta 2015 je že dosežen. Na intenzivnost rabe vpliva gospodarska struktura, torej tudi delež energetska potratne težke industrije v gospodarstvu. Razmeroma visoko znižanje energetske intenzivnosti v Sloveniji je bilo doseženo z visoko rastjo BDP in nizko rastjo porabe energije. Tudi v drugih državah EU je zmanjševanje energetske intenzivnosti posledica tehnološkega razvoja, prestrukturiranje gospodarstva v smeri večjega prispevka dodane vrednosti storitev in politik, ki spodbujajo učinkovito rabo energije.

Kazalnik rezultata: Kmetijska intenzivnost- uporaba pesticidov in umetnih gnojil

Navedeni kazalnik ni neposredno povezan z izvajanjem projektov, sofinanciranih v okviru EPD. Kljub temu nekatere dejavnosti, ki so se izvajale v okviru 3. PN lahko posredno vplivajo na višino porabe pesticidov in umetnih gnojil. V splošnem pa navajamo vpliv kmetijske intenzivnosti na narodnogospodarski ravni. Poraba fitofarmaceutskih sredstev na hektar obdelovalnih zemljišč se je v obdobju 2000–2006 rahlo povečevala do leta 2004. Leta 2002 je bila poraba 6,8 kg aktivnih snovi/ha, v letu 2006 je padla na 6,24 kg aktivnih snovi/ha. Glede na države EU-15 je poraba fitofarmaceutskih sredstev na hektar v Sloveniji v povprečju nekoliko večja, je pa podobna kakor v primerljivih državah s podobnimi vrstami gojenih rastlin in podobnimi pridelovalnimi razmerami. Za Slovenijo je značilen velik odstotek trajnih nasadov – sadovnjaki, vinogradi in hmeljišča, na katerih je poraba sredstev za varstvo rastlin (predvsem fungicidov) na hektar precej večja v primerjavi z uporabo pri žitih in večini okopavin.

Poraba mineralnih gnojil se je v Sloveniji v obdobju 2000-2008 zmanjšala za okoli 30%. Zmanjšanje porabe mineralnih gnojil na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi gre pripisati zahtevam nitratne direktive in načelom dobre kmetijske prakse pri gnojenju, h katerim so zavezana kmetijska gospodarstva v zadnjih letih, še posebej pa po letu 2004, ko smo vstopili v EU. Oba dokumenta posvečata večjo pozornost uporabi živinskih gnojil ter upoštevanju rastlinskih hranil v živinskih gnojilih pri načrtovanju gnojenja z mineralnimi gnojili. Ker morajo imeti kmetijska gospodarstva izdelane gnojilne načrte, v katerih so

ovrednotena tudi uporabljena rastlinska hranila iz živinskih gnojil, se poraba mineralnih gnojil temu ustrezno zmanjšuje.

Kazalnik vpliva: Odstotek posameznikov, ki redno uporabljajo internet

Internet je v prvem četrtletju 2009 uporabljalo skoraj 1.100.000 oseb oz. 64% vseh oseb v starosti 10-74 let (redni uporabniki interneta), to je za 19 odstotnih točk več kot v enakem obdobju 2002. Skoraj polovica posameznikov (48%) je internet uporabljala vsak dan ali skoraj vsak dan. 61% jih je internet uporabljalo enkrat na teden ali pogosteje. 56% vseh posameznikov v starosti 10–74 let je internet uporabljalo doma, 28% ga je uporabljalo na delovnem mestu, 16% v šoli ali na fakulteti, 14% pa na javnih točkah.

Kazalnik rezultata: Odstotek zaposlenih oseb, ki pri vsakdanjem delu uporabljajo računalnike, priključene na internet.

Odstotek zaposlenih oseb, ki pri vsakdanjem delu uporabljajo računalnike, priključene na internet je 44,75%. V mikropodjetjih je v letu 2009 pri svojem delu vsaj enkrat na teden uporabljalo računalnik z internetnim dostopom 51% zaposlenih oseb. V malih podjetjih je bilo takih zaposlenih, ki so uporabljali računalnik z internetnim dostopom 45%, v srednje velikih 44%, v velikih podjetjih pa 39%.

Kazalnik učinka: Št. posodobljenih centrov za e-učenje in št. zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim študijem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT

Leta 2009 je bilo število posodobljenih centrov za e-učenje je 40, število zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim študijem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT pa 22.159.

Kazalnik učinka: Okoljske naložbe (v 3 kategorije: javna in zasebna podjetja ter posamezniki) manjka, saj Eko sklad ne zbira in objavlja več podatka o okoljskih naložbah po kategorijah: javna in zasebna podjetja ter fizične osebe kot je bilo načrtovano v letu 2003. Podatki o naložbah Eko sklada so zbrani v Letnih poročilih Eko sklada: <http://www.ekosklad.si/html/publikacije/main.html>, vendar niso primerljivi.

3.6.1 Horizontalna prednostna naloga: Enake možnosti

Ustvarjanje in zagotavljanje enakih možnosti je v okviru izvajanja EPD potekalo z različnimi ukrepi za zmanjševanje in odstranjevanje ovir, ki ženskam in moškim preprečujejo enakovredno sodelovanje v javnem in zasebnem življenju. Končni cilj ukrepanja politike enakih možnosti je enakost spolov ter pomeni enako prepoznavnost, moč in udeležbo žensk in moških na vseh področjih javnega in zasebnega življenja.

Pravne podlage za izvajanje HPN: *Rimska pogodba (1957)*, *Amsterdamska pogodba (1997)*, *Uredba Sveta (ES) št. 1260 (1999) o splošnih določbah o Strukturnih skladih*, *Uredba Sveta (ES) št. 1784 12. julija 1999 o ESS*, *Okvirna strategija skupnosti za enakost spolov 2001-2005*, *Direktiva Sveta (EC) št. 73 23.9.2002*, *Ustava RS*, *Zakon o enakih možnostih žensk in moških (2002)*, *Zakon o delovnih razmerjih (2003)*, *EPD RS za programsko obdobje 2004-2006*; *Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji, 2005 Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2005-2013*.

Pregled izvajanja po številu projektov, ki imajo za cilj enakost spolov na ravni posameznega ukrepa po prednostnih nalogah/skladih EPD:**1. PN: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti**

Zaradi narave projektov na 1. PN, ki imajo predvsem investicijski značaj, je možno pridobiti informacije po posameznih ukrepih ob zaključku projektov in izvedbi naknadnega vrednotenja. Kljub temu lahko iz izvajanja PN ugotovimo, da ni prihajalo do negativne selekcije med spoloma, saj so bili projekti z vidika zagotavljanja enakosti spolov nevtralni. Enakost med spoloma se v okviru 1. PN izraža v večjem številu delovnih mest za ženske, ki je rezultat spodbujanja podjetništva. V raziskovalno razvojnih dejavnosti in visoko tehnoloških produktov in procesov. Posredni vpliv zagotavljanja enakosti spolov se prav gotovo izraža tudi v porastu deleža žensk na področju znanosti, na področju vključenosti v lokalne pobude, še posebej pa na področju vključenosti žensk v storitveni sektor, ki je v letih po vstopu v EU dosegal najvišjo rast in s tem tudi najvišjo stopnjo konkurenčnosti. Poleg tega je ukrep Spodbujanje razvoja turističnih destinacij ustvarilo delovna mesta v turizmu, kar je odprlo tudi možnosti za zaposlitev in samozaposlitev žensk. Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo je spodbudilo razvoj podjetništva. Ob rastoči podjetniški aktivnosti je sorazmerno naraščal delež žensk podjetnic. Kljub temu, da na ravni 1. PN niso bili opredeljeni kazalniki za spremljanje zagotavljanja enakosti možnosti, pa prav gotovo obstajajo posredni vplivi, katerih rezultat so pozitivni makroekonomski učinki, predvsem z vidika rasti GDP na prebivalca.

Tabela 83: Horizontalna PN – Enake možnosti: Število odobrenih projektov/programov na ravni ukrepa – enake možnosti – 1. PN

1. PN Ukrep	2004			2005			2006			2007			2008			2009		
	N	DP	CP	N	DP	CP	N	DP	CP	N	DP	CP	N	DP	CP	N	DP	CP
Skupaj	56	9	1	49	0	0	28	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1	7	5	0	4	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2	18	0	0	13	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4	28	4	1	31	0	0	11	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Vir: Sektor za ESRR, Sklepi PS ESRR, ISARR-SP

N-nevtralen

DP-delno pozitivne

CP-pozitiven v celoti

Opombe:

ISARR-SP spremlja horizontalni vpliv na ukrepe na način kot je predpisan v *Uredbi Komisije (ES) št. 438/2001*. Projekti se opredelijo z izborom ustrezne značilnosti v zvezi z vplivom na varstvo okolja, infrastrukturo, informacijsko družbo, človeškimi viri, enakimi možnostmi med spoloma in lokacijo tako, da izberemo natanko eno izmed treh ponujenih možnosti:

V celoti pozitiven: ko se projekt popolnoma nanaša na navedeno tematiko - je v celoti usmerjen k reševanju problematike oz. tematike.

Delno pozitivno: ko projekt prvenstveno rešuje druge probleme, ima pa posreden vpliv na navedeno tematiko.

Nevtralen: ko projekt na navedeno tematiko nima vpliva.

2. PN: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

EPD je enakost spolov spodbujal z integracijo načela enakosti, na ravni 2. PN, kjer so ukrepi obsegali posebne zahteve glede integracije načela enakosti. Postavljena sta bila dva cilja: zvišanje stopnje zaposlenosti in znižanje stopnje brezposelnosti žensk ter spodbujanje žensk k vključevanju v usposabljanje za delo v tehnološko naprednih panogah in k samozaposlovanju. Vseživljenjsko učenje je podpiralo enake možnosti glede izobraževanja, usposabljanja in učenja. Poklicno usposabljanje zaposlenih žensk in spodbujanje podjetništva pri ženskah so aktivnosti, ki so potekale v okviru spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti. Podrobneje je doseganje teh ciljev opisano v poglavju 3 v okviru 2. PN. V skladu z EPD, ki navaja, da se spodbuja enakost med spoloma z ukrepi v okviru 2. PN, se upoštevajo posebne zahteve glede integracije načela enakosti, da mora biti v vsakem ukrepu vsaj ena aktivnost, ki je posebej usmerjena na ženske, in vsak ukrep mora vključevati vsaj 50% žensk.

Glede na dosežene učinke je kazalnik število udeležencev in število vključenih brezposelnih oseb, od tega žensk več kot 50%, bil v celotnem obdobju presežen na ukrepih 2.1 (60,2%) in 2.2 (65,7%). V ukrepu 2.4 je bil delež vključenih žensk nižji, nekaj manj kot 40%. Le to izhaja iz dejstva, da večina vključenih predstavlja vključitve v podaktivnost Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih. V okviru te podaktivnosti izbrani izvajalci usposabljujejo in izobražujejo svoje zaposlene in vključene ženske predstavljajo delež žensk zaposlenih pri posameznemu delodajalcu.

Tabela 84: Horizontalna PN Enake možnosti - Število odobrenih programov/podaktivnosti na ravni ukrepa

2. PN Ukrep	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004-2009
2.1	4	4	1	2	2	0	13
2.2	2	5	1	1	1	0	10
2.3	17	4	20	1	2	3	47
2.4	4	4	2	1	1	1	13
Skupaj	27	17	24	5	6	4	83*

Vir: ZRSZ

* vključuje število sofinanciranih podaktivnosti v programskem obdobju

3. PN: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Ukrepi v okviru 3. PN so bili namenjeni vzdrževanju in ustvarjanju novih zaposlitvenih priložnosti za zaposlitev in samozaposlitev. Kljub dejstvu, da nobeden od ukrepov ni imel za cilj zagotavljanje enakosti spolov in da so bili z vidika zagotavljanja enakosti spolov nevtralni, so posredni vplivi na integracijo tega načela v številne ukrepe, ki so se izvajali v okviru 3. PN. Ukrepi za prestrukturiranje živilskopredelovalne industrije so imeli pozitiven vpliv na zaposlovanje žensk v tem sektorju, s tem pa tudi na dvig konkurenčnosti in rasti BDP na zaposlenega. Naložbe v kmetijska gospodarstva so prispevale k dvigu kakovosti življenja kmečkega prebivalstva, poleg tega pa so prispevale k ohranjanju poseljenosti demografsko ogroženih podeželskih območij. Pri upoštevanju meril za ocenjevanje projektov so ženske vlagateljice dobile več točk kot moški. Možnosti za zaposlovanje žensk so se povečale tudi v okviru ukrepov Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in kmetijstvu bližnjih dejavnosti in Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih izdelkov, ki sta imela prav tako vpliv na povečanje zaposlenosti žensk na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti oziroma demografsko ogroženih območij, vendar tega ni bilo mogoče izmeriti.

3.6.2 Horizontalna prednostna naloga: Trajnostni razvoj

Splošno

Okoljska dimenzija trajnostnega razvoja (TR) je vključena v EPD posredno preko HPN. V EPD je TR opredeljen predvsem s poudarkom na okoljskem vidiku. Ukrepi EPD ne merijo neposredno na okoljske probleme, večina je usmerjena k optimizaciji negativnih učinkov in izboljšanju stanja v že okoljsko načetih območjih z uskladitvijo z zakonodajo in priporočili na področju varstva okolja. Pravni okvir predstavljajo predvsem *Zakon o varstvu okolja* (Ur.l. RS, št. 41/04), *Zakon o ohranjanju narave* (Ur.l. RS, št. 96/04), *Zakon o vodah* (Ur.l. RS, št. 67/02 in 11/02) in *Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi* (Ur.l. RS, št. 67/02) ter podzakonski akti, sprejeti na njihovi podlagi. Osnovne okoljske cilje RS pa določa NPVO 2005-2012, ter operativni programi, sprejeti za doseganje ciljev na posameznih področjih varstva okolja. Pripravljena so bila tudi *Navodila za ocenjevanje horizontalne prednostne naloge s področja trajnostnega razvoja* z namenom upoštevanja predpisanih zahtev ter usmeritev za povezovanje z ostalimi PN EPD, ki pa so tudi določala, da mora biti vsak sofinanciran ukrep skladen z okoljskimi smernicami EU. Kljub temu, da se je navodilo uporabljalo samo za vrednotenje projektov za 1. PN, pa po analogiji lahko opredelimo tudi ukrepe v primeru 3. PN. Projekti so bili glede na okoljska merila nevtralni (N), delno pozitivni (DP) ali v celoti pozitivni (P). V spodnji tabeli so podani podatki o oceni projektov glede na okoljska merila za 1. PN.

Tabela 85: Horizontalna PN – Trajnostni razvoj: Število odobrenih projektov/programov na ravni ukrepa – vpliv na okolje 1. PN

1. PN	2004			2005			2006			2007			2008			2009		
	N	DP	CP	N	DP	CP	N	DP	P	N	DP	P	N	DP	P	N	DP	P
Skupaj	31	22	10	31	16	2	5	21	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
1.1	0	10	2	1	2	1	2	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2	18	0	0	13	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4	10	12	8	17	14	0	0	9	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Vir: Sektor za ESRR, Sklepi PS ESRR

N-nevtralen

DP-delno pozitivne

CP – pozitiven v celoti

1. PN: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

V okviru ukrepa 1.1 Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja so imeli projekti bodisi posreden, neposreden vpliv na okolje, sli so bili ciljno usmerjeni v uresničevanje okoljskega vidika trajnostnega razvoja. Od 28 celovitih projektov na ravni ukrepa so bili ciljno usmerjeni trije celoviti projekti (skoraj 11%), ki so uresničevali okoljski vidik predvsem z izvajanjem aktivnosti razbremenitev okolja z odpadki ter ohranjanja vodnih virov čiste pitne vode, pa tudi razvoja novih tehnologij čiščenja odpadnih vod in uvajanja okolju prijaznih tehnologij v proizvodni proces. Neposreden vpliv na okolje lahko beležimo v primeru 9 celovitih projektov, in sicer tako razvojno investicijskih, kot tudi CO, kar je 32% vseh projektov v okviru tega ukrepa. Aktivnosti so bile usmerjene predvsem v uporabo okolju prijaznih tehnologij in materialov (kompozitnih, kemičnih, modernih kovinskih materialov, biorazgradljivih materialov, pa tudi materialov za izdelavo energetske varčnih produktov), ter v doseganje visoke stopnje energijske učinkovitosti ter razvoj okolju prijaznih proizvodnih procesov. V splošnem pa je prevladujoč posredni vpliv na doseganje okoljskih ciljev, in sicer v smislu zmanjšanja porabe energije, zmanjšanje potreb po transportu ter obremenjevanju okolja ter izpustov škodljivih emisij v ozračje.

Spodbujanje razvoja turistične infrastrukture v okviru ukrepa 1.2 je imelo pozitiven vpliv na okolje, saj so bile spodbujene naložbe v obnovo infrastrukture, ki tudi prispevajo k izboljšanju stanja onesnaženosti okolja. Spodbujanje rabe najboljših razpoložljivih tehnik in

skladnosti tehnologij s standardi EU za zdravje in okolje je vodilo do širše rabe okolju prijaznih tehnologij. Neposreden vpliv na okolje beležimo v primeru 40% investicijskih projektov, in sicer so bile aktivnosti usmerjene predvsem v trajnostno rabo zemljišč z namenom ohranjanje biotske raznolikosti na naravnih habitatih in ostalih površinah, v uporabo visokotehnoloških sistemov za ogrevanje in hlajenje, v primeru izgradnje namestitvenih kapacitet, ter uporabe termalne vode za ogrevanje zdraviliških kapacitet, pa tudi v uporabo učinkovitih sistemov za ločeno odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Posreden vpliv na okolje beležimo pri 60% investicijskih projektov, od tega pri vseh projektih destinacijskega managementa, saj so bili poleg primarnih dejavnosti usmerjeni tudi v doseganje ciljev trajnostnega razvoja, trajnostno ohranjanje vitalnosti narave in ekološkega ravnovesja, pa tudi v razbremenitev okolja z deregulacijo prometnih režimov v posameznih urbanih okoljih.

Ukrep 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve je imel pozitiven vpliv na okolje v primerih revitalizacije opuščeni ali delno opuščeni, a še vedno delujoči industrijskih con in njihove obnove. Okoljska infrastruktura, skladna z okoljskimi standardi, neposredno vpliva na izboljšanje stanja degradiranega okolja; obnova opuščene prostora prinaša nova območja za razvoj in tako prepreči prevzem še "nedotaknjenih" območij. Pri ustvarjanju poslovnih con pa je bila raba zemljišč usmerjena in optimalna, odvisna od prostorskega načrtovanja. Neposreden vpliv na okolje beležimo v primeru skoraj 50% investicij v poslovne cone, saj so bile lokacije con izbrane tako, da so neposredno vplivale na zmanjšanje hrupa in prometa preko naselja, v nekaterih primerih pa so tudi prispevale k sanaciji prostora in oživljanju degradiranega območja. V primeru investicij v športno turistično infrastrukturo, objekte naravne in kulturne dediščine in podobno, je mogoče identificirati predvsem posreden vpliv na okoljsko komponento trajnostnega razvoja, in sicer skozi aktivnosti ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter prostorskega načrtovanja investicij na lokacijah, kjer projekti niso imeli škodjivega vpliva na okolje.

2. PN: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

Pri 2. PN ni bilo neposrednih pozitivnih učinkov na okoljsko komponento trajnostnega razvoja. Kljub temu pa bo v daljšem časovnem obdobju mogoče ugotovljati pozitivne vplive izvedenih aktivnosti na trajnostni razvoj, predvsem kot posledica dviga izobrazbene ravni posameznih ciljnih skupin, s tem pa tudi dviga ozaveščenosti o navedeni problematiki na vseh segmentih družbenega življenja.

3. PN: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Pri 3. PN so v okviru ukrepa 3.1 podporo prejemali projekti, ki so dokazali skladnost z okoljskimi, veterinarsko-sanitarnimi standardi in standardi za zaščito živali (eko pridelava, proizvodi z geografskim poreklom). Za spodbujanje okoljske trajnosti podprtih projektov je bila ocena vpliva na okolje sestavni del zahtevka. Naložbe v kmetijska gospodarstva (ukrep 3.2) in diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti (ukrep 3.3) so podprla ohranjanje naravnih virov z vlaganjem v izboljšano tehnologijo in skladnost z minimalnimi zahtevami v zvezi z zaščito okolja, veterinarsko-sanitarnimi zahtevami in zahtevami o zaščiti živali. Z izboljšanjem življenjskih razmer in ekonomskih priložnosti v podeželskih območjih ter s krepitvijo in konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev. Še zlasti v primeru diverzifikacije kmetijskih dejavnosti je bil vpliv na trajnostni razvoj pozitiven, saj so vlagatelji izkoristili tržno priložnost, ki je bila posledica povpraševanja po ekološko sprejemljivih proizvodih. Neposredni pozitivni vplivi so vidni zlasti v primeru izrabe obnovljivih virov energije, predvsem v izkoriščanju biomase kot energetskega potenciala. Izvedene aktivnosti so imele pozitiven vpliv tudi na zmanjšanje degradacije in kakovostno rabo prostora. Vlaganja v gozdove (v okviru ukrepa 3.4) za izboljšanje njihove gospodarske in okoljske vrednosti je povečalo biološko raznovrstnost zasebnih gozdov. Aktivnosti, ki so prispevale k ciljem

trajnostnega razvoja na ravni tega ukrepa, so se izvajale na naslednji način: prijavitelji projektov so bili izbrani na podlagi letnega programa gojitvenih del. Navedeni letni program je bil opredeljen v narodnogospodarskem načrtu, v katerem so bili določeni cilji za obravnavo gozda. S tem so bili izpolnjeni pogoji ohranjanja ekološke stabilnosti gozdnih ekosistemov s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi.

Aktivnosti trženja kakovostnih kmetijskih in živilskih izdelkov v okviru ukrepa 3.5, ki so podpirale proizvodnjo prehrabnenih izdelkov na okolju prijazen način in z oznakami za zdrave izdelke so prav tako spodbudile nekatere bistvene elemente trajnostnega razvoja

Modernizacija ribiškega ladjevja omogoča trajno uravnoteženo ohranjanje in izrabo zaloge ribolovnih virov v Jadranskem morju. Z nakupom novih ribiških mrež se je izboljšal selektivni ribolov, kar je prispevalo k bolj okolju prijaznemu ribolovu in ohranjanju virov v morskem okolju: zmanjšal se je odmet rib, kar je neposreden rezultat trajnostne prakse v ribogojstvu. Spodbujalo se je prakso teritorialne razširitve in uporabo sladkovodnih virov v skladu z ustreznimi nacionalnimi okoljskimi standardi in okoljskimi standardi EU, posodobitev ribogojnic pa je omogočala okolju prijaznejše in na trgu konkurenčnejše ribogojstvo.

3.6.3 Horizontalna prednostna naloga: Informacijska družba

Splošno

V skladu z naperi EU zadržati primarno vlogo v naprednih informacijsko komunikacijskih tehnologijah ter na osnovi doseženih konkurenčnih prednosti oblikovati strateške cilje na tem področju, so se tako na ravni držav članic, kot tudi na ravni celotne EU začele izvajati aktivnosti, ki so bile usmerjene v krepitev atributov informacijske družbe, in sicer v smeri informacijske podpore poslovanju, spodbujanja raziskav in razvoja na področju IKT, predvsem širokopasovnih omrežij. Zagotavljanje širših od IKT koristi za državljane, so bila opredeljena tudi osnovna izhodišča HPN informacijska družba. Aktivnosti, ki so bile izvedene ob upoštevanju pomena zagotavljanja dostopa do elektronskih komunikacij ter podpore posameznim procesom z IKT, so pomembno prispevale k oblikovanju posebnega tematskega področja, v okviru katerega se izvaja sofinanciranje konkretnih aktivnosti v novem programskem obdobju 2007 – 2013.

Pravne podlage in ostali strateški/analitični dokumenti, ki urejajo sektorsko področje informacijske družbe: *Strategija Razvoja Slovenije (SRS) v obdobju 2006-2013* (UMAR, Vlada RS 23.6.2005); *Strategija gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS)* za obdobje 2001-2006 (UMAR, 2001); *Strategijo RS v informacijski družbi (SRSID)* za obdobje 2003-2006 (Vlada RS, 2003); *Državni razvojni program (DRP)* za obdobje 2001-2006; *Enotni programski dokument (EPD RS)* za programsko obdobje 2004-2006 ter ostali dokumenti EK, in sicer *eEurope 2005*, *eEurope 2002* in *eEurope +* Skladno z določili EPD so bila izdana *Navodila za pripravo projektov s področja informacijske družbe v ukrepih EPD RS 2004-2006*, ki so pripravljena v dveh delih in sicer prva izdaja kot podpora pripravljavcem (KU) posameznih instrumentov v izvedbenih strukturah PN in dopolnjena izdaja, ki je bila dopolnjena z vsebinami v podporo pripravljavcev projektov, ki so kandidirali za razpisana sredstva.

Naraščanje pomena aktivnosti za rast in podporo informacijski družbi so se v zadnjem obdobju močno povečale, in sicer tako z vidika dostopnosti podjetij in gospodinjstev do IKT, kot z vidika uporabe IKT v poslovne namene. Po podatkih iz leta 2006 je bilo največje število podjetij, ki so uporabljala internet, v dejavnostih nepremičnin in trgovini na drobno ter v prometu oziroma transportu. Po podatkih za leto 2006 je bilo 96% podjetij, ki so uporabljala internet, od tega jih je bilo največ v strukturi malih in srednje velikih podjetij. Pokritost s

širokopasovnimi povezavami je bila v tem obdobju 75%, povečala pa se je tudi zaposljivost delavcev v dejavnostih obdelave podatkov.

Iz primerjave med EU in Slovenijo je mogoče sklepati, da je bil delež slovenskih podjetij, ki so imela dostop do interneta, v obdobju od leta 2003 do leta 2009, višji od primerljivih deležev podjetij na ravni EU-27 ter tudi na ravni EU-15.

Tabela 86: Dostop podjetij do interneta v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009

leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU-27	-	88	91	92	93	93	94
EU-15	85	91	92	94	95	95	96
Slovenija	-	93	96	96	96	97	96

Vir: Eurostat, 2010

Iz primerjave deležev gospodinjstev s širokopasovnim internetom lahko ugotovimo, da je v Sloveniji, tako kot na ravni EU-27 in EU-15, delež v obdobju od 2004 do 2009 naraščal.

Tabela 87: Gospodinjstva s širokopasovnim internetom v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009

leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU-27	-	15	23	30	42	49	56
EU-15	-	17	25	34	46	52	59
Slovenija	-	10	19	34	44	50	56

Vir: Eurostat, 2010

Prav tako je mogoče sklepati o naraščajočem deležu dostopa gospodinjstev do interneta. V Sloveniji se je ta delež v obdobju od leta 2003 do 2009 povečal za 22 odstotnih točk.

Tabela 88: Dostop gospodinjstev do interneta v % - primerjava EU-27, EU-15 in Slovenija 2003 - 2009

leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU-27	-	41	48	49	54	60	65
EU-15	43	46	53	54	59	64	68
Slovenija	42	47	48	54	58	59	64

Vir: Eurostat, 2010

K ugodnim trendom v razvoju informacijske družbe so prispevale tudi aktivnosti, ki so bile izvedene v okviru vseh prednostnih nalog na ravni EPD 2004-2006.

1. PN: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

V okviru ukrepa 1.1 Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja so imeli projekti bodisi posreden, bodisi neposreden vpliv, ali pa so bili ciljno usmerjeni v uresničevanje informacijske družbe. Skoraj vsi projekti, ki so se izvajali znotraj ukrepa 1.1, so imeli vsaj eno aktivnost, ki je bila vezana na razvoj informacijske družbe. Od 28 celovitih projektov na ravni ukrepa je bilo ciljno usmerjenih 7 oziroma 25% celovitih projektov, od katerih so bili trije celoviti projekti v skladu z osnovnim ciljem usmerjeni neposredno v vzpostavitev informacijsko infrastrukturnih pogojev za zagon podjetij znotraj inovacijskega okolja ter razvoj informatike za podporo logističnim procesom in informatizacijo obratovalnih naprav. Neposredni vpliv na razvoj informacijske družbe lahko beležimo v primeru 12 projektov oziroma 43%, in sicer dveh smereh. V primeru tehnoloških mrež, centrov in tehnoloških parkov in CO je zlasti pomembno zagotavljanje informacijske infrastrukture za dosego največje stopnje optimizacije procesov, daljinsko vodenje procesov in izvajanje eksperimentov ter zagotavljanje informacijskega sistema za podporo razvoja izdelkov. Na

drugi strani pa je v primeru razvojno investicijskih projektov pomembno zagotavljanje dostopnosti do podatkov v realnem času in izmenjava podatkov med konzorcijskimi in ostalimi partnerji v projektih ter varen prenos podatkov na daljavo, saj to neposredno vpliva na skrajšanje postopkov ter stroškov poslovanja, kar pa neposredno vpliva na povečanje tržnih priložnosti in ustvarjanje visoko kakovostnih delovnih mest in s tem doseganje večje konkurenčnosti, še posebej v segmentu malih in srednje velikih podjetij. Posredni vpliv na razvoj informacijske družbe se kaže zlasti v izvedenih aktivnostih zagotavljanja e-vsebin in e-storitev, oblikovanje skupnih portalov kot osnovnega komunikacijskega okvira konzorcijskih partnerjev v celovitih projektih, povečanje dostopa do informacij zaradi povečanih naložb v IKT, pa v naložbe v računalniško strojno in programsko opremo za informatizacijo in avtomatizacijo postopkov in procesov, kar pa spet vpliva na povečanje znanja, znižanje stroškov ter povečanje konkurenčnosti.

Spodbujanje razvoja turistične infrastrukture v okviru ukrepa 1.2 je imelo pozitiven vpliv na razvoj informacijske družbe, ki pa je izražen v večji meri posredno, neposreden vpliv pa je mogoče opaziti v primeru projektov destinacijskega managementa (20% vseh projektov na tem ukrepu), še zlasti v primeru izboljšanja informacijske infrastrukture z vzpostavitvijo računalniško podprtih rezervacijskih sistemov ter informatizacija z namenom širšega dostopa do informacij za ponudnike in uporabnike, kar je prispevalo k povečanju deleža elektronskih rezervacij ter direktno trženje turističnih destinacij. V primeru projektov, kjer je bila podprta izgradnja hotelskih namestitvenih kapacitet (55%), se kaže pozitiven vpliv predvsem z vzpostavitvijo rezervacijskih sistemov, informatizacijo pri vodenju hotelov (vzpostavitev centralno nadzornih hotelsko informacijskih sistemov, multimedijske opreme, dostop do interneta v hotelskih sobah). Posebej pomemben vpliv na informacijsko družbo pa je mogoče opaziti v primerih izgradnje in posodobitev žičniškega in zasneževalnega sistema na smučiščih, kjer se je z izgradnjo telekomunikacijskih sistemov oziroma z vzpostavitvijo telekomunikacijskih vodov, omogočila dostopnost do meteoroloških podatkov, s čemer se je zagotovila širša družbena korist. V splošnem se pozitivni vpliv na informacijsko družbo izraža v smislu povečanja dostopa do informacij, kar prispeva k doseganju širših učinkov predvsem na področju kazalcev razvitosti in dosežene stopnje konkurenčnosti na nacionalni ravni.

V sklopu investicij v izboljšanje podpornega okolja v podjetništvo v okviru ukrepa 1.3 je bil vpliv na informacijsko družbo pozitiven, vendar pa se je izražal posredno skozi zagotavljanje podpore malim in srednje velikim podjetjem z vidika dostopa do virov financiranja in s tem podpore projektom raziskovalno razvojnega značaja, ki so tudi s podporo IKT storitev prispevali k večji dodani vrednosti, s tem pa tudi k povečanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Ukrep 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve je imel pozitiven vpliv na doseganje ustrezne stopnje razvitosti informacijske družbe predvsem na področju razvojno raziskovalne infrastrukture za CO, na področju poslovnih con, multimedijskih centrov, deloma pa tudi na področju projektov ohranjanja naravne in kulturne dediščine. Medtem ko v primeru poslovnih con lahko sklepamo o neposrednem vplivu predvsem skozi opremljenost posameznih con s komunikacijskimi in optičnimi komunikacijskimi tehnologijami, v posameznih primerih tudi skozi zagotavljanje komplementarnosti s projekti širokopasovnih povezav, pa v primeru projektov ohranjanja naravne in kulturne dediščine lahko sklepamo o posrednem vplivu, in sicer predvsem skozi namestitev IKT opreme v prenovljene gradove, kar je neposredno vplivalo na večjo dostopnost do naravne in kulturne dediščine. O ciljni usmerjenosti v zagotavljanje storitev za informacijsko družbo lahko govorimo na področju multimedijskih centrov, ki so poleg povečanja brezplačnega javnega dostopa do IKT infrastrukture zagotavljali tudi razvoj IKT infrastrukture za hitro širokopasovno povezovanje ter usposabljanje kadrov in prebivalstva za delo z informacijskimi tehnologijami ter s tem za večjo možnost vključevanja v informacijsko družbo. V okviru ukrepa 1.1 Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja se izvaja v okviru

vzpostavljenega CO Informacijsko-komunikacijske tehnologije več RRP s področja informacijske družbe. Poleg tega imajo skoraj vsi projekti, ki se izvajajo znotraj ukrepa 1.1, vsaj eno aktivnost, ki je vezana na razvoj informacijske družbe.

2. PN: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

V okviru ukrepa 2.1 Razvoj aktivnih politik trga dela so imeli instrumenti bodisi posreden, bodisi neposreden vpliv na uresničevanje ciljev informacijske družbe kar je pogojeno z naravo konkretnega programa. Kot primer: neposreden vpliv se je izražal zlasti skozi aktivnosti t.i. *Kluba za iskanje zaposlitve* v okviru *Institucionalnih programov usposabljanja*, saj so udeleženci iskali zaposlitev preko interneta z uporabo računalnika, v programu pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij pa je bila kot kriterij v katalogu znanj opredeljena uporaba računalnika. Posredni vplivi se kažejo zlasti v programih Usposabljanja na delovnem mestu ter programih formalnega izobraževanja, kjer je bila udeležencem z vključitvijo v program omogočena pridobitev različnih znanj s področja IKT, s tem pa je bilo udeležencem omogočeno tudi pridobivanje znanja o informacijski tehnologiji, povečala pa se je tudi zavest o potencialih IKT.

V okviru ukrepa 2.2 Pospeševanje socialnega vključevanja so imeli instrumenti posreden vpliv na uresničevanje ciljev informacijske družbe. Še zlasti programi Pot do vključenosti, s katerimi je bila podprta integracija posebnih ciljnih skupin v družbo, so bili podprti z informacijsko komunikacijsko tehnologijo, z vključitvijo udeležencev v program pa je bila udeležencem omogočena pridobitev osnovnih znanj s področja IKT.

Ukrep 2.3 Vseživljenjsko učenje je bil usmerjen v izvajanje aktivnosti, ki so imele bodisi posreden, bodisi neposreden vpliv, ali pa so bili ciljno usmerjene v uresničevanje ciljev informacijske družbe. Od skupno 47 programov, ki so se izvajali v okviru tega ukrepa, je bilo 9% programov, ki so bili ciljno usmerjeni v uresničevanje ciljev informacijske družbe. Aktivnosti so bile usmerjene v razvoj in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih ali regionalnih centrov za poklicno svetovanje, ohranitev obstoječe mreže delujočih lokalnih svetovalnih središč ter razvoj mreže za informiranje in svetovanje mladim, ki niso bili vključeni v izobraževalni sistem. Podpora IKT v programih izobraževanja je zagotavljala višjo udeležbo v teh programih, povečala se je uporaba e-gradiv in ostalih e-vsebin. Neposredni vpliv se je izražal zlasti skozi aktivnosti zmanjšanja izobrazbenega primanjkljaja, izobraževanja izobraževalcev in programe partnerstva fakultet in šol oziroma partnerstva izobraževanja in dela, katerih delež je bil 55% v celotnem obsegu izvedenih aktivnosti. Navedeni programi so vplivali zlasti na širjenje uporabe IKT znanj, izdelani so bili elektronski učbeniki in ostale aplikacije za e-učenje, pa tudi spletni programi usposabljanja in spremljanja e-procesov. Prav tako so se izvajale aktivnosti računalniškega opismenjevanja za odrasle, zagotovljen pa je bil tudi dostop udeležencev v središča za samostojno učenje, ob podpori uporabe IKT. V okviru partnerskih projektov so potekale predvsem aktivnosti elektronskih komunikacij ter rabe interneta pri elektronskem izobraževanju. Dejavnosti izvajanja evalvacij v okviru letnih delovnih načrtov posameznih izobraževalnih ustanov (36%) so imele posredni vpliv na doseganje ciljev informacijske družbe, ki se je izražal predvsem skozi uporabo interneta za publikacije na spletni strani izvajalca in dostopnosti do izdelkov z uporabo spletnih strani.

V okviru ukrepa 2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti so imeli instrumenti posreden vpliv na uresničevanje ciljev informacijske družbe. Še zlasti programi Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih iz sektorjev v preoblikovanju, so bili podprti z informacijsko komunikacijsko tehnologijo, z vključitvijo udeležencev v program pa je bila udeležencem omogočena pridobitev osnovnih znanj s področja IKT.

Tabela 89: Kazalniki za spremljanje izvajanja HPN Informacijska družba

Kazalniki	Izhodiščna / ciljna vrednost	Rezultati izvajanja (2004 - 2009)
Učinek: - Število posodobljenih centrov za e-učenje	12	15 (2006) 40 (2007) 40 (2008) 40 (2009)
- Število zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim šolanjem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT*	n.p./ 7.200 v IKT Ob koncu programa	12.330 v IKT (2006) 17.669 v IKT (2007) 22.159 v IKT (2008) 22.159 v IKT (2009)
Rezultat: - Odstotek zaposlenih oseb, ki pri vsakdanjem delu uporabljajo računalnike, priključene na internet	29% (2004) / 37% (2005) 42% (2006) 43% (2007) 44% (2008) 45% (2009)	45% (2009) povečanje za 16 odstotnih točk (2004-2009)
Vpliv: - Odstotek posameznikov, ki redno uporabljajo internet v starosti od 10 do 74 let (redni uporabniki)	37% (2004) / 47% (2005) 56% (2006) 56% (2007) 58% (2008) 64% (2009)	64% (2009) povečanje za 27 odstotnih točk (2004-2009)

Viri: Statistični urad RS: Uporaba interneta v gospodinjstvih, Slovenija, 1. četrtoletje 2008:

http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2027; Statistične informacije (podatki veljajo za prvo četrtoletje posameznega leta), 1. četrtoletje 2009, Uporaba interneta v podjetjih: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=2791

* Za ukrep 2.3 je podatek o številu zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim šolanjem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT, posredovalo MŠŠ.

V finančni perspektivi 2007-2013 načrtujemo v okviru spremljanja izvajanja *Strategije razvoja informacijske družbe v RS (si2010)* izvajati celovito koordinacijo spremljanja uresničevanja strategije, ki bo namenjena tudi ocenjevanju učinkov prednostnih usmeritev, ki se navezujejo na IKT, v okviru strukturnih skladov (ESRR in ESS).

3. PN: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

Pri 3. PN so v okviru ukrepa 3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov podporo prejeli projekti, ki so bili usmerjeni v nakup novih strojev vključno z računalniško in programsko opremo. To je prispevalo k informatizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov v živilsko predelovalni industriji, s tem pa k optimizaciji proizvodnje in posledično doseganju višje dodane vrednosti proizvodov, kar je neposredno vplivalo na povečanje konkurenčnosti te industrije. Za doseganje ciljev informacijske družbe so bili pomembni tudi vplivi naložb na IKT kot dela proizvodnih procesov v okviru ukrepa 3.2 Naložbe v kmetijska gospodarstva in Ukrep 3.3 Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstva, ki so bile prav tako usmerjene v naložbe v novo tehnologijo, vključno s strojno in programsko opremo. To je na eni strani vplivalo na povečanje dostopnosti do informacij na podeželju, kar je posledično vplivalo na kvaliteto življenja in zmanjšanje migracij prebivalstva iz teh področij v mesta, na drugi strani pa na povečanje kakovosti življenja na kmetijskih gospodarstvih ter na vključenost posameznih ponudnikov storitev v okviru diverzifikacije kmetijskih dejavnosti in vključenost njihove ponudbe v spletne rezervacijske sisteme in prodajne poti, kar je poleg odpiranja novih priložnosti pomenilo tudi integriranost v širše družbeno življenje. V okviru drugih ukrepov vplivi na doseganje ciljev informacijske družbe niso bili zaznani.

3.6.4 Horizontalna prednostna naloga: Regionalni razvoj

V skladu s strateškimi usmeritvami EPD je bilo opredeljeno, da se bodo cilji uravnoveženega regionalnega razvoja uresničevali s prostorsko (regionalno) usmerjenim pristopom k posameznim ukrepom na prednostnih območjih nacionalne regionalne politike. Cilj je bil zagotovitev pogojev, v katerih bi rast BDP in zaposlenost povečala blaginjo tudi v manj razvitih, pretežno obrobni regijah. To so tako imenovane regije s seznamov A in B, ki jih določa *Navodilo o prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj* (Ur.l. RS 41/01). Prednostna območja so določena upoštevajoč indeks razvojne ogroženosti, ki temelji na faktorski analizi več kot 30 kazalnikov. Za te regije je bilo predvideno, da bodo imele dostop do indikativne alokacije v višini 60% razpoložljivih sredstev v določenih ukrepih znotraj vseh prednostnih nalog.

Slovenija je z namenom preprečevanja nadaljnje rasti neuravnoveženosti razvoja različnih delov dežele, julija 1999 sprejela *Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja* (Ur.l. RS, št. 60/99), ki ni določal samo splošnega okvira za izvajanje regionalne strukturne politike na celotnem ozemlju Slovenije ter opredeljeval pogojev za dodeljevanje pobud za regije s posebnimi razvojnimi problemi, temveč je vzpostavljaj tudi institucionalni okvir, potreben za usklajevanje sektorskih politik, tako na nacionalni kot regionalni ravneh. Regionalna razvojna politika je usmerjena k spodbujanju večje konkurenčnosti, kakovosti življenja in večje ekonomske ter socialne kohezije 12 slovenskih regij³². Inštrumenti te politike so bili usmerjeni v krepitev regionalnih gospodarstev in izboljšanje prometnih povezav, z namenom izkoristiti prednosti bližine vseevropskih prometnih koridorjev. Dejavnosti spodbujanja regionalnega razvoja so bile usmerjene v krepitev regionalnih središč nacionalnega pomena, vključevanje v evropsko regionalno politiko, krepitev vloge prostorskega načrtovanja kot dejavnika gospodarskega razvoja ter v uvedbo lokalne samouprave in oblikovanje regij.

S *Strategijo regionalnega razvoja*, ki je bila sprejeta julija 2001, so bili zagotovljeni cilji in institucionalni okvir za uravnovežen regionalni razvoj.

Prednostna območja regionalne politike so bile določena z *Uredbo o prednostnih območjih regionalne politike* (Ur.l. št. 44/01), ki so zaostajale za povprečno ravnijo gospodarskega razvoja za več kot 20%. Regije bile so uvrščene v štiri skupine (A,B,C,D) v skladu s indeksom razvojne ogroženosti. Porazdelitev regij po skupinah je naslednja:

Regije A: Pomurska, Podravska, Zasavska, Spodnjeposavska

Regije B: Savinjska, Koriška, Notranjsko-kraška, Jugovzhodna Slovenija

Regije C: Goriška in Gorenjska

Regije D: Obalno-kraška, Osrednjeslovenska

Izvajanje aktivnosti v okviru EPD je bilo usmerjeno v zmanjšanje ali odpravo pomanjkljivosti, ki so bile identificirane na področju regionalnega razvoja v času definiranja ciljev EPD, in sicer tako v razvoj infrastrukture in podjetniške kulture v manj razvitih in obrobni regijah, kot tudi zmanjšanje brezposelnosti in povečanje izobrazbene ravni v teh regijah.

Ocena izplačanih sredstev strukturnih skladov na ravni celotnega EPD sredi leta 2009 (EU del in lastna udeležba) za projekte, kjer lahko identificiramo regionalno komponento³³ kaže, da je bilo v manj razvite regije **A in B** dodeljenih za **54,2%** sredstev, v gospodarsko bolj

³² Te regije so bile ustanovljene že v 1970-ih, ko je Slovenija uvedla aktivno regionalno politiko na podlagi koncepta policentričnega razvoja.

³³ Za 1. PN in 3. PN so bili uporabljeni podatki o alokaciji za dodeljena sredstva, za 2. PN pa je bila narejena ocena na podlagi za izplačanih sredstev. Uporabljena je bila metoda računanja ponderiranega povprečja, ki je na osnovi vseh dodeljenih sredstev dala primerljiv rezultat.

razvite regije **C in D** pa za **45,8%**. Primerjava podatkov s stanjem v letih 2004 do 2008 pokaže, da se je razmerje bistveno popravilo po uvedbi korektivnega ukrepa v letu 2005, v zadnjih letih pa se ni bistveno spreminjalo (2008: 54,2% v regije A in B, 2007: 54% v regije A in B, 2006: 55% v regije A in B, 2005: 58,4% v regije A in B, 2004: 48,7% v regije A in B).

Neopredeljeno pomeni, da 31% izplačanim sredstvom EPD ni bilo mogoče določiti regionalne alokacije. V okviru 1. PN je bila na primer kot nepredeljeno upoštevana celotna vrednost izplačanih sredstev za ukrep 1.3, saj je bila podprta regija celotna Slovenija. ISARR-SP kot referenčni sistem je spremljal celotna izplačana sredstva na ukrepu 1.3 kot da je bila podprta celotna Slovenija za vse 4 instrumente (1.3.1, 1.3.2, 1.3.3 in 1.3.4). Vendar so se v okviru instrumenta 1.3.4 na prvi javni razpis lahko javili le gospodarski subjekti iz regij A in B.

1. PN: Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

Dejavnosti 1. PN so bile naravnane tako, da so s prostorsko usmerjenim pristopom prispevale k bolj uravnoteženemu regionalnemu razvoju. V okviru 1. PN je bil regionalni kriterij posebej upoštevan pri izboru projektov ukrepa 1.2, kjer so projekti iz manj razvitih regij dobili dodatne točke ter ukrepu 1.3 (instrument 1.3.4), kjer so se na prvi javni razpis lahko javili le gospodarski subjekti iz regij A in B. To je bil korektivni ukrep, ki bi bistveno približal regionalno alokacijo želeni, v kolikor bi bili podatki znani namesto neopredeljeni.

Tabela 90: Obseg in struktura izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 1. PN po skupinah regij, brez neopredeljeno³⁴

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Izplačana sredstva strukturnih skladov	78.747	55,6	62.991	44,4	141.738

Viri podatkov: ISARR-SP

Ocena indikativne alokacije dodeljenih sredstev za 1. PN brez neopredeljeno (vir: ISARR-SP) kaže, da je bilo v manj razvite regije **A in B** dodeljenih **55,6%** sredstev, v gospodarsko bolj razvite regije **C in D** pa **44,4%**. Iz analize smo izločili 26% dodeljenih sredstev, razporejenih v celotno Slovenijo, ki jim ni mogoče določiti regionalne alokacije. Gre za sredstva, ki jih v glavnem vključuje ukrep 1.3, ki je namenjen izboljšanju podpornega okolja za podjetništvo (v nadaljevanju je predstavljena regionalna razdelitev teh 26% neopredeljenih sredstev na instrumentu 1.3.4 na ukrepu 1.3).

V primerjavi z letom 2008 je razmerje med skupinami regij ostalo nespremenjeno in ne dosega želenega indikativnega razmerja AB:CD=60%:40% ob predpostavki 26% sredstev, razporejenih v celotno Slovenijo ki jim ni mogoče določiti regionalne alokacije.

V okviru ukrepa 1.1 Spodbujanje razvoja inovacijskega okolja so imeli projekti bodisi posreden, bodisi neposreden vpliv na spodbujanje regionalnega razvoja. Tako v okviru razvojno investicijskih projektov, kot tudi projektov CO, je mogoče opaziti izrazito regionalno komponento, ki je bila neposredno povezana z lokacijo podjetij, raziskovalnih in izobraževalnih ustanov in njihovih partnerskih organizacij. Celovit pristop k oblikovanju projektov je nujno narekoval upoštevanje širše regionalne dimenzije, kljub temu pa o neposredni ciljni regionalni usmerjenosti ne moremo govoriti. Sodelovanje med akademsko in znanstveno raziskovalno ter podjetniško sfero je nujno vezano na univerzitetna središča,

³⁴ Neopredeljeno: Sredstva so bila dodeljena v regijo »Slovenija kot celota«.

zato je bila največja koncentracija sredstev v regijah s centri, ki hkrati predstavljajo univerzitetna središča. To je še zlasti mogoče ugotoviti v primeru centrih odličnosti, kjer so bili nosilci projektov v večini inštituti in univerze, ki imajo v večini primerov sedež bodisi v Ljubljani (Osrednjeslovenska regija), Mariboru (Podravska regija), Kopru (Obalno-kraška regija) ali v Novi Gorici (Goriška regija). Vpliv na doseganje višje ravni regionalne razvitosti se je izražal zlasti v povezovanju partnerjev iz razvitejših regij s partnerji iz manj razvitih regij, ter posledično v krepitvi notranjih razvojnih potencialov manjših in manj razvitih regij, povečanju dostopnosti do razvojno raziskovalne in poslovne infrastrukture, povečanju dostopa do znanja in razvoja novih kadrov za potrebe regijskih centrov ter prenosu znanja v prakso, združitve razvojnih potencialov na ravni regij, kar je na eni strani prispevalo k rasti števila zaposlenih po posameznih regijah, na drugi strani pa k razvojnemu preboju posameznih regij. Razvojno naravnana podjetja, ki so bila vključena v posamezne CO, so postala steber razvoja posameznih regij, kar je še posebej razvidno v primeru Goriške, Spodnjeposavske, Savinjske in Notranjsko kraške regije.

Tabela 91: Število in delež upravičencev v centrih odličnosti po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.1)

Tip regije	Regija	Število upravičencev	%
A	Pomurska	-	-
	Podravska	15	11,9
	Zasavska	4	3,2
	Spodnje posavska	1	7,9
B	Savinjska	3	2,4
	Koroška	-	-
	Notranjsko-kraška	2	1,6
	Jugovzhodna Slovenija	4	3,1
C	Gorenjska	16	12,7
	Goriška	5	4
D	Osrednjeslovenska	76	60,3

Vir: ISARR-SP

V primeru razvojno investicijskih projektov ugotavljamo bolj izrazito regionalno usmerjenost, ter kljub razmeroma močni koncentraciji aktivnosti v Osrednjeslovenski regiji, razmeroma enakomerno porazdelitev sredstev in aktivnosti tudi v drugih slovenskih regijah. Neposredni vpliv doseganja višje ravni regionalne razvitosti se je izražal zlasti v povezovanju partnerjev iz različnih regijskih območij, izkoriščanju regionalnih razvojnih resursov, zaposlovanju in sodelovanju z visoko kakovostnimi kadri na ravni regij in tudi iz bolj oddaljenih območij, kar je vplivalo na krepitev regionalnega okolja, povratno pa je povečanje življenjske ravni vplivalo na rast podjetij v posameznih regijah, kar prispeva k stabilnosti podjetij in s tem k stabilnosti zaposlitev v regijah. To še zlasti velja za Goriško in Gorenjsko regijo, kjer so šle aktivnosti v smeri krepitve lokalnega in regionalnega potenciala, kar je vplivalo na zmožnost regij za nadaljnje konkuriranje v evropskem tržnem prostoru in tudi širše. Regionalni vidik je bil zlasti pomemben v primeru vzpostavitve različnih oblik mrežnih povezav podjetij v smislu tehnoloških parkov in centrov kot načina vzpostavitve ustrezne podjetniške podpirne in inovacijske infrastrukture, saj so se ustanovljala v regionalnih središčih (Goriška, Savinjska, Osrednjeslovenska regija) in s tem prispevajo h krepitvi regionalnih središč nacionalnega pomena. Poleg tega so prispevajo k povečanju konkurenčnosti in poslovne uspešnosti podjetij, še posebej z vključevanjem v regionalno politiko tudi v širše, na evropski ravni v obliki medregionalnih integracij, ki so prispevale k prenosu znanja in k lastniškemu

povezovanju, na drugi strani pa so vplivale na povečanje vloge prostorskega načrtovanja kot dejavnika gospodarskega razvoja Slovenije.

Tabela 92: Število in delež upravičencev v razvojno investicijskih projektih po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.1)

Tip regije/regija	Število upravičencev	%
A		
Pomurska		-
Podravska	3	4,2
Zasavska		
Spodnje posavska	3	4,2
B		
Savinjska	7	9,7
Koroška	-	-
Notranjsko-kraška	-	-
Jugovzhodna Slovenija	2	2,7
C		
Gorenjska	13	18,1
Goriška	13	18,1
D		
Obalno-kraška	1	1,4
Osrednjeslovenska	30	41,7

Vir: ISARR-SP

Spodbujanje razvoja turistične infrastrukture v okviru ukrepa 1.2 je imelo pozitiven in neposredni vpliv na regionalni razvoj, kar je razvidno zlasti iz usmerjanja sredstev na turistično atraktivne lokacije, s tržnim turističnim potencialom. Investicije v turistično infrastrukturo v posameznih regijah so ne eni strani skladne s cilji regionalnih razvojnih programov na ravni regij, na drugi pa s konceptom regionalno značilnih integralnih turističnih produktov na teh destinacijah (npr. Pomurje – turistični produkt zdraviliški turizem, Gorenjska – turistični produkt Julijske Alpe). Projekti neposredno vplivajo na povečevanje regionalnega razvoja zlasti skozi celovit razvoj turistične destinacije, tako z izgradnjo kapacitet, kar vpliva na širitev turistične ponudbe in povečanje turističnega obiska na ravni regij, kot tudi s povečanjem zaposlitev in izobrazbene strukture v turistični dejavnosti, kar neposredno vpliva na rast ekonomskih kazalcev na ravni regij. Z ustvarjanjem horizontalnih (ponudniki namestitvev in ostalih segmentov turistične ponudbe) in vertikalnih povezav, predvsem tistih, kjer se posamezne sektorske dejavnosti med seboj dopolnjujejo (npr. povezovanje zdraviliške in zdravstvene dejavnosti) posameznih subjektov na ravni regij, je bila dosežena specializacija posameznih vrst turistične ponudbe na ravni regij, oblikovanje blagovnih znamk na ravni regij ali subregij, kar je vplivalo na prepoznavnost regij kot turističnih destinacij v celoti. Posredni vpliv se kaže zlasti v aktivnostih, usmerjenih v razvoj ponudnikov v povezavi z lokalnim okoljem, v izkoriščanju območnih virov kmetijsko obrtne dejavnosti s tem, da je bila s povečanjem prometne dostopnosti omogočena tudi povezava med oddaljenimi in nerazvitimi kraji znotraj zaokroženih regionalnih področij, s tem pa se je povečala tudi kakovost življenja v regijah.

Tabela 93: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v turistično infrastrukturo po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.2)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	28.192	68	13.362	32	41.554

Vir: ISARR-SP

Projekti managementa turističnih destinacij so imeli neposreden in pozitiven vpliv na regionalni razvoj. Z aktivnostmi oblikovanja krovnih regionalnih blagovnih znamk ter povezovanja in mreženja turističnih subjektov z namenom izvajanja skupnih aktivnosti upravljanja in razvoja turističnih destinacij, so zmanjšali razdrobljenosti turistične ponudbe in povečali prepoznavnost posameznih destinacij ter s tem posledično tudi ohranili stabilnost turističnega prihodka in ustvarjanje novih delovnih mest.

Tabela 94: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v management turističnih organizacij po regijah v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.2)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	437,7	58,7	307,8	41,3	745,5

Vir: ISARR-SP

V sklopu investicij v izboljšanje podpornega okolja v podjetništvo v okviru ukrepa 1.3 je bil vpliv na regionalni razvoj pozitiven.

Tabela 95: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru instrumenta 1.3.4 (1. PN – ukrep 1.3)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	24.702,9	80,3	6.053,6	19,7	30.756,5

Vir: MG

V okviru instrumenta 1.3.4 so se na prvi javni razpis lahko javili le gospodarski subjekti iz regij A in B, kar je vplivalo na povečanje deleža neposrednih spodbud za investicijske projekte MSP v območjih z razvojnimi problemi, to pa je bil pomemben korektiv za doseganje učinkov razvoja podjetništva na teh področjih, tako z vidika zagotavljanja podpornega okolja za podjetništvo, kot tudi dostopa teh podjetij do finančnih virov dolžniškega in lastniškega kapitala. Podrobnejša analiza (vir: MG) na nivoju instrumenta 1.3.4 je pokazala, da je bilo **80,3%** sredstev usmerjenih v regije **A in B**, **19,7%** pa v regije **C in D**). Ta sredstva predstavljajo 26% sredstev 1. PN, razporejenih v celotno Slovenijo ki jim ni mogoče določiti regionalne alokacije. Ob upoštevanju teh sredstev, ki so bila v analizi na nivoju celotne 1. PN neopredeljena, se ocena deleža izplačanih sredstev **1. PN v regiji A in B poveča na 60%** in v regiji **C in D 40%**, kar pomeni, da so bili cilji EPD na nivoju 1. PN doseženi.

Tabela 96: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v poslovne cone po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrument 1.4.1)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	437,7	58,7	307,8	41,3	745,5

Vir: ISARR-SP

Ukrep 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve je imel pozitiven vpliv na doseganje ustrezne stopnje regionalnega razvoja, tako z vidika investicij v ekonomsko, razvojno raziskovalno in informacijsko ter prometno infrastrukturo kot tudi z vidika investicij z namenom ohranjanja naravne in kulturne dediščine. Investicije so bile usklajene z regionalnimi razvojnimi programi posameznih regij. Medtem ko v primeru poslovnih con lahko sklepamo o neposrednem vplivu, pa v primeru razvojno raziskovalne strukture kot podporne infrastrukture za CO, lahko sklepamo le o posrednem vplivu, saj ni neposrednih prejemnikov pomoči po regijah ni možno identificirati.

Tabela 97: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v multimedijske centre po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrument 1.4.5)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	582,2	62	356,7	38	938,9

Vir: ISARR-SP

O neposrednem vplivu na regionalni razvoj, predvsem z vidika doseganja ciljev informacijske družbe in širšega vpliva zagotavljanja informacijske infrastrukture, dostopnosti do interneta in povečanja računalniške pismenosti, je mogoče sklepati v primeru multimediskih centrov, ki so bili razmeroma enakomerno razporejeni po regijah na ravni celotnega slovenskem ozemlju.

Tabela 98: Obseg in struktura izplačanih sredstev v primeru investicij v ostalo javno infrastrukturo po skupinah regij v Sloveniji (1. PN – ukrep 1.4, instrumenti 1.4.4, 1.4.6, 1.4.9,1.4.10)

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in struktura izplačanih sredstev	15.136	72	5.813	28	20,949

Vir: ISARR-SP

Ostale investicije v javno infrastrukturo so bile prav tako enakomerno regionalno porazdeljene po regijah na celotnem ozemlju Slovenije, in sicer gre za projekte športne, turistične in infrastrukture za ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter za projekt prometne infrastrukture z velikim multiplikativnim učinkom na razvoj celotne regije.

2. PN: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

Ukrepi 2. PN so prvenstveno usmerjeni v pridobivanje znanja, razvoj človeških virov in zaposlovanja, spodbujanje aktivne politike povečevanja zaposljivosti brezposelnih ter zmanjševanje brezposelnosti. V skladu s strategijo EPD je posebna pozornost posvečena regijam z višjo stopnjo brezposelnosti, torej manj razvitim A in B regijam v skladu z zakonodajo o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

Kljub temu, da z vidika ravni zbiranja podatkov ni mogoče ugotoviti neposrednega vpliva izvajanja ukrepov 2. PN na regionalni razvoj, pa je z vidika sodelovanja udeležencev v institucionalnih programih zaposlovanja in pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ki so bili vključeni v sodelovanje na ravni vseh območnih služb ZRSZ, pa tudi z vidika izvajanja programov formalnega izobraževanja in usposabljanja na delovnem mestu, mogoče sklepati, da so imele navedene dejavnosti, ki so se izvajale na ukrepu 2.1 Razvoj aktivnih politik trga dela neposreden vpliv na zmanjšanje brezposelnosti, kar pa je eden najpomembnejših dejavnikov regionalnega razvoja.

Ukrep 2.2 Pospeševanje socialnega vključevanja je prav tako neposredno prispeval k ciljem skladnega regionalnega razvoja, saj so se programi *Pot do vključenosti* in *Programi pomoči za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk* izvajali na celotnem območju RS, v območnih službah z višjim številom brezposelnih oseb pa so bile aktivnosti usmerjene v povečanje števila vključenosti v navedene programe. *Integrirani programi usposabljanja za invalide* so bili prav tako usmerjeni v spodbujanje zaposlovanja v regijah z višjo stopnjo brezposelnosti.

Ukrep 2.3 Vseživljenjsko učenje je bil usmerjen v izvajanje aktivnosti, ki so imele bodisi posreden, bodisi neposreden vpliv, na uresničevanje ciljev skladnega regionalnega razvoja. Medtem ko so bili programi pridobivanja poklicne in srednje strokovne izobrazbe izrazito regionalno usmerjeni programi in so imeli močan disperzivni učinek z vidika vključenosti vseh šol in centrov izobraževanja na ravni posamezne regije (Savinjska, Goriška), pa so imeli programi izobraževanja izobraževalcev ter usposabljanja strokovnih delavcev značaj posrednega vpliva na regionalni razvoj, in sicer na način, da so bili usmerjeni tudi v manj razvite regije. Regionalni značaj projektov je izražen tudi skozi članstvo na ravni upravičenih prejemnikov (športnih zvez in društev) na ravni usposabljanja strokovnih delavcev v športu. Programi zmanjšanja izobrazbenega primanjkljaja za brezposelne so posebej upoštevali regionalno dimenzijo, saj so se izvajali manj razvitih regijah Slovenije, aktivnosti vseživljenjskega učenja pa so bile vezane na doseganje soglasja v okviru regionalnih razvojnih agencij.

V okviru ukrepa 2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti so se aktivnosti izvajale na območju celotne Slovenije in v projektih so sodelovali upravičenci iz vseh regij. Programi zaposlovanja starejših ter programi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih iz sektorjev v preoblikovanju ter v perspektivnih sektorjih niso bili neposredno regionalno usmerjeni programi. Prav tako tudi projekti spodbujanja podjetništva niso bili ciljno regionalno usmerjeni projekti, medtem ko so se lokalni zaposlitveni programi izvajali v regijah z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne na nacionalni ravni.

Tabela 99: Obseg in ocena strukture izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 2. PN po skupinah regij, brez neopredeljeno

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Obseg in ocena strukture izplačanih sredstev strukturnih skladov	51.133	52,2	46.818	47,8	97.951

Vir podatkov: MDDSZ, MŠŠ, MVZT

Ocena izplačanih sredstev po skupinah regij pokaže, da je bilo v manj razvitih regijah **A in B** izplačanih za **52,2%** sredstev, v ekonomsko bolj razvite regije **C in D** pa za **47,8%** sredstev. Ocena izplačanih sredstev na ukrepih 2.1, 2.2 in 2.4 je, da je bilo v manj razvite regije A in B izplačanih za 66% sredstev, v gospodarsko bolj razvite regije C in D pa za 34%, vendar pa je bil delež izplačnih sredstev v bolj razvite regije C in D na ukrepu 2.3 relativno višji. Ukrep 2.3 Vseživljenjsko učenje je bil usmerjen tudi v prenavo bolonjskih programov visokošolskih ustanov, katerih sedeži se nahajajo pretežno v bolj razvitih regijah C in D.

3. PN: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva

V okviru ukrepov 3. PN se regionalni kriterij posebej upošteva pri ukrepih 3.1, 3.2, 3.3 ter 3.5. Pri izboru projektov v teh ukrepih je bila uporabljena metodologija korekcijskega postopka pri izboru projektov, za zagotovitev minimalne regionalne alokacije sredstev. Popolne vloge so se uvrščale na dve listi projektov (lista projektov iz A in B ter lista projektov iz regij C in D). Glede na skupni obseg sredstev in število doseženih točk je bil oblikovan predlog začasne liste projektov, ki je ob predpostavki, da je bila zagotovljena najmanj 60% indikativna zastopanost projektov iz manj razvitih regij, postala lista izbranih projektov. V primeru, ko ustrezna zastopanost projektov iz skupine regij A in B ni zagotovljena, se je do zagotovitve ustrezne relativne zastopanosti na predlogu liste izbranih projektov zaporedoma uvrščalo posamezne dodatne projekte iz liste ocenjenih projektov za skupine regij A in B, ki so dosegali največ točk. Ustrezno s tem so se iz začasnega predloga liste izbranih projektov izločali posamezni projekti iz skupine regij C in D, ki so dosegali najmanj točk. Ko je bilo ustrezno razmerje zastopanosti projektov iz skupine regij A in B doseženo, je postal »začasni predlog liste izbranih projektov« »predlog liste izbranih projektov«.

Vendar pa je dejanska razdelitev sredstev lahko tudi odstopala od predvidenega indikativnega razmerja, če iz regij A in B ni bilo predloženih dovolj ustreznih projektov, to je projektov, ki bi dosegli minimalno število točk, določeno v javnem razpisu oz. razpisni dokumentaciji.

Tabela 100: Obseg in struktura izplačanih sredstev v letih 2004–2009 za 3. PN po skupinah regij brez neopredeljeno

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Izplačana sredstva strukturnih skladov	4.707	53,7	4.063	46,3	8.770

Vir podatkov: ISARR-SP, MKGP

Podatki pokažejo, da je bilo na ravni 3. PN v ekonomsko šibkejši regije **A in B** dodeljenih za **53,7%** sredstev strukturnih skladov (EU del in lastna udeležba), ekonomsko bolj razvite regije **C in D** pa za **46,3%** sredstev.

Tabela 101: Obseg in struktura izplačanih sredstev na ukrepu 3.1 po skupinah regij v Sloveniji

	Skupine regij				
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	Skupaj (v tisoč EUR)
Izplačana sredstva	1.612,5	45,6	1.922,5	54,3	3.534,5

Vir podatkov: ISARR-SP

V okviru ukrepa 3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov so podporo prejeli projekti, ki so bili usmerjeni v nakup nove tehnološke opreme za modernizacijo proizvodnje. To je prispevalo k informatizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov v živilsko predelovalni industriji, z namenom doseganja večje konkurenčnosti in zmanjšanja okoljskih obremenitev ter varnostnih in higienskih standardov na tem področju. Kljub načelni usmeritvi sredstev v regije A in B, pa zaradi lokacije proizvodnih obratov prejemnikov sredstev tega kriterija ni bilo mogoče v celoti uresničiti.

V okviru ukrepa 3.2 Naložbe v kmetijska gospodarstva je bil cilj dodeljevanja spodbud v prvi vrsti v regije A in B dosledno spoštovan, saj so bila sredstva v štirih javnih razpisih razdeljena po posameznih prejemnikih sredstev na naslednji način: odobrenih vlog je bilo v povprečju v vseh izvedenih instrumentih 48,7% iz regij A (oziroma 50,6% vseh odobrenih sredstev), 32,4% iz regij B (32,8% vseh odobrenih sredstev), 10,3% iz regij C (8,5% vseh odobrenih sredstev) in 8,6% iz regij D (8,2%) vseh sredstev. Iz tega lahko sklepamo o neposrednem vplivu dodeljenih sredstev na doseganje ciljev regionalne politike, saj so bistveno prispevala k izboljšanju življenjskih pogojev predvsem na oddaljenih območjih, k ohranjanju poseljenosti in k ohranjanju delovnih mest tudi za ženske in mlade.

Aktivnosti v okviru ukrepov 3.3 Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu, 3.4 Investicije v gozdove in 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov niso imele značilnega vpliva na doseganje ciljev regionalnega razvoja, saj je njihov vpliv možno meriti le posredno. Medtem ko se posredni učinki diverzifikacije kmetijskih dejavnosti izražajo predvsem skozi geografsko lokacijo opredelitev upravičencev in jih bo mogoče meriti v daljšem časovnem obdobju, pa so investicije v gozdove usmerjene v ciljno geografsko področje in učinki niso zaznani.

Tabela 102: Obseg in struktura izplačanih sredstev na ukrepu 3.7 po skupinah regij v Sloveniji

	Skupine regij				Skupaj (v tisoč EUR)
	Regije A+B (v tisoč EUR)	v%	Regije C+D (v tisoč EUR)	v%	
Izplačana sredstva	308,8	6,3	4.546,7	93,6	3.534,5

Vir podatkov: ISARR-SP

Podobno kot v primeru gozdov, je ukrep 3.6 Mali priobalni ribolov geografsko pogojen, zato lahko govorimo le o omejenem vplivu aktivnosti na regionalni razvoj, na drugi strani pa je ukrep 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje posredno usmerjen v doseganje ciljev skladnega regionalnega razvoja, predvsem z vidika geografske lokacije upravičencev. Spodbujala se je teritorialna razpršenost ribogojških dejavnosti, kar je vplivalo na posredno doseganje regionalnih ciljev, vendar pa ob upoštevanju dejstva, da je večina ribogojnic na področju Obalno-kraške regije, v strukturi izplačanih sredstev prevladuje delež regij C in D v celotnem obsegu izplačil.

Slovenija je v EPD uravnotežen regionalni razvoj opredelila kot enega izmed osrednjih ciljev. Določila je, da bodo imele najmanj razvite A in B regije dostop do indikativne alokacije 60% razpoložljivih sredstev EU. Razporeditev regij po BDP na prebivalca se med leti bistveno ne spreminja, kar kaže na doseganje cilja EPD. Z razvrstitvijo regij v skladu z *Uredbo o prednostnih območjih regionalne politike* in na podlagi indeksa razvojne ogroženosti, se je v razvojno ogrožene regije proporcionalno stekal večji delež finančnih sredstev strukturne politike in je zagotavljal, da sta rast BDP in zaposlenost povečevala blaginjo v manj razvitih regijah. Preprečeno je bilo nadaljnje povečevanje regionalnih neskladij merjenih kot razmerje BDP na prebivalstva (izraženo v SKM) med najbolj razvito in najmanj razvito regijo. Osrednjeslovenska regija je imela v letu 2007 2,2-krat višji BDP na prebivalca kot ekonomsko najšibkejša Pomurska regija, kar je toliko kot leta 2006 in nekoliko več kot leta 2000, ko je imela Osrednjeslovenska regija 2-krat višji BDP. Razmerja med regijama s skrajnima vrednostima, torej med Osrednjeslovensko regijo in Pomursko regijo, so zmerne. Osrednjeslovenska regija izstopa po višini BDP na prebivalca tudi zato, ker je v tej regiji prestolnica, kjer se odvija velik del ekonomskih aktivnosti.

4 Količinska opredelitev povezanih kazalnikov

4.1 Fizični kazalniki na ravni programa, prednostne naloge in ukrepa

Tabela 103: Kontekstni kazalniki PD 2004-2006

Nivo	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Dosežena vrednost
EPD	Kontekstni	Indeks človeškega razvoja	0.879 29. mesto (173) (2000)	0.929 29. mesto (182) (2007)
EPD	Kontekstni	BDP na prebivalca v SKM (EU-15 = 100)	70% (2001)	90,9% (EU-27=100) (2008)
EPD	Kontekstni	Stopnja realne rasti BDP	2,9% (2001)	3,5% (2008) -8,3% (3.četrletje 2009)
EPD	Kontekstni	Rast števila zaposlenih (SNA)	-0,5 (2002)	2,8 (2008)
EPD	Kontekstni	Stopnja zaposlenosti (osebe v starostni skupini 15-64)	63,4% (2002)	68,6% skupaj 64,2% ženske 72,7% moški (2008)
EPD	Kontekstni	Stopnja brezposelnosti (ILO)	6,4% (2002)	4,5% (2008) 6,4% skupaj 6,3% ženske 6,5% moški (4. četrletje 2009)
EPD	Kontekstni	Produktivnost dela (BDP na zaposlenega - SNA; EU-15=100)	45% (2001)	84,4% (EU-27=100) (2008)

4.1.1 Kazalniki učinka

Tabela 104: Kazalniki učinka na nivoju prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006

Nivo	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost v programskem obdobju 2004-2006
1. PN	Učinek	Število podprtih naložbenih projektov (ukrepi 1.1, 1.2 in 1.4) in instrumentov na 1.3	95 (2008)	128 projektov in 4 instrumenti na 1.3
1. PN	Učinek	Število MSP, ki dobivajo pomoč	Min 800 na leto	5.940
1. PN	Učinek	- Št. potrjenih kuponov - vavčerjev MSP (malih in srednjih podjetij)	Min 500 na leto	5.448 skupaj v letih 2004-2006
1. PN	Učinek	- Št. podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP	Min 300 na leto	492 skupaj v letih 2004-2006
1.1	Učinek	Število podprtih naložb in programov posrednikov in centrov odličnosti	30	31
1.1	Učinek	Število raziskovalnih ur v ekvivalentu polnega delovnega časa v projektih	78	708,73
1.2	Učinek	Število razvojnih programov destinacij in marketinški načrti	10	7
1.2	Učinek	Število investicijskih projektov	20	28
1.3	Učinek	Št. potrjenih kuponov - vavčerjev za svetovanje MSP	min. 500 (letno)	5.448
1.3	Učinek	Št. podprtih razvojnih investicijskih projektov MSP	min. 300 (letno)	492
1.3	Učinek	Odstotek privatno vloženi sredstev v svetovanja letno	min 50% (letno)	51%
1.3	Učinek	Skupna višina investicijskih vlaganj pri projektih MSP, za	37,6 mio EUR	103,3 mio EUR

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

		katere je bila prejeta premija	(ob koncu programa)	
1.3	Učinek	Angažirana bančna sredstva za projekte, za katere banka pridobi poroštvo sklada	12,5 mio EUR (Ob koncu programa)	27,5 mio EUR
1.4	Učinek	Število javnih investicijskih projektov	65	62
2. PN	Učinek	Število udeležencev	42.400	104.180
2. PN	Učinek	- od tega žensk (50%)	21.200 (50%)	47.681 (45,8%)
2. PN	Učinek	Število podprtih podjetij	220	7.564
2. PN	Učinek	Število projektov	300	7.564
2.1	Učinek	Število vključenih brezposelnih oseb	18.000	27.881
2.1	Učinek	- od tega najmanj 50% žensk	9.000	16.795 (60,2%)
2.1	Učinek	Število mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	6.480	4.861
2.1	Učinek	- od tega žensk	3.240	2.255 (46,4%)
2.1	Učinek	Število odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti	4.320	8.964
2.1	Učinek	- od tega žensk	2.160	5.428 (60,6%)
2.1	Učinek	Delež vključenih v preventivne ukrepe	60%	49,6%
2.2	Učinek	Število vključenih brezposelnih oseb	1.600	1.975
2.2	Učinek	- od tega žensk	800	1.298 (65,7%)
2.2	Učinek	Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	50%	49,0%
2.3	Učinek	Število zaposlenih odraslih in oseb z nedokončanim šolanjem na področju usposabljanja (od tega v IKT)	7.200 Ob koncu programa	MŠŠ 118.497 (od tega 22.159 v IKT)
2.3	Učinek	Število posodobljenih, sprejetih in na novo razvitih programov izobraževanja in usposabljanja	350 Ob koncu programa	539
2.3	Učinek	Delež sredstev namenjenih strukturam in sistemom	70%	67,7%
2.4	Učinek	Število vključenih	7.000	74.324
2.4	Učinek	- od tega žensk	3.500	29.588 (39,8%)
2.4	Učinek	Število podprtih podjetij	220	7.564
2.4	Učinek	Število projektov	290	7.564
2.4	Učinek	Delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih (razdelitev po sektorju ekonomske dejavnosti v procentih)	40%	100% od tega v letu 2008: D Predelovalne dejavnosti – 79,9% F Gradbeništvo – 1,75% G Trgovina – 2,68 K Finančne in zavarovalniške dejavnosti – 0,36% L Poslovanje z nepremičninami – 15,2% S Druge dejavnosti – 0,13%
3. PN	Učinek	Število projektov, deležnih podpore	950	9.494
3.1	Učinek	Število projektov, deležnih podpore	60	51
3.2	Učinek	Število projektov, ki so deležni pomoči	300	420
3.3	Učinek	Število projektov, ki so deležni podpor	120	185
3.4	Učinek	Število projektov, deležnih podpore	300	8.767
3.4	Učinek	Število končnih prejemnikov, ki prejmejo podporo	20.000	9.963
3.5	Učinek	Število projektov, deležnih podpore:	93	34
3.6	Učinek	Število posodobljenih plovil	30	19
3.7	Učinek	Število novih ribogojnic	25	0
3.7	Učinek	Število posodobljenih ribogojnic	25	6
3.7	Učinek	Število novih in posodobljenih predelovalnih enot	20	12
3.7	Učinek	Število novih in posodobljenih obstoječih podjetij, ki omogočajo boljše trženje ribiških proizvodov	5	0

4. PN	Učinek	Objava navodil	4 (ob koncu programa)	29
4. PN	Učinek	Poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti	150 (na leto)	/
4. PN	Učinek	Obiski spletnih strani	1,6 mio(na leto)	13,7 mio
4.1	Učinek	Objava navodil	4 (ob koncu programa)	12
4.1	Učinek	Poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti	150 (na leto)	/
4.1	Učinek	Obiski spletnih strani	1,6 mio(na leto)	13,7 mio
4.2	Učinek	Objava navodil	1 (ob koncu programa)	17

4.1.2 Kazalniki rezultata

Tabela 105: Kazalniki rezultata na nivoju prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006

Nivo	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost v programskem obdobju 2004-2006
1. PN	Rezultat	Število ustvarjenih novih bruto delovnih mest	3.500	7.936
1. PN	Rezultat	Število podpornih ustanov za inovacije	45	77
1. PN	Rezultat	Sredstva (sofinanciranje), predvidena v zasebnem sektorju	136 mio EUR	343 mio EUR
1.1	Rezultat	Število industrijskih partnerjev	50	127
1.1	Rezultat	Število inovacij in patentov	7	396
1.1	Rezultat	Število projektov, ki so vključeni v modernizacijo	10	31
1.2	Rezultat	Povečanje števila nočitev	2006+3% 2008+5%	2006+7,5% (2002) 2008+15,5% (2002)
1.3	Rezultat	Št. ustvarjenih novih bruto delovnih mest	min. 400 (ob koncu programa)	min. 2.565
1.4	Rezultat	Število podprtih centrov odličnosti	8	9
1.4	Rezultat	Število javnih institucij povezanih s širokopasovno internetno povezavo	150	0
2. PN	Rezultat	Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali aktivnost	85%	84,7%
2. PN	Rezultat	Bruto število delovnih mest, ustvarjenih v FTE	1.500	6.517
2.1	Rezultat	Število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	10.800	20.757
2.1	Rezultat	- od tega žensk		13.121 (63,2%)
2.1	Rezultat	Število udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni	2.250	4.365
2.1	Rezultat	- od tega žensk		2.576 (59,0%)
2.1	Rezultat	udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni	4.500	9.026
2.1	Rezultat	od tega žensk		5.623 (62,3%)
2.2	Rezultat	Število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	800	969 (49%)
2.2	Rezultat	Število izhodov v zaposlitev	40%	795 (40,2%)
2.2	Rezultat	Število udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni	38,5%	586 (29,7%)
2.3	Rezultat	Število udeležb izobraževalcev v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin	80.000	86.601
2.3	Rezultat	Število lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za vseživljenjsko učenje	16	24
2.4	Rezultat	Bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE (od tega samozaposlitve)	1.500	6.517 (5.833)
2.4	Rezultat	Število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih, delež	80%	96,0%

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

		(delež v %)		
2.4	Rezultat	Število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih (delež v %)	85%	4.877 (91,4%)
3. PN	Rezultat	Prihodek na zaposlenega iz aktivnosti, ki so deležne podpor (indeks, izhodišče = 100)	110	128
3.1	Rezultat	Prihodek na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor (glede na povprečno storilnost panoge) - indeks (izhodišče 100)	115	117
3.2	Rezultat	Povečani prihodek na polno delovno moč (PDM) ali zaposlenega na kmetijskih gospodarstvih, deležnih pomoči - indeks (izhodišče 100)	115	122
3.3	Rezultat	Prihodek na zaposlenega iz dejavnosti, ki so deležne podpor (ne za naložbe v obnovljiv vir energije na kmetijah) - indeks (izhodišče 100)	115	77
3.3	Rezultat	Energija iz dejavnosti, ki so deležne podpor (samo za naložbe v obnovljiv vir energije na kmetijah) - indeks (izhodišče 100)	125	0 (5.050 MWh)
3.4	Rezultat	Izboljšana stabilnost in kakovost gozdov kot posledica izvajanja ukrepa	20.000 ha	19.609,45ha
3.5	Rezultat	Povečano število certificiranih posebnih kmetijskih pridelkov in živil višje vrednosti	60	8
3.5	Rezultat	Pooblaščen organi za organizacijo kontrole in certificiranje	3	2
3.5	Rezultat	Povečano število novih skupin proizvajalcev	30	2
3.6	Rezultat	Posodobljene BT - indeks (izhodišče 100)	140	100
3.6	Rezultat	Posodobljeni kW - indeks (izhodišče 100)	140	100
3.6	Rezultat	Zmanjšane t / prilova - ocena - indeks (izhodišče 100)	80	80
3.7	Rezultat	Povečana proizvodnja svežih rib in hlajenih proizvodov	180 t	101 t
3.7	Rezultat	Povečana proizvodnja predelanih rib	300 t	1.494 t
3.7	Rezultat	Število podjetij, ki imajo koristi od izboljšanja standardov kakovosti, higiene in zdravja	20	5
4. PN	Rezultat	Število izdelanih okrožnic	4 (na leto)	9
4. PN	Rezultat	Število študij in vrednotenj	16 (ob koncu programa)	86
4. PN	Rezultat	Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP)	5 (ob koncu programa)	6
4. PN	Rezultat	Število info točk na regionalni ravni	12 (ob koncu programa)	1 (0)
4. PN	Rezultat	Število izdanih sporočil za javnost	20 (na leto)	121
4.1	Rezultat	Število izdelanih okrožnic	4 (na leto)	9
4.1	Rezultat	Število študij in vrednotenj	16 (ob koncu programa)	82
4.1	Rezultat	Število povezav z drugimi sistemi (ISARR-SP)	5 (ob koncu programa)	6
4.1	Rezultat	Število info točk na regionalni ravni	12 (ob koncu programa)	1 (0)
4.1	Rezultat	Število izdanih sporočil za javnost	20 (na leto)	121
4.2	Rezultat	Število študij in vrednotenj	4 (ob koncu programa)	4

4.1.3 Kazalniki vpliva

Tabela 106: Kazalniki vpliva na nivoju programa, prednostne naloge in ukrepa PD 2004-2006

Nivo	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost v programskem obdobju 2004-2006
EPD	Vpliv	Neto št. novih delovnih mest - ocena števila bruto delovnih mest	4.000 (Ob koncu programa)	8.595* - 14.453
EPD	Vpliv	Razmerje v BDP na prebivalca (v SKM) med najbolj in najmanj razvito regijo na ravni NUTS III	1.9 (2006)	2.2 (2007)
1. PN	Vpliv	Število ustvarjenih novih neto delovnih mest	2.200	4.722*
1.1	Vpliv	Število ustvarjenih novih neto delovnih mest - ocena števila ustvarjenih novih bruto delovnih mest	183	1.799* - 3.024
1.1	Vpliv	Število usposobljenih posrednikov in centrov odličnosti	25	28
1.2	Vpliv	Število ustvarjenih novih neto delovnih mest - ocena števila ustvarjenih bruto delovnih mest	200	399* 670
1.3	Vpliv	Št. ustvarjenih novih neto delovnih mest	min. 200 (ob koncu programa)	1.526*
1.4	Vpliv	Število ustvarjenih novih neto delovnih mest - ocena števila ustvarjenih bruto delovnih mest	152	998* - 1.677
1.4.	Vpliv	Število ohranjenih delovnih mest - ocena števila ohranjenih bruto delovnih mest	39	n.p. - 164
2. PN	Vpliv	Znižanje (v odstotnih točkah) deleža dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi	(-12,2	-10,7
2. PN	Vpliv	Delež udeležencev, zaposlenih po 12 mesecih	70%	73,4%
2. PN	Vpliv	Povečanje (v odstotnih točkah) stopnje vključenosti prebivalstva pri aktivnostih vseživljenjskega učenja	12,5% (ob koncu programa) (7,4 odstotne točke)	13,9% (2008) (8,8 odstotne točke)
2.3	Vpliv	Stopnja vključenosti prebivalstva v vseživljenjsko učenje – VŽU	12,5% Ob koncu programa	13,9% (2008)
3. PN	Vpliv	izboljšana gospodarska storilnost (bruto dodana vrednost na zaposlenega) (indeks, izhodišče= 100)	110	114
3.1	Vpliv	Gospodarska storilnost (merjena z bruto dodano vrednostjo (GVA) na zaposlenega v podjetjih, ki so deležna podpor, glede na povprečno storilnost panoge) - indeks (izhodišče 100)	100	89
3.1	Vpliv	Neto delovnih mest v podjetjih deležnih podpore (indeks, izhodišče 100)	100	84
3.2	Vpliv	Gospodarska učinkovitost kmetijskih dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih, ki so deležna podpor (bruto dodana vrednost/PDM oz. na zaposlenega) - indeks (izhodišče 100)	110	116
3.3	Vpliv	Število novih delovnih mest	40	133
3.4	Vpliv	Površina obnove gozda	1.200 ha	1.412 ha
3.4	Vpliv	Površina negovanih mlajših razvojnih faz	17.000 ha	16.718,70 ha
3.4	Vpliv	Površina zaščitenega mladovja	1.800 ha	1.275,21 ha
3.4	Vpliv	Površina življenjskega prostora prostoživečih živali	90 ha	203,54 ha
3.6	Vpliv	Zagotovljena / odprta nova delovna mesta - indeks (izhodišče 100)	100	100
3.7	Vpliv	Ekonomska storilnost (merjena z BDV (GVA) na zaposlenega v podjetjih, deležnih podpore, glede na povprečno storilnost panoge) (indeks, izhodišče = 100)	110	113

* Ob upoštevanju okvirnih parametrov za oceno ustvarjenih neto delovnih mest iz Delovnega Dokumenta 6 in po najzmernejši oceni (dodatnost 70%, premestitve 15% ter brez upoštevanja posrednih vplivov, ki k številu neto delovnih mest prispevajo).

Finančno izvajanje

Izhajajoč iz finančnega načrta, ki je bil opredeljen v skladu s tč. 3(c) 19. čl. in po členih 28. in 29. Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999, ki za vsako prednostno nalogo podrobno opredeljuje za vsako leto dodeljena finančna sredstva, predvidena kot prispevek vsakega sklada, ter druge vire, je Republika Slovenija vzpostavila sistem finančnega upravljanja. Ta sistem je temeljil na opredelitvi postopkov finančnega spremljanja ob upoštevanju izvedbene hierarhije, ki je izhajala iz strukture EPD. Ob upoštevanju dodeljenih finančnih sredstev na ravni posamezne PN, ki je bila razdeljena na ukrepe, je bil ukrep osnovna raven finančnega spremljanja izvajanja EPD.

Izhodiščna finančna tabela iz Programskega dopolnila se je v času izvajanja spreminjala tako na ravni ukrepa, kot med ukrepi v okviru posamezne PN. K temu so na eni strani prispevale potrebe, ki so izhajale iz sprememb izvajanja aktivnosti, ki pa so bile na drugi strani podprte z nacionalno zakonodajo s področja izvrševanja proračuna ter s sistemskimi opredelitvami postopkov na ravni organa upravljanja in drugih udeležencev v strukturni politiki.

RS je vzpostavila sistem upravljanja in nadzora, ki ga je v programskem obdobju 2004 – 2006 izvajala tako, da je bila zagotovljena učinkovita in pravilna uporaba sredstev skladov Skupnosti. V okviru tega so bili opredeljeni postopki za vzpostavitev in kroženje finančnih tokov, ki so v okviru finančnega upravljanja s sredstvi Skupnosti, navedeni v nadaljevanju:

Potek postopkov za pripravo dokumentacije in potek denarnega toka prispevka Skupnosti ter povezanosti informacijskih podpor OU, PO in MF je predstavljen na naslednji sliki.

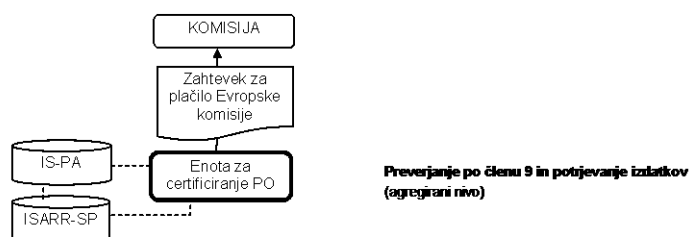
Slika 24: Pregled postopkov za pripravo dokumentacije in potek denarnega toka prispevka Skupnosti ter povezanost informacijskih podpor OU, PO in MF

PRILOGA I.

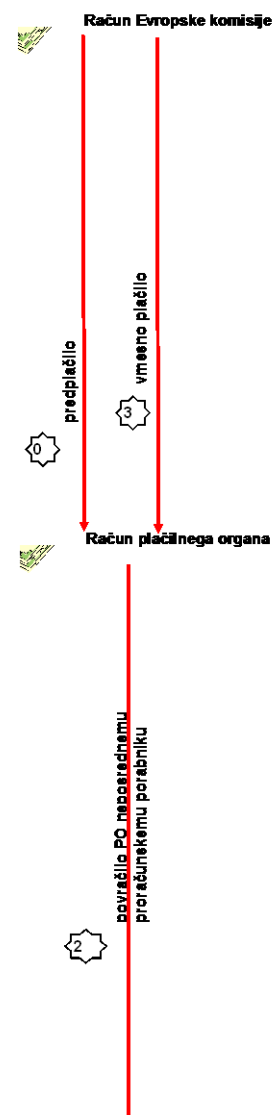
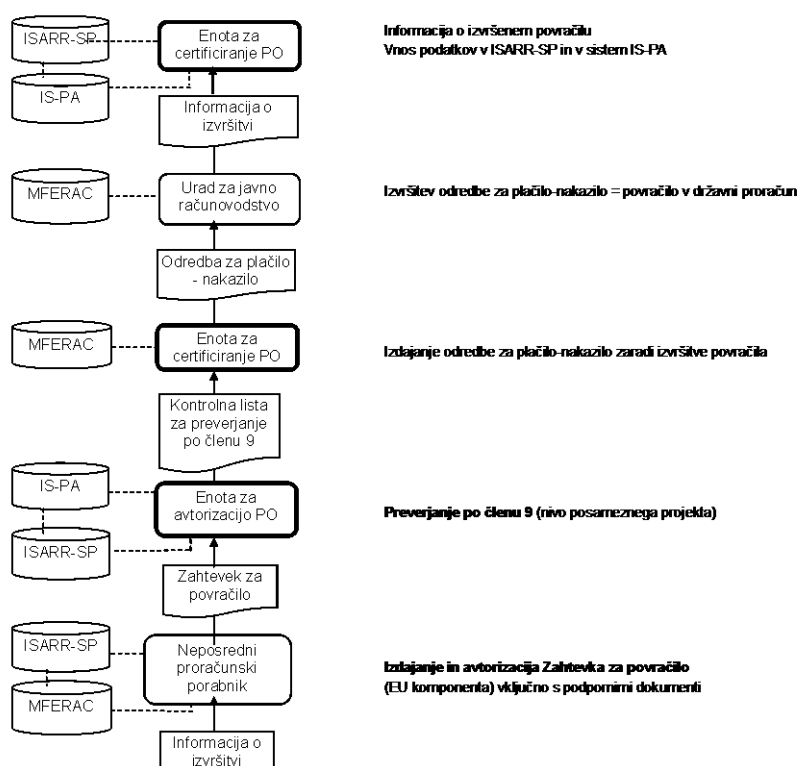
PLAČILNI SISTEM: Potek izjav o izdatkih

Tok sredstev

A: Zahtevek za plačilo Evropske komisije

B: Izvršitev Zahtevka za povračilo

Plačilo končnemu upravičencu iz naslova prispevka Skupnosti in iz naslova nacionalnega sofinanciranja s sredstvi državnega proračuna zagotavlja neposredni proračunski uporabnik iz proračunskih postavk v okviru svojega potrjenega finančnega načrta. To plačilo poteka na ravni projekta oziroma instrumenta in se izvrši neposredno iz računa izvrševanja državnega proračuna. Vsa plačila, izvršena iz računa izvrševanja državnega proračuna, se evidentirajo v MFERAC. Vse knjigovodske listine, evidentirane v MFERAC, so podlaga zbirnemu (sintetičnemu) in analitičnemu knjigovodstvu. Ker se pomoč iz Strukturnih skladov predfinancira iz proračuna RS, so neposredni proračunski porabniki tisti, ki so upravičeni oziroma obvezani prejemati povračila s strani PO. OU zagotavlja, da se podatki, evidentirani v MFERAC elektronsko prenesejo v ISARR-SP ter zagotavlja PO neposreden dostop do ISARR-SP in elektronski prenos podatkov iz ISARR-SP za IS-PA.

Povračilo sredstev prispevka Skupnosti v državni proračun poteka na nivoju posameznega projekta oziroma instrumenta in se izvrši neposredno z ustreznega namenskega računa PO v državni proračun, in sicer na račun izvrševanja državnega proračuna. Neposredni proračunski uporabnik na osnovi zahtevka za vračilo, ki ga v primeru neupravičene porabe sredstev prispevka Skupnosti izstavi PO, nakaže sredstva na namenski račun PO. Vračilo prispevka Skupnosti EK se na osnovi pisne zahteve EK v primeru neupravičene porabe sredstev prispevka Skupnosti izvrši neposredno z ustreznega namenskega računa PO na račun EK.

Sistem ISARR-SP je modularno sestavljen informacijski sistem, katerega jedro predstavlja podatkovno skladišče, vključno z večdimenzionalnimi kockami, ki v okviru Modula za analizo podatkov (MAP) uporabnikom omogoča enostavno izvajanje analiz nad velikim številom podatkov. Tako imenovani periferni sistemi omogočajo urejeno zbiranje vseh potrebnih podatkov bodisi na osnovi centralnega vnosa podatkov preko Modula za referenčni sistem (MRS) oziroma neposrednega vnosa podatkov v primeru izvajanja javnih razpisov (Modul za javne razpise - MJR) ter elektronskim uvozom podatkov iz sistema MFERAC in izvozom v PO IS-PA preko Modula za prenos podatkov (MPP), za izvajanje rednega poročanja o izvajanju OP na vseh ravneh in operacij, je na voljo Modul za statusno poročanje (MSP).

Sistem ISARR-SP omogoča urejen centralni vnos predpisanih podatkov v fazi načrtovanja tako na ravni EPD, kot tudi na ravni projektov in instrumentov, prijave zahtevkov za povračilo, zahtevkov za vračilo in zahtevkov za plačilo ter poročanja o doseženih fizičnih ciljih in izvedenih načrtovanih aktivnostih. Sistem ISARR-SP je bil nadgrajen za potrebe novega programskega obdobja 2007-2013.

Na podlagi podatkov, pridobljenih iz informacijskega sistema ISARR-SP, je bilo izvedeno zaključevanje na ravni projektov/instrumentov. Iz priloženih evidenc v Prilogi 1, so razvidni navedeni projekti/instrumenti.

5 Zbirne razpredelnice

5.1 Skupni potrjeni izdatki za vsak ukrep, dejansko izplačani in tisti za plačilo plačilnega organa - plačani in certificirani izdatki

Tabela 107: Prikaz razpoložljivih sredstev in certificiranih izdatkov za programsko obdobje 2004-2006 po področjih pomoči/skladih

PD 2004-2006		Skupaj razpoložljiva sredstva					Certificirani izdatki*				
Prioriteta/Ukrep	Šifra področja dejavnosti	Skupaj razpoložljiva sredstva	Skupaj javna sredstva	Sredstva EU	Skupaj nac. javna sredstva	Zasebni viri	Skupaj	Skupaj javna sredstva	Sredstva EU	Skupaj nac. javna sredstva	Zasebni viri
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prioriteta 1		174.444.714	174.444.714	129.240.164	45.204.550	0	192.534.122	192.534.122	134.720.293	57.813.829	0
Ukrep 1.1	15(30), 16(30), 18(30), 32(10)	39.144.841	39.144.841	29.357.228	9.787.613	0	40.650.063	40.650.063	30.486.109	10.163.954	0
Ukrep 1.2	17(95), 32(5)	42.964.044	42.964.044	32.223.033	10.741.011	0	43.083.261	43.083.261	32.312.446	10.770.815	0
Ukrep 1.3	16(100)	32.817.168	32.817.168	24.612.876	8.204.292	0	39.202.552	39.202.552	27.363.906	11.838.646	0
Ukrep 1.4	17(14.28), 18(14.28), 31(14.28), 32(14.28), 33(14.28), 34(14.28), 35(14.28)	59.518.661	59.518.661	43.047.027	16.471.634	0	69.598.247	69.598.247	44.557.832	25.040.414	0
Prioriteta 2		96.899.124	96.899.124	72.674.342	24.224.782	0	95.399.947	95.399.947	71.546.317	23.853.630	0
Ukrep 2.1	21(100)	25.217.031	25.217.031	18.912.773	6.304.258	0	24.438.285	24.438.285	18.328.713	6.109.572	0
Ukrep 2.2	22(100)	8.722.031	8.722.031	6.541.523	2.180.508	0	8.349.003	8.349.003	6.261.752	2.087.251	0
Ukrep 2.3	23(100)	38.043.031	38.043.031	28.532.273	9.510.758	0	38.278.858	38.278.858	28.705.501	9.573.356	0
Ukrep 2.4	24(33), 167(33), 324(33),	24.917.031	24.917.031	18.687.773	6.229.258	0	24.333.802	24.333.802	18.250.351	6.083.451	0
Prioriteta 3		51.760.409	49.512.906	25.350.133	24.162.773	2.247.503	51.225.380	48.605.764	24.929.458	23.676.306	2.619.616
Ukrep 3.1	114(100)	17.129.338	17.129.338	8.564.669	8.564.669	0	16.069.787	16.069.787	8.034.894	8.034.894	0
Ukrep 3.2	111(100)	16.820.704	16.820.704	8.410.352	8.410.352	0	16.820.346	16.820.346	8.402.188	8.418.158	0
Ukrep 3.3	1307(100)	9.227.854	9.227.854	4.613.927	4.613.927	0	9.221.432	9.221.432	4.610.716	4.610.716	0
Ukrep 3.4	121(100)	3.248.778	3.248.778	1.624.389	1.624.389	0	3.240.190	3.240.190	1.620.094	1.620.095	0
Ukrep 3.5	1304(100)	711.512	711.512	355.756	355.756	0	711.513	711.513	355.756	355.756	0
Ukrep 3.6	142(100), 147(0)	408.159	408.159	306.119	102.040	0	310.949	310.949	233.212	77.737	0
Ukrep 3.7	143(82), 144(18)	4.214.064	1.966.561	1.474.921	491.640	2.247.503	4.851.163	2.231.547	1.672.598	558.949	2.619.616
Tehnična pomoč		13.659.945	13.659.945	10.244.958	3.414.987	0	14.033.749	14.033.749	10.523.828	3.509.921	0
Skupaj ESRR	411(60), 412(15), 413(15), 415(10)	9.711.086	9.711.086	7.283.314	2.427.772	0	9.940.444	9.940.444	7.454.621	2.485.823	0
Skupaj ESS	411(70), 412(10), 413(10), 415(10)	3.948.859	3.948.859	2.961.644	987.215	0	4.093.305	4.093.305	3.069.207	1.024.098	0
Skupaj		336.764.192	334.516.689	237.509.597	97.007.092	2.247.503	353.193.199	350.573.583	241.719.897	108.853.686	2.619.616
Skupaj ESRR		184.155.800	184.155.800	136.523.478	47.632.322	0	202.474.567	202.474.567	142.174.914	60.299.653	0
Skupaj ESS		100.847.983	100.847.983	75.635.986	25.211.997	0	99.493.252	99.493.252	74.615.525	24.877.728	0
Skupaj EKUJS		47.138.186	47.138.186	23.569.093	23.569.093	0	46.063.268	46.063.268	23.023.648	23.039.620	0
Skupaj FIUR		4.622.223	2.374.720	1.781.040	593.680	2.247.503	5.162.112	2.542.496	1.905.810	636.686	2.619.616

* Sredstva EIB pri 1. prednostni nalogi, ki so informativno vključena v finančni tabeli EPD, niso vključena v tej tabeli - obrazložitev v poglavju 2.2.

Vir: PD 2004-2006, ISARR-SP

Tabela 108: Pregled zahtevkov za plačilo posredovanih na EK, prejetih predplačil (avansov) in prejetih plačil na račun PO za vse strukturne sklade – kumulativno

Single Programming Document of the Republic of Slovenia 2004-2006 : Structural Fund: European Regional Development Fund (ERDF)

Overview of Applications for Payment sent to EC and Reimbursements to Paying Authority (figures in EURO)

No.	date of transmission to EC	PA's reference number	requested amount of ERDF-means	declared expenditure (cumulated amounts)	approved by EC	date of receipt on PA's account	reimbursed amount of ERDF-means
1	2005-06-24	10% of advance payment	626.015,55	834.687,39	yes	2004-07-06	13.652.347,80
		6% of advance payment			yes	2005-03-17	8.191.408,68
2	2005-10-27	541-05-20/2005/1	610.632,82		yes	2005-08-04	610.632,82
3	2005-11-30	541-05-10/2004/346	6.517.135,87	9.524.205,05	yes	2005-12-06	6.409.447,00
4	2005-11-30	541-05-20/2005/9	14.540.782,10	32.613.042,64	yes	2005-12-27	14.648.471,00
5	2006-02-16	544-7/2006/4	12.760.153,34	47.149.427,04	yes	2006-03-14	12.760.153,00
6	2006-04-26	544-7/2006/5	5.916.168,87	55.051.256,46	yes	2006-06-02	5.916.169,00
7	2006-06-20	544-7/2006/7	8.084.642,57	66.144.221,30	yes	2006-09-15	8.084.643,00
8	2006-09-28	544-7/2006/17	8.369.617,91	77.319.498,55	yes	2006-11-07	8.369.618,00
9	2006-10-30	544-7/2006/24	7.736.924,15	87.799.792,83	yes	2006-12-04	7.736.924,00
10	2006-11-27	544-7/2006/27	4.043.072,01	93.192.538,19	yes	2007-01-22	4.043.072,00
11	2006-12-28	544-7/2006/33	15.862.513,91	114.891.384,21	yes	2007-01-29	15.862.514,00
12	2007-02-26	544-29/2007/4	5.108.886,62	122.383.605,12	yes	2007-03-28	5.108.887,00
13	2007-07-20	544-29/2007/9	5.696.641,12	131.798.258,18	yes	2007-08-13	5.696.641,12
14	2007-11-26	544-29/2007/14	6.568.639,48	141.304.261,61	yes	2008-01-23	6.568.639,48
15	2008-04-03	544-28/2008/9	6.037.736,20	156.586.182,29	yes	2008-05-29	6.037.736,20
15	STORNO	/	/	/	/	/	/
16	2010-03-04	544-28/2010/4	0,00	201.112.398,05	yes	/	0,00
17	2010-08-05	544-28/2010/8	0,00	202.582.632,77	yes	/	0,00
18	2010-09-27	544-28/2010/13	6.826.173,90	202.474.566,68	/	/	/
			114.695.103,60				129.697.304,10

total of advance payment received	21.843.756,48
total of ERDF-means reimbursed	107.853.547,62
total	129.697.304,10

Single Programming Document of the Republic of Slovenia 2004-2006: Structural Fund: European Social Fund (ESF)
Overview of Applications for Payment sent to EC and Reimbursements to Paying Authority (figures in EURO)

No.	date of transmission to EC	PA's reference number	requested amount of ESF-means	declared expenditure (cumulated amounts)	approved by EC	date of receipt on PA's account	reimbursed amount of ESF-means
1	2005-07-22	10% of advance payment	2.348.803,89	3.131.738,51	yes	2004-07-07	7.563.598,60
		6% of advance payment			yes	2005-03-16	4.538.159,16
2	2005-10-27	541-05-20/2005/3	2.348.803,89	3.131.738,51	yes	2005-08-25	2.348.803,82
3	2005-10-27	541-05-10/2004/345	2.821.503,82	6.898.743,40	yes	2005-11-23	2.821.503,80
4	2006-01-20	544-5/2006/13	2.721.427,97	10.527.314,09	yes	2006-02-14	2.721.427,97
5	2006-04-26	544-7/2006/6	2.489.210,25	13.846.261,12	yes	2006-05-29	2.489.210,25
6	2006-06-30	544-7/2006/8	3.246.248,04	18.174.591,91	yes	2006-08-07	3.246.248,04
7	2006-09-29	544-7/2006/18	1.710.369,25	20.455.084,29	yes	2006-10-30	1.710.369,25
8	2006-10-30	544-7/2006/23	858.589,16	21.599.869,85	yes	2006-12-07	858.589,15
9	2006-11-28	544-7/2006/28	2.661.106,15	25.148.011,43	yes	2007-01-24	2.661.106,15
10	2007-07-16	544-8/2007/222	9.306.180,52	37.555.752,28	yes	2007-09-19	9.306.180,55
11	2007-12-27	544-29/2007/15	9.102.327,24	49.692.543,04	yes	2008-02-01	9.102.326,71
11	2008-05-29	544-28/2008/13	9.027.733,87	61.729.860,38	yes	2008-07-28	9.027.733,36
12	2008-10-29	544-28/2008/17	5.942.629,28	69.653.433,32	yes	2008-12-2008	5.942.628,75
13	2009-01-20	544-28/2009/1	10.831.350,41	84.095.234,36	yes	2009-02-18	7.516.301,14
14	2010-01-07	544-28/2010/1	0,00	99.504.328,99	yes	/	0,00
15	2010-08-17	544-28/2010/2	2.761.338,10	99.493.252,47			
			65.828.817,95				71.854.186,70

total of advance payment received	12.101.757,76
total of ESF-means reimbursed	59.752.428,94
total	71.854.186,70

Single Programming Document of the Republic of Slovenia 2004-2006: Structural Fund: European Agriculture Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) - Guidance Section

Overview of Applications for Payment sent to EC and Reimbursements to Paying Authority (figures in EURO)

No.	date of transmission to EC	PA's reference number	requested amount of EAGGF-means	declared expenditure (cumulated amounts)	approved by EC	date of receipt on PA's account	reimbursed amount of EAGGF-means
1	2005-10-25	541-05-10/2004/339	200.899,65	401.799,30	yes	2004-09-07	2.356.909,00
					yes	2005-08-08	1.414.145,00
2	2006-01-10	544-7/2006/1	677.092,32	1.755.982,64	yes	2006-02-14	677.092,00
3	2006-06-30	544-7/2006/10	1.332.169,69	4.420.321,38	yes	2006-07-27	1.332.169,00
4	2006-07-28	544-7/2006/14	1.478.149,82	7.376.619,64	yes	2006-08-21	1.478.149,00
5	2006-09-29	544-7/2006/16	1.417.927,31	10.212.472,62	yes	2006-10-17	1.417.927,00
6	2006-10-30	544-7/2006/22	275.498,63	10.763.469,26	yes	2006-11-15	275.498,00
7	2007-01-26	544-29/2007/1	1.779.680,43	14.322.828,86	yes	2007-02-20	1.779.680,00
8	2007-04-06	544-29/2007/6	1.034.689,72	16.392.207,44	yes	2007-04-25	1.034.689,00
9	2007-07-11	544-29/2007/8	3.171.356,12	22.730.885,92	yes	2007-08-13	3.171.356,00
10	2007-12-21	544-29-2007/17	1.849.982,13	26.434.882,27	yes	2008-01-30	1.849.982,00
11	2008-01-18	544-28/2008/3	4.011.237,64	34.457.359,45	yes	2008-02-07	4.011.237,00
12	2008-10-30	544-28/2008/20	1.390.906,35	39.624.844,67	yes	2008-12-04	1.390.906,00
13	2009-12-18	544-28/2009/5	0,00	46.072.210,39	yes	/	/
14	2010-09-28	544-28/2010/15	633.009,35	46.063.267,84	-	-	-
			19.252.599,16				22.390.638,00

total of advance payment received	3.771.054,00
total of EAGGF-means reimbursed	18.619.584
total	22.390.638,00

Single Programming Document of the Republic of Slovenia 2004-2006: Structural Fund: Financial Instrument for Fisheries Guidance (FIG)

Overview of Applications for Payment sent to EC and Reimbursements to Paying Authority (figures in EURO)

No.	date of transmission to EC	PA's reference number	requested amount of FIGG-means	declared expenditure (cumulated amounts)	approved by EC	date of receipt on PA's account	reimbursed amount of FIGG-means
1	2006-06-30	10% of advance payment	45.609,37	130.312,49	yes	2004-12-07	178.104,00
		6% of advance payment			yes	2005-09-27	106.862,40
		544-7/2006/9			yes	2006-08-25	45.609,37
2	2006-10-30	544-7/2006/25	110.026,43	410.534,02	yes	2006-12-28	110.026,43
3	2007-03-08	544-29/2007/5	197.197,50	856.495,54	yes	2007-05-10	197.197,50
4	2007-12-14	544-29/2007/16	1.015.868,48	4.006.880,17	yes	2008-01-24	1.015.868,48
5	2008-12-01	544-28/2008/22	38.319,82	4.067.761,44	yes	2009-2-16	38.319,82
6	2009-12-15	544-28/2009/4	0,00	5.162.118,65	yes	/	0,00
7	2010-09-27	544-28/2010/12	89.052,00	5.162.112,13	-	-	-
			1.496.073,60				1.691.988,00

total of advance payment received	284.966,40
total of FIGG-means reimbursed	1.407.021,60
total	1.691.988,00

Tabela 109: Finančna tabela za Končno poročilo o izvajanju EPD 2004-2006 po PN in ukrepih - kumulativa

Table 10: Financial table for annual implementation report by priority and measure

Commission Reference No of the related OP or SPD: **2003 SI 16**

1 DO 001

Title: **Single Programming Document 2004 - 2006**

Period: **01.01.2004–30.9.2010**

(in Euro)

Priority/Measure	Total*	Total Eligible Actually Paid and Certified Expenditure	% of Eligible Cost	Other**	Field of intervention	Share of intervention in%
	1	2	3=2/1			
Priority 1	174.444.714	192.534.122,43	110,37			
Measure 1.1	39.144.841	40.650.062,63	103,85		.. 15 16 18 32	30 30 30 10
Measure 1.2	42.964.044	43.083.260,90	100,28		17 32	95 5
Measure 1.3	32.817.168	39.202.552,04	119,46		16	100
Measure 1.4	59.518.661	69.598.246,86	116,94		17 18 31 32 33 34 35	14,28 14,28 14,28 14,28 14,28 14,28 14,28
Priority 2	96.899.124	95.399.947,43	98,45			
Measure 2.1	25.217.031	24.438.284,81	96,91		21	100
Measure 2.2	8.722.031	8.349.003,24	95,72		22	100
Measure 2.3	38.043.031	38.278.857,70	100,62		23	100
Measure 2.4	24.917.031	24.333.801,68	97,66		24 167	33 33

					324	33
Priority 3	51.760.409	51.225.379,97	98,97			
Measure 3.1.	17.129.338	16.069.787,19	93,81		114	100
Measure 3.2	16.820.704	16.820.345,92	99,99		111	100
Measure 3.3	9.227.854	9.221.432,30	99,93		1307	100
Measure 3.4	3.248.778	3.240.189,73	99,74		121	100
Measure 3.5.	711.512	711.512,70	100,00		1304	100
Measure 3.6.	408.159	310.948,77	76,18		142 147	100 0
Measure 3.7	4.214.064	4.851.163,36	115,12		143 144	82 18
Technical assistance	13.659.945	14.033.749,29	102,74			
Total ERDF related	9.711.086	9.940.444,25	102,36		411 412 413 415	60 15 15 10
Total ESF related	3.948.859	4.093.305,04	103,66		411 412 413 415	70 10 10 10
Total	336.764.192	353.193.199,12	104,88			
Total ERDF related	184.155.800	202.474.566,68	109,95			
Total ESF related	100.847.983	99.493.252,47	98,66			
Total EAGGF related	47.138.186	46.063.267,84	97,74			
Total FIG related	4.622.223	5.162.112,13	111,68			
Priority/Transitional support***	not applicable					
Priority 1 Regions not receiving transitional support Regions receiving transitional support Priority 2						

Regions not receiving transitional support						
Regions receiving transitional support						
Priority 3						
etc.						
Technical assistance						
Regions not receiving transitional support						
Regions receiving transitional support						
Total						

* This column contains the amounts that are the basis for the calculation of the contribution of the Funds (this is total public eligible expenditure for ERDF, ESF, EAGGF and total eligible cost for FIG)

** This is not applicable for Objective 1 Programmes

*** Only for objective 1 and 2 and where applicable (not applicable for Slovenia)

Vir: MF-PO

Do razlike 0,02 EUR v stolpcu »Total Eligible Actually Paid and Certified Expenditure« pri ukrepu 3.2 v znesku 16.820.345,92 EUR in v Prilogi 1, kjer je za ukrep 3.2 naveden znesek 16.820.345,90 EUR prihaja zaradi zaokroževanja v informacijskih sistemih. Posledično prihaja do 0,02 EUR razlike tudi pri »Total EAGGF related« in »Total«, kjer je namesto 353.193.199,12 EUR v Prilogi 1 navedeno 353.193.199,10 EUR.

Predplačila EPD 2004 - 2006

Tabela 110: Predplačila EPD 2004 - 2006

Sklad	Znesek predplačila	Valuta
ESSR	21.843.756,48	EUR
ESS	12.101.757,76	EUR
FIUR	284.966,40	EUR
EKUJS	3.771.054,00	EUR
Skupaj	38.001.534,64	EUR

Vir: MF-PO

Plačilni organ je za vsak zgoraj navedeni sklad od EK prejel predplačilo v višini 16% (prispevka Skupnosti) dodeljenih sredstev za celotno finančno obdobje.

PO je predplačila uporabil kot vir sredstev za zagotavljanje likvidnosti v obdobju med 1.1.2004 in do konca obdobja.

Pregled natečenih obresti po skladih

Tabela 111: Pregled natečenih obresti po skladih

Sklad	Znesek obresti v EUR
ERDF	1.294.437,97
ESF	718.208,53
EAGGF	255.011,28
FIFG	19.007,75
Skupaj	2.286.666,53

Vir: MF-PO, 27.9.2010

V skladu s slovensko zakonodajo predstavljajo obresti, ki so se v zgoraj navedenem obdobju natekle na podračunih, v upravljanju PO, prihodek proračuna RS.

PO jih bo po zaključku programa (t.j. po pripravi končnega zahtevka za plačilo) prenesel v DP. Sredstva se bodo porabila za pokrivanje dela slovenskega prispevka na naslednjih projektih:

- obresti z računa št. SI56011006000007783 (ESRR) se bodo prenesla na projekte tehnične pomoči za ESRR,
- obresti z računa št. SI560110060000076863 (ESS) se bodo prenesla na projekte tehnične pomoči za ESS,
- obresti z računa št. SI56011006000007880 (EKUJS) ter računa št. SI56011006000007977 (FIUR) se bodo prenesla na projekt EPD06.3.6.02.001 - Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov - 2005.

Informacija o odbitkih od prejemkov v skladu s pravilom št. 2 priloge k Uredbi 1685/2000/EC kot je bila spremenjena

V skladu s pravilom št. 2 k Uredbi 1685/2000, po katerem je treba poročati o prejemkih oz. prihodkih na projektih v času sofinanciranja oz. v daljšem časovnem obdobju do zaključka pomoči, pri čemer se ne upoštevajo prejemki: (a)ustvarjeni v skladu z 29(4) členom Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999, (b)ustvarjeni v okviru finančnega inženiringa ter (c)prispevki zasebnega sektorja navajamo, da na ravni projektov v okviru programskega obdobja 2004-2006 ni bilo ustvarjenih takih prejemkov, ki bi zmanjševali obseg sofinanciranja SS, razen v primeru ukrepa 1.4 na 1. PN, kjer je bilo izvedeno zmanjšanje sofinanciranja za projekte navedene v tabeli.

Tabela 112: Vračilo sredstev zaradi izkazanih prejemkov

Projekt	Naziv projekta	Vračilo zaradi izkazanih prejemkov	Višina vračila (Prispevek skupnosti) v EUR
EPD06.1.2.01.022	Management turistične destinacije Postojna	Ustvarjeni prihodki tekom izvajanja projekta	22.868,45
EPD06.2.3.05.002	Usposabljanje strokovnih delavcev v šolstvu	Ustvarjeni prihodki tekom izvajanja projekta	17.976,13

Vir: SVLR

Skladno s tem je bil opravljen tudi odbitek od prejemkov od zneska sofinanciranja.

5.1.1 Seznam nedokončanih/neoperativnih projektov v času zaključka z navedbo o tem, ali je predvideno sofinanciranje takih projektov iz NFP

V programskem obdobju EPD 2004-2006 v okviru strukturnih skladov: ESRR, ESS, EKUJS-usmerjevalni oddelek in FIUR ni nedokončanih projektov in ni neoperativnih projektov.

Izjema so le stečajni podjetij v okviru EKUJS - usmerjevalni oddelek. Glede na trenutno gospodarsko situacijo v svetu, OU predvideva, da bi v obdobju spremljanja lahko prišlo še do določenega števila stečajev podjetij, ki so končni prejemniki v okviru izvajanja evropske strukturne politike.

V okviru EKUJS ukrep 3.1 so trije projekti posledica dveh stečajnih postopkov, pričetih v letu 2009 in sicer zoper dve družbi:

1. Pomurka mesna industrija d.d., Murska Sobota – v stečaju in
2. Mesna industrija Primorske d.d. – v stečaju,

en KU v okviru ukrepa 3.2 in dva KU v okviru ukrepa 3.3 pa so v sodnem postopku.

V okviru ESRR ukrep 1.3 sta dva projekta posledica stečajnih postopkov in sicer zoper dve družbi:

1. Pleskar d.d. - stečajni postopek pričet v letu 2009,
2. Sarissa d.o.o. - stečajni postopek pričet v letu 2010.

V skladu s *Smernicami o zaključevanju obdobja* in *Uredbo (ES) št. 2035/2005* so podatki vključeni v Aneksu 2: Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov, Pregledna tabela nepravilnosti kot priloga k Izjavi o zaključku (na podlagi informacije v poslovni knjigi dolžnika, ki se vodi v skladu s členom 8 *Uredbe (ES) št. 438/2001*).

V skladu z 8. členom *Uredbe 1320/2006* je Slovenija prenesla del sprejetih obveznosti prejšnjega programskega obdobja 2004-2006 za izvajanje 3. PN v programsko obdobje 2007-2013. V okviru ukrepa 3.1 in 3.2 v okviru EKUJS se obveznosti, narejene v okviru dodatnih pravic porabe in pozitivno rešenih pritožb, v skladu z *Uredbo Komisije (ES) št. 1320/2006* z dne 5.9.2006 o pravilih za prehod na podporo za razvoj podeželja določeno v *uredbi sveta (ES) št. 1698/2005*, izplačujejo iz sredstev PRP 2007-2013. Navedena sredstva so v skladu s *Korelacijsko tabelo ukrepov iz Priloge II Uredbe 1320/2006* določeno v *Uredbi 1698/2005*, vključena v 1. os PRP 2007 - 2013.

5.1.2 Projekti, začasno opuščeni zaradi sodnih in upravnih postopkov

V programskem obdobju EPD 2004-2006 projekti, sofinancirani v okviru EPD 2004 – 2006 iz ESRR, ESS, EKUJS-usmerjevalni oddelek in FIUR, niso bili predmet sodnih postopkov ali upravne pritožbe z odločilnim učinkom (Priloga 5 v skladu s *Smernicami o zaključevanju obdobja* imenovana Aneks 1).

Projekti, katerih končni prejemniki so v sodnih oz. upravnih postopkih (npr. stečajni) ter posledično ne izpolnjujejo zahtev člena 30(4) *Uredbe 1260/1999*, so opisani v poglavju 5.1.1 Seznam nedokončanih/neoperativnih projektov v času zaključka z navedbo o tem, ali je predvideno sofinanciranje takih projektov iz NFP. Za projekte velja, da so fizično in finančno realizirani, cilji so doseženi, vendar pa ne izpolnjujejo zahtev iz člena navedene *Uredbe 1260/1999*.

V skladu s *Smernicami o zaključevanju obdobja* projekti niso vključeni v Aneksu 1: Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov, Pregledna tabela nedokončanih in neoperativnih projektov, opuščenih projektov zaradi sodnih ali administrativnih postopkov.

Uvedba evra

V skladu s 33. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*, so bili v začetku programskega obdobja EPD 2004-2006 vsi sklepi Komisije, obveznosti in plačila izraženi in izvedeni v evrih. Tudi izjave o izdatkih so morale biti v evrih. Ker RS ni uporabljala evra kot svoje nacionalne valute, so se zneski izdatkov, nastalih v nacionalni valuti (SIT), pretvarjali v evre po tečaju, veljavnem na predzadnji delovni dan Komisije v mesecu pred mesecem, v katerem je bil izdatek vpisan v računovodske konte plačilnega organa (določila *Uredba 643/2000*).

Vlada RS in Banka Slovenije sta v januarju 2005 sprejeli '*Načrt uvedbe evra*', ki ga je vlada potrdila na seji 3.2.2005. Slovenija je od novembra 2005 izpolnjevala pogoje za prevzem evra, kar sta potrdili tudi EK in Evropska centralna banka. EK je 16. maja 2006 pozitivno ocenila pripravljenost Slovenije na uvedbo skupne evropske valute evro. Tako je RS evro uvedla s 1. januarjem 2007, ko so se vse tolarске vrednosti po tečaju zamenjave pretvorile v evrske vrednosti: 1 EUR=239,640 SIT (*Zakon o uvedbi eura*, Ur. list RS, št. 114/2006).

5.2 Finančna uspešnost črpanja v primerjavi z zadnjim odobrenim finančnim načrtom s pomočjo uporabe finančnih kazalnikov (člen 36(2)(c)), z navedbo razveljavitve dodelitve proračunskih sredstev v skladu s pravilom „n+2“ (člen 31(2)(2))

Raven uresničitve finančnega načrta, v skladu s 36(2)(c) členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*, izražena v plačanih in certificiranih izdatkih v vrednosti 353.310.208 EUR kaže, da je zadnji finančni načrt, potrjen na NO 8. junija 2009, presegel skupaj razpoložljiva sredstva za EPD 2004-2006) za 16.546.016 EUR oz. za 4,9% (finančna tabela, poglavje 5.1).

Sredstva, ki so bila zagotovljena v okviru skupaj razpoložljivih sredstev EPD 2004-2006 za posamezno leto, so se lahko porabljala v letu, na katerega so se sredstva nanašala, neporabljen del pa se je lahko prenesel in porabljal še v naslednjih dveh letih. V obdobju izvajanja EPD do zaključka, ni bilo razveljavitve dodelitve proračunskih sredstev, kar kaže na to, da je bilo spoštovanje pravila »n+2« zagotovljeno v celotnem obdobju izvajanja EPD.

5.3 Razpredelnica za skupne izdatke, razčlenjene po področjih pomoči na ravni ukrepa (člen 36(1))

Razdelitev plačanih in certificiranih izdatkov, razčlenjenih po področjih pomoči na ravni ukrepa, v skladu s 36(1) členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*, je prikazana v tabeli v poglavju 5. Zbirne razpredelnice Skupno potrjeni izdatki za vsak ukrep, dejansko izplačani in tisti za plačilo plačilnega organa - plačani in certificirani izdatki v podpoglavju 5.1.

6 Ukrepi, ki jih financira Jamstveni oddelek EKUJS in se navezujejo na člen 33 Uredbe (ES) št. 1257/1999 na ravni skupnega zneska finančne izvedbe

V skladu s 4. odstavkom *Odločbe Komisije 18/VI/2004* o odobritvi Enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v okviru Cilja 1 v Sloveniji, CCI 2003SI161DO001–K(2004) 2122 z dne 18.6.2004, ki pravi: »25. aprila 2003 je slovenska vlada Komisiji predložila sprejemljiv osnutek EPD za celo državo, ki izpolnjuje pogoje za cilj 1 skladno s členom 3(1) *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*. Osnutek vsebuje informacije, navedene v členu 16 *Uredbe*, zlasti opis izbranih prednostnih nalog in navedbo finančnega prispevka iz ESRR, ESS, **Usmerjevalnega oddelka** Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada (EKUJS), Finančnega instrumenta za usmerjanje ribištva (FIUR) in Evropske investicijske banke (EIB) ter drugih finančnih instrumentov, predlaganih za izvajanje načrta«

EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 ni financiral **ukrepov Jamstvenega oddelka EKUJS**.

7 Ukrepi, financirani iz FIUR, predstavljeni na ravni skupnega zneska finančne izvedbe in v skladu s Prilogo IV Uredbe Komisije (ES) 366/2001 z dne 22. februarja 2001

Tabela 113: Poročilo o napredku za FIUR

Progress report No 6 on all measures carried out, under way or planned under programme, in aggregate data from its start to 31 December 2009

ANNEX I : REGULATION (EC) No 2792/1999 — PROGRESS REPORT ON PROGRAMMES
2003 SI 16 1 DO 001 No. O18/VI/2004 Date: 18.06.2004

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
325-06-1/2004		KOPER	SI00C	RIBIŠTVO, ZVEZDANA UMER s.p., KOSOVELOV TRG 4, 6000 KOPER	10.207,90	7.655,92	18.10.2004	41	1	1	0	3	0,00	0,00	0,00
325-06-2/2004		KOPER	SI00C	RIBOLOV REKREACIJA DENIS ANDRIJOLI s.p., IVANČEVA CESTA 24, 6280 ANKARAN	10.162,84	7.622,13	18.10.2004	41	1	1	1	4	10.162,00	2.540,50	7.621,50
325-06-3/2004		KOPER	SI00C	GOSPODARSKI RIBOLOV FRANCO STEFFE s.p., PAHORJEVA 28, 6000 KOPER	10.209,90	7.657,42	18.10.2004	41	1	1	1	4	10.209,05	2.552,26	7.656,79
325-06-4/2004		KOPER	SI00C	GOSPODARSKI RIBOLOV KRISTJAN JEŽ s.p., TRG BROLO 8, 6000 KOPER	10.211,90	7.658,92	18.10.2004	41	1	1	1	4	10.211,06	2.552,77	7.658,29
325-06-5/2004		KOPER	SI00C	RIBIŠTVO ROMANO BONJA s.p., PRISOJA 2, 6000 KOPER	10.209,90	7.657,42	18.10.2004	41	1	1	1	4	10.209,05	2.552,26	7.656,79
325-06-6/2004		PIRAN	SI00C	RIBIŠTVO ZLATKO NOVOGRADEČ s.p., SAVUDRIJSKA 3, 6330 PIRAN	10.209,90	7.657,42	18.10.2004	41	1	1	1	4	10.209,05	2.552,26	7.656,79
325-07-1/2004		KOMEN	SI00C	HAPY DAY, d.o.o., IVANJI GRAD 1/A, 6223 KOMEN	34.285,56	12.008,52	18.10.2004	34	1	1	61	4	34.285,57	4.002,84	12.008,52
325-07-2/2004		ŠENTJERNEJ	SI00D	RANGUS MLINARSTVO IN TRGOVINA d.o.o., DOLNJE VRHPOLJE 15, 8310 ŠENTJERNEJ	34.297,85	12.012,82	18.10.2004	32	1	11	6	4	34.297,85	4.004,28	12.012,82

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

325-07-4/2004	PIRAN	SI00C	ZADRUGA MORSKIH RIBOGOJCEV z.o.o., LIMINJANSKA 96, 6320 PORTOROŽ	27.444,14	9.612,31	18.10.2004	34	1	1	488	4	27.431,22	3.202,60	9.607,79
325-07-5/2004	LJUBNO	SI004	SAPA SAHAR POVH s.p., PROD 8, 3333 LJUBNO OB SAVINJI	34.297,85	12.012,82	17.11.2004	32	1	11	0	3	0,00	0,00	0,00
325-07-6/2004	CERKLJE	SI009	VODOMEC d.o.o., ULICA BRATOV UČAKAR 76, 1000 LJUBLJANA	29.722,75	10.410,39	18.10.2004	34	1	1	0	3	0,00	0,00	0,00
325-07-7/2004	IZOLA	SI00C	DELAMARIS d.d., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	34.297,85	12.012,82	18.10.2004	34	2	1	1	4	34.297,85	4.004,28	12.012,82
325-06-1/2005	KOPER	SI00C	RIBOLOV SILVANO RADIN S.P., KROŽNA CESTA 8, 6000 KOPER	24.756,77	18.567,58	12.8.2005	41	1	1	1	4	24.754,52	6.188,62	18.565,89
325-06-2/2005	KOPER	SI00C	GROMAR, SPODNJE ŠKOFIJE 8, 6281 ŠKOFIJE	24.756,77	18.567,58	12.8.2005	41	1	1	3	4	24.754,53	6.188,63	18.565,89
325-06-3/2005	IZOLA	SI00C	RIBA D.O.O., DANTEJEVA 2, 6310 IZOLA	24.756,77	18.567,58	12.8.2005	41	1	1	3	4	24.754,54	6.188,63	18.565,89
325-06-4/2005	KOPER	SI00C	RIBIŠTVO RENATO BONJA S.P., PRISOJE 2, 6000 KOPER	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-06-5/2005	KOPER	SI00C	RIBIŠTVO ROMANO BONJA S.P., PRISOJE 2, 6000 KOPER	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-06-6/2005	PIRAN	SI00C	RIBIŠTVO ZLATKO NOVOGRADec S.P., SAVUDRIJSKA 3, 6330 PIRAN	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-06-7/2005	KOPER	SI00C	GOSPODARSKI RIBOLOV FRANCO STEFFE S.P., PAHORJEVA 28, 6000 KOPER	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-06-8/2005	KOPER	SI00C	GOSPODARSKI RIBOLOV KRISTJAN JEŽ S.P., TRG BROLO 8, 6000 KOPER	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-06-9/2005	KOPER	SI00C	RIBOLOV REKREACIJA DENIS ANDRIJOLI S.P., IVANČEVA CESTA 24, 6280 ANKARAN	10.519,99	7.890,00	12.8.2005	41	1	1	1	4	10.520,00	2.630,00	7.890,00
325-07-1/2005	KOMEN	SI00C	HAPY DAY, d.o.o., IVANJI GRAD 1/A, 6223 KOMEN	34.397,00	12.047,55	12.8.2005	34	1	3	5	4	42.591,70	4.015,34	12.046,02

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

325-07-4/2005		PIRAN	SI00C	UNIC SUB UGO FONDA s.p., XXX. DIVIZIJE 12, 6320 PORTOROŽ	49.445,47	17.318,28	12.8.2005	32	2	3	1	4	49.246,03	5.737,31	17.211,93
325-07-6/2005		IZOLA	SI00C	DELAMARIS d.d., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	53.592,41	18.770,74	12.8.2005	34	2	2	0	3	0,00	0,00	0,00
325-06-2/2006		IZOLA	SI00C	RIBA d.o.o., DANTEJEVA 2, 6310 IZOLA	24.513,00	18.384,75	7.3.2006	41	1	1	4	4	24.512,99	6.128,25	18.384,75
325-06-3/2006		KOPER	SI00C	RIBIŠTVO, ZVEZDANA UMER s.p., KOSOVELOV TRG 4, 6000 KOPER	24.513,00	18.384,75	7.3.2006	41	1	1	4	4	24.512,99	6.128,25	18.384,75
325-06-9/2006		IZOLA	SI00C	SKOČAJ ROMI S.P., OB STOLPU 10, 6310 IZOLA	24.513,00	18.384,75	7.3.2006	41	1	1	4	4	24.512,99	6.128,25	18.384,75
325-06-11/2006		IZOLA	SI00C	"DELFIN" BULEŽAN MILENKO S.P., FERDA BIDOVCA 1, 6310 IZOLA	24.513,00	18.384,75	7.3.2006	41	1	1	4	4	24.513,00	6.128,26	18.384,75
325-06-15/2006		KOPER	SI00C	SABADIN ELVINO S.P., KOLARIČEVA 3, 6000 KOPER	24.513,00	18.384,75	7.3.2006	41	1	1	3	4	24.513,00	6.128,25	18.384,75
325-06-6/2006		IZOLA	SI00C	RIBA d.o.o., DANTEJEVA 2, 6310 IZOLA	29.502,54	8.850,76	7.3.2006	22	1	1	0	3	0,00	0,00	0,00
325-06-5/2006		KOPER	SI00C	GROMAR, SPODNJE ŠKOFIJE 8, 6281 ŠKOFIJE	18.704,87	5.611,46	7.3.2006	22	1	1	0	3	0,00	0,00	0,00
325-07-1/2006		IZOLA	SI00C	FRIGOMAR d.o.o., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	31.444,24	11.013,34	22.2.2006	34	1	3	255	4	32.096,55	3.671,12	11.013,33
325-07-2/2006		KRŠKO	SI00D	RIBOGOJSTVO GORIČAR D.O.O., SLIVJE 2, 8312 PODBOČJE	107.047,32	37.493,32	22.2.2006	32	2	3	1	4	122.407,07	12.070,32	36.155,02
325-07-3/2006		KRŠKO	SI00D	RIBOGOJSTVO GORIČAR D.O.O., SLIVJE 2, 8312 PODBOČJE	54.869,67	19.218,10	22.2.2006	34	2	3	1	4	54.752,37	6.406,03	19.163,33

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

325-07-4/2006	BRASLOVČE	SI004	STANKA ŠPEGELJ s.p., MALE BRASLOVČE 2A, 3314 BRASLOVČE	58.946,93	20.646,16	22.2.2006	32	1	11	20	4	58.387,43	6.819,47	20.447,43	
325-07-6/2006	PIRAN	SI00C	UNIC SUB UGO FONDA s.p., XXX. DIVIZIJE 12, 6320 PORTOROŽ	107.052,30	37.495,07	22.2.2006	32	1	4	35	4	107.736,53	12.498,36	37.495,07	
325-07-7/2006	PIRAN	SI00C	UNIC SUB UGO FONDA s.p., XXX. DIVIZIJE 12, 6320 PORTOROŽ	70.554,87	24.711,85	22.2.2006	34	1	1	0	3	0,00	0,00	0,00	
325-07-8/2006	IZOLA	SI00C	DELAMARIS d.d., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	94.942,50	33.253,61	22.2.2006	34	2	3	1	4	86.638,33	9.704,94	29.114,83	
325-071-7/2006	PIRAN	SI00C	ZADRUGA MORSKIH RIBOGOJCEV z.o.o., LIMINJANSKA 96, 6320 PORTOROŽ	17.497,83	6.124,24	9.11.2006	34	2	3	1	4	17.500,75	2.047,25	6.124,24	
325-071-6/2006	KRŠKO	SI00D	RIBOGOJSTVO GORIČAR D.O.O., SLIVJE 2, 8312 PODBOČJE	34.652,62	12.128,42	9.11.2006	34	2	3	1	4	37.483,07	4.054,35	12.128,41	
325-071-2/2006	IZOLA	SI00C	DELAMARIS d.d., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	3.128.220,11	1.094.877,04	9.11.2006	34	1	2	440	4	3.142.000,00	366.001,75	1.094.877,03	
325-071-4/2006	IZOLA	SI00C	FRIGOMAR d.o.o., TOVARNIŠKA 13, 6310 IZOLA	408.908,41	143.117,94	9.11.2006	34	1	3	243	4	430.721,53	47.842,28	143.117,94	
325-071-1/2006	KAMNIK	SI009	SANDI BURKELJCA s.p., JERANOVO 2A, 1241 KAMNIK	80.325,44	28.113,90	9.11.2006	34	1	4	2	4	82.295,74	9.398,07	28.113,91	
325-071-3/2006	PIRAN	SI00C	UNIC SUB UGO FONDA s.p., XXX. DIVIZIJE 12, 6320 PORTOROŽ	456.993,82	159.947,84	9.11.2006	32	1	4	40	4	456.993,77	53.468,26	159.947,83	
325-071-5/2006	PIRAN	SI00C	BOJAN TROHA s.p., LUCAN 18D, 6320 PORTOROŽ	34.418,52	12.046,90	9.11.2006	32	1	12	0	3	0,00	0,00	0,00	
												Total	5.162.112,13	636.686,04	1.905.809,85

Vir: MKGP

Podatki v zgornjem Poročilu o napredku so enaki, kot samostojno posredovani na Evropsko komisijo z dopisom št. 3310-13/2010/02 dne 21. maja 2010.

V skladu s 2. členom *Uredbe 366/2001*, po katerem vsako leto do 30. aprila država članica pošlje Komisiji zbirnik pomoči, ki navaja na 19(2) člen *Uredbe (ES) 2792/1999* ter na Prilogo II *Uredbe 366/2001*, navajamo naslednjo obrazložitev:

Člen 19(2) *Uredbe 2792/1999* navaja, da lahko v obsegu navedene *Uredbe* država članica uvede ukrepe za dodatno pomoč, ki niso predmet pogojev ali pravil, predpisanih s to uredbo, ali ki zajemajo vsoto, ki presega najvišje zneske iz *Priloge IV*, če so skladni s členi 87 do 89 Pogodbe. Ob upoštevanju dejstva, da aktivnosti oz. projekti niso predmet državnih pomoči in se zato niso izvajali po pravilih državnih pomoči navajamo, da dokumenti zahtevani po 2. členu *Uredbe 366/2001* niso bili posredovani EK.

Ukrep 3.6

Uporabljal se je delež EU sofinanciranja kot delež skupnih javnih stroškov, kakor je opredeljeno v *Prilogi IV* k *Uredbi Sveta, št. 2792/1999*.

Dejavnosti, ki so se financirale po tem ukrepu se nanašajo na *Poglavje II, 9. in 11. člen Uredbe Sveta, št. 2792/1999*, kakor je bila spremenjena z *Uredbo 2369/2002*.

V obdobju izvajanja programa se projekti niso izvajali po pravilih državnih pomoči za vstop novih ali povečanje obstoječih kapacitet oziroma plovil.

Zaradi navedenega tudi hkratnega umika kapacitet oziroma plovil iz tega naslova državne pomoči ni bilo – kot je določeno v členu 1(1)(b) *Uredbe 366/2001/ES*.

Ukrep 3.7

Uporabljal se je delež EU sofinanciranja kot delež vseh javnih stroškov, kakor je opredeljeno v *Prilogi IV* k *Uredbi Sveta št. 2792/1999*.

Upravljanje in vodenje

8 Ukrepi, ki sta jih sprejela organ upravljanja in nadzorni odbor, da bi zagotovila kakovost in uspešnost izvajanja

8.1 Spremljanje, finančni nadzor (tekoče kontrole vodenja) in ocenjevalni ukrepi, vključno z načini zbiranja podatkov

V skladu s 34. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* je organ upravljanja odgovoren za učinkovitost in pravilnost upravljanja in izvajanja strukturne politike, še zlasti za vzpostavitev sistema za zbiranje zanesljivih finančnih in statističnih podatkov o izvajanju in zagotavljanje pravilnosti aktivnosti, ki se financirajo iz pomoči, tako z izvajanjem notranjega nadzora v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja kot tudi z odzivanjem na morebitne ugotovitve ali zahteve po korektivnih ukrepih. Prav tako je Slovenija kot država članica sprejela vse potrebne ukrepe za izvajanje finančnega nadzora v skladu z *38. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* za namen ustreznega finančnega upravljanja še posebej v *tč.1(c)*, ki navaja, da mora država članica zagotavljati, da se pomoč upravlja v skladu z vsemi veljavnimi predpisi Skupnosti in da se sredstva, ki so ji dana na razpolago, uporabljajo v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja.

Slovenija je tekom leta 2003 izpolnila vse formalno pravne zahteve, da si je zagotovila pravice na področju strukturnih skladov v okviru EPD, dane s *Pogodbo o pristopu Češke republike, Republike Estonije, Republike Ciper, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike k Evropski uniji*. Decembra 2003 pa je pridobila politično soglasje k *Enotnemu programskemu dokumentu RS za programsko obdobje 2004-2006*. OU je za izvajanje EPD **postavil celoten sistem izvajanja**, upravljanja ter finančnega poslovanja in nadzora na način, da je RS izpolnila pogoje za začetek črpanja sredstev strukturnih skladov. Za nemoteno izvajanje EPD je bila v letu 2004 sprejeta tudi vsa **ključna pravna podlaga** in izdana so bila vsa najpomembnejša navodila. *Opis sistema upravljanja in nadzora* je OU v zakonsko predpisanem roku (septembra 2004) posredoval Evropski komisiji.

Od začetka izvajanja EPD v letu 2004 do konca izvajanja EPD se je nacionalna pravna podlaga, ki je opredeljevala pristojnosti OU do razpolaganja s sredstvi strukturne politike nadgrajevala in dopolnjevala, s tem pa se je tudi krepila upravljalna vloga OU. Pristojnosti OU so se z vidika večje avtonomije v finančnem upravljanju v proračunskem obdobju 2006-2007 povečale, saj je OU lahko posegel v finančno izvajanje proračunskih uporabnikov tudi, ko le ti niso porabljali sredstev strukturne politike v skladu z načrtovano dinamiko. Še večje pristojnosti so bile OU omogočene z programskim obdobjem 2007-2013, saj v skladu s pravnimi podlagami za izvajanje proračuna OU neomejeno izvaja prerazporeditve pravic porabe tako na predlog proračunskega uporabnika, kot tudi na lastno pobudo v primeru ugotovljene neustrezne dinamike izvajanja. Navedeno je v veliki meri prispevalo tudi k uresničevanju zahtev iz pravila N+2, ki so veljale za programsko obdobje 2004-2006.

Organ upravljanja je izvajal finančno upravljanje na različne načine. Informacije v zvezi z obsegom in učinkovitostjo izvajanja ter z namenom spremljanja finančnega izvajanja je pridobival od neposrednih proračunskih uporabnikov ter ostalih udeležencev v izvajanju strukturne politike tako na rednih tedenskih operativnih sestankih, kot tudi z mesečnimi

finančnimi poročili, s katerimi je bilo omogočeno mesečno spremljanje izplačil in povračil iz naslova strukturnih sredstev EU. Tako je z nadzorom nad obsegom in učinkovitostjo izvajanja omogočil ustrezno finančno upravljanje s sredstvi EU.

8.1.1 Sistem spremljanja

OU je vzpostavil sistem spremljanja, ki je opisan v Smernicah Organa upravljanja za spremljanje izvajanja EPD na projektni ravni in podprt z informacijskim sistemom (ISARR-SP), ki omogoča spremljanje izvajanja strukturne politike s ciljem čim boljšega črpanja sredstev in čim hitreje odzivnosti na morebitne zaznane težave.

ISARR-SP, predstavlja informacijsko podporo za spremljanje in poročanje o izvajanju EPD in podpira ključne funkcije načrtovanja in poročanje na ravni programov in projektov, pri čemer slednji v primeru 2. PN in 3. PN predstavljajo agregacijo pogodb na ravni instrumentov. V programskem obdobju 2004-2006 je delovanje sistema ISARR-SP temeljilo na principu centralnega vnosa podatkov in izpisov poročil na SVLR, razen v primeru 3. PN in delno 2. PN (MDDSZ) kjer je KU neposredno (on-line) izvajal vnose podatkov ter PO, ki del certifikacije zahtevkov za povračilo in zahtevkov za plačilo izvajal ravno tako neposredno (on-line) na sistemu ISARR-SP.

Informacijski sistem ISARR-SP, je za spremljanje in poročanje o izvajanju EPD omogočal:

- podporo procesu javnih razpisov za dodeljevanje sredstev;
- zbiranje podatkov, zajetih pred odprtjem NRP, t.j. načrtovanih podatkov;
- prenos finančnega načrta na nivoju projekta iz sistema MFERAC
- spremljanje finančnih izplačil iz proračuna (povezava z računovodskim sistemom MF, MFERAC);
- vnos doseženih ciljev in aktivnosti;
- podporo izvajanju vračil
- vnos napovedi o izplačilih, zahtevkih za povračilo in zahtevkih za plačilo;
- uvoz podatkov na ravni končnega prejemnika v okviru 2. PN iz informacijskega sistema APZnet pri ZRSZ;
- vnos, registracijo, avtorizacijo in certifikacijo zahtevkov za povračilo;
- vnos in potrditev zahtevka za plačilo EU;
- izvoz podatkov v informacijski sistem PO (IS-PA);
- izpis mesečnega finančnega poročila in druge izpise preko modula za statusno poročanje;
- izpis dinamičnih – vrtljivih tabel iz modula za analizo podatkov (OLAP).

Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji določa, da bo za zbiranje in spremljanje podatkov o izvedenih aktivnostih ESS deloval poseben ESF modul. V letu 2006 so stekle aktivnosti za vzpostavitev ESF modula v okviru sistema ISARR-SP (šesti modul). V okviru prve faze, ki je bila izvedena v letu 2007, je bilo v sistemu ISARR-SP zgrajeno novo podatkovno skladišče za potrebe ESS, izdelane potrebne nadgradnje za uporabo podatkov v modulu za analizo podatkov (MAP) ter vzpostavljena povezava in redni elektronski prenos podatkov med informacijskim sistemom ZRSZ APZ.net in informacijskim sistemom ISARR-SP .

Izvedena je bila I. faza modula za vnos podatkov (MVP) v spletni tehnologiji. Z izgradnjo MVP je omogočen vnos potrebnih podatkov tudi ostalim institucijam, ki so vključene v izvajanje ESS in ne zagotavljajo potrebnih podatkov v elektronski obliki iz svojih informacijskih sistemov. V okviru MVP je vzpostavljena on-line povezava s centralnim registrom prebivalstva e-CRP.

V okviru informacijskega sistema ISARR-SP je bil zaključen prehod na valuto EUR in izvedena nadgradnja podatkovnega modela in nujne prilagoditve za spremljanje razvojnih programov v obdobju 2007-2013. V letu 2007 je bila izdelana projektna in investicijska dokumentacija za razvoj in vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP v triletnem obdobju, s čimer je vzpostavljeno ustrezno okolje za nemoteno delovanje in decentralizacijo uporabe sistema ISARR-SP v finančni perspektivi 2007-2013.

V januarju 2008 je bilo objavljeno javno naročilo za izbiro izvajalca za izvedbo triletnega projekta Razvoj in vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP. Z izbranim izvajalcem je bila pogodba podpisana konec meseca aprila 2008. V mesecu juniju je bila vzpostavljena organizacijska struktura za upravljanje s projektom ISARR-SP in potrjen podrobni operativni načrt za delo na projektu. V okviru projekta je bilo do konca leta 2008:

- realiziranih 41 zahtev – novih funkcionalnosti, v skupnem obsegu 531 človek/dni razvojnega dela,
- S 15. septembrom je stekla I. faza decentralizacije uporabe sistema ISARR-SP za prijavo listin (modul za vnos podatkov -ISARR-MVP).
- V sistem ISARR-SP je bilo vključenih preko 300 novih uporabnikov sistema. Večina uporabnikov je upravičencev (podjetij), ki dostopa do sistema ISARR-SP preko svetovnega spleta.
- Do meseca novembra 2008 je bil vzpostavljen proces priprave ZzP v finančni perspektivi 2007-2013, kjer je v okviru OP ROPI, OP RČV in OP RR avtoriziranih za cca 34 mio EUR.

V letu 2008 je bilo izvedenih 12 seminarjev za uporabo MVP in 1 seminar za uporabo modula za podporo izvajanju javnih razpisov (MJR). Seminarjev se je udeležilo skupaj 149 udeležencev in sicer iz SVLR, MJU, MDDSZ, ZRSZ, JSRK, MK, Slovenskega podjetniškega sklada, MG, ZRSS, RRA LUR, RRA Koroška, BSC Kranj, itd.

Seminarji potekajo v sodobno opremljeni računalniški učilnici, v trajanju 6 do 8 šolskih ur, ob prisotnosti predavatelja in asistenta. Udeleženci so prejeli gradivo in potrdilo o udeležbi.

Z mesecem julijem 2008 je začel delovati center za pomoč uporabnikom (CPU) sistema ISARR-SP, vzpostavljen je bil spletni portal (omogoča prijavo napak na informacijskem sistemu, vzdrževalnih zahtevkov, postavljanje vprašanj itd.), Uporabnikom je na voljo najnovejša uporabniška dokumentacija za delo s sistemom ISARR-SP, FAQ, gradi se baza znanja. CPU je dosegljiv na tel. št. 3009-815, vsak delovni dan, med 8.00 in 16.00 uro. Na portalu je bilo zabeleženih preko 450 dogodkov in obravnavano je bilo preko 1170 klicev.

V letu 2009 je potekalo intenzivno delo na projektu Razvoj in vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP, v okviru katerega je bilo v programskem obdobju:

- realiziranih novih 50 zahtev – funkcionalnosti, v skupnem obsegu 528 človek/dni razvojnega dela,
- vzpostavljen je bil redni elektronski prenos podatkov iz sistema ISARR-SP v informacijski sistem Organa za potrjevanje IS-PA,,
- V mesecu marcu 2009 je stekla II. faza decentralizacije uporabe sistema ISARR-SP – decentralizacija uporabe Modula za črpanje sredstev (MČS). Gre za aplikativno podporo procesu obdelavo zahtevkov za izplačilo iz proračuna RS (Zzl) in neposredno pripravo ZzP. Informacijska rešitev podpira delovni proces skrbnika projekta, kontrolorja in finančnega delavca na ministrstvih oz agentih.
- Izvedena je bila II. faza povezave sistema APZ.net pri ZRSZ in ISARR-SP za potrebe elektronskega prenosa podatkov za instrumente, ki jih kot agent izvaja ZRSZ.

- Izvedeno je bilo testiranje in uvoz listin v okviru tehnične pomoči za leti 2007 in 2008 iz sistema MFERAC.
- Izvedena je bila podpora prijavi avansov na ZzP (I. faza podpora predplačilom), itd.
- V sistem ISARR-SP je bilo vključenih preko 1000 novih uporabnikov sistema. Večina uporabnikov je upravičencev (podjetij), ki dostopa do sistema ISARR-SP preko svetovnega spleta.

V letu 2009 je bilo izvedenih 20 seminarjev za uporabo MVP in MČS. Seminarjev se je udeležilo skupaj 240 udeležencev. Nemoteno je potekalo delovanje Centra za pomoč uporabnikom sistema ISARR-SP. Na spletnem portalu je bilo zabeleženih preko 750 dogodkov, na telefonski številki CPU pa je bilo obravnavanih preko 2500 telefonskih klicev.

Vseskozi od podpisa pogodbe konec meseca aprila 2008 je bilo zagotovljeno tekoče vzdrževanje sistema ISARR-SP.

8.1.2 Kontrole po 4. členu Uredbe (ES) št. 438/2001

Izvajanje kontrol po 4. členu na način kot je predpisan v *Uredbi Komisije (ES) št. 438/2001* se je v slovenskem sistemu začelo z vzpostavitvijo sistema za črpanje strukturnih skladov v letu 2004. Kljub izobraževanju, so institucijam, vključenim v izvajanje strukturnih skladov, kontrole tudi v letu 2007 predstavljale probleme, vendar se je stanje izboljšalo. Proces usposabljanja ključnega ciljnega kadra za izvajanje kontrol traja namreč precej časa, čemur je OU posvečal posebno pozornost. Prav tako pa je bilo potrebno zaposliti nove ustrezno usposobljene kadre.

Vlada RS se je septembra 2006 seznanila z informacijo o stanju administrativne usposobljenosti udeležencev vključenih v črpanje sredstev EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 in Kohezijskega sklada EU v RS in sprejela sklep, da je potrebno izvajati dodatne zaposlitve za izvajanje strukturne politike.

Na področju izvajanja kontrol po 4. členu *Uredbe št. 438/2001* so bili v letu 2007 dodatno zaposleni novi kontrolorji. Kljub temu, pa je bilo še vedno čutiti pomanjkanje predvsem strokovno usposobljenega kadra. V ta namen so se kontrolorji udeleževali številnih izobraževanj tako doma kot v tujini in sicer predvsem specializiranih seminarjev s področja kontrol in javnih naročil. Kontrolorji so med seboj sodelovali ter izmenjevali izkušnje in znanje, prav tako so se redno udeleževali operativnih sestankov kar je dodatno pripomoglo h kvalitetnejšemu izvajanju kontrol. V letu 2007 je OU okrepili aktivnosti pri udeležencih vključenih v izvajanje EPD na področju izvajanja dodatnih vzorčnih kontrol na kraju samem za ESRR in ESS, kjer se je preverjala ustreznost izvajanja administrativnih kontrol, kontrol na kraju samem, revizijske sledi, arhiviranja dokumentacije, spoštovanja nacionalne in EU zakonodaje s področja javnih naročil, državnih pomoči, upravičenosti, informiranja in obveščanja javnost. OU je moral na podlagi vzorcev preveriti, ali so pregledi, določeni v 4. členu *Uredbe 438/2001*, izvršeni pred plačilom upravičencu. OU je izdal *Navodila o izvajanju kontrol na kraju samem po 4. členu Uredbe 438/2001* (za ESRR in ESS) z dne 13.7.2007, v katerih je opredeljeno, da morajo kontrole na kraju samem, ki jih je izvajal nosilec proračunske postavke zajemati najmanj 25% skupnih upravičenih stroškov na posameznem ukrepu, nastalih v preteklem koledarskem letu, z izjemo utemeljenih izjem. NPP-ji so OU sproti posredovali poročila o izvedenih kontrolah na kraju samem. KE OU je poročila pregledala in arhivirala ter po potrebi opravila dodatno kontrolo na kraju samem.

Izvajanje kontrol po 4. členu:

Izvajanje kontrol po 4. členu je potekalo kot del sistema notranjih kontrol, ki je moral biti vzpostavljen v vsaki instituciji, ki upravlja s sredstvi domačega proračuna, katerega del so tudi sredstva strukturnih skladov. Zagotovljeno je moralo biti, da je delovanje sistema, v skladu z obstoječimi EU in domačimi pravili in zakoni. Tako administrativne kontrole kot kontrole na kraju samem so se v skladu s predpisi izvajale v času trajanja projektov/programov.

Kontrolna enota NPP je bila odgovorna za izvajanje kontrol po 4. členu *Uredbe št. 438/2001*. Kontrolna enota je bila del sistema notranjih kontrol, ki je vzpostavljen v vsaki instituciji. Kontrolna enota je bila dolžna izvajati preverjanje dobave sofinanciranih izdelkov, izvedenih storitev in gradenj ter resničnosti izdatkov v času trajanja projekta. Preverjanje dobave sofinanciranih izdelkov, storitev in gradenj ter resničnost izdatkov je bilo potrebno izvajati neprestano, ves čas izvajanja. Kontrole so vključevale tudi skladnost izdatkov z ustrezno odločitvijo Komisije in ustreznimi nacionalnimi pravili in pravili Skupnosti.

Kontrole po 4. členu so bile v skladu z opredeljenimi postopki sestavljene iz dveh delov: iz administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem. Kontrole po 4. členu so se dokumentirale na kontrolnih listih. Kontrolni listi so vsebovali predmet in rezultat pregleda ter datum in podpis odgovorne osebe, ki je izvedla preverjanja. Kontrolna enota oz. kontrolor je z ugotovitvami seznanil vodjo NPP ter v primeru ugotovljenih nepravilnosti, odgovorno osebo za poročanje o nepravilnostih. Na zahtevo organa upravljanja, je kontrolna enota posredovala izpolnjene kontrolne liste ter izsledke opravljenih preverjanj.

a) Administrativne kontrole

Kontrolna enota je izvajala preverjanje tako, da je ob prejemu zahtevka za izplačilo/plačilo od končnega upravičenca najprej preverila zahtevek in vso spremljajočo dokumentacijo (račune, dobavnice, bančne garancije, poročilo o napredku, dnevna poročila, časovne preglednice). Kontrola je potekala na podlagi pregledovanja originalnih računov in dokazil o plačilu ter izračunov upravičenih stroškov projekta. Kontrolna enota je preverila skladnost izdatkov s sprejetim finančnim načrtom in pogodbo oziroma drugo pravno podlago. Na podlagi pregledovanja prejetih originalnih računov se je izvajala tudi kontrola za preprečitev dvojnega financiranja.

Administrativna kontrola je bila opravljena za vse izdatke. Vsak račun, ki ga je prejel NPP, je bil preverjen pred posredovanjem zahtevka za povračilo na PO

Kontrolna enota je zagotovila, da so bili rezultati pregledov podrobno dokumentirani. V ta namen je kontrolna enota pripravila kontrolne liste. Posamezni kontrolni listi so določali predmet in rezultat pregleda ter vključevali datum in podpis odgovorne osebe. Kontrolni listi so bili občasno ažurirani glede na izsledke preteklih preverjanj, ter po potrebi dopolnjeni ali skrajšani, s ciljem, da so bila opravljena preverjanja čim bolj učinkovita.

Pri izvedbi administrativnih kontrol je bilo potrebno preveriti, ali so se izplačila nanašala na obdobje upravičenosti, določeno v pogodbi ter na odobreni projekt/program; ali so bila uklajena s pogoji projekta/programa, ali so stroški, za katere se je zahtevalo povračilo iz strukturnih skladov, upravičeni skladno s pravili o upravičenosti stroškov ter določili v pogodbi, ali so vsi originalni računi preverjeni in pristni, pravilnost podporne dokumentacije, usklajenost s pravili državnih pomoči, okoljevarstvenimi pravili in pravili enakih možnosti, ali je bilo zadoščeno pravilom informiranja in obveščanja javnosti, usklajenost s pravili javnega naročanja.

Na podlagi izvedenega pregleda je kontrolna enota NPP odobrila zahtevek za povračilo s potrdilom o izvedeni kontroli (kot del zahtevka za povračilo). NPP je posredovala zahtevek za povračilo PO ter kopijo OU. V primeru 3. PN tudi PT.

Zahtevek za povračilo je moral biti izpolnjen skladno z navodili PO.

b) Kontrole na kraju samem

Kontrolne enote NPP so bile odgovorne za preglede na kraju samem, skladno s 4. členom Uredbe št. 438/2001. Najnižji odstotek pregledov na kraju samem ni smel biti nižji od 25% skupnih upravičenih stroškov v programskem obdobju, z izjemo jasno utemeljenih izjem (na primer: ukrepi z velikim številom majhnih projektov ali projekti, ki so takšne narave, da razen pregledane dokumentacije (administrativne kontrole), na kraju samem ni bilo na voljo nobenih dodatnih dokazov o projektu). V primeru velikega števila majhnih projektov, kar velja predvsem za ESS in ECUJS, je bilo potrebno zagotoviti preglede na kraju samem za vsaj 5% upravičenih izdatkov v programskem obdobju.

Kadar se pregledi na kraju samem niso opravljali za vsak projekt/program, je morala kontrolna enota pripraviti analizo tveganja oz. način izbire vzorca.

Priporočljivo je bilo, da se vsak projekt preveri na kraju samem vsaj enkrat v času celotnega projektnega cikla, da se zagotovi, da so navedeni izdatki resnično nastali in da se izdatki za blago, storitve in gradnje uporabljajo v namen, za katerega so bila dodeljena sredstva skladov. Vsak investicijski projekt je moral biti pregledan na kraju samem vsaj enkrat v programskem obdobju.

Vrsta pregledov in njihova intenzivnost je bila odvisna od narave aktivnosti in ravni zanesljivosti. Za vsako aktivnost je morala obstajati možnost, da je bila pregledana na kraju samem in splošni pristop je moral zagotoviti, da so vse aktivnosti deležne takšnih obiskov.

Pregledi in rezultati preverjanj so morali biti podrobno dokumentirani. V ta namen je moral NPP oziroma kontrolna enota pripraviti kontrolne liste. Izpolnjeni kontrolni listi so določali predmet in rezultat pregleda ter vključevali datum in podpis odgovorne osebe. Evidenco o opravljenih pregledih kontrol na kraju samem so lahko predstavljale tudi fotografije panojev, promocijski material, material iz izobraževalnih seminarjev in diplome o prisotnosti na določenem izobraževanju. Kontrole liste bilo je smotrno občasno ažurirati, ter jih glede na ugotovitve preteklih pregledov uskladiti. Ključno vlogo pri pripravi in ažuriranju kontrolnih listov so imele kontrolne enote, ki so lahko na podlagi preteklih izkušenj pomembno prispevale k zmanjšanju tveganja.

8.1.3 Metodologija in merila za izbiro projektov

Proces priprave in sprejemanja odločitev o izboru projektov/programov za ukrepe EPD 2004-2006 je bil predstavljen in potrjen na uvodnem sestanku NO dne 10.12.2003.

Za zagotavljanje transparentnosti sistema izvajanja EPD in čim boljše informiranosti potencialnih uporabnikov SS so bila merila za izbor posameznih projektov/programov predstavljena na srečanju članov NO že v prehodnem obdobju. NO pa je merila za vse tri PN potrdil na drugi seji konec leta 2004. Tako so bila podrobna merila objavljena kot priloga 2 k PD, kar je potrdil NO na 2. dopisni seji. Merila so se v času izvajanja EPD spreminjala glede na ugotovljene potrebe izvajanja strukturne politike po predhodnih potrditvah na NO. Tako oblikovana merila so bila vključena v področne javne razpise za izbor projektov, kar je prispevalo k transparentnosti izbora projektov in k zadostitvi priporočil iz revizij različnih revizijskih organov.

Na osnovi določil *Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturnih skladov v RS*, navodil OU in meril za izbor projektov/programov potrjenih na NO EPD, so PT pripravila predloge izvedbenih struktur ukrepov - ISU, ki so jih potrdili PS PT (PS je posvetovalno telo in zagotavlja medresorsko usklajevanje z namenom podpiranja sinergij in preprečevanja prekrivanja pri uporabi proračunskih sredstev na ravni posamezne PN EPD 2004-2006). PT so predloge ISU, v katerih so navedla na kakšen način se bodo dodeljevala sredstva, v kakšni višini sredstev glede na razpoložljiva sredstva in po kakšnih kriterijih izbora, ter kdo so končni upravičenci in kdo se lahko poteguje za sredstva, poslala OU, ki je z uporabo kontrolnih listov preveril skladnost predlaganih ISU z EPD, PD, HPN in proračunom ter izdal Ugotovitev o izpolnjevanju pogojev za izvajanje ukrepa, s katero je dovolil uporabo sredstev za namene, ki so bili navedeni v ISU.

V skladu z določili Uredbe (V. poglavje: Izbor in potrjevanje projektov) je izbor izvajal KU glede na vrsto instrumenta, OU pa je spremljal izvajanje preko:

- pregleda in odobritve izvedbenih struktur ukrepov ter zagotavljanja skladnosti predloga izvedbene strukture ukrepa z EPD, PD, HPN in proračunom,
- četrtletnih in letnih poročil, ki so jih posredovala PT,
- prejemanja poročil o nepravilnostih s strani PT in PO,
- priprave in posredovanja načrta za razdelitev sredstev strukturne politike MF za celotni EPD in sicer za celotno obdobje izvajanja EPD po letih, po NPP, po glavnih programih in proračunskih postavkah oziroma na način kot ga določi MF,
- NO.

8.1.4 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor (v nadaljevanju besedila NO) za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 je - v skladu z določili *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih - spremljal izvajanje EPD. Delovanje in ključne naloge NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 so opredeljene v 35. in 36. členu *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih.

V skladu s 6. poglavjem EPD RS za programsko obdobje 2004-2006, ki med drugim opredeljuje tudi odgovornosti in naloge OU, je NO za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 del ustreznega nadzornega sistema, ki preverja učinkovitost in kakovost izvajanja pomoči oziroma EPD.

V prehodnem obdobju, t.j. od političnega soglasja EK k EPD do uradne potrditve EPD s strani EK z *Odločbo Komisije 18/VI/2004* o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru Cilja 1 v Sloveniji, CCI 2003SI161DO001 – K(2004)2122 je OU 10.12.2003 sklical uvodni sestanek NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 z namenom potrditve PD. Ob upoštevanju načela uveljavljanja partnerstva so bili na uvodni sestanek NO vabljeni predstavniki Vlade RS, civilne družbe, ekonomskih in socialnih partnerjev, regionalnih in lokalnih oblasti ter EK. NO je obravnaval PD k EPD RS za programsko obdobje 2004-2006. V prehodnem obdobju se je NO sestal tudi na informativnem srečanju 24.3.2004, na katerem so bila predstavljena podrobnejša merila za izbor, na osnovi katerih končni upravičenci izbirajo posamezne projekte/programme.

Dne 6.6.2004 je Vlada RS sprejela Sklep o ustanovitvi, sestavi, organizaciji in nalogah NO EPD za programsko obdobje 2004-2006. S sklepom, na podlagi načela partnerstva, je bilo v NO imenovano 33 članov - predstavnikov ministrstev, vladnih služb, uradov, javnih agencij, gospodarskih, socialnih in regionalnih partnerjev, nevladnih organizacij in lokalnih skupnosti. Podrobnejše informacije o članih NO, nalogah in zapisniki sej NO so objavljeni na internetni strani: http://www.euskлади.si/predstavitev/aktivnosti/nadzorni_odbori/2004-2006/. S sklepom je bilo tudi določeno, da je predsednik NO vodja OU tj. Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Do 26.1.2005, ko je pričel veljati Odlok o ustanovitvi in delovnih področjih Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, se je Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko imenovala Služba Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj.

NO je imel v letu 2004 naslednje aktivnosti: od 10. do 15.6.2004 je potekala 1. dopisna seja NO, na kateri je bilo obravnavano PD. NO za izvajanje EPD je imel dne 13.7.2004 svoj ustanovni sestanek (1. redna seja NO), na katerem je formalno potrdil PD. O formalni potrditvi PD je OU obvestil EK, DG REGIO s pismom št. 3083-3/2003-304 dne 10.9.2004 in prejel potrditev EK REGIO/H D(2004) EB št. 11211 z dne 19.11.2004.

2. redna seja NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 je bila dne 26.11.2004. NO je potrdil Poslovnik NO za izvajanje EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 in obravnaval kazalnike za spremljanje izvajanja PD ter merila za izbor projektov/programov po ukrepih za 1., 2. in 3. PN.

NO je bil v letu 2005 sklican petkrat, dvakrat na redni seji in trikrat na dopisni seji: na 2. dopisni seji od 7. do 21.4.2005, 3. redni seji 7.6.2005 na Bledu, 3. dopisni seji od 10. do 21.10.2005, 4. redni seji 23.11.2005 v Radencih in 4. dopisni seji od 5. do 16.12.2005. Na 2. dopisni seji od 7. do 21.4.2005 je bila na osnovi sklepa 2. redne seje NO v letu 2004, sprejeta Priloga 1: Predlog podrobnejših kazalnikov za spremljanje izvajanja PD RS 2004-

2006 in Priloga 2: Merila za izbor projektov/programov financiranih iz sredstev strukturnih skladov v okviru EPD 2004-2006. Sprejeti prilogi kazalniki in merila sta se vključili kot dodatek k PD.

26. januarja 2005 je pričel veljati odlok o ustanovitvi in delovnih področjih Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Na 3. redni seji 7.6.2005 na Bledu je NO zaradi sprememb v organiziranosti ministrstev sprejel novo verzijo Poslovnika. Na junijski seji so bile obravnavane spremembe PD, kazalnikov in meril za 1. in 2. PN. Prav tako je NO proučil in odobril Letno poročilo 2004 o izvajanju EPD za programsko obdobje 2004-2006, ki ga je OU - po pooblastilu NO - posredoval EK do 30.6.2005. EK je o prejemu Letnega poročila obvestila OU dne 13.7.2005. Na poslano poročilo je OU prejel predloge EK za dopolnitev dne 2.9.2005 in poslal odgovor št. 3083-3/2003-404 dne 29.9.2005.

Na 3. dopisni seji od 10. do 21.10.2005 je bila - z namenom učinkovitejšega črpanja sredstev na 3. PN: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva - predlagana v potrditev prerazporeditev sredstev z ukrepa 3.5, na ukrep 3.1. Prerazporejanje sredstev med ukrepi je bilo nujno za usmerjanje sredstev v tiste ukrepe, ki imajo boljšo absorpcijsko sposobnost. Na seji so bile potrjene tudi spremembe PD za 2. PN: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje, za ukrepa 2.2 in 2.4, kjer se je dala prednost pri izboru izvajalcem v regijah z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti zaradi širitve izvajanja ukrepov 2. PN na območja strukturne brezposelnosti. Namen potrjenih sprememb PD na NO je sledil ciljem EPD, to je spodbujanju novih virov zaposlovanja ter ustvarjanje novih delovnih mest.

Na 4. redni seji dne 23.11.2005 v Radencih se je NO seznanil s finančnimi in vsebinskimi predstavitvami izvajanja EPD. NO je potrdil spremembe PD, kazalnikov in meril za 1. in 2. PN. Za nadaljnje učinkovitejše izvajanje EPD pa je bilo najpomembnejše, da se je NO seznanil s predlogom prenosa funkcij PT za ESRR in PT za ESS na OU, zaradi česar je bila decembra 2005 sklicana dopisna seja NO za potrditev predlaganih sprememb in dopolnitve EPD. Na rednih sejah NO so bili predstavljeni tudi primeri dobrih praks s strani končnih prejemnikov sredstev in OU je skušal upoštevati njihove težave pri pripravi in izvajanju projektov je OU pri pripravi poenostavitvev.

Na 4. dopisni seji od 5.12. do 16.12.2005 je NO potrdil spremembe in dopolnitve EPD, glede opredelitve pristojnosti in odgovornosti področja evropske strukturne politike v okviru SVLR, prenosa funkcij PT za ESRR in PT za ESS na OU in navedbo indikativne opredelitve KU (končni upravičenci v EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 so določeni indikativno). Ob spremembi EPD so se popravile tudi vrednosti v finančni tabeli za instrument FIUR in - skladno s svojimi dolžnostmi iz 34.(1)(g) člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*, je OU posodobil Tabelo državnih pomoči v EPD. Slovenija je dobila uradno potrditev spremembe EPD dne 8.8.2006 z *Odločbo Komisije 8/VIII/2006* o spremembi Odločbe C(2004)2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 K(2006)3673.

V letu 2006 sta bili dve seji NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006: 5. dopisna seja od 27.1.2006 do 10.2.2006 in 5. redna seja dne 7.6.2006 na Mokricah.

Na 5. dopisni seji NO od 27.1.2006 do 10.2. 2006 so bile potrjene spremembe in dopolnitve PD in Priloge 2: Merila za izbor projektov/programov financiranih iz sredstev strukturnih skladov v okviru EPD. MG je predlagalo spremembe zaradi učinkovitejšega črpanja sredstev ESRR, ki so prispevale k učinkovitejšemu izvajanju ukrepa 1.3.

Na 5. redni seji dne 7.6.2006 na Mokricah je NO potrdil Letno poročilo 2005 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006. Za ukrep 3.6 Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov pa je bila zaradi možnosti boljšega črpanja sredstev sprejeta finančna prerazporeditev sredstev na ukrep 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje. 26.6.2006 je OU -

po pooblastilu NO - posredoval Letno poročilo 2005 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 EK. Prav tako je OU 26.6.2006 posredoval EK Skupno obvestilo o prilagoditvi PD, ki je bilo potrjeno na 5. redni seji 7.6.2006 in 5. dopisni seji od 27.1. do 10.2.2006. EK je poslala Skupno potrdilo sprememb in prilagoditev PD št. 09330, ki ga je OU prejel 3.10.2006. Na poslano Letno poročilo 2005 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 je OU s strani EK prejel pripombe 1.9.2006 in 26.9.2006 poslal odgovor, v katerem so bile pripombe pojasnjene. EK je v dopisu št. 01143 7.2.2007 OU obvestila, da v letu 2006 ni bilo potrebno izvesti formalnega letnega sestanka za ponovni pregled izvajanja pomoči v letu 2005.

V letu 2007 je bila organizirana 6. redna seja NO EPD 2004-2006, ki je bila 13.6.2007 v Novi Gorici.

Na 6. redni seji 13.6.2007 v Novi Gorici je NO potrdil Letno poročilo 2006 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006. Potrdile so se spremembe PD, Priloga 2: Merila za izbor projektov/programov, financiranih iz sredstev strukturnih skladov v okviru EPD 2004-2006, ki jih je predlagalo MG in Priloga 1: Podrobnejši kazalniki za spremljanje izvajanja PD RS 2004-2006, ki jih je predlagalo Ministrstvo za šolstvo in šport. Na NO v Novi Gorici je bila k Letnemu poročilu 2006 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 priložena tudi brošura Primeri dobrih praks. Brošura *Primeri dobrih praks* se nahaja na internetni strani v zavihku Publikacije/Letna poročila/ EPD/LP 2006: http://www.euskladi.si/publikacije/letna_porocila/

Dne 28.6.2007 je OU po pooblastilu NO posredoval Letno poročilo 2006 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 EK. Na poslano poročilo je OU s strani EK prejel pripombe 1.10.2007 (dopis št. 3083-10/2007-17) in je 5.11.2007 poslal odgovor (dopis št. 3083-10/2007-18), v katerem so bile pripombe pojasnjene. Službe EK so Letno poročilo 2006 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 pozitivno ocenile, saj je OU posredoval zahtevane dodatne informacije in pojasnila, ki so bila obravnavana na formalnem letnem sestanku z EK 5.12.2007 v Ljubljani v skladu s 34. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih. Prav tako je OU 28.6.2007 posredoval EK Obvestilo o prilagoditvi PD, ki je bilo potrjeno na 6. redni seji 13.6.2007 (dopis št. 3083-8/2007-4). EK je dne 13.11.2007 poslala Potrdilo sprememb in prilagoditev PD (2003SI161DO001 SPD – modified PC – št. 3083-10/2007-19).

V letu 2008 so bile organizirane tri seje NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006.

Na 7. redni seji dne 29.5.2008 v Ljubljani je NO potrdil Letno poročilo 2007 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006. Potrdile so se spremembe PD za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 v finančnih tabelah za 1., 2. in 3. PN in vsebinske spremembe v okviru 2. PN: Znanje, razvoj človeških virov. 6.6.2008 je OU posredoval EK Obvestilo o prilagoditvi PD, ki je bilo potrjeno na 7. redni seji 29.5.2008 (dopis št. 3083-10/2007-32 z dne 4.6.2008). EK je dne 6.6.2008 prejela Obvestilo o prilagoditvi PD, na katerega je EK dne 18.6.2008 poslala Potrdilo sprememb in prilagoditev PD št. 06765. 26.6.2008 je OU po pooblastilu NO posredoval Letno poročilo za leto 2007 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 EK (dopis št. 3083-10/2007-38 z dne 20.6.2008). Na poslano poročilo je OU s strani EK prejel pripombe 18.8.2008 (dopis št. 3083-10/2007- 56) in OU je dne 29.9.2008 poslal odgovor (dopis št. 3083-10/2007-79 z dne 23.9.2008), v katerem so bile pripombe pojasnjene. Službe Komisije so Letno poročilo 2007 o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 pozitivno ocenile, saj je OU posredoval zahtevane dodatne informacije in pojasnila, ki so bila obravnavana na formalnem letnem sestanku z EK 27. novembra 2008 v Ljubljani v skladu s 34. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih.

NO je na svoji 6. dopisni seji, ki je trajala od 8. do 22.12.2008 potrdil spremembe PD za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 v finančnih tabelah za 1., 2. in 3. PN. 23.12.2008 je OU posredoval EK Obvestilo o prilagoditvi PD, ki je bilo potrjeno na 6. dopisni seji od 8. do 22.12.2008 (dopis št. 3083-10/2007-140 z dne 22.12.2008). 16.2.2009 je EK v dopisu št. 001449 sporočila, da finančne tabele v PD niso konsistentne z EPD finančnim načrtom iz *Odločbe Komisije C(2006)2122*, saj je zaradi preseženih razpoložljivih sredstev v okviru sklada FIUR finančne tabele EPD prišlo pri 3. PN do razlike v finančni tabeli PD zaradi prenosov sredstev med ukrepoma 3.6. in 3.7. Skupni javni stroški za 1., 2. in 4. PN pa so bili v skladu z *Odločbe Komisije C(2006)2122*.

OU je dne 9.12.2008 prejel pismo Stalnega predstavništva RS pri EU, v katerem EK v dopisu št. 011651 obvešča države članice o svoji pripravljenosti za upoštevanje razlogov posameznih držav članic, ki so nastali kot posledica finančne krize, za podaljšanje datuma upravičenosti izdatkov do 30.6.2009.

Na 7. dopisni seji NO, ki je trajala od 10. do 23.12.2008, je NO podal soglasje k prošnji OU za podaljšanje datuma upravičenosti izdatkov do 30.6.2009. OU je o tem obvestil EK v dopisu dne 23.12.2008 (št. dopisa 3083-10/2007-125). EK je dne 18.2.2009 posredovala *Odločbo Komisije 18/II/2009* o spremembi *Odločbe C(2004)2122* glede podaljšanja končnega datuma za upravičenost izdatkov na podlagi EPD v okviru cilja 1 v Sloveniji 2003SI161DO001 C(2009)1126.

V prvi polovici leta 2009 je bila organizirana ena dopisna seja NO EPD RS za programsko obdobje 2004-2006.

NO je na svoji 8. dopisni seji, ki je trajala od 25.5.2009 do 8.6.2009, potrdil spremembe PD za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 v finančnih tabelah za 1., 2. in 3. PN. 11.6.2009 je OU posredoval EK Obvestilo o prilagoditvi PD, ki je bilo potrjeno na 8. dopisni seji (dopis št. 3083-10/2007-221 z dne 11.6.2009). 1.7.2009 je EK v dopisu št. 05448 z dne 1.7.2009-2003SI161DO001 SPD - Potrdilo sprememb in prilagoditev PD - potrdila podaljšanje datuma upravičenosti izdatkov v PD do 30.6.2009 in da je Programsko dopolnilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 v skladu z 18. členom (tretjim odstavkom) *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999 z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih* ter konsistentno z EPD in finančnim načrtom iz *Odločbe Komisije C(2006)2122*.

8.2 Povzetek vseh znatnih težav, ki so se pojavile pri upravljanju pomoči in vseh sprejetih ukrepov

V letu 2004 je OU izvedel tudi **analizo na področju** kadrovske pokritosti in potreb po usposabljanju zaposlenih v institucijah vključenih v izvajanje aktivnosti na področju strukturnih skladov. Pomembne ugotovitve iz teh analiz so pokazale, da je bilo potrebno predvsem na Uradu RS za nadzor proračuna in Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve kadrovske okrepiti službe, ki so se ukvarjale z izvajanjem EPD in se je tako povečala administrativna usposobljenost. Dodatno je analiza pokazala, da je bila funkcija izvajanja kontrol namenskosti in upravičenosti izdatkov sofinanciranih s strani EU proračuna (kontrola po 4. členu *Uredbe 438/2001*) pri vseh nosilcih proračunskih postavk kadrovske podhranjena, kar je posledično predstavljalo ozko grlo pri pripravi zahtevkov za povračilo s strani ministrstev in je predstavljalo tveganje za počasno izstavljanje zahtevkov za plačilo Evropski komisiji. Zato je bilo nujno, da so ministrstva in službe vključene v izvajanje strukturnih skladov izvedle že sprejete zaposlitvene načrte, okrepile ključne funkcije, predvsem na področju kontrol in pri tem maksimizirale možnosti, ki jih omogoča tehnična pomoč EPD, tako pri zaposlovanju, kot tudi pri izobraževanju te cilne skupine zaposlenih. Z namenom, da zaposleni izmenjavajo izkušnje pri svojem delu, ter da se usklajuje pristope pri izvajanju kontrol, je organ upravljanja konec leta 2004 ustanovil delovno skupino za izvajanje kontrol po 4. členu, kjer so se usklajevala ključna vprašanja, s katerimi so se srečevali zaposleni na tem področju .

Izvedbene strukture posameznih ukrepov so bile v primeru ESRR in ESS potrjene s strani OU v aprilu 2004, EKUJS in FIUR pa v juniju 2004. Dejansko je to pomenilo, da so vsebinsko posameznih instrumentov ministrstva dokončno dorekla sorazmerno pozno. Posledično je bil zaznan velik časovni pritisk na institucije pri izvajanju naslednjih faz implementacije:

- potrjevanje instrumentov s strani programskih svetov,
- potrjevanje izvedbenih struktur ukrepov s strani OU,
- zagotavljanje spremljanja z informacijskim sistemom ISARR-SP (načrtovani podatki),
- odpiranje projektov EPD v okviru evidenčnih projektov (proračun),
- priprava posameznih navodil in obrazcev,
- priprava zahtevkov za povračilo (usklajevanje navodil in obrazcev, razumevanja ravni projektov,...).

Dodatne izzive so institucijam predstavljale še posebno naslednje naloge:

- vzpostavitev kontrolnih enot za izvedbo kontrol po 4. členu *Uredbe 438/2001*,
- samo izvajanje kontrol, še posebej ugotavljanje upravičenosti posameznih stroškov in njihovo dokazovanje,
- hkratno upoštevanje EU zakonodaje ter slovenske zakonodaje na področju finančnega poslovanja (predvsem glede pravil izvrševanja proračuna) in
- vzpostavitev informacijskega sistema za spremljanje in poročanje.

OU je junija leta 2004 **izdal Navodilo OU za sistem upravljanja in nadzora strukturnih skladov v RS**, novembra leta 2004 pa **Navodilo za beleženje sprememb v sistemu upravljanja in nadzora**, preko katerega na organu upravljanja spremljamo vse spremembe sistemov.

Skladno z *Uredbo o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v RS ter Usmeritve za poročanje o nepravilnostih za Kohezijski sklad in strukturne sklade* (izdal MF-UNP, junij 2004), so vse institucije, ki so upravljale s strukturnimi skladi bile dolžne vzpostaviti sistem za odkrivanje, poročanje in obravnavanje nepravilnosti. Organ upravljanja

je tako v letu 2004 prejel poročila o nepravilnostih, iz katerih je bilo razvidno, da nepravilnosti niso bile odkrite.

Organ upravljanja je začel **tekoče spremljati finančno implementacijo EPD** (v letu 2004 je bilo vzpostavljeno četrtletno finančno in fizično poročanje organu upravljanja, od januarja meseca 2005 pa mesečno finančno poročanje vseh institucij organu upravljanja). Kjer je OU zaznal odstopanja, ki bi lahko imela za posledico neučinkovito ali nepravilno črpanje, je institucijo opozoril in spremljal ali so ukrepi, ki jih je relevantna institucija povzela za odpravo tveganja, ustrezni.

V letu 2005 je bil opazen precejšen napredek tako pri dodeljevanju sredstev v smislu doseganja ciljev, kakor tudi pri izboljšanju administrativne absorpcijske sposobnosti. **NO je potrdil spremembo EPD**, s katero je bila odpravljena ena raven koordinacije – posredniško telo za Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad, kar je omogočilo bolj aktivno upravljanje ter vsaj do neke mere izboljšalo pretok informacij in olajšalo reševanje problemov. Na ta način se je postopoma povečala odzivnost, učinkovitost in transparentnost celotnega sistema, kar se je odrazilo tudi v večji sposobnosti črpanja EU sredstev.

Kljub izobraževanju v letu 2004, so institucijam, vključenim v izvajanje strukturnih skladov, **kontrole tudi v letu 2005 predstavljale probleme**. Proces usposabljanja ključnega ciljnega kadra za izvajanje kontrol traja namreč precej časa. Ker se je izvajanje šele dobro začelo, so se ministrstva srečevala z **vrsto vprašanj, na katera ni bilo enostavnih odgovorov**, ampak je bilo potrebno intenzivno študiranje zakonodaje ter dnevno iskanje zakonskih rešitev. Na predlog OU, je Vlada RS v maju 2005 sprejela sklep, da je ena izmed prioritarnih nalog države za učinkovitejše črpanje sredstev SS ta, da tej ciljni skupini zaposlenih v največji možni meri omogoči ustrezna usposabljanja ter da v najkrajšem možnem času poveča obseg zaposlenih, kjer je to potrebno, kar je tudi pomemben element za rešitev relativno nizke administrativne usposobljenosti v RS.

V letu 2005 je OU **uvedel poročanje PT** in sicer: mesečno o finančnem napredku izvajanja strukturnih skladov (mesečna Poročila o realizaciji EPD 2004-2006) z napovedmi realizacije do konca leta in četrtletno o fizičnem napredku pri projektih/programih. **OU je vodil tedenske operative sestanke** s predstavniki vseh, v izvajanje strukturnih skladov vključenih ministrstev, da so se sproti reševala odprta vprašanja o izvajanju strukturnih skladov. K temu je prispevalo tudi neposredno usklajevanje in intervencije s strani pristojnih ministrov, katerih srečanja in reševanje operativnih problemov je potekalo na tedenski ravni.

Ne glede na bistveno izboljšanje izvajanja strukturnih skladov v letu 2005, pa je RS še vedno **ugotavljala določene težave**, ki so bile tudi vzrok za zaostajanje izplačil:

- institucijam, vključenim v implementacijo strukturnih skladov, je predstavljalo probleme predvsem izvajanje kontrol po 4. členu *Uredbe 438/2001*,
- ugotavljanje upravičenosti posameznih stroškov in njihovo dokazovanje,
- hkratno upoštevanje EU zakonodaje ter slovenske zakonodaje na področju finančnega poslovanja,
- pomanjkanje zadostnega števila strokovno usposobljenega kadra, kar je tudi pomemben element za relativno nizko administrativno usposobljenost v RS,
- zelo razvejan obstoječi sistem izvajanja strukturnih skladov, ki vključuje veliko institucij (OU, PT, NPP, KU), kar otežuje in upočasnjuje koordinacijo med njimi.

Za doseganje uspešnejšega črpanja sredstev na področju strukturne politike je SVLR že v začetku leta 2005 pripravila **poročilo za vlado o stanju črpanja sredstev v letu 2004**, v katerem je navedla tudi ključne razloge: zakaj v letu 2004 ni prišlo do povračil iz EU proračuna ter kateri so glavni razlogi za relativno počasno posredovanje ZZP na PO. Prav tako je pripravila izčrpno analizo števila zaposlenih na področju izvajanja strukturnih skladov, s ciljem pregleda dinamike zaposlovanja v letih 2004 in 2005. Na podlagi tega je oblikovala ugotovitve, ali so posamezne institucije, vključene v implementacijo strukturnih

skladov, dosegle potrebno število kadra, kot je bilo opredeljeno v Skupnem kadrovskem načrtu v septembru 2003 ter v kolikor ta cilj še ni bil dosežen, ali bodo nove zaposlitve realizirane, skladno z ocenami, do konca leta 2005.

Na podlagi omenjenega poročila je Vlada RS v začetku marca 2005, kasneje pa še maja in julija, **sprejela paket vladnih sklepov, katerih namen je bil hitrejše in učinkovitejše črpanje sredstev iz EU proračuna**, kar se je odrazilo na izrazitem povečanju aktivnosti pri izvajanju EPD v letu 2005, ki se posledično odražajo na izboljššanem črpanju.

Ta rezultat je posledica:

- intenzivnega usposabljanja kadrov (kar je podrobneje opisano v prilogi 4): organizirana so bila različna usposabljanja za zaposlene na ministrstvih v skladu s *Programom usposabljanja in izpopolnjevanja javnih uslužbencev* na področju evropskih zadev v obdobju 2005-2007 kot tudi za KU oziroma izvajalce javnih razpisov, s ciljem čim boljšega načrtovanja projektov in zagotovitve jasnih in transparentnih izvedbenih instrumentov,
- dodatnega zaposlovanja na področju kontrol po 4. členu: v ta namen je aktivno potekalo zaposlovanje, financirano iz sredstev tehnične pomoči,
- okrepljenega sodelovanja med SVLR in resornimi ministrstvi (organizacija tedenskih operativnih sestankov predstavnikov vseh sodelujočih ministrstev v izvajanju strukturnih skladov),
- vedno boljše pripravljenih instrumentov, transparentnih in jasnejših navodil in usmeritev, natančneje definiranih upravičenih stroškov in boljše promocije in informiranja, posebej pa še usposobljenosti institucij, vključenih v izvedbo,
- začetka aktivnosti v smislu poenostavitve sistema izvajanja strukturnih skladov, s ciljem zagotoviti aktivnejše upravljanje strukturnih skladov na ravni posameznih instrumentov. Gre za zelo obsežen projekt, ki je povezan tako z evropsko kot domačo zakonodajo.

Na seji NO v juniju 2005 je bil predstavljen in potrjen nov instrument na ukrepu 1.3 - Neposredne spodbude za investicijske projekte MSP. Glavni razlog za uvedbo je bil pospešiti izvajanje EPD in črpanje strukturnih sredstev - na področju podjetništva in konkurenčnosti z uvedbo javnega razpisa za MSP.

Konec oktobra 2005 pa je NO potrdil **spremembo v prerazporeditvi sredstev med ukrepoma** 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov in 3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov. Ukrepi 3.5 spodbujajo zaščito slovenskih živil, vendar pa se zaradi počasnega razvoja, dolgotrajnega procesa pri postopku od priprave specifikacije do registracije, sistem ni razvijal v okviru pričakovanj. Kljub povečanemu zanimanju za tovrstno zaščito in organiziranje skupin proizvajalcev, so zaradi majhnega števila vlog na javnih razpisih sredstva ostala nedodeljena. Glede na vsebinsko podobnost ukrepa 3.1 in 3.5 se je del sredstev iz ukrepa 3.5 prerazporedil na ukrep 3.1.

Kljub bistvenemu izboljššanju črpanja sredstev v letu 2005, je bilo potrebno sprejeti dodatne ukrepe za **optimizacijo črpanja sredstev** s prerazporeditvami in dodelitvijo dodatnih pravic porabe. V strateškem interesu Slovenije je namreč bilo, da čim večji del razpoložljivih sredstev uporabi že v obdobju pred začetkom nove finančne perspektive. To je bilo utemeljeno tako v finančnem smislu kot v razvojnem smislu (razpoložljiva sredstva je bilo smiselno čim prej uporabiti v razvojne namene). Navedeno pa je pomenilo, da je bilo potrebno dodatna sredstva razpisati čim prej, tako da so lahko prejemniki sredstev zagotovili ustrezno kvaliteto prijav in posledično tudi učinkov dodeljenih sredstev.

Tako so bile v začetku leta 2006 - **na osnovi podrobne finančne in vsebinske analize instrumentov** - posameznim nosilcem proračunskih postavk povečane pravice porabe v skupni višini približno 15% in to za usmeritev na tista področja, kjer so bili projekti

pripravljeni in sposobni hitre in učinkovite izvedbe in pomenijo prioriteto v smislu doseganja ciljev razvoja Slovenije v okviru strukturnih skladov.

Izvajanje SS v letu 2006 je bilo uspešno, saj so bila **razpisana in dodeljena vsa razpoložljiva sredstva v okviru EPD 2004-2006**, bistveno pa so se povečala tudi izplačila iz proračuna in priprava zahtevkov za povračilo.

V želji po čim boljšen črpanju sredstev EPD, je **NO na 5. redni seji junija 2006 potrdil spremembo PD v finančni tabeli**, na prerazporeditvi sredstev, med ukrepom 3.6 Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov in 3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje. Na ukrepu 3.6 so namreč iz 3. javnega razpisa ostala nedodeljena sredstva.

Na osnovi analiz, opravljenih v letu 2006, pa je OU še vedno ugotavljal **določene težave pri izvajanju SS in sicer:**

- institucijam, vključenim v izvajanje SS, še vedno predstavlja probleme izvajanje kontrol po 4. členu *Uredbe 438/2001*;
- hkratno upoštevanje EU zakonodaje ter slovenske zakonodaje na področju finančnega poslovanja;
- pomanjkanje zadostnega števila strokovno usposobljenega kadra ter velika fluktuacija kadra v ministrstvih vključenih v izvajanje SS;
- sistem ISARR-SP še vedno ni podpiral vseh funkcij načrtovanja in poročanja na ravni programov in projektov.

Za reševanje ugotovljenih težav in v izogib morebitnim novim, pa so bile v letu 2006 izvajane številne aktivnosti, in sicer:

- redni tedenski sestanki na operativni ravni - aktivno reševanje vseh odprtih težav pri izvajanju;
- redni tedenski sestanki ministrov, vključenih v izvajanje - intervencijsko in fleksibilno izvajanje vseh aktivnosti in sprotno spremljanje napredka pri črpanju;
- tedensko spremljanje stanja plačil in posredovanih zahtevkov za plačila iz EU s strani PO in poročanje na operativni in ministrski ravni;
- mesečno spremljanje stanja izvajanja s strani OU in poročanje pristojnim ministrom ter predsedniku vlade;
- določanje skrajnih rokov za sklepanje pogodb, plačila in posredovanje ZZP s ciljem pospeševanja aktivnosti;
- zaveza ministrstev, da dosledno uporabljajo finančna zavarovanja za resnost izvedbe del pri pogodbah;
- številna izobraževanja kadrov doma in v tujini,
- dodatno zaposlovanje na področju kontrol v okviru TP;
- priprava transparentnih in jasnejših navodil ter usmeritev;
- boljša promocija in informiranje o strukturnih skladih.

Kot pozitiven ukrep pri izvajanju SS so bile uvedene **poenostavitve** - skrajšanje postopkov pri potrjevanju ISU na PS, ki so prispevale k optimizaciji postopkov znotraj sistema.

V skladu z izkušnjami pri črpanju sredstev strukturnih skladov je Slovenija ugotovila, da je izboljšanje izvajanja strukturnih skladov mogoče doseči s poenostavitvami sistema. Z odpravo ravni koordinacije, ki jo je izvedla Slovenija v letu 2006, ko je prenesla funkcijo PT za ESRR in ESS na OU, (funkcije MKGP kot PT so ostale enake) je bila odpravljena ena stopnica v hierarhiji odločanja in izvajanja, kar je prispevalo k bolj učinkovitemu in hitrejšemu delu, saj je bila tako vzpostavljena neposredna povezava med OU in NPP, kar pa je zagotavljalo aktivnejšo upravljanje strukturnih skladov na ravni posameznih instrumentov.

Tako je OU v letu 2007 predlagal poenostavitev postopkov pri potrjevanju predlogov ISU na PS za 1. PN in 2. PN:

- z namenom pospešiti postopke pri delu PS so člani PS ESRR na seji dne 23.2.2007 pooblastili predsednika PS ESRR, da v njihovem imenu opravlja naloge v delu, ki se anašajo na: potrjevanje sprememb matičnih in finančnih podatkov na posameznih projektih in potrjevanje sprememb vsebinskega in finančnega dela ISU,

- člani PS ESS pa so na seji dne 22.5.2007 (sprememba, zaradi poenotenja dela obeh PS, 18.10.2007) pooblastili predsednika PS ESS, da v njihovem imenu opravlja naloge v delu, ki se nanašajo na: potrjevanje sprememb ISU vsebinske narave in finančne narave, potrjevanje liste izbranih projektov oz. izvajalcev izvedenih javnih razpisov, po potrebi pa lahko predsednik za potrjevanje pomembnih vsebinskih sprememb skliče tudi redno sejo PS ESS.

OU se je vseskozi zavedal, da je osnovna naloga NO v prvem obdobju koriščenja sredstev SS, **spremljanje izvajanja in napredka pri črpanju sredstev EPD**. V želji po čim večji transparentnosti in informiranju partnerjev, je le-tem podrobno poročal na nivoju ukrepov v okviru sestankov EPD. Hkrati z napredkom izvajanja, so bile predstavitve, poleg finančnega dela, podprte tudi s **konkretno doseženimi cilji**. OU je vedno pripravil pisno gradivo, ki je omogočalo članom vpogled v potek izvajanja in možnost razprave.

Z namenom približati izvajanje strukturnih skladov članom NO, je OU skrbno izbral lokacijo za sejo NO, da so člani videli in obiskali čim več sofinanciranih projektov iz sredstev v okviru vseh 3. PN EPD. Predstavitve sofinanciranih projektov je bila izvedena s strani končnih prejemnikov sredstev, ki so NO seznanili tudi z vsemi problemi s katerimi so se srečevali pri izvedbi projektov, kar je bilo vodilo OU, da išče poenostavitve v okviru izvajanja SS

Za NO leta 2007 pa je OU zbral rezultate sofinanciranja v obliki gradiva *Primeri dobre prakse*, kjer je prikazal, da so sredstva strukturnih skladov v Sloveniji že prispevala k izvedbi projektov, ki se sicer najverjetneje ne bi realizirali. Tako opravljene analize kažejo, da je bila splošna strateška usmerjenost EPD prava, kar velja tako na ravni ministrstev kot tudi pri odzivih partnerjev - članov NO.

Načrti za prihodnje izvajanje so se v letu 2007 nanašali na zaključevanje obstoječih projektov in programov in na zaključevanje programskega obdobja 2004-2006. Tako je OU marca 2007 pripravil *Navodila za zaključevanje projektov/programov in hranjenje dokumentacije* in novembra še *Navodila organa upravljanja za spremljanje aktivnosti v zvezi s projekti 5 let po zaključku pomoči*.

Izvajanje SS v letu 2008 je bilo - po oceni OU, uspešno in brez večjih težav, saj je bilo zaradi overcommitmentov, razpisanih in dodeljenih sredstev, podpisanih pogodb kot tudi izplačil iz državnega proračuna za več kot 100%, pospešila pa se je tudi priprava zahtevkov za povračilo, ki so bili poslani na PO in certificiranje le-teh.

OU je, v sodelovanju z ministrstvi, mesečno še vedno pripravljajl podatke in spremljal napredek, ki je bil v zadnjih mesecih leta 2008 sicer konstanten. Napredek je OU spremljal na petih nivojih, to je glede na razpisana sredstva, dodeljena sredstva, podpisane pogodbe, izplačila iz državnega proračuna in glede na zahtevke, ki so jih posamezna ministrstva posredovala na PO. Do konca leta 2008 so bili v RS, s pomočjo sredstev SS realizirani številni projekti, za katere je gotovo, da brez pomoči EU ne bi bili realizirani in med njimi so tudi taki, ki so podlaga za nove instrumente, ki bi jih želeli uvesti v novi finančni perspektivi, kar je posebnega pomena, da z aktivnostmi nadaljujemo, predvsem glede na gospodarsko in finančno krizo, v kateri se trenutno nahajamo.

V želji po čimboljšem črpanju sredstev SS, so bile v maju in decembru 2008 na NO potrjene spremembe finančnih tabel v PD. Izvedene so bile prerazporeditve sredstev med ukrepi znotraj vseh treh prednostnih nalog.

Že v letu 2008 so se družbenoekonomski pogoji v Republiki Sloveniji bistveno spremenili, s tem pa se je bistveno povečala stopnja tveganja v zvezi z izvajanjem projektov iz programskega obdobja 2004-2006.

Z namenom zagotovitve boljših pogojev za zaključevanje na vseh izvedbenih ravneh strukturne politike za programsko obdobje 2004–2006, je bila ponujena možnost EK za odobritev podaljšanja datuma upravičenosti izdatkov do 30.6.2009 zelo dobrodošla. Kljub temu, da smo v Sloveniji začeli s pripravami na zaključevanje programskega obdobja 2004-2006 že v letu 2007, smo se v začetku leta 2009 soočili z določenimi težavami.

V obdobju zaključevanja programskega obdobja 2004-2006 sta se vzporedno izvajali obe programski obdobji, kar je časovno zelo močno angažiralo zaposlene, enako vpete v obe programski obdobji, OU namreč ni zaposloval dodatnih kadrov za namen zaključevanja. Še posebej je v primeru zaključevanja ponovno izbil problem velike fluktuacije kadra v začetku programskega obdobja 2004-2006, saj so se na projektih menjavali skrbniki pogodb... Zato je OU na delovni skupini za zaključevanje podrobneje predstavljal vsebino zaključnega poročila, pripravil seznam najpogostejših vprašanj in odgovorov, organiziral bilateralne sestanke z ministrstvi, kjer se je obravnavala specifična posameznega sklada, saj je bilo potrebno upoštevati določen odstotek fleksibilnosti glede na postopke, ki so se izvajali na ravni posameznega sklada med izvajanjem EPD, ministrstvom pa je tudi – s svojimi izkušnjami, priskočil na pomoč pri pripravi zaključnih poročil. Po predhodno pripravljenih kontrolnih listih je OU enotno pregledoval prejeta zaključna poročila, svetoval in jih usklajeval z NPP in informacijskim sistemom.

Glede na to, da je uvodni tekst izdanih navodil za zaključevanje fiksni in sledi smernicam ter določilom uredbe, je OU oblikoval tudi dodatek, kot fleksibilni del osnovnih navodil, ki se je dopolnjeval glede na nova spoznanja in nove informacije posredovane s strani EK.

Ministrstva je OU posebej opozarjal na identificirane težave pri zaključevanju in na enotno reševanje le-teh:

- ko je šlo za dodatne pravice porabe: je bila oblikovana lista projektov po ministrstvih in se je spreminjala glede na ugotovitve možnosti realizacije povračil iz posameznih skladov za projekte, ki so bili potrjeni v okviru posameznih dodatnih pravic porabe.
- OU je, v smislu dobrega finančnega upravljanja, že pred iztekom obdobja upravičenosti, ob podrobnem spremljanju izvajanja EPD, izločil projekte, kjer so bile ugotovljene nepravilnosti.
- Na podlagi opravljenih revizij, je bilo potrebno dosledno upoštevati priporočila in uskladiti korekcije na projektih.
- Pri finančnih podatkih pa smo se soočili s problemom, ki izhaja iz preračuna tolarjev v evre, kjer so se na drugi decimalki še vedno pojavljala odstopanja. Pri tem je bila rešitev v tem, da smo, v sodelovanju s PO, v informacijskem sistemu popravili ta odstopanja.
- Neenoten prikaz kazalnikov učinka in rezultata: pri enem projektu je lahko en kazalnik predstavljen kot kazalnik učinka, pri drugem projektu pa je predstavljen kot kazalnik rezultata. Izvedli smo administrativno prilagoditev in popravek zato, da je prikaz usklajen in smo ga poenotili za vse projekte, saj je na ta način tudi lažje obrazložiti, da so bili kazalniki učinka doseženi in s tem dosežen tudi cilj projekta in
- posvetili smo posebno pozornost obrazložitvam pri projektih kjer kazalniki niso bili doseženi oziroma so bili preseženi.

Za končno prilagoditev finančnih vrednosti dejanski realizaciji in planirani vrednosti EPD 2004-2006, pa je OU na dopisni seji NO v začetku junija 2009 še potrdil spremembo PD.

V letu 2010 je bil sklican NO EPD 2004-2006, da potrdi Končno poročilo o izvajanju EPD za programsko obdobje 2004-2006 in skupaj s PO in UNP, do 30.9.2010 posreduje zaključne dokumente na EK.

8.2.1 Odzivi na pripombe ali priporočila za prilagoditve (člen 34(2)), ki jih je dala Komisija po letnih pregledovalnih sestankih

Letna poročila o izvajanju EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 predstavljajo celosten prikaz izvajanja strukturnih skladov v posameznem letu ter skupni primerjalni prikaz izvajanja strukturnih skladov od začetka izvajanja projektov/programov maja 2004, pa do konca obdobja upravičenih izdatkov.

V skladu s 34.(2) členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*, sta EK in OU, ob predložitvi vsakega letnega poročila, pregledala glavne rezultate izvajanja EPD. Skupna analiza rezultatov pa se je izvajala v obliki letnih sestankov na katerih so sodelovali OU, PO in predstavniki ministrstev vključenih v izvajanje SS.

Službe EK so letna poročila EPD za posamezna leta pozitivno ocenile, OU pa je EK vedno poslal zahtevane dodatne informacije in pojasnila ter pri izvajanju EPD oz. pri poročanju v letnih poročilih v celoti upošteval predlagana priporočila in prilagoditve EK.

K boljšemu prikazu izvajanja SS v posameznem letu so pripomogla priporočila EK glede:

1. spremljanja ESS (opisano v poglavju 8.1.1),
2. vključitve kazalnikov vpliva in rezultata za vse PN v Letna poročila ter zagotavljanje koherentnosti pri njihovem spremljanju,
3. zamud pri pripravi ZZP in certificiranju le teh, kar je Slovenija upoštevala v okviru sprejetih vladnih sklepov za potrditev programa usposabljanja zaposlenih, ki delajo na implementaciji strukturnih skladov. OU je pripravil *Program potreb po usposabljanju*, na podlagi prejetih potreb po usposabljanju iz vseh institucij, udeleženih v implementaciji strukturnih skladov.
4. administrativne okrepitvi vseh ključnih funkcij v implementaciji, predvsem izvajanju kontrol po 4. členu,
5. opravljenih vrednotenij kot se je Slovenija zavezala v EPD, da bo opravila »tematska vrednotenja manjšega obsega«, da oceni vpliv izbranih aktivnosti/ukrepov glede na zastavljene cilje in analizira učinke na specifične strukturne probleme (opisano v poglavju 9),
6. primerjave števila mikro projektov na 3. PN s številom projektov na 1. PN in 2. PN in oblikovanjem dodatne tabele v prilogi Letnega poročila, ki je prikazovala število pogodb in število instrumentov (realizirano od leta 2007 dalje v LP v Prilogi 10: Analiza instrumentov na nivoju celotnega EPD glede na razpoložljivost podatkov),
7. pravočasne priprave na zaključevanje programskega obdobja 2004-2006 - objava *Smernic o zaključku pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov* in napovedi seminarja o zaključevanju za OU, PO in UNP v Bruslju,
8. možnosti podaljšanja obdobja upravičenosti izdatkov do 30.6.2009,
9. priprave Končnega poročila o izvajanju EPD za programsko obdobje 2004-2006 in
10. doslednega upoštevanja *Smernic o zaključku pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov*.

8.2.2 Odzivi na ugotovitve ali zahtevki za korektivne ukrepe (člen 38(4)), ki jih je dala Komisija po sestanku o letni reviziji, zlasti glede finančnega vpliva kakršnih koli odkritih nepravilnosti

Revizije EK

Med 27. in 31. marcem 2006 je EK, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja (enota J.4.), izvedla revizijsko misijo v skladu z določbo 38 (2) člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*. Cilj revizije je bil pregled sistema upravljanja in nadzora ter izdatkov EPD 2004-2006, ki ga sofinancira Usmerjevalni oddelek EKUJS v skladu z *Uredbami 1260/1999, 438/2001, 1257/1999, 445/2002 in 817/2004*. V revizijskem poročilu, ki so ga slovenski organi prejeli 11. julija 2006, so revizorji podali priporočilo, da je potrebno vzpostaviti in usposobiti informacijski sistem ISARR-SP, sistem za spremljanje in poročanje v čim krajšem možnem času. Priporočilo se je nanašalo tudi na to, da naj se pripravijo navodila, ki bodo določala v katerih primerih je potrebno opraviti kontrolo na kraju samem že pred izdajo odločbe. Poleg tega bi za inšpektorje morala biti izdelana Navodila, ki bi vsebovala natančnejše zahteve glede kontrole na kraju samem, predvsem pri izpolnjevanju minimalnih standardov: glede okolja, higiene in varstva živali. Slovenski organi so na DG Agri dne 7. septembra 2006 posredovali pripombe in dopolnitve, usklajene s strani vseh resornih ministrstev.

Med 20. in 24. marcem 2006 je EK, Generalni direktorat za regionalno politiko (enota I.3), izvedla revizijsko misijo v skladu z določbo 38. člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*. Cilj revizije je bil preveriti skladnost izvajanja ESRR z določbami uredb Komisije, zlasti *Uredbe 438/2001*, ki podrobneje določa pravila glede sistemov upravljanja in nadzora pomoči v Sloveniji. Revizijska misija je bila osredotočena na področje javnih naročil, zlasti na pogodbe, ki so bile oddane po 1. maju 2004 in za katere velja nacionalna zakonodaja o javnih naročilih, z namenom pridobitve ustreznih zagotovil glede skladnosti z uredbami o javnih naročilih. Skladnost z nacionalnimi pravili in pravili o javnih naročilih EU je bila pregledana na podlagi vzorca izbranih pogodb ESRR. Izbranih je bilo 9 pogodb. V revizijskem poročilu, ki ga je OU prejel 17. julija 2006, so revizorji podali priporočilo, da je potrebno kontrolne sezname za javna naročila dopolniti s podrobnimi vprašanji, povezanimi z naslednjimi vidiki: ločevanje med merili za izbor in merili za dodelitev; ustreznost meril za izbor; jasna merila za dodelitev, vključno s sorazmernim vrednotenjem cene; upoštevanje glavnih načel *Pogodbe EU*, kot so načelo nediskriminacije, enakega obravnavanja ponudnikov in preglednosti ter stroga ocena utemeljitev predlaganih dopolnitev/sprememb pogodb. Treba je uporabiti podrobna vprašanja za javna naročila (gradnje in storitve). 15. septembra 2006 je SVLR posredovala na EK odgovor, usklajen s strani vseh resornih ministrstev. Enotni kontrolni sezname so bili pri vseh ministrstvih v skladu z priporočili ažurirani. 8. novembra 2007 je OU prejel obvestilo EK (Generalnega direktorata za regionalno politiko), da je Komisija končala revizijo javnih naročil za izbrane projekte kohezijske politike in projekte ESRR (program 2003SI161DO001). EK ni ugotovila nobenih nepravilnih izdatkov, zato niso bili potrebni nobeni finančni popravki. Revizija se je s tem zaključila. OU je o tem obvestil vse pristojne organe.

V oktobru 2005 je bila opravljena Revizija sistemov upravljanja in nadzora EPD ESS. To je bila prva revizija v Sloveniji v okviru načrtovanja programov 2004-2006, v skladu s členom 38(2) *Uredbe št. 1260/1999*, katere cilj je bil zagotoviti, da sistemi upravljanja in nadzora izpolnjujejo predpisane zahteve. Revizija je zajela dejavnosti UNP, PO, PT in KU, ZRSZ, odgovornega za upravljanje, kar pomeni 70% pomoči ESS. Za enega od projektov je bil opravljen tudi podrobni pregled. Glavne ugotovitve opravljenih pregledov:

- Naloge, ki jih izpolnjujejo OU, PT in NPP so v skladu z veljavnimi pravili. Ocena je opravljena za okvir, ki predvideva predfinanciranje v celoti iz nacionalnega proračuna in poudari pomen vloge NPP.
- KU je v slovenskem sistemu dejanski izvajalec dejavnosti, ki ima možnost dodeljevati pomoč za naročila ali storitve. Preverjanja, ki jih opravi ZRSZ pred plačilom računov svojim ponudnikom storitev, izpolnjujejo zahteve iz čl. 4 Uredbe št. 438/2001.
- Naloge, ki jih izpolnjuje PO, predvsem zaradi pomanjkanja človeških virov in izbrane metodologije zbiranja podatkov, ne zadostujejo glede na zahteve iz čl. 9(2) Uredbe št. 438/2001. Človeški viri niso zadostni tudi pri UNP.
- Slovenski organi morajo na vseh ravneh sistema upravljanja začeti obravnavati posamezne projekte. Koncept projekta je tisti, ki ga sprejme ZRSZ (celota izdatkov ene dejavnosti – stroški udeležencev in stroški ponudnikov storitev).
- Sistemi upravljanja in nadzora izdajo sprejemljivo zagotovilo glede izdatkov, prijavljenih Komisiji.

Priporočila, ki so bila dana PO in UNP, so bila zato usmerjena tudi v pridobivanje dodatnega kadrovskega potenciala. Slovenski organi morajo na vseh ravneh sistema upravljanja začeti obravnavati posamezne projekte. Koncept projekta je tisti, ki ga sprejme ZRSZ. Dne, 21. aprila 2006 je OU na EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, posredoval odgovor na prejeto revizijsko poročilo revizijske misije ESS, ki je v Sloveniji potekala med 17. in 21. oktobrom 2005. Odgovori so bili naslednji:

- UNP se je s spremembo akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest zavezal, da bo povečal število delovnih mest za izvajanje nalog revidiranja;
- PO je navedel, da od MDDSZ, ki je zadolženo za izvajanje kontrole po 4. členu Uredbe EK 438/2001, prejme natančno poročilo o izdatkih, ki jih z zahtevkom za povračilo uveljavlja. Zbirno poročilo vsebuje podatke na agregirani ravni, medtem ko so v tabeli preverjenih projektov izdatki strukturirani po posameznih projektih. Poleg tega MDDSZ PO posreduje tudi seznam KP, iz katerega je razvidna vsaka posamezna inštitucija vključena v projekt kot tudi vse vključene osebe. PO je tako poudaril, da v okviru agregiranih podatkov na zahtevku za povračilo razpolaga s podatki in izvaja kontrole za vsak posamezni projekt vse do nivoja posameznega prejemnika.

V nadaljevanju je PO navedel potek kontrol po 9. členu v okviru katerih se dejansko prepriča, da so izpolnjeni pogoji 2. in 3. točke 9. člena Uredbe EK 438/2001, kar mu omogoča certificiranje izdatkov in pripravo verodostojnega zahtevka za plačilo, ki ga predloži EK. Prav tako PO na primeru vsakega zahtevka za povračilo, katerega KU je ZRSZ, izvede kontrolo zbirnih podatkov in podatkov za posamezni projekt oz. dejavnost. To pomeni, da iz seznama končnih prejemnikov izbere naključni vzorec, za katerega MDDSZ-ju pošlje zahtevo za predložitev vseh potrebnih dokazil za nastale izdatke. PO je v času po opravljeni reviziji, na katero se nanaša revizijsko poročilo, zaposlil eno dodatno osebo za izvajanje kontrol po 9. členu za ESS.

OU, NPP, KU so se z navedenim priporočilom, da *"morajo slovenski organi na vseh ravneh sistema upravljanja začeti obravnavati posamezne projekte, kajti koncept projekta je tisti, ki ga sprejme ZRSZ (celota izdatkov ene dejavnosti – stroški udeležencev in stroški ponudnikov storitev)"* strinjali, vendar pa so poudarili, da obstoječ sistem morda ni najbolj učinkovit oz. hiter, vendarle pa zagotavlja ustrezne informacije za pridobitev sprejemljivega zagotovila glede pravilnega izvajanja programov in koriščenja sredstev. Rok za uveljavitev priporočila (31.3.2006) je bil odločno prekratek. Predlagalo se je, da za projekte financirane iz obstoječe finančne perspektive velja dosedanji način, do priprave in začetka projektov financiranih iz nove finančne perspektive pa naj bi OU zagotovil koncept: posamezen projekt – vsi relevantni izdatki. Bilo bi nesmotrno, če bi v času izvajanja projektov ter ob zaključku finančne perspektive spreminjali princip obravnave posameznih projektov, kot je bil predlagan s strani revizorjev.

Dne 13. oktobra 2006 je EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, posredovala odgovor na posredovani dopis z dne 21. aprila 2006:

- priporočilo UNP-ju je ostalo odprto in predvidelo se je preverjanje v času naslednje revizije novembra,
- tudi nekatera priporočila dana PO so ostala odprta in so bila predmet naslednje revizije,
- OU so opozorili, da mora zagotoviti zadostno revizijsko sled in to v najkrajšem možnem času za vse izdatke, ki so že prijavljeni in za vse izdatke, ki bodo prijavljeni do konca tekočega obdobja. Tudi za te ukrepe je bila predvideno preverjanje v času revizije novembra.

Dne 10. novembra 2006 je bil na EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, posredovan odgovor:

- OU se z navedenim ne strinja. OU poudarja, kot že v prejšnjem odgovoru, da obstoječ sistem sicer morda ni najbolj učinkovit oz. hiter, vendarle pa zagotavlja ustrezne informacije za pridobitev sprejemljivega zagotovila glede pravilnega izvajanja programov in koriščenja sredstev. OU je predlagal v razmislek, da se za projekte financirane iz obstoječe finančne perspektive ohrani dosednji način. Do začetka projektov financiranih iz nove finančne perspektive pa bo organ upravljanja zagotovil koncept: posamezen projekt - vsi relevantni izdatki.

Med 20. in 23. novembrom 2006 je EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti, izvedla naknadno revizijo na ESS (t.i. follow-up revizijo) že izvedene revizije od 17. do 21. oktobra 2005. Revizija, ki je potekala v skladu z 38.(2) členom *Uredbe Sveta št. 1260/1999*, se je osredotočila predvsem na izpolnjevanje priporočil, ki so bila podana v revizijskem poročilu o revizijski misiji od 17. do 21. oktobra 2005 in pregledovanju, ali so slovenski organi priporočila izpolnili. V revizijsko misijo so bile vključene vse institucije vključene v izvajanje ESS: OU, PO, UNP ter trije NPP: MDDSZ, MŠŠ in MVZT. OU je 11. julija 2007 prejel slovensko verzijo revizijskega poročila EK, Generalnega direktorata za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti (DG EMPL). Revizijska misija je zajemala naknadno revizijo na ESS (t.i. follow-up revizijo) že izvedene revizije od 17. do 21. oktobra 2005. Revizija, ki je potekala od 20. do 23. novembra 2006, se je osredotočila predvsem na izpolnjevanje priporočil, ki so bila podana v prejšnji reviziji. V revizijskem poročilu so revizorji podali naslednja priporočila:

- SVLR naj nadzira in usklajuje potek pregledov, ki jih izvajata MDDSZ in ZRSZ v skladu s členom 4 *Uredbe 438/2001*. SVLR bi morala v svojih navodilih za ta dva organa ter za MVZT in MŠŠ navesti merila za izbiro projektov za pregled na kraju samem, najmanjši odstotek izdatkov, ki jih je treba preveriti na kraju samem in postopke za uradno zagotavljanje sledi opravljenih preverjanj ter nadaljnje ukrepe v zvezi z ugotovljenimi napakami in nepravilnostmi.
- Slovenski organi morajo uvesti informacijski računovodski sistem upravljanja, ki omogoča usklajevanje potrjenih izdatkov, predloženih Komisiji, s posameznimi izjavami o izdatkih za projekte in njihovimi dokaznimi dokumenti. To pomeni, da morajo biti izdatki zbrani po projektih. Ta računovodska reorganizacija mora biti opravljena za projekte, ki so že zaključeni, za projekte, ki še potekajo, in za projekte, ki bodo sofinancirani v prihodnosti. Poleg tega se za omogočanje revizorjem, da opravijo rekonstrukcijo izjave o izdatkih, ki se uporablja kot podlaga za revizijo (z dne 30. junija 2006, skupni znesek 18,174.591,91 EUR), zahteva, da SVLR zagotovi podrobne podatke o navedenih izdatkih, zbranih po projektih.
- Slovenskim organom se priporoča, da za UNP namenijo ustrezne človeške vire za dokončanje teh nalog. UNP mora čim prej začeti z izvajanjem pregledov iz členov 10-12. Kar zadeva odhodke iz let 2004 in 2005 ter glede na odsotnost pregledov na kraju samem iz člena 4, se priporoča, da UNP preveri več kot 5% izdatkov, ki jih

zahteva *Uredba 438/2001*, ob upoštevanju napak, ugotovljenih po pregledih dejavnosti, ki jih je treba opraviti.

- Da SVLR oblikuje natančna navodila za uradno določitev obveznosti hranjenja seznamov prisotnosti za vsako usposabljanje, ki ga sofinancira UNP. Ta navodila morajo biti posredovana trem ministrstvom, pristojnim za ukrepe, ki jih sofinancira UNP in ZRSZ. Ta obveznost mora biti omenjena v vseh pogodbah in konvencijah, sklenjenih s pobudnikom projekta.
- SVLR naj zagotovi, da je sistem ISARR-SP na voljo vsem službam, pristojnim za izvajanje dejavnosti, ki jih sofinancira UNP. Uporabo datotek Notepad za knjiženje odhodkov dejavnosti je treba takoj opustiti.

OU je v zakonsko določenem roku, podal svoje komentarje o ugotovitvah iz omenjenega revizijskega poročila v obliki akcijskega načrta. Zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti v sistemu je OU ponovno razpisal 10% sredstev ESS. Finančna korekcija je posledica ugotovljenih nepravilnosti s strani EK na naslednjih področjih:

- kontrole po 4. členu *Uredbe 438/2001*,
- revizijske sledi po 7. členu *Uredbe 438/2001*,
- kontrole po 10. členu *Uredbe 438/2001*,

in se je nanašala na leta 2004, 2005 in 2006. Finančna korekcija je zajemala 10% do takrat implementiranih sredstev ESS, z izjemo programa 10.000+, kar je znašalo 1.884.617,40 EUR. Plačilni organ je 16.7.2007 ustrezno znižal tudi zahtevek za plačilo. Kljub zgoraj navedeni finančni korekciji, pa poudarjamo, da Republika Slovenija ni izgubila sredstev ESS in je omenjenih 10% sredstev ponovno razpisala. Na ta način jih je bilo mogoče porabiti do konca obdobja upravičenosti.

Med 5. in 9. novembrom 2007 je EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti (DG EMPL), izvedel revizijsko misijo, ki spada v okvir letnega programa revizijskih misij za leto 2007. Opravljena je bila na podlagi 38.(2) člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* in 6. člena *Uredbe 438/2001*. Cilj revizije je bil preverjanje izvajanja priporočil, oblikovanih pri predhodni reviziji, ki jo je opravil DG EMPL novembra 2006. Obseg revizije je bil omejen na spremembe, ki so jih slovenski organi vnesli v sisteme upravljanja in nadzora na podlagi predhodnih revizij DG EMPL. Revidiranci so bili OU, MŠŠ, MVZT, MDDSZ, ZRSZ. V revizijskem poročilu, ki ga je OU prejel 7. marca 2008 v francoščini, so revizorji podali naslednja priporočila:

- Organ upravljanja mora na podlagi vzorcev preveriti, ali so pregledi, določeni v členu 4 *Uredbe 438/2001*, opravljeni pred plačilom upravičencu. To preverjanje se nanaša na projekte, ki niso bili zaključeni 13. julija 2007, tj. na dan, ko so bila v zvezi s tem izdana navodila ministra, pristojnega za regionalno politiko.
- Če so bili izdatki za vodje usposabljanja predmet računa podjetja za ZRSZ z vključenim DDV, ta DDV ni upravičen do sredstev iz ESS. Ker gre za izdatek, ki ga ZRSZ sistematično priznava na podlagi razlage obvestila plačilnega organa o upravičenosti DDV do sredstev iz strukturnih skladov, mora organ upravljanja opraviti identifikacijo zadevnih projektov, določiti znesek neupravičenih izdatkov in ga odšteti od prihodnjega zahtevka za povračilo izdatkov naslovljenega Komisiji.
- MŠŠ in MVZT se morata opremiti z računalniško podprtim sistemom za upravljanje projektov ESS. Ta določba je obvezna za programsko obdobje 2007–2013.
- Organ upravljanja se mora prepričati, da se upoštevajo roki, predvideni za razvoj in vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP za obdobje 2007–2010. Opis ukrepov in predvideni roki so vključeni v dokument organa upravljanja z dne 9. novembra 2007.

EK ocenjuje naknadno revizijsko misijo kot »sprejemljivo zagotavljanje« in priporoča slovenskim organom naslednje dva nadaljnja ukrepa:

- Slovenski organi morajo predložiti pripombe na ugotovitve iz tega poročila v dveh mesecih od datuma, ko bo to poročilo poslano v slovenščini, in izvesti priporočila do 30. junija 2008.

- Dokončni sklepi revizije in morebitni finančni popravki, ki bi izhajali iz njih, bodo oblikovani po preučitvi informacij, ki jih bodo poslali slovenski organi.

Dne 14. maja 2008 so slovenski organi, udeleženi v naknadni reviziji sistema upravljanja in nadzora Evropskega socialnega sklada podali pripombe na ugotovitve iz poročila. 21. julija 2008 je SVLR, v vlogi OU, prejela dopis EK za razrešitev in zaključitev zadnjega še ne v celoti realiziranega priporočila iz revizijskega poročila naknadne systemske revizije ESS v Republiki Sloveniji. Ker je na ZRSZ prišlo do napačne interpretacije navodil glede DDV kot neupravičenega stroška je ZRSZ v sodelovanju z MDDSZ pripravil izračun izplačanega DDV za vse projekte (Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja (EPD06.2.1.06.001), Usposabljanje na delovnem mestu 2007 (EPD06.2.1.10.001) Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide (EPD06.2.2.06.001) in Usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih (EPD06.2.2.07.001)), kjer je prišlo do napačne interpretacije navodil. Skupen znesek neupravičeno izplačanega DDV-ja po 01. 01. 2007 je tako znašal 211.604,17 EUR, od tega prispevek Skupnosti 158.703,13 EUR in sredstva nacionalne-lastne udeležbe 52.901,04 EUR in je zajemal le znesek v okviru 9. in 10. in 11. zahtevka za povračilo. Na podlagi dogovora med predstavniki MF, OU in MDDSZ je (dejanska) vrednost izplačanega DDV upoštevana pri naslednjih zahtevkih za povračilo kot odbitni delež. MDDSZ je na podlagi te vrednosti zneske v zahtevkih za povračilo ustrezno znižalo.

Med 29. septembrom in 10. oktobrom 2008 je EK, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti (DG EMPL), izvedel revizijsko misijo, ki je bila opravljena na podlagi 38.(2) člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* in 6. člena *Uredbe 438/2001*. Cilj revizije je bil pregled 10 projektov na kraju samem s strani zunanjega izvajalca, izbranega s strani EK. Revidiranci so bili OU, MŠŠ, MVZT, MDDSZ, ZRSZ. OU je 4. aprila 2009 prejel končno revizijsko poročilo. Pregledi na kraju samem vzorca 10 projektov so ustvarili skupno stopnjo napak 4,6%, vendar je 94% teh napak zadevalo samo en projekt in stranka, odgovorna za to napako, je predlagatelj. Nova prilagojena stopnja napak je tako 0,26%. Revizorji so se odločili ohraniti raven zanesljivosti kot sprejemljivo zaradi dejstva, da so napake, ki so bile najdene v vzorcu, enkratne napake in nič ne kaže na resno systemsko napako. Revizorji na podlagi ugotovitev revizije vzorca 10 projektov priporočajo:

- finančni popravek: OU mora pričeti s potrebnim postopkom na nacionalni ravni, ki bo odštel skupni znesek 11.149,17 EUR (prispevek ESS) od naslednjega končnega poročila o izdatkih.
- revizijska sled: Čeprav je bila revizijska sled v večini primerov dobra, se OU svetuje, da vztraja pri večjem poudarjanju pomena revizijski sledi.
- točnost izračuna neposrednih stroškov udeležencev usposabljanja: Ker se najpomembnejše finančne ugotovitve nanašajo na točnost neposrednih stroškov udeležencev usposabljanja, priporočamo, da OU upravičencu predloži skupno in standardno metodologijo za izračun neposrednih stroškov udeležencev usposabljanja.

Dne 5. junija 2009 je OU posredoval odzivno poročilo na zgoraj omenjeno revizijo DG EMPL. 5. avgusta 2009 je bil izveden tudi finančni popravek, s tem se je revizijska misija zaključena.

Med **4. in 8. decembrom 2006** je EK, Generalnega direktorata za regionalno politiko, izvedla revizijo sistema upravljanja in nadzora za **ESRR** v skladu z 2. odstavkom 38. člena členom *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* in 6. členom *Uredbe 438/2001*. Glavni cilji revizije na področju upravljanja in nadzora sofinanciranih izdatkov ESRR so bili:

- preveriti, ali sistemi ustrezajo opisom, posredovanim Komisiji in posodobitvam sistemov v skladu s 13. členom *Uredbe 438/2001*,

- pridobiti ustrezno zagotovilo, da so sistemi učinkoviti pri preprečevanju in odkrivanju napak ter nepravilnosti ter zagotavljanju zakonitosti in pravilnosti transakcij osnovnih aktivnosti ter točnosti izdatkov prijavljenih Komisiji.

Revizija se je izvajala na vseh institucijah, vključenih v izvajanje ESRR: na OU, PO, UNP in NPP: MG, MK, MzP, MŠŠ in MVTZ. OU je 6. avgusta 2007 od EK, DG REGIO, prejel v slovenskem jeziku poročilo o tej revizijski misiji in v ustreznem časovnem roku (november 2007) tudi pripravil odzivno poročilo. Dne 27. maja 2008 je nato OU prejel s strani EK, DG REGIO, zahtevek za dodatne informacije v slovenskem jeziku, ki so služile kot pojasnilo k še odprtim ugotovitvam predmetnega revizijskega poročila. OU je nato 24. junija 2008 poslal na EK razlago na omenjen dopis. 24. oktobra 2008 je OU prejel odgovor, v katerem EK ugotavlja, da so bili izvedeni vsi relevantni popravljalni ukrepi, s tem je revizija zaprta.

OU je dne 31. avgusta 2007 prejel od EK, Generalnega direktorata za regionalno politiko, poročilo v slovenskem jeziku o revizijski misiji projektov ESRR, ki je potekala v Ljubljani od 12. do 16. marca 2007. Revizijsko poročilo navaja začasne ugotovitve, sklepe in priporočila revizorjev EK, in sicer:

- Za nekatere projekte revizijska sled ni bila pregledna, zato uskladitev ni mogoča ali povzroča težave. To je v glavnem zato, ker posredniška telesa ne informirajo na ustrezen način KU in/ali KP o popravkih, izvedenih na podlagi 4. člena, pregledih in končnih zneskih upravičenih izdatkov, sprejetih in prijavljenih EK.
- OU bi moral zagotoviti, da na vseh ravneh sistema obstaja ustrezna revizijska sled, od KU do EK. Kakršne koli razlike pri usklajevanju, nastale zaradi popravkov, izvedenih v zahtevkih za plačila izdatkov, bi morale biti jasno dokumentirane v pisni obliki in dokazilo bi bilo treba hraniti kot del revizijske sledi. Za projekte s tovrstnimi pomanjkljivostmi je treba Komisiji zagotoviti uskladitev.

Po prejemu slovenske verzije revizijskega poročila, je OU 4. decembra 2007 posredoval EK odziv slovenskih organov na omenjeno revizijsko poročilo. Dne, 10. junija 2008 je OU prejel slovenski prevod dopisa za zagotovitev dodatnih zahtevanih informacij. 28. julija 2008 je OU posredoval razlago na omenjen dopis. Odprto stališče komisije, ki sodi pod sklop ugotovitev 7, kjer EK navaja, da mora država članica izračunati zneske prispevkov in analizirati, v kolikšni meri spadajo pod člen 29.4.a *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999* ali pod pravilo št. 2 *Uredbe 448/2004*. Posledično Ministrstvo za gospodarstvo določi, ali in na kakšen način naj se popravi stopnja sofinanciranja in znesek upravičenih izdatkov za projekt. Analizo, ki zajema tudi druge projekte v poslovnih conah, je treba predložiti Komisiji. OU je v okviru zgoraj navedenega analiziral problematiko na instrumentu 1.4.1 (identificira prihodke, ustvarjene v življenjski dobi posamezne poslovne cone, preverja pravilnost uporabljene metodologije izračuna prihodkov, vrednoti in izvaja kontrolo na kraju samem). Te ugotovitve bo OU uporabil in vključil v proces zaključevanja EPD projektov. Po dolgotrajni analizi in proučevanju problematike je OU s strani EK konec leta 2009 prejel obvestilo, da so posredovana dokazila in pojasnila zadostna in da je revizija zaključena.

Revizija Evropskega računskega sodišča

ERS je na OU izvedlo le eno revizijsko misijo. OU je 8. marca 2007 prejel revizijsko poročilo za revizijo za ESS, ki jo je ERS izvedlo v septembru 2006. Revizorji ERS so revizijo izvajali na vseh institucijah vključenih v izvajanje ESS, t.j. na OU, PO, UNP, pri NPP in pri KU. Revizijo so opravili v dveh delih: prvi del je bil namenjen preverjanju sistema upravljanja in nadzora, drugi del pa desetim izbranim projektom, ki so bili vključeni v zahtevek za plačilo, poslan EK 18. januarja 2006. Drugi del revizije je potekal od 18. do 27. septembra 2006. V prvem delu revizije, t.j. v tednu od 4. do 8. septembra 2006, so revizorji posebno pozornost namenili dokumentom, ki se vsakodnevno uporabljajo pri delu: relevantna slovenska in EU zakonodaja, navodila, priročniki, opisi del in nalog, kontrolni listi OU. ERS v končnem revizijskem poročilu navaja naslednje ugotovitve oziroma ugotovljene napake po projektih:

- neutemeljena uporaba pavšalnih zneskov, odhodki niso ustrezno utemeljeni, prekinitve revizijske sledi, ni zadostnega projektnega računovodstva/računovodske kode (za projekt 06 P R2 SEP 2123-01).
- Prekinitve revizijske sledi (za projekt 06 P R2 SEP 2123-02).
- Prekinitve revizijske sledi, ni zadostnega projektnega računovodstva/računovodske kode, neutemeljena razporeditev režijskih stroškov (za projekt 06 P R2 SEP 2123-03).
- Prekinitve revizijske sledi, ni zadostnega projektnega računovodstva/računovodske kode, odhodki niso utemeljeni (za projekt 06 P R2 SEP 2123-04).
- Prekinitve revizijske sledi, ni zadostnega projektnega računovodstva/računovodske kode, previsoko financiranje, odhodki niso ustrezno utemeljeni (za projekt 06 P R2 SEP 2123-05).
- Pogodbe z izvajalci izobraževanj so preveč splošne (za projekt 06 P R2 SEP 2123-09).
- Previsok strošek materiala, nepravilna obravnava dohodka (za projekt 06 P R2 SEP 2123-10).

ERS v končnem revizijskem poročilu navaja naslednje ugotovitve oziroma ugotovljene napake na ravni sistemov:

- Kljub teoretični ločitvi funkcij med posredniškim telesom in neposrednim uporabnikom proračuna, kot je določeno v *Uredbi o izvajanju strukturnih skladov*, se v praksi pristojnosti obeh teles prekrivajo, zaradi česar je sistem zapleten in manj jasen, zmanjšana pa je tudi njegova uspešnost.
- ZRSZ opravi 100% pregledov vseh dokumentov, ki jih predložijo nižje ravni v sistemu (končni prejemniki). Ti pregledi zajemajo samo teoretično preverjanje dokumentov - Zavod pregleda samo pavšalne zneske, za katere račun izstavijo končni prejemniki, za resnične odhodke se ne izvaja nobena revizija. Zavod izvede preglede na kraju samem samo takrat, ko teoretično preverjanje nakazuje, da morda obstaja težava. MDDSZ svoje preglede izvaja samo na ravni končnega upravičenca (pregled dokumentacije), na ravni končnega prejemnika pa ne. Pregledi se ne izvajajo v zvezi z resničnimi odhodki. V času revizije je bilo samo 0.28% ukrepov MDDSZ pregledanih na kraju samem, zato po členu 4 *Uredbe 438/2001* pregledi, ki jih izvaja Zavod, niso sprejemljivi.
- Za ukrep 2.1 je končni upravičenec Zavod, končni prejemniki pri tem ukrepu so lahko posamezniki ali ponudniki storitev. V slednjem primeru Zavod podpiše pogodbo s končnimi prejemniki (ponudniki usposabljanja). Ta pogodba vključuje znesek, ki ga bo Zavod plačal za storitev (usposabljanje). Ta znesek je pavšalno plačilo in ni povezan z dejanskimi stroški, ki jih ima ponudnik pri izvajanju storitve. Ta pavšalni znesek je vključen v zahtevek, poslan Komisiji za plačilo iz ESS. Poleg tega se zaradi upravnih napak na ravni Zavoda v primeru dveh projektov ne ujemajo evidence teh pavšalnih plačil na ravni končnega upravičenca in na ravni končnih prejemnikov. Za enega od projektov je bilo prejeto pojasnilo. Zato je prišlo do dvojne prekinitve revizijske sledi.
- Teoretično so bili uvedeni zadostni postopki izterjave. Vendar do sedaj ni bilo nobenega poročanja o izterjavah, saj so bili vsi relevantni primeri rešeni, preden so bili s tem povezani odhodki prijavljeni Komisiji.
- V skladu s členom 10 *Uredbe 438/2001* je za izvajanje pregledov ESS pristojen Urad RS za nadzor proračuna. Urad ni začel izvajati pregledov iz člena 10, zato je pokritost 0%. Urad namerava s pregledi začeti šele v drugi polovici leta 2006. To pomeni, da funkcije pregledov iz člena 10, s katerimi se preverja uspešnost vzpostavljenih sistemov upravljanja in nadzora ter pravilnost izjav o odhodkih, ki jih zagotavljajo ti sistemi, niso izpolnjene. Izvajanje pregledov ni enakomerno razporejeno čez celotno zadevno obdobje, raven 5% pa bo dosežena prepozno, da bi to imelo kakršenkoli preventiven učinek.
- Izvajanje pregledov po členu 10 se še ni začelo. Pravilnega izvajanja člena 11 ni mogoče preveriti in ni povratnih informacij, kot jih predvideva člen 12.

- Telo pristojno za izdajo izjave ob zaključku pomoči, je Urad RS za nadzor proračuna. Čeprav Urad RS za nadzor proračuna izpolnjuje zahteve glede neodvisnosti, svojega dela v zvezi z izjavo ob zaključku pomoči ni začel. Z delom namerava začeti šele na koncu programa. Tako tudi ni bilo mogoče preveriti skladnosti nadzora z mednarodno sprejetimi revizijskimi standardi.
- Urad RS za nadzor proračuna namerava začeti s pregledi sistemov upravljanja in nadzora šele na koncu programa. To bo verjetno povzročilo "višek" delovne obremenitve na koncu in ne omogoča uvedbe korektivnih ukrepov med izvajanjem programa.

Kot odziv na ugotovitve te revizije, je OU na ERS in EK posredoval akcijski načrt, ki je bil tudi predmet revidiranja nadaljnjih revizijskih misij DG EMPL. Ugotovitve so povzete v poglavju Revizije EK.

Revizije Računskega sodišča RS

5. junija 2007 (št. dokumenta: 1220-3/2007-2) je RSRS izdalo OU sklep o izvedbi revizije: Evropska sredstva in državne pomoči. RSRS je revidiralo uspešnost delovanja sistema zagotavljanja skladnosti s pravili državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev ESRR in ESS v obdobju od 25. 1. 2006 do 15. 6. 2007. Z revizijo je RSRS želelo preveriti, ali je OU pri dodeljevanju sredstev SS prepoznal tveganja s področja državnih pomoči, ali je vzpostavila elemente za obvladovanje teh tveganj in ali se ti elementi izvajajo, nadzirajo in dopolnjujejo. Revizija ni vsebovala preverjanja pravilnosti posamezne dodelitve sredstev končnim prejemnikom. V obdobju, na katerega se nanaša revizija, so se izvajali ukrepi EPD 2004-2006 in delno prednostne usmeritve programskega obdobja 2007-2013, ki so se začele izvajati z letom 2007. Ker OP, opisi sistema in navodila za programsko obdobje 2007-2013 še niso bili v celoti pripravljene oziroma jih EK še ni potrdila, RSRS ni celovito presojalo sistema zagotavljanja skladnosti s pravili državnih pomoči za programsko obdobje od leta 2007-2013. 14. februarja 2008 je OU prejel končno revizijsko poročilo, kjer je RSRS podalo naslednja priporočila za novo programsko obdobje:

- SVLR priporočamo, naj za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju od leta 2004-2006, ki se izvaja do konca 2008 zagotovi, da se kontrole po 4. členu *Uredbe 438/2001* vključujejo preverjanje skladnosti s pravili državnih pomoči, med drugim tudi preverjanje skladnosti s 4. b točko 29. člena *Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999*,
- za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju od leta 2004-2006, ki se izvaja do konca 2008 spremlja in obravnava nepravilnosti in pravilnosti tako, da sistematično obravnava vsa revizijska poročila, ki se nanašajo na dodeljevanje sredstev strukturnih skladov, ter po potrebi obravnava tudi ugotovitve o nepravilnostih pri organih v sistemu izvajanja, ki se nanašajo na zneske, nižje od 10 tisoč evrov.

RSRS je podalo tudi priporočila za staro programsko obdobje, in sicer:

- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 okrepi svojo vlogo pri usposabljanju in koordiniranju usposabljanja organov v sistemu izvajanja strukturnih skladov tako, da pridobiva in analizira podatke o ravni znanja in realizaciji usposabljanj tudi za področje državnih pomoči,
- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 od organov v sistemu izvajanja strukturnih skladov pridobiva opise postopkov za zagotavljanje skladnosti s pravili državnih pomoči,
- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri

dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 če potrjuje dokumente, ki imajo navedene sheme državnih pomoči, s kontrolnim listom preverja ustreznost podatkov o shemah državnih pomoči,

- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 preverja ustreznost vsebine vseh kontrolnih listov in sistematično preverja njihovo uporabo v sistemu izvajanja strukturnih skladov ter ob ugotovljenih pomanjkljivostih dopolni navodila za izvajanje kontrol oziroma na drug način zagotovi ustrezno izvajanje kontrolnih postopkov; smiselno je, da se del kontrolnih postopkov skladnosti s pravili državnih pomoči izvede že pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev podjetjem; kontrole bi morale vsebovati preveritve glede državnih pomoči za vse dejavnosti, tudi tiste, ki se ne dodeljujejo v okviru shem državnih pomoči,
- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 preverja ustreznost vsebine vseh kontrolnih listov in sistematično preverja njihovo uporabo v sistemu izvajanja strukturnih skladov ter ob ugotovljenih pomanjkljivostih dopolni navodila za izvajanje kontrol oziroma na drug način zagotovi ustrezno izvajanje kontrolnih postopkov; smiselno je, da se del kontrolnih postopkov skladnosti s pravili državnih pomoči izvede že pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev podjetjem; kontrole bi morale vsebovati preveritve glede državnih pomoči za vse dejavnosti, tudi tiste, ki se ne dodeljujejo v okviru shem državnih pomoči,
- SVLR priporočamo, da za boljše obvladovanje tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov v programskem obdobju 2007-2013 preverja ustreznost vsebine vseh kontrolnih listov in sistematično preverja njihovo uporabo v sistemu izvajanja strukturnih skladov ter ob ugotovljenih pomanjkljivostih dopolni navodila za izvajanje kontrol oziroma na drug način zagotovi ustrezno izvajanje kontrolnih postopkov; smiselno je, da se del kontrolnih postopkov skladnosti s pravili državnih pomoči izvede že pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev podjetjem; kontrole bi morale vsebovati preveritve glede državnih pomoči za vse dejavnosti, tudi tiste, ki se ne dodeljujejo v okviru shem državnih pomoči.

OU je imel nato 90 dni časa za popravljalne ukrepe in odzivno poročilo, kjer je odzivno poročilo moralo vsebovati: navedbo revizije, na katero se nanaša; kratek opis nesmotnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, ter izkaz popravljalnih ukrepov. Le-ta je moral obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotnosti. Popravljalni ukrepi so se morali nanašati na aktivnosti, ki so predstavljene v nadaljevanju. SVLR je morala izvesti naslednje aktivnosti:

- opredeliti naloge sistematičnega oziroma celostnega in vsebinskega spremljanja zagotavljanja skladnosti s pravili državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov in imenovati odgovorno osebo za opravljanje teh nalog;
- izdelati analizo tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev strukturnih skladov za programsko obdobje od leta 2007 do 2013;
- izdati navodila za izdajanje operacij programskega obdobja od leta 2007 do 2013, ki bodo vključevala postopke za zagotavljanje skladnosti s pravili državnih pomoči, vključno s postopki preverjanja in ukrepanja.

RSRS je 28. maja 2008 v porevizijskem poročilu ugotovilo, da so ukrepi, ki jih je sprejela SVLR za odpravo nesmotnosti, zadovoljivi.

Dne 5. novembra 2007 (št. dokumenta: 1220-4/2007-9) je RSRS izdalo OU sklep o izvedbi revizije Izobraževanje kontrolorjev sredstev strukturnih skladov. Preverjanje upravičenosti izdatkov je obvezen in zelo pomemben korak pri črpanju sredstev SS. Sprotno in

kakovostno izvajanje kontrol omogoča nemoteno črpanje sredstev SS in zmanjšuje tveganje za finančne popravke in trajno izgubo dela sredstev. Strokovna usposobljenost kontrolorjev je eden od osnovnih pogojev za kakovostno izvedene kontrole, zato je RSRS z revizijo želelo oceniti, kako učinkovito je bilo izobraževanje kontrolorjev glede usposabljanja in izpopolnjevanja v RS v obdobju od 1. 1. 2004 do 30. 6. 2007. Revizorji RSRS so izvedli revizijo, ki jo je Vlada RSRS oktobra 2004 določila, naj usmerja in vodi usposabljanje javnih uslužbencev, ki sodelujejo v procesu črpanja sredstev iz evropskih skladov. Za presojo učinkovitosti izobraževanja kontrolorjev so revizorji preverjali, kako so opredeljene odgovornosti organov državne uprave na področju izobraževanja. Ocenjevali so, ali obstajajo procesi, ki zagotavljajo, da je izobraževanje kakovostno, in ugotavljali, ali se pridobljeno znanje ohranja v kontrolnih enotah. 12. marca 2008 je OU prejel končno revizijsko poročilo, kjer je RSRS podalo naslednja priporočila:

- Ker se bo funkcija kontrol tudi v programskem obdobju od leta 2007-2013 morala krepi tudi glede števila kontrolorjev kot obsega sredstev, ki bodo predmet kontrole, službi vlade priporočamo naj:
  - opredeli potrebna znanja kontrolorjev ter sistemsko vrednoti razkorak med dejanskim in potrebnim znanjem kontrolorjev ter na tej podlagi pripravi program izobraževanja; - se pri odobritvi namer glede izobraževanj končnih upravičencev preusmeri od zgolj ugotavljanja upravičenosti do financiranja tehnične pomoči tudi na ugotavljanje njihove ustreznosti glede na ugotovljene potrebe za učinkovitejše črpanje evropskih sredstev;
  - izobraževanja, namenjena kontrolorjem, organizira na način, ki bo v večji meri obravnaval reševanje praktičnih vprašanj, ki se kontrolorjem postavljajo pri njihovem delu, pri tem pa pri organizaciji izobraževanj upošteva tudi čas ko se kontrolorji najlažje udeležijo izobraževanj;
  - vzpostavi pregled nad tem, na katerih področjih in pri katerih ponudnikih so se izobraževale določene ciljne skupine in kako so bile z izobraževanji zadovoljne; za to naj med drugim prilagodi zahteve o pripravi poročil končnih upravičencev za tehnično pomoč na način, da bodo podatki ustrezni tudi za spremljanje realizacije programa usposabljanja in njihovih učinkov; - zagotovi, da se bo raven znanja v kontrolnih enotah krepila ne glede na menjave kontrolorjev v kontrolnih enotah;
  - skupaj z MJU najde rešitve, ki bi pripomogle k dolgoročni kadrovske stabilnosti sistema izvajanja kohezijske politike, vključno s kontrolnim sistemom;
  - vzpostavi redne kontakte med kontrolorji v obliki rednih srečanj in drugih načinov izmenjave izkušenj.

OU je imel nato 90 dni časa za popravljalne ukrepe in odzivno poročilo, kjer je odzivno poročilo moralo vsebovati navedbo revizije, na katero se nanaša, kratek opis nesmotnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, ter izkaz popravljalnih ukrepov. Le-ta je obsegal navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotnosti. SVLR je morala izvesti naslednje aktivnosti:

- analizirati ugotovitve in najpogostejše napake, nepravilnosti in nesmotnosti v postopku črpanja sredstev evropskih skladov, ki jih zaznavajo slovenski in evropski organi (RSRS, UNP, ERS, EK);
- ugotoviti poglobitve vsebinske razloge za razkorak med zahtevki za povračilo, ki jih nosilci proračunskih postavk pošiljajo plačilnemu organu, in zahtevki za povračilo, ki jih plačilni organ avtorizira;
- pripraviti načrt dejanj zato, da bodo ugotovitve obeh analiz ustrezno upoštevane pri pripravi programa izobraževanj, ki bo zagotavljal ciljno usmerjeno izobraževanje, s posebnim poudarkom na uvajanju in usposobitvi novozaposlenih.

RSRS je 30. junija 2008 v porevizijskem poročilu ugotovilo, da so ukrepi, ki jih je sprejela SVLR za odpravo nesmotnosti na področju načrtovanja vsebine izobraževanj, zadovoljivi.

Dne 9. januarja 2008 (št. dokumenta: 1220-5/2007-4) je RSRS izdalo OU sklep o izvedbi revizije Uspešnost pri postavitvi pogojev za doseganje rezultatov in ciljev Evropskega socialnega sklada na področju razvoja človeških virov in zaposlovanja. Revizija je bila del skupne mednarodne revizije uspešnosti programov SS na področju zaposlovanja in/ali okolja, ki jo izvajajo članice Delovne skupine za SS, med drugim tudi RSRS. Namen mednarodne revizije je na podlagi enotne metodologije priti do mednarodno primerljivih ugotovitev ter predlogov izboljšav programov SS in administrativnega vodenja, kar bo navedeno v skupnem poročilu in predstavljeno Kontaktnemu odboru na srečanju decembra 2008. Cilj revizije je bil izrek mnenja o uspešnosti zagotavljanja pogojev za doseganje rezultatov in ciljev ESS na področju zaposlovanja v obdobju od 1.1.2003 do 31.12.2007. ESS je vezni člen med politiko zaposlovanja na ravni Evropske unije in nacionalno politiko zaposlovanja. Nacionalni ukrepi, sofinancirani iz ESS, bi torej morali prispevati k izvajanju nacionalnih programov, s katerim se uresničujeta evropska strategija zaposlovanja in *Lizbonska strategija*. 21. oktobra 2008 je OU prejel končno revizijsko poročilo, kjer je RSRS podalo naslednja priporočila, ki se po večini navezujejo na novo programsko obdobje:

- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj zagotavljajo delovanje računalniško informacijskega sistema tako, da pristojni organi neposredno in sproti vnašajo podatke ter da podatke lahko spremljajo in obdelujejo drugi pristojni organi (OU, posredniško telo); s tem se bo zmanjšalo administrativno breme poročanja in povečala zanesljivost podatkov, kar bi moral biti tudi eden izmed ciljev delovanja informacijskega sistema ISARR-SP;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj za poenostavitev postopkov skupaj preverijo, katere informacije o izvajanju in realizaciji posamezni organ v sistemu izvajanja potrebuje, katere lahko zagotovijo z informacijskim sistemom ISARR-SP in za katere je potrebno pisno poročanje; treba je jasno ločiti, kdo v sistemu izvajanja je odgovoren za spremljanje in obdelavo posameznih vsebinskih podatkov, in tudi opredeliti, kakšne so naloge in pristojnosti glede obravnave vsebinskih podatkov, posameznih organov v sistemu;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj že pri postopkih odobritve izvajanja instrumentov opredelijo, kolikšen je načrtovan skupni prispevek potrjenih operacij h kvalificiranim ciljem, ki so opredeljeni v OP RČV; s tem bi že v fazi pred izvajanjem preverjali, ali se za potrjene operacije pričakuje, da bodo prispevale k ciljem, in koliko bodo prispevale;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj zagotovijo dokumentiranje razlogov glede sprejetih odločitev pri načrtovanju (izbor upravičenih dejavnosti oziroma aktivnosti, določitev ciljnih vrednosti oziroma indikatorjev, določitev zgornje višine subvencije posamezniku) na način, ki bo omogočal naknadno ugotavljanje in presojanje razlogov za sprejeto odločitev; le tako so tistim, ki kasneje spremljajo ali vrednotijo izvajanje, znani argumenti za izbrano odločitev in predpostavke, ob katerih so bile odločitve sprejete;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj natančno opredelijo pristojnosti, odgovornosti in naloge interdisciplinarne usmerjevalne skupine in morebitnih drugih medresorskih skupin in njihovih članov, ki bodo delovale na področju vrednotenja.

- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj vedno, razen kadar gre za dodeljevanje v naprej opredeljenih zneskov subvencij posameznikom, vključijo stroškovno učinkovitost projektov med merila za izbor projektov in tako zagotovijo, da bodo imeli neposredno ali posredno prednost pri izbiri tisti projekti, ki bi imeli, če se predpostavi, da so enako kakovostni in koristni, nižje stroške;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj v potrditev nadzornemu odboru predlagajo le tista merila, za katera je obvezno, da se uporabijo pri izbiri operacij in jih nato tudi dosledno upoštevajo pri izbiri operacij;
- Revidirancem glede na njihove pristojnosti in odgovornosti ter vloge v sistemu izvajanja OP RČV priporočamo, naj za programsko obdobje od leta 2007 do 2013 jasno definirajo način merjenja in agregiranja kazalnikov, ki so opredeljeni v OP RČV; način merjenja in agregiranja je treba uskladiti z izvajalci operacij, oziroma vsemi tistimi, ki bodo na nižjih ravneh merili in zagotavljali podatke o vsebinski realizaciji izvedenih operacij in vplivih.

RSRS v primeru zgoraj navedene revizije ni zahtevalo popravljalnih ukrepov in odzivnega poročila.

6. julija 2009 (št. dokumenta: 1220-1/2009-2) je RSRS izdalo OU sklep o izvedbi revizije uspešnosti črpanja evropskih sredstev. Cilj revizije je bil izrek mnenja o uspešnosti poslovanja oziroma odgovoriti na vprašanje, kako je Republika Slovenija črpala sredstva evropskega proračuna iz programskega obdobja 2004-2006. Revizija se je nanašala na obdobje od vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo 1.5.2004 do 30.6.2009. OU je prejel zaprosila po določeni dokumentaciji, osnutek revizijskega poročila je prejel aprila 2010. Vsi revidiranci (SVLR, MF, MDDSZ, MKGP in AKTRP) so se z osnutkom revizijskega poročila strinjali, razčiščevalni sestanek ni bil potreben. Računsko sodišče je črpanje evropskih sredstev obravnavalo po posameznih področjih pomoči, in sicer s treh vidikov tako, da je primerjalo odobrene pravice iz programa s plačili, ki jih je Evropska komisija nakazala Republiki Sloveniji, s sredstvi, ki so že postala prihodek državnega proračuna in z vrednostjo poslanih zahtevkov za plačilo Evropski komisiji. Računsko sodišče je Ministrstvu za finance in Službi Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko podalo priporočilo za učinkovitejše načrtovanje prihodkov iz evropskega proračuna v državnem proračunu, in sicer naj zagotovita realno načrtovanje prihodkov iz evropskega proračuna, predvsem na področju kohezijske politike. Revizija ni predvidela popravljalnih ukrepov in je zaključena.

Glavne ugotovitve in popravljalni ukrepi OU o vseh revizijah, izvedenih za programsko obdobje 2004-2006

OU spremlja vsa revizijska poročila vseh nadzornih institucij za vse resorje vpete v izvajanje evropske kohezijske politike. Spremljanje poteka tako, da se za vsako revizijsko poročilo oblikuje povzetek in se ga vključi v evidenco. Pristojna oseba na OU nekajkrat letno na podlagi dopisa pozove vse resorje, da te evidence dopolnijo z morebitnimi manjkajočimi revizijskimi poročili ter k dopolnitvi vseh korektivnih ukrepov, ki jih je posamezen resor sprejel.

OU je analiziral ugotovitve in najpogostejše napake, nepravilnosti in nesmotrnosti v postopkih črpanja sredstev evropskih skladov, ki jih zaznavajo slovenski in evropski nadzorni organi (RSRS, Urad za nadzor proračuna, Evropsko računsko sodišče in Evropska

komisija). Analiza je bila izvedena na podlagi povzetkov revizijskih poročil, ki jih OU izdelava za potrebe rednega spremljanja ugotovitev posameznih nadzornih organov in spremljanja izvajanja korektivnih ukrepov po resornih ministrstvih in na drugih ravneh izvajanja pomoči. OU po potrebi obravnava tudi ugotovitve o nepravilnostih pri organih v sistemu izvajanja, ki se nanašajo na zneske, nižje od 10 tisoč evrov. OU je pri analizi povzetkov revizijskih poročil od vseh institucij od leta 2005 naprej, ugotovil, da gre za naslednje najpogostejše napake:

- nezadosten obseg izvajanja kontrol na kraju samem in kontrol po 4. členu *Uredbe 438/2001* pri čemer je bilo dodatno ugotovljeno, da vzorec ni bil definiran na podlagi analize tveganja, ki je v skladu z omenjeno uredbo; za *NFP bo predvidoma 10.7.2009 izdelana analiza tveganja s strani zunanjega izvajalca*.
- nepoznavanje in posledično nezadostno upoštevanje pravil zakonodaje s področja javnih naročil; *OU je na temo JN organiziral izobraževanja*.
- ne zagotavljanje revizijske sledi in ustrezne hrambe dokumentov;
- pomanjkljivi kontrolni listi kontrolnih enot resorjev;
- neenotnost pri vnašanju podatkov za spremljanje izvajanja in poročanja v sistem ISARR-SP;
- nenatančna navodila in opredelitev delovnih procesov, del in nalog;
- nedefiniran sistem označevanja posameznih verzij izvedbene strukture ukrepa;
- pomanjkljiv sistem odkrivanja in odpravljanja odkritih nepravilnosti.

OU je večino ugotovljenih napak, nepravilnosti in nesmotrnosti v postopkih črpanja sredstev evropskih skladov, ki so jih zaznali slovenski in evropski nadzorni organi od leta 2005 naprej, že odpravil, kar je razvidno tudi iz ugotovitev o izpolnjevanju priporočil posameznih revizijskih organov.

- Korektivne ukrepe, ki jih je OU izvedel na podlagi številnih revizijskih poročil vseh nadzornih institucij je že implementiral v novem programskem obdobju, tako da je:

1. OU izdal vrsto navodil, in sicer:
  - Navodilo za izvajanje kontrol po 13. členu *Uredbe 1828/2006/ES*
  - Navodilo za pripravo, prijavo in potrjevanje instrumentov za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2007 – 2013
  - Navodilo za spremljanje in poročanje o izvajanju kohezijske politike v programskem obdobju 2007 – 2013
  - Navodilo o informiranju in obveščanju javnosti o kohezijskem in strukturnih skladih v programskem obdobju 2007 – 2013
  - Navodilo za poročanje o izobraževanju, usposabljanju in izpopolnjevanju v okviru evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2007 – 2013
  - Navodila za zagotavljanje skladnosti in izvajanje spremljanja ter ocenjevanja učinkovitosti državnih pomoči
  - Navodila organa upravljanja za spremljanje izvajanja OP z informacijskim sistemom ISARR-SP
  - Smernice organa upravljanja za vrednotenje operativnih programov v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007-2013
2. OU je za izvedbo nalog v zvezi s finančnim in sistemskim spremljanjem opredelil tudi naloge in odgovorne osebe za opravljanje nalog državnih pomoči.
3. OU je izdelal model za analizo tveganj s področja državnih pomoči pri dodeljevanju sredstev kohezijske politike za programsko obdobje od leta 2007 – 2013.
4. OU redno spremlja revizijska poročila zunanjih institucij o izvedenih revizijah pri udeležencih, vključenih v implementacijo strukturnih skladov. Na tej podlagi ter na podlagi pripravljene analize tveganja izvajanja projektov organ upravljanja že od leta 2006 izvaja dodatne kontrolne preglede o ustreznosti izvajanja kontrol po 4. členu *Uredbe 438/2001*. Kot že rečeno, namerava organ upravljanja tudi v prihodnje na podlagi kritičnih točk, ki se pojavljajo v revizijskih poročilih zunanjih institucij (Evropske komisije, Evropskega računskega sodišča, Računskega sodišča RS) nadaljevati s tovrstnimi pregledi delovanja sistema.

1. četrletje 2006:

OU je UNP dne 19.4.2006 (dopis šifra: 3083-10/2003-766) predhodno že posredoval standardni obrazec o nepravilnostih za instrument 1.4.10 Športni center Planica. MŠŠ je v poročilu za 1. četrletje 2006 poročalo o nadaljnjem stanju postopkov pri instrumentu 1.4.10 Športni center Planica: točka 20 standardnega obrazca – Upravni postopki: Plačilni organ MF je izdal nalog za izterjavo neupravičeno izplačanih sredstev. MŠŠ je dne 24.4.2006 nakazalo znesek 343.075.827 SIT na devizni račun ESRR.

PO je pri instrumentu 1.4.5 MMC Mat Kultra odkril nepravilnost, za kar je bil izpolnjen tudi standardni obrazec in posredovan na UNP. Dne 31.03.2006 so na PO prejeli nov zahtevek za povračilo, v katerem so se zneski, navedeni v seznamu preverjenih računov ujemali s stanjem, ki ga je ugotovila kontrolna enota med izvajanjem kontrole na kraju samem po 4. členu *Uredbe 438/2001* in ga opisala v poročilu o kontroli na kraju samem. Nadaljnji ukrepi zato niso bili več potrebni. Zadeva je bila zaključena.

MDDSZ je pri instrumentu 2.4.4.1 Lokalni zaposlitveni programi odkrilo nepravilnost pri ohranjanju zaposlitve za obdobje 2 let, za kar je bil izpolnjen tudi standardni obrazec in posredovan na UNP.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov (EKUJS, FIUR, TP) v 1. četrletju 2006 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

2. četrletje 2006:

MG, Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost, je poročalo o ugotovljeni nepravilnosti na instrumentu 1.4.1 Javni razpis za prenovu, modernizacijo ter izgradnjo javne in komunalne infrastrukture v okviru poslovnih con. Nepravilnost je presegala 10.000 EUR, vendar pa so bila sredstva izplačana le iz slovenskega proračuna, iz proračuna EU pa ne. Izpolnjen je bil standardni obrazec ter posredovan na UNP.

MG je v letu 2006 prejelo zavrnitev zahtevka za povračilo PC Komenda s PO. V poročilu o kontroli razpisnega postopka in sklenjene pogodbe v postopku javnega naročanja so navedene nepravilnosti pri izvedbi postopka javnega naročanja. Sklepna ugotovitev poročila je, da so bile zaradi napačne izbire postopka, posledično kršene še druge faze postopka izvedbe javnega naročila in kršenje temeljnih načel javnih naročil. Ker je občina zavrnila vračilo sredstev, je bil na predlog SVLR in MG opravljen pregled porabe sredstev državnega proračuna pri MG. Predmet pregleda je bila tudi izvedba javnega naročila Občine Komenda za projekt Poslovna cona Komenda. Projekt se je delno sofinanciral iz ukrepa 1.4.1 ESRR Gospodarska infrastruktura in javne storitve – Poslovne cone. Inšpektor po pregledu dokumentacije izjavlja, da je Občina Komenda ravnala nezakonito in kršila načelo transparentnosti porabe javnih sredstev. SVLR je občini posredovala zahtevo za vračilo sredstev, ker je prišlo do nevrčila le-teh, je bila sprožena tožba.

MDDSZ je pri instrumentu 2.4.4.1 Lokalni zaposlitveni programi odkrilo dve nepravilnosti, za katere je izpolnilo standardna obrazca. Nepravilnosti so presegale 10.000 EUR, vendar pa so bila sredstva izplačana le iz slovenskega proračuna, iz proračuna EU pa ne, saj je bil ustrezno znižan zahtevek za povračilo. Izpolnjen je bil standardni obrazec ter posredovan na UNP.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov (EKUJS, FIUR, TP) v 2. četrletju 2006 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

3. četrletje 2006:

Pri izvajanju ESRR je PO poročal o že ugotovljeni nepravilnosti na instrumentu 1.4.1 Javni razpis za prenovu, modernizacijo ter izgradnjo javne in komunalne infrastrukture v okviru

poslovnih con. MDDSZ je poročalo o nadaljnjih ukrepih pri ugotovljeni nepravilnosti pri ohranjanju zaposlitve za obdobje 2 let 2.4.4.1 Lokalno zaposlitvenega programa:

- v postopku kontrol po 4. členu *Uredbe 438/01* je MDDSZ ugotovil, da ZRSZ ne spremlja sproti, ali delodajalci ohranjajo zaposlitve, saj je bilo ugotovljeno, da je v določenih primerih prišlo do prekinitve zaposlitev pred iztekom 2 let - ZRSZ pa delodajalcu ni zagotovil nadomestne osebe (kljub prošnjam delodajalca), ali pa ga pozval, da vrne sredstva.
- ZRSZ je bilo naloženo, da vzpostavi terjatve do delodajalca,
- ZRSZ je sprožil postopke nadomestnih zaposlitev.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov (EKUJS, FIUR, TP) v 3. četrletju 2006 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

4. četrletje 2006:

V 4. četrletju 2006 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

1. četrletje 2007:

OU je UNP 21. maja 2007 (dopis šifra: 3083-18/2007-1) posredoval dopis, kopijo kontrolnega lista o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih. MŠŠ je v poročilu za 1. četrletje 2007 poročalo o nepravilnostih pri instrumentu 2.3.5 – Program - Usposabljanje strokovnih delavcev v športu. Priložen je bil tudi izpolnjeni standardni obrazec. Skupni znesek izdatka, za katerega je bila ugotovljena nepravilnost znaša 23.968 EUR.

Pri implementaciji ostalih ukrepov različnih skladov v 1. četrletju 2007 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

2. četrletje 2007:

MG, Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost, oddelek v Mariboru, je poročalo o odkriti nepravilnosti v okviru instrumenta 1.3.4 – Program - Neposredne spodbude za investicijske projekte. Nepravilnost je presegala 10.000 EUR, in sicer 98.945,66 EUR. Izpolnjen je bil standardni obrazec ter posredovan na UNP. Prejemniku subvencije je bil izdan dopis o ugotovljeni nepravilnosti in zahtevek za vračilo subvencije na podlagi Sklepa št. S056100101 o odobritvi subvencije.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov v 2. četrletju 2007 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

3. četrletje 2007:

MG, Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost, je poročalo o odkriti nepravilnosti v okviru instrumenta 1.4.1 – Program - Poslovne cone. Nepravilnost je nastala zaradi neupoštevanja komercialnega popusta pri sklenitvi aneksa k pogodbi na podlagi *Zakona o javnih naročilih*. Vrednost zneska, ki je izpostavljen nepravilnosti je 17.918 EUR. Izpolnjen je bil standardni obrazec ter posredovan na UNP. Zahtevani so bili standardni korektivni ukrepi.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov v 3. četrletju 2007 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

4. četrletje 2007:

MŠŠ, Direktorat za šport, je poročalo o odkriti nepravilnosti v okviru instrumenta 2.3.5 – Program – Usposabljanje strokovnih delavcev v športu. Gre za ugotovljeno nepravilnost, ki znaša 47.116,00 EUR. Nepravilnost je nastala zaradi kršenja nacionalne *Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji*. V pripravi je tudi predlog za poziv za vračilo izplačanega zneska.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov v 3. četrletju 2007 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

1. četrletje 2008:

OU je UNP dne 7. maja 2008 (dopis šifra: 3083-25/2006/273) posredoval dopis, kopijo kontrolnega lista o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih. Pri implementaciji ukrepov različnih skladov v 1. četrletju 2008 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

2. četrletje 2008:

OU je UNP dne 28. julija 2008 (dopis šifra: 3083-25/2006/283) posredoval dopis, kopijo kontrolnega lista o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih.

Pri implementaciji ukrepov oziroma instrumentov Evropskega sklada za regionalni razvoj je bila ugotovljena nepravilnost na ukrepu 1.2 – projekt »Spodbujanje turistične destinacije Postojna«, kjer je bil izveden napačen postopek oddaje javnih naročil male vrednosti, v okviru *Zakona o javnem naročanju*. Opisana nepravilnost ostaja odprta, pripravlja se zahtevek za vračilo sredstev.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov v 2. četrletju 2008 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

3. četrletje 2008:

OU je UNP dne 30. oktobra 2008 (dopis šifra: 3083-25/2006/293) posredoval dopis, kopijo kontrolnega lista o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih. Pri implementaciji ukrepov različnih skladov v 3. četrletju 2008 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

4. četrletje 2008:

OU je UNP dne 4. februarja 2009 (dopis šifra: 303-4/2009/41) posredoval dopis, kopijo kontrolnega lista o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih.

Pri ostalih ukrepih različnih skladov v 4. četrletju 2008 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

1. četrletje 2009:

OU je UNP dne 15. maja 2009 (dopis šifra: 303-4/2009/84) posredoval dopis, kopije kontrolnih listov o prejetih poročilih o nepravilnostih in kopije vseh prejetih poročil o nepravilnostih. Pri implementaciji ukrepov različnih skladov v 1. četrletju 2009 nepravilnosti za staro finančno obdobje niso bile ugotovljene.

2. četrletje 2009:

Pri implementaciji ukrepov oziroma instrumentov Evropskega sklada za regionalni razvoj so bile ugotovljene nepravilnosti na 1.4.1 (Poslovne cone) o katerih je Ministrstvo za gospodarstvo tudi poročalo. V okviru prijavljenih nepravilnosti, je tudi posodobljen obrazec o že predhodno sporočeni nepravilnosti, t.j. Poslovni coni Naklo. Pri implementaciji Evropskega socialnega sklada v drugem četrletju 2009 je bila ugotovljena nepravilnost o kateri je poročalo Ministrstvo za šolstvo in šport (Kmetijska šola Grm Novo mesto).

3. četrletje 2009:

Pri implementaciji Evropskega socialnega sklada v tretjem četrletju 2009 je Ministrstvo za šolstvo in šport ponovno poročalo o nepravilnosti, prijavljeni v drugem četrletju 2009 (SI/2009/00001/FS/02 - Kmetijska šola Grm Novo mesto). Ministrstvo za šolstvo in šport je omenjeno nepravilnost zaprlo, saj so bila izvedena vsa potrebna vračila.

4. četrletje 2009:

Pri implementaciji ukrepov oziroma instrumentov v okviru 4. četrletja 2009 nepravilnosti niso bile ugotovljene.

1. četrletje 2010:

Pri implementaciji ukrepov oziroma instrumentov Evropskega sklada za regionalni razvoj je bila ugotovljena ena nepravilnost na projektu Športno turistični center Ljudski vrt – Maribor, ki je bila pravočasno tudi sporočena na UNP in OLAF.

na

2. četrletje 2010:

Pri implementaciji ukrepov oziroma instrumentov Evropskega sklada za regionalni razvoj je bila na novo ugotovljena nepravilnost s strani Ministrstva za gospodarstvo (SI/2010/00005/FD/01) ter posodobljeno stanje že v 1. četrletju 2010 ugotovljene nepravilnosti s strani Ministrstva za šolstvo in šport (SI/2010/00001/FD/02). Pri implementaciji Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada (usmerjevalni del) so bile ugotovljene tri nepravilnosti (SI/2010/00001/FO/01, SI/2010/00002/FO/01, SI/2010/00003/FO/01), o katerih je poročala AKTRP.

OU bo o nepravilnostih poročal tudi v naslednjih četrletjih.

OU je bil obveščen o stečajih v primeru KU, ki izvajajo projekte. Projekti so v skladu z *Usmeritvami za poročanje o nepravilnostih UNP* ter *Uredbe (ES) št. 2035/2005* opredeljeni v Aneksu 2: Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov, Pregledna tabela nepravilnosti kot priloga k Izjavi o zaključku (na podlagi informacije v poslovni knjigi dolžnika, ki se vodi v skladu s členom 8 Uredbe (ES) št. 438/2001).

8.3 Uporaba tehnične pomoči

Organ upravljanja si je skupaj z ostalimi resorji, ki so bili vključeni v izvajanje strukturne politike v Sloveniji prizadeval, da so se sredstva strukturnih skladov čim bolj učinkovito in smotrno porabila za doseganje ciljev ukrepov EPD. V ta namen so končni upravičenci izvajali aktivnosti informiranja in obveščanja javnosti, izvajali študije in vrednotenja, s katerimi se je analiziralo, ocenjevalo in olajševalo izvajanje v programskem obdobju 2004-2006, izvajali aktivnosti upravljanja in izvajanja programa v okviru zaposlovanj, usposabljanj in izobraževanj, organizacije Nadzornih odborov, itd. ter izvajali aktivnosti spremljanja in vrednotenja s pomočjo informacijskih sistemov.

V nadaljevanju so predstavljene aktivnosti, ki so se izvajale preko štirih vsebinskih sklopov (1. Obveščanje javnosti; 2. Študije in vrednotenja; 3. Upravljanje in izvajanje aktivnosti; 4. Računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje) po posameznem ukrepu.

1. Obveščanje javnosti

Ukrep 4.1 in Ukrep 4.2

Z izvajanjem aktivnosti namenjenih obveščanju in informiranju javnosti so končni upravičenci dosegali naslednje namene: (i) povečanje splošne prepoznavnosti EPD in strukturnih skladov ter posameznega EU sklada; (ii) dvig ravni obveščenosti potencialnih uporabnikov sredstev skladov in posledično povečanje števila in kvalitete projektov; (iii) obveščati o financiranih projektih z ustreznimi medijskimi predstavitevami; (iv) zagotavljanje transparentnosti postopkov.

Podrobno izvajanje aktivnosti obveščanja javnosti je za ukrep 4.1 in ukrep 4.2 predstavljeno v poglavju 8.4.

2. Študije in vrednotenja

Ukrep 4.1

Z izvajanjem aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti študije in vrednotenja so končni upravičenci dosegali naslednje namene: (i) prispevanje k raziskavi možnosti uvedbe javno-zasebnega partnerstva v Republiki Sloveniji s ciljem povečanja udeležbe zasebnega sektorja pri projektih, ki se bodo izvajali v naslednjem programskem obdobju; (ii) podpora vlagateljem pri pripravi ustrezne dokumentacije, ki je potrebna za prijavo projektov na javne razpise; (iii) priprava podlag za učinkovitejše izvajanje projektov v tekočem programskem obdobju in priprava na prihodnje programsko obdobje.

Izvedene aktivnosti v letu 2004

- izdelan tipski načrt malih klavnic,
- izdelana študija ekonomskih vrednosti sektorja ribištva v odvisnosti na ostale sektorje v Republiki Sloveniji,
- pripravljene podlage za ukrep 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov (navodilo za pripravo predhodne strateške analize),
- izvedba raziskave zadovoljstva z vavčerskim sistemom svetovanja, ki se je nanašal na ukrep 1.3,
- izdelava priročnika o projektne financiranju,
- izdelava analize sektorjev in projektov, ki jih je bilo v Sloveniji možno izpeljati v obliki projektnega financiranja.

Izvedene aktivnosti v letu 2005

- izdelano vrednotenje postopkov prijave in izbire projektov,
- izdelana študija o kazalcih ustvarjalnosti slovenskih regij,
- izdelana študija o vključenosti in zadovoljstvu nevladnega sektorja pri izvajanju EPD,
- izdelana metodologija za ocenjevanje deleža nacionalnega sofinanciranja,
- izdelana študija za identifikacijo subjektov v ukrepu 1.4.07 »Izvedba širokopasovnih povezav«,
- izdelana študija izvedljivosti za infrastrukturne projekte inštrumenta 1.4.04,
- izdelano vrednotenje investicijskih programov ukrepa 1.2 na področju turizma;
- pripravljena navodila za pripravo predhodne študije za učinkovito izvajanje ukrepa 3.5 »Ustanavljanje in vzdrževanje shem kakovosti ukrepa 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov«,
- izdelana študija posebnih kmetijskih pridelkov,
- izdelana študija ekonomske vrednosti sektorja ribištvo.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- študija Projekt celovitega razvoja območja tretje razvojne osi, ki je bila podlaga za pripravo podprojektov na območju tretje razvojne osi za financiranje iz strukturnih skladov EU v naslednjem programskem obdobju 2007-2013. Bistven cilj študije je bilo oblikovanje strokovnih osnov za določitev in medsebojno primerjavo posameznih scenarijev celovitega prostorskega razvoja in predlog najustreznejšega;
- izvedba revizij okoljskih poročil v postopkih priprave OP ESRR in OP ROPI, katerih cilj je bil zagotoviti visoko raven varovanja okolja in prispevati k integraciji okoljskih vidikov v pripravo in sprejetje razvojnih načrtov in programov ter promocijo načel trajnostnega razvoja;
- recenzija predloga scenarija celovitega razvoja območja tretje razvojne osi iz prometno-tehničnega vidika, katere bistven cilj je bil oblikovanje strokovnih podlag za predlog najustreznejšega scenarija celovitega razvoja območja tretje razvojne osi;
- merjenje ekonomskega učinka skupin proizvajalcev, ki je za potrebe vrednotenja prvega podukrepa Ustanavljanje in vzdrževanje shem kakovosti ukrepa 3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov po posameznih nosilcih ugotavljalo, ali se je in v kolikšni meri s pomočjo EPD izboljšal ekonomski položaj skupin proizvajalcev in posameznih subjektov vključenih v te skupine;
- analiza in vrednotenje ukrepa 3.5 pri porabnikih sredstev EPD, kjer so bile na podlagi ankete o ukrepu 3.5 v praksi (razpisu in razpisni dokumentaciji) pridobljene koristne informacije za pripravo strategije za programsko obdobje 2007-2013, hkrati pa je bilo izvedeno vrednotenje ukrepa, katerega splošen namen je bil ugotoviti povezanost ukrepa z drugimi ukrepi znotraj 3. PN z drugimi skladi in programi;
- raziskava dohodkovnega položaja v osnovni in dopolnilni kmetijski dejavnosti v Sloveniji z namenom ovrednotiti učinek EPD na doseganje dohodka kmetij, glede na sektorje in ugotoviti, kateri sektorji se bodo v bodoči finančni perspektivi podpirali in v kakšnem obsegu;
- predhodno vrednotenje nacionalnega strateškega načrta RS na področju ribištva, ki je obvezen del priprave vsakega Nacionalnega strateškega načrta in je namenjeno optimizaciji delitve proračunskih sredstev in izboljšanju kakovosti programa;
- izdelava idejne zasnove ureditve ribiškega pristanišča, ki vsebuje finančno konstrukcijo projekta za ureditev področja pristanišča in podaja oceno stroškov razdelitve strukturnega denarja med posamezne prednostne osi v obdobju 2007-2013;
- določitev kazalnikov za OP za ribištvo za finančno obdobje 2007-2013, s katerimi bo omogočen lažji pregled zastavljenih ciljev operativnega programa za finančno obdobje 2007-2013 in vrednotenje doseganja le teh;
- vrednotenje 3. PN EPD oziroma podrobna analiza utemeljenosti, učinkovitosti in uspešnosti prednostnih nalog in vseh ukrepov;

- izdelava študije posebnih kmetijskih pridelkov kot podlage pri pripravi akcijskega načrta za razvoj posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil, za pripravo nacionalnega strateškega načrta za obdobje 2007-2013 ter podlage pri pripravi predloga PRP;
- priprave na programsko obdobje 2007-2013 – Leader: program Leader je obvezni sestavni del naslednjega programskega obdobja 2007-2013 (4. os PRP). Študija je bila namenjena zagotovitvi kakovostnega prehoda od že izdelanih programov razvoja podeželja na učinkovito izvajanje ukrepov tudi v naslednjem programskem obdobju;
- priprave na programsko obdobje 2007-2013 – 3. os: za namen izvajanja možnih novih ukrepov je bilo potrebno izdelati raziskavo, ki je predstavljala strokovno podlago z opredelitvijo nabora in izvajanje možnih ukrepov za novo programsko obdobje;
- vrednotenje investicijskih programov spodbujanja razvoja turistične infrastrukture (ukrep 1.2) na MG, ki je zajemalo ocenjevanje investicijskih programov prijaviteljev na javni razpis v okviru ukrepa 1.2 s strani zunanjih ocenjevalcev ter pripravo odgovorov na pritožbe in morebitne tožbe;
- študija in izvedbena dokumentacija za sklad tveganega kapitala na MG, katere splošni cilj je bil vzpostavitev različnih spodbud za povečanje lastniškega financiranja podjetij s tveganim kapitalom v Sloveniji, specifični cilj pa oblikovanje dokumentacije za pričetek delovanja mešanega sklada tveganega kapitala (pismo o nameri investitorjev, akt o ustanovitvi, statut, splošni pogoji poslovanja sklada).

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- vrednotenje investicijskih programov ukrepa 1.2 EPD – II. faza in III. faza,
- študije izvedljivosti za projekte instrumenta 1.4.4 EPD,
- predhodno vrednotenje Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013 in Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013,
- predhodno vrednotenje Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013,
- izvedba revizij okoljskih poročil v postopkih priprave Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 in Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013,
- študija s področja socialnega podjetništva,
- izdelava Izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa 2007– 2009 za vse subjekte spodbujanja razvoja na regionalni ravni, katere namen je priprava razvojnih regij na naslednje programsko obdobje ter kakovostni izvedbeni načrti, ki bodo omogočali razporeditev strukturnih sredstev glede na programe razvojnih regij,
- izdelava strokovnih podlag za umeščanje projektov Posavske gospodarske platforme v prostor,
- študija za inovacijsko-oblikovalski center za oblačilno industrijo in MSP,
- študija za razvoj kompetentnega centra za turizem in gostinstvo,
- recenzija predloga scenarija celovitega razvoja območja tretje razvojne osi iz prometno-tehničnega in prometno-ekonomskega vidika,
- recenzija študije celovitega razvoja območja tretje razvojne osi iz prometno-tehničnega in prostorskega vidika.
- financiranje ocene učinkovitosti akcije ozaveščanja in promocije nacionalnih in evropskih znakov kakovosti v okviru ukrepa 3.5 »Predhodna študija v mejah ustanavljanja shem kakovosti – Program ozaveščanja kot enkratni projekt promocije simbolov kakovosti Evropske unije in državnih simbolov kakovosti«,
- izdelava okoljske študije za predhodno vrednotenje z namenom preučitve okoljskih parametrov na ukrepe, ki so vključeni v OP za Evropski ribiški sklad,
- izvedba revizije okoljskega poročila v postopkih priprave OP EKSRP,
- presoja sprejemljivosti vplivov in posegov v naravo pri izvedbi PRP 2007-2013 na varovanih območjih,
- priprava študije za izobraževanje LAS in izhodišča za izvedbo ukrepov 3. in 4. osi PRP 2007 – 2013.

- izdelava idejnega projekta s popisi za park Rimske toplice.

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- recenzija predloga scenarija celovitega razvoja območja tretje razvojne osi,
- izdelava Izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa 2007-2009 za Pomursko regijo,
- izvedba študije s področja socialnega podjetništva,
- priprava tehnične in prostorske dokumentacije za državno cesto A1 Šentilj – Koper in mejo z Republiko Avstrijo (3. razvojna os).
- izdelava idejnega projekta s popisi za park Rimske toplice;
- izdelava projektno-investicijske dokumentacije za 5 gradov (Gradac, Vipolže, Dornava, Borl in Strmol), ki so bili v fazi pridobivanja soglasij in gradbenih dovoljenj,
- za instrumenta 1.4.2 in 1.4.3 skupaj z delom ukrepa 1.1 je bilo izvedeno vrednotenje celovitega projekta centrov odličnosti (CO), v katerem so zajeta poglavja doseganja ciljev v obdobju 2004-2008 ter priprav izhodišč in oblikovanja ciljev CO za naslednjo finančno perspektivo. Izdelana so bila konceptualna in metodološka izhodišča, zbrani primeri dobrih praks, določen je bil širši nabor kazalnikov (*Dr. Franc Mali: Evalvacija centrov odličnosti v Sloveniji; v slovenščini in angleščini*), razdelana metodologija za poročanje o doseženih rezultatih, pridobljena zaključna poročila o centrih odličnosti (oboje v slovenščini in angleščini), ter izvedeni dve pod-študiji: mednarodna evalvacija rezultatov in programov centrov odličnosti ter evalvacija gospodarske relevance rezultatov in programov centrov odličnosti.
- financiranje vrednotenja oziroma študije za vavčersko svetovanje (ukrep 1.3 Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo), ki je vsebovala dva dela: a) evalvacija učinkovitosti in uporabnosti programa vavčerskega svetovanja na vseh stopnjah izvajanja in b) priprava ukrepov in modela nadgradnje programa vavčerskega svetovanja na vseh stopnjah izvajanja.

Ukrep 4.2

Z izvajanjem aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti študije in vrednotenja oziroma potrjenega projekta tehnične pomoči naj bi končni upravičenci dosegali naslednji namen: (i) vrednotenje ukrepov ESS, (ii) preverjanje kakovosti in razvojne naravnosti ukrepov in aktivnosti ESS, (iii) vrednotenje pristopov ukrepanja, kakovosti programov, konsistentnosti, trajnosti, zanesljivosti podatkov, učinkovitosti ter managementa.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- Vrednotenje ukrepov ESS in sicer za leto 2004 ter obdobje od januarja do septembra 2005, katerega cilj je bil kakovostno in objektivno ocenjevanje projektov, programov in ukrepov v okviru Evropskega socialnega sklada, s čimer se je želelo izboljšati kakovost ukrepanja in zagotoviti evalvacijsko sled, vzpostaviti dobro delovanje sistemov, kulturo evalviranja in vsebinsko povezati instrumente. Na ta način se je želelo doseči izboljšanje ter večjo učinkovitost izvajanja 2. PN.

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- merjenje zadovoljstva končnih prejemnikov sredstev ESS, katerega cilj je bil povečati zadovoljstvo končnih prejemnikov s storitvami KU, po ciljnih skupinah ter po ukrepih, aktivnostih in podaktivnostih, ki se sofinancirajo s sredstvi ESS (merjenje zadovoljstva se je izvajalo v letih 2006 in 2007);
- raziskava o vključevanju mladih na trg dela, ki je upoštevala načela enakih možnosti za vse ter je obsegala:
  - izobraževanje in uspeh mladih v šoli,

- usklajevanje ponudbe in povpraševanja mladine na trgu dela na nacionalni in regionalni ravni – poklici in izobrazba,
- politiko štipendiranja,
- aktivnosti, zaposlovanje in brezposelnost mladih, socialno vključevanje mladih,
- povezave in usklajenost delovanja institucij pri zaposlovanju mladine,
- oblikovanje informacijskega sistema za zaposlovanje mladih,
- primerjavo politike zaposlovanja mladine v EU (Youth pact) in v državah članicah EU (VB, NZ + 5) s primeri dobre prakse,
- predlog ukrepov in aktivnosti ESF za spodbujanje zaposlovanja mladine na ravni Slovenije in posameznih regij,
- organizacijo strokovnega posveta in seminarja o zaposlovanju mladih,
- predlog aktivnosti politike zaposlovanja.

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- Vrednotenje ukrepov ESS II,
- Raziskava o vključevanju mladih na trg dela.

3. Upravljanje in izvajanje programa (finančno omejen sklop aktivnosti s pravilom 11.2 Uredbe Komisije³⁵)

Ukrep 4.1

Z izvedbo aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti upravljanje in izvajanje programa so končni upravičenci dosegali naslednje namene: (i) povečanje učinkovitosti svojega dela; (ii) zagotavljanje nemotenega izvajanja svojega dela in (iii) prispevanje k razvoju človeških virov.

Izvedene aktivnosti v letu 2004

- vrsta izobraževanj in usposabljanj za zaposlene v organu upravljanja in v posredniških telesih ter organizacija izobraževanj za druge udeležence v postopkih pri porabi sredstev v okviru EPD,
- organizacija srečanj NO EPD,
- prevodi dokumentov,
- dodatne zaposlitve in lajšanje tekočega poslovanja organa upravljanja in posredniških teles.

Izvedene aktivnosti v letu 2005

- organizacija seminarjev in ostalih izobraževanj, med katere so spadala potrebna dodatna znanja za zaposlene s področij kot so jezikovno in računalniško izobraževanje,
- prevajanje različnih dokumentov (letno poročilo, zapisniki NO EPD RS 2004-2006, ostali dokumenti, programi obiskov tujih delegacij, ministrskih srečanj, različnih delavnic na temo kohezijske politike EU in drugo),
- organizacija srečanj NO EPD,
- izdan je bil Terminološki slovar o javnih naročilih,
- organizirana so bila srečanja z drugimi organi upravljanja,
- nabava računalniške in programske opreme,
- stroški najema, vzdrževanja in upravljanja ter najema telekomunikacijske opreme,

³⁵ Uredbe Komisije (ES) št. 448/2004 z dne 10.3.2004³⁵ o spremembi Uredbe (ES) št. 1685/2000 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1260/2003 glede upravičenosti izdatkov za aktivnosti, ki se sofinancirajo iz strukturnih skladov, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1145/2003)

- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za čas trajanja projekta TP za opravljanje različnih del in nalog,
- posredniško telo za ESRR je izvedlo analizo usposobljenosti in izdelalo načrt usposabljanja MK za učinkovitejšo implementacijo inštrumentov 1.4.04 in 1.4.05 EPD,
- PT za EKUJS in FIUR je za pripravo razpisov, oceno predhodnih študij in ocenjevanje prispelih vlog najelo zunanjo strokovno pomoč ter financiralo seje PS Usmerjevalnega dela EKUJS, FIUR ter druge obiske delegacij DG AGRI in DG MARE.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- organizacija srečanja NO ter povračilo potnih stroškov, stroškov namestitve in prehrane članom iz vrst nevladnih organizacij,
- nakup računalniške in programske ter druge administrativne opreme (nakup fotokopirnega stroja, nakup flip chart table in magnetne table, nakup pisarniškega pohištva),
- nakup pisarniškega materiala,
- prevajanje operativnih programov in nacionalnega strateškega referenčnega okvirja ter drugih dokumentov, povezanih z izvajanjem strukturne politike EU v RS,
- objave prostih delovnih mest, javnih naročil, naznanil ipd. v uradnem listu ter v medijih,
- najem, vzdrževanje in upravljanje prostorov ter najem telekomunikacijske opreme,
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih na OU, plačilnem organu, neodvisnem organu za finančni nadzor in pri KU tako doma kot tudi v tujini,
- izvedeni so bili seminarji, delavnice ipd. na temo strukturnih skladov,
- organizirana so bila srečanja z drugimi organi upravljanja (obiska delegacij iz Flandrije in Irske) ter financirana tudi srečanja s predstavniki EK,
- financirana je bila strokovna podpora pri pripravi Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov,
- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za čas trajanja projekta TP za opravljanje različnih del in nalog,
- študentsko delo kot pomoč pri vnosu podatkov v informacijski sistem ISARR-SP,
- stroški povezani z izvajanjem kontrol na kraju samem,
- financiran je bil del analize usposobljenosti in priprave načrta usposabljanja za KU MK na področju strukturne politike,
- najem dvorane in financiranje strokovnjakov za tehnološko in ekonomsko ocenjevanje vlog na PT za EKUJS in FIUR ter analitično in strokovno podporo pri načrtovanju/programiranju ukrepov za razvoj podeželja v naslednjem programskem obdobju,
- financiranje obiskov delegacij na PT za EKUJS in FIUR.

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- organizacija srečanja NO EPD in letnega sestanka ter povračilo potnih stroškov, stroškov namestitve in prehrane članom iz vrst nevladnih organizacij,
- nakup računalniške in programske ter druge administrativne opreme,
- nakup pisarniškega materiala za zaposlene,
- prevajanje dokumentov,
- objave prostih delovnih mest, javnih naročil, naznanil ipd. v uradnem listu ter v medijih,
- najem, vzdrževanje in upravljanje prostorov ter najem telekomunikacijske opreme,
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih tako doma kot tudi v tujini,
- izvedeni so bili seminarji, delavnice ipd. na temo strukturnih skladov,
- organizirana so bila srečanja z drugimi organi upravljanja ter financirana tudi srečanja s predstavniki Evropske komisije,
- financiranje izvajalca strokovne pravne posvetovalnice,

- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za določen čas za čas trajanja projekta tehnične pomoči za opravljanje različnih del in nalog,
- študentsko delo kot pomoč pri vnosu podatkov v informacijski sistem ISARR-SP in drugih nalogah,
- stroški povezani z izvajanjem kontrol na kraju samem,
- priprava pregleda tehnoloških rešitev E-pravosodja na Portugalskem,
- strokovno svetovanje organu upravljanja,
- udeležbe na delovnih srečanjih, izmenjava dobrih praks, delovnih sestankih, kontrole na kraju samem ipd.,
- financiranje zunanjega izvajalca za pomoč pri pripravi in izvedbi javnih razpisov za prednostno usmeritev v Operativnem programu razvoja človeških virov 2007-2013 Kultura v podporo socialni vključenosti.

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- organizacija srečanja NO EPD in letnega sestanka ter povračilo potnih stroškov, stroškov namestitve in prehrane članom iz vrst nevladnih organizacij,
- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za določen čas za čas trajanja projekta tehnične pomoči za opravljanje različnih del in nalog,
- nakup računalniške in programske ter druge administrativne opreme,
- nakup pisarniškega materiala za zaposlene,
- prevajanje dokumentov in tolmačenje,
- najem, vzdrževanje in upravljanje prostorov ter najem telekomunikacijske opreme,
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih tako doma kot tudi v tujini,
- izvedeni so bili seminarji, delavnice ipd. na temo strukturnih skladov,
- organizirana so bila srečanja z drugimi organi upravljanja ter financirana tudi srečanja s predstavniki Evropske komisije,
- financiranje izvajalca strokovne pravne posvetovalnice,
- študentsko delo kot pomoč pri vnosu podatkov v informacijski sistem ISARR-SP in drugih nalogah,
- stroški povezani z izvajanjem kontrol na kraju samem,
- strokovno svetovanje OU.
- udeležbe na delovnih srečanjih, izmenjava dobrih praks, delovnih sestankih, kontrole na kraju samem ipd.,
- financiranje zunanjega izvajalca za pomoč pri pripravi in izvedbi javnih razpisov za prednostno usmeritev v OP RČV 2007-2013 Kultura v podporo socialni vključenosti.
- zagotovitev zunanjih računovodskih storitev na MVZT.

Ukrep 4.2

Z izvedbo aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti upravljanje in izvajanje programa oziroma potrjenega projekta tehnične pomoči naj bi KU dosegal naslednje namene: (i) povečanje učinkovitosti svojega dela; (ii) zagotavljanje nemotenega izvajanja svojega dela in (iii) prispevanje k razvoju človeških virov.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za določen čas za čas trajanja projekta tehnične pomoči za opravljanje različnih del in nalog,
- službene poti v zvezi z izvajanjem aktivnosti ESS,
- stroški pisarniškega materiala in najemnin za zaposlene, ki delajo na ESS;
- nakup opreme, predvsem za potrebe kontrolne enote;
- usposabljanje in izobraževanje.

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za določen čas za čas trajanja projekta tehnične pomoči za opravljanje različnih del in nalog,
- financiranje službenih poti v zvezi z izvajanjem aktivnosti ESS ter izvajanjem kontrol na kraju samem,
- financiranje materialnih stroškov za zaposlene iz tehnične pomoči na področju ESS,
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih,
- financiranje aktivnosti zunanjega izvajalca za izvajanje revizij na strukturnih skladih EU,
- financiranje stroškov najemnin, pisarniških prostorov za zaposlene,
- nakup računalniške in druge potrebne opreme,
- nakup strojne in programske opreme za zagotovitev komunikacije in izmenjavo podatkov/informacij zaposlenih pri spremljanju koriščenja sredstev ESS,
- financiranje podpornih storitev.

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- strokovno svetovanje NVO,
- plače zaposlenih in povračila stroškov dela javnih uslužbencev, zaposlenih za določen čas za čas trajanja projekta tehnične pomoči za opravljanje različnih del in nalog,
- službene poti v zvezi z izvajanjem aktivnosti ESS,
- nakup in vzdrževanje računalniške in druge administrativne opreme za revizorje strukturnih skladov EU.
- financiranje podpornih storitev.

4. Računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje

Ukrep 4.1

Z izvedbo aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje so končni upravičenci dosegali naslednje namene: (i) prispevanje k učinkovitejšemu načrtovanju, spremljanju, vrednotenju in poročanju o izvajanju aktivnosti, ukrepov, prednostnih nalog in EPD kot celote; (ii) prispevanje k vzpostavitvi in nadgradnji informacijskega sistema ISARR-SP.

Izvedene aktivnosti v letu 2004

- nadgradnja informacijskega sistema za spremljanje in vrednotenje ISARR, vzpostavitev informacijske baze za potrebe spremljanja in obveščanja javnosti v Sloveniji pri 3. prednostni nalogi.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- v letu 2006 je bil izveden postopek oddaje javnega naročila za tretjo fazo nadgradnje računalniške infrastrukture ISARR-SP, aktivnost je bila izvedena in plačana iz sredstev TP;
- aplikacija za evalvacijo poslovnih načrtov za ocenjevanje vlog pri ukrepih 3.2 in 3.3 na posredniškem telesu za EKUJS in FIUR.

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- na Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo so s pomočjo sredstev tehnične pomoči vzpostavili bazo mreže za podeželje (računalniška aplikacija za prijavo zainteresiranih v bazo prejemnikov obvestil).

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- razvoj sistema ISARR-SP:
  - do 31.12.2008 je bilo realiziranih 46 zahtev – novih funkcionalnosti, v skupnem obsegu 531 človek/dni razvojnega dela.
  - s 15. septembrom 2008 je stekla I. faza decentralizacije uporabe sistema ISARR-SP za prijavo listin (modul za vnos podatkov – MVP).
  - v sistem ISARR-SP je bilo vključenih preko 300 novih uporabnikov sistema. Večina uporabnikov je upravičencev (podjetij), ki dostopa do sistema ISARR-SP preko svetovnega spleta. Izvedli so vnos vseh listin (računov) in podatke za preko 6.000 vključenih oseb (s pomočjo neposredne povezave s e-CRP).
  - do meseca novembra 2008 je bil vzpostavljen proces priprave zahtevkov za povračilo za programsko obdobje 2007-2013 v okviru OP ROPI, OP RČV in OP RR.
- Izobraževanje uporabnikov: izvedenih je bilo 12 seminarjev za uporabo modula MVP in 1 seminar za uporabo modula za podporo izvajanju javnih razpisov (MJR).
- Vzpostavitev in delovanje Centra za pomoč uporabnikov (CPU):
  - z mesecem julijem je začel delovati center za pomoč uporabnikom sistema ISARR-SP (CPU), vzpostavljen je bil spletni portal, ki omogoča prijavo napak na informacijskem sistemu, vzdrževalnih zahtevkov, postavljanje vprašanj itd.
  - na portalu je bilo zabeleženih preko 450 dogodkov.
  - uporabnikom je bila na voljo najnovejša uporabniška dokumentacija za delo s sistemom ISARR-SP, FAQ.
  - dostop do portala je imel v tem času preko 450 uporabnikov sistema ISARR-SP. CPU je dosegljiv na telefon vsak delovni dan. Na telefonski številki je bilo obravnavanih preko 1.173 klicev.
- Vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP:
  - vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP poteka tekoče od podpisa pogodbe.

Ukrep 4.2

Z izvedbo aktivnosti v okviru sklopa aktivnosti računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje naj bi končni upravičenec dosegal naslednje namene: (i) zagotovitev systemske opreme in pripadajoče licenčne programske opreme ter vzdrževanje za zagotovitev učinkovitega spremljanja koriščenja sredstev ESS; (ii) razvoj aplikacij za spletno spremljanje projektov ESS; (iii) usposabljanje uporabnikov za pravilno uporabo te opreme.

Izvedene aktivnosti v letu 2006

- v tem sklopu sta v letu 2006 aktivnosti izvajala MŠŠ in ZRSZ:
  - o nakup systemske opreme in pripadajoče licenčne programske opreme na MŠŠ: nakup systemske opreme je omogočil primerljivo komunikacijo in izmenjavo informacij/podatkov (ne)posredno vključenih v izvajanje aktivnosti koriščenja sredstev ESS na MŠŠ. Istočasno je bil izveden nakup posebne programske opreme, ki omogoča delovanje informacijskega sistema z vidika vodenja, spremljanja in poročanja o poteku posameznih projektnih (pod)aktivnosti;
  - o nakup strežniške strojne opreme za ZRSZ z naslednjimi cilji:
    - vzpostavitev in delovanje centralne baze podatkov koristnikov sredstev ESS;

- delovanje centralnega nivoja uporabniških aplikacij, ki podpirajo aktivnosti izvajanja ESS (napotitve, vključevanja, spremljanja aktivnosti, poročanje, posredovanje podatkov);
- okolje za delovanje več uporabniškega informacijskega sistema (prijave uporabnikov iz več lokacij, varovanje dostopov, navezava na elektronsko pošto, internet, intranet);
- izmenjave podatkov z drugimi informacijskimi podsistemi zavoda;
- delo uporabnikov na vseh organizacijskih nivojih Zavoda;
- varno in neprekinjeno delovanje sistema.

Izvedene aktivnosti v letu 2007

- izgradnja 1. faze modula za vnos podatkov (MVP) za potrebe ESS modula v okviru ISARR-SP, ki je omogočal načrtovanje, spremljanje in poročanje o izvajanju aktivnosti 2. PN EPD oziroma OP RČV.
- nakup strežniške strojne opreme in ustrezne programske opreme ter pripadajočih licenc na ZRSZ za potrebe izvajanja informacijske podpore koriščenju sredstev ESS (ter vzpostavitev povezave z APZ Net),
- izvedba usposabljanj za uporabnike opreme,
- načrtovanje in razvoj aplikacijskih modulov, ki so omogočali:
  - izvajanje napotitev brezposelnih oseb v programe, sofinancirane iz ESS, ter spremljanje aktivnosti vključenih oseb,
  - prenose podatkov med operativnimi bazami podatkov ter podatkovnimi skladišči ter izdelave poročil o izvajanju programov ESS,
  - spremljanje porabe sredstev ESS ter zagotavljanje sledljivosti porabe,
  - poročanje v informacijski sistem ISARR-SP
- nakup systemske strežniške strojne in programske opreme ter licenčne aplikativne programske opreme, s čimer je bila omogočena komunikacija in izmenjava podatkov udeležencev, vključenih v izvajanje ESS na Ministrstvu za šolstvo,
- razvoj in programiranje aplikacije za spletno načrtovanje, spremljanje projektov: enotna osrednja točka za potrebe upravljanja, vodenja in nadzora posameznih projektov,
- usposabljanje za uporabo računalniške opreme.

Izvedene aktivnosti v letu 2008

- Razvoj sistema ISARR-SP:
  - o do 31.12.2008 je bilo realiziranih 46 zahtev – novih funkcionalnosti, v skupnem obsegu 531 človek/dni razvojnega dela.
  - o s 15. septembrom 2008 je stekla I. faza decentralizacije uporabe sistema ISARR-SP za prijavo listin (modul za vnos podatkov – MVP).
  - o v sistem ISARR-SP je bilo vključenih preko 300 novih uporabnikov sistema. Večina uporabnikov je upravičencev (podjetij), ki dostopa do sistema ISARR-SP preko svetovnega spleta. Izvedli so vnos vseh listin (računov) in podatke za preko 6.000 vključenih oseb (s pomočjo neposredne povezave s e-CRP).
  - o do meseca novembra 2008 je bil vzpostavljen proces priprave zahtevkov za povračilo za programsko obdobje 2007-2013 v okviru OP ROPI, OP RČV in OP RR.
- izobraževanje uporabnikov:
  - o Izvedenih je bilo 12 seminarjev za uporabo modula MVP in 1 seminar za uporabo modula za podporo izvajanju javnih razpisov (MJR).
- vzpostavitev in delovanje Centra za pomoč uporabnikov (CPU):
  - o z mesecem julijem je začel delovati center za pomoč uporabnikom sistema ISARR-SP (CPU), vzpostavljen je bil spletni portal, ki omogoča prijavo napak na informacijskem sistemu, vzdrževalnih zahtevkov, postavljanje vprašanj itd.,

- na portalu je bilo zabeleženih preko 450 dogodkov,
  - uporabnikom je na voljo najnovejša uporabniška dokumentacija za delo s sistemom ISARR-SP, FAQ,
  - dostop do portala ima trenutno preko 450 uporabnikov sistema ISARR-SP. CPU je dosegljiv na telefon vsak delovni dan. Na telefonski številki je bilo obravnavanih preko 1.173 klicev.
- vzdrževanje informacijskega sistema ISARR-SP,
  - nakup programske opreme (MDDSZ),
  - nakup strežniških in uporabniških licenc (MDDSZ, ZRSZ),
  - razvoj in programiranje aplikacije za spletno načrtovanje, spremljanje projektov (MŠŠ),
  - načrtovanje in razvoj aplikacijskih modulov (ZRSZ),
  - izvedba usposabljanj (ZRSZ).

8.4 Ukrepi, sprejeti za zagotovitev obveščanja javnosti o pomoči za potencialne upravičence in splošno javnost (člen 46), zlasti glede na akcijski načrt komunikacij, določen v programskem dopolnilu (točka 3(1)(1) v prilogi k Uredbi 1159/2000)

8.4.1 Strategija obveščanja javnosti

Strategija informiranja in obveščanja javnosti o strukturnih skladih EU v Sloveniji je bila sestavni del Programskega dopolnila, kjer je OU (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni politiko) opredelil cilje in ciljne skupine, aktivnosti obveščanja, ki zajemajo vse ukrepe v okviru ciljev posameznega sklada, odgovornost za izvajanje, skrb za spremljanje in izvajanje ter sprejel okvirni finančni načrt. Strategija se je izvajala preko letnih projektov končnih upravičencev z razliko projektov v letu 2006, ki so bili načrtovani do leta 2008 z možnostjo sprememb. Vsi ukrepi določeni v letnih projektih so izpolnjevali zahteve *Uredbe Komisije (ES) št. 1159/2000 z dne 30. maja 2000* o ukrepih informiranja in obveščanja javnosti. Aktivnosti v letnih projektih so bile usmerjene k različnim ciljnim skupinam (končni prejemniki, končni upravičenci, lokalne oblasti, gospodarski in socialni partnerji, nevladne organizacije, izvajalci in pospeševalci projektov in splošna javnost). Ciljnim skupinam je bilo prilagojeno sporočilo aktivnosti, izbrano orodje obveščanja in časovni načrt za izvedbo. Med poglavitna orodja obveščanja, ki so bila zajeta v *Uredbi in Programskem dopolnilu*, sodijo:

- razširjanje informacij preko spletnih strani;
- izdelava in distribucija različnih promocijskih gradiv – novic, brošur, zloženk, vodičev, CD-romov in podobnega;
- dogodki – seminarji, delavnice, konference na državni, regionalni ali lokalni ravni;
- medijske kampanje - obveščanje javnosti preko državnih in lokalnih medijev (TV, radio, časopisi, intervjuji, debatne oddaje,...);
- vzpostavitev mreže informacijskih točk po državi in sodelovanje na sejnih in razstavah.

Obveščanje javnosti o EPD je potekal v treh smereh: obveščanje splošne javnosti in splošne informacije; nagovarjanje specifičnih ciljnih skupin o posameznih in pripadajočih razpisih ter programih; komunikacija med udeleženi institucijami v procesu upravljanja strukturnih skladov.

8.4.2 Struktura izvajanja obveščanja javnosti

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko kot OU je bila odgovorna za celovitost sistema informiranja in obveščanja ter učinkovito izvajanje njegove strategije. Spoštovati je morala zahteve *Uredbe 1159/2000*, ki so jih države članice izvajale s pomočjo strukturnih skladov kot virom financiranja in poskušale doseči čim večjo prepoznavnost prispevka EU. V tem okviru je OU pripravljala splošne informacije in gradiva, dajal navodila, usmerjal in svetoval drugim udeležencem v procesu izvajanja ter poročal nadzornemu odboru EPD.

Kot že rečeno, se je strategija izvajala le preko letnih projektov, ki so jih posamezno prijavljali vsi končni upravičenci, upravičeni do sredstev iz tehnične pomoči, kjer so bile natančno opredeljene aktivnosti z datumi konca in začetka financiranja, opisom aktivnosti in višino vrednosti aktivnosti.

V izogib podvajanju aktivnosti pri končnih upravičencih je OU ustanovil Medresorsko skupino za informiranje in obveščanje o strukturnih skladih in kohezijskem skladu (MSO), ki je najprej delovala neformalno od 17.12.2003 do 03.06.2004, ko je Vlada RS sprejela sklep o njeni ustanovitvi, sestavi, organizacijah in nalogah.

MSO je skrbel za pretok informacij in izvajanje aktivnosti obveščanja, usklajeval vsebino strategije in projektov, nadzoroval njuno izvajanje in skrbel za koordinirano objavljanje informacij. Sestava MSO je bila spremenjena 27.07.2006 zaradi širitve kroga končnih upravičencev do sredstev tehnične pomoči.

8.4.3 Uresničevanje strategije obveščanja javnosti

V okviru tega podpoglavja je predstavljeno vsebinsko uresničevanje strategije na podlagi prijavljenih projektov za področje sklopa aktivnosti obveščanje javnosti vseh končnih upravičencev.

OU je pripravil priročnik za obveščanje javnosti z opisom zahtev *Uredbe 1159/2000* in nekaterimi praktičnimi napotki. Na njegovi osnovi so posredniška telesa pripravila natančnejša navodila za obveščanje in označevanje projektov za posamezen sklad. Zahteve glede prepoznavnosti prispevka EU in obveščanja javnosti so bile sestavni del razpisnih pogojev in pogodb, sklenjenih s prejemniki sredstev. Razpisi in razpisna dokumentacija so navajali prispevek EU oziroma sklada, prednostno nalogo in delež sofinanciranja. Uradna dokumentacija, objave in materiali so bili opremljeni z logotipom EU in ustrezno navedbo prispevka skladov. Naložbeni projekti v okviru ESRR, EKUJS in FIUR so na označevalnih tablah v ustrezni velikosti navajali prispevek sklada. ZRSZ je brezposelne osebe in delodajalce, vključene v programe ESS, seznanjal z dejstvom, da program usposabljanja oziroma zaposlovanja podpira ESS, in sicer z uvodnimi predstavitvami, opremljenostjo predavalnic in s priložnostnimi materiali. Enaka navodila so dobili tudi izvajalci programov ESS.

Za potrebe spremljanja pa so bili v PD določeni kazalniki, ki jih je OU sledil, med drugim tudi zaradi poročanja Evropski komisiji.

Ti kazalniki so bili:

- število izdelanih okrožnic,
- število izdanih sporočil za javnost,
- poizvedbe glede obveščanja in informiranja javnosti in
- obisk spletnih strani.

Izvedene aktivnosti so razdeljene na tri glavna področja: informiranje in obveščanje preko internetnih strani, promocije preko dogodkov, delavnic in različnega promocijskega materiala ter medijska pokritost preko različnih medijev.

1. Spletne strani

► Leto 2004

Skupni portal www.gov.si/euskladi je deloval od maja 2004, kjer je OU objavljala ključne informacije o EPD, strukturnih skladih, tekočih razpisih, kontakte, povezave, poštni predal in rubriko pogostih vprašanj ter odgovorov. Na portalu so bile objavljene elektronske verzije izdanih materialov, ki jih je bilo možno tudi naročiti. Posredniška telesa in končni upravičenci so imeli urejeno in jasno označeno rubriko tudi na lastnih spletnih straneh.

► Leto 2005

Skupni portal www.gov.si/euskladi se je v letu 2005 redno vzdrževal. OU je še naprej objavljala ključne informacije o EPD, strukturnih skladih, tekočih razpisih, kontakte, povezave, poštni predal, rubriko pogostih vprašanj in odgovorov. Na spletni strani so se zbirali kontakti za elektronsko pošiljanje obvestil v zvezi z novimi razpisi in objavljala se je baza ponudnikov za podporo ter pomoč morebitnim prijaviteljem projektov. Na portalu so bile objavljene elektronske verzije izdanih materialov, ki jih je bilo možno tudi naročiti.

► Leto 2006

Vzdrževanje spletnih strani strukturnih skladov EU www.gov.si/euskladi se je nadaljevalo do septembra 2006, ko je bilo posodabljanje začasno prekinjeno zaradi postavitve strani za novo programsko obdobje 2007-2013. V tem času so bili razpisi in najpomembnejše informacije objavljene na spletni strani SVLR.

► Leto 2007

V letu 2007 so bili razpisi in najpomembnejše informacije objavljene na spletni strani SVLR, saj nova spletna stran še ni bila vzpostavljena.

► Leto 2008

Vzpostavljena je bila nova spletna stran www.euskladi.si za novo programsko obdobje 2007-2013, kjer so se nahajale tudi informacije programskega obdobja 2004-2006 kot so letna poročila, programski dokumenti, študije in vrednotenja, itd.

Pripravila in objavila pa se je spletna stran z domeno »www.centriodl.si« v slovenščini in angleščini na strežnikih Ministrstva za javno upravo. Objavljene so bile predstavitve in dosežki (tako za centre odličnosti kot celoto kot za posamezne CO) skupaj z rezultati študije evalvacije centrov odličnosti, ki so bili namenjeni domači in mednarodni raziskovalno razvojni sferi in ostali zainteresirani javnosti.

► Leto 2009 (do 30.6.2009)

Tudi v letu 2009 je bila še vedno zagotovljena objava informacij programskega obdobja 2004-2006.

2. Promocijske aktivnosti

a.) Dogodki in delavnice

► Leto 2004

V času razpisov so posredniška telesa in končni upravičenci izvedli številne predstavitve in delavnice po slovenskih regijah:

- v okviru 1. PN (ESRR) 27 predstavitev s skupno 1.000 udeleženci,
- v okviru ukrepov iz 2. PN (ESS) 7 delavnic (180 udeležencev in 60 organizacij),
- v okviru 3. PN (EKUJS in FIUR) je bilo izvedenih 21 predstavitev.

OU pa je izvedel dve delavnici na temo obveščanja javnosti, namenjeni izvajalcem EPD, dve delavnici za informacijske točke in v sodelovanju z Uradom Vlade RS za informiranje (UVI) 36 eno za lokalne medije.

► Leto 2005

V letu 2005 je bila sofinancirana izvedba treh dogodkov na temo strukturnih skladov EU v Sloveniji. Prvi dogodek z naslovom Slovenske ideje, evropski denar je bil organiziran 17.11.2005 v Celju z 200 udeleženci. Drugi dogodek z naslovom Možnosti pridobivanja finančnih sredstev strukturnih skladov je bil organiziran v Novi Gorici z 20 udeleženci. Tretji dogodek z naslovom Možnosti pridobivanja finančnih sredstev strukturnih skladov je bil organiziran v Ljubljani s 50 udeleženci. Na podlagi prejetih evalvacijskih vprašalnikov so dogodke udeleženci šteli za uspešne in koristne. Izvedeni so bili tudi trije promocijski dogodki ESS z namenom predstaviti programe, ki so bili namenjeni izobraževanju, usposabljanju ter zaposlovanju mladih, kjer je bilo 100 udeležencev.

OU je skupaj z UVI organiziral eno delavnico za predstavnike regionalnih razvojnih agencij, informatorje info točk, lokalne podjetniške centre, nevladne organizacije in druge, ki so se srečevali s projekti in sredstvi strukturnih skladov. Na delavnici je potekala predstavitve pregleda stanja v drugem letu črpanju sredstev in projektov, sofinanciranih iz strukturnih skladov. Na delavnici je sodelovalo 60 udeležencev. Druga delavnica izvedena v sodelovanju z UVI in tujim strokovnjakom s področja informiranja in obveščanja o strukturnih skladih je bila namenjena novinarjem, zlasti lokalnim. Novinarjem je bil predstavljen pregled stanja črpanja sredstev EU, seznanitev s projekti, prispevek o pogajanjih za novo finančno perspektivo in primeri dobrih praks črpanja EU sredstev v Franciji.

Hkrati je delavnice na temo črpanja sredstev iz ESRR organiziralo tudi posredniško telo za ESRR. Delavnice so bile namenjene bodisi novinarjem bodisi bodočim končnim prejemnikom oziroma KU 1. PN EPD.

► Leto 2006

Organizacija specializiranih seminarjev/delavnic za nevladne organizacije na temo strukturnih skladov EU: izvedene štiri delavnice.

Organizacija konference »Evropski dan otrok«, katere namen je bil opozoriti na težave otrok, ki živijo v manj razvitih regijah. Pobudnica tovrstne konference je bila Francija. V letu 2004 je konferenco gostila Madžarska, v letu 2005 pa Finska. Gostiteljstvo so si tako izmenjevale stare in nove države članice.

Organizacija konference »Regionalno inovacijsko podporno okolje za družbo znanja« skupaj z mestno občino Nova Gorica. Glavni namen te konference je bila predstavitve izkušenj različnih evropskih regij s črpanjem sredstev iz strukturnih skladov in drugih finančnih instrumentov, predstavitev vključenosti regij s sodelovanjem v nacionalnih programih reform za doseganje ciljev *Lizbonske strategije* in predstavitev vključenosti regij v oblikovanje programskih dokumentov za programsko obdobje 2007-2013.

Organizacija delavnic in mednarodnega simpozija o projektih, sofinanciranih iz strukturnih skladov EU. Delavnice so bile namenjene izdelavi pilotnega poslovnega načrta za razvoj sadjarstva. Simpozij z mednarodno udeležbo pa je bil namenjen predstavitvi uspešnih projektov sofinanciranih iz EKUJS in drugih strukturnih skladov EU v Prekmurju ter izmenjavi

³⁶ V letu 2007 se je preimenoval v Urad Vlade RS za komuniciranje.

izkušenj pri izvajanju projektov med slovenskimi prejemniki in prejemniki iz avstrijske Štajerske.

Organizacija okrogle mize o izmenjavi izkušenj in priprava novih programov na področju Evropskega socialnega sklada. Namenjena je bila razpravi o obstoječem programu usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, s predstavitvijo konkretnih projektov. Predstavitve so zajemale vprašanja povezana z razpisno dokumentacijo, vzorci pogodb, pripravo projekta, povezanostjo načrtovanja projekta in njegove dejanske izvedbe. Drugi del razprave je bil povezan z novimi instrumenti, kjer so se ideje o novih programih natančneje razdelale oziroma dopolnile.

Udeležba na kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni, na katerem sta bila predstavljena EKUJS in FIUR ter primeri dobrih praks obeh skladov. Udeležba na sejmu je bila namenjena seznanjanju javnosti s temeljnimi usmeritvami v prihodnjem programskem obdobju 2007 – 2013 in o Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja.

Organizacija delavnic na temo javnih razpisov EKUJS in FIUR ter seznanjanje javnosti s temeljnimi usmeritvami v prihodnjem programskem obdobju 2007-2013 – izvedene tri delavnice.

Organizacija 14 predstavitvenih razprav na temo promocije nove zakonodaje za zaposlovanje in socialno vključenost invalidov ter težje zaposljivih brezposelnih oseb.

► Leto 2007

Izvedba dogodkov na temo strukturnih skladov EU v različnih regijah (sedem dogodkov).

Izvedba sekretariata - Evropski regionalni in ekonomski forum 2007.

Organizacija seminarjev/delavnic na temo strukturnih skladov EU: izvedeni trije seminarji/delavnice ter štirje informativni dnevi za pripravo izvajalcev na javni razpis (CBA, Posvet na temo JN, Novosti pri izvajanju kohezijske politike v letu 2007, Info dan...).

Organizacija konference - Srečanje držav članic na področju kohezijske politike.

Organizacija konference - Slovenske ideje, evropski denar.

Financiranje 2 delavnic na temo javnih razpisov strukturnih skladov EKUJS-Usmerjevalni oddelek in FIUR.

► Leto 2008

Izvedba dogodkov o strukturnih skladih EU v Sloveniji: organiziralo in izvedlo se je 4 delavnice (Dom Sv. Jožef, PRO ECO Ljubljana, Združenje študentov in izobražencev ter RRA Mura) na temo sofinanciranje projektov iz strukturnih skladov EU v različnih regijah.

Seminar o novostih pri izvajanju kohezijske politike: organiziralo in izvedlo se je seminar na temo novosti pri kohezijski politiki, z naslovom »Seminar o novostih izvajanja kohezijske politike«, kjer je bila zagotovljena potrebna infrastruktura in gostinske storitve.

Izvedena je bila dvodnevna konferenca z naslovom »Prispevek Evropskega socialnega sklada k vključevanju mladih na trg dela« v Mariboru, katere rdeča nit je bila predstavitev, kako lahko Evropski socialni sklad pripomore k uspešnejšemu reševanju problematike mladih na različnih področjih, zlasti pri prehodu z izobraževanja v zaposlovanje, pri višanju stopnje izobrazbe ter ravni usposobljenosti mladih, zmanjševanju deleža osipnikov med mladimi in socialnem vključevanju mladih.

► Leto 2009 (do 30.6.2009)

V letu 2009 ni bilo izvedene in plačane nobene aktivnosti na projektih obveščanja javnosti. Izvajale so se aktivnosti obveščanja javnosti za novo programsko obdobje (iz sredstev tehnične pomoči operativnih programov za programsko obdobje 2007-2013), ki v določeni meri predstavljajo vsebinsko smiselno nadaljevanje aktivnosti iz programskega obdobja 2004-2006.

b.) Tiskano in elektronsko gradivo, promocijski izdelki ter medijski in multimedijski izdelki

► Leto 2004

Zgibanke: OU je v sodelovanju s posredniškimi telesi izdal vse načrtovane publikacije: 4 osnovne zloženke o posameznih skladih (ESRR, ESS, EKUJS in FIUR), v skupni nakladi 28.000 izvodov za resorje vključene v izvajanje strukturnih skladov, potencialne prijavitelje, informacijske točke in splošno javnost.

Brošure: Broširan EPD – 6.000 izvodov; kratka verzija EPD, ki je bila napisana v skrajšani in poljudni obliki – 13.000 izvodov. Izvodi so se delili na različnih izvedenih dogodkih, državnemu zboru, potencialnim prijaviteljem, informacijskim točkam in vsem, ki so iskali bolj poglobljene informacije o strukturnih skladih.

Zgoščenke: Zgoščenska je vsebovala EPD in PD v slovenskem in angleškem jeziku – 7.000 izvodov, ki so bile razdeljene vsem ciljnim skupinam tako kot pri brošurah.

Priročnik za izdelavo analize stroškov in koristi investicijskih projektov: Izdelan je bil prevod in priredba priročnika, ki ga je pripravila EK in je bil prilagojen slovenskim razmeram - 2.000 izvodov, ki so bil distribuirani občinam, investitorjem, informacijskim točkam, pripravljalcem programov in razpisov v pristojnih službah.

► Leto 2005

Zgibanka: Izdelana je bila za vse štiri strukturne sklade, kjer so bile zgoščeno in poljudno opisana glavna dejstva o skladih in ponujene informacije širši javnosti ter potencialnim končnim uporabnikom o njihovem izvajanju v RS. Natisnjenih je bilo 10.000 izvodov.

Letno poročilo 2004: Tisk letnega poročila 2004 o izvajanju EPD RS za vse ciljne skupine. Natisnjenih je bilo 500 izvodov.

Priročnik za obveščanje javnosti: Priročnik za obveščanje javnosti je vseboval poljudno razlago pravil EK pri označevanju projektov za vse tiste, ki so prejeli sredstva strukturnih skladov. Med drugim je opisana uporaba celostne grafične podobe strukturnih skladov in vodič za pripravo dogodkov v povezavi z obveščanjem javnosti. Natisnjenih je bilo 2.000 izvodov.

Potisk promocijskega materiala s celostnimi grafičnimi podobami: S celostnimi grafičnimi podobami se je potisnilo materiale, ki so jih izvajalci strukturnih skladov uporabljali pri pisnem komuniciranju, in sicer dopisni papir, kuverte, vizitke, kartice za kratka sporočila, mape, škatle za pošiljanje materiala, kemične svinčnike in druge oblike promocijskega gradiva.

Potisk promocijskega materiala, tiskovin in ostalih gradiv s celostno podobo ESRR je izvedlo tudi Ministrstvo za gospodarstvo, ki je v okviru svojega projekta obveščanje javnosti financiralo tudi elektronsko uporabo celostne grafične podobe ESRR. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je prav tako izdelalo označevalne nalepke za projekte s celostno grafično podobo skladov EKUJS in FIUR.

Izdelava publikacije s tolmačenjem uredbe na področju koriščenja sredstev ESRR: PT za ESRR je izdalo navodila v povezavi z izvajanjem pravil upravljanja s strukturnimi skladi z namenom boljše implementacije EPD.

► Leto 2006

Zgibanke: Za potrebe različnih aktivnosti so se natisnile naslednje zgibanke:

- zgibanka za potrebe konference »Regionalno inovacijsko podporno okolje za družbo znanja« - 200 izvodov,
- zgibanka za potrebe konference »Evropski dan otrok« - 220 izvodov,
- zgibanka za potrebe Mednarodnega simpozija o projektih sofinanciranih iz strukturnih skladov v Prekmurju – 250 izvodov v slovenskem in 250 izvodov v angleškem jeziku,
- zgibanka v dveh različicah na temo zaposlovanja in socialne vključenosti invalidov ter težje zaposljivih oseb in na temo socialnih reform v Sloveniji za doseganje ciljev *Lizbonske strategije* – 10.000 izvodov.

Letno poročilo 2005: Tisk letnega poročila o izvajanju EPD RS za leto 2005.

Potisk promocijskega materiala s celostnimi grafičnimi podobami: Oblikovanje, tisk in potisk materialov s celostnimi grafičnimi podobami (celostna grafična podoba strukturnih skladov EU, celostna grafična podoba EKUJS in FIUR, celostna grafična podoba ESS), v okviru katerih so se tiskale in potiskale različne tiskovine (poslovne vizitke, voščilnice v slo/angl jeziku, voščilnica v slo/angl jeziku v elektronski obliki, stenski koledar s potiskom fotografij projektov, namizni koledar v obliki CD-ja, potisk poslovnikov, potisk planerjev, pisemske ovojnice, pisalni bloki, itd.) ter različni artikli (nahrbtniki, papirnate darilne vrečke, kemični svinčniki, zložljivi dežniki, ženske majice, moške majice, ovratni trakovi, deke, podloge za miško, sveče, torbe, denarnice, med, cekarji, vino, kape, vetrovke, itd.).

Tisk brošur, letakov in plakatov: Tisk brošur in letakov z naslovom Slovenski zaščiteni posebni kmetijski pridelki oziroma živila, katerih namen je bila seznanitev potrošnikov s slovenskimi zaščitenimi kmetijskimi pridelki oziroma živila, ki so prejeli finančna sredstva na ukrepu 3.5: Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov. Natisnjenih je bilo 9.000 izvodov brošur in 15.000 letakov.

Promocija preko letakov, plakatov in brošur za pridobitev NPK (Nacionalne poklicne kvalifikacije) za deficitarne poklice in spodbujanje sodelovanje brezposelnih oseb in delodajalcev. Natisnjenih je bilo 1.500 plakatov, 300.000 letakov in 20.000 izvodov brošur.

Snemanje dokumentarnega gradiva o gradovih: Snemanje dokumentarnega gradiva obnove in restavratorskih del na gradovih Grad, Pišece in Negova. Dokumentarno gradivo se je snemalo za vsak grad posebej v dolžini 13 minut. Zunanji izvajalec je zbiral obstoječe avdiovizualno dokumentarno gradivo za spremljanje restavratorskih del na grajskih objektih ter snemal obnovo gradov. Snemanje je obsegalo zgodovinski vpogled v posamezen grad, adaptacijo in obnovo celotnega gradu ter restavratorskih del v notranjosti in zunanosti ter umestitev posameznega gradu v prostor in njegovo bodočo uporabo.

Nakup promocijskega panela: Promocijski panel je omogočal transparentne predstavitve projektov sofinanciranih iz strukturnih skladov na različnih dogodkih in s tem dvigoval ozaveščenost o strukturnih skladih EU v Sloveniji.

► Leto 2007

Priprava Letnega poročila o izvajanju EPD RS za 2006 (oblikovanje, priprava na tisk, lektoriranje ipd.).

Oblikovanje, tisk in potisk materialov s celostno podobo strukturnih skladov EU: tisk tiskovin in promocijskega materiala.

Izdelava celostne grafične podobe MKGP.

Financiranje zunanjega izvajalca, ki je izdelal dokumentarno gradivo za potrebe informiranja in obveščanja javnosti glede vsebine projektov s področja kulturne dediščine, ki so pridobila sredstva iz strukturnih skladov.

► Leto 2008

Oblikovane, tiskane in potiskane so bile nalepke, potrdila ter promocijski material s celostno grafično podobo.

Informiranje in obveščanje javnosti o izvajanju strukturnih projektov na ukrepu 1.4 (izdelava promocijskega gradiva o obnovi gradov).

Najem izvajalca za oblikovanje, tisk, potisk tiskovin/artiklov na temo SS EU v SLO: priprava za tisk in tiskanje NSRO-ja in CBA Analize.

Priprava publikacije in promocijskega plakata o centrih odličnosti: 7 publikacij, 4 zloženke, 3 zgoščenke za posamezne centre odličnosti.

V okviru konference z naslovom »Prispevek Evropskega socialnega sklada k vključevanju mladih na trg dela« je bila natisnjena brošura primerov dobrih praks, ki so nastali širom Evropske unije v programskem obdobju 2000-2006 s pomočjo sredstev Evropskega socialnega sklada.

► Leto 2009 (do 30.6.2009)

V letu 2009 ni bilo izvedene in plačane nobene aktivnosti na projektih obveščanja javnosti. Izvajale so se aktivnosti obveščanja javnosti za novo programsko obdobje (iz sredstev tehnične pomoči operativnih programov za programsko obdobje 2007-2013), ki v določeni meri predstavljajo vsebinsko smiselno nadaljevanje aktivnosti iz programskega obdobja 2004-2006.

c.) Informacijske točke

► Leto 2004

OU je vzpostavil informacijske točke v vseh 12 slovenskih statističnih regijah. Delovale so v okviru lokalnih podjetniških centrov, regionalnih razvojnih agencij, Euro Info centrov, ARR³⁷ in PCMG38. Njihova naloga je bila navezovanje stika z iskalci informacij v lokalnem

³⁷ Agencija za regionalni razvoj je bila 01.01.2006 integrirana v Službo Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

okolju. Na informacijske točke so se v glavnem obračala MSP ter občine. V okviru skladov EKUJS in FIUR so se lahko prijavitelji obrnili na 28 samostojnih informacijskih točk v različnih strokovnih službah.

► Leto 2005

V sklopu tehnične pomoči PT za EKUJS – Usmerjevalni oddelek in FIUR sta bili v letu 2005 financirani 2 informacijski točki (informacijska točka Društva za razvoj podeželja in informacijska točka za koriščenje sredstev FIUR – Notranjski ekološki center).

► Leto 2006

Informacijske točke se od leta 2006 niso več financirale iz sredstev tehnične pomoči programskega obdobja 2004-2006.

d.) Izdelava fotografskega arhiva

► Leto 2005

V letu 2005 so bile posnete fotografije 50-ih projektov, ki so bili sofinancirani iz strukturnih skladov EU v Sloveniji. V albumu, ki se je izdelal predvsem z namenom predstavitve projektov na NO, različnih promocijskih dogodkih in v medijih, so bile fotografije razporejene po statističnih regijah in strukturnih skladih.

► Leto 2006

Nadaljevanje izdelave fotografskega arhiva o projektih sofinanciranih iz strukturnih skladov EU – fotografije približno 50-ih projektov v albumu razporejenih po strukturnih skladih EU in statističnih regijah.

► Leto 2007

Izdelava fotografskega arhiva o projektih sofinanciranih iz strukturnih skladov EU – fotografije približno 50-ih projektov so bile v albumu razporejene po strukturnih skladih EU in statističnih regijah.

► Leto 2008

Izdelava fotografskega arhiva o projektih sofinanciranih iz strukturnih skladov EU: fotografiranje približno 50-ih projektov, priprava in urejanje fotografskega arhiva.

► Leto 2009 (do 30.6.2009)

V letu 2009 ni bilo izvedene in plačane nobene aktivnosti na projektih obveščanja javnosti. Izvajale so se aktivnosti obveščanja javnosti za novo programsko obdobje (iz sredstev tehnične pomoči operativnih programov za programsko obdobje 2007-2013), ki v določeni meri predstavljajo vsebinsko smiselno nadaljevanje aktivnosti iz programskega obdobja 2004-2006.

e.) Javni natečaj

V povezavi s konferenco »Evropski dan otrok« je bil izveden javni natečaj za srednje in osnovne šole v Posavski regiji, ki je bila gostitelj konference na temo sredstev iz strukturnih skladov EU v Sloveniji. Učenci osnovnih in srednjih šol so oddali pisne prispevke izmed katerih so bili najboljši nagrajeni.

Cilj javnega natečaja je bil predvsem v seznanitvi obstoja evropskih sredstev že med mlado populacijo, ki je izredno pomemben dejavnik za uspešno nadaljevanje regionalnega razvoja Slovenije. Osnovne šole so poslale 32 prispevkov o projektih financiranih iz strukturnih skladov EU v Sloveniji na splošno, medtem ko so srednje šole poslale 4 predloge projektov na podlagi veljavnega EPD in upoštevajoč ureditev v novem programskem obdobju. Najboljše prispevke so šole predstavile na konferenci »Evropski dan otrok«.

---

³⁸ Podjetniški center za malo gospodarstvo je bil v letu 2005 preimenovan v Javno agencijo Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI).

3. Mediji

► Leto 2004

OU je dosegel načrtovano število 3.000 novic s petimi objavami člankov in aktualnih informacij v periodični podjetniški reviji EIC novice (naklada 2.600 izvodov, najmanj šest zakupljenih strani, katerih vsebino so prispevala posredniška telesa).

Posneto je bilo devet tematskih radijskih oddaj v okviru tedenske oddaje "Izziv podjetništva", ki so bile predvajane na 13 lokalnih radijskih postajah s približno 85% pokritostjo prebivalstva. Prvih deset je posredovalo splošne informacije o programu in razpisih, zadnje tri so bile namenjene predstavitvi prvih izbranih projektov.

OU je izvedel osem tiskovnih konferenc in objavil 20 sporočil za javnost, posredniška telesa 8 tiskovnih konferenc, razpisovalci pa so sodelovali v številnih intervjujih in javnih predstavitev.

Podatke o objavi v medijih je OU prejemal od Urada Vlade RS za informiranje. Zbirka objav je bila podlaga za naročilo analize o profilu EPD in strukturnih skladov. V raziskavi, ki je temeljila na osnovi analize zbranega klipinga med 1.1. in 31.12.2004 in podatkov o izvedenih aktivnostih glede obveščanja javnosti v letu 2004, je bila ugotovljena slaba prepoznavnost strukturnih skladov, predvsem zaradi nepoznavanja teme na slovenskih tleh, vendar se je stanje iz meseca v mesec izboljševalo.

► Leto 2005

Posnetih je bilo 10 tematskih radijskih oddaj v okviru tedenske oddaje »Izziv podjetništva«, ki so bile predvajane na 12 lokalnih radijskih postajah s približno 85% pokritostjo prebivalstva in so posredovale splošne informacije o programu, razpisih in projektih – ESRR, ESS, EKUJS in FIUR (poslušati jih je bilo mogoče na portalu www.gov.si/euskлади).

Oglaševalski prostor se je zakupil tako na televiziji kot na radiu, ki je bil osredotočen na objavljane aktualnih razpisov za strukturne sklade. Na televiziji so se predvajali oglasi o naslednjih javnih razpisih:

- Javni razpis EKUJS – usmerjevalni oddelek za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu.
- Javni razpis EKUJS za sofinanciranje investicij v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov.
- Javni razpis ESS za spodbujanje novega zaposlovanja starejših.
- Javni razpis ESS za projekte netržnih zaposlitvenih programov.

Predvajanj je bilo vsega skupaj 119.

Na radiu so se predvajali oglasi o naslednjih javnih razpisih:

- Javni razpis ESS za usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide.
- Javni razpis ESS za usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih.
- Javni razpis ESS za spodbujanje novega zaposlovanja starejših.
- Javni poziv ESS za izvedbo programov usposabljanja na delovnem mestu za obdobje 2005-2007 do porabe sredstev za obdobje 2005-2007.
- Javni razpis ESS za pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk.

Predvajanj je bilo vsega skupaj 281.

OU je izvedel na temo strukturnih skladov tudi 7 tiskovnih konferenc in objavil 10 sporočil za javnost. Odgovorne osebe za razpise pa so sodelovale v številnih intervjujih in javnih predstavitev.

► Leto 2006

Radijske oddaje: posnelo in predvajalo se je 11 po vsebini različnih prispevkov vezanih na tematike iz strukturnih skladov EU v različnih statističnih regijah na različnih lokalnih radijskih postajah.

Izdelava oglasov in zakup oglaševalskega prostora v tiskanih medijih s področja strukturne politike EU v RS:

- objava razpisov iz strukturnih skladov EU v Sloveniji: - časopis Štajerski tednik – 13 objav, Dnevnik - 73 objav in Žurnal - 3 objave,
- javni razpisi s področja EKUJS in seznanjanje javnosti s temeljnimi usmeritvami v novem programskem obdobju 2007-2013: - Kmečki glas - 16 objav in 1 priloga,
- tema zaposlovanja in socialne vključenosti invalidov ter težje zaposljivih oseb in tema socialnih reform v Sloveniji za doseganje ciljev *Lizbonske strategije*: - objava dveh člankov na spletnih straneh Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Izdelava radijskih oglasov in zakup oglaševalskega prostora na radiu:

- obvestila o javnih razpisih in predstavitve projektov sofinanciranih iz strukturnih skladov EKUJS in FIUR: RTV SLO - izdelava 5 oglasov in 69 objav, radio Veseljak – 120 objav, radio Sevnica – 120 objav, radio Ognjišče – 34 objav,
- promocija deficitarnih poklicev v okviru NPK: - izdelava 18 oglasov in 90 objav po različnih radijskih postajah (radio Antena, radio Belvi, radio Capris, radio City, radio Express, radio Fantasy, radio Krka, radio Murski val, RGL, Štajerski val, RTV SLO).

Izdelava telopov in zakup oglaševalskega prostora na televiziji:

- na temo strukturnih skladov EKUJS in FIUR ter javnih razpisov: RTV SLO – izdelava 5 telopov in 66 objav.

Izdelava promocijskih spotov in zakup oglaševalskega prostora na televiziji:

- promocija za pridobitev NPK za deficitarne poklice na trgu dela: - izdelava 6 spotov objavljenih na TV3 – 64 objav in na RTV SLO – 9 objav.

Izdelava kreativne zasnove za TV spot/oglas in produkcija TV spota/oglasa na temo strukturnih skladov EU v Sloveniji.

OU je izvedel na temo strukturnih skladov tudi 4 tiskovne konference in objavil 12 sporočil za javnost. Odgovorne osebe za razpise pa so sodelovale v številnih intervjujih in javnih predstavitvah.

► Leto 2007

Radijske oddaje: posnelo in predvajalo se je 10 po vsebini različnih prispevkov vezanih na predstavitev projektov, sofinanciranih iz strukturnih skladov EU v različnih statističnih regijah na 12 različnih lokalnih radijskih postajah.

Izdelava kreativne zasnove za radijski oglas in produkcija radijskega oglasa na temo strukturnih skladov EU.

Obdelava člankov v medijih in izdelava analize klippingov za leto 2007: opravljen je bil pregled dnevnih sporočil v zvezi s strukturnimi skladi od 1.1.2007 do 30.7.2007.

Zakup oglaševalskega prostora in izdelava oglasov na temo javnih razpisov programa razvoja podeželja.

► Leto 2008

Radijske oddaje: posneta in predvajana je bila ena radijska oddaja na temo »Izziv podjetništva«, katera je bila predvajana v različnih statističnih regijah na 12 različnih lokalnih radijskih postajah;

Izdelava in objava člankov: izdelan in oblikovan je bil elektronski članek na temo strukturni skladi EU v Sloveniji, objavljen pa je bil na tuji spletni strani.

► Leto 2009 (do 30.6.2009)

V letu 2009 ni bilo izvedene in plačane nobene aktivnosti na projektih obveščanja javnosti. Izvajale so se aktivnosti obveščanja javnosti za novo programsko obdobje (iz sredstev tehnične pomoči operativnih programov za programsko obdobje 2007-2013), ki v določeni meri predstavljajo vsebinsko smiselno nadaljevanje aktivnosti iz programskega obdobja 2004-2006.

Tabela 114: Preglednica izvedenih aktivnosti v okviru obveščanja javnosti 2004-2008

NAZIV AKTIVNOSTI	ŠTEVILO IZVEDENIH AKTIVNOSTI				
	2004	2005	2006	2007	2008
1. SPLETNE STRANI (število obiskov)	1,3 mio	6 mio	2,7 mio	0	3,7 mio
2. PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI					
Dogodki in delavnice	57	10	26	19	6
Tiskano in elektronsko gradivo, promocijski izdelki* ter medijski in multimedijski izdelki					
Zgibanke (izvodi)	28.000	10.000	10.920		4
Brošure (izvodi)	19.000		29.000		7
Zgoščenke (izvodi)	7.000				3
Priročnik (izvodi)	2.000	2.000			2.300
Letno poročilo (izvodi)		500	500	500	
Letaki (izvodi)			315.000		
Plakati (izvodi)			1.500		
Dokumentarno gradivo (posnetki)			3		
Promocijski panel (kos)			1		
Informacijske točke	43	27	1	1	1
Izdelava fotografskega arhiva projektov		50	50	50	50
Javni natečaj			1		
3. MEDIJI					
EIC novice - objava člankov	5				
Radijske oddaje	9	10	11	10	1
Tiskovne konference	8	7	4		
Sporočila za javnost	20	10	12		
Predvajanja oglasov na TV		119	73		
Predvajanja oglasov na radiu		281	499		
Objava oglasov v tiskanih medijih			106		
Objava člankov na spletnih straneh			2		1

* Vsako leto se je izvajal tudi potisk različnega promocijskega materiala s celostnimi grafičnimi podobami.

9 Povzetek rezultatov glavnih vrednotenj, opravljenih v zvezi s programom, vključno s tematskimi vrednotenji in ukrepi, sprejetimi za uresničitev sprejetih priporočil

Vrednotenje sofinanciranih dejavnosti je predstavljalo enega od obveznih elementov, ki jih je določala *Splošna uredba o strukturnih skladih 1260/1999*. Po *Uredbi* naj bili vsi programi predmet predhodnega, vmesnega ter naknadnega vrednotenja. V procesu pristopnih pogajanj novih držav, ki so pristopile v Evropsko unijo v letu 2004, je bilo soglasno ugotovljeno, da upoštevajoč kratko programsko obdobje 2004-2006 priprava vmesnega vrednotenja za nove države članice ni obvezna, medtem ko priprava predhodnega vrednotenja ostaja. Ne glede na to določilo, pa se je Slovenija v EPD zavezala, da bo opravila »tematska vrednotenja manjšega obsega«, da oceni vpliv izbranih aktivnosti/ukrepov glede na zastavljene cilje in analizira učinke na specifične strukturne probleme. Prav tako se je Slovenija zavezala, da bo v sodelovanju z resornimi ministrstvi OU razvil manjši načrt vrednotenja.

Za namen priprave načrta vrednotenja ter zasnov razpisne dokumentacije je bila v letu 2005 imenovana projektna skupina OU za strukturne in kohezijski sklad za področje vrednotenja. Projektna skupina je predstavljala koordinacijski organ, ki je zagotavljal, da se vrednotenja izvajajo metodološko in vsebinsko konsistentno, ter skrbela za usposabljanje na tem področju. Člani projektne skupine so bili uslužbenci iz vsebinskih sektorjev ter uslužbenci iz sektorja, ki je skrbel za razvoj, vzdrževanje in polnjenje informacijskega sistema. V sklopu projektne skupine so bila organizirana izobraževanja na temo spremljanja za potrebe vrednotenja, postali smo aktivni in polnopravni člani t.i. »Evaluation network« pri DG Regio in »Evaluation partnership« pri DG Employment. V letu 2005 je bil pripravljen in predstavljen Načrt vrednotenja EPD. Z namenom promocije same aktivnosti vrednotenja in pripravo skupnih izhodišč, pa je bila pripravljena tudi zasnova razpisne dokumentacije za pripravo in izvedbo vmesnega vrednotenja ukrepov.

V programskem obdobju 2004-2006 je bilo poleg že objavljenih vrednotenj v letnih poročilih izvedeno skupaj osem »tematskih vrednotenj manjšega obsega«, ki so jih izvajali zunanji neodvisni izvajalci:

1. Vrednotenje postopkov prijave in izbire projektov iz strukturnih skladov EU,
2. Vmesno vrednotenje 3. PN EPD: Prestrukturiranje kmetijstva, gozdarstva in ribištva,
3. Evalviranje ukrepov Evropskega socialnega sklada za leto 2004 in 2005,
4. Evalvacija programa Spodbujanje samozaposlovanja (APZ in EDP ukrep 2.4) za leto 2005 in leto 2004,
5. Evalvacija programa Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih (APZ in EDP ukrep 2.4) za leto 2005 in leto 2004,
6. Vrednotenje učinkovitosti ukrepa 3.5 EPD "Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov",
7. Evalvacija gospodarske relevance rezultatov in programov centrov odličnosti ter
8. Analiza uspešnosti instrumenta 1.4.01 poslovne cone v okviru ukrepa 1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve Enotnega programskega dokumenta v Republiki Sloveniji za programsko obdobje 2004 –2006).

Medtem ko so ostala vrednotenja podala predvsem vsebinska in operativna priporočila, ki so bila upoštevana v procesu vsebinskega prilagajanja izvajanja EPD, je »Vrednotenje postopkov prijave in izbire projektov iz strukturnih skladov EU« predstavljalo podlago za reorganizacijo posredniških teles in organa upravljanja. Zadnje vrednotenje, Analiza uspešnosti instrumenta 1.4.01 poslovne cone, v okviru ukrepa 1.4 Gospodarska

infrastruktura in javne storitve EPD v RS za programsko obdobje 2004 – 2006, je bilo izvedeno, da se preveri uspešnost izvedbe ukrepa predvsem z namenom prenosa izkušenj in dobrih praks v novo programsko obdobje.

Prvo obdobje izvajanja evropske strukturne politike med letoma 2004 in 2006 je prineslo pomembne vsebinske in organizacijske-koordinacijske izkušnje na področje vrednotenja. Izkazala se je potreba po sistemski ureditvi področja odgovornih oseb za izvajanje vrednotenij. V sled temu so bila v letu 2007 sistemizirana 4 delovna mesta za področje vrednotenja, ki centralno pokrivajo vsebine po skladih, horizontalno pa tudi vsebine iz Cilja 3.

Zelo pomembni in pozitivni pa so tudi posredni učinki izvajanja vrednotenij v prvem programskem obdobju:

- izkušnje in krepitev znanj zaposlenih, ki so odgovorni za izvajanje programov;
- izkušnje in krepitev znanj zaposlenih, ki so odgovorni za pripravo razpisnih dokumentacij za izbiro izvajalcev za področje vrednotenja;
- krepitev trga oziroma izvajalcev vrednotenja v smislu izkušenj in znanj.

Vsi ti učinki so pomembni predvsem v novem programskem obdobju, ko si je Slovenija zastavila, skladno s povečanjem pomembnosti kohezijske politike, tudi bolj ambiciozen načrt vrednotenja.

Tabela 115: Povzetek ex-post vrednotenja Programov kohezijske politike 2000-2006 (cilj 1 in 2) , Slovenija

EX POST VREDNOTENJE PROGRAMOV KOHEZIJSKE POLITIKE 2000-2006 (CILJ 1 IN 2)	
Naslov/podnaslov	Ugotovitve in priporočila
WP1: Trendi v regionalnem gospodarskem razvoju	Rast BDP/prebivalca 7-8% v 2006, BDP/zaposlenega 60% ali nižji v primerjavi s povprečjem EU v 2005; zaposlenost je med leti 2000 do 2005 pozitivno prispevala k rasti BDP, vendar pa manj kot je k rasti BDP prispevala rast produktivnosti; ustvarjanje kapitala v 2004: med 31% in 22%; stopnja zaposlenosti je v 2006 variirala med 66 in 68%
WP2: Razpoložljivost podatkov	Statistika: v primerjavi z drugimi državami članicami Slovenija sodi med tiste države članice, ki imajo najmanj kazalnikov na program (EPD), in sicer 38. Število programov = 1 (EPD 2004 – 2006) ter ena vrsta kazalnikov. Izhodiščna vrednost je enaka 0, dostop do dejanskih vrednosti kazalnikov: v času izvajanja vrednotenja je dejansko dostopnih vrednosti manj kot 80% (v 2008 je 52% kazalnikov doseglo načrtovane vrednosti, in sicer kazalniki učinka 39%, 42% kazalniki rezultata in 19% kazalniki vpliva)
WP3: Agregirani učinki in primerjava med državami	Slovenija je med državami članicami, ki so »neto prejemnice«; multiplikator kohezijskih skladov na strani povpraševanja je 1,5%. Na strani ponudbe so učinki bolj dolgoročni. ESRR: sredstva večinoma niso namenjena financiranju investicij v infrastrukturo, pač pa v človeški kapital in pomoč podjetjem. Za obdobje 2000 – 2006 (po podatkih o izplačilih med 2000 – 2009) so bili deleži po področjih financiranja naslednji: 49,4% investicije v infrastrukturo, 30,8% za pomoč podjetjem in 19,8% za človeške vire. Slovenija je dobila relativno malo sredstev v letu 2007, in sicer 0,29% BDP (v primerjavi z 2004, ko je bil ta delež 1,2%); Slovenija je imela status zdravega gospodarstva. Slovenija: značilni sta dve prevladujoči determinanti: občutljivost na mednarodno konkurenco v stroških- ob upoštevanju dejstva, da je

	<p>Slovenija majhno in odprto gospodarstvo, izpostavljeno v glavnem mednarodnim trendom; mehanizmi določanja plač, ki upoštevajo vzdrževanje stroškovne učinkovitosti na globalnem trgu, kjer imajo neposredne tuje investicije vplivna prestrukturiranje industrije in stimulirajo prehod iz predelovalnega v storitveni sektor.</p>
WP 5: Promet	<p>V obdobju 1999-2005 je mogoče opaziti zmanjšanje avtobusnega prevoza za 6%; prevoz tovora po železnici se je zmanjšal za 13%, ni identificiranega problema ozkih grl. Gostota cest na površino v 2000: 21,4, v 2006: 28,6; gostota cest na število prebivalstva: v 2000: 214,8 in 2006: 289,0; v primeru železniškega prometa: gostota železnic na površino v 2000: 59,2 in v 2006: 60,6; gostota železnic na število prebivalstva: v 2000 604,2 in v 2006 613).</p> <p>Povečanje pomoči: po vstopu v EU so se pogoji v zvezi z investicijami v infrastrukturo izboljšali, povečal se je tudi obseg investicij v infrastrukturo.</p>
WP 5b: Okolje in klimatske spremembe	<p>Prevladujoče investicije v infrastrukturo v obdobju 2000-2006: sektor industrija (72%), Kohezijski sklad (13%), nacionalni javni viri (država: 7%), ISPA (5%), EIB (2%), ESRR (0,8%); Slovenija je bila v skupini držav z najnižjim deležem investicij v infrastrukturo, in sicer med 200 in 400 EUR); ravnanje z odpadnimi vodami: (4.čl.) – Slovenija je med državami članicami, kjer »sekundarno ravnanje« ni v celoti v izvajanju. Okoljske infrastrukturne investicije 2000-2006 (EUR na prebivalca): industrija (351,31), Kohezijski sklad (64,84), nacionalni javni viri (država: 34,51) ISPA (22,99), EIB (12,65), ESRR (4,16).</p>
WP 6: Podjetništvo in inovacije	<p>Splošni cilji: produktivnost, konkurenčnost, gospodarska rast in zaposlenost. Specifični cilji: prestrukturiranje in diverzifikacija gospodarstva – tradicionalna gospodarstva (vključno s Slovenijo) – prevladujoči cilj: modernizacija in avtomatizacija proizvodnje (delno tudi regulacija vstopa na trg in izstopa iz trga); glavne usmeritve: povečati produktivnost in internacionalizacijo); po vstopu v EU so bile odstranjene ovire in postopno so se povečali dohodki delavcev, povečal pa se je tudi prehod k proizvodom in storitvam z visoko dodano vrednostjo ter bolj k t.i. »z znanjem intenzivni« ekonomiji. Slovenija je dosegla pomemben korak k prestrukturiranju in diverzifikaciji, vendar pa ni zaznati usmerjenosti k specializaciji.</p> <p>Pospeševanje inovacij: kjer je strošek dela relativno visok in je potencial pokritosti relativno majhen, je pospeševanje inovacij in RR ter stalno uvajanje novih produktov in procesov ena od možnosti za ohranjanje konkurenčnosti podjetij. Inovacije omogočajo podjetjem vzdrževati razmeroma visoke cene oziroma pokriti naraščajoče stroške produkcije, ali pa vzdrževati nizke cene proizvodnje, ko izvajajo procese zniževanja stroškov. Povezave med aplikativno znanostjo in komercializacijo za krepitev povezav med invencijami in profitabilnostjo.</p> <p>Analiza grozdov: prestrukturiranje in diverzifikacija: kombinacija neposrednih tujih investicij, industrijskih parkov, con in inkubatorjev na strani podjetij ter iniciative grozdov na strani inovacij z manjšim poudarkom na prenosu znanja in mrež. Neposredne tuje investicije z namenom presejanja šibih industrijskih baz in omejenih finančnih sredstev za hiter obrat v gospodarski rasti.</p> <p>Slovenija: PO (podjetniško okolje)</p> <p>Temelji na: Nepovratnih pomočeh, kreditih, neposrednih tujih investicijah, davčnih shemah, svetovalnih storitvah, industrijskih parkih in conah in inkubatorjih</p>

	<p>Ne temelji na: kapitalskih instrumentih in omrežjih IN (inovacije in RR): Temelji na: Nepovratnih pomočeh, iniciativah grozdov Ne temelji na: kreditih, kapitalskih instrumentih in omrežjih, prenosu znanja, partnerstvu in inkubatorjih Splošno – politike: povečanje učinkovitosti in mednarodne konkurenčnosti Slovenije: PO: (politike): podpora podjetjem v zvezi z okvirnimi pogoji in neposredna podpora (NP) podjetjem (večina podpore) temelji na NP; (instrumenti): instrumenti NP: investicije in sredstva za povečanje produktivnosti; posredna podpora (PP): usmerjena na oblikovanje lokalnih grozdov malih ali mikro podjetij. IN (inovacije/RR) politike: ukrepi inovacij in RR so oblikovali skupni del splošnih ciljev politike ter so postajali bolj in bolj pomembni; Instrumenti: instrumenti NP: v glavnem usmerjeni na investicije v inovativne MSP, instrumenti PP: v glavnem usmerjeni v podporo mrež med podjetji ter v razvoj grozdov.</p>
--	---

Vir: EC - Ex Post Evaluation of the ERDF in Objectives 1 & 2:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

Tabela 116: Ostala vrednotenja – vmesna in tematska vrednotenja ukrepov in izvajanja EPD 2004-2006

Ostala vrednotenja – vmesna in tematska vrednotenja ukrepov in izvajanja EPD 2004-2006	
<p>Vmesno vrednotenje 3. PN EPD: prestrukturiranje kmetijstva in ribištva (2006);</p>	<p>Ugotovitve: 3.1 Ustreznost ukrepa: cilji so ustrezni ob upoštevanju pomanjkanja sredstev za investicije in za industrijske namene, dodatni viri sredstev so omogočili investicije v infrastrukturo in opremo. 80% izkoristek kapacitet kaže na obstoj trga in dokazuje učinkovitost ukrepa; dodatni učinki: visoka kakovost proizvodov, boljše tržne priložnosti, povečana produktivnost, izboljšanje varnostnih standardov. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, težko je vrednotiti učinek vzvoda, nizek učinek substitucije delovnega mesta (displacement effect), možen je učinek substitucije, velik vpliv na trajnost Priporočila: povečati netehnološke investicije (investicije v RR, eko investicije, investicije v trženje), večjo pozornost je potrebno nameniti vertikalnim in horizontalnim povezavam in manjšemu drobljenju za doseg boljšega položaja na trgu Ugotovitve 3.2 Ustreznost ukrepa: aktivnosti se izvajajo v skladu s specifičnimi cilji in so usmerjene v iskanje rešitev za strukturne težave v kmetijskem sektorju. Investicije v kmetijska gospodarstva prispevajo k ustvarjanju dodatnih delovnih mest, še posebej za ženske in mlade na kmetijskih gospodarstvih; nakup tehnologije izboljšuje tehnološko opremljenost kmetijskih gospodarstev in prispeva k zmanjšanju onesnaženosti zmanjšanju porabe energije in izboljšanju delovnih pogojev na kmetijskih gospodarstvih. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, izboljšana ekonomska učinkovitost kmetijskih gospodarstev, velik vpliv na trajnost (čiste tehnologije, manj onesnaževanja, večja kakovost delovnega okolja). Priporočila: povečati investicije ob upoštevanju učinka specializacije, razlikovanje med manjšimi in velikimi investicijami oziroma investicijami v manjše in velike projekte. Ugotovitve 3.3: Ustreznost ukrepa: aktivnosti se izvajajo v skladu s specifičnimi cilji, vendar pa je potrebno povečati investicije v</p>

	<p>nekmetijske dejavnosti, višjo dodano vrednost in boljše tržne priložnosti, še posebej v primeru proizvajalcev prehranskih proizvodov, v primeru naravne in kulturne dediščine ter pospeševanja kmečkega turizma. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, ni učinka substitucije delovnega mesta (displacement effect), velik vpliv na trajnost (kakovost delovnega okolja in življenjskih pogojev, energetska učinkovitost).</p> <p>Priporočila: več aktivnosti bi bilo potrebno usmeriti v pospeševanje nekmetijskih aktivnosti, aktivnosti kmečkega turizma naj se vključijo v strateške cilje promocije turizma na nacionalni ravni.</p> <p>Ugotovitve 3.4: Ustreznost ukrepa: aktivnosti se izvajajo v skladu s specifičnimi cilji in so utemeljene, še posebej v primeru manjših lastnikov gozdov. Kriteriji: velik vpliv na trajnost. Priporočila: strukturne spremembe v sektorski politiki za naslednje programsko obdobje, vzpostavitev združenja lastnikov gozdnih površin, racionalizacija investicij z namenom izboljšanja trženja gozdnih pridelkov, izboljšanje infrastrukture.</p> <p>Ugotovitve 3.5: Ustreznost ukrepa: ob upoštevanju ciljev lahko ugotovim, da je ukrep zelo ustrezen, ker pomeni korak k izvajanju shem kakovosti s certificiranjem produktov s prepoznavnim etničnim in geografskim poreklom. Glede na to, da je ta način izvajanja v začetni fazi, ni mogoče pričakovati pomembnejših rezultatov in sinergij z ostalimi ukrepi. Posledično je doseganje ciljev vprašljivo, predvsem zaradi dejstva, da so organizacijske oblike proizvajalcev proizvodov določenih blagovnih znamk šibke in neformalne. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, ni učinka substitucije delovnega mesta (displacement effect), obstaja vpliv na trajnost (povečanje zavedanja za ekološko usmerjenost).</p> <p>Priporočila: povečanje ozaveščenosti o pomenu vključenosti v sheme kakovosti, oblikovanje različnih oblik sodelovanja med proizvajalci v prehranski industriji z namenom ustvariti visoko kakovostne proizvode pod določeno blagovno znamko ter opredelitev trženja.</p> <p>Ugotovitve 3.6: (modernizacija plovil): Ustreznost ukrepa: ob upoštevanju ciljev lahko ugotovimo, da je ukrep zelo ustrezen, vendar pa aktivnosti večinoma ne prispevajo k ciljem, opredeljenim na ravni ukrepa. Aktivnosti so prispevale k povečanju učinkovitosti ribištva ter k povečanju produktivnosti, kar je bilo kvečjemu posledica znižanja stroškov. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, ni učinka substitucije delovnega mesta (displacement effect), obstaja vpliv na trajnost (specializacija ne omogoča sprehoda na alternativno aktivnost).</p> <p>Priporočila: vprašanje nadaljnega razvoja ribištva ob upoštevanju razmer na trgu po vstopu v EU, prekvalifikacija ribičev v druge dejavnosti ali sektorje.</p> <p>Ugotovitve 3.7: (ribolov, trženje): Ustreznost ukrepa: ukrep je delno ustrezen, problem je v manjših ribogojnicah, dolgotrajnih postopkih za pridobitev dovoljenj, standardi za visoko kakovost ter posledično manjši interes za tovrstne projekte. Kriteriji: minimalni učinek »mrtve teže«, ni učinka substitucije delovnega mesta (displacement effect), obstaja vpliv na trajnost.</p> <p>Priporočila: glede na to, da obstaja razvojni potencial na področju akvakulture, je potrebno povečati tudi pomen teh aktivnosti.</p>
Vrednotenje procesov	Načrtovanje za razvoj:

<p>prijave in izbora projektov iz strukturnih skladov; 2005</p>	<p>Ugotovitve: razvoj instrumentov in projektov mora temeljiti na dobrem razumevanju ciljev, rezultatov sofinanciranih aktivnosti, izvajanja projektov ter trajnosti projektov.</p> <p>Priporočila: SWOT analiza kot osnova za načrtovanje, potrebno je oblikovati navodila za definicijo postopkov.</p> <p>Ciljno načrtovanje:</p> <p>Ugotovitve: za spremljanje izvajanja programov od ciljev, izvajanja, do načrtovanih vrednosti.</p> <p>Priporočila: uporaba metodologije za postavitve logičnega okvira v postopku načrtovanja in izvajanja.</p> <p>Koncentracija</p> <p>Ugotovitve: ciljno planiranje omogoča koncentracijo ukrepov in sredstev v procese, kjer je največja učinkovitost in prispeva k povečanju konkurenčnosti. Dejstvo je, da so sredstva razpršena in razdrobljena po različnih projektih in izvajalskih institucijah.</p> <p>Priporočila: Razumevanje potreb ciljnih skupin in storitvenih poti do teh skupin ter pozicioniranje različnih udeležencev</p> <p>Informiranje in obveščanje</p> <p>Ugotovitve: šibka organiziranost aktivnosti informiranja in obveščanja, slaba dostopnost do doseženih rezultatov projektov</p> <p>Priporočila: izobraževati in povečati znanje upravičencev in ostalih udeležencev v izvajanju, izdati navodila, pogodbe o sofinanciranju naj imajo člen, ki jasno opredeljuje obveznosti upravičencev v zvezi z informiranjem in obveščanjem.</p>
<p>Vrednotenje programa izobraževanje in usposabljanje zaposlenih (ESS); 2006</p>	<p>Ugotovitve: strateški cilji programa: povečati raven znanja in sposobnosti za prilagajanje spremembam, povečanje delovne produktivnosti in učinkovitosti; operativni cilji: višja raven znanja, število delovnih ur, namenjenih izobraževanju in usposabljanju, število izdanih certifikatov po uspešnem zaključku programa izobraževanja.</p> <p>Priporočila: z namenom doseganja osnovnega cilja v smislu % zaposlenih, ki so ohranili zaposlitev je potrebno opredeliti boljši kazalnik, ki ga je mogoče tudi kvantificirati. Za namen spremljanja je potrebno vzpostaviti sistem spremljanja, z vnaprej opredeljenimi kategorijami izdatkov; merila za izbor morajo biti opredeljena objektivno, razpisi za izbor projektov morajo biti bolje opredeljeni in predstavljeni potencialnim prijaviteljem.</p>
<p>Vrednotenje ukrepov ESS na 2. PN EPD 2004 - 2006</p>	<p>Ugotovitve: ukrepi 2.1, 2.2 in 2.4 na 2. PN EPD so bili predmet vrednotenja, v splošnem pa je bilo vrednotenje usmerjeno v ugotavljanje učinkovitosti v doseganju posebnih ciljev PN.</p> <p>Dosežene vrednosti kazalnikov so v primeru skoraj vseh ukrepov presegle načrtovane vrednosti (skoraj za trikrat). S tega vidika je mogoče sklepati, da je bilo izvajanje učinkovito. Ne glede na to, pa je potrebno upoštevati naslednje: a) načrtovane ciljne vrednosti kazalnikov so bile postavljene prenizko, b) spremljanje aktivnosti in podaktivnosti je bilo opredeljeno na osnovi števila udeležencev. Posamezna brezposelna oseba se je lahko udeleževala več aktivnosti ali podaktivnosti, udeležba te osebe v teh aktivnostih se je spremljala za vsako aktivnost (multipliciranje štetja); dejansko število vključenih brezposelnih oseb je zato lahko nižje, kot je vrednost kazalnika število udeležencev.</p> <p>Ocena trajnosti zaposlitev, ki so bile podprte v okviru programa ni bila izvedena, ker analiza na to temo še ni bila pripravljena. . Pogodbe, ki so bile zaključene po 1.1.2007, so bile vse vključene v sistem »APZ.net«, ki omogoča spremljanje</p>

	<p>udeležencev (fizičnih oseb in podjetij) po njihovih identifikacijskih številkah.</p> <p>Spremljanje udeleženih oseb se je izvajalo na ravni posamezne podaktivnosti in ne na ravni vnaprej opredeljene ciljne skupine. Ukrepi 2.1, 2.2 in 2.4 so bili usmerjeni v različne ciljne skupine, ki so bile identificirane bolj podrobno znotraj posameznih podaktivnosti. ZRSZ je pripravil pregled posameznih ciljnih skupin za vse tri ukrepe na osnovi razpoložljivih podatkov, vendar pa je bil pregled omejen zaradi nepopolnih podatkov o značilnostih posamezne ciljne skupine.</p> <p>Spremljanje doseganja horizontalnih ciljev je bilo sistematično izvedeno samo za enake možnosti, še posebej za spol. Indikatorji za ostale tri horizontalne prioritete niso bilo ustrezno opredeljeni in se jih ni ustrezno spremljalo.</p> <p>Subvencije za zaposlovanje so bile ključen instrument pri izvajanju aktivnosti. Učinkovitost instrumenta s smislu trajnosti zaposlitve še ne more biti ocenjena. Smiselno bi bilo najti primernejši način obravnave potreb posebnih ciljnih skupin in vključiti lokalne udeležence pri ustvarjanju zaposlitvenih možnosti z uporabo projektnega pristopa. To bi moralo biti podprto z ustreznimi finančnimi instrumenti in ustreznim bolj dolgoročnim časovnim okvirom.</p> <p>Priporočila za fazo načrtovanja: Rešitve, ki izhajajo iz ESS, morajo biti v obliki nadgrajevanja ali dodane vrednosti k obstoječim ukrepom ali programom v okviru nacionalne politike zaposlovanja, programi morajo biti ustrezno ciljno usmerjeni z namenom pritegniti relativno homogene skupine zaposlenih. Prav tako morajo biti bolj usmerjene na dejanske težave in iskanje rešitev ter prilagojene posebnim potrebam ciljnih skupin in potrebam lokalnega trga, ciljno usmerjene in fleksibilne. Kazalniki morajo biti jasno opredeljeni.</p> <p>Faza izvajanja: Javni razpisi za izbor projektov morajo biti načrtovani tako, da upoštevajo potrebe trga in potrebe uporabnikov sredstev. Časovni okvir izvajanja bi moral biti daljši, ciljne skupine morajo biti opredeljene vnaprej, izvajati je potrebno redne analize učinkov, uvesti je treba spremljanje trajnosti zaposlitev, organizirati je treba delavnice za prijavitelje projektov.</p>
<p>Analiza uspešnosti instrumenta 1.4.0.1 poslovne cone v okviru ukrepa 1.4. Gospodarska infrastruktura in javne storitve EPD 2004 – 2006 (junij 2009)</p>	<p>Učinkovitost instrumenta se je ugotavljala z dveh vidikov, in sicer finančne učinkovitosti in izvedbene učinkovitosti.</p> <p>Finančna učinkovitost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrednost investicije Ugotovitve: 76% projektov je projekte realiziralo v tolerančnih mejah (do 20% odstopanja vrednosti investicij od načrtovane; sprememba vrednosti projektov je vplivala na višino sofinanciranja, ki je bilo izvedeno na podlagi dejanskih računov in gradbenih situacij. - Relativna NSV Ugotovitve: Vsem občinam je bilo sofinanciranje dodeljeno na podlagi opredeljenega merila, upravičenci tudi po izvedbi projekta izpolnjujejo merilo v enaki višini kot ob oddaji vloge na javni razpis. Upravičenci so v večini primerov realizirali slabše kazalnike, kot so bili predvideni ob oddaji vloge (razlogi: višja vrednost investicije, zamik pri izvedbi zasebnih investicij zaradi in posledično zamik pri plačilu komunalnega prispevka, prodaja zemljišč po nižjih cenah od

	<p>predvidenih). Izvedbena učinkovitost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obravnavna javnega razpisa: <p>Ugotovitve: Nenatančna terminološka opredelitev kategorij (npr. definicija: geografsko zaokroženo območje), kar je povzročilo tudi težave med izvajanjem in pri zaključku projektov (npr. nova/ohranjena delovna mesta), dolgotrajnost pravnih postopkov, ki so izhajali iz pogodbenih obveznosti končnih upravičencev.</p> <p>Priporočila: ob pripravi razpisa naj se cilji in pogoji razpisa uskladijo z dejanskimi možnostmi končnih upravičencev, definicije projektov in izrazov morajo biti jasno navedene, izboljšati je potrebno specifična sektorska merila, ki pa morajo biti objektivna;</p> <p>Priporočilo v zvezi z uspešnostjo doseganja ciljev: glede na predmet financiranja bi se lahko na ravni rezultata uporabljala kazalnika »zasedene površine, kjer gre za nove investitorje« in »zasedene površine, kjer so obstoječi investitorji«. Število delovnih mest naj se ugotavlja na ravni vpliva, zato naj se ob oddaji vloge napiše izhodiščno stanje delovnih mest v coni in kolikšen delež od teh je v trgovinski dejavnosti.</p>
<p>Evalvacija gospodarske relevance rezultatov in programov centrov odličnosti (2008)</p>	<p>Priporočila:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Predlaga se nadaljevanje ukrepa. Cilji in koncept razvoja raziskovanih centrov odličnosti so pravi. 2. V večji meri kot do sedaj je potrebno slediti ciljem koncentracije znanja in investicij, povezovanja in interdisciplinarnosti raziskav in razvoja ter pospešitvi procesa aplikacije znanja v tržnih produktih in storitvah. 3. Na nivoju države je potrebno izdelati strategijo razvoja centrov odličnosti, kar pomeni: <ul style="list-style-type: none"> - odločitev o prioritetah in jasnih kriterijih za oblikovanje centrov na prioritetnih tehnoloških področjih; - fazno načrtovanje in izvajanje, v skladu z realnim potekom procesa izgrajevanja sodelovanja, razvoja znanja in aplikacij. To se mora odražati v razpisih z jasnimi kriteriji in realno merljivimi kazalci, ki so predhodno dogovorjeni in usklajeni s partnerji; - kontinuiteta financiranja vsaj pet do sedem let in profesionalizacija izvajanja upravljanja. 4. Investicije v centre odličnosti morajo pokrivati celoten proces razvoja znanja in prenosa v prakso. Struktura centrov mora biti vzpostavljena tako, da povezuje partnerje na tehnološkem področju z razvojem temeljnih znanj in hkrati na izvajanju tržno usmerjenih strateških programov na posameznih produktnih področjih. Ob tem se upošteva: <ul style="list-style-type: none"> - namesto posamičnih RR projektov naj se sofinanciranje države usmeri v podporo velikim strateškim RR programom za razvoj potencialnih tržno usmerjenih storitev in produktov na osnovi interdisciplinarnega znanja; - kriterij za investiranje države morajo biti skupni strateški programi vezani na perspektivna produktna/tržna področja z največjim potencialom in sinergijo za širše slovensko gospodarstvo. Država ne sme biti le v vlogi financerja, temveč partner v usmerjanju in spremljanju razvoja centrov; - ob znanstvenem in tehnološkem vidiku morajo programi nujno zajemati tudi tržni (potencial in sposobnosti komercializacije) in stroškovni pogled (utemeljeni učinki vlaganja na daljši rok v tržno uspešnih produktih in storitvah). Ključni pogoj pa je investiranje

	<p>zasebnega sektorja in zaveza podjetij za financiranje in izvedbo programov v določenem obdobju;</p> <ul style="list-style-type: none"> - v izvajanju strateških programov morajo enakopravno sodelovati nosilci znanja iz gospodarstva, predvsem vodilna razvojna podjetja, ki imajo potencial v kadrih in sredstvih za investiranje v razvoj, kompetence in pozicijo na trgih ter znanja za komercializacijo dosežkov; - poseben poudarek je bolj strukturirano partnerstvo. V večji meri je potrebno vključiti podjetja in zasebne inštitucije, ponudnike razvojnih storitev ter poleg naravoslovnotehničnih disciplin tudi družboslovne vede. <p>5. Razvoj in upravljanje centrov odličnosti je ključnega pomena. Izvedbena struktura in instrumenti podpore morajo biti postavljeni v komunikaciji med partnerji na način, ki bo temeljil na zaupanju in dolgoročnem partnerstvu. Zajemati mora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzpostavljanje sodelovanja in skupno upravljanje centrov v smislu dolgoročnega partnerstva in učinkovitega upravljanja naložb, - vzpostavitev posebnega poslovnega modela in profesionalno upravljanje, - odločanje o oblikah organiziranosti centrov mora biti fleksibilno, - uvajanje koncepta javno zasebnega partnerstva. <p>6. Povezovanje z drugimi iniciativami in instrumenti razvojne politike: Centre odličnosti je potrebno umestiti v celoten inovacijski sistem in hkrati razmejiti njihovo poslanstvo kot tudi definirati oblike povezovanja ter možne sinergije. Ukrep razvoja raziskovalnih centrov odličnosti se mora povezati z načrtovanim ukrepom za gospodarska razvojna središča. Učinkovit instrument za spodbujanje hitrejšega in uspešnejšega prenosa novih znanj v komercializacijo so javna naročila.</p>
--	---

10 Izjavi organa upravljanja

10.1 Izjava organa upravljanja o skladnosti s politikami Skupnosti, vključno s pravili o konkurenci, o dodelitvi javnih naročil, o zaščiti in izboljšanju okolja ter o odpravi neenakosti in spodbujanju enakosti moških in žensk (člen 12)

Po členu 12, 17.1 in 19.2 Uredbe Sveta (ES) 1260/1999 država članica in OU zagotovita skladnost dejavnosti, financiranih s skladi ali drugimi finančnimi instrumenti, z določbami Pogodbe.

Skladnost z politikami Skupnosti se je v okviru EPD preverjala na treh ravneh:

- (a) končni upravičenci, odgovorni za izvajanje ukrepov, preverjajo izpolnjevanje politik Skupnosti po pripravljenih smernicah organa upravljanja za zagotavljanje izpolnjevanja usmeritev Skupnosti;
- (b) posredniško telo s celovito odgovornostjo za izvajanje določene politike. Usmeritve so na splošno vsebovane v prednostnih nalogah, ki jih je oddelil posamezen sklad;
- (c) organ upravljanja, v sklopu svoje funkcije in odgovornosti za preverjanje in izpolnjevanje politik Skupnosti po členu 12 Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999.

Strukturne intervencije v okviru EPD glede ribištva so skladne z cilji *Skupne ribiške politike*. Te intervencije so še posebej predmet specifičnih zahtev in določb, ki so opredeljene v *Uredbi Sveta (ES) št. 1263/1999 in 2792/1999*, zadnjič dopolnjena z *Uredbo Sveta (ES) št. 2369/2002 z dne 20.12.2002*.

Pravila konkurence

V okviru pravnega reda EU, morajo biti vsi ukrepi, sofinancirani in nesofinancirani, skladni s pravili konkurence EU, še posebej tistimi, ki se nanašajo na državne pomoči. V okviru člena 34(1)(g) Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999 je bil organ upravljanja odgovoren za zagotavljanje, da so vse sheme pomoči, sofinancirane s strani pomoči Skupnosti in drugih finančnih instrumentov, polno usklajene s pravili državnih pomoči. Organ upravljanja je skladno z *Zakonom o nadzoru državnih pomoči*, deloval v tesnem sodelovanju s Sektorjem za nadzor državnih pomoči v okviru Ministrstva za finance. Slednji je tudi zagotavljal ustrezne mehanizme za nadzor kumulacije državnih pomoči v okviru pravila de minimis.

Tabela državnih pomoči je v Prilogi 2 Končnega poročila.

Okolje

Organ upravljanja je zagotavljal, da so projekti, sofinancirani iz pomoči Skupnosti izpolnjevali *Direktivo 85/337/EGS, spremenjena s 97/11/EGS*, oziroma, da je bila njihova presoja vpliva na okolje opravljena skladno z omenjenima direktivama.

Organ upravljanja je zagotavljal skladnost programa z varstvom območij, v skladu s programom Natura 2000, ter spoštoval slovenski seznam območij, zavarovanih po tem programu.

Organ upravljanja je pri dodeljevanju pomoči iz strukturnih skladov zagotavljal primerno spoštovanje načela »plača povzročitelj onesnaževanja«. V zvezi z odlaganjem odpadkov je

bilo predvideno, da se bodo plačila za odpadke uporabljala po načelu »plača povzročitelj onesnaževanja«, kot je določeno v členu 15 *Okvirne direktive o odpadkih 75/442/EGS*.

Enake možnosti

Ministrstvo, pristojno za enake možnosti pod pokroviteljstvom organa upravljanja, je v skladu z EPD pripravil usmeritve za presojo vpliva spola za posamezne skupine izdatkov. Med izvajanjem programa so vsa merila za izbor projektov poudarjala enakopravnost, ki je predstavljala obvezo v vseh ocenjevanjih v okviru EPD. Med programiranjem, izvajanjem, nadziranjem in ocenjevanjem vseh dejavnosti so se opravila posvetovanja z organizacijami za enakopravnost spolov, vključno z Uradom Vlade za enake možnosti. Ukrepi za informiranje in obveščanje javnosti o pomoči v okviru EPD so se izvajali na način, ki je povečal zavedanje javnosti o nujnem pospeševanju enakih možnosti za oba spola.

Organ upravljanja je zagotovil, da so vse dejavnosti, sofinancirane s strani strukturnih skladov, izpolnjevale, in kadar je bilo primerno, prispevale k politiki in zakonodaji Skupnosti o enakih možnostih.

Načelo enakih možnosti se je zagotavljalo tudi na zasedanjih NO.

Javna naročila

V skladu z nacionalno zakonodajo in zakonodajo EU so se v primerih, kjer so bili sodelujoči subjekti v izvajanju strukturne politike zavezani k upoštevanju zakonodaje s področja javnega naročanja. S sprejetjem *Zakona o javnem naročanju ZJN-2* (Ur.l. RS 128/06) se je v pravni red RS prenesla *Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta št. 2004/18/ES z dne 31.03.2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, storitev in blaga* (UL L, št. 134 z dne 30.4.2004, str. 114) in *Direktiva Komisije 2005/51/ES z dne 7. septembra 2005 o spremembi Priloge VI k Direktivi 2004/17/ES in Priloge VII k Direktivi 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta o javnih naročilih* (UL L, št. 257 z dne 1.10.2005, str. 127). Če je naročnik izvajal dejavnost na vodnem, energetske, transportnem področju ali področju poštne storitve, so veljale za naročanje v zvezi s to dejavnostjo določbe zakona, ki urejajo javno naročanje na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštne storitve. ZJN-2 je bil v letih, ki so sledila, spremenjen in dopolnjen, in sicer v letih 2008 in 2010 (Ur.l. RS, št. 16/2008, 19/2010).

V zvezi z izvedbo postopkov javnega naročanja so bila izvedena tudi številna izobraževanja, ki so navedena v prilogi končnega poročila: Usposabljanja.

10.2 Izjava organa upravljanja o koordinaciji celotne strukturne pomoči Skupnosti, na primer okvir podpore Skupnosti (CSF) (člen 17(1)) in cilj 2 EPD (člen 19(2)(2))

Okvir podpore Skupnosti (CSF) in cilj 2 EPD (člen 19(2)(2))

Člen 17(1)) Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999: koordinacija strukturne pomoči skupnosti v zadevnih regijah, vključno s pomočjo za razvoj človeških virov v skladu s členom 1(3) Uredbe 1260/1999:

Koordinacija strukturne pomoči za regije iz Cilja 1, v okviru katerega se financirajo PN in ukrepi na ravni EPD 2004 – 2006, poteka v okviru organa upravljanja. Za izvajanje strukturne politike v Republiki Sloveniji je bilo v programskem obdobju 2004 – 2006 značilno centralizirano izvajanje, koordinacija za strukturne pomoči je tako potekala na ravni organa upravljanja. Do konca leta 2005 sta bili v strukturo upravljanja vključeni tudi posredniški telesi, in sicer za 1. prednostno nalogo Ministrstvo za gospodarstvo, za 2. prednostno nalogo pa Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Po opravljenem vrednotenju v letu 2005 ter v skladu priporočil za povečanje učinkovitosti izvajanja strukturne politike, so se posredniška telesa, skupaj z nalogami in kadri prenesla na organ upravljanja. Prenos posredniških teles na organ upravljanja je bil izveden v marcu 2006. Skladno s tem so bila spremenjena tudi izvedbena določila v EPD 2004 – 2006.

Cilj 2 EPD (člen 19(2)(2)):

- ni relevantno.

11 Dosežki in financiranje na posebnih področjih

11.1 Dosežki in financiranje velikih projektov

Republika Slovenija v programskem obdobju 2004-2006 ni bila deležna prispevka strukturnih skladov za velike projekte.

11.2 Dosežki in financiranje globalnih nepovratnih sredstev - informacije o malih globalnih nepovratnih sredstvih v korist nevladnih organizacij in drugih lokalnih partnerjev (člen 4(2) Uredbe 1784/99)

Republika Slovenija v programskem obdobju 2004-2006 ni uporabljala globalnih nepovratnih sredstev.

12 Letno poročilo 2008 o izvajanju Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije v programskem obdobju 2004-2006

Letno poročilo 2008 o izvajanju EPD RS v programskem obdobju se nahaja v priloženem dokumentu: Letno poročilo 2008.doc.

13 Polletno poročilo 2009 o izvajanju Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije v programskem obdobju 2004-2006, stanje na dan 30.6.2009

Polletno poročilo 2009 o izvajanju EPD RS v programskem obdobju, stanje na dan 30.6.2009, se nahaja v priloženem dokumentu: Polletno poročilo 2009.doc.

PRILOGE

Priloga 1: Skupno potrjeni izdatki za vsak ukrep, dejansko izplačani in tisti za plačilo plačilnega organa ter zadevni prispevek Skupnosti, razdeljen po projektih

Šifra projekta	Naziv projekta	Skupaj plačani in certificirani izdatki	Prispevek EU (Prispevek skupnosti)	Slovenska udeležba	Zasebni viri
EPD06.1.1.01.001	NMR	333.913,19	250.434,89	83.478,30	
EPD06.1.1.01.002	CO NIN - RRP2	166.653,48	124.990,10	41.663,38	
EPD06.1.1.01.003	CO NIN - RRP3	150.317,28	112.737,96	37.579,32	
EPD06.1.1.01.004	CO NIN - RRP4	229.540,97	172.155,73	57.385,24	
EPD06.1.1.01.005	CO NIN - RRP5	179.276,80	134.457,60	44.819,20	
EPD06.1.1.01.006	CO NIN - RRP6	225.350,23	169.012,67	56.337,56	
EPD06.1.1.01.007	CO NIN - RRP7	150.243,45	112.682,11	37.561,34	
EPD06.1.1.01.008	Razvoj energetske varčnih in okolju prijaznih KGH sistemov	620.626,33	465.469,74	155.156,59	
EPD06.1.1.01.009	Grozd KGH - priprava strategij, programov..	100.195,76	75.146,82	25.048,94	
EPD06.1.1.01.010	Gradnja in oprema mreže laboratorijev Grozda KGH	2.278.185,96	1.708.639,47	569.546,49	
EPD06.1.1.01.011	CO ME - RRP1	213.154,14	159.865,59	53.288,55	
EPD06.1.1.01.012	CO ME - RRP2	164.483,53	123.362,65	41.120,88	
EPD06.1.1.01.013	CO ME - RRP3	170.529,63	127.897,22	42.632,41	
EPD06.1.1.01.014	CO ME - RRP4	194.070,64	145.552,98	48.517,66	
EPD06.1.1.01.015	CO ME - RRP5	139.604,17	104.703,13	34.901,04	
EPD06.1.1.01.016	CO OT RRP1	192.157,43	144.118,07	48.039,36	
EPD06.1.1.01.017	CO OT RRP2	394.620,64	295.965,48	98.655,16	
EPD06.1.1.01.018	CO OT RRP3	283.275,40	212.456,55	70.818,85	
EPD06.1.1.01.019	CO IKT - RRP1	136.645,63	102.484,22	34.161,41	
EPD06.1.1.01.020	CO IKT - RRP2	82.721,50	62.041,13	20.680,37	
EPD06.1.1.01.021	CO IKT - RRP3	73.109,46	54.832,10	18.277,36	
EPD06.1.1.01.022	CO IKT - RRP4	198.855,37	149.141,52	49.713,85	
EPD06.1.1.01.023	CO IKT - RRP5	99.482,78	74.612,08	24.870,70	
EPD06.1.1.01.024	CO IKT - RRP6	59.572,67	44.679,50	14.893,17	
EPD06.1.1.01.025	CO BF - RRP2	187.946,98	140.960,23	46.986,75	
EPD06.1.1.01.026	CO BF -RRP 1	363.974,05	272.980,53	90.993,52	
EPD06.1.1.01.027	Vodenje projekta	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.01.028	Prostor in oprema tehnološkega centra Irsin	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.01.029	Razvoj tekstilnih izdelkov iz ognjevarnih vlaken	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.01.030	Razvoj tekstilnih izdelkov s posebnimi lastnostmi	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.01.031	Razvoj izdelkov za zaščitne tekstilije	0,00	0,00	0,00	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.1.01.032	Skupna infrastruktura	1.625.199,73	1.218.899,79	406.299,94	
EPD06.1.1.01.033	Razvoj sesalne enote z elektronsko komutiranim motorjem (EKM)	377.596,43	283.197,32	94.399,11	
EPD06.1.1.01.034	Pogonski sistemi za električne servovolane	208.263,08	156.197,31	52.065,77	
EPD06.1.1.01.035	Raziskovalno-razvojna podpora inovacijam	437.007,49	327.755,62	109.251,87	
EPD06.1.1.01.036	TECES kot podpora inovacijskemu okolju	96.215,29	72.161,47	24.053,82	
EPD06.1.1.01.037	Uresničevanje strategije	100.028,70	75.021,53	25.007,17	
EPD06.1.1.01.038	Skupna vlaganja kot osnova za PTC	4.917.749,46	3.688.312,10	1.229.437,36	
EPD06.1.1.01.039	Razvoj mehatronskih sklopov	540.721,75	405.541,32	135.180,43	
EPD06.1.1.01.040	Razvojna vrednotenja	969.818,27	727.363,71	242.454,56	
EPD06.1.1.01.041	Inovativni razvoj delov in tehnologij	548.233,51	411.175,13	137.058,38	
EPD06.1.1.01.042	Strateško in operativno vodenje celovitega projekta	89.775,02	67.331,27	22.443,75	
EPD06.1.1.01.043	Investicija v raziskovalno-razvojno opremo	624.398,11	468.298,57	156.099,54	
EPD06.1.1.01.044	Avtomatizacija strojev in naprav	135.239,02	101.429,26	33.809,76	
EPD06.1.1.01.045	Napredni gradniki in tehnologije	207.511,07	155.633,30	51.877,77	
EPD06.1.1.01.046	Napredni gradniki	282.459,26	211.844,44	70.614,82	
EPD06.1.1.01.047	Priprava strategije, programa in razvoj storitev	100.044,91	75.033,68	25.011,23	
EPD06.1.1.01.048	Infrastruktura za podjetja	1.430.571,43	1.072.928,57	357.642,86	
EPD06.1.1.01.049	Infrastruktura za podjetja v fazi rasti (poinkubator)	2.820.958,24	2.115.718,68	705.239,56	
EPD06.1.1.01.050	Infrastruktura za podjetja v fazi internacionalizacije	3.013.844,28	2.260.383,21	753.461,07	
EPD06.1.1.01.051	Infrastruktura za storitvena podjetja podpornega okolja	771.544,15	578.658,11	192.886,04	
EPD06.1.1.01.052	CO SCF - RRP	334.867,87	251.150,90	83.716,97	
EPD06.1.1.01.053	CO STV RRP 1	61.020,70	45.765,52	15.255,18	
EPD06.1.1.01.054	CO STV RRP 2	49.988,09	37.491,07	12.497,02	
EPD06.1.1.01.055	CO STV RRP3	56.943,66	42.707,75	14.235,91	
EPD06.1.1.01.056	CO STV RRP4	46.801,44	35.101,08	11.700,36	
EPD06.1.1.01.057	CO STV RRP5	92.497,42	69.373,07	23.124,35	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.1.01.058	CO STV RRP6	32.717,05	24.537,79	8.179,26	
EPD06.1.1.01.059	CO MKM RRP1	346.838,28	260.128,71	86.709,57	
EPD06.1.1.01.060	CO MKM RRP2	444.507,19	333.380,39	111.126,80	
EPD06.1.1.01.061	CO RRP FABRICA	333.843,24	250.382,43	83.460,81	
EPD06.1.1.02.001	TehnoPolis - TP Celje	2.086.620,80	1.564.965,60	521.655,20	
EPD06.1.1.02.002	Obnova PTP	1.015.756,97	761.817,73	253.939,24	
EPD06.1.1.03.001	SEAWAY-RAZVOJ VISOKOTEHNOLOŠKIH IZDELKOV IZ KOMPOZITNIH MATERIALOV	730.262,05	547.696,53	182.565,52	
EPD06.1.1.03.002	PIPISTREL-RAZVOJ VISOKOTEHNOLOŠKIH IZDELKOV IZ KOMPOZITNIH MATERIALOV	730.262,06	547.696,54	182.565,52	
EPD06.1.1.03.003	NIKO-Visoko produktivni montažni procesi	724.405,75	543.304,29	181.101,46	
EPD06.1.1.03.004	Razvoj, industrializacija in informatizacija visoko produktivnih montažnih procesov	35.017,75	24.862,95	10.154,80	
EPD06.1.1.03.005	AUDAX - VISOKO PRODUKTIVNI MONTAŽNI PROCESI	41.917,04	31.437,78	10.479,26	
EPD06.1.1.03.006	SAVATECH- POVEČANJE KONKURENČNE SPOSOBNOSTI IZDELKOV	324.253,45	243.190,09	81.063,36	
EPD06.1.1.03.007	GOODYEAR ENGINEERED PRODUCTS EUROPE- POVEČANJE KONKURENČNE SPOSOBNOSTI IZDELKOV	94.061,04	70.545,78	23.515,26	
EPD06.1.1.03.008	GORENJE GOSPODINJSKI APARATI D.D.- POVEČANJE KONKURENČNE SPOSOBNOSTI IZDELKOV	171.306,90	128.480,17	42.826,73	
EPD06.1.1.03.009	HELLA LUX SLOVENIJA- POVEČANJE KONKURENČNE SPOSOBNOSTI IZDELKOV	188.278,26	141.208,70	47.069,56	

EPD06.1.1.03.010	PREDILNICA LITIJA - RAZVOJ TRIDIMENZIONALNIH TEKSTILNIH IZDELKOV	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.03.011	BETI PLETIVA - RAZVOJ TRIDIMENZIONALNIH TEKSTILNIH IZDELKOV	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.03.012	VELANA - RAZVOJ TRIDIMENZIONALNIH TEKSTILNIH	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.03.013	ZVEZDA - RAZVOJ TRIDIMENZIONALNIH TEKSTILNIH	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.1.03.014	AET D.O.O.- INOVATIVNI CENTER ZA VŽIGNE SISTEME DIZELSKIH MOTORJEV	730.262,06	547.696,54	182.565,52	
EPD06.1.1.03.015	ISKRA ISD D.D.- INOVATIVNI CENTER ZA VŽIGNE SISTEME DIZELSKIH MOTORJEV	203.294,44	152.470,81	50.823,63	
EPD06.1.1.03.016	ISKRATEL - SEI- SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	703.634,35	527.726,04	175.908,31	
EPD06.1.1.03.017	ALPINEON - SEI- SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	40.390,47	30.292,85	10.097,62	
EPD06.1.1.03.018	COSYLAB - SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	111.266,90	83.450,17	27.816,73	
EPD06.1.1.03.019	MEDIUS SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	73.234,74	54.926,06	18.308,68	
EPD06.1.1.03.020	MG - SOFT SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	99.282,99	74.462,24	24.820,75	
EPD06.1.1.03.021	PERFTECH - SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	229.044,33	171.783,25	57.261,08	
EPD06.1.1.03.022	RAP-ING - SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	60.974,96	45.731,22	15.243,74	
EPD06.1.1.03.023	SRC.SI - SEI – SERVICE ENABLING INFRASTRUCTURE	120.257,83	90.193,39	30.064,44	
EPD06.1.1.03.024	JULON - MTX – INOVATIVNO VLAKNO PRIHODNOSTI	727.228,63	545.384,32	181.844,31	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.1.03.025	LOHNKO INŽENIRING-MTX – INOVATIVNO VLAKNO PRIHODNOSTI	73.544,15	55.158,11	18.386,04	
EPD06.1.1.03.026	KOSTAK	531.910,48	398.932,86	132.977,62	
EPD06.1.1.03.027	TIMI-TEHNOLOGIJA ZA ODSTRANJEVANJE PLAVJA IN USEDLIN PRED AKUMULACIJSKIMI JEZOVI	113.503,46	85.127,60	28.375,86	
EPD06.1.1.03.028	ROTOMATIKA - ENERGETSKI MANAGEMENT V VOZILU Z DIESEL MOTORJEM	730.262,05	547.696,53	182.565,52	
EPD06.1.1.03.029	LOGINA - ENERGETSKI MANAGEMENT V VOZILU Z DIESEL MOTORJEM	18.494,94	13.871,20	4.623,74	
EPD06.1.1.03.035	RITS - TEHNOLOŠKO INOVACIJSKI CENTER LENS	725.462,87	544.097,14	181.365,73	
EPD06.1.1.03.036	EMO – ORODJARNA-TEHNOLOŠKO INOVACIJSKI CENTER LENS	389.125,35	291.844,01	97.281,34	
EPD06.1.1.03.037	VALJI - TEHNOLOŠKO INOVACIJSKI CENTER LENS	341.033,95	255.775,45	85.258,50	
SKUPAJ	UKREP 1.1.	40.650.062,63	30.486.109,12	10.163.953,51	0
EPD06.1.2.01.001	WELLNESS TERME 3000	702.374,15	526.780,61	175.593,54	
EPD06.1.2.01.003	APARTMAJI LENDAVA	1.246.266,70	934.700,02	311.566,68	
EPD06.1.2.01.004	MODERNIZACIJA SMUČIŠČA PODKOREN	1.083.553,67	812.665,25	270.888,42	
EPD06.1.2.01.005	HOTEL ZDRAVILIŠČE II	3.710.933,79	2.783.200,34	927.733,45	
EPD06.1.2.01.006	HOTEL IN BAZENI ŠMARJEŠKE TOPLICE	2.103.251,32	1.577.438,49	525.812,83	
EPD06.1.2.01.008	APARTMAJSKO NASELJE SNOVIK	1.803.906,44	1.352.929,83	450.976,61	
EPD06.1.2.01.010	HOTEL 5*	4.174.493,13	3.130.869,85	1.043.623,28	
EPD06.1.2.01.011	BAZEN LENDAVA	533.716,80	400.287,60	133.429,20	
EPD06.1.2.01.012	ŠPORTNA DVORANA KRANJSKA GORA	724.897,20	543.672,90	181.224,30	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.2.01.014	ZASNEŽEVALNI SISTEM BOLFENK - AREH	694.867,83	521.150,87	173.716,96	
EPD06.1.2.01.015	KOMPLEKS MOKRICE	898.454,80	673.841,10	224.613,70	
EPD06.1.2.01.016	HOTEL MIRAL	1.423.395,91	1.067.546,93	355.848,98	
EPD06.1.2.01.017	HOTEL OLIMIA 4*	2.584.955,56	1.938.716,67	646.238,89	
EPD06.1.2.01.018	REKONSTRUKCIJA HOTELA LOVEC	2.193.060,55	1.644.795,41	548.265,14	
EPD06.1.2.01.019	MANAGEMENT TD LAŠKO	109.880,06	82.410,04	27.470,02	
EPD06.1.2.01.020	MANAGEMENT TD BOHINJ	37.738,64	28.303,98	9.434,66	
EPD06.1.2.01.021	MANAGEMENT TD PORTOROŽ	89.959,87	67.469,90	22.489,97	
EPD06.1.2.01.022	Management TD Postojna	119.831,04	89.873,28	29.957,76	
EPD06.1.2.01.023	Management TD Rogla	134.181,34	100.636,01	33.545,33	
EPD06.1.2.01.024	Management TD Pomurje	32.227,76	24.170,82	8.056,94	
EPD06.1.2.01.026	Management TD Ljubljana	106.843,24	80.132,42	26.710,82	
EPD06.1.2.02.001	CITY HOTEL LJUBLJANA	834.585,21	625.938,91	208.646,30	
EPD06.1.2.02.002	IZGRADNJA ŠTIRISEDEŽNICE KAŠTIVNIK	500.751,12	375.563,34	125.187,78	
EPD06.1.2.02.003	PROJEKT SALINERA II	834.794,23	626.095,67	208.698,56	
EPD06.1.2.02.004	HOTEL JEZERŠEK	525.788,68	394.341,51	131.447,17	
EPD06.1.2.02.005	SMUČIŠČE PREVALA NA KANINU	784.417,00	588.312,75	196.104,25	
EPD06.1.2.02.006	APARTMAJSKO NASELJE BOLFENK	834.583,92	625.937,94	208.645,98	
EPD06.1.2.02.007	IZGRADNJA ŠTIRISEDEŽNICE VITRANC I	613.104,24	459.828,18	153.276,06	
EPD06.1.2.02.008	OBJEKT JERUZALEM	244.938,24	183.703,68	61.234,56	
EPD06.1.2.02.009	BAZEN, FIZIOTERAPIJA IN PSORIAZA METEOR	834.585,21	625.938,91	208.646,30	
EPD06.1.2.03.001	TERMALNI CENTER	3.964.279,76	2.973.209,83	991.069,93	
EPD06.1.2.03.002	OBNOVA STAREGA HOTELA PALACE	3.964.357,70	2.973.268,27	991.089,43	
EPD06.1.2.03.003	IZGRADNJA HOTELA 4*	1.982.164,83	1.486.623,63	495.541,20	
EPD06.1.2.03.004	RIMSKE TERME - I FAZA	1.767.670,38	1.325.752,78	441.917,60	
EPD06.1.2.03.005	PRENOVA HOTELA BELLEVUE	888.450,58	666.337,93	222.112,65	
SKUPAJ	UKREP 1.2.	43.083.260,90	32.312.445,65	10.770.815,25	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.3.01.001	SUBVENCIONIRANE SVETOVALNE STORITVE ZA MSP	2.523.184,27	1.892.388,20	630.796,07	
EPD06.1.3.02.001	Zagotavljanje garancij za investicijske projekte MSP	3.558.511,95	2.668.883,97	889.627,98	
EPD06.1.3.03.001	ZAGOTAVLJANJE PODPOR ZA INVESTICIJSKE PROJEKTE MSP	2.571.747,48	1.928.810,59	642.936,89	
EPD06.1.3.04.001	NEPOSREDNE SPODBUDE ZA INVESTICIJSKE PROJEKTE MSP	30.549.108,34	20.873.823,02	9.675.285,32	
SKUPAJ	UKREP 1.3.	39.202.552,04	27.363.905,78	11.838.646,26	0
EPD06.1.4.01.001	ZN ADRIA	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.4.01.002	SEVERNA IC MURSKA SOBOTA	2.400.811,64	1.800.608,73	600.202,91	
EPD06.1.4.01.003	PODJETNIŠKA CONA BISTRICA	2.566.311,77	1.538.470,66	1.027.841,11	
EPD06.1.4.01.004	PODJETNIŠKA CONA PAMEČE	1.210.532,70	907.899,53	302.633,17	
EPD06.1.4.01.005	OIC PODKRAJ	3.071.860,00	2.087.362,66	984.497,34	
EPD06.1.4.01.006	OIC NASIPI	1.165.898,66	871.469,71	294.428,95	
EPD06.1.4.01.007	GC TODRAŽ - 1. FAZA	994.055,23	745.541,43	248.513,80	
EPD06.1.4.01.008	IC NAKLO	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.4.01.009	PC LIK Kočevje	1.095.946,29	685.976,61	409.969,68	
EPD06.1.4.01.010	OC Trebnje	1.213.515,34	910.136,51	303.378,83	
EPD06.1.4.01.011	POC Škofljica	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.4.01.012	PC Ravne	1.475.354,47	1.105.891,46	369.463,01	
EPD06.1.4.01.013	PC Jesenice - območje ob Savi	883.065,34	662.299,01	220.766,33	
EPD06.1.4.01.014	PIC Lendava - II. Faza	602.950,33	452.210,00	150.740,33	
EPD06.1.4.01.015	ICCV - Bežigrajska cesta	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.4.01.016	PC Stara vojašnica Rakek	3.173.536,67	2.087.154,05	1.086.382,62	
EPD06.1.4.01.018	IC Te5 Tezno, 1.faza	1.080.432,70	810.324,52	270.108,18	
EPD06.1.4.01.019	IC Ptuj	0,00	0,00	0,00	
EPD06.1.4.01.020	OC Kidričevo	626.029,43	469.522,07	156.507,36	
EPD06.1.4.01.021	IC Šentjur	1.167.992,71	875.994,53	291.998,18	
EPD06.1.4.02.001	RIKS	1.845.195,60	1.094.565,72	750.629,88	
EPD06.1.4.02.002	RRI CO NIN	2.240.226,61	1.095.665,70	1.144.560,91	
EPD06.1.4.02.003	RRI CO ME	1.537.261,78	1.066.781,05	470.480,73	
EPD06.1.4.02.004	RRI CO SCF	793.027,95	594.770,96	198.256,99	
EPD06.1.4.02.005	RRI CO IKT	626.136,53	469.602,40	156.534,13	
EPD06.1.4.02.006	RRI CO OT	1.768.861,03	594.814,65	1.174.046,38	
EPD06.1.4.02.007	PRI CO STV	569.225,09	426.918,82	142.306,27	
EPD06.1.4.03.002	RRI CO MKM	759.490,64	540.016,71	219.473,93	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.4.03.003	RRI CO BF	1.312.223,59	554.677,18	757.546,41	
EPD06.1.4.04.001	GRAD GRAD	1.433.542,41	1.075.156,81	358.385,60	
EPD06.1.4.04.002	Grad Ptuj	425.373,35	319.030,01	106.343,34	
EPD06.1.4.04.003	GRAD PIŠECE	3.612.365,25	2.529.139,51	1.083.225,74	
EPD06.1.4.04.004	GRAD IN PRISTAVE GRADU SNEŽNIK	3.146.727,08	2.360.045,30	786.681,78	
EPD06.1.4.04.005	GRAD NEGOVA	6.178.325,39	4.633.744,05	1.544.581,34	
EPD06.1.4.05.001	MC KUD FP LJUDMILA	37.322,16	27.991,62	9.330,54	
EPD06.1.4.05.002	MC PRLEKIJA	25.056,37	18.792,28	6.264,09	
EPD06.1.4.05.003	MC KIBERPIPA	22.160,25	16.620,19	5.540,06	
EPD06.1.4.05.004	MC KID PINA	36.102,87	27.077,15	9.025,72	
EPD06.1.4.05.005	MC ZAVOD LOKALPATRIOT	30.901,63	23.176,22	7.725,41	
EPD06.1.4.05.006	MC MLADINSKI CENTER KRŠKO	34.830,12	26.122,59	8.707,53	
EPD06.1.4.05.007	MC KIBLA	35.824,49	26.868,37	8.956,12	
EPD06.1.4.05.008	MC MASOVNA	22.469,48	16.852,11	5.617,37	
EPD06.1.4.05.009	MC TOLMIN	21.502,24	16.126,68	5.375,56	
EPD06.1.4.05.010	MULTIMEDIJSKI CENTER VELENJE	58.375,53	43.781,64	14.593,89	
EPD06.1.4.05.011	MULTIMEDIJSKI CENTER MURSKA SOBOTA	58.627,72	43.970,79	14.656,93	
EPD06.1.4.05.012	MMC Škofja Loka	20.811,02	15.608,26	5.202,76	
EPD06.1.4.05.013	MULTIMEDIJSKI CENTER KRŠKO	78.904,04	59.178,03	19.726,01	
EPD06.1.4.05.014	MULTIMEDIJSKI CENTER KIBERPIPA	49.725,37	37.294,03	12.431,34	
EPD06.1.4.05.015	Multmedijski center Kibla	69.114,70	51.836,02	17.278,68	
EPD06.1.4.05.016	Multimedijski center Ljudmila 2	56.594,48	42.445,86	14.148,62	
EPD06.1.4.05.017	MULTIMEDIJSKI CENTER LOKALPATRIOT	79.552,90	59.664,67	19.888,23	
EPD06.1.4.05.018	MULTIMEDIJSKI CENTER MASOVNA	20.412,39	15.309,29	5.103,10	
EPD06.1.4.05.019	Multimedijski center Matkultura	22.517,13	16.887,85	5.629,28	
EPD06.1.4.05.021	MULTIMEDIJSKI CENTER SLOVENJ GRADEC	26.139,78	19.604,84	6.534,94	
EPD06.1.4.05.022	MULTIMEDIJSKI CENTER TOLMIN	11.236,67	8.427,50	2.809,17	
EPD06.1.4.05.023	MULTIMEDIJSKI CENTER PIVKA	50.069,79	37.552,34	12.517,45	
EPD06.1.4.05.024	MULTIMEDIJSKI CENTER PINA	58.411,67	43.808,75	14.602,92	
EPD06.1.4.06.001	STADION MARIBOR	6.803.134,47	2.314.345,33	4.488.789,14	
EPD06.1.4.06.002	PTUJSKO JEZERO	769.201,40	576.901,04	192.300,36	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.1.4.09.001	LETALIŠČE MARIBOR	3.506.195,78	2.570.035,00	936.160,78	
EPD06.1.4.10.001	ŠC PLANICA	3.107.869,88	2.330.902,37	776.967,51	
EPD06.1.4.10.002	KC SOLKAN	455.498,18	341.623,64	113.874,54	
EPD06.1.4.10.003	ASTORIA	1.477.576,26	1.108.182,19	369.394,07	
EPD06.1.4.10.004	HIPODROM LIPICA	129.420,12	97.065,09	32.355,03	
EPD06.1.4.10.005	GOLF LIPICA	642.737,91	482.053,43	160.684,48	
EPD06.1.4.10.006	KOLESARSKA STEZA ODRANCI	97.876,77	68.744,33	29.132,44	
EPD06.1.4.10.007	BAZEN RUŠE	2.705.797,71	607.192,61	2.098.605,10	
SKUPAJ	UKREP 1.4.	69.598.246,86	44.557.832,46	25.040.414,40	0
SKUPAJ	1. PREDNOSTNA NALOGA	192.534.122,43	134.720.293,01	57.813.829,42	0
EPD06.2.1.01.001	INSTITUCIONALNI PROGRAMI USPOSABLJANJA	985.233,34	738.925,01	246.308,33	
EPD06.2.1.02.001	NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE	135.075,04	101.306,28	33.768,76	
EPD06.2.1.03.001	FORMALNO IZOBRAŽEVANJE	4.040.936,59	3.030.702,44	1.010.234,15	
EPD06.2.1.04.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU	1.772.538,61	1.329.403,96	443.134,65	
EPD06.2.1.05.001	PROGRAMI INSTITUCIONALNEGA USPOSABLJANJA ZA 2005	712.546,80	534.410,10	178.136,70	
EPD06.2.1.06.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU 2005-2007	5.955.098,11	4.466.323,41	1.488.774,70	
EPD06.2.1.07.001	FORMALNO IZOBRAŽEVANJE V ŠOLSLEM LETU 2005/2006	3.346.655,55	2.509.991,65	836.663,90	
EPD06.2.1.08.001	NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE ZA 2005-2007	1.086.835,01	815.126,22	271.708,79	
EPD06.2.1.09.001	FORMALNO IZOBRAŽEVANJE V ŠOLSLEM LETU 2006/2007	2.056.520,57	1.542.390,33	514.130,24	
EPD06.2.1.10.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU ZA LETO 2007	768.194,10	576.145,52	192.048,58	
EPD06.2.1.11.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU ZA LETO 2007/2008	1.345.794,82	1.009.346,06	336.448,76	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.2.1.12.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU ZA LETO 2008	1.540.696,27	1.155.522,12	385.174,15	
EPD06.2.1.13.001	PROMOCIJA POKLICEV	692.160,00	519.120,00	173.040,00	
SKUPAJ	UKREP 2.1.	24.438.284,81	18.328.713,10	6.109.571,71	0,00
EPD06.2.2.01.001	PUM	83.138,84	62.354,13	20.784,71	
EPD06.2.2.03.001	DELOVNA VKLJUČENOST INVALIDOV	793.860,17	595.395,13	198.465,04	
EPD06.2.2.04.001	POMOČ ZA ZAPOSLOVANJE DOLGOTRAJNO BREZPOSELNIH ŽENSK	4.476.257,04	3.357.192,77	1.119.064,27	
EPD06.2.2.05.001	PROJEKTI NETRŽNIH ZAPOSLOVNIH PROGRAMOV	414.268,25	310.701,18	103.567,07	
EPD06.2.2.06.001	USPOSABLJANJE IN INTEGRIRANI PROGRAMI USPOSABLJANJA ZA INVALIDE	292.118,02	219.088,48	73.029,54	
EPD06.2.2.07.001	USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU V UČNIH DELAVNICAH IN UČNIH PODJETJIH	705.280,23	528.960,12	176.320,11	
EPD06.2.2.08.001	PUM V ŠOL. L. 2005/2006	100.490,55	75.367,91	25.122,64	
EPD06.2.2.10.001	POT DO VKLJUČENOSTI (PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE) V ŠOL. L. 2006/2007	65.689,36	49.267,02	16.422,34	
EPD06.2.2.11.001	PROJEKTI ZAPOSLOVNIH PROGRAMOV PRI NEPROFITNIH DELODAJALCIH	839.292,53	629.469,30	209.823,23	
EPD06.2.2.12.001	POMOČ PRI ZAPOSLOVANJU DOLGOTRAJNO BREZPOSELNIH ŽENSK 2	578.608,25	433.956,19	144.652,06	
SKUPAJ	UKREP 2.2.	8.349.003,24	6.261.752,23	2.087.251,01	0,00
EPD06.2.3.01.001	Izobraževanje izobraževalcev LDN	651.912,40	488.934,30	162.978,10	
EPD06.2.3.01.002	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV - LDN 2	816.433,57	612.325,18	204.108,39	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.2.3.02.001	Partnerstvo fakultet in šol	280.437,35	210.328,02	70.109,33	
EPD06.2.3.02.002	PARTNERSTVO IZOBRAŽEVANJA IN DELA	73.996,93	55.497,70	18.499,23	
EPD06.2.3.02.003	PROFESIONALNI RAZVOJ STROKOVNIH DELAVCEV V VIZ	621.404,42	466.053,28	155.351,14	
EPD06.2.3.02.004	PARTNERSTVO FAKULTET IN ŠOL - JR 2	825.876,54	619.407,20	206.469,34	
EPD06.2.3.02.005	PARTNERSTVO IZOBRAŽEVANJA IN DELA 2006-2007 - JR 2	216.216,98	162.162,58	54.054,40	
EPD06.2.3.03.001	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV RO-LDN	395.362,83	296.522,12	98.840,71	
EPD06.2.3.03.002	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV V RO - LDN 2	588.553,16	441.414,84	147.138,32	
EPD06.2.3.03.003	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV V RO – LDN 3	2.286.703,61	1.715.027,71	571.675,90	
EPD06.2.3.04.001	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV RO – JR 1	1.424.023,84	1.068.017,83	356.006,01	
EPD06.2.3.04.002	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV V RO - JR2	98.717,13	74.037,85	24.679,28	
EPD06.2.3.04.003	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV V RO - JR 3	2.180.666,68	1.635.499,85	545.166,83	
EPD06.2.3.04.004	IZOBRAŽEVANJE IZOBRAŽEVALCEV V RO – JR 4	3.229.428,62	2.422.071,05	807.357,57	
EPD06.2.3.05.001	USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV V ŠPORTU	226.377,41	169.783,06	56.594,35	
EPD06.2.3.05.002	USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV V ŠPORTU – JR 2	625.910,42	469.432,81	156.477,61	
EPD06.2.3.06.001	CENTER ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE	501.363,65	376.022,74	125.340,91	
EPD06.2.3.06.002	CENTER ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE - LDN2	850.638,54	637.978,89	212.659,65	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.2.3.06.003	PODPORA KAKOV. IN PREPOZNAVNOSTI POKLIC. IN STROKOV. IZOBRAŽ. – LDN CPI	743.612,57	557.709,41	185.903,16	
EPD06.2.3.07.001	PROJEKT ŠC NM	138.457,49	103.843,12	34.614,37	
EPD06.2.3.07.002	PROJEKT ESS- visoko šolstvo -04	234.311,91	175.733,93	58.577,98	
EPD06.2.3.07.003	KMETIJSKA ŠOLA GRM NOVO MESTO	623.625,48	467.719,10	155.906,38	
EPD06.2.3.07.004	ESS_VISOKO ŠOLSTVO - 05	776.297,26	582.222,95	194.074,31	
EPD06.2.3.07.005	RAZVIJANJE SREDNJEŠOLSKIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV - JR2	1.090.168,42	817.626,31	272.542,11	
EPD06.2.3.07.006	RAZVIJANJE VIŠJEŠOLSKIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV -JR2	543.795,87	407.846,87	135.949,00	
EPD06.2.3.07.007	ESS_VISOKO ŠOLSTVO - 06	1.044.660,98	783.495,68	261.165,30	
EPD06.2.3.08.001	EVALVACIJE	213.153,02	159.864,77	53.288,25	
EPD06.2.3.08.002	EVALVACIJE – LDN 2	504.632,15	378.474,10	126.158,05	
EPD06.2.3.08.003	EVALVACIJE - LDN 3	3.720.101,83	2.790.076,35	930.025,48	
EPD06.2.3.08.004	EVALVACIJE-LDN 4	379.527,60	284.645,69	94.881,91	
EPD06.2.3.08.005	EVALVACIJA – LDN 5	314.075,96	235.556,97	78.518,99	
EPD06.2.3.09.001	MREŽE - LDN	184.480,52	138.360,39	46.120,13	
EPD06.2.3.09.002	MREŽE LDN 2006-2007	241.142,24	180.856,66	60.285,58	
EPD06.2.3.10.001	RAZVIJANJE IN ŠIRJENJE MREŽ Z IKT-P.O.- RAZPIS	678.508,48	508.616,41	169.892,07	
EPD06.2.3.10.002	CENTRI VŽU – PO - JR	1.603.354,47	1.202.515,64	400.838,83	
EPD06.2.3.11.001	Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti	83.340,54	62.503,55	20.836,99	
EPD06.2.3.11.002	ŠIRJENJE SISTEMA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI – LDN 2	132.718,65	99.538,96	33.179,69	
EPD06.2.3.12.001	ŠIRJENJE SISTEMA KAKOVOSTI V LETIH 2006 IN 2007 - JR	322.648,97	241.986,69	80.662,28	
EPD06.2.3.13.001	Primanjkljaj- LDN	674.310,39	505.732,79	168.577,60	
EPD06.2.3.13.002	PRIMANJKLJAJ LDN 2006-2007	858.976,42	644.232,30	214.744,12	
EPD06.2.3.14.001	PRIMANJKLJAJ –FO-RAZPIS	144.191,10	104.770,25	39.420,85	
EPD06.2.3.14.002	PRIMANJKLJAJ –PO-RAZPIS	1.248.001,62	936.001,15	312.000,47	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.2.3.14.003	ZMANJŠEVANJE IZOBRAZBENEGA PRIMANJKLJAJA - P.O. - JR 2	1.816.513,80	1.362.384,97	454.128,83	
EPD06.2.3.14.004	ZMANJŠEVANJE IZOBRAZBENEGA PRIMANJKLJAJA F.O. - JR2	1.660.872,95	1.245.654,71	415.218,24	
EPD06.2.3.14.005	PRIMANJKLJAJ FO 06/07	1.456.938,43	1.092.703,79	364.234,64	
EPD06.2.3.15.001	ZMANJŠEVANJE IZOBRAZBENEGA PRIMANJKLJAJA ZA BREZPOSELNE	701.326,59	525.994,82	175.331,77	
EPD06.2.3.15.002	PRIMANJKLJAJ ZA BREZPOSELNE 2006/2007	251.087,91	188.315,89	62.772,02	
SKUPAJ	UKREP 2.3.	38.278.857,70	28.705.501,23	9.573.356,47	0,00
EPD06.2.4.01.001	Lokalni zaposlitveni programi	713.159,73	534.869,79	178.289,94	
EPD06.2.4.02.001	Usposabljanje in izobrazevanje - sektorji v preoblikovanju	402.129,76	301.597,32	100.532,44	
EPD06.2.4.03.001	Samozaposlovanje	1.927.194,59	1.445.395,94	481.798,65	
EPD06.2.4.04.001	Usposabljanje in izobrazevanje - perspektivni sektorji	370.035,05	277.526,29	92.508,76	
EPD06.2.4.05.001	SPODBUJANJE NOVEGA ZAPOSLOVANJA STAREJŠIH	1.998.019,96	1.498.515,00	499.504,96	
EPD06.2.4.06.001	USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH-IZ SEKTORJEV V PREOBLIKOVANJU 2005-07	2.668.167,08	2.001.125,23	667.041,85	
EPD06.2.4.07.001	USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE V PRESPEKTIVNIH SEKTORJIH ZA OBDOBJE 2005 - 2007	635.293,51	476.470,08	158.823,43	
EPD06.2.4.08.001	SOFINANCIRANJE STROŠKOV SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA	6.266.382,84	4.699.787,12	1.566.595,72	
EPD06.2.4.09.001	USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH V PREOBLIKOVANJU - JR 2006	756.143,14	567.107,28	189.035,86	

EPD06.2.4.10.001	USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE V PERSPEKTIVNIH SEKTORJIH - JR 2006	2.228.046,96	1.671.035,13	557.011,83	
EPD06.2.4.11.001	SPODBUJANJE NOVEGA ZAPOSLOVANJA STAREJŠIH 2	817.541,56	613.156,08	204.385,48	
EPD06.2.4.12.001	SOFINANCIRANJE STROŠKOV SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA ZA LETO 2008	3.306.187,50	2.479.640,63	826.546,87	
EPD06.2.4.13.001	SOFINANCIRANJE STROŠKOV SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA ZA LETO 2009	2.245.500,00	1.684.125,00	561.375,00	
SKUPAJ	UKREP 2.4.	24.333.801,68	18.250.350,89	6.083.450,79	0,00
SKUPAJ	2. PREDNOSTNA NALOGA	95.399.947,43	71.546.317,45	23.853.629,98	0,00
EPD06.3.1.01.001	Izgradnja nove klavnice-zaključna obrtniška dela	1.673.095,24	836.547,62	836.547,62	
EPD06.3.1.01.002	Izgradnja plinske kotlovnice v sklopu linije za proizvodnjo kaše	186.184,68	93.092,34	93.092,34	
EPD06.3.1.01.003	Posodobitev linije za polnjenje in pakiranje vin	222.220,84	111.110,42	111.110,42	
EPD06.3.1.01.004	Sistem za kontrolirano fermentacijo v vinski kleti	73.653,64	36.826,82	36.826,82	
EPD06.3.1.01.005	Tehnično-tehnološka posodobitev proizvodnje mesa	886.268,44	443.134,22	443.134,22	
EPD06.3.1.01.006	Rekonstrukcija kotlovnice za tehnološko paro	62.097,76	31.048,88	31.048,88	
EPD06.3.1.01.007	Investicija v obrat za obdelavo in embaliranje	198.301,96	99.150,98	99.150,98	
EPD06.3.1.01.008	Nabava opreme za proizvodnjo pečenega fileja	178.824,14	89.412,07	89.412,07	
EPD06.3.1.01.009	Posodobitev tehnologije predelave rdečih sort grozdja	136.224,40	68.112,20	68.112,20	
EPD06.3.1.01.010	Posodobitev tehnoloških postopkov predelave sadja	59.442,86	29.721,43	29.721,43	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.3.1.02.001	Investicija v tehnološko opremo	183.708,92	91.854,46	91.854,46	
EPD06.3.1.02.002	Nabava kletarske proizvodne opreme	461.894,58	230.947,29	230.947,29	
EPD06.3.1.02.003	Postavitev novih silosov za žito	141.920,32	70.960,16	70.960,16	
EPD06.3.1.02.005	Linija za proizvodnjo vakumiranih egaliziranih narezkov in oprema za sledljivost	212.995,17	106.497,58	106.497,59	
EPD06.3.1.02.006	Posodobitev tehnologije	229.128,82	114.564,41	114.564,41	
EPD06.3.1.02.007	Posodobitev pretoka materialov in proizvodov skozi proizvodni proces	480.396,50	240.198,25	240.198,25	
EPD06.3.1.02.009	Tehnološka posodobitev	455.492,90	227.746,45	227.746,45	
EPD06.3.1.02.010	Informacijsko tehnološka posodobitev	394.526,74	197.263,37	197.263,37	
EPD06.3.1.02.011	Dokončanje fermentacijske hale	157.319,32	78.659,66	78.659,66	
EPD06.3.1.02.012	Tehnološka posodobitev proizvodnega procesa	165.041,92	82.520,96	82.520,96	
EPD06.3.1.02.013	Predelovalnica za sadje	412.908,30	206.454,15	206.454,15	
EPD06.3.1.02.014	Posodobitev in prenova proizvodnje	593.519,74	296.759,87	296.759,87	
EPD06.3.1.02.015	Posodobitev in prenova proizvodnje	556.510,36	278.255,18	278.255,18	
EPD06.3.1.02.016	Hladilna strojnica	192.153,92	96.076,96	96.076,96	
EPD06.3.1.02.017	Varnost, kakovost in nove oblike polnjenja medu	55.648,10	27.824,05	27.824,05	
EPD06.3.1.03.001	Rekonstrukcija klavnice	386.017,62	193.008,81	193.008,81	
EPD06.3.1.03.002	Hladilnica, skladišče, trgovina	699.303,48	349.651,74	349.651,74	
EPD06.3.1.03.003	Prenova proizvodnje fermentiranih izdelkov	1.027.669,98	513.834,99	513.834,99	
EPD06.3.1.03.004	Posodobitev vinske kleti	144.646,66	72.323,33	72.323,33	
EPD06.3.1.03.005	Avtomatizacija pakiranja suhega sadja in jabolčnega čipsa	25.291,28	12.645,64	12.645,64	
EPD06.3.1.03.006	Razširitev obrata za proizvodnjo kraškega pršuta	1.513.510,70	756.755,35	756.755,35	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.3.1.03.007	Strojna linija za soljenje rumenjaka	27.541,32	13.770,66	13.770,66	
EPD06.3.1.03.008	Proizvodnja bučnega olja	267.067,27	133.533,63	133.533,64	
EPD06.3.1.04.001	Priprava surovin in dodatkov za izdelavo funkcionalne hrane	597.174,86	298.587,43	298.587,43	
EPD06.3.1.04.002	Investicija v kotlovnico in tehnološko posobitev obrata svežega mesa	478.925,51	239.462,75	239.462,76	
EPD06.3.1.04.003	Izgradnja vinarskega centra Zajc (VCZ) s potrebno tehnološko opremo	387.017,94	193.508,96	193.508,98	
EPD06.3.1.04.004	Posodobitev konzervne linije, linije za proizvodnjo šunke v dozah ter kotlovnice	78.451,00	39.225,50	39.225,50	
EPD06.3.1.04.005	Investicija v razsekovalnico mesa v PC Ljubljana	317.742,87	158.871,43	158.871,44	
EPD06.3.1.04.006	Prenova polnjenja in pakiranja fermentiranih izdelkov in semtane	341.710,85	170.855,42	170.855,43	
EPD06.3.1.04.007	Posodobitev linije za vroče polnjenje sokov	307.337,68	153.668,84	153.668,84	
EPD06.3.1.04.008	Rekonstrukcija, nadzidava in dozidava obstoječih silosov za hrambo krmil	216.993,74	108.496,87	108.496,87	
EPD06.3.1.04.009	Izboljšanje predelave in trženja mlevskih izdelkov v Mlinotestu	183.608,75	91.804,37	91.804,38	
EPD06.3.1.04.010	Posodobitev proizvodnega procesa z nabavo strojev in opreme	157.847,66	78.923,83	78.923,83	
EPD06.3.1.04.011	Pakirnica - avtomatska paletizacija	81.730,56	40.865,28	40.865,28	
EPD06.3.1.04.013	Investicija v tehnološko opremo	95.188,72	47.594,36	47.594,36	
EPD06.3.1.04.014	Izgradnja procesno informacijskega sistema	92.282,28	46.141,14	46.141,14	
EPD06.3.1.04.015	Izgradnja procesno informacijskega sistema	75.421,85	37.710,92	37.710,93	
EPD06.3.1.04.016	Nabava zaprtih membranskih grozdnih stiskalnic s pripadajočo opremo	60.685,70	30.342,85	30.342,85	

Končno poročilo EPD RS za programsko obdobje 2004-2006

EPD06.3.1.04.017	Nabava tehnološke opreme - linija za pakiranje mesa s pripadajočo opremo	60.000,00	30.000,00	30.000,00	
EPD06.3.1.04.018	Avtomatizacija lupljenja in rezanja sadja ter nabava sušilnika	46.987,15	23.493,57	23.493,58	
EPD06.3.1.04.019	Investicija v tehnološko opremo	30.152,19	15.076,09	15.076,10	
SKUPAJ	UKREP 3.1.	16.069.787,19	8.034.893,54	8.034.893,65	0,00
EPD06.3.2.01.001	Naložbe v kmetijska gospodarstva	3.077.294,95	1.538.647,47	1.538.647,48	
EPD06.3.2.02.001	Naložbe v kmetijska gospodarstva - 2005	3.057.590,51	1.528.795,17	1.528.795,34	
EPD06.3.2.03.001	Naložbe v kmetijska gospodarstva - 2006	1.202.235,12	601.117,49	601.117,63	
EPD06.3.2.04.001	Naložbe v kmetijska gospodarstva-2006/2	9.483.225,32	4.733.627,97	4.749.597,35	
SKUPAJ	UKREP 3.2.	16.820.345,90	8.402.188,10	8.418.157,80	0,00
EPD06.3.3.01.001	DIVERZIFIKACIJA	1.632.232,50	816.116,25	816.116,25	
EPD06.3.3.02.001	Diverzifikacija - 2005	2.935.269,28	1.467.634,59	1.467.634,69	
EPD06.3.3.03.001	DIVERZIFIKACIJA 2006	2.606.428,79	1.303.214,33	1.303.214,46	
EPD06.3.3.04.001	Diverzifikacija 2006/2	2.047.501,73	1.023.750,77	1.023.750,96	
SKUPAJ	UKREP 3.3.	9.221.432,30	4.610.715,94	4.610.716,36	0,00
EPD06.3.4.01.001	INVESTICIJE V GOZDOVE	401.799,30	200.899,65	200.899,65	
EPD06.3.4.02.001	Investicije v gozdove - 2005	667.868,10	333.934,05	333.934,05	
EPD06.3.4.03.001	Investicije v gozdove - 2006	2.170.522,33	1.085.260,60	1.085.261,73	
SKUPAJ	UKREP 3.4.	3.240.189,73	1.620.094,30	1.620.095,43	0,00
EPD06.3.5.01.001	Trženje kakovostnih kmet.in ž. proizvodov	140.030,48	70.015,24	70.015,24	
EPD06.3.5.02.001	Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov - 2005	178.142,04	89.071,01	89.071,03	
EPD06.3.5.03.001	Trženje kakovostnih kmetijskih proizvodov - 2006	292.492,24	146.246,05	146.246,19	
EPD06.3.5.04.001	Promocije simbolov kakovosti EU in državnih simbolov kakovosti.	100.847,94	50.423,97	50.423,97	
SKUPAJ	UKREP 3.5.	711.512,70	355.756,27	355.756,43	0,00
EPD06.3.6.01.001	POSODOBITEV OBSTOJEČIH PLOVIL	51.000,21	38.250,16	12.750,05	
EPD06.3.6.02.001	Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov - 2005	137.383,59	103.037,69	34.345,90	

EPD06.3.6.03.001	Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov - 2006	122.564,97	91.923,73	30.641,24	
SKUPAJ	UKREP 3.6.	310.948,77	233.211,58	77.737,19	0,00
EPD06.3.7.01.001	RIBOGOJSTVO IN PREDELAVA RIB	130.312,49	45.641,94	15.213,99	69.456,56
EPD06.3.7.02.001	Ribogojstvo, predelava in trženje - 2005	91.837,73	29.257,95	9.752,65	52.827,13
EPD06.3.7.03.001	Ribogojstvo, predelava in trženje - 2006	462.018,28	153.389,02	51.170,26	257.459,00
EPD06.3.7.04.001	Ribogojstvo, predelava in trženje 2006/2	4.166.994,86	1.444.309,36	482.811,95	2.239.873,55
SKUPAJ	UKREP 3.7.	4.851.163,36	1.672.598,27	558.948,85	2.619.616,24
SKUPAJ	3. PREDNOSTNA NALOGA	51.225.379,95	24.929.458,00	23.676.305,71	2.619.616,24
EPD06.4.1.01.001	TP- Obveščanje javnosti -OU	1.115.351,63	836.512,81	278.838,82	
EPD06.4.1.02.001	TP-Študije-OU	3.130.093,38	2.347.569,95	782.523,43	
EPD06.4.1.03.001	TP-Upravljanje programa-OU	3.825.441,91	2.868.723,21	956.718,70	
EPD06.4.1.04.001	TP -Računalniški sistemi - OU	236.406,88	177.305,15	59.101,73	
EPD06.4.1.05.001	Obveščanje javnosti-MKGP-TP	204.204,66	153.153,49	51.051,17	
EPD06.4.1.06.001	Študije in vrednotenja-MKGP-TP	386.571,09	289.928,30	96.642,79	
EPD06.4.1.07.001	Upravljanje programa-MKGP-TP	529.409,04	396.993,96	132.415,08	
EPD06.4.1.08.001	Računalniški sistemi-MKGP-TP	36.511,01	27.383,26	9.127,75	
EPD06.4.1.09.001	OBVEŠČANJE JAVNOSTI – PT ESRR - TP	28.432,68	21.324,51	7.108,17	
EPD06.4.1.10.001	ŠTUDIJE IN VREDNOTENJA – PT ESRR-TP	11.889,56	8.917,17	2.972,39	
EPD06.4.1.11.001	TP - UPRAVLJANJE IN IZVAJANJE PROGRAMA – PT ESRR	436.132,41	326.808,99	109.323,42	
SKUPAJ	UKREP 4.1.	9.940.444,25	7.454.620,80	2.485.823,45	0,00
EPD06.4.2.01.001	TP - Obveščanje javnosti - PT ESS	697.171,36	522.878,40	174.292,96	
EPD06.4.2.02.001	TP - Študije in vrednotenja - PT ESS	147.142,53	110.356,90	36.785,63	
EPD06.4.2.03.001	TP - Upravljanje in izvajanje programa - PT ESS	2.297.805,74	1.722.583,05	575.222,69	

EPD06.4.2.04.001	TP - Računalniški sistemi za spremljanje in vrednotenje - PT ESS	951.185,41	713.389,00	237.796,41	
SKUPAJ	UKREP 4.2.	4.093.305,04	3.069.207,35	1.024.097,69	0,00
SKUPAJ	4. PREDNOSTNA NALOGA	14.033.749,29	10.523.828,15	3.509.921,14	0,00
SKUPAJ	EPD	353.193.199,10	241.719.896,61	108.853.686,25	2.619.616,24

Vir: ISARR-SP

Opomba: Do razlike 0,02 EUR v stolpcu »Skupaj plačani in certificirani izdatki« pri ukrepu 3.2 v znesku 16.820.345,90 EUR in v Tabeli 109 v stolpcu »Total Eligible Actually Paid and Certified Expenditure«, kjer je za ukrep 3.2 naveden znesek 16.820.345,92 EUR, prihaja zaradi zaokroževanja v informacijskih sistemih. Posledično prihaja do 0,02 EUR razlike tudi pri »Skupaj«, kjer je namesto 353.193.199,10 EUR v Tabeli 109 navedeno 353.193.199,12 EUR.

Priloga 2: Tabela državnih pomoči

Spodnja tabela prikazuje podatke, ki so potrebni za preverjanje skladnosti s pravili državnih pomoči ES za vsak ukrep EPD, kot zahtevajo uredba in smernice.

Številka ukrepa	Naslov sheme državnih pomoči ali priložnostne državne pomoči(°)	Številka državne pomoči (*)	Navedba pisma potrditve (*)	Trajanje sheme (*)
1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja	Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti 2002-2006	0002-5715334-2002 SI 7/2002 SI 8/2004 (dopolnitev)	Seznam Pogodb EC, 13.8.2004 (potrjena dopolnitev)	31.12.2006
1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja	Raziskave in razvoj	0001-5228018-2000/II in 0005-5228018-2000/II ³⁹ SI 4/2004	vmesni seznam EC, 9.7.2004	31.12.2003 31.12.2008
1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja	Regionalna shema državnih pomoči	0004-5715334-2001/4 SI 18/2002	Seznam Pogodb	31.12.2006
1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja	Državne pomoči, ki se ne bodo dodelile na osnovi zgornjih shem, bodo skladne s pravilom De minimis			
1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij	Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti 2002-2006	0002-5715334-2002 SI 7/2002 SI 8/2004 (dopolnitev)	Seznam Pogodb EC, 13.8.2004 (potrjena dopolnitev)	31.12.2006
1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij	Regionalna shema državnih pomoči	0004-5715334-2001 SI 18/2002	Seznam Pogodb	31.12.2006
1.2 Spodbujanje razvoja turističnih destinacij	Državne pomoči, ki se ne bodo dodelile na osnovi zgornjih shem, bodo skladne s pravilom De minimis			
1.3 Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo	Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti 2002-2006	0002-5715334-2002 SI 7/2002 SI 8/2004 (dopolnitev)	Seznam Pogodb EC, 13.8.2004 (potrjena dopolnitev)	31.12.2006
1.3 Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo	Državna garancijska shema 2003-2006	0007-571533-2003 SI 8 2003 SI 9 2004	Vmesni seznam EC, 29.12.2003 EC, 13.8.2004 (potrjena dopolnitev)	31.12.2006

³⁹ Dne 23.7.2009 je EK v tabeli državnih pomoči za EPD RS za programsko obdobje 2004-2006 posredovala *Popravek Odločbe z dne 8.8.2006 o spremembi Odločbe C(2004) 2122 o odobritvi EPD za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji CCI 2003SI161DO001 C(2009)5967*, kjer se je v točki 7.5 priloge I v tretjem stolpcu »Številka državne pomoči« tabele državnih pomoči (str. 268) za ukrep 1.1 Pospeševanje razvoja inovacijskega okolja, Raziskave in razvoj, številki:

namesto »0005-5228018-2000/I in 0005-5228018-2000/II«
glasita: »0001-5228018-2000/II in 0005-5228018-2000/II«.

1.3 Izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo	Državne pomoči, ki se ne bodo dodelile na osnovi zgornjih shem, bodo skladne s pravilom De minimis			
1.4 Gospodarska infrastruktura in javne storitve	Državna pomoč, ki ne bo dodeljena v okviru zgoraj navedene državne pomoči, bo skladna s pravilom De minimis.			
2.1 Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela	Programi zaposlovanja Programi usposabljanja, spremenjena od 7.3.2006 spada pod skupinsko izjemo (block exemption), EC obveščena 7.3.2006	SI 2/2004 SI 1/2004 XT 15 / 2006 za (št. skupinske izjeme za usposabljanje)	EC, 13.4.2003 EC, 9.7.2004 (dopolnitev) EC, 7.3.2006	31.12.2006
2.1 Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela	Državna pomoč, ki ne bo dodeljena v okviru zgoraj navedene državne pomoči, bo skladna s pravilom De minimis.			
2.2 Pospeševanje socialnega vključevanja	Programi zaposlovanja Programi usposabljanja, spremenjena od 7.3.2006 spada pod skupinsko izjemo (block exemption), EC obveščena 7.3.2006	SI 2/2004 SI 1/2004 XT 15 / 2006 za (št. skupinske izjeme za usposabljanje)	EC, 13.4.2003 EC, 9.7.2004 (dopolnitev) EC, 7.3.2006	31.12.2006
2.2 Pospeševanje socialnega vključevanja	Državna pomoč, ki ne bo dodeljena v okviru zgoraj navedene državne pomoči, bo skladna s pravilom De minimis.			
2.3 Vseživljenjsko učenje	Programi zaposlovanja Programi usposabljanja, spremenjena od 7.3.2006 spada pod skupinsko izjemo (block exemption), EC obveščena 7.3.2006	SI 2/2004 SI 1/2004 XT 15 / 2006 za (št. skupinske izjeme za usposabljanje)	EC, 13.4.2003 EC, 9.7.2004 (dopolnitev) EC, 7.3.2006	31.12.2006
2.3 Vseživljenjsko učenje	Državna pomoč, ki ne bo dodeljena v okviru zgoraj navedene državne pomoči, bo skladna s pravilom De minimis.			
2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	Programi zaposlovanja Programi usposabljanja, spremenjena od 7.3.2006 spada pod skupinsko izjemo (block exemption), EC obveščena 7.3.2006	SI 2/2004 SI 1/2004 XT 15 / 2006 za (št. skupinske izjeme za usposabljanje)	EC, 13.4.2003 EC, 9.7.2004 (dopolnitev) EC, 7.3.2006	31.12.2006
2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	Državna pomoč, ki ne bo dodeljena v okviru zgoraj navedene državne pomoči, bo skladna s pravilom De minimis.			
3.1 Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov	Dejavnosti povezane s predelavo in trženjem proizvodov iz Priloge I (***)		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006
3.2 Naložbe v kmetijska gospodarstva	Dejavnosti povezane s proizvodnjo, iz Priloge I (***)		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006
3.3 Diverzifikacija	Dejavnosti povezane s		2003 SI 161 DO	31.12.2006

kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu	proizvodnjo, predelavo in trženjem proizvodov iz Priloge I (***)		001- K(2004) 2122, 18.6.2004	
3.3 Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu	Dejavnosti povezane s proizvodnjo, predelavo in trženjem proizvodov, ki niso v Prilogi I – Državne pomoči, dodeljene v okviru tega ukrepa, bodo skladne s pravilom De minimis (**)			
3.4 Naložbe v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov	Dejavnosti povezane s proizvodnjo, predelavo in trženjem proizvodov iz Priloge I (***)		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006
3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov	Dejavnosti povezane z proizvodi iz Priloge I (***)		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006
3.5 Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov	Dejavnosti, ki niso iz Priloge I – Državne pomoči, dodeljene v okviru tega ukrepa, bodo skladne s pravilom De minimis (**)			
3.6 Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov	Ukrep je odobren s tretjim odstavkom 4. člena Odločbe Komisije O 18/VI/2004 o odobritvi enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji.		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006
3.7 Ribogojstvo, predelava in trženje	Ukrep je odobren s tretjim odstavkom 4. člena Odločbe Komisije O 18/VI/2004 o odobritvi enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji.		2003 SI 161 DO 001- K(2004) 2122, 18.6.2004	31.12.2006

»**Opomba:** Skladno s svojimi dolžnostmi iz člena 34(1)(g) Uredbe Sveta št. 1260/1999 OU posodablja zgornjo tabelo o državnih pomočeh in obvešča Komisijo o morebitnih spremembah.

V primeru uvedbe nove sheme državne pomoči ali priložnostne pomoči je potrebno pomoč prilagoditi z uradnim sklepom Komisije.

Člen 4 sklepa Komisije, ki potrjuje sedanji program (suspenzivna klavzula, ki zadeva državne pomoči) se nanaša na ukrepe, ki vsebujejo državne pomoči, ki je predmet ustreznih ukrepov ali pa še ni bila odobrena s strani Komisije.«

(*) Uradno obvestilo o podaljšanju sheme državnih pomoči do (najmanj) konca leta 2006 bo izdano najkasneje do konca leta 2003. Če pride do zamud pri procesu obveščanja, bo pomoč v okviru teh ukrepov dodeljena skladno s pravilom De minimis.

(**) Pomoč bo dodeljena v skladu s pravilom "De minimis". Pravilo De minimis se ne upošteva za aktivnosti povezane s proizvodnjo, predelavo in trženjem proizvodov naštetih v Prilogi I Pogodbe o Evropski Uniji.

(***) Skladno s Prilogo IV k členu 22 Pristopne pogodbe (TA), se sheme pomoči in posamezne pomoči, ki so dodeljene aktivnostim, povezanim s proizvodnjo, predelavo in trženjem proizvodov, našete v Prilogi I Pogodbe ES, in ki so izvedene v državah članicah pred datumom pristopa ter so še vedno uporabne po tem datumu, upoštevajo kot »obstoječe pomoči« v smislu člena 88(1) Pogodbe ES. Ukrep je upoštevan kot »obstoječa« pomoč na podlagi Pristopne pogodbe (TA) in tretjega odstavka 4. člena Odločbe Komisije O 18/VI/2004 o odobritvi enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Sloveniji – številka dokumenta 2003 SI 161 DO 001-K(2004) 2122.

Priloga 3: Primeri dobrih praks

1. PN - ESRR – Ukrep 1.1 - ACS (Automotive Cluster of Slovenia)

Naziv projekta:	ACS (Automotive Cluster of Slovenia)
Ukrep / Sklad:	1.1 / ESRR
Trajanje:	2004-2008
Financiranje:	Skupaj stroški: € 17.440.157,03 Prispevek EU: € 5.326.669,14 Prispevek SLO: € 1.775.556,35
Upravičenec:	Gospodarsko interesno združenje ACS Slovenski avtomobilski grozd, Dimičeva 9, Ljubljana E-mail: info@acs-giz.si Internet: www.acs-giz.si
Opis:	<p>Avtomobilska industrija je ena izmed industrijskih panog, v kateri je konkurenca izjemno ostra in v kateri so različne razvojne strategije naravnane zelo dolgoročno in hkrati zelo ambiciozno. Projekt »Policentrični tehnološki center kot mednarodni inovacijski sistem slovenske avtomobilske dobaviteljske industrije« je rezultat ugotovitve, da se lahko le s pomočjo skupnih vlaganj položaj slovenskih avtomobilskih dobaviteljev izboljša, prav tako pa sodelovanje med gospodarsko in akademsko sfero. Osnovna strateško-razvojna usmeritev centra je donosna rast prodaje in dodane vrednosti, osvajanje novih kupcev, promocija in skupno trženje, inovacijski procesi, usposobljeni dobavitelji, razvojna infrastruktura, informacijska struktura in temeljna znanja.</p> <p>Postavljeni so bili zelo konkretni strateški cilji in sicer ustanovitev novih razvojno-raziskovalnih centrov, kreiranje novih delovnih mest, razvoj novih materialov, proizvodnih tehnologij in visoko tehnoloških proizvodov, dvig kakovosti ter povečanje sodelovanja gospodarstva z akademsko sfero.</p> <p>V okviru ACS so se vzpostavili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raziskovalno razvojni center novih materialov, - raziskovalno razvojni center novih tehnologij, - center mehatronike, - center vseživljenjskega učenja za permanentno usposabljanje strokovnega kadra specifičnih potreb avtomobilske industrije, - ACS pisarna, kot koordinator.
Širši vpliv projekta:	<p>Policentrični tehnološki center regionalno pokriva celotno Slovenijo in nekatere tuje partnerje. S pridobivanjem novih članov se razvija učinkovita gospodarska, razvojno-raziskovalna in inovativna infrastruktura, ki zagotavlja zanesljivo, stroškovno učinkovito delovanje vseh partnerjev na področju raziskav in razvoja novih materialov, tehnologij, izdelkih in storitev. S tem se uspešno izkoriščajo regionalni razvojni resursi, razvojno se krepi lokalno in regionalno okolje, ustvarja se nova delovna mesta ter soustvarja regionalna politika. S svojo dejavnostjo v okviru policentričnega tehnološkega centra se krepi gospodarska moč nekaterih slovenskih mest (Koper, Novo Mesto, Tolmin, Nova Gorica, Postojna, Maribor, Kamnik, Vuzenica, Celje, Ljubljana, Kranj) kar omogoča kakovostno komunikacijo, povezovanje in sodelovanje med podjetji. ACS sodeluje s tremi univerzami (ljubljansko, mariborsko, primorsko) in ostalimi institucijami znanja.</p>

1. PN - ESRR – Ukrep 1.1 - Ureditev prostorov Primorskega tehnološkega parka

Naziv projekta:	Ureditev prostorov Primorskega tehnološkega parka (PTP)
Ukrep / Sklad:	1.1 / ESRR
Trajanje:	2006-2008
Financiranje:	Skupaj stroški: € 3.216.018,42 Prispevek EU: € 761.817,73 Prispevek SLO: € 253.939,24
Upravičenec:	Primorski tehnološki park, Mednarodni prehod 6, Vrtojba E-mail: ptp@primorski-tp.si Internet: www.primorski-tp.si
Opis:	<p>V okviru projekta so se uredile površine za oblikovanje centra tehnološko usmerjenega podjetništva na Goriškem. V obnovljenem objektu so prostori za izvajanje usposabljanj, izobraževanj, strokovnih srečanj in konferenc, prostori za predinkubator, prototipno in testno delavnico za razvoj tehnologij na področjih avtomatizacije, informatike v povezavi s telekomunikacijami in prenosa podatkov. Z nabavo nove tehnološke opreme je bilo omogočeno raziskovalno delo, izboljšani pogoji za inkubirana podjetja, z nakupom nove pisarniške opreme se je olajšalo poslovanje novih podjetij.</p> <p>PTP je v letu 2008 v okviru podpornih storitev pomagal podjetnikom pri ustanovitvi podjetij kot sta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FDS d.o.o., ki razvija kompozitne materiale za uporabo v gradbeništvu, kar omogoča zmanjšanje disperzije toplote/hladu, zmanjšanje rabe energije ter kontrolo notranje klime, - Carbon d.o.o., ki se ukvarja z nanotehnologijo. <p>Cilj PTP je tudi, da spodbuja člane pri razvoju izdelkov in storitev na področju učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije.</p> <p>Z vključevanjem novih partnerjev ter nabavo nove tehnološke opreme se je PTP usmeril oziroma specializiral v dve ključni področji: avtomatizacijo sistemov in mehatronike ter prenos podatkov – IKT (informacijsko komunikacijska tehnologija). Omenjeni področji predstavljata ključni področji za razvoj podjetniškega okolja v regiji v prihodnosti in s katerimi bodo prijavitelji kot partnerji dosegli konkurenčno prednost na razvoju visoko-inovativnih produktov in storitev.</p>
Širši vpliv projekta:	S pomočjo razširitve tehnološkega parka se je nedvomno povečal interes mladih za pridobitev tehniških znanj, kar povečuje obisk samega središča. Poenostavil se je pretok znanj iz akademske sfere v gospodarstvo, kar študentom omogoča aplikativno realizacijo razvojnih projektov, medtem ko bo pretok znanj in izkušenj v obratni smeri izboljšal kvaliteto ter ažurnost pedagoškega procesa v okviru izobraževalnega središča.

1. PN - ESRR – Ukrepa 1.1 in 1.4: NMR center odličnosti za študij struktur in interakcij v biotehnologiji in farmaciji in vlaganje v raziskovalno infrastrukturo za konkurenčnost slovenskega gospodarstva (RIKS)

Naziv projektov:	NMR center odličnosti za študij struktur in interakcij v biotehnologiji in farmaciji Raziskovalna infrastruktura za konkurenčnost slovenskega gospodarstva (RIKS)												
Ukrep / Sklad:	1.1. in 1.4 / ESRR												
Trajanje:	2004-2008												
Financiranje:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 60%;"></th> <th style="width: 20%; text-align: center;">NMR center</th> <th style="width: 20%; text-align: center;">RIKS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skupaj stroški: €</td> <td style="text-align: right;">543.858,79</td> <td style="text-align: right;">3.214.418,04</td> </tr> <tr> <td>Prispevek EU: €</td> <td style="text-align: right;">250.434,89</td> <td style="text-align: right;">1.094.565,72</td> </tr> <tr> <td>Prispevek SLO: €</td> <td style="text-align: right;">83.478,30</td> <td style="text-align: right;">750.629,88</td> </tr> </tbody> </table>		NMR center	RIKS	Skupaj stroški: €	543.858,79	3.214.418,04	Prispevek EU: €	250.434,89	1.094.565,72	Prispevek SLO: €	83.478,30	750.629,88
	NMR center	RIKS											
Skupaj stroški: €	543.858,79	3.214.418,04											
Prispevek EU: €	250.434,89	1.094.565,72											
Prispevek SLO: €	83.478,30	750.629,88											
Upravičenec:	Kemijski inštitut Ljubljana, Hajdrihova 19, Ljubljana E-mail: info@ki.si Internet: www.ki.si												
Opis:	<p>Kemijski inštitut Ljubljana je bil izbran za sofinanciranje dveh projektov v okviru centra odličnosti: raziskovalno-razvojnega projekta (R&R projekt) in projekta razvoja raziskovalne infrastrukture.</p> <p>Nuklearna magnetna resonanca (NMR) je spektroskopska metoda, ki omogoča študij struktur spojin biološkega ali drugačnega izvora kakor tudi vpogled v dinamiko in molekularno prepoznavanje. NMR omogoča vpogled v biološke funkcije, kemijske strukture in interakcije med molekulami v raztopini in v trdnem.</p> <p>Na Kemijskem inštitutu je bil leta 1992, s podporo 11 institucij znanja in podjetij, ustanovljen Nacionalni center za NMR spektroskopijo visoke ločljivosti. NMR center omogoča znanstveno-raziskovalno delo in podporo razvojnim in delovnim procesom v farmacevtski, kemijski, petrokemijski, agrokemijski in prehrabeni industriji. V preteklih letih je NMR center nudil usluge raziskovalcem na preko 60 programih tako osnovnih kakor tudi aplikativnih projektih in projektih za industrijo. Eden od pomembnih ciljev NMR centra je širjenje vedenja o zmožnostih uporabe NMR spektroskopije pri različnih R&R projektih in ponudba uslug NMR centra vsakemu, ki jih potrebuje.</p> <p>V okviru projekta raziskovalna infrastruktura za konkurenčnost slovenskega gospodarstva (RIKS) je bila izvedena investicija v nov 800 MHz NMR spektrometer ter posodobitev obstoječe opreme. Nov spektrometer je pomembno prispeval k povečanju ločljivosti in občutljivosti meritev, kar omogoča študij strukture in dinamike večjih in bolj kompleksnih bioloških in ostalih makromolekul. V okviru NMR centra na Kemijskem inštitutu sedaj delujejo štirje instrumenti. 800 in 600 MHz NMR instrumenta s svojo visoko ločljivostjo in občutljivostjo omogočata študij tridimenzionalne strukture in dinamike kompleksnih sistemov z veliko molekulsko maso, kot so npr. proteini in nukleinske kisline v raztopini. Dva 300 MHz instrumenta pa sta pomembna za spremljanje sinteze, analitiko v farmacevtski, kemijski, prehrabeni in ostali industriji.</p> <p>Skupni cilj projektov je bil razvoj inovativnega okolja na področju biotehnologije s farmacijo.</p>												
Širši vpliv projekta:	NMR center je bil leta 2000 imenovan za evropski center odličnosti kot edini v Sloveniji znotraj 5. okvirnega programa, kar je pomenilo												

	<p>veliko priznanje kvalitete in dosežkov na bogatejšem in bolj kompetitivnem evropskem R&R prostoru. Igral je zelo pozitivno vlogo pri pospeševanju sodelovanja med NMR centrom in skupinami po celi Evropi. Poleg pridobljenega priznanja je tudi mesto, ki je mednarodno prepoznavno in prostor, kjer se srečujejo raziskovalci iz različnih disciplin in rešujejo znanstveno-raziskovalne probleme. Center odličnosti je pripeljal do povečanja aktivnosti in obsega kakor tudi do večje mobilnosti raziskovalcev. V preteklih letih je več kot 50 tujih raziskovalcev delalo več kot 1 mesec na NMR centru.</p>
--	--

1. PN – ESRR – Ukrep 1.2 - Wellness center - Terme 3000

Naziv projekta:	Wellness center - Terme 3000
Ukrep / Sklad:	1.2 / ESRR
Trajanje:	2004-2005
Financiranje:	<p>Skupaj stroški: € 1.755.935,36 Prispevek EU: € 526.780,61 Prispevek SLO: € 175.593,54</p>
Upravičenec:	<p>Naravni park Terme 3000 Moravske Toplice d.d., Kranjčeva ulica 12, Moravske Toplice E-mail: info@terme3000.si Internet: www.terme3000.s</p>
Opis:	<p>Hotel je zgrajen v okviru že obstoječega kompleksa Term 3000 in predstavlja razširitev ponudbe in dvig kakovosti celotnih term. Hotel obsega skupaj s pripadajočo ožjo zunanjo ureditvijo 16.000 m². V hotelu je poleg 122 sob različnih velikosti s skupaj 257 stalnimi ležišči (povprečna površina sobe je 34,9m²) in bazenov tudi aperitiv bar, a la carte restavracija, prostor za golfiste z osnovno gostinsko ponudbo, razne savne in del medicinske ponudbe, ter v kletnih prostorih garaža z 62 parkirnimi mesti. Kot načrtovano je Hotel 5* ustvaril 107 novih delovnih mest. V letu 2007 so ustvarili 8.914 nočitev, v letu 2008 pa 11.943 nočitev.</p> <p>Z izgradnjo novega hotela so Terme 3000 vsebinsko dopolnile in nadgradile obstoječo ponudbo hotelskih kapacitet in izboljšale kakovost ponudbe. Nova ponudba bo prispevala k izboljšanju strukture gostov ter k povišanju tržnega deleža.</p>
Širši vpliv projekta:	<p>Družba Naravni park Terme 3000 Moravske Toplice si je za uspešno poslovanje zadala izvesti nove investicije, ki bodo ohranile in okrepile konkurenčni položaj podjetja. Namen širšega projekta je povezava zdraviliškega turizma v severovzhodnem delu Slovenije in sicer Term Lendava, Banovci, Ptuj in Radenci pod skupno blagovno znamko Panonske Terme. Cilj projekta je izkoristiti pozitivne sinergijske učinke, ki bi bili doseženi s povezavo. S skupnim večjim številom posteljnih kapacitet bo omogočeno lažje in hitrejše vključevanje v mednarodne turistične tokove. Cilji so usmerjeni v povezavo z večjimi turističnimi agencijami v Evropi in organizacijo letalskih prevozov. Predstavitev in prodaja turistične ponudbe v okviru regije in jasno oblikovane in pozicionirane destinacije bo s tem uspešnejše.</p>

1. PN – ESRR – Ukrep 1.3 - Tehcenter - nakup horizontalnega CNC vrtalno rezkalnega stroja

Naziv projekta:	Tehcenter - nakup horizontalnega CNC vrtalno rezkalnega stroja
Ukrep / Sklad:	1.3 / ESRR
Trajanje:	2005
Financiranje:	Skupaj stroški: € 991.942,55 Prispevek EU: € 156.556,59 Prispevek SLO: € 52.185,53
Upravičenec:	TEHCENTER trgovina, proizvodnja, storitve, uvoz in izvoz, d.o.o., Puhova ulica 15, Ptuj E-mail: info@tehcenter.si Internet: www.tehcenter.si
Opis:	<p>Podjetje Tehcenter d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1989 kot maloprodajna in veleprodajna trgovina s tehničnim blagom. Sedaj se osredotoča na proizvodno dejavnost na področju tehnološko visoko zahtevne obdelave kovin za kupce iz držav EU.</p> <p>Podjetje je bilo izbrano na javnem razpisu Neposredne spodbude za investicijske projekte v MSP, ki ga je izvajal Slovenski podjetniški sklad. Osnovni namen projekta oz. investicije je bil nakup horizontalnega vrtalno rezkalnega CNC stroja. Z izvedbo investicije so si zastavili kar nekaj ciljev, ki jih želijo v prihodnosti doseči:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ povečati stopnjo kakovosti obdelave kovinskih proizvodov za potrebe svojih kupcev, ▪ spremeniti strukturo proizvodov in storitev, ▪ povečati prihodke, dobiček in dodano vrednost na zaposlenega, ▪ reinvestirati ustvarjen dobiček v razvoj novih proizvodov in naprednejših tehnologij, ▪ povečati število zaposlenih v Podravju na področju kovinsko predelovalne industrije, ▪ dosegati nadaljnjo rast in razvoj podjetja, ▪ širiti svoj položaj na trgu. <p>Podjetje Tehcenter d.o.o. je izvedlo investicijo v obsegu in za enak znesek, kot je bilo predvideno v samem poslovnem načrtu. V obdobju 3 letnega spremljanja po investiciji je podjetje uresničilo vse svoje zastavljene cilje. Prihodke so povečali na 15,9 mio EUR oz. za 92%, poslovno leto zaključili z 215.000 EUR dobička, saj je večina dobička bila namenjena v novo tehnologijo in razvoj novih proizvodov, ki so razvidni tudi iz spodaj priloženih slik. Podjetje je zaposlilo 70 novih ljudi in povečalo dodano vrednost na zaposlenega za 18 % oz. je le ta znašala 28.865 EUR konec leta 2007.</p>

1. PN – ESRR – Ukrep 1.4 - Multimedijski center Mladinski center Krško

Naziv projekta:	Multimedijski center Mladinski center Krško
Ukrep / Sklad:	1.4 / ESRR
Trajanje:	2004
Financiranje:	Skupaj stroški: € 137.252,32 Prispevek EU: € 19.726,01 Prispevek SLO: € 59.178,04
Upravičenec:	Mladinski center Krško, CKŽ 105, Krško E-mail: info@mc-krsko.si Internet: www.mc-krsko.si

Opis:	<p>V okviru projekta so se zagotovili ustrezni prostorski pogoji za delovanje multimedijskega centra. MMC Krško omogoča brezplačni javni dostop in uporabo IKT (informacijsko komunikacijska tehnologija) opreme in prostorov, uporabnikom zagotavlja vso potrebno infrastrukturo za kreativno, inovativno in ustvarjalno delo na področju e-komunikacij, interneta, digitalne avdio in video produkcije, grafičnega oblikovanja in razvoja programske računalniške opreme. Center organizira in izvaja izobraževalne, kulturno-umetniške dogodke in prireditve. Možno je tudi brezplačno objavljati izobraževalne, znanstvene ter kulturne vsebine in e-komunikacije.</p> <p>Razvoj centra je veliko pripomogel k:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promociji razvoja in kreativne uporabe e-vsebin, predvsem na področju kulture, - razvijanje novih oblik umetniškega ustvarjanja in vključevanja v mednarodni prostor, - usposabljanje čim večjega števila prebivalcev z znanjem in veščinami, ki so potrebne za delo s sodobnimi informacijskimi tehnologijami in posledično za vključevanje v informacijsko družbo, - omogočanje kreativnega dela z novimi tehnologijami na kulturno-umetniških, izobraževalnih, raziskovalnih in poslovnih področjih, - spodbujanje zaposlovanja novih zaposlitvenih profilov s področja vodenja, kreativnosti in tehnologije, - skrb za prenos znanj in kreativnosti tudi v druge sfere (izobraževanje, gospodarstvo, človeški viri, socialna kohezivnost).
Širši vpliv projekta:	<p>Razvoj multimedijskih centrov se ureja v vseh 12 statističnih regijah po Sloveniji, kar bo prispevalo k možnemu brezplačnemu javnemu dostopu in uporabi IKT ter spleta najširšemu krogu uporabnikov na področju kulture, umetnosti, izobraževanja, raziskovanja in gospodarstva.</p>

1. PN – ESRR – Ukrep 1.4 - Grad Ptuj

Naziv projekta:	Grad Ptuj
Ukrep / Sklad:	1.4 / ESRR
Trajanje:	2004-2005
Financiranje:	Skupaj stroški: € 542.160,36 Prispevek EU: € 319.030,01 Prispevek SLO: € 106.343,34
Upravičenec:	Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, Ljubljana E-mail: gp.mk@gov.si Internet: www.mk.gov.si
Opis:	<p>Eno izmed temeljnih načel skladnega regionalnega razvoja je ohranjanje in obnavljanje raznovrstnosti in kulture ter estetske vrednosti pokrajine in naravnih vrednosti. Z obnovo in revitalizacijo kulturnih spomenikov se zagotavlja usklajenost gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikov razvoja v prostoru.</p> <p>Namen projekta je bil obnovev in oživitev konjušnice Ptujkega gradu. Konjušnica je bila v slabem stanju in brez prave funkcije zato se je v sklopu projekta izvedla statična sanacija in prezentacija fasad na konjušnici. Grad Ptuj, ki deluje kot muzejska zbirka Pokrajinskega muzeja Ptuj, je v letu 2008 obiskalo 68.128</p>

	obiskovalcev, kar je preseгло načrtovano vrednost projekta.
Širši vpliv projekta:	Obnovitev gradu in konjušnice je veliko pripomogla k razvoju samega mesta Ptuj in regije s spodbujanjem vključevanja kulturne dediščine v turistično ponudbo (Podravske regije, ki je tretja najmanj razvita regija v Sloveniji) ter na višji dohodek od kulturnega turizma. Obnovitev objekta je pomenila dodatna vlaganja v sektor gradbeništva, ohranjanje poklicev restavradorjev in konservatorjev (specializirani poklici) ter inovativno uporabo konservatorskih in restavratorskih metod in tehnik ter s tem izobraževanje in usposabljanje strokovnjakov- konservatorjev.

1. PN – ESRR – Ukrep 1.4 - Kajakaški center Solkan

Naziv projekta:	Kajakaški center Solkan
Ukrep / Sklad:	1.4 / ESRR
Trajanje:	2004-2006
Financiranje:	Skupaj stroški: € 1.123.506,53 Prispevek EU: € 341.623,64 Prispevek SLO: € 113.874,55
Upravičenec:	Športni zavod Nova Gorica, Bazoviška 4, Nova Gorica E-mail: info@sz-ng.si Internet: www.sz-ng.si
Opis:	Kajakaški center Solkan je edini veslaški center v Evropi, ki ima pogoje za izvajanje te športne dejavnosti preko celega leta. Z izgradnjo spremljajočih objektov ob kajakaški progi ob Soči so se povečale možnosti za organizacijo mednarodnih prireditev in treniranje tako domačih kot tudi tujih športnikov. Investicija je zajemala ureditev: - degradiranega območja ob Soči (včasih se je na tem območju nahajalo mestno odlagališče odpadkov), - površin za potrebe športa in rekreacije v celotnem območju od hidroelektrarne Solkan do državne meje in vključevanje v turistično ponudbo območja, - informacijskega objekta in nadstrešnice, - večnamenski klubski objekt (komunalna oprema in zunanja ureditev, tribuna, oprema objekta, kajakaške proge, oprema telovadnice in fitnesa, oprema za izvedbo kajakaške šole), - ponudbe s športnimi vsebinami v sklopu kajakaštva na Soči. Kajakaški center Solkan je primer zelo uspešnega projekta, saj je dosegal povečanje nočitev za 3.134 v opazovanem obdobju 2004-2006, kar predstavlja slabo tretjino vseh nočitev na celotnem instrumentu. Število dnevnihih gostov se je povečalo za 2.512, kar predstavlja več kot polovico vseh gostov na instrumentu.
Širši vpliv projekta:	S projektom se je izvedla sanacija degradiranega območja solkanske soteske (mestno smetišče), rekonstrukcija in renaturalizacija vodnega prostora na zadnjih naravnih brzicah reke Soče na prehodu v ravninski svet.

2. PN - ESS – Ukrep 2.2 – PUM – Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle)

Naziv projekta:	PUM – Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle)		
Ukrep / Sklad:	2.2 / ESS		
Trajanje:	2004-2007		
Financiranje:	2004/2005	2005/2006	2006/2007
	Skupaj stroški: € 83.138,84	€ 100.490,55	€ 65.689,36
	Prispevek EU: € 62.354,13	€ 75.367,91	€ 49.267,02
	Prispevek SLO: € 20.784,71	€ 25.122,64	€ 16.422,34
Upravičenec:	Ime, naslov E-mail: Internet:		
Opis:	<p>Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja za odrasle, ki je namenjen mlajšim brezposelnim odraslim v starosti od 15 do 25 let, ki si niso pridobili izobrazbe ali poklica in se zaradi odsotnosti pomoči iz okolja znajdejo v socialni praznini.</p> <p>Osnovni namen programa je, da mladim, ki so prekinili šolanje, ne da bi si pridobili poklic, pomaga pri preseganju socialne osamelosti in jih spodbudi k nadaljevanju in dokončanju šolanja oz. pridobitvi izobrazbe ali poklica. Pri mladih, kjer v danem trenutku to ni mogoče, spodbuja pridobivanje zmožnosti in spretnosti, ki jim pomagajo pri iskanju zaposlitve in zaposlovanju.</p> <p>Program je za udeležence brezplačen. V program se formalno lahko vključijo za obdobje od treh mesecev do enega leta. Dolžina posamezne vključitve je odvisna od potreb udeleženca oz. od tega, kako udeleženec dosega zastavljene cilje. Udeležba v programu je prostovoljna.</p> <p>Po evalvacijski študiji se je izkazalo da dve tretjini udeležencev dosejata zastavljene cilje programa: 40,4 odstotka jih v enem letu ali pozneje nadaljuje šolanje, 23,7 odstotka se jih zaposli za določen ali nedoločen čas.</p>		
Širši vpliv projekta:	<p>Temeljni cilji programa so: osebna rast, splošno izobraževanje ter oblikovanje poklicne, socialne in kulturne identitete.</p> <p>Program je usmerjen k temu, da mladi dejavno odkrivajo in spoznavajo čim več različnih možnosti, poti, oblik in ljudi, s pomočjo katerih lahko presežejo socialno izključenost oz. se dejavno vključijo v družbo. Med tem, ko išče najustreznejše možnosti za posameznika, program PUM spodbuja tudi medsektorsko sodelovanje različnih ustanov ter pospešuje medsebojno povezovanje in samopomoč med mladimi. PUM je zasnovan tako, da mladim pomaga ustvarjalno in dejavno stopiti v družbeno življenje, da so sposobni učinkovito iskati in identificirati zaposlitvene priložnosti, konkurenčno predstavljati svoje znanje, izkušnje, zmožnosti ter osebne odlike. Učenje poteka v interakciji z lokalnim okoljem, kjer program poteka. Program PUM ne ponuja šolskih predmetov in klasičnih šolskih ur, pač pa mentorji pomagajo mladim pri učenju, ki poteka znotraj učnih projektov. Pri tem so udeleženci ves čas dejavni – od izbire in načrtovanja učnega projekta, do izpeljave in končnega vrednotenja. Zaradi svoje odprtosti in neposrednega učenja v/za/z okoljem ima PUM tudi veliko socialno-integracijsko vrednost, ki je pravzaprav temeljna potreba mladih, ki se vključujejo v program.</p> <p>Program PUM je prejemnik priznanja za prvo mesto med programi socialne politike v okviru Evropskih skupnosti - <u>European Regional Champions Awards 2007</u>, ki ga podeljuje Odbor regij v sodelovanju z revijo The Parliament Regional Review. PUM je nagrado prejel 28/11/2007.</p>		

2. PN – ESS - Ukrep 2.3 - Centri vseživljenjskega učenja

Šifra:	EPD06.2.3.10.002
Kratek naziv projekta	Centri VŽU – PO (PRAVNE OSEBE) - JR
Naziv projekta:	CENTRI VŽU – PO (PRAVNE OSEBE) - JR (Razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje)
Trajanje:	29.8.2005 do 31.12.2008
Financiranje:	Skupaj stroški: € 1.605.496,80 Prispevek EU: € 1.204.122,38 Prispevek SLO: € 401.374,42
Kontakt:	Ministrstvo za šolstvo in šport Masarykova cesta 16 1000 Ljubljana e-pošta: gp.mss@gov.si internet: http://www.mss.gov.si/
Opis:	<p>Vseh 13 CVŽU je izvajalo dejavnosti, v skladu s programom, tako so med drugim širili dejavnosti: borze znanja, uvajali nova središča za samostojno učenje, uvajali točke vseživljenjskega učenja, usposabljali zaposlene v partnerskih organizacijah, vzpostavili enotni spletni portal za podporo dejavnosti mreže CVŽU in promocijo učenja z IKT, promovirali delovanje in storitve, ki jih nudi določen CVŽU v posamezni regiji.</p> <p>Svetovanje in informiranje je bilo usmerjeno zlasti na področja zaposlovanja, podjetništva, poklicne kariere, pravnih zadev, kadrovske zadeve, ipd. Izvajalci so pripravili veliko novosti s ciljem doseganja čim večje kakovosti svetovalcev, informatorjev in mentorjev. Razvita so bila e-učna gradiva, ki so postavljena na spletne portale ter tako dostopna širši populaciji.</p> <p>Potekalo je stalno sodelovanje med partnerji v projektu, z gospodarstvom in zbornicami v lokalnem okolju. Razvilo se je sodelovanje s knjižnicami in šolami. Izvajalci CVŽU so sodelovali tudi z Andragoškim centrom, kateri je organiziral izobraževanje strokovnih delavcev v svetovanju, samostojem učenju, borzah znanja ter nudil strokovno podporo izvajalcem CVŽU.</p> <p>Ciljne skupine v CVŽU so bili odrasli in mladi, predvsem pa ženske in osebe z nedokončanim šolanjem, z namenom, da jim olajša in pospeši dostop do novih oblik učenja s posebnim poudarkom na neformalnem učenju.</p>
Strateški kontekst:	Cilj projekta: zagotavljati kakovostno informiranje, svetovanje ter dostopnost do izobraževanja in usposabljanja, s širitvijo lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in kontaktnih točk za vseživljenjsko učenje. Na osnovi javnega razpisa se je razvilo 13 centrov vseživljenjskega učenja (v nadaljevanju: CVŽU) v lokalnih okoljih

	<p>CVŽU predstavljajo v organizacijskem smislu različne oblike poslovnih modelov povezovanja in partnerstev, ki podpirajo uresničevanje ciljev vseživljenjskega učenja. Partnerji v CVŽU so bile organizacije, ki so izvajale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dejavnost svetovanja: informativno svetovalna središča za izobraževanje odraslih (ISIO), centri za poklicno informiranje in svetovanje (CIPS), dejavnost informiranja in svetovanja za mlade (ISM), šole, mladinsko informativna središča Slovenije (MISSS) ter druge organizacije, ki delujejo na področju razvoja človeških virov v lokalnem okolju; - dejavnost informiranja oziroma samostojnega učenja z IKT podporo: središča za samostojno učenje (SSU), borze znanja (BZ), E-šole, knjižnice, multimedijски centri ter druge organizacije, ki delujejo na področju razvoja človeških virov v lokalnem okolju s posebnim poudarkom na neformalnem učenju.
<p>Izvedba:</p>	<p>Vseh 13 CVŽU je izvajalo dejavnosti, v skladu s programom, tako so med drugim širili dejavnosti: borze znanja, uvajali nova središča za samostojno učenje, uvajali točke vseživljenjskega učenja, usposabljali zaposlene v partnerskih organizacijah, vzpostavili enotni spletni portal za podporo dejavnosti mreže CVŽU in promocijo učenja z IKT, promovirali delovanje in storitve, ki jih nudi določen CVŽU v posamezni regiji.</p> <p>Svetovanje in informiranje je bilo usmerjeno zlasti na področja zaposlovanja, podjetništva, poklicne kariere, pravnih zadev, kadrovskih zadev, ipd. Izvajalci so pripravili veliko novosti s ciljem doseganja čim večje kakovosti svetovalcev, informatorjev in mentorjev. Razvita so bila e-učna gradiva, ki so postavljena na spletne portale ter tako dostopna širši populaciji.</p> <p>Potekalo je stalno sodelovanje med partnerji v projektu, z gospodarstvom in zbornicami v lokalnem okolju. Razvilo se je sodelovanje s knjižnicami in šolami. Izvajalci CVŽU so sodelovali tudi z Andragoškim centrom, kateri je organiziral izobraževanje strokovnih delavcev v svetovanju, samostojem učenju, borzah znanja ter nudil strokovno podporo izvajalcem CVŽU.</p> <p>V obdobju delovanja se je različnih oblik informiranja in samostojnega učenja udeležilo 20.210 udeležencev, udeležencev v svetovalni dejavnosti je bilo 15.874, opravljenega je bilo 32.345 ur svetovalnega dela svetovalcev</p>
<p>Obveščanje in informiranje javnosti:</p>	<p>Nekaj primerov:</p> <p>http://www.cvzu-dolenjska.si/brezpla-na-e-gradiva http://ucenje.cvzu-gorenjske.si/show.aspx?xid=WB:T:X:PrvaStran http://www.cvzu-podravje.si/index2.html http://www.lung.si/index.php?barva_crka=r&id_podatka=61</p>

3. PN – EKUJS – Ukrep 3.1 – Investicija v kotlovnico in tehnološko posodobitev obrata v podjetju Celjske mesnine d.d.

Šifra:	EPD-3.1	
Naziv projekta:	Investicija v kotlovnico in tehnološko posodobitev obrata v podjetju Celjske mesnine d.d.	
Trajanje:	2006-2008	
Financiranje:		2008
	Skupaj stroški:	478.925,51 EUR
	Prispevek EU:	359.194,13 EUR
	Prispevek SLO:	119.731,38 EUR
Kontakt:	Celjske mesnine d.d., Cesta v Trnovlje 17, 3000 Celje Telefon: (03) 4255-201 E-pošta: info@celjske-mesnine.si Internet: http://www.celjske-mesnine.si	
Opis:	Naložba: Investicija v kotlovnico in tehnološko posodobitev obrata je sestavljena iz šestih sklopov: <ul style="list-style-type: none"> - plinske kotlovnice; v okviru katere se je zgradil ustrezen prizidek h klavnici, inštalirala oprema v kotlovnici in povezala voda in para s porabniki v proizvodnji; - racionalizacije in obnove sistema hlajenja v obratu; - ureditve gretja in nakupa sanitarne opreme za potrebe avtopralnice in delavnice za vzdrževalce; - ureditve pretočnih garderob; - nakupa opreme za sanitacijo pribora in delovne, zaščitne ter tehnološke opreme in - vzpostavitev informacijskega sistema za nadzor in vodenje proizvodnje. 	
Strateški kontekst:	Temeljni cilji, ki jih je investicija dosegla, so bili naslednji: <ul style="list-style-type: none"> - večji prihranki toplotne in električne energije; - zmanjšanje transportnih stroškov zaradi racionalnejše logistike; - znižanje stroškov osnovne surovine – zaradi manjšega kmeta vsled računalniške podpore vodenja proizvodnje; - zmanjšanje stroškov za tekoče in investicijsko vzdrževanje; - boljše sledljivost surovin in proizvodov; - kvalitetnejše in ažurnejše obvladovanje zaloga; - pravočasno načrtovanje proizvodnje in usklajevanje le-te s proizvodnjo; - večja produktivnost; - optimizacija proizvodnje in boljše izkoriščenost proizvodnih kapacitet; - povečanje varnosti proizvodnje in - izboljšanje konkurenčnosti podjetja. 	
Izvedba:	Investicija se je izvedla med leti 2006 in 2008.	
Obveščanje in informiranje javnosti:	Pred vhodom v objekt, kjer se nahaja investicija, je nameščena označevalna tabla, iz katere je razvidno, da sta investicijo v kotlovnico in tehnološko posodobitev obrata v podjetju Celjske mesnine d.d., sofinancirali Evropska Unija in Republika Slovenija iz Usmerjevalnega oddelka Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada (EKUJS).	

3. PN – EKUJS – Ukrep 3.2 – Naložbe v kmetijska gospodarstva iz EPD RS 2004 do 2006 – primer kmetija Prezelj

Šifra:	EPD 06.3.2												
Naziv projekta:	Naložbe v kmetijska gospodarstva iz EPD RS 2004 do 2006												
Trajanje:	2004-2006												
Financiranje:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 35%; text-align: center;">2007</th> <th style="width: 35%; text-align: center;">2008</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skupaj stroški:</td> <td style="text-align: right;">61.670,13 €</td> <td style="text-align: right;">138.983,00 €</td> </tr> <tr> <td>Prispevek EU:</td> <td style="text-align: right;">30.835,07 €</td> <td style="text-align: right;">69.491,50 €</td> </tr> <tr> <td>Prispevek SLO:</td> <td style="text-align: right;">30.835,06 €</td> <td style="text-align: right;">69.491,50 €</td> </tr> </tbody> </table>		2007	2008	Skupaj stroški:	61.670,13 €	138.983,00 €	Prispevek EU:	30.835,07 €	69.491,50 €	Prispevek SLO:	30.835,06 €	69.491,50 €
	2007	2008											
Skupaj stroški:	61.670,13 €	138.983,00 €											
Prispevek EU:	30.835,07 €	69.491,50 €											
Prispevek SLO:	30.835,06 €	69.491,50 €											
Kontakt:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, Slovenija E-mail: aktrp@gov.si Internet: www.arsktrp.gov.si												
Opis:	<p>Kmetija Prezelj se nahaja v kraju Idrijske Krnice, ki spada v občino Idrija. Usmerjena v prirajo mleka plemenskih telic in telet za nadaljnjo rejo. Obdelujejo 34 ha kmetijskih površin (travnikov).</p> <p>V letu 2004 se je Prezelj Katica prijavila na razpis na ukrepu 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva iz Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije, kjer je dobila sofinanciran nakup traktorja, ki je omogočil večjo proizvodnjo na podlagi izboljšanja kvalitete krme. Na kmetiji se je z nudenjem uslug preko strojnega krožka povečal tudi dohodek, hkrati pa je omogočena večja varnost pri delu.</p> <p>Ponovno so se prijavili na razpis na ukrepu 3.2. v letu 2006 in dobili sofinanciran nakup cisterne za gnojevko in novogradnjo hleva.</p>												
Strateški kontekst:	Za gradnjo novega hleva so se odločili predvsem zato, ker so bile pred investicijo živali v dveh hlevih – v starem hlevu za govedo in v hlevu, kjer so bili prej prašiči, ki so ga preuredili v prostor za govedo. V starem hlevu je bilo zelo malo prostora, ležalni boksi so bili prekratki, dolgi le 160 cm, krmljenje živali, odstranjevanje gnoja je bilo ročno in naporno. Bokse za rejo plemenskih telic so preuredili celo v opuščeni stolpnih silosih, kjer je bilo slabo prezračevanje. V stolpnem silosu ni bilo odcejanja gnojnice zato so se morala tla vsak dan čistiti ročno. Stara hleva in silosni prostor niso bila v skladu z etološkimi zahtevami živali. Novi tehnološko – ekonomski trendi in tudi veterinarski predpisi ter sanitarna dognanja o sodobni reji in proizvodnji mleka zahtevajo drugačne, sodobnejše rešitve pri gradnji hlevov. Za rejo krav molznic je potrebno imeti tehnološko dovršene objekte, ki so v skladu z etološkimi zahtevami živali. Zaradi prostorske stiske živali je bilo potrebno zgraditi nov hlev, ki je tehnološko primeren objekt, da zadostuje sanitarno higienskimi pogojem, ki so v skladu z etološkimi zahtevami živali.												
Izvedba:	Načrtovana naložba je pozitivne učinke pokazala takoj. Gospodar ima lažje delo, saj se je obseg fizičnega dela zmanjšal. S povečanjem števila živali in s spremenjeno tehnologijo odstranjevanja se je povečala tudi količina doma pridelanih organskih gnojil, ki jih uporabljajo na lastnih površinah. Povečana in lažja uporaba organskih gnojil pomeni boljši izkoristek organskih snovi, kar vpliva na spremembo botanične sestave travne ruše in višjo kvaliteto krme, kar pripomore k zmanjšanju nevarnosti zaraščanja teh površin in boljši proizvodnji.												
Obveščanje in informiranje javnosti:	Primer dobrih prakse EPD: www.mkgp.gov.si												

3. PN – E KUJS – Ukrep 3.2 - Naložbe v kmetijska gospodarstva iz EPD RS 2004 do 2006 – primer kmetijsko gospodarstvo Dulc

Šifra:	EPD 06.3.2
Naziv projekta:	EPD – Evropski programski dokument, ukrep 3.2: Naložbe v kmetijska gospodarstva iz Enotnega programskega dokumenta RS 2004 do 2006 - Kmetijsko gospodarstvo Dulc
Trajanje:	2004-2006
Financiranje:	2005 Skupaj stroški: 27.177,95 € Prispevek EU: 13.588,97 € Prispevek SLO: 13.588,97€
Kontakt:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, Slovenija E-mail: aktrp@gov.si Internet: www.arsktrp.gov.si
Opis:	Kmetijsko gospodarstvo Dulc je registrirano na naslovu Stranje 9, ki spada v občino Škocjan. Lastnik kmetijskega gospodarstva je mladi gospodar Roman Dulc s stalnim bivališčem na kmetiji. Kmetija leži v ravninskem predelu občine Škocjan ob reki Krki, v neposredno bližini avtoceste na nadmorski višini 164 m. V lasti ima 4,15 ha in v najemu 58,32 ha kmetijskih površin ter 3,3 ha gozda. Usmerjena je v živinorejsko proizvodnjo, v rejo mladega pitanega goveda. Tržno so torej usmerjeni v prirejo govejega mesa, kajti na kmetiji redijo okoli 120 glav mladega goveda do starosti 24 mesecev. Za prodajo goveda ima sklenjeno dolgoročno pogodbo o pitanju in odkupu 100 kom govejih pitancev z Kmetijsko zadrugo Metlika, ostale živali pa prodaja Kmetijski Zadrugi Krka. S KZ Krka ima sklenjeno dolgoročno pogodbo o odkupu vseh tržnih viškov na kmetiji, predvsem paprike in grozdja. Prodaja ostalih tržnih viškov (krompir, ječmen in seno) pa poteka neposredno na kmetiji.
Strateški kontekst:	Z nakupom kmetijske mehanizacije so na kmetiji obnovili strojni park in zagotovili varnost pri delu. Zaradi oddaljenosti kmetijskih površin in velikosti kmetije (62,47 ha kmet. površin), so potrebovali nov traktor, kajti letno so opravili skupno 2255 traktorskih ur, kar je bila prevelika obremenitev za tedanja dva traktorja. Velika oddaljenost travniških površin cca 40 km, je tista, ki je zahtevala tudi dobro opremljenost kmetije s transportnimi stroji, zato so se odločil za nakup nove transportne prikolice. Ker so na kmetiji najemali strojne usluge za predsetveno obdelavo tal, so investirali v nakup predsetvenika. Stroška najetij strojnih uslug tako ne bo več, hkrati pa bo opravljanje uslug predstavljalo dodaten vir zaslužka.
Izvedba:	Z nakupom kmetijske mehanizacije so na kmetiji obnovili strojni park in zagotovili varnost pri delu, prav tako pa so prenehali z najemanjem strojnih uslug. Dodaten prihodek pa je s strani storitev preko strojnega krožka.
Obveščanje in informiranje javnosti:	Primer dobrih prakse EPD: www.mkgp.gov.si

3. PN – EKUJS – Ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu za leto 2005- izgradnja klavnice in obrata za predelavo mesa na turistični kmetiji Puhan

Šifra:	EPD 06.3.3												
Naziv projekta:	EPD – Evropski programski dokument, ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu za leto 2005 - izgradnja klavnice in obrata za predelavo mesa na turistični kmetiji Puhan												
Trajanje:	2004-2006												
Financiranje:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 35%; text-align: center;">2005</th> <th style="width: 35%; text-align: center;">2006</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skupaj stroški: € 36.512,96</td> <td style="text-align: right;">€ 19.807,49</td> <td style="text-align: right;">€ 16.705,47</td> </tr> <tr> <td>Prispevek EU: € 18.256,48</td> <td style="text-align: right;">€ 9.903,74</td> <td style="text-align: right;">€ 8.352,73</td> </tr> <tr> <td>Prispevek SLO: € 18.256,48</td> <td style="text-align: right;">€ 9.903,75</td> <td style="text-align: right;">€ 8.352,74</td> </tr> </tbody> </table>		2005	2006	Skupaj stroški: € 36.512,96	€ 19.807,49	€ 16.705,47	Prispevek EU: € 18.256,48	€ 9.903,74	€ 8.352,73	Prispevek SLO: € 18.256,48	€ 9.903,75	€ 8.352,74
	2005	2006											
Skupaj stroški: € 36.512,96	€ 19.807,49	€ 16.705,47											
Prispevek EU: € 18.256,48	€ 9.903,74	€ 8.352,73											
Prispevek SLO: € 18.256,48	€ 9.903,75	€ 8.352,74											
Kontakt:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, Slovenija E-mail: aktrp@gov.si Internet: www.arsktrp.gov.si												
Opis:	Kmetija Puhanovih se nahaja v Kraju Černelavci, ki spada v občino Murska Sobota in leži 190 m visoko. Šteje šest članov in ima tradicijo, da kmetovanje prehaja iz roda v rod. Puhanovi se ukvarjajo s poljedelstvom, prašičerejo, vinogradništvom in turizmom na kmetiji. Slednji dve sta dejavnosti, katerim se namerava družina posvetiti tudi v prihodnje. S turistično dejavnostjo pa se na kmetiji ukvarjajo že od leta 2001. Zaradi vedno večjih stroškov, ki nastajajo v povezavi s klanjem prašičev v industrijskem obratu, slabe organizacije dela in slabše kvalitete mesa so se odločili za naložbo v lasten predelovalni obrat in klavnico. Investicijo so izvedli v že obstoječem gospodarskem posloju ob stanovanjski hiši. Objekt je bila pritlična stavba z neizkoriščenim podstrešjem. Prostor so opremili z ustrezno opremo in orodji (stroj za mletje mesa, mešalka in polnilka, tehtnica, kotel za kuhanje, posebna posoda za odpad, delovna miza...).												
Strateški kontekst:	Zaradi vedno večjega števila obiskovalcev so de Puhanovi odločili, da bodo svojo dejavnost razširili z dograditvijo prostorov na turistični kmetiji, in sicer tri sobe in apartma. V drugi polovici leta 2005 so svojim gostom poleg odlične kulinarike pričeli ponujati tudi prenočišča. Svojo ponudbo so popestrili z možnostjo izposoje koles. Ker je že nekaj let prepovedan zakol prašičev na domu, jih morajo kmetje voziti na zakol v industrijski obrat, kjer prašiče usmrtijo in razpolovijo. Zaradi potreb turizma na kmetiji so se odločili za lasten predelovalni obrat suhomesnatih proizvodov ter klavnico in hladilnico. Večja kvaliteta mesa je tako njihova konkurenčna prednost pred ostalimi okoliškimi turističnimi kmetijami. V okviru večjih praznikov in obiska večjega števila ljudi vedno razpolagajo s potrebno količino svoje prehranske ponudbe, zato je s tega vidika naložba tudi smiselna. Olga in Jože Puhan si prav tako želita svojo turistično kmetijo in ostalo kmetijsko gospodarstvo nekega dne predati svojima hčerkama v primernem razvojnem in zadovoljivem gospodarskem stanju.												
Izvedba:	Skupni prihodek iz dopolnilne dejavnosti se je iz leta 2005 v letu 2008 skorajda potrojil, saj kljub enakemu številu opravljenih ur na kmetiji dosegajo odlične rezultate. Skupni prihodek v letu 2008 je znašal 34.875,00 €. K prihodku prispeva tudi njuna hči Barbara, ki je končala Višjo živilsko šolo.												
Obveščanje in informiranje javnosti:	Primer dobrih prakse EPD: www.mkgp.gov.si												

3. PN – EKUJS – Ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu-alternativni dohodkovni viri za leto 2006

Šifra:	EPD 06.3.3		
Naziv projekta:	EPD – Evropski programski dokument, ukrep 3.3: Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in dejavnosti, ki so blizu kmetijstvu-alternativni dohodkovni viri za leto 2006 (turistična kmetija z nastanitvijo – apartmaji na kmetiji)		
Trajanje:	2004-2006		
Financiranje:		2006	2007
	Skupaj stroški: € 99.941,58	€ 87.631,45	€ 12.310,13
	Prispevek EU: € 49.970,78	€ 43.815,72	€ 6.155,06
	Prispevek SLO: € 49.970,79	€ 43.815,73	€ 6.155,07
Kontakt:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, Slovenija E-mail: aktrp@gov.si Internet: www.arsktrp.gov.si		
Opis:	Povpraševanje po avtentičnih izkušnjah in stikom z naravo še vedno narašča. Vračanje k naravi je vse bolj zanimivo za tiste skupine ljudi, ki se lahko zatečejo v neokrnjeno naravo. Goričko s svojo ponudbo privablja različne ciljne skupine katerih interes je spoznavanje te pokrajine. Prav gotovo je ponudba kmetije »Pri Hrvatovih« dobrodošla popestritev in dopolnitev ponudbe (zlasti nočitev) za celotno Goričko, prav tako pa se bo z novo ponudbo razširila slovenska mreža »hiš s tradicijo«. Operativni cilji, ki jih je kmetijsko gospodarstvo doseglo, so: ureditev prostorov za potrebe turistov (nastanitveni turizem), domačija kot »živi muzej«, privabljanje novih povpraševalcev po tržnih produktih širšega območja Goriškega in ustvarjanje novih delovnih mest. Investitorica Verica Bokan je kmetijsko gospodarstvo vzpostavila na novo, specializirala se je v predelavi gob in sadja ter jo dopolnila z nastanitvenimi zmogljivostmi. Predmet naložbe je bila gradnja turistične kmetije z nastanitvijo v katerem so štirje apartmaji, večnamenski prostor s krušno pečjo ter čajna kuhinja (skupno 18 ležišč).		
Strateški kontekst:	Stopnja zasedenosti namestitvenih kapacitet postaja vedno močnejši turistični potencial. Ne smemo zanemariti bližine zdravilišč (Moravske Toplice, Banovci), niti pestre ponudbe (Gornja Radgona), ki jo kmetija sama ponuja. Kmetija je že v prvi fazi ponujala izvenpenzijsko ponudbo – izposajo koles in oddajo prostorov za piknike. Finančni tok izvedene investicije je leta 2006 znašal 1, 14, kar pomeni, da je naložba v svoji ekonomski dobi povrnila stroške investicije in ustvarila 14% dodatnega donosa kmetijskemu gospodarstvu.		
Izvedba:	Prihodek iz turistične dejavnosti se je povečal, vsi fizični cilji, ki so bili predvideni ob začetku naložbe so doseženi. Investitorica bo dejavnost opravljala kot samostojna podjetnica, kakor je bilo predvideno že ob oddaji vloge. Ustvarilo se je eno delovno mesto v kmetijskih dejavnostih, saj se je ga. Verica Bokan zaposlila.		
Obveščanje in informiranje javnosti:	Primer dobrih prakse EPD: www.mkgp.gov.si		

3. PN – EKUJS – Ukrep 3.5 - Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot: zaščiten proizvod: prekmurska šunka

Šifra:	EPD06.3.5.2.												
Naziv projekta:	Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot: zaščiten proizvod: prekmurska šunka												
Trajanje:	2005-2007												
Financiranje:	<table> <thead> <tr> <th></th> <th>2004/2005</th> <th>2005/2006</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skupaj stroški:</td> <td>€ 834,59</td> <td>€ 947,50</td> </tr> <tr> <td>Prispevek EU:</td> <td>€417,29</td> <td>€ 473,75</td> </tr> <tr> <td>Prispevek SLO:</td> <td>€ 417,30</td> <td>€ 473,75</td> </tr> </tbody> </table>		2004/2005	2005/2006	Skupaj stroški:	€ 834,59	€ 947,50	Prispevek EU:	€417,29	€ 473,75	Prispevek SLO:	€ 417,30	€ 473,75
	2004/2005	2005/2006											
Skupaj stroški:	€ 834,59	€ 947,50											
Prispevek EU:	€417,29	€ 473,75											
Prispevek SLO:	€ 417,30	€ 473,75											
Kontakt:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Slovenije, 1000 Ljubljana, Slovenija E-mail: gp.mkgp@gov.si Internet: www.mkgp.gov.si												
Opis:	Namen projekta je zgraditi trajni sistem učinkovitega trženja prekmurske šunke, kot kakovostnega prehrabnega izdelka z označbo geografskega porekla. Prvi korak je bila registracija prekmurske šunke kot kvalitetnega izdelka z označbo geografskega porekla v skladu z zahtevami Uredbe EU 2081/92, v nadaljevanju je potrebno na strani proizvodnje zagotoviti izpolnjevanje kakovostnih kriterijev za stalno kontrolo kakovosti. Da bi to dosegli moramo zagotoviti pogoje za certificiranje proizvajalcev prekmurske šunke. S tem bomo zagotovili usklajenost ponudbe prekmurske šunke z zahtevami, ki izvirajo iz izvedene zaščite geografskega porekla in zaščitili tako proizvajalce, kakor tudi uporabnike prekmurske šunke.												
Strateški kontekst:	Temeljni cilji projekta programa so: zagotavljanje standardno kakovost ponudbe prekmurske šunke, zagotovitev pogojev za povečanje proizvodnje in uspešen nastop na trgu, povečanje konkurenčnosti ponudnikov, ki so vključeni v verigo proizvodnje prekmurske šunke. Specifični cilji so pridobitev certifikata za proizvodnjo in trženje in trženje prekmurske šunke za društvo, proizvajalce in posamezne ponudnike.												
Izvedba:	Učinkovitost doseganja navedenih ciljev se bo spremljala z dejanskimi podatki o opravljenih aktivnostih, ter na podlagi števila certificiranih ponudnikov, podatkov o obsegu proizvodnje znotraj skupine, podatkov o gibanju cen, ter prihodkov in dodane vrednosti ter na podlagi pozitivnih sprememb pri ugledu in tržnem položaju prekmurske šunke.												

3. PN – FIUR – Ukrep 3.6 – Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov - Naložba samostojnega podjetnika Skočaj Romi s.p. v posodobitev čolna in nakup ribolovnih orodij

Šifra:	EPD-3.6								
Kratek naziv projekta	Posodobitev čolna in nakup ribolovnih orodij								
Daljši naziv projekta/ instrumenta/ukrepa/ aktivnosti/podaktivnosti	Posodobitev čolna in nakup ribolovnih orodij								
Trajanje:	2005 - 2006								
Financiranje:	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 80%;"></td> <td style="text-align: right;">2006</td> </tr> <tr> <td>Skupaj stroški:</td> <td style="text-align: right;">24.510,95 €</td> </tr> <tr> <td>Prispevek EU:</td> <td style="text-align: right;">18.383,21 €</td> </tr> <tr> <td>Prispevek SLO:</td> <td style="text-align: right;">6.127,74 €</td> </tr> </table>		2006	Skupaj stroški:	24.510,95 €	Prispevek EU:	18.383,21 €	Prispevek SLO:	6.127,74 €
	2006								
Skupaj stroški:	24.510,95 €								
Prispevek EU:	18.383,21 €								
Prispevek SLO:	6.127,74 €								
Kontakt:	Skočaj Romi s.p. Ob stolpu 10 6310 Izola Telefon: (05) 641-9490 E-pošta: romi.skocaj@telemach.net								
Opis:	V okviru naložbe v posodobitev čolna in nakup ribolovnih orodij je vlagatelj kupil opremo za navigacijo, opremo za komunikacijo, opremo za iskanje rib – sonar, opremo za manipulacijo z ribolovnimi orodji ter ribolovna orodja.								
Strateški kontekst:	Temeljni cilji, ki jih je investicija dosegla, so bili naslednji: <ul style="list-style-type: none"> - povečanje konkurenčnosti - večja varnost (obstoja) delovnih mest - povečanje varnosti plovbe in varnosti pri delu. 								
Izvedba:	Investicija se je izvedla v letu 2005 in 2006.								
Obveščanje in informiranje javnosti:	Na čolnu, ki je bil predmet posodobitev z opremo, je nameščena označba, iz katere je razvidno, da sta investicijo v Posodobitev čolna in nakup ribolovnih orodij sofinancirali Evropska Unija in Republika Slovenija iz Finančnega instrumenta za usmerjanje ribištva (FIUR).								

3. PN – FIUR – Ukrep 3.7 – Ribogojstvo, predelava in trženje - Investicija samostojnega podjetnika Unic Sub Ugo Fonda s.p. v nakup in montažo ribogojniških kletk

Šifra:	EPD-3.7
Kratek naziv projekta	Nakup in montaža ribogojniških kletk
Daljši naziv projekta/ instrumenta/ukrepa/ aktivnosti/podaktivnosti	Nakup in montaža ribogojniških kletk
Trajanje:	2005-2006
Financiranje:	2006 Skupaj stroški: 49.989,25 EUR Prispevek EU: 37.491,94 EUR Prispevek SLO: 12.497,31 EUR
Kontakt:	Unic Sub Ugo Fonda s.p. XXX Divizije 12, 6320 Portorož – Portorose Telefon: (05) 677-2181, 041/502-616 E-pošta: irena@fonda.si Internet: -
Opis:	V okviru naložbe v nakup in montažo novih ribogojniških kletk je vlagatelj ob poprejšnjih 18. kletkah kupil in montiral šest novih ribogojniških kletk za vzgojo brancinov. V njih vzgaja brancine, teže 600-1000 g, okvirno 30 ton letno. Z naložbo se je dvignila produktivnost. S tem je bolj konkurenčen večjim gojiteljem rib iz sosednje Hrvaške, Italije, Grčije in Turčije. Ohranila so se tudi sedanja delovna mesta ribogojcev.
Strateški kontekst:	Temeljni cilji, ki jih je investicija dosegla, so bili naslednji: <ul style="list-style-type: none"> - posodobitev in razširitev ribogojnice - povečanje kapacitet - ohranitev delovnih mest.
Izvedba:	Investicija se je izvedla v letu 2005 in 2006.
Obveščanje in informiranje javnosti:	Pred vhomom v objekt, kjer se nahaja investicija, je nameščena označevalna tabla, iz katere je razvidno, da sta investicijo v Nakup in montažo ribogojniških kletk sofinancirali Evropska Unija in Republika Slovenija iz Finančnega instrumenta za usmerjanje ribištva (FIUR).

4.1: Tehnična pomoč – komponenta ESRR

Primer dobre prakse – TP - Izvedba javnega natečaja: Evropska sredstva in mladi

Slovenija je prejela od Finske povabilo za organizacijo konference »Evropski dan otrok«, katere pobudnica je bila Francija. Glavni namen te konference je opozoriti na težave otrok, ki živijo v manj razvitih regijah. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko se je odločila, da izvede v povezavi s konferenco javni natečaj za srednje in osnovne šole v Posavski regiji z naslovom »Evropska sredstva in mladi«. Osnovne šole so kandidirale na natečaju s slikovnimi in pisnimi prispevki, medtem ko srednje šole z idejnimi projekti na podlagi veljavnega EPD, upoštevajoč ureditev v novem programskem obdobju. V natečaj je bila vključena tudi šola s prilagojenim programom. Na konferenci so imele nagrajene šole tudi svoje predstavitve.

V povezavi s konferenco Evropski dan otrok je Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko izvedla javni natečaj za srednje in osnovne šole v Posavski regiji, ki je bila tudi gostitelj konference, na temo sredstev iz strukturnih skladov EU v Sloveniji. Učenci osnovnih in srednjih šol so oddali pisne prispevke izmed katerih so bili najboljši nagrajeni. Cilj javnega natečaja je bil predvsem seznanitev obstoja evropskih sredstev že med mlado populacijo, ki je izredno pomemben dejavnik za uspešno nadaljevanje regionalnega razvoja Slovenije. Osnovne šole so pripravile prispevke o projektih financiranih iz strukturnih skladov EU v Sloveniji na splošno, medtem ko so srednje šole pripravile predloge projektov na podlagi veljavnega EPD, upoštevajoč ureditev v novem programskem obdobju. Najboljše prispevke so nato šole predstavile na organizirani konferenci: Evropski dan otrok. Organizacijo konference: European Children`s Day je Slovenija prevzela od lanske gostiteljice Finske. Glavni namen te konference je opozoriti na težave otrok, ki živijo v manj razvitih regijah. Pobudnica tovrstnih dogodkov je Francija. V letu 2004 je konferenco gostila Madžarska, v letu 2005 pa Finska. Gostiteljstvo si tako izmenjujejo stare in nove države članice.

DVANAJST ZVEZD NAD NAŠIM KRAJEM – IZ DNEVNIKA (2006–2016)

ČETRTEK, 1. JUNIJ 2006

Če to ni *mega*! Danes nam je pri slovenščini učiteljica predstavila posebno vabilo. Mladi od Sevnice do Brežic smo predlagali, kaj bi izboljšalo naše življenje v kraju, kjer živimo. Najprej smo vsi zaklicali: »Imeli bi bazen!« Jasno, ko pa je tako vroče! Potem pa nam je *tršica* bolj natančno razložila, da gre za natečaj MOJA PRIHODNOST S POMOČJO EVROPE. Sošolka je ta naslov z velikimi črkami napisala na tablo. K natečaju nas je povabila Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Spomnili smo se, da smo na to temo že ustvarjali pri likovnem pouku, ko smo risali in slikali svoje želje, kako bi lahko domači grad postal zanimiv za mlade in starejše in kaj bi mi, ko bomo odrasli, lahko v njem delali. Naši skupini se je zdelo zanimivo, da bi v delu gradu bila stalna razstava značilnih oblačil različnih slojev prebivalstva na Slovenskem od mostiščarjev do druge svetovne vojne. Poleg pa bi bile tudi manjša tkalnica, predilnica, šivalnica in krojačnica, kjer bi obiskovalci lahko sami poskušali izdelati kak kos oblačila ob pomoči domačink, saj je precej nezaposlenih šivilj. Imamo celo odlično mlado oblikovalko tekstila, ki zaenkrat šiva samo, kadar imamo kake posebne priložnosti. Bilo je še veliko drugih zanimivih idej, povezanih z gradom, od odraslih pa smo nasluhnili, da bo morebiti v njem celo ustanova za varstvo okolja v tem delu Evrope. Mogoče pa bo res kaj takega, saj se grad obnavlja s pomočjo Evropske unije.

Dobro, vrnimo se k slovenščini. Mene so določili, da zapisujem predloge. In začela se je možganska nevihta. Kar odprite dežnike!

V Pleteršnikovi rojstni hiši bi v spodnjih prostorih, ki so prazni, uredili okrepčevalnico. Na travniku bi postavili igrala, v vinogradniškem muzeju, ki je tudi v spodnjih prostorih te hiše, pa bi občasno gostovali rokodelci, npr.: izdelovalci sodov, lončarji, kaligrafi in knjigovezi, ki bi prikazovali starodavni način izdelave knjig.

V obnovljeni Pleteršnikovi zidanici, ki je urejena kot manjše stanovanje, pa bi vsako leto gostili raziskovalce jezika, prevajalce, pesnike in pisatelje, ki bi tam lahko v miru ustvarjali, tako kot je delal Pleteršnik, vsak od gostov pa bi svoje delo predstavil na srečanju v naši šoli.

Uredili bi star kozolec sredi vasi. Del je zidan, del lesen. V spodnjem delu bi turistom ponujali informacije, tu bi bili kuhinja in velika jedilnica, v kateri bi lahko bile tudi razstave, predavanja, delavnice ... V zgornjih prostorih pa bi bila prenočišča. Na naši šoli imamo vedno kakšne goste, zato marsikdaj učilnice spremenimo v spalnice – blazine iz telovadnice postanejo postelje ... Tako pa bi naši gostje – mladi in starejši ter drugi popotniki imeli svoj prostor, kjer bi si lahko tudi sami kaj skuhalo, se med sabo družili ... Pa še domači srednješolci in študentje bi lahko bili tam zaposleni. Ves čas bi se kaj dogajalo, in tako bi imeli zanimive počitnice tudi tisti, ki sicer nikamor ne odpotujemo.

Če pa bi bilo to s kozolcem problem, saj veste, odrasli imajo svoje načrte, pa bi podstrežje naše nove šole spremenili v prenočišča, uredili bi sanitarije in majhno kuhinjo ... Tako bi mladi iz drugih krajev prihajali k nam, tako kot mi odhajamo v šolo v naravi drugam. Pa toliko bi jim lahko pokazali! Pleteršnikov muzej, gozdno, vodno, Sušinovo pot, repnice, grad, različne stile cerkva, kovaški muzej, lahko bi delali v vinogradu, se učili plesti košare ... ali pa bi obiskali bližnje kraje Podsredo, Podčetrtek, Olimje, Brežice (Posavski muzej), Krško (Valvasorjeva hiša, samostanska knjižnica ...), Kostanjevico ob Krki ... In ker je na naši šoli UNESCO SREDIŠČE za Posavje, Dolenjsko in Belo krajino, že tako organiziramo mednarodne taborne, tako pa bi nam bilo lažje. Seveda bi bila potem šola za goste odprta tudi med prazniki, počitnicami ... Tako bi bilo življenje v kraju živahno!

No, naj ideje dežujejo naprej ...

Eden od naših vrstnikov ima doma skoraj 30 konjev. Lahko bi organizirali šolo jahanja in prevoze s kočijami od enega do drugega gradu, saj jih je v naši regiji kar veliko.

Na šolskem zeliščnem vrtu pridelamo precej zelišč, posušena bi lahko shranili v manjše embalaže, tako bi postala spominek iz kraja, za katerega je Pleteršnik zapisal, da je njegov svet njegova sreča in zdravje.

Vodni mlin sredi vasi smo domači učenci že vključili v mednarodni UNESCO projekt DEDIŠČINA V ROKAH MLADIH – MLADI POSVOJIMO SPOMENIK. *Super* bi bilo, če bi sedaj, ko je obnovljen, v njem tudi mleli, vsaj občasno, in bi manjše vrečke moke obiskovalci lahko kupili. Saj kadar učenci vodimo skupine obiskovalcev po vasi, nas vedno vprašajo, če melje in če lahko kupijo moko.

Pozimi bi domačinom in obiskovalcem lahko ponudili smučanje in sankanje ob vznožju Špička. Vlečnica je že delovala, a ker je le nekaj domačinov vedelo za to smučišče, sankališče, so jo ukinili. Potrebno bi jo bilo znova usposobiti. Ob določenih urah bi Aktiv kmečkih žena tam lahko prodajal čaj in druge dobrote. Zvedeli smo tudi, da vaško športno društvo že išče možnosti pridobitve državnega in evropskega denarja, s pomočjo le-tega pa bi v našem kraju lahko nastal pravi smučarski center, ki ga v Posavju čedalje bolj pogrešamo.

Ja, od zime smo spet prileteli k poletju, k bazenu. Zakaj pa ne? Vode je dovolj, ni potrebno, da je velik. Nam, mladim, je dovolj že tak, kot ga imajo nekateri v mestih pred hišo. In ker naši starši prodajo vsako leto manj vina, bi lahko namesto vina iz grozdja pridelovali sok, ki bi ga prodajali ob bazenu. Zagotovo pa bi ga kupila tudi naša šola, druge šole, vrtci, bolnišnica ...

Stare zapuščene hiše bi obnovili. Spremenili bi jih v dom za starejše vaščane, ki težko živijo sami. V takem domu bi imeli družbo, zanje bi skrbele medicinske sestre, pa tudi mi, mladi, bi prostovoljno pomagali. Za hrano bi poskrbela šolska kuhinja, pa tudi sami bi imeli manjšo kuhinjo, v kateri bi si lahko kaj pripravili. Ob domu bi bil vrtiček, ki bi ga starejši lahko obdelovali, če bi želeli. Mladi bi jim pomagali. Kar nekaj naših babic in dedkov je sedaj v mestnem domu za starejše, a najbolj pogrešajo svoj kraj in malo zemljice, kjer bi si vzgojili vsaj kako rožico. Celo življenje so preživeli ob trdem delu na zemlji.

Joj, zvonec! Še nikoli nam ura ni tako hitro minila. Videli smo sebe čez 10, 20 let, kako v svojem kraju delamo kot organizatorji prireditev, vodniki, gostinci, hišniki, medicinske sestre, šivilje, raziskovalci, kuharice, peki ... Videli smo, kako naš kraj živi z odprtimi vrati za vse, ki dobro mislijo in ki to, kar znajo, delijo z drugimi.

PONEDELJEK, 9. MAJ 2016

Danes ni dan zmage nad temo, ki je v prejšnjem stoletju prekrila Evropo in svet. Danes je dan zmage vseh mladih, ki smo pred desetimi leti drzno sanjali o svoji prihodnosti. Naše ideje so uresničene! Kočije pred gradom so praznično okrašene, v obnovljenih hišah je živahno, obrtniki nestrpno pričakujejo prve obiskovalce, mlin sredi vasi veselo melje. Devet starejših vaščanov in vaščank, ki živi v bližnjem domu za ostarele, sedi pred domom in pričakuje obisk malčkov iz našega vrtca. Skozi okna šolskega podstrešja, ki je preurejeno v hostel, visijo zastave držav, iz katerih so že pred dnevi pripotovali mladi gostje iz cele Evrope.

Z nekaj domačini, ki jih z veseljem gostimo, vmes obujamo spomine na leto 2006, ko smo v šoli načrtovali razvoj našega kraja v okviru natečaja »Moja prihodnost s pomočjo Evrope«. Zdi se, kot da je danes vseh dvanajst zvezd doma pri nas.

Zmagovalni predlog projekta srednje šole

Predlog projekta je sestavljen iz 8 ključnih poglavij: 1. Storitve, podjetje in panoga, 2. Raziskava in analiza trga, 3. Razvoj in proizvodnja, 4. Načrt prodaje in trženja, 5. Menedžment, organizacija in lastništvo, 6. Finančne projekcije, 7. Ocena tveganja in problemov in 8. Terminski načrt.

Povzetek poslovnega načrta

Zabaviščno adrenalinski park z imenom Raj bo nudil možnost atraktivnega in zabavnega preživljanja prostega časa. Glavna atrakcija našega parka bodo različne adrenalinske in neadrenalinske naprave, kot so: hitri vlak, lava boat, prosti pad, vrtiljak, gusarska ladja, grad, peskovnik.

Uporabniki zabavišnega parka bodo predvsem ljudje željni sprostitve in aktivnega preživljanja prostega časa. Prevladovali bodo mladi ljudje, v največji meri šolarji in dijaki. Dobrodošli pa bodo tudi njihovi starši in vsi, ki so željni zabave ter malo adrenalina. Da bi pridobili ciljne stranke, bodo storitve zabavišnega parka na visoki kakovostni ravni, po primerni, vsakomur dostopni ceni.

Zabavišni park, ki bo lociran v neposredni bližini zelo obiskanih in znanih Term Čatež, trenutno v Sloveniji še nima prave neposredne konkurence, ki bi mu predstavljala večjo nevarnost. Ostalim ponudnikom storitev za preživljanje prostega časa pa bo park konkuriral s svojo drugačnostjo in kakovostjo storitev. Njegove ostale prednosti pa so še primerne cene, visoka skrb za varnost, prijazno in motivirano osebje, prijetno in predvsem zanimivo urejeni prostori ter sama lokacija.

Nosilec projekta izgradnje parka bo podjetje Raj d.d., ki pri izvedbi projekta računa na sofinanciranje iz sredstev strukturnih skladov. Podjetje bo ustanovila naša skupina petih dijakov, ki se bo v podjetju tudi zaposlila. Glede na predvideni obseg prometa ter druge dejavnike, kot so število zaposlenih, velikost kapitala ipd., smo za naše podjetje izbrali pravno organizacijsko obliko delniške družbe. Ustanovni kapital podjetja znaša 3,2 MEUR. Razdeljen je na delnice z nominalno vrednostjo 42 EUR. Vsak od ustanoviteljev bo vplačal 6.000 delnic, preostanek delnic pa bomo ponudili na trgu. Na začetku bo v podjetju zaposlenih 40 ljudi, od tega 5 ustanoviteljev podjetja.

Vrednost projekta izgradnje zabavišnega parka Raj znaša 4,4 MEUR. Projekt bi se financiral tako, da bi 1,25 MEUR vanj vložilo podjetje Raj, 1,25 MEUR bi znašalo dolgoročno posojilo ene od poslovnih bank v Sloveniji, 1,9 MEUR pa bi se financiralo iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj. Osnovo za to financiranje smo našli v Enotnem programskem dokumentu 2004-2006, v njegovi prvi prednostni nalogi, v ukrepu 1.2. spodbujanje razvoja turističnih destinacij.

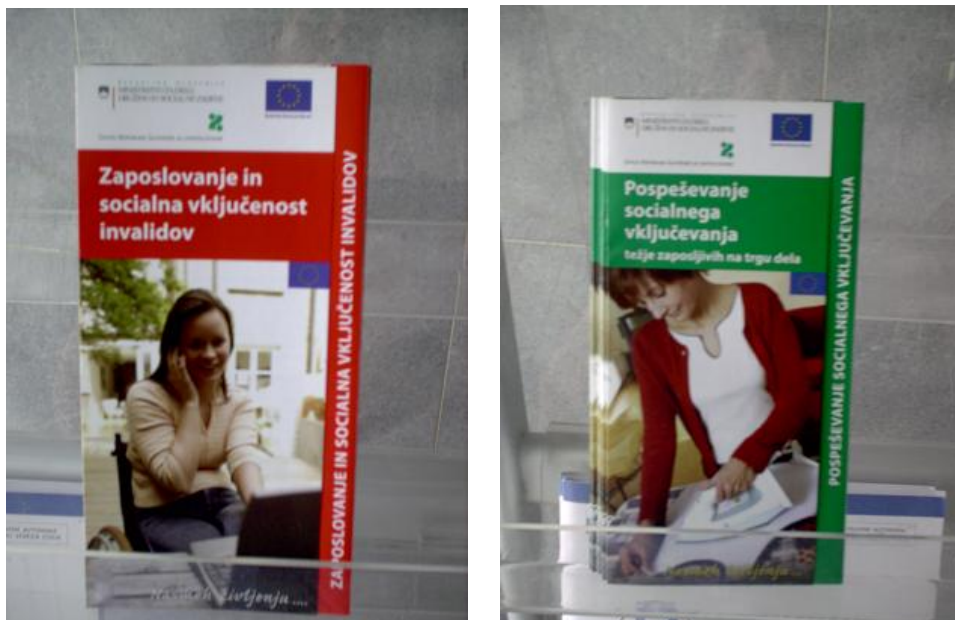
Zabavišni park bo pomembno izboljšal gospodarsko stanje v Spodnjeposavski regiji. Omogočil bo nove zaposlitve in s tem vplival na zmanjšanje stopnje brezposelnosti v regiji. Razširil bo turistično ponudbo v regiji. Povezal se bo z obstoječim turističnim ponudnikom, podjetjem Terme Čatež in s tem zaokrožil ponudbo turistične destinacije Čatež ob Savi.

Sklepamo, da nas bo prvo leto obiskalo okoli 145.000 ljudi, s čimer bo zabavišni park že prvo leto ustvaril dobiček v višini več kot 250.000,00 EUR. Ves ustvarjeni dobiček v prvih petih letih poslovanja nameravamo lastniki vložiti nazaj v podjetje, v nakup novih atrakcij zabavišnega parka in zaposlovanje novih ljudi, s čimer se bo število obiskovalcev v prihodnosti še povečalo, posledično pa se bo povečal tudi dobiček.

4.2: Tehnična pomoč – komponenta ESS

V letu 2006 je bilo iz TP financirana **zgibanka** v dveh različicah na temo zaposlovanja in socialne vključenosti invalidov ter težje zaposljivih oseb in na temo socialnih reform v Sloveniji za doseganje ciljev *Lizbonske strategije* (10.000 izvodov).

Slika 25: Zgibanki »Zaposlovanje in socialna vključenost invalidov« in »Pospoševanje socialnega vključenja težje zaposljivih na trgu dela«

Vir: MDDSZ

Prav tako je potekala promocija preko **letakov**, **plakatov** in **brošur** za pridobitev NPK (Nacionalne poklicne kvalifikacije) za deficitarne poklice in spodbujanje sodelovanje brezposelnih oseb in delodajalcev (natisnjenih je bilo 1500 plakatov, 300.000 letakov in 20.000 izvodov brošur).

Slika 26: Plakati »Postanite voznik!«, »Postanite gradbinec!« in »Postanite kovinar!«

Vir: MDDSZ, SVLR

Priloga 4: Usposabljanja v programskem obdobju 2004-2006

Med odgovornosti Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko kot OU v programskem obdobju 2004-2006 spada tudi koordinacija usposabljanja na tem področju.

Vlada RS je na svoji 95. redni seji, dne 21.10.2004, obravnavala *Program usposabljanja in izpopolnjevanja javnih uslužbencev na področju evropskih zadev v obdobju 2005 – 2007*. V skladu s sklepom Vlade RS je bila Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko zadolžena za pripravo podrobnejšega programa usposabljanja na področju kohezijske politike ter oceno potrebnih finančnih sredstev, zato je pridobila podatke o potrebah po usposabljanju od vseh institucij, vključenih v izvajanje strukturnih skladov in Kohezijskega sklada, po posameznih letih za obdobje 2005 – 2007. Služba je v program usposabljanja vključila institucije, ki imajo ključno vlogo pri izvajanju posameznih strukturnih skladov in Kohezijskega sklada (organ upravljanja, plačilni organ, posredniška telesa, neposredni proračunski uporabniki, končni upravičenci in izvajalska telesa), ter tudi Ministrstvo za zdravje, ki v tem programskem obdobju sicer ni bilo vključeno v izvajanje, je pa v izvajanje vključeno v programskem obdobju 2007 - 2013.

Pri analizi so bili upoštevani kazalniki:

- Ključna področja za učinkovito izvajanje strukturnih skladov ter Kohezijskega sklada
- Potrebno število zaposlenih, ki so potrebovali usposabljanje z določenega področja
- Stopnja potrebnega usposabljanja: osnovno in nadgradnja
- Izvajanje programa usposabljanja po posameznih letih (za obdobje 2005 – 2007).

Področja usposabljanj:

- finančno upravljanje
- kontrole
- spremljanje
- vrednotenje
- pravila javnega naročanja
- državne pomoči
- informiranje in obveščanje javnosti
- prepoznavanje potreb po projektih
- kako pripraviti dober projekt
- splošno o strukturni politiki
- nova finančna perspektiva

Rezultati analize so pokazali, da so bile potrebe po usposabljanju v letu 2005 največje, nato se je delež glede na leto izvajanja zmanjševal. Zanimiv je podatek, da je največje število ljudi, zaposlenih na področju strukturne politike, potrebovalo splošno usposabljanje s področja spoznavanja načel in zahtev EK glede strukturne politike, delovnih procesov ter prednostnih nalog. Pri drugi najpogostejši navedbi področja, za katerega so potrebovali usposabljanje, t.j. spremljanje, so institucije navedle naslednje teme: uporaba računalniške aplikacije ISARR-SP, primeri dobrih praks, zahteve za poročanje, ter zahteve EK na tem področju. Izrazit poudarek je bil tudi na potrebah po usposabljanju na področju finančnega upravljanja (n+2 pravilo, MFERAC, prerazporejanje sredstev, zahteve EK, upravičeni stroški,..) in nadzora (sistemi kontrol, delovni procesi, notranje kontrole, revizije..itd). Zaznane so bile tudi precejšnje potrebe po usposabljanju na področju vrednotenja (poročila, metode,..), pravil javnega naročanja (preverjanje zahtevkov, postopki,..), ter zahteve glede nove finančne perspektive (spremembe, programski in finančni aspekti,..).

Manj potreb po usposabljanju so institucije ugotovile na področju državnih pomoči, informiranja in obveščanja javnosti ter prepoznavanja potreb po projektih. Slednje področje je bilo relevantno zlasti za končne upravičence in izvajalska telesa, zato se je tam pojavilo največ potreb po usposabljanju. Poleg tega so posamezne skupine znotraj institucij navedle tudi nekaj področij kot dodatne teme usposabljanja glede na njihovo posebnost dela kot npr. analiza tveganja, postopki revidiranja pri evropskih skladih, horizontalni vplivi na okolje.

Na podlagi izkazanih potreb se je Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko odločila za bolj sistemski pristop. Imenovan je bil koordinator usposabljanj, ki je redno informiral vključene institucije o predvidenih usposabljanjih, na rednih tedenskih operativnih sestankih pa so institucije lahko izrazile potrebe po organizaciji usposabljanj na posameznih področjih. S pomočjo finančnih sredstev tehnične pomoči so tako institucije organizirale razne seminarje in na ta način z relativno majhnimi stroški usposobile večji krog udeležencev iz različnih institucij. Zaposleni pa so se tudi intenzivno udeleževali izobraževanj različnih ponudnikov doma in v tujini.

Najpogostejša usposabljanja v tem obdobju so bila:

- State Aid in the context of Structural funds
- Financial Management of the EU Structural Funds
- Javna naročila EU
- Capacity building seminar: Seminar for the new MS on Monitoring and Evaluation of the SCF
- Izvajanje postopkov pri porabi sredstev strukturne politike
- Posvet na temo javnih naročil
- Priprava in izvedba projektov
- Appraisal, audit and controls
- Specialised seminar for control officers
- Analiza stroškov in koristi ter projekti, ki ustvarjajo prihodek
- Structural funds and regional development: what's new in 2007
- Financial control 2007-2013
- Sheme državnih pomoči
- Uporaba informacijskega sistema ISARR-Modul za referenčni okvir-segment črpanja sredstev (MČS)
- Največja tveganja za nepravilnosti v postopkih javnega naročanja
- Vodenje stroškov v projektih EU
- Dnevi javnih naročil
- "Full cost" in "real overhead" model pri projektih EU in projektih SS
- Evropska kohezijska politika od A do Ž
- Nadzor pomoči iz strukturnih skladov
- Upravičeni stroški v okviru programov, ki se financirajo s sredstvi strukturnih skladov
- Revizijski postopki po novem ZJN-2 in ZJNVETPS
- Management, Monitoring, Financial Control
- Javno-zasebno partnerstvo
- Internal Audit
- Simplification of implementation: how to make it easier for beneficiaries and authorities?
- Obračunavanje DDV po 1.1.2007 in posledice prehoda na EVRO
- Finančno planiranje in spremljanje projektov
- Public-Private Partnership
- Strategic planning and Operational programming
- Supporting the Programme Monitoring Committees in EU SF
- Economic Impact Analysis seminar
- Eligible Expenditure within the EU Structural Funds
- Upravljanje in spremljanje izvrševanja programov financiranih s strani EU
- The ESF 2007-2013

- Management of SF
- Basic Introduction to european public procurement and introductory&practitioners Seminar
- Javna naročila malih vrednosti in postopek s pogajanji
- Developing the Project Pipeline for EU Structural funds

Priloga 5: Aneks 1: Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov, Pregledna tabela nedokončanih in neoperativnih projektov, opuščeni projektov zaradi sodnih ali administrativnih postopkov:

- ni relevantno. Pojasnila v poglavju 5.1.1 in 5.1.2.

Zaključek pomoči 2000-2006 iz strukturnih skladov

**Pregledna tabela nedokončanih in neoperativnih projektov, opuščeni projektov zaradi sodnih ali administrativnih postopkov
(se predloži h končnemu poročilu)**

NASLOV OP

Enotni programski dokument za strukturno pomoč Skupnosti v okviru cilja 1 v Republiki Sloveniji

CCI ŠTEVILKA

CCI2003SI161DO001

PRIORITETA	UKREP ¹⁾²⁾	REFERENCA PROJEKTA	NASLOV PROJEKTA	IME UPRAVIČENCA / PREJEMNIKA	POTRJEN IZDATEK PLAČAN ALI KI BO PLAČAN ³⁾ (v EUR)	PRISPEVEK SKUPNOSTI (v EUR)	NEDOKONČANI IN NEOPERATIVNI PROJEKTI ⁴⁾	OPUŠČENI PROJEKTI ZARADI ADMINISTRATIVNIH POSTOPKOV ⁵⁾	OPUŠČENI PROJEKTI ZARADI SODNIH POSTOPKOV ⁵⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(1) Ukrepi Usmerjevalnega oddelka EKUJS, ki se nanašajo na člen 33 Uredba (ES) št 1257/1999 bodo predstavljeni na ravni celotnega zneska finančne implementacije.

(2) ukrep FIURbo predstavljen na ravni celotnega zneska finančne implementacije in v skladu s Prilogo IV of Uredbe Komisije (ES) 366/2001 z dne 22. februar 2001.

3) Celoten potrjen izdatek dejansko plačan in ki bo plačan s strani plačilnega organa in prispevek Skupnosti razdeljen po projektih. Celotni strošek ali celotni javni izdatek, odvisno od izbrane opcije (za FIUR vedno celoten strošek).

4) Prosim vstavite "X" v ustrezno polje in opredelite, ali je predvideno, da bodo takšni projekti sofinancirani ali ne iz sredstev Skupnosti v naslednjem programskem obdobju.

5) Prosim vstavite "X" v ustrezno polje.

- ni relevantno. Pojasnila v poglavju 5.1.1 in 5.1.2.